

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

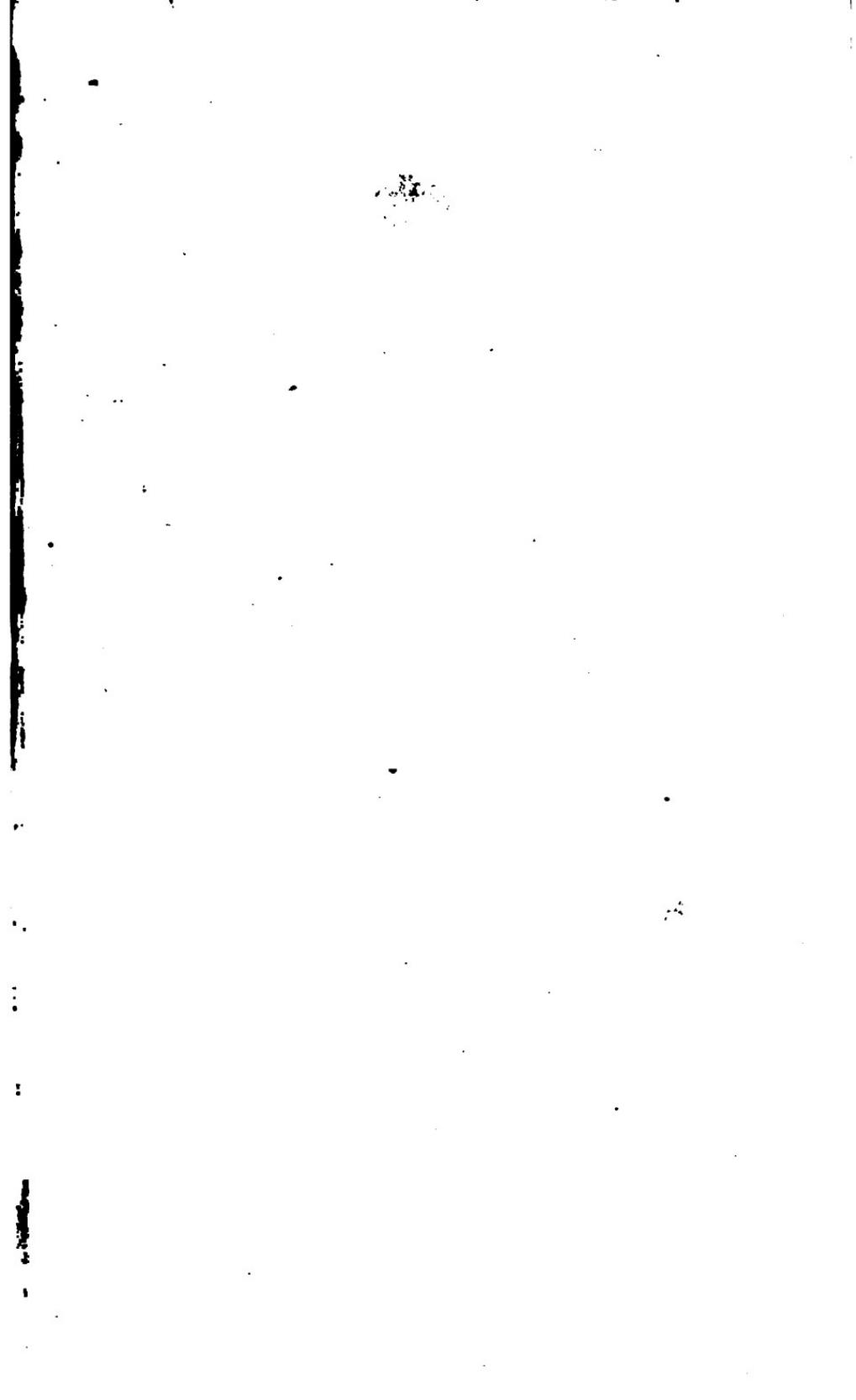
About Google Book Search

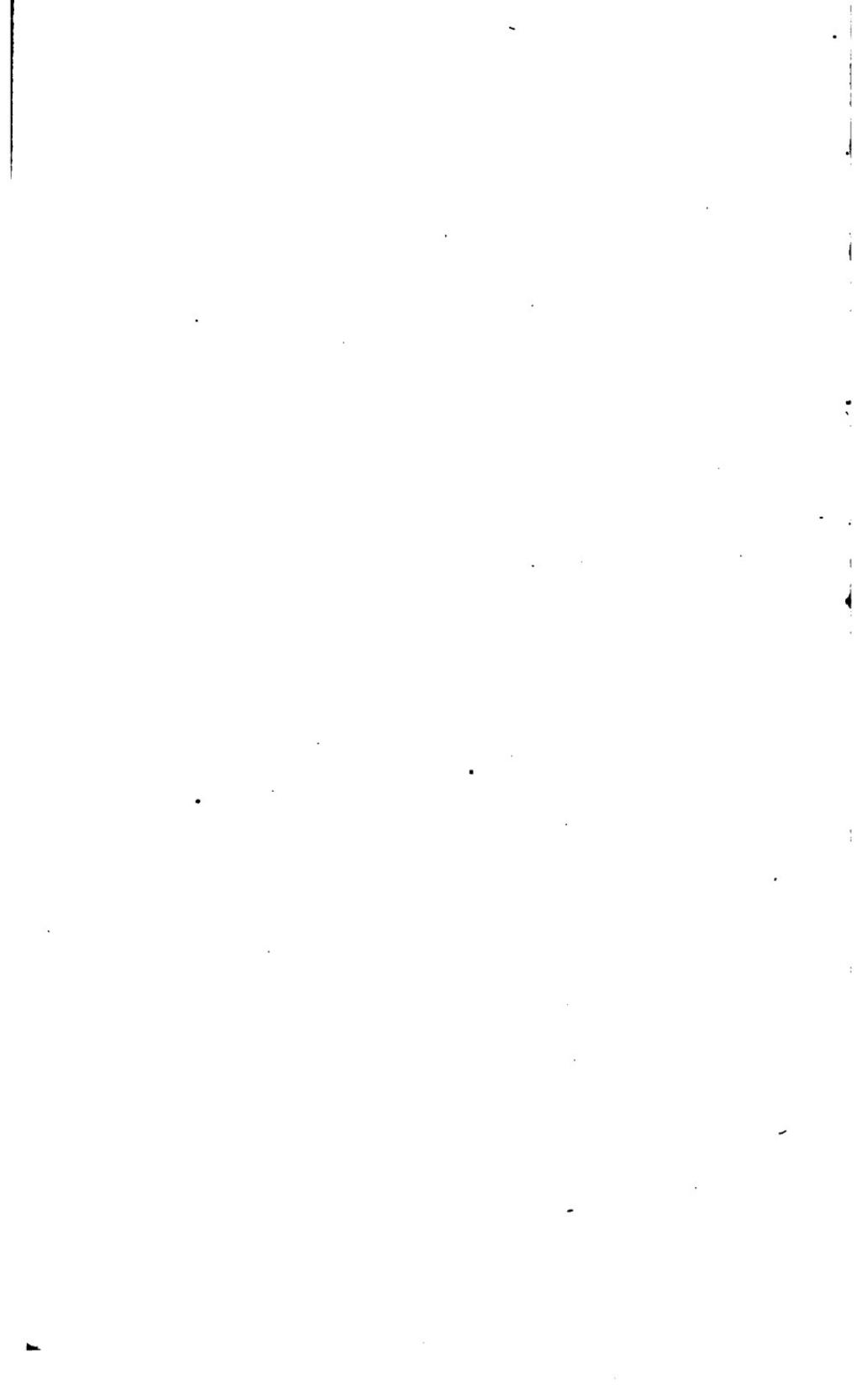
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

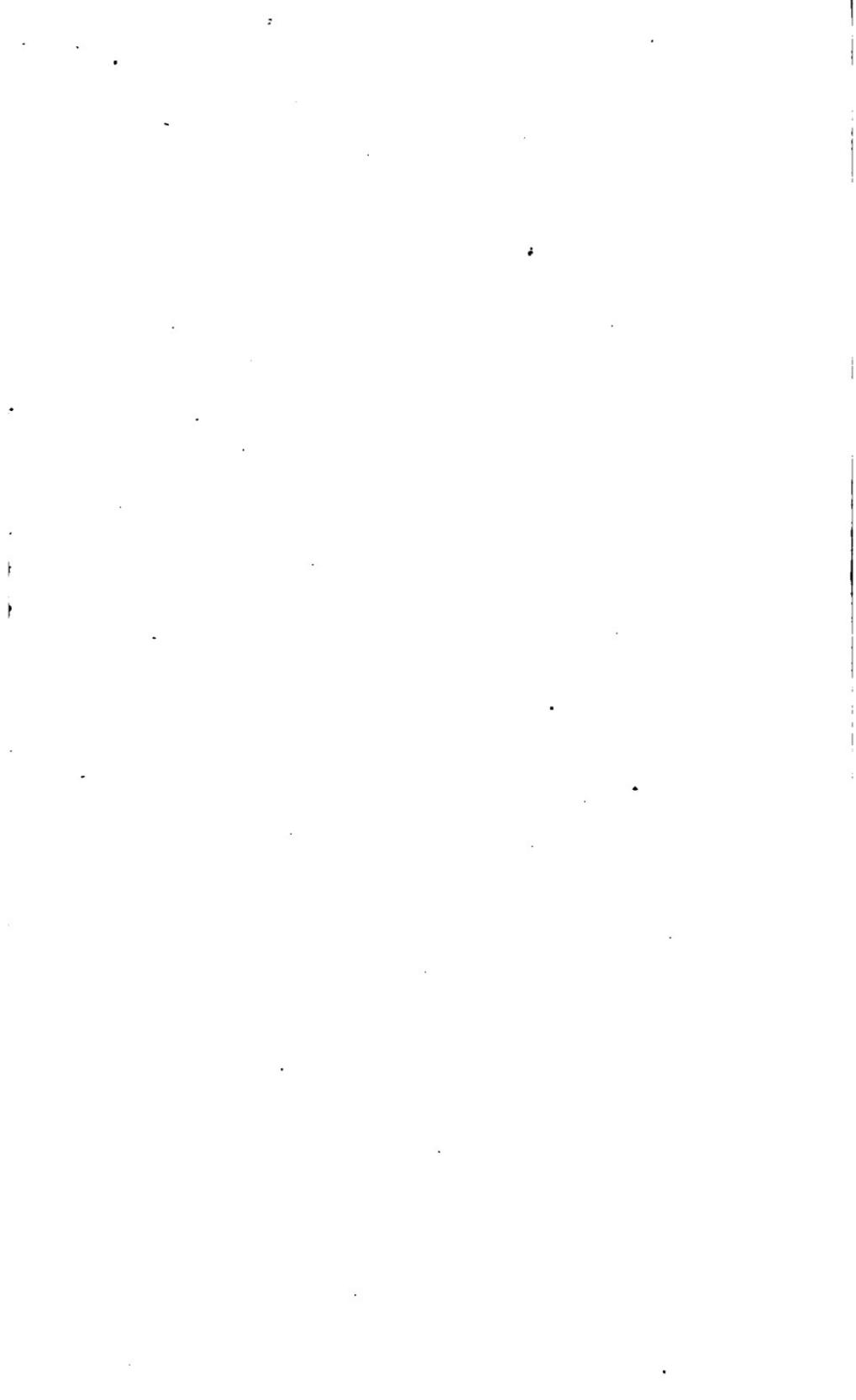
~~Dolph~~ 90

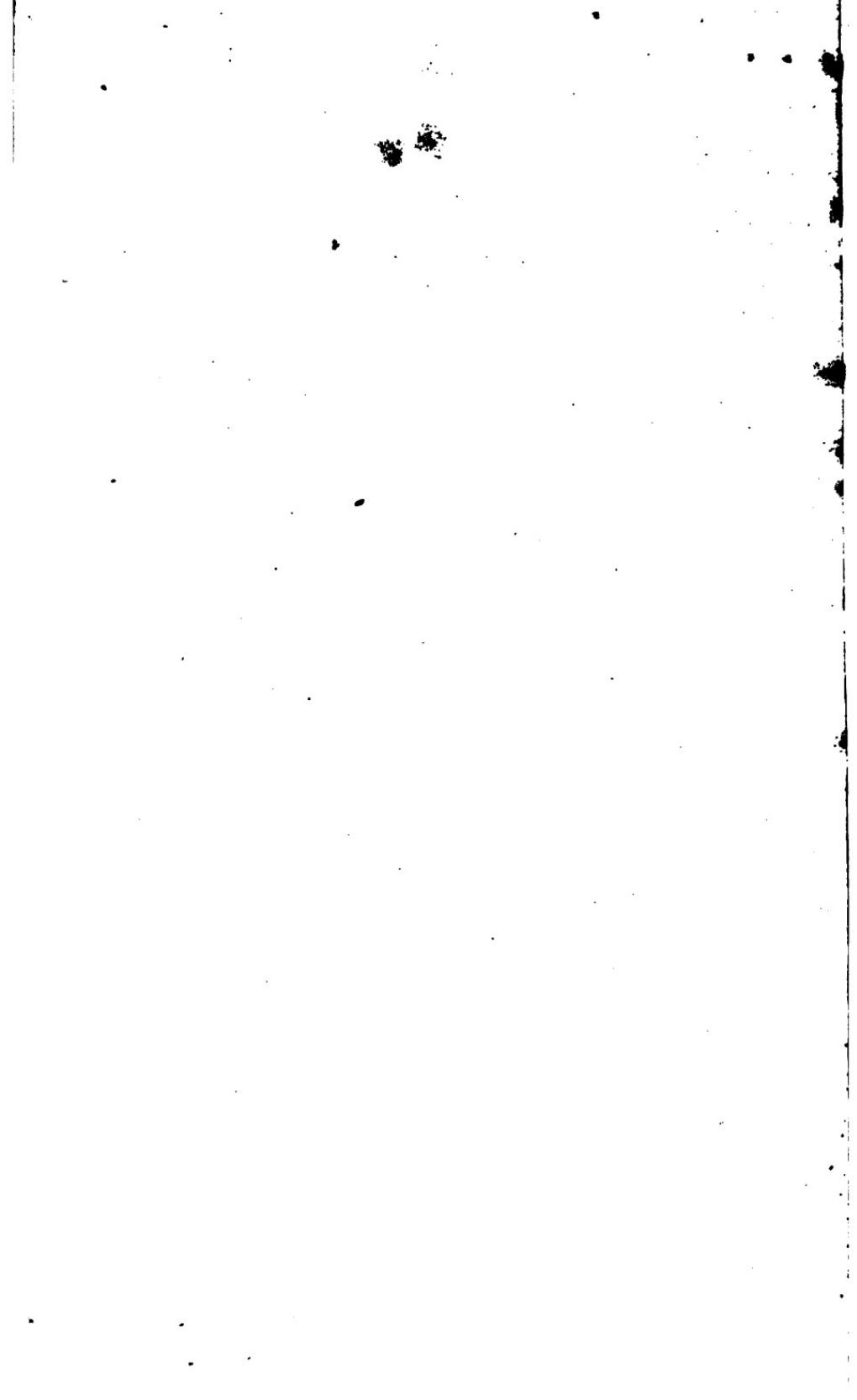
Σ. 4. 90.

2941 e. 236

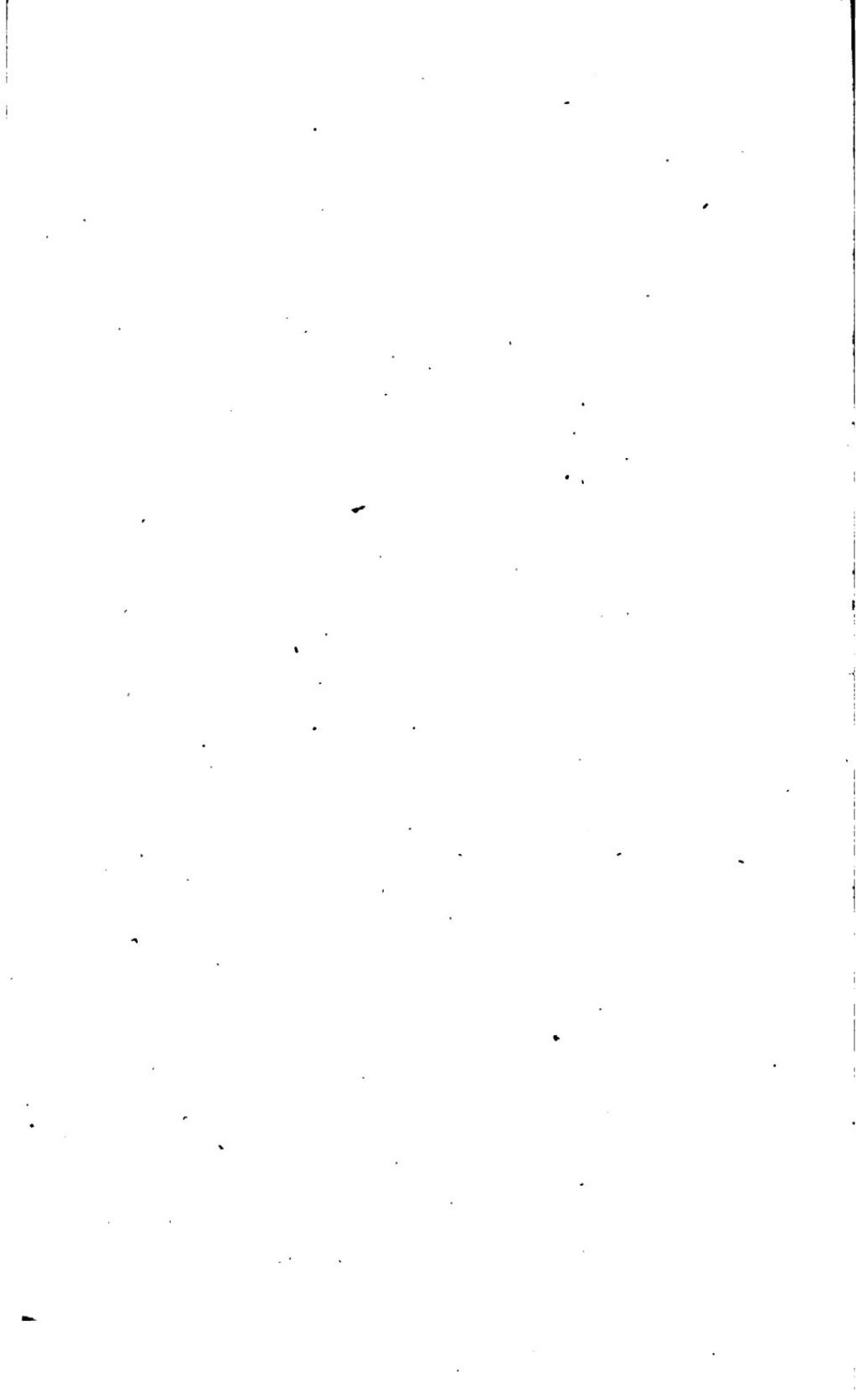

CORNELII NEPOTIS

VITÆ

EXCELLENTIUM IMPERATORUM.

VOL. II.

CORNELII NEPOTIS

VITÆ

EXCELLENTIUM IMPERATORUM

EX EDITIONE J. FR. FISCHERI

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU CODICUM ET EDITIONUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITÆ.

VOLUMEN SECUNDUM.

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1822.

IV. PAUSANIAS.

CAP. 1. Pausanias Lacedaemonius] Suidas ex Thucydid. et Plinarcho hæc refert: Παυσανίας Κλεομβρότου καὶ Ἀγγιθέας, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων. Sic infra quoque rex vocatur. Ernst. De patre constat præterea ex Herodoto ix. Plutarch. in Apophth. Lacon. et epigram. veteri apud Athenæum.

Magnus homo] Sic loquuntur Latini. Livius lib. xxx. 10. ‘Quæ res minus verendos magnos homines ipsa satieta facit.’ Sallust. Orat. 2. ad Cæs. ‘Hostem adversum deprimere homini strenuo haud difficile.’ Gebhard.

Sed varius in omni genere vita fuit] Eruditissimo Schotto non assentior τὸν εἶτα hinc ableganti; cum verba inde ambigua sint evasura: neque illis, qui malunt *venus*, interpretanturque χάνον. ‘Antonius varius ingenio,’ Flor. iv. Sueton. Galba cap. 9. ‘Per octo annos varie et inæqualiter provinciam rexit.’ Cicer. Lælio: ‘As-sentatoris animus varius.’ *Idem.*

Sic ritius est obrutus] Itaque vituperat eum acerrime Diod. Sicul. lib. xi. Οὐκ ἀστορεῖ τὴν Παυσανίου κακίαν, καὶ προδοσίαν δικαγγύρησσιν. Lambin. Obrutus, id est, obiectus et obscurus, quod oppositum est τῷ εἰσερε. Ergo obraere est obscure. Statius Theb. l. i. ‘Quantum virides Venus addita Nymphas Obruit.’ Tacit. Vita Agric. 17. Ita Græci κακάριν usurparunt. ‘Ἄδηλος apud Suidam: Φιλολογίᾳ τε καὶ ἀπρότοις πάνοις ἐγκεφαλος εἴψυστέρων καὶ πρεσβυτέρων κατέχεσσε δόξας τῷ ἑαυτοῦ δεύματι, obruit et obscuravit.’ Memini ita quoque loqui Ciceronem et Justinum xviii. 5. Gebhard.

Hujus illustrissimum est prælium apud Platæas] Ex Herodoto hoc descrip-

sit: Καὶ νίκην (inquit l. ix.) ἀναρρέει καλλίστην ἀκαστάν, τῶν ἡμεῖς θύμα, Παυσανίης δὲ Κλεομβρότου τοῦ Ἀναξανδρίδεως. Longol. Incidit illud in Xantippum ἄρχοντα, et uno eodemque die ad Mycalem. Quidam Anonym. ‘Η τερψὶ Πλαταιᾶς μάχη, καὶ ἡ τερψὶ Μυκαλέην, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Videntius quoque Diodorus l. xi. Plutarchus in Aristide, ubi in eadem pugna Xantippidem non Xantippum archontem nominat. Meursius. *Litus-trissimum est prælium*] Mallet clarissimum Schottus, si libri faverent. Ego, cum de celebritate et fama potius quam de magnitudine ipsa et momentis prælli accipitur, non video quid habeat incommodi, cum illustrandi vox et illustrans isto sensu placeat nostro. Supr. ii. 1. ‘quo factum est, ut brevi tempore illustraretur.’ Id est, fama et auctoritate inclareceret. xiii. 1. ‘Multa hujus sunt præclare facta, sed hæc maxime illus-tria:’ et xxii. 1. *Becl.*

Satrapes] Præfectus. Vox est Persica. Utitur ea et Terentius Henant. ‘Satrapes si siet Amator nuncquam suffire ejus sumtus queat.’ Isocrates Panegyr. Τογυροῖς οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν εἰς τὴν Θάλατταν, οὐκ καλοῦσι σαρράν. Sic Probus infra, et sepe alibi. Lambin. Universum Persarum imperium in præfecturas et provincias, quas illi Satrapias, earumque rectores Satrapas, appellabant, distributum erat. Satrapæ ergo provinciis præerant, eorumque fideli et curse Provinciæ committebantur. Horum muneri et officio incumbebat, provincialibus imperare, eorumque utilitatibus prospicere, tributa cogere, primisque custodiis sti-

pendia exsolvare: et quicquid insuper factum opus esset, effectum dare. Brisson.

Natione Medus] Persa. Quod idem est. Adeo enim hæc duæ gentes coauerunt in unam, ut passim apud Græcos reperitis Medos pro Persis ponati, et μῆδος εἰς eos, qui Persis studebant. *Gratius.*

Regis gener] Darii, cuius filiane Artozostren in matrimonio habebat. Quod si de Xerxe capias, gener hec erit sororis maritus. *Gebhard.* Si Herodoto credendum est, Regis fuit sororius. Nam lib. vi. in hunc modum apud illum legitur: Μαρδόνιος δὲ Γαβρίων ἡλικίᾳ τε νέος ἐὼν καὶ νεωτέρα γεγαμψάς Βασιλέως Δαρείου θυγατέρα Αρταξέρκου. Sicut in Conone Pharnabazus ‘regis gener’ dicitur, hoc est, Artaxerxes. Plutarch. in Artaxerxe. *Sævæ. Longæ.* Verum hoc tempore non Darius, sed Xerxes Persæ imperabat, de quo si capias gener, hic erit sororis maritus, (qui in Timoleonte ‘affinis’) quo modo et Justinus lib. xviii. fecit, Sichænum Pygmalionis generum vocans. Etsi Corradus in Comment. ad l. i. Virg. Æneid. hanc Justini locum corruptum putat. *Meg.* Ergo gener est sororis maritus, quod ex Sophoclis Edipo, ac aliis scriptoribus notavit Vir incomparabilis Jacob. Cujacius, Observat. vi. 17. Quemodo et Ditmarus et Witichindus Saxo lib. i. loquuntur. Sic Cedrenus Iothor Socorum Moysis vocat πατέρων ἡ γαμβρόν. Ut quicunque uxorem alteri dat, aut filiam, aut sororem, ejus gener dicatur. Fortasse et qui dicit, gener dicitur; quo sensu ἀπεγαμβρέων legitimus Matth. xxii. 24. B. Zenaras in Stauracio generale vocabulum restringit γαμβρὸν ἐτι τῷ ἀδελφῷ. Ceterum istiusmodi nomina cognationem et affinitatem ab auctoriis non Jurisconsultis confundi sepe, corrumptique, demonstrat præter alios Alb. Gentilis lib. v. de nuptiis, p.

448. et seq. *Berneccerus.*

Manu fortio] Frequens illud apud Cornelium. Sic in Datame, Timoleonte, Epaminonda, et aliis locis.

Consilii plena] Licet tamen intelligere ex Herodoto, in Calliope, in Mardonio plus fuisse audacia quam consilii vel prudentie. *Lambin.*

Cum ducentis milibus pedum] xxx. barbarorum myriadibus. Herodot. L. Diodor. ccc. armatorum milibus a Xerxe relictis. Justin. l. xi. Graecorum sociorum fuerunt v. Myriades. Herodot. Constructa post prælium victori Pansanæ pulcherrima porticus, cui a Persis profigatis nomen inditum. Vitruvius lib. i. 1.

Viritum] Erat, ut hinc appareat, ista delectus ratio, qua vir virum suæ salutis causa legerat, cum quo in præliis versaretur, et apud Orientis populos non incognita. Romanis et Reisque Italise non fuisse insolentem docet Livius ix. 39. ‘Cum vir virum legisset,’ de Germanis Cæsar de B. G. l. 48. Just. II. 13. *Gebhard.*

Cecidit] Lepide ictus. Plutarch. *Ædouæ.* Ovid. ‘Cum cecidit fato Consul eterque pari.’ Thrasyb. ‘In secundo prælio cecidit Critias.’ Datame: ‘Cedit in prælio adolescens.’ Justin. lib. xx. ‘Non tamen immores pristinæ gloria cecidere.’ *Geb.*

Quæ victoria elata] Meropœtæ, àp. 60s. Lysandro: ‘Hac Victoria Lysander elata.’ Tac. Ann. XII. 29. ‘Ne hac fortuna elati nostram quoque pacem turbarent.’ Cæsa. de B. G. VII. 47. ‘Elati spe celeris victorim.’ Front. I. 18. ‘Hannibal successibus præliorum insolens.’ Et I. 11. ‘Exercitus Samnitum successibus tumidus.’ Hanc causam quoque predit Aristoteles: nam ut solus Spartæ cæteraque Graecis imperaret Pausanias, nova consilium Kerze iniisse ab eodem prohibetur, Politic. lib. v. 7. ‘Eti dæs τις μέγας δὲ καὶ δυναμερος ἦτι μεῖζων εἷναι, Ιωνορχῆι δοτερ δὲ Αακεδαιμονι δοκει;

Παυσανίας δὲ στρατηγός καὶ τὸ Μήδειον πόλεμον. Gebhard. Atque hinc exorta est ingens rerum luxurie, et libidinum illecebræ, de quibus dissertationem Alexander Neapolitanus lib. II. 11. Genialium dierum.

Pharina miscere] Δυρκτοῦ, ταρδίτων. Cicero pro Milone: 'Quanto illa phara miscet, tanto hic magis convalescet.' Gebhard.

Tripodem curvum] In plerisque contaminibus præmium fuit τρίποδος, quem vixit non auferebat domum, sed ei Deo consecratabat, in cajis honorem celebrabatur ludicrum. Hi sunt τρίποδες χορηγοὶ, quorum mentione Graeca omnis historia, maxime autem Attica, refertissima est. Casaubon.

Epigrammate scripto] Quod a Thucydide hunc in modum recitatur: 'Εὐχάριπος ἀρχηγός, ἐτοι στρατὸς ἄλλου Μῆδων, Παυσανίας, φοῖβος μοῦνος' ἀνθύπητος. Idem fecisse illum Byzantii in pocolo Diis littoralibus dicato Nymphaeum, Heraeoleum apud Athenasum narrat: 'Μήν' ἀρετὴς ἀνθύπητος Ποσειδῶνος λαοῖς Παυσανίας, ἔρχων Ἐλλήδος επιρρήψιον, ἑλοῦσαν ἐν Εὔβοιαν, Λακεδαιμονίου γένεσιν τὸν Κλεομέρον, Ἀρχὺς οὐρανοῦ γενεᾶς.' Longo. Huic nostra inscriptioni plane gemina est concordanter brevitatemque illa Taciti Ann. II. 22. Beccari.

Victoria ergo] Majusculis litteris scriptum reperi. Exstat vero apud Thucydiensem elegum disticho comprehendens lib. I. Schott.

Donum dedisse] Vide Boecklerum, qui inter solennia hoc refert ex Brissonio Form. lib. I.

Hos versus Lacedemonii excuspsent] Vel excusperunt. Thucydiides: 'Τὸ μὲν οὖν διεγένετοι Λακεδαιμονίοις ἐκεῖλαντον. Quod præfero. Tres sunt artes, exaltatura, sc̄ptura, sculpture; quarum differentias pauci capiant. At sculpturam a sc̄ptura auctor Glossar. videtur distinguere ratione materie: ut haec sit in auro, argente, argilla, et similibus: illa in lapidibus.

Sic Gloss. Sculptis, γλύφει λέποι. Sculptor, λεπτογλύφος. Keuchen. Nove dictum est, neque quod sciām Latinoram quisquam exculpere pro eradicare dixit: ἀπολάντει autem Thucydihi significat quod exculptum fuit eradicare, excindere. Longo.

Neque aliud scripserent] Καὶ ἐπέγραψαν δραματικὰ τὰ πόλεις, δῶμα συγκεκριθέντοι τὸν βίβλον, ἀρχήσαρεν ἀράθησα. Thucyd. lib. I.

CAP. 2. Post id prælium] Vide Diodorus Siculum lib. XI. Additus ei etiam collega Aristides. Quod frequens in Historia Graeca. Alcibiade: 'Διο πρετερα collegæ dati Nicetus et Lamachus.' Ad quem locum pluta notavimus. Keuchen.

Omni classe communis] XXX. triremibus. Diodorus.

Cyprius atque Hellespontum] Diodorus, latiore significatione, τὰ 'Ελληνικὰ νόμες νοεῖ, δῶμα βαρθαρικὰ διέμονον ἔτι φρονοῦμεν.

Byzantio expugnat] De quo magna adhuc lis est sub Historicis. Alii enim a Pausania conditum, alii expugnatum tradidere. Prioris opinio nis sunt Isidorus, Justus, et auctor is, qui augas Curiandum conscripsit. Sed credibile est, jamdedum a Byzante Urbem conditam, quod et ratio temporis, et plurimi scriptorum evincunt. Vide sis ad hanc rem Justi Lipsii commentarium in lib. XII. Testi Annalium; et Vossii ad IX. Justin. Urbs illa a pluribus condita scribitur, id est, a multis aucta, et restituta, quemadmodum de Baby lone et aliis evidentissimum. Keuch.

Comphares Persarum nobiles] Εἶχε δὲ Μῆδοι αὐτῷ, οἵτινες προσήκοντες καὶ συγγενεῖς, οἱ ἀδελφοί τοι. Thucyd.

Nonnullos regis propinquos] Cognatos, qui sic honoris causa dicebantur. Quod contra Casaubonum et alios. Thucydiades utitur vocabulo συγγενῶν, quod in eadem significacione a Graecis usurpatum. Keuch.

Gongylum Eretriacum] Sic legendum, non, ut alii codices habent, *Cretensem*. Nam et Thucyrides et Diodorus Siculus, libris indicatis, *Eretriacum* dicunt, ad quos accedit Xenophon I. III. Ἐλλην. Δόρον δὲ καὶ σῶμα αἱ τάκεις θύει παρὰ βασιλέως Τογγύλη, ὅτι μόρος Ἐρετρίων Μηδίσας ἔφυε. Longol. Lambin.

In quibus haec fruere scripta] Vide Epistolam apud Thucydiudem; nam ad verbum fere ab Æmilio versa est.

Des ci fuisse tuum nuptum] In Dionne: ‘Aretem Dionis uxorem alii nuptum dedit.’ Paciscuntur illa vincula necessitudinum proditores ac transfugæ, vel ad perfidiam sollicitatis offeruntur ad securitatem obsignandam. Curt. III. 6. ‘Nee salutem suam Philippo committeret: mille talentis a Dario et spe nuptiarum sororis esse corruptum.’ Diod. lib. II. Gebh. Adde Ampliss. Freinsheim. ad Curtium loco citato.

Se adjuvante redactorum pollicetur] Longol. edidit, *Te adjuvante redactrum se pollicetur*, sensu piano, et proxime ad veram lectionem accidente; sed invitis libris, qui consensu τὸ se exhibent in prioribus, in postremis non agnoscunt. Doctissimus Gronovius censebat, aut superfluum esse τὸ adjuvante, aut scribendum *redactum* tri. Ego vix dubito quin ita scripserit Nepos: *Grac. sub tuam pot. se, adjuvante te, redact. pollic. ut excederit vocala te, quoniam eadem literas in fine praecedentis legebantur.*

Hic de rebus si quid gerit] Horum igitur si quid. Longol. Lambin. Qnod respondet Græco Thucydidiis. Εἰ οὖτις τοῖσιν δρόσκει. Unde hæc quoque descripta epistola est.

Certum hominem] Fidum, cui tuto fidere possis. Sic sœpe Noster, itemque Cic. et alii. Thucyd. Κύρδα πιστός.

Certum hominem ad eum mittas face] Face ἀρχαιών, pro fac, constanter in omnibus. Sic dice apud Festum, edice

apud Maronem lib. XI. ut observat Diomed. I. i. Vide Priscian. Hewet.

Artabazus] Pharnaci filium. Thucydid. I. Herodot. IX. Nomen illud summum prefectum notat. ‘Αρψ enim est clavis, μαρξ, σπλανκτης. ᾧ τοι, Αρίτη, αυτον validum significat; unde et ‘Αρψ Gracorum et Heros nomen suum accepere. Qui apud Ægyptios Arte vocabatur. Neque ab illis Perse multum differunt. ‘Αρψ enim Persis Heroëa, sicut Hesychius testatur et Stephanus. Thyrsis. Quam congesit Magnus Boxhornius explicationem nominis *Artabelli*, heic inserrere visum. Ita ille: *Bassus, Bassus, prefectus*. Est quidem proprium illud apud Persas nomen, sed ex appellativo, quod prefectum notat, factum; quemadmodum et *Artabazus*, quod significat Principem purpuratum. *Bassus* proprie Turcis, qui ex Scythis orti, quemadmodum et Persæ, notat caput. Cui simillimum est vetus Saxonum *Beauz*, vel, ut alii scribunt, *Beuz*, quod ornamentum capit, coronam, et galeam, et caput interpretatur Vir Eruditissim. Joannes Latinus in Lexico suo Anglo-Saxonicus. Leonclavius in Onomastico: ‘*Bassa* et *Bassi* Turcis caput. *Bassilire, capita, sive duces*, ut a κεφαλῇ Græcis sunt dicti κεφαλῆδες; *nostris, a capite, Capitanei*.’ Noti hodie in aula et imperio Ottomannidarum *Basse*, id est, *Praefecti*. Neque dubitandum, quin ex Scythico illo vetustissimo vocabulo factum sit Græcorum βασιλεὺς, id est, *Rex*. Haec ille. Boxhorn.

Dominum revocatus] Thucydides: Λακεδαιμόνιοι διεκάλεσαν αὐτὸν. Lambin.

Accusatus capitisi] A Peleponnesiis. Diodor. XI.

Multatur tamen pecunia] Animadvertis multatos Lacedemone infamia haud carere; eoque ipso mandata provincia sive imperio excidere, nec non patria; nisi eam insigni facto meritove recuperassent. Vide Po-

lyeanum lib. II. in Clearcho, comment. 7. Nepos infra in Pelopida: 'Idque suo privato, non publico fecit consilio [de Phœbida loquitur]; quo facto eum Lacedæmonii ab exercitu removerunt, pecuniaque multarunt.' Gebk.

CAP. 3. *Cogitata*] Sic restitui ex Thucydide, pro quo vulgati codices habent mendose, cogniti: Sic autem illi: 'Ἄλλ' ἔργοις βραχέστι προσέλθου, & τῷ γνώμῃ μεγάλως ἀνέτεινα φρέλλε πράξειν. Quod si quis malit reposi conata, equidem non repugnem, quia ei valde assentiar. Nam hæc scriptura magis cum verbis Thucydidis quam superior congruit. Lambin. Cæsar de Bell. Gall. lib. I. 3. 'Per facile factu esse illis probat conata perficere.' Velleius Patercul. lib. II. 29. 'Privatus ut opibus, ita consiliis magna ausus magnificeque conata executus.' Sueton. Galba cap. 17. 'Faciliorem occasionem M. Salvio Othoni præbuit perficiendi conata.' Juven. Satyr. XIII. 'Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum, Facti crimen habet. Cedo, si conata pergit?' Gebhard.

Non enim mores patrios solum, sed etiam cultum, vestitumque mutavit] Valerius Maximus lib. II. 6. 'Pausanias, qui maximis operibus editis, ut primum se Asia moribus permisit, fortitudinem suam effeminato ejus cultu mollire non erubuit.' Huic non absimilis fuit Darius Codomanus apud Gregoram, et post illum Alexander apud Diodorum, Curtium, Athenæum. Solent autem illi una cum vestibus exoticis mores patrios exuere, et aliarum gentium, quarum vestitum imitantur, mores induere. Unde Poëta, 'Affectus patrios patria cum veste relinquunt' Keuchenus. Liv. lib. XXIV. cap. de Hieronymo Siciliæ rege: 'Hinc tam superbum,' inquit, 'apparatum habitumque convenientes sequebantur mores; contemptus omnium hominum, superbæ

aures, contumeliosa dicta.' Curt. lib. VI. 32. 'Et ille se quidem Persarum spolia gestare dicebat, sed cum illis quoque mores induerat, superbiamque habitus animi insolentia sequebatur.' Solent enim ejus gentis, cuius gratiam ac studia auctorantur, vestitum quoque atque habitum assumere: deinde, ad quos animo desceiverunt, cultu quoque degenerare. De Germanico Tacit. Annal. lib. II. 59. Valerius lib. III. 6. 1. de P. Scipione. Florus lib. IV. 11. de M. Antonio: Non solum autem transfuges patriique moris desertores devincendis iis, quorum opes adulantur, peregrinis vestibus se onerant; sed legatis etiam eorum, ad quos a superioribus missi adeunt, habitum simulabantur. Exagitat hoc in Russino Claud. lib. II. vs. 75. et sequent. Cæterum ut hic Pausanias Persicum habitum assimilaverat, quod ad eos transire meditatus erat: ita qui Lacedæmonii studebant, affectum suum cultu eorum assumptio denudabant. Aristophanes Crabon. Καὶ ξυνὸν Βρασίδη, καὶ φορὲν Κράσοντα στεμμάτων, τὴν δικήν τοῦ παιονον τρέψαν. Scholia addunt ἀντὶ τοῦ Δακωνίζεντος. *Et si Lakonizantes*. Gebhard. Sic et Alexander ob Persicum habitum in invidiam venit, quodque eum Callisthenes eo nomine reprehendisset graves poenas dedit. Strabo XI. Geograph. Schott.

Apparatus regio utebatur] Hæc breviter Thucydides, quæ Probus copiose persequitur. Herodotus tamen lib. IX. narrat, τὸν Πανσανίην γελόσατα μεταπέμψασθαι τῶν Ἑλλήνων τὸν στρατηγὸν, et iis Medorum Ducis amentiam in apparando luxu ostendisse.

Vestes Medica] Athenæus lib. XII. Παυσανίας, ὁ Σπαρτιατὸν βασιλεὺς, καταβέμενος τὸν πάτριον τρίβωνα, τὴν Περσικὴν ἀνεδόσατο στολὴν. Lambinus. Procopius lib. I. belli Persici; vestem serico confectam, Medicam dic-

tam testatur. Justinus lib. XLI. quæstus esset Medicæ vestis, his verbis docet: 'Vestis olim sui moris, [de Parthis loquitur] posteaquam accessere opes, ut Medis, perlacida ac fluida.' Medicam vestem purpuream fuisse, demonstrat Xenophon lib. I. Cyri vitæ: Ταῦτα γὰρ πάντα Μηδικά ἔστι, καὶ οἱ πορφυροὶ χειρῶν, καὶ οἱ πάνθεος, καὶ οὐρανοῖ τερπνοῖ τῷ δερῷ, καὶ φύλλα τερπνοῖ χερσίν. *Magnus*. Vide incomparabilem Brissonium lib. I. de Regno Persar.

Satellites Medi] Hi sunt Persarum Doryphori, qui in Immortalium numeris relati erant, Μηδοφόροι dicti, quod antea mala hastis præfixa ferrent. *Brisson*. Melophori Persarum interpretibus Clavatores inepit dicuntur. Mille numero erant satellites Regis, sic appellati a colore vestis melino: incedebant enim πορφυρᾶς καὶ μηλίνας ἡσθημένοι στολᾶς, ut legitimus apud *Ælianum* et *Athenæum*, *Cassiodor*. Non temere autem, aut forte conscriptos fuisse, verum ἀριστεῖν, *Athenæus* ait. Hoc quid valeat explicat *Mosehopalus τερπνοῖς χειρῶν*: 'Αριστεῖν δηλογεῖ, θτων κατὰ τὸν ἀριστεῖν τοιεῖται τὴν ἐκλογὴν. Hi in aula Regis excubabant. Persarum porro Reges latus, tam ab externis quam domesticis hostibus, magno stipatōrum satellitumque agmine muniebant, qui Δορυφόροι et Αἰχμοφόροι vocabantur. Onomasticum vetus: Δορυφόρος, stipator, satellites. Suidas: Δορυφόροι, φύλακες, ὑπηρέται βασιλέως, φύλοφόροι, ὑπασπισταί. Dicebantur et Σωματοφύλακες. Idem Onomasticum; Σωματοφύλαξ, satellites, stipator. Hujusmodi cohortes ex Persarum potissimum gente conscribebantur. Quanquam ex Ebræis tres adolescentes spectatae fidei corporis custodes habuerit Darius Ochus; ut ex Josephi lib. XI. 4. Antiq. constat. His custodibus etiam Praefectus dabatur. Porro honori non modico ducebatur in hujusmodi spiculatorum numeros re-

ferri. Quibus Reges stipati, ab incurrentibus periculis tatiores reddebantur. Ex illis δορυφόροι unus, scilicet aurea pedibus regis e curru descendentes subjicienda causa, regium currum sequi solitus, ut *Athenæus* lib. XII. docet. Regii autem stipatores non merebant, sed a Rege amonetas capiebant, eisque ex Regalis mensa reliquis cibaria prestatabantur. Hæc fere incomparabilis *Brissonius*.

Epulabatur more Persarum] De Persarum victu legendus Xenophon libro VIII. Κέρου πανδέα. Exponitur a Tullio ex eodem Xenophonte, qui negat ad panes quicquam addere præter nasturtium. Sed intelligentia hoc, antequam Medi a Persis subacti essent. Postquam vero in unum imperium coauerunt, luxuriam Medorum Persæ arripuerant. Ad præsentem locum quod attinet, lege Herodot. IX. Plistarch. Λαζ. Keuchen. Qualis autem fuerit apparatus Persicus copiose ab *Athenæo* lib. IV. deserbitur.

Aditum potentibus convenienti non dabit] Recte additur negandi particula, quod facile videbunt qui Thucydidis hoc intelligunt: Δωστρόβοδος εἰσεῖται παρέχει, καὶ τῇ δρυῇ εἴτε χαλκῃ τέχνη τὸς πάντας δρόοις, δῶρα μαρέα δύνασθαι προσέναι. Vide quæ in vita Aristidis ex Plutarcho in hanc sententiam notavimus. Exstat insignis etiam comparatio de hac re apud Aristidem Sophistam in Oratione de Iudicibus M. Aurelii philosophi. *Aditum potentibus convenienti non dabit*] Lege convenienti suffragantibus Excerptis. Et sic atibi loquitur. Alcibiade: 'Si modo ejus convenienti habnisset potestatem.' Convenienti pro convenienti, ut interficiendi pro interficiendi in ejusdem vita, et alibi sacerdos. Keuchen. Tacit. Ann. II. 2. 'prompti aditus, obvia comitas, ignoratae Parthis virtutes, nova vita.' Hoc modo est intelligendus locus

Justin. i. 3. ‘Cum admissi magna ambitione ægre obtinuerit.’ Est vero admissionum difficultas familiare cœste potestati vitium. *Liv.* xxiv. 5. *Tacit.* Ann. iv. 74. de eo capiebat P. Syri minus: ‘Non semper æsum facile habet felicitas.’ *Contra Curtius* ix. 45. de Ptolemaeo. *Gebhard.* In hoc vituperat, quod laudavit in Miltiade, Alcibiad. et Attico. *Nepos.* *Socratis.*

[*Gelonius.*] Non recordor nulli imius loci nomen alibi occuruisse. *Gebth.*

[*In agro Troade.*] Pro in *agro Troadis.* Quotredo in *Mas.* Nam Troas pro regione vel *agro Troadis.* Quamquam et alteram non omnino respuestrum. *Keuchen.*

[*Cum scytala misserunt?*] Ἀλλὰ τέλειοτε κίρκην οἱ Εὔροπες καὶ σκυτάλην. *Thucyd.* Quod confirmat Plutarchus; qui per præcones et id genus nuncies hasc literas mitti consuevisse, demonstrat. Sed mira heic MSS. Codicium inconstantia. Scripti Veneti, quos secutus in Collectaneis suis *Jac. Constantinus*, cum *lana* legunt. Quia scriptura cum iis, quæ a Probo subduntur, nullo pacto coheret. Inquit enim: ‘In qua, more illorum, erat scriptum.’ ubi significat innuitque Scytalam Laconicam. Scribi autem in lanis non potest, et hoc Lacedæmonios aliove fecisse, nusquam constat. *Mag.* At σφύλλα hoc manavit ex lava, quæ supplicum potius erat insigne, ut tænia ac lemisci exulum. *Schott.* Vide *Fest.* x. *Verronem de Lingua Latina* vi. et alios. Alii lencæ legunt. *Colon. Palatin.* *Alidem.* Assentier P. Danielli lectionem cum clava assententi? At *Nepos* non abhorret Græcis vocabulis, quæ commode Latinis mutari non possint. Sic Iphicrate non refutat *maram*, et alibi, *Ephori*, *Ostracismum*, *astu*, *aeta*. Latinæ antiquiores non fastidiosi erant in retinendis Græcis. Sic *Livius* dixit *Pelion ocrim*, de quibus vide *Nonium*. Formam Scytalæ de-

pligunt *Plutarch.* in *Lysandro*, *Marcellinus* in *Thucydidem*, *Gellius* lib. xvi. 9. et *Ausonius. Aristophanes-Scholiastes* in *Aves*, pag. 601. Usus autem literarum secretiorum præbuisse et hic de scytala annotat. Video autem semper in revocando Imperatores suos scytala usos Lacedæmonios. Xenophon *Agesilao*, ἐρεθίζειν αὐτῷ σκυτάλην ἀπὸ τῶν διοι τελῶν, θεοῖς τῇ σκυτάλῃ ἐρεθίζετο. *Polyenus* lib. viii. al. δὲ ἀπὸ τῆς Ἀστας αὐτῷ ἀνεκάλεσσε τοῦ σκυτάλης πέμψατε. Colligere ergo licet, scytalem præstissime omnem usum literatum, tessera, atque aliarum id genus notarum. Nam et in pecunia summa signanda, et saccis obsignanda. scytalem habuisse locum, doceat *Diodorus* libro xiii. de pecunia ex præda Atheniensium Lacedæmonem a *Lysandro* missa: ‘Οὕτος δὲ τοῦ χρήματος, inquit, εἰς τακτοῖς, καὶ ταῦτ' ἔχοντος ἑκάστου σκυτάλην, ἔχουσαν τὴν ἐπιγραφὴν τὸ πλῆθος τοῦ χρήματος ὅπλοισιν. Alium usum memorat *Polyæn.* lib. i. in *Tyrtæo*; ‘Ιδια δὲ ὅπερ τῶν οἰκείων εἰ τῇ τῶν σεκρῆτων ἀναρθρώσι γνωρίσσοτο ἔκαστος, εἴ τὰς σκυταλᾶς τούτους γραφάρων καὶ περὶ τῇ λαϊ φερόντων. Vide *Justin.* l. iii. 5. ubi σκυταλᾶς interpretatur *tesseras*. Apud *Ciceronem* in quadam epist. ad *Atticum*, ‘Scytales Laconicæ’ exstant, hoc est, epistolæ breves et obscuræ, ut interpretatur *Beroaldus* in annotationibus. *Gebhard.* Vide de hac voce *Marcelli Donati* dilucidationes ad *Livium* lib. xxxviii. et *Clem. Alexand.* xi. strom. *Ernestius.*

[*Se capitibus eum damnaturos?*] Hostis loco habituros. *Thucyd.* *Longol.* Id enim legibus eorum licebat facere regibus: de quo vide *Grotium* de *Jur.* B. et P. i. 4. 8. et in notis ad enni locum. Ratio, quia (ut infra *Noster loquitur* xxi. 1.) Spartani reges ‘nomine, non potestate;’ seu, ut est xvii. 1. ‘nomine magis quam imperio’ reges fuere.

Hoc nuncio motus] Commotus Edit. Parisiensis; ut et MSS. quod frequens Nepoti: in Datame bis, Alcibiade, Dione, Timoleonte. *Severo.*

Sperans se etiam pecunia et potentia] Pecunia, qua corrumperet judices aut accusatores; potentia, qua eosdem deterret; sed neutro valuit: prudenter hac parte Alcibiades fuit, qui absens reus violata religionis factus fuga sibi consuluit, *infra VII. 4.*

Licet enim legibus eorum cuivis Ephoro hoc facere Regi] Imitatio aperta istius Thucydidis: Ἐξοντι δὲ τοῖς ἐφόροις τὸν βασιλέα δράσαι τοῦτο, nempe εἰς εἰρητὴν ἀμβάλλειν. Similis prorsus descriptio Xenophontea in regimine pari. Ephororum potestatem atque auctoritatem multis verbis et partibus exagitat Aristoteles lib. II. 7. Politicorum. Plato de Legibus lib. III. ait, Ephororum potestatem tanquam frenum injectum esse Regum imperio. Idem lib. IV. dicit, Ephororum potestatem mirifice esse tyrannicam. *Lamb.* Fnerunt igitur homines imperiosi, quorum exemplo in Thessalia Αἴδηλοι, Athenis ἄρχοντες, et postea instituti Roma Tribuni plebis. Simile quicquam videtur apud Genevates fuisse Senatus ducentorum. Cæterum notandum, Ephorus, ut a Theopompo institutos, sic a Cleomene postea abrogatos fuisse, quorum potestas tamen semper annua, sicut Romæ Consulū. *Keuchen.* Vide Nic. Cragium de rep. Laced. lib. II. 4.

Hinc tamen sese expeditiv] Horat. Epod. XI. de se amore vincto: 'Unde expedire non amicorum queant Libera consilia.' Eumene, 'Hinc tamen multis suis amissis se expeditiv.' Annibale, Attico. Cicero pro Milone: 'Si vita nostra in alias iniurias incideret, omnis honesta ratio esset expediendæ salutis.' Et in Verrega: 'Expedire se ex laqueis.' *Gebhard.*

Est genus quoddam hominum] Illustris eruditio et meritis in rem literariam clarissimus Frid. Gronovius

mallet: *Est genus quoddam hominum.* (*Helotes vocantur*) *quorum, &c.* Comparat autem locum Flori III. 3. 'Priores Teutonos sub ipsis Alpium radibus assecutus, (locum aquas Sextias vocant,) quo, fidem numinum! prælio oppressit.' Sic enim scriperat ille, ubi vulgo ineptissime in locum quem Boecler.

Helotes] *Illoæ* alias *heclotæ*. Excerpta P. Danielia. In Græco est *Εἵλοτες* unde *Helotes*. Erant servi quidam publici Lacedæmoniorum, præfecti agris arandis ac excolendis. De quibus vide sis Suidam in *Εἵλος*, Platon. VI. de Legibus, Aristotel. Polit. II. 7. et Janum Gebhardum ad *Æliani οὐσίαν*, lib. III. 20. Similes apud Thessalos Penesta habebantur; quorum tamen tantum jus fuit, ut in civitatem Spartanam adscisci possent. *Keuchen.*

Hos quoque sollicitare spe libertatis] *Εἵλοτες* fides erat admodum lubrica, et impulsi ad mutationem facilis. De quorum insidiis in Dominos Aristoteles III. 7. de transfugiendi ad hostes more, belli tempore, Polyæn. I. Occurrit saepius verbum *sollicitare* hac notione. Caesar Civil. III. 21. Cælius Milonem 'in Turinum ad sollicitanos pastores premisit.' Ibid. cap. 22. Liv. lib. XXXIV. Curt. lib. III. 18. 'cum ad perniciem ejus etiam a latere ipsius pecunia sollicitaret hostis.' Auctor de Viris illustribus: 'Fabricius prius inter legatos sollicitari non poterat' *Gebhard.*

CAP. 4. Amore Venereo dilexerat] Thucydides paullo honestius hæc: ἀνὴρ Ἀργυλος ταῦτα ποτ' ἀντέ. Nam ταῦτα sepe pro honesto amore capitur. Legatur Suidas. Observa quod et Probus dissentit a Thucydide, qui hunc tum virum fuisse ait, cum literas ad Artabazum deferret. Meminit hujus rei Cicero in Topicis ad Trebatium. *Longol. Mag.* De amore illo Venereo lege Lucianum. *Amore Venereo]* Veteres scribunt Ve-

nerio: et sic in optimis Danielis Excerptis. Alcibiade: 'rebusque Veneris deditos,' ubi in iisdem, *Veneris;* quas Græci τὸν Ἔρωτα vocant, ut Latini *res Veneris*, vel *Veneres*. Sic 'res voluptatum' apud auctores; τὸν χρῆμα τὸν ἔδειν. *Veneris* autem pro *Veneres*, ut *aerius, aetherius, pro aereus, aetherius* ex Græcorum more, qui scribunt *deipos* et *aldeipos* per tertiam vocalem. *Veneris* tamen magis facit ad *ἀναλογίαν* et scripturam Romanam. Keuchen.

Quod nemo eorum redisset, qui super tali caussa missi erant] 'Οτι οὐδεὶς περ τὸν ταῦταν ἀγγέλων πάλιν ἀφίκεται. Thucyd. Sic Diodorus xi.

Vincula epistolæ laxavit] Thucyd. Λέπει τὰς ἐπιστολὰς. Diodorus Siculus: ἀνέρες τὰς ἐπιστολὰς. Lambinus. Ita habent antiquissimæ Editiones. Et vero in perlatione sola erat lethum ineprecabale. *Vinculus* autem colligatas antiquorum Græcorum epistolæ, docet Curtius lib. vii. 'Parmenion vinculum epistolæ solvens, quidnam rex ageret requirebat.' Barthius. Pro *laxavit* e Membranis Schioppius *laceravit*: additque illa si perfusisset non male abesse videri. At decedit si eximantur sententiæ. Gebhard.

Nam ne hujus quidem indicio impulsi sunt] Aliam rationem assert Diodorus Siculus, nempe quia literas apertas tradiderat: Τούτων δὲ ἀπιστούσιν διὰ τὸ ἀνεργυέαν αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς ἀναθέσσομεν. Lambin.

Quam se ipse indicasset] Liber P. Danielis judicasset. Vitiose: nam ex proprio indicio convincere Ephori Pausaniam cogitabant. Ulpianus lib. i. ad edictum l. indicasse 197. D. de V. S. 'Indicasse est detulisse, arguisse, accusasse, et convicisse.' Gebhard.

Fanum Neptuni est Tanari] Scholia in Aristophanis Acharn. Ταίναρος γέροντι τῆς Δακωνικῆς ἀκροτήτου, ἐν φοτόμοις ἦν κατάγοι εἰς ἄδου, ἐνταῦθα δὲ ἦν καὶ Ποσειδῶνος λεύκη Ἀσφαλέου.

Iste vero Neptunus idèo, puto Ἀσφαλέος dicebatur, quod navigationem tutam ac secundam præstare posset. Eodem cognomine colebatur et ab Atheniensibus. Idem Scholiastes: Ἀσφαλέος Ποσειδῶν παρὰ Ἀθηναῖος τημάται, Ιων δορυλᾶς πλέων, in Acharnens. act. ii. 6. Gebhard. Poëtæ fingunt Neptunam hippocampos suos in Tænaro subducere. Vide Stat. Papin. Thebaidos ii. Unde fanum illius fuisse, a fide historica creditum. Keuchen.

In ara consoedi] Quam in Timotheo 'publicæ pacis' appellat. Keuchenius. Græci moris fuit ad vim, injuriamque arcendam, configere ad tempora, statuas, aras. Eo genere tutelæ frequenter supplices utebantur, frequentissime servi. Euripides: ἔχει γὰρ κακαφυγὴν θηρ μὲν πέραν, Δοῦλος δὲ βασικὸς θεῶν. Servulus apud Plautum: 'Ego interim hanc aram oceupabo.' Tibullus alludens: 'Et Veneris sancta consideram vincitus ad aram.' Et bene consideram, quia supplicum sedere. Nec iis modo isti homines, sed etiam heroibus quibusdam, ut Theseo Athenis. Plutarchus: κατὰ μὲν ἐν μέρῃ τῇ πόλει, παρὰ τὸ τὸν γυμνοῖον θότι δὲ φύκιον οἰκέτας καὶ πᾶσι τοῖς ταπεινοτέροις καὶ δεδοσι κρείττονας. Lipsius. Lege que fusa ad hunc locum notat Hieronymus Magnus.

Hanc juxta, locum fecerunt sub terra] Thucydides: Διετλῆν διαφρύμωσι καλυψθεῖ. Teguriolum quoddam circumseptum dupli tegumento, ne perspici per id posset. Longol. Non satis hoc expressit Cornelius. Diodor. Siculus: Διετλῆν σκηνὴν περιβάλλεται, id est, duplex tabernaculum circumdedit, seu circumposuit. Tangit hoc Pausanias indicium M. Tullius in Topicis. Lambin. Haud dissimili calliditate apud Tacitum Ann. lib. iv. 69. Gebhard.

Huc ex Ephoris quidam descendenterunt] Thucydides: ἐς τὴν τε Ἐφόρου δι-

τός των ἔκρυψε. Diodorus Siculus: καὶ τὸς μὲν Ἐφέρους, καὶ τῶν ἄλλων Σικελιανῶν των ἔκρυψε. Idem.

Dei] Neptuni.

Quid sit tam repentinae consilia? Cod. Dan. tam repentinae consilio.

Tanto magis Pausanias] Schioppius cum Schotto, qui unas easdemque excusisse membranas videntur, produnt legi, tanto modo; Lambinus mā vult *multo magis*, idque quosdam in veteribus libris reperisse testatur. Casp. Barthius lib. xxiv. 18. *Adversa præfert, modo magis Pausanias perturbatus;* hoc est, supra modum. Gebhard.

Ne enunciaret? Recte Schioppius: ne arcana deterget et Ephoris proderet. Apuleius Met. lib. x. ‘Neque ad vos, quae ignoravi, possum enunciare.’ Cicero contra Rullum: ‘Qui sociorum consilia adversariis enunciavit.’

Nec se meritum? Non abludit oratio Dymni ad Nicomachum apud Curt. vi. 7. ‘Si id sustinere non posset, at-tamen ne proderet se; cuius erga ipsum benevolentia præter alia hoc quoque haberet fortissimum pignus, quod caput suum permisisset fidei adhac inexpertum.’ Gebhard.

Implicitum? Libri veteres *implicatum.* Dione: ‘Utraque implicatus tyrannide Dionysiorum.’ Apuleius Met. lib. x. ‘Morbi inextricabilis veterno vehementer implicatus.’ Et ita videntur veteres esse locuti. Idem lib. iii. ‘Sed ut ex animo tibi volens, omne delictum, quo me tantis angoribus implicasti, remittam?’ Gebhard.

Magno ei præmio futurum? Alii, *magno esse ei præmio futurum.* Unde Lambinus, *magno id ei præmio futurum:* id est, magnis cum muneribus oneratum iri. Idem. Diodor. οἱ δὲ δειθέντος θεος συγκρίψη, καὶ διεράς μεγάλας διεσχισμάνου.

Cap. 5. In urbe eum comprehendendi] ‘Ἐκ τῆς πόλεως τὴν Ἑλλησπόντον ἐκπούντο. Thucyd.

E vultu cuiusdam Ephori] Λόγος ται διτὸν μᾶλλοντα ξυλληφθέσεος εἰς τὴν δδῷ, ἵνα μὲν τῶν ἑφόρων τὸ πρόσωπον προσίοντος, ἵνα εἶτε, γνῶναι ἐφ' ὅ τι ἔχειε, ἄλλον δὲ νεύματα ἀφανεῖ χρησαμένον, καὶ δηλώσαντος εἴνοις, πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκικίου χωρίσαι δρόμῳ. Idem.

Eum admonere cupiebat? Vetera excusa, eum ammoneri, vel admoneri. Sed ammoneri non inconcinne propter euphoniam, pro admoneri: ut *rem amministrare*, pro administrare, Excerpta Danielia in Conone. Keuchen.

In ædem Minervas, qua Chalciascus vocatur? Codex Danielis, Chalcidicus. In nummis antiquis, quos Goltzio debemus, appellatur illa Minerva, ΧΑΛΚΑΣ. Estque Ἀθηνᾶ Χαλκίους, quod alia numismata ΑΘΗΝΑ. ΧΑΛΚ. representant. Suidas, Χαλκίους, ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ, ἡ ἦτορ χαλκοῦ οίκον εἶχεν, ἡ διὰ τὸν Χαλκίους τὸν ἐν Εὐβοίᾳ φυγὰς αὐτὸν κτίσα. Eadem Chalcotis appellata, ut notat Beroaldus ad Apuleii Milesiorum lib. x. Keuchen.

Confugit? Suidas: Καταφεύγει ἐς τάπεινον Ἀθηνᾶς. Diodorus: εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλκικίου. Polyenus lib. VIII. ἥρικα Παναστίας μηδίζεις κατέφυγεν ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλκικίου. Lycurgus: ἐπειδὴ ἐφθασε καταφυγὼν εἰς τὸ τῆς Χαλκικίου ἱερὸν. Elianus: ἐπειδὴ δὲ ἦν πρὸς τὴν Χαλκικήν. Vide sequentia, et Plutarchum περὶ ταραλλ. Lambinus. Meminit quoque ejusdem Minervii templi lib. II. in Aristomene Com. 2, Κρύφα δὲ εἰς τὴν Σειρῆνην προσελθὼν, καὶ τὰς ἀσπίδας αὐτῶν προσηλθότας τῷ τεμένει τῆς Χαλκικίου. Gebhard. Unde patet templum illud facinoris asylum fuisse, quo confugientes impunitate donabantur. Simile Diana Ephesiæ, Cadmi Thebis, Herculis Athenis, et alia; de quibus passim in Hist. Graecis.

Valvas ejus adis obstruxerunt? Sic Thucydides: Μετὰ δὲ τοῦτο τὸν τε αἰχματος τὸν δρόφον ἀφείλον, καὶ τὰς θύρας, ἔρδου ὥστα τηρήσαντες αὐτὸν, καὶ ἀπολε-

θύετος δέων, ἀπροσδίητος, προσκαθέζεται τοις κατολόγοις λημῇ. Vide Lycargum, oratione in Leocratem. Lambin. Plutarchus non ab Ephoris, sed a Patre ejus hoc factum scribit. *Οἰστρουστος Πολύανθος reddit ἀπροσδίητος.* Cicer. dixit ‘*Obstruere aditum.*’ Gebhard.

[*Tectumque sunt demoliti?*] Τὸν δρόφον ἀφεῖλον. Nepos Timoleonte: ‘*caetera tyrannidis propugnacula demolitas est.*’ Curtius lib. viii. 54. ‘*Ergo alii extra urbem tecta demoliebantur.*’ Occurrit apud Ciceronem ‘*demoliri parietem,’ ‘demoliri partem muri.*’ Gebhard.

[*Quo facilius sub dio?*] Schioppius ac Schottus e libris scriptis, *celerius sub dio.* Idem Gifanio placet. Celer autem mors opponitur lente, et a Curtio vocatur ‘*strenua,*’ lib. ix. 44. Et ‘*strenue mori*’ eidem, quod Nepotis ‘*facilius interire,*’ lib. iii. 17. Gebhard. *Quo facilius sub die interire?*] Probant correctores τὸ δίον reponendum, ut in Eumenis vita, et apud Herodium Od. ii. 3. Sed sine opera pretio. Nam δίον pro δίο, et δίου pro δίον, frequens in membranis antiqua. Varro. Hoc mutatum sēpe ab his qui ignorabant, *sub δίον* et *sub δίο recte scribi.* Keuchentius.

[*Dicitur eo tempore matrem Pausaniam vixisse?*] More Græcorum locutus est. Sic enim Thucydides eodem loco, λέγεται δὲ αὐτὸν μέλλοντα ξυλλόφθεσθαι, quem supra protulimus. Et Diodorus Siculus hanc ipsam rem narrans: λέγεται τὴν μητέρα τοῦ Παυσανίου, κατατίθεσσαν εἰς τὸ λεπόν, ἄλλο μὲν μῆτρα εἰκὲν, μῆτρα τράχαι τι, πλίνθον δὲ βαστάσσαν ἀναθέναι κατὰ τὴν εἰς τὸ λεπόν εἰσοδον. Lamb. Boecler. Hoc Plutarchus, ut præcepi dicere, factum Patri ejus adscribit, quem Agesilam nuncupat, cum sit Cleombrotus, testibus Herodoto, Thucydide, et auctore Scholiorum in Aristophanis Equites. A matre vero memorat inhumatum esse projectum, contra

Thucydidis, Diodori, Polyæni, aliorumque sententiam. Cæterum matrē Pausanias nomen fuit, si Polyænē lib. viii. credimus, Theano; sin Auctori Scholiorum in Aristoph. Equites, ‘Αλκαλθέα. Μετὰ Ηέρξου φυγὴν Δακεδαιμόνιοι προδοσίας κρίνουσι καὶ φονεύουσι Παυσανίας τὸν ίδιον βασιλέα Κλεομβρότου καὶ Ἀλκαλθέας νίσσε. Gebhard. Similis ‘Ελληνισμὸς apud Tacitum occurrat, Hist. lib. i. 50. *Idem.*

[*Eamque jam magno natu?*] Id est, auctum annis defecitam. In Timotheo: ‘*Hic cum esset magno natu, et magnistratus gerere desiisset.*’ Sacro. Recte contra Lamb. et Schott. qui *magnum natu* præferunt. Sic Nepos Datame: ‘*Ab hoc tamen viro Scismas maximo natu filius descivit.*’ Livius lib. x. 38. Idem lib. iii. ‘*Magnā natu quidam cum omnium majorum suorum insignibus se in forum projecit.*’ Ibid. ‘*Cui magno natu, non suffarentibus jam viribus ad consularia obeunda comitia, intra paucos dies moritur.*’ Gebhard.

[*Lepidou ad introitum edis attulisse?*] Polyennus Strateg. VIII. Θεωρὶ πρὸ τῶν ἀλλοιν ἀφικομένην, πλίνθον πρὸ ταῖς θύραις ἀπηρεστο. Meminit etiam Ovidius in Ibis.

[*Magnam bellī gloriam turpi morte maculavit?*] Parem in modum Tacit. Hist. iv. 60. de Agrippinensis, ‘*egregiam laudem fine turpi maculasse,*’ quod securis hominibus, rerum vices non timentibus, haud injuria accidere potest. Loccen.

[*Confestim animam efflavit?*] Thucydides: Καὶ διαχθεὶς ἀπέθανε παραχρῆμα. Sed Xenophon. lib. III. de rebus Graeciae, Pausaniam scribit damnum Tegeam profugisse, ibique, morbo coniectum, mortuum esse. Lambinus.

[*Cum eodem nonnulli dicerent?*] Qui-dam libri habent, eodem loci. Lambin. Hunc locum extra urbem Spartam Lacones καῦδαν vocabant. Longol. Thucydides: Καὶ αὐτὸν ἐμέλλοντας μὲν εἰς τὸν Καῦδαν, οἴητε τοὺς κακούργους ἐμ-

βάλλεται εἰδέσθαι. Τρεῖς δοξαὶ τὸν πληγαῖς τὸν κατορέκαν. Similis Sestertium Romæ. Sueton. Et locus Athenis in Melita. Plutarch. Themistoc. Estque illud ταῦθι δύο θάντεον, apud Joseph. x. Antiq. quod ‘insepultam sepulturam’ vocat Cicero i. Philipic. Et exprimit Adagium ΠΗΓΗ ΒΑΡΒΑΡΩΝ. Sed notandum, quod privatio sepulture si cadat in impios pœnae loco habenda sit. Keuchen.

Dei Delphici] Apollinis. Deum Delphicum vocat aperta imitatione, quem Thucydides θεὸν ἐν Δελφοῖς. Sic supra latiori periphrasi Deum appellat in Themistocle, quem alii Pythium. Quod frequenter apud Cornelium et alios. Deus enim καὶ ἡρός Apollo dictus. Hinc et ipsum οὐ, quo nomine Arabes Deum vocant. Keuchen.

Responso erutus] Consulentibus Lacedæmoniis. Thucydides : ‘Οὐδὲ θεὸς δὲ Δελφοῖς τόν τε τάφον βοτερού ἔχει τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖ, οὐτερ διπέσσω, καὶ γὰρ κένται ἐν τῷ προτεμείσματι, δὲ γραῦθι στῆλαι δηλῶσι. Diodorus Siculus tradit, corpus propinquus esse condemnatum et concessum, ut id sepulture mandarent, sed Apollinem Lacedæmoniis iratum, quod supplicum perfugium violassent; consultum respondisse, supplicem Deo re-

stitui oportere: quod cum fieri non posse viderent, pro uno corpore vivo, duas statuas Pausaniam posuisse. Herodotus autem de concesso propinquis Pausaniam corpore nullum verbum facit, sed Deum consultum justisse Lacedæmonios ‘duo corpora pro uno Minervæ Chalcioceco reddere:’ illos autem oraculum sic interpretatos esse, ‘ut pro uno Pausania necato, duas Pausaniam statuas dedicarent.’ Lambin. De jure illo concedendi cadavera in Digestis Justinian. lib. XLVIII. tit. 24.

Ubi vitam finierat] Excerpta P. Daniellis, atque eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat. Quod Schioppius Schottiusque confirmant. Barthius Advers. libro XXIV. 18. τὸ loco delendum censet. Propert. lib. II. ‘Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita.’ Et, ‘Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno.’ Valer. Max. lib. vi. 9. 18. ‘Q. Capio in publicis vinculis spiritum depositum.’ Lib. VII. 8. ‘Inter ipsam fallacie et ingratae culpe cogitationem spiritum posuit.’ Gebhard.

PAUSANIA res amplius memorabunt tibi Plutarchus in Arist. et aliibi. Thucyd. I. Herod. lib. IX. Diodor. XI. Ælian. V. H. IV. 7. Polyenus VIII. Xenoph. Hist. Græc. II. Justin. II. 15. v. 10. VI. 4. Valer. Maxim. II. 6. Suidas, &c. Boecler.

V. C I M O N .

Cap. 1. Duro admodum initio usus est adolescentiae] Sic MSS. et vulgati præter Colon. qui dico habet. Savaro. Fuit autem initio luxuriosus ac dissolutus, mox ad frugem se recepit, ut et Valerius ejus 'incunabula stultitiae plena' fuisse, lib. vi. 9. memorat. Quem locum glossemate liberat Muretus Var. lib. vii. 1. Schott. Etatis vitia describit Plutarchus in vita.

Litem aestimatam] Quinquaginta talentis, supra in Miltiade, non sexaginta, ut hic Lambinus sui oblitus ex Herodoto numerat, cum ipse Herodotus et Plutarchus πεντήκορτα ταλάντους habeant. Schott. Vide Senecam Controv. 24. et Quintil. Declamat. 103. Litem aestimatam Græci τίμημα vocant. Lambin. Aristophanes Pluto: Τί δῆτά τοι τίμημ' ἐπεγράψα τῷ δίσηρ, Εὖ γ' ἀλός; Vid. Gebh. ad Miltiad.

Custodia tenebatur] Præter Herod. et Plutarch. Valer. l. v. 8. et 4. Justin. xi. in fine. Quintil. declam. 303. in fine. Savaro. Meminit et Seneca Controv. 24. Cimonis declamatio pro patre ire in carcerem volentis est apud Libanum Tom. 1.

Neque legibus Atheniensium] Vel Atheniensibus. Græcis lege cautum erat, ut tyrannorum filii parentum crimina iuerent. Alex. Neapol. lib. II. 16.

Habebat autem in matrimonio sororem suam germanam, nomine Elpinicem] Aliter legit Excerpta, sed omissa voce: sororem suam nomine Helpicem. In Longoliana haud paulo melius, Helpinicem; quæ τὴν germanam insuper heic exulandum facit, quod nunquam probaverim. Præfatione: 'sororem germanam habere in matrimonio.' 'Habere' autem proprie de-

matrimonio dicitur. Terentius Adelph. iv. 4. 'Valeas, habeas illam, quæ placet.' Ad quem locum Donatus: 'Haberi uxor dicitur.' Joan. cap. 3. vers. 29. 'Οὐχὶν τύμφην, τύμφιος δοτιν. Keuchen.

Sororem suam germanam, nomine Elpinicem] Codex P. Dan. Helpicem. Vide quæ ad Præfationem notavimus. Apud Athenienses proximi generi orbas pueras et peuria dotis elocatu difficiles lege ducere jubebantur, aut tantum dotis largiri qui sponsum invenire possent. Verba legis ex Budæo adscribam: Τὸν ἑπικλήτρον δοτι τὸ θηγανὸν τελοῦσ, ἐὰν μὴ βούλῃται ἔχειν ἡγγειατα γένους, ἐκδιδότω ἐπιδόντος, δὲ μὲν πεντακοσιομεθύμος πεντακοσίους δραχμὰς, δὲ δὲ ἵπτειν τριακοσίας, δὲ δὲ ἱενύγητης ἐκατὸν πεντήκορτα. Diod. lib. xii. talen legem a Solone latam, sed a Charonda correctam narrat: ἐκέλευε lex Solonis τῇ ἑπικλήρῳ ἐπιδιδέσθαι τὸν ἡγγειατα γένους γένους, ἀστεῖτος δὲ καὶ τὴν ἑπικλήρον ἐπιδιδέσθαι τῷ ἡγγειατεῖ: φὰ δὴ ἀνδρὶ συνοικῶν ἡ πεντακοσίους ἐκτίσαι δραχμὰς εἰς προκόπος λόγον τῇ πεντήρᾳ ἑπικλήρῳ. Porro inter proximas et ἑπικλήρους recensebantur sorores germanæ, h. e. δμοπάτριοι. Locus elegans habetur apud Philonem Judeum de legibus specialibus, quem attigit M. Antonius Muretus Var. Lect. lib. xv. c. 5. Pleiniorum vero adduxit vir magna doctrinæ, nec minoris industrie ac probitatis Andreas Schottus. 'Οὐ Αθηναῖος Σόλων, inquit ille, δμοπάτριος ἀφεὶς ἦγεσθαι, τὰς δμοπάτριος ἐκάλυσεν. Οὐ δὲ Δακεδαιμονίων νομοθέτης Σόλων, τὸν ἐπὶ ταῖς δμοπάτριοις γάμοις ἐπιτρέψας, τὸν πρὸς τὰς δμοπάτριοις ἀπεῖτω, Λιγυστῶν χλευθῶν τὸν ἐκατέρων

εὐλάβειαν, ἐτρέμερα διστατημέναν, ἀφ-
ροσεν εἰς ἀσύγειαν. Ergo nunc liquet
Lycurgum ac Solonem quasi consulto
contrariae hac in parte leges sanxisse.
Hic apud Athenienses germanarum
sororum, sive consanguineas dicere
malis, matrimonium indulsit: ille
apud Lacedæmonios quasi data opera
huius institutis adversans consanguini-
nearum conjunctione interdixit, et
uterinarum sororum nuptialem
consuetudinem permisit: quod apud A-
thenienses piaculo dignum poneba-
tur. Aristophanes Nebulis act. v.
sc. 2. 'Ο δὲ εὐθύς ήστα Εὐρυπίδεν βῆστα των',
ἔστι ἔκτινε. 'Ἄβελφός, οὐ λεξίπατος, τὴν
διμοιητρίαν ἀδελφόν. Ubi auctor Scho-
liorum: Ἐπειδὴ δὲ παρὰ Ἀθηναῖοι ζεο-
τι γαμεῖ τὰς ἐκ πατέρων ἀδελφὰς, εἰς
αἴκητον τὸν ἀδειχνατος προσήρχε τὴν
διμοιητρίαν. Αἴγυπτος autem legislator
irritis hinc Atheniensium illinc
Lacedæmoniorum superstitionem ac
timiditatem, tanquam imperfecta sancti-
mentum, iisdemque patre ac matre
genitos incestuosis nuptiis copulavit.
Gebhard.

Non magis amore quam patrio more]
Andocides hoc διὰ παρανομῶν factum
scribit, in Oratione contra Alcibiadē.
Tò patrio abeat a manucripto
Mendozii, Gifanii, itemque Ultraject.
estque venustior ἀνανέλλεται: pec-
casce autem bis hunc scriptorem no-
tat Moretus Var. lib. vii. 1. tuetur
que aduersus Xilandrum Cimonem
l. xv. 5. Schottus.

Atheniensibus licet] Sane omnes His-
torici infamia factum hoc Cimonis
notant. Suidas testalarum supplicio
ob eam causam urbe illum ejectum
adserit in voce Κίμων et θύρων.
Athen. l. xiii. παρανόμως contra leges
et mores patriæ nuptias istas fac-
tas esse scribit. Plutarchus in vita
ejus propius ad Probi sententiam ac-
cedit. *Longol.* De more hoc præter
Philonem testantur Scholiastes Aris-
tophanis ad Nebulas. Minutius Octa-
vio et Seneca in Apocolocyntosi;

quorum verba post alios adduxerunt
Rutgers. lib. ii. et Samuel Petitus
Com. ad legem Atticam B.

Quam pecuniosus] Dictus ob id apud
Athenienses λακότλουντος, quod scilicet
ex puteis et fodinis divitias parasset.
Atque ad id res pessime videtur Probus.
Ceterum Plutarchus Calliam longe
alia ratione in vita Aristidis divitiam
factum, et hoc nomen λακότλουντος ac-
cepisse refert. Athenæus autem ex
Heraclide Pontico lib. xii. diversa
de hoc divite a Plutarcho prodit.
Longol. Vide Athenæum lib. xii. 7.
et Suidam. Hic cinnabareos confi-
ciendi rationem invenit; ut auctor
Theophrastus lib. περὶ λίθων. Ab hoc
etiam minium inventum nonaginta
circiter annis ante Theophrasti tem-
pora. Plinius lib. xxxiii. 7. Eustathius
ad Iliad. B. Fuit Ἄρχων Athene,
Olympiad. cxvi. anno 2. suntque
ad eum ab Alexia anni xcii.
Moretus. Lege quæ de eo disseruit
Eruditiss. Gronovius in suis Obser-
vationibus, lib. iv. 7. *Pecuniosus]*
Festo est *præmiosus*. In Gloss. pecu-
niosus exponitur πολυχρήματος. *Kera-*
chenius.

Ex metallis fecerat] Scilicet argen-
tisodinis Laurei Atticae regionis, de
quibus supra in Annotat. in Themis-
toclis vitam. Herum fortasse argenti-
dinarij proventus redemptor erat
Callias; vel potius privatus aliquas
in Laureo argentisodinas habebat, ut
etiam Nicias, quod Plutarchus in Ni-
cias demonstrat. *Megies.* Aliam di-
vitiarum causam narrant Plutarch. in
Aristid. Hezych. et Suidas in λακό-
τλουντος, et rursus aliam in Heraclide
Pontico Athen. xii. 9. Orta e spo-
liatis Persarum cadaveribus, quæ Ma-
rathone sepulta fuerat, innuere vide-
tur Themistocles ep. 8.

*Is cum talen conditionem aspernare-
tur]* Plutarchus illum ad eam condi-
tionem ἔτοιμων, hoc est, faciliem et
paratum fuisse adserit: tantum ab-
est, ut aspernaretur. Nam quantum

sororem curavit, notat Athenaeus. *Longol.* Proprie et eleganter: nam vocabulum nuptiale conditio, de quo multa docti viri et in primis Jurisconsulti. Infra Attico, ‘cum propter suam gratiam et Caesaris potentiam nullius conditionis non haberet potestatis.’ Apuleius Apologia: ‘Quam conditionem cum obstinate propositam videret mulier sapientia.’ Ibid. ‘Sic haec reputans formam et divitiarum gratia me ad aliam conditionem reservarem.’ Justin. lib. xi. 7. ‘Tum pulchra conditio prima regni felicitatis videbatur.’ *Gebhard.*

Quoniamque prohibere posset] Alli libri quoniamque prohiberent, semper Cimon, ne nuberet Calliae. Alli quoniam prohibere posset, quam scripturam maiam esse negant. Denique illi codices, proferente Lambino, *Elphinice* negavit se passorum *Miltiadis* prægeminem in vinculis publicis interire, quoniam id prohibere posset: *aque Calliae nuptiaram*. Ego vulgata in lectione nullam esse difficultatem video. *Idem.*

Cap. 2. Hebebat enim entis eloquentie] *Sallustius de Catilina:* ‘Satis eloquentiae, sapientiae parum.’ *Vid. N. in Sidon. lib. ix. ep. 9. Severo.* Suidas illum librum *heroscorudis*, hoc est, de curwenda equis, conscripsisse insignem et mirandum scribit. Attamen Stesimbrates apud Plutarchum, neque musicam neque alias liberales artes didicisse illum commemorant: *Ιερομάρπτος οὐ διδόνει φρεναί στρωθεὶς μουσική, οὐτ' ἀλλέ τι μάθειν τὴν διαθερίαν, καὶ τοις Ἑλλησι διηγεῖται διάτονον, διαβελχόμενοι.* *Longol.* Sed alterius opinio eius Piso in *Theage*, et Aristides Sophista in *Cimone*.

Suum liberalitatem] In qua principue Pisistratum imitatus est. Vide *Theopompum apud Aten. lib. xii. 8. et Plutarch. in Cimone. Erastine.*

Cum juris civitis, tum rei militaris] *Plutarchus* illam jurem, aliquamvis armorum experientiam in portum, probus potius urbanis præcelluisse dicit.

Mag. Cum juris civitis] Nempe Atheniensis: nam quoties non additur nomen cuius sit civitatis jus, ejus civitatis significatur de qua sermo instituitur §. sed jus. 2. Inst. de jure Nat. G. et. C. et recte juri civili operam dedit cum turpe sit patricio et nobili viro et cassas oranti jus in quo versaretur ignorare, ut Q. Mucius ait apud Pompon. JC. in l. II. §. 43. D. de orig. Juri.

In exercitu] Ms. Gifas. et Exc. P. Danielis, in *exercitibus*.

Primum imperator apud flumen Strymona] Πρῶτος μὲν Ἡλέα τῷ ἐν Στρυμόνῃ Μέδεα ἔχαρτος, &c. Thucyd. qui bella per eum gesta recenset lib. I. Legi Plutarchum in vita, Diodororum lib. XI. Herodot. Polyhymnia, et Pausaniam in Atticis.

Thracum] Immo Persarum, nisi forte etiam Thracum in exercitu Persarum fuerant. *Lambin.*

Amphipolis] Urbem in Thracia, quae prius Τράπεζη dicebatur, id est, novem vis. Amphipolis autem postea dicta, quod utrinque a Strymone fluvio allueretur. *Idem.* Hodie *Chrysopolis*. *Vid. Meurium Fortasse Attic. cap. 6.*

Idem iterum apud Mycalem] Describunt hoc prælium Diod. Sic. XI. 61. et Plat. Cimone p. 486. memorantque et Thucydid. I. Plato in Menex. Polyc. L. Frontin. IV. 7. 45. et Meli. L. 14. Sed hi omnes ad Eurymedontem fluvium, sive prope Cyprus, pugnatum scribunt (quanquam eti uno modo rem narrant): nemo, id Mycalem. Et certe sive Mycalem Cariæ urbem, cuius Stephanus de tribibus meminit; sive montem aut promontorium, sub quo Perses eadem die, quo ad Platæas, victi sunt; seu denique insulam in ora Ionie Plinio H. N. V. 81. memoratam, intelliges, fieri non potuit, ut classis Persica, quæ, Diodoro et Plutarchos testibus, ad Eurymedontem stationem habuit, apud Mycalem devincetur; multo minime

ut eodem die et prope Eurymedontem et apud Mycalen pugnaretur: nam ea loca longissime inter se distant. Quare parum abest, quia adsentiar Cl. V. Christ. Frid. Franckensteinio, Eloquentiae Latinæ et historiarum in Academ. Lips. Professori, amico summo meo, qui subverebatur, ne prælium ad Mycalen a Leotychide Spartano eadem die, qua illud alterum ad Plateas commissum, cum hoc Cimonis Noster confuderit. Sed ne cultissimo scriptori tam crassum errorem impingam, potius dixerim illud, *Apud Mycalen*, a sciolo quodam insertum esse: qui cum in preced. commate locum prælii additum videret, heic quoque tale quid addendum esse censuerit. Fortassis autem Nepos scripsit, *Idem iterum Imperator Cypriorum*, &c. Nam id quæ præcedunt videntur requirere.

Cypriorum] Codex Schotti et Gifanni *Cypriorum*. Pomponius Mela lib. I. cap. 14. ad Eurymedontem fluvium pugnatum ait: 'In Pamphylia fluvius Eurymedon: magna apud eum Cimonis Atheniensium ducis adversus Phœnicas et Persas navalis pugna atque victoria fuit.' Schott.

Ducentarum navium classem] Hæc classis, ut Panudemus scripsit, 'sexcentarum navium' fuit: ut vero Ephoro placuit, 'quingentarum et trecentarum.' Refert Plutarchus, qui et illud prodidit, ingentem fuisse barbarorum classem, inde colligi; quod multis in fugam navibus versis, multisque allisis atque contractis, ducentas nihilominus captivas Athenienses veperint. *Mag.*

Eodemque die] Utramque pugnam eodem die factam victorianaque partam Thucydides auctor est. Ernst. Quod confirmant Plutarch. et Frontinus. Diodor. quoque ait, statim post navalem victorianam Cimonem ad terrestres Persarum copias duxisse classem, eaque in re Strategematum, quod Polyen. et Frontin. nar-

rant. Sed aliter Plut. qui aperta vi in hostes irruisse scribit.

Copias suas eduxit] Quod Strategema ejus refert Polyænus lib. I.

Magna præda potitus] ccc. triremibus, XL. navibus, et viginti millibus virorum. Diodorus Siculus: αιχμαλότους γὰρ εἰλήφει τριήρεις τριακοσιας, καὶ τετταράκοντα ναῦς, ἄρδας δὲ ὑπὲρ δευτερίους, χρήματα πλῆθος ἀξέλογον.

Propter acerbitatem imperii] Διὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστάσεως. Acerbitas autem imperii continet avaritiam, crudelitatem, aliasque in provinciales injurias, quibus facile ad defectionem impelluntur.

Bene animatas confirmavit] Hoc membrum deerat in exemplis Aldiniis et Florentiniis, quod ex aliis libris restitui. Opposuit autem 'bene animatas' 'alienatis.' *Lambia*. Cicero. *Pistol.* 'Intelligebam socios infirme animatos esse.' Gebhard.

Confirmavit] Tacit. Annal. lib. VI. 44. 'Non frans, non preces, nihil omissum, quo ambiguos alliceret, promti firmarentur.' Justin. I. XXXI. 6. m. 'Acilius civitates socias confirmabat, dubias illiciebat.' Patercul. lib. II. 120. 'Vacillantium etiam cis Rhenum sitarum gentium animos confirmavit.' Gebhard.

Seyrum] Vitiōse Noster et Gifani Codex *Cyprum* hic præsert. Thucydides enim et Plutarch. Σεύρος di- serte. Schott. Σεύρος τὴν ἐν Αιγαίῳ νήσον, τη φέω Δάλοτες, ηρδαπόδισσα. Thucyd.

Dolopes] Diodor. Siculus habita- tam fuisse a Pelasgis et Dolopibus narrat lib. XI. *Lambia*. Unde Πελα- γία Σεύρος dicebatur, καὶ Εἴσοδας και- μένη, eratque Cycladum et Sporadum extima. *Salmas*.

Quod contumacius se gesserat] Imperium Atheniensium detrectaverat atque excusserat. Nam 'contuma- cia' despectum seu contemptionem superiorum notat, et, quæ contempi- onem sequitur, rebellionem seu de-

fectionem. Tacit. H. IV. 3. ‘Contumacia adversus principem.’ Ibid. cap. 74. Apud Justin. ‘contumacia’ notat crimen læse Majestatis, in quod incurrire poterat, qui incautis lacrimis præsentem rerum statum deflebet, VIII. 5. nam suæ suorumque sorti, quam Tyranni acerbitas aggravasset, illacrimasse acceptum in crimen capitale, Tuc. Ann. XII. 47. Latin. Pateratus Paneg. Theod. Aug. dicto. Claudian. lib. II. in Ruffin. Gebhard. Plutarchus aliam afferat causam, scilicet, quod Dolopes piratae prædonesque essent insignes, ac Thessalos quosdam institores Scyrum qnaestus gratia prefectos deprædati in vincula conjectissent. Qui cum vinculis contractis ad Amphictionum judicium confugissent, raptæque urbs illa pecuniae multata esset, civesque eam non ex serario publico, sed ab his qui rapuissent, repeti debere contendenter; trepidi Dolopes Cimonem literis exciverunt, qui eo trajiciens, insulam ab iis repurgavit, compositisque rebus tutum navigantibus Ægeum prestitit. Nisi forte haec fuerit occasio insulae capienda, causa vero ea, quam Probus attulit. Magius.

Vaeufecit] Τὴν τόλων, σίνε μῆσον, ἔργου τῶν οἰκητόρων ἐποίησε. Infra Timoleonte: ‘Civibus novis bello vacuefactas possessiones divisit.’ Vacuefactio autem, qua possessores vel sub corona venduntur, vel in alias trajiciuntur sedes, pena est antiquis temporibus in rebelles ac victos constituta. Justin. lib. VIII. 5. de Philippo: Diodor. lib. XII. Περικλῆς δὲ πλεθεῖς στρατηγὸς δογμάτων ἐπὶ τὴν Εὐθύνην μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου, καὶ τὴν μὲν τόλων τὴν Ἐστιαιέων ἀλλὰ καὶ πρώτος ἄφειστος τοὺς Ἐστιαιέων ἀπὸ τῆς πατρίδος. Ubi Κοινῆσεν δὲ τῆς πατρίδος ele- ganter respondet Nepotis vacuefacere. Vacuefacere verbum non admodum tritum. Valerius, sed de alia re: Ergo pectus dolore acceptæ injuriae,

spe potiundæ victorie, verecundia detrectandi ministerii, metu mortis refertum tota sibi pietas vacuefecit.’ lib. v. 4. 1. Utitur et Apuleius: non puto reperiri apud Ciceronem. Sed utitur Macrob. Saturn. lib. VII. 12. ‘Venas inedia vacuefacit, saturitas obtruit.’ Gebhard.

Sessores] Οἰκυρᾶς, habitatores. Quidam legunt possessores: ego nihil mutto; quanquam si veteris alicuius libri auctoritate nitatur, hoc malim quam sessores. Lambin. Solos Dolopes ejectos vult Plutarchus.

Agyros civibus divisit] Vetustiores Codices habent dimicavit. Magius. Thucydides: φύσας αὐτῷ id est, coloniam eo deduxerunt, ut declarat interpres. Et ita Diodorus Siculus: Σκύρου δὲ Πελλογάρων καὶ Δολόπην ἐνοικούστων ἀποιλόρητες, καὶ κτίστηρι Ἀθηναῖον καταστήσας κατεκληροβούχησε τὴν χώραν. Lambin.

Thasios opulentia fretos] Qui etiam ab Atheniensibus defecerant. Thucydides; Χρόνου δὲ θυτερος συνίθη Θασίου ἀποστήναι, &c. Haec rem copiose lib. I. persequitur. Idem.

Fregit] Naval certamine, XXXIII. naves capiens. Plut. In Themistocle: ‘Classe celeriter effecta, primum Corcyraeos fregit.’ Lysandro: ‘Ut Atheniensium impotentem dominatum refringerent.’ Cic. de Offic. ‘Virius Lusitanus, quem C. Lælius fregit et communxit.’ Gebhard.

His ex manubii] Ea est trium MSS. constans lectio. Quomodo Plut. Πραθέστων δὲ τῶν αἰχμαλότων λαφύρων, ἵνα τε τὰ δόλλα χρήματα δέδημος ἀφέσθω. καὶ τῇ δικοπόδῃ τὸ νότιον τεῖχος κατεσκεψατε, ἀπ' ἑκάτην εὐτορήσας ὅρματα. Non ergo ex navibus legendum, quod alii praferunt. Keuchen. Sic emendavit Schott. cap. 32. ad script. de Viris illustribus.

Arx Athenerum] Vide sis Meursii-Cecropiam.

Qua ad meridiem versit] Murum circumduxere partim Cimon, partim

Agrolas et Hyperbius Pelasgi. Pausanias in Atticis. Qua de causa Pelasgii sub Hymetto habitare concessum fuit. Herodot. vi. Ac murus quidem a Cimone exstructus australis fuit; idque ex manubii belli contra Persas ab eo confecti. Quem vero a Pelasgiis murum structum Pausanias dicit, eum Tyrrenis adscribit Hesychius: Πελασγικὸν τείχος, οὗτος δὲ Ἀθηναῖς καλούμενος, Τυρρηνὸν κτισάντων. Et hoc Thucydidis ista pertinent lib. iv. Td δὲ πλειστον Πελασγικόν, τῶν καὶ Ἀθηνῶν πότε καὶ Ἀθηναῖς Τυρρηνῶν οἰκησαντών. Sed solvo nondum; Tyrreni enim prius Pelasgi nuncupati, ut apud Dionysium Halicarnassensem ait Hellanicus Lesbius: unde passim Πελασγικὸν τείχος Herodoto, Philostrato, Luciano, Libanio, et alii memoratum. Habet autem portas novem; unde Ἐννεάπολον dicitur a Climeno: Καὶ ἡ πέδιον τὴν διπόλιον, περιβάλλον δὲ ἑνεπινύλον τὸ Πελασγικόν. Aristoph. in Avibus Πελασγικὸν appellat, quasi ciconiarium dicas. Meursius.

CAP. 3. *Quibus rebus quam unus in civitate maxime floraret, incidit in eandem invidiam, quam pater eius, ceterique Atheniensium principes]* Relativo, ut vocant, nomini saepe adjungitur casus idem, qui verbo antecedenti. Et sic fere locutus est Nepos hoc loco. Vide Gifanium Coniect. Luret. pag. 414. Keuchen.

Quam unus in civitate maxime floraret] Quia unus maxime florebat, ideo fortuna ejus maxime conspicua invidiosa exposita fuerat. Ipso verbo usitatur et Miltiade et Epanthinda. Cart. lib. x. ‘Ipsum Darium floruisse paullisper.’ Cicero in Verrena: ‘Hic in sua patria multis virtutibus ac beneficiis floruit.’ Pro Celsio: ‘Q. Metellus quem in Rep. floraret integerrima aetate.’ Gebh.

Ceterique Atheniensium principes] De quibus vide Dionem Chrysost. Orat. 73, ubi etiam Cimonis meminit.

Adde Valer. Max. v. 3.

Testarum suffragiis] De Ostracione Cimonis lege Platonem in Gorgia.

Ostracionem] De hujus nominibus, origine, historia, et ritu, e veteribus Diod. Sic. xi. Plut. in Arist. Theopist. et alibi, Aristid. Oratione Platon. 2. Pollux Onomast. viii. 5. Scholiast. Arist. in Equit. et in Vespa, Tzetzes Chil. xiii. 489. Hesych. et Suidas in *Ostracionem*. E junioribus Ubbo Emmius Vet. Græc. Hadri. Junius animadv. v. 18. Scaliger ad Eusebium, Maussacus ad Harpoer. et Meurs. Lect. Attic. v. 18.

Cuius facti ceterius] Sic Plutarch. ‘Οὐας οὐδὲ τῷ πρὸς Κίμωνα θυμῷ τολμή χρόνον ἔμεινεν. Ex quo suspicari licet, Cimonem etiam minus dia quam quinquennium absuisse. Lambinus.

Confestim notæ ejus virtutis desiderium consequuntur est] Adeo verum illud Persii votum, ‘Virtutem videant intabescantque reicta.’ Et Flacci Od. lib. iii. 24. ‘Virtutem incolunam edimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi.’ Schott. Similis locus infra Epaminondam vita. Vide Flaccum Argonaut. lib. iii. vs. 247. Gebhardus.

Revocatus est] Decreto Periclia, ut tradit Plutarchus ibidem: ‘Ἐκλεκτὸς δὲ τῆς φυγῆς τὸν Κίμωνα, καὶ πατέρα, τὸ φέφυμα γράψαντος τοῦ Περικλέους. Lamben.

Quod hospitio Lacedemoniorum] Hoc Græce diceretur hoc modo: ‘Ορισθέντες δὲ τὸν Δακεδαιμονίον. Propter hoc hospitium autem Lacedemoniorum rebus studere ac favere putabatur: hoc est quod Græci dicunt λακεδαιμόνιον. Hic enim fuit ostracioni causa, ut tradit Plutarchus in Cimone, quam appellat μικρὸν πρόσωπον. Idem.

Contendere Lacedemoniem] Cæsar de Bell. Gall. lib. i. 21, ‘Ipse de quarta vigilia eodem itinere, quo hostes erant, ad eos contendit.’ Lib. vi. 2. p. ‘de improviso in fines Ner-

viorum contendat.' Apuleius, Met. lib. ix. 'Tunc reliqui fratres tam Hercules desperata quam ultro negligens sua salutē contendunt ad divitiae.' Nepos Enn. 'Sic per loca sola contenderebant.' Justin. lib. ix. 6. Cicero, 'Mihi non dubium est, quin Brundusium contendam.' Gebhardus. Front. i. 4. 'Quasi Thebas contendere.' In Datame, 'Quo contendebat pervenit.' Justin. ii. Severo.

Pacem conciliavit] Eθεος μὲν οὖν καρδιῶν ἔλευσε τὸν πόλεμον, καὶ διέλυσε τὸν πόλεμον. Plutarch.

Pacem conciliavit] Cæsar lib. vii. 56. 'Legatos ad Vercingetorigem de pace et amicitia concilianda publice missos.' Loquitur eo modo et Thrasyl. atque Hamil. Et parem in modum antiquissimi. Ennius Ctesiphonte : 'Eho tu, Di quibus est potestas, motus superum atque inferum, Pacem inter se conciliant, conferunt concordiam.' Cicero pro Deiotaro : 'Quo cum mihi amicitiam Resp. conciliavit.' Gebb.

In Cyprus] Cimonem post exilium Atheniensium Cyprus acquisivisse etiam scribit Diod. i. c. et Suidas in Κίμων, post Thucyd. i. i. Diod. Sieul. xii. et Plutarch. in vita ejus, qui summam viri virtutem uno ore praedicant. Ernst.

Quam ejus majorē partē] Plutarchus hoc non prodidit, sed ingentes certaminum moles struxisse, navales copias circa Cyprum continentem; et quosdam ex suis ad Jovem Ammonem, oraculi accipiendi gratia, misisse testatur, mox vero obiisae. Mag.

In oppido Citio eō mortuus] Cythio Codex P. Danielia. Citium urba est Cypri, in qua natus est Zeno, Stoicorum princeps: nuda et Citieus dictus est. Thacydides paulo alter hanc rem narrat, quam Diodor. Thacydides enim videtur significare, Ci-

monem Citium non expugnasse, sed in obdione et oppugnatione urbis morte occupatum atque oppressum esse. Diodorus vero ait, Cimonem mari potentem, Malum et Citium, urbis Cypri, expugnasse, et in victos humanum se præbuisse. Quod autem ad ejus mortem attinet, sic idem Diodorus paulo post: αὐτόν δὲ καὶ τὸ Κύμων τοπὶ τὴν Κύπρου διατρίβοντα νέσον τελευτήσαν. Lambinus. Plutarchus Cimonis reliquias in Atticam traductas fuisse scribit, quod sua quoque mætate monumenta Cimoni arguebant, etsi ex Nausicrate Rhetore referat, Cittenses quoddam Cimoni sepulchrum colere, quibus in fame terraque sterilitate, ut Cimonem tanquam Deum venerarentur, oraculo imperatum sit. Magius.

CAP. 4. Fuit enim tanta liberalitate] De qua vide Theophrastum, Theopompum, Aristotelem, Plutarchum, Athenæum lib. xii. ex Theopompo, Ciceronem Offic. iii. et alios.

Ut nunquam eis custodem imponerit] Cicer. pro Flacco: 'Siu autem emimus, quem villicum imponeremus.' Schioppini. veniste e libre Gifanii, custodem posuerit. Barthius e veteribus editis ac membranis, quibus olim usus Cœlius Curio: 'Ut nunquam in eis custodem impouerit. Scribendum vero ipse retur: Nunquam in eis custodem unum posuerit. Mihi placet lectio Codicis Gifaniani. Cæsar de Belllo Gall. lib. i. 20. 'Dumnorigit custodes ponit; ut quæ agat, quibuscum loqnatur, scire posset.' Cicero. ii. Philippica: 'Quoties te Patertius domo sua ejecit? quoties custodes posuit, ne limen intrares?' pro Flacco: 'Hę, mippus custos T. Aufidio Praetore in frumento publico est positus.' Gebhard. Rem narrat Athenæus ex Theopompo, lib. xii. Sic autem dixit Nepos, 'eis custodem imposuerit,' ut Cicero in oratione pro Flaccio, 'villicum imponera.' Quanquam non no-

gat Nepos; Cimoniem villicos agris et villis imposuisse, sed negat custodes apposuisse. Lambinus.

Quibus vellet] Amplius scripti Codices, *Quibus quiske vellet.* Schott. Sic Danielis et Boecleri.

Semper cum pedisseque cum nummis sunt secuti] Vide de hoc genere servorum Pignorium. Boecler. Athen. lib. xii. *Kai λέγουσιν, ὃς περίγραμεν μὲν αὐτὸν καιδοκόνδρος δύο ή τρεῖς χρυσάς κέρματα τούτοις δὲ διδόναι προσέταχεν, διπλέ τις προσθέτοις αὐτοῦ δεδμένος.* De Cimonis liberalitate, eadem Plutarchus in Pericle. Nam et hic non minus suarum rerum profusus populo largitor. Clarum est de Cimone loqui Athenæum, cum scribit, *καὶ λέγουσιν ὃς περίγραμεν μὲν καιδοκόνδρος δύο ή τρεῖς.* Errat igitur Auctor Excerpt. et Eustathius eum secutus, qui de Pisistrato hæc accipiunt, contra apertissimam Athenæi narrationem, et Probi in Cimonis vita, qui quasi ad verbum Theopompi totum locum vertit. Casaub. Non dissimilis est quod de L. Neratio narrat Gellius xx. 1.

Ne differendo videretur negare] *Οὐκέται χάρις γλυκερόπερας ηδὲ βραβέ-ρης, Πᾶσα χάρις κενή, μηδὲ λέγοτο χάρις.* P. Syrus : ‘Beneficium bis dat qui dat celeriter.’ Ausonius : ‘Gratia quæ tarda est ingrata est gratia; namque Quæ fieri properat gratia grata magis.’ Gebhard.

Cum aliquem offensum fortuna, videret] Lambinus hoc exponit, cui fortuna esset iniqua, irata, atque offensa. Quod cum mihi insolens videretur, nec dubitarem, offensum hic idem esse, quod obviam factum, reportum; Cl. Freinsheimus confirmavit meam sententiam, indubiamque fore dixit, si in aliquo codice *fortis fortuna legatur*, quod et absorberi facile potuerit a sequenti vocabulo. Boeclerus.

Si Minus bene vestitum] Theoporus: *Κακῶς ἡμιερμένος, male vestitus.* Plutarchus paulo aliter, *ἡμιερμένος*

εἴδεις, id est, parum copiose, sive, ut ita dicam, eganter vestitus. Lambinus.

Sicum amiculum dedidit] Gymnici exemplar corrupte amiculum habet. Magius. Theoporus: *κελευσιν αὐτὸν μεταφέννυσθαι τὸν γεωτόκον τὸν τὸν επικαλούθετον αὐτῷ.* Plutarchus fere sic, ut Nepos: *δημιούρῳ πρὸς εἰ-τὸν τὰ ἱδρία.* Lambinus.

Ut quos convocatos vidisset] Lambinus non vocatos. Rectius Schioppini, P. Daniel, Savaro, ac Schottus invocatos. Barthius Adversar. lib. xxiv. 18. legit, ut quacunque invocatos vidisset. Est autem invocatus, ἀκλητος, ad epulas non invitatus. Fuit Cimonis animo par Gelliae Agrigentini, cuius domus quedam munificentie officina credebatur. Valer. Max. lib. iv. 8. quæ comparanda cum verbis Nepotis. Vel, cui nondum vocari contigit. Terentius Eunicho: ‘*Invocato ut sit locus semper.*’ Gebhard. Vid. Athen. lib. xii. ibique doctissimum Casaubon.

Omnes devocaret] Omnino malim hic legi, *convocaret*, aut certe *reccaret*. Lambin.

Quod facere nullum diem prætermittetabat] Sic Plutarchus: *Kai δεῖπνον οἵ-κοι ταρφέντες οὐτούς μὲν, ἀρκούς δὲ πολλοὺς, ἐρούστοις καθ' ἡμέραν.* Sic et Theoporus apud Athenæum eod. loco. Sed existimabam aliquando, neque nunc aliter sentio, legendum esse apud Cornelium, *quod facere nullum diem intermittebat.* Sic enim loquuntur Latini potius. Idem. Et sic locum contaminat Lambinus. Gebhard.

Qui unde efferrentur, non reliquis-sent] Supra de Aristide, in ejus vita: ‘*in tanta paupertate decessit, ut, qui efferretur, vix reliquerit.*’ Athenæus eodem loco ex Theopomo: *Κατφα-σι μὲν αὐτῷ καὶ εἰς ταφὴν εἰσφέρεν.* Lambinus. Solebant enim mortui efferri honestissima veste. Juvenalis: ‘*Pars magna Italiz est, si verum admitti- mus, in qua Nemo togam sumit nisi*

mortuus. Non solis Italis, de quibus Satyricus loquitur, sed vulgo etiam Græcis Latinisque moris fuit, ut compitiores efferrentur, quam vixissent. Erant enim καλῶν ἀναρπάσιον studiosissimi. Casaub.

Suo sumptu extulit.] Vide de hoc more P. Fab. Sem. III. 18.

Vita ejus fuit secura] Nullis periculis atque insidiis exposita. Nam, ut Aurelii Victoris verbia dicam, ‘ejus vita nullius oneri aut incommodo erat.’ Demum, ‘Ejus mortem cives expetunt, enjus vitam oderunt.’ Sive ejus vita non fuit anxia ob immenses ex odio atque insidiis civium discrimen; vel, ut verbis Valerii dicam, pro salute et incrementis ejus cives votis excubabant. Gebhard.

Mors acerba] Quæ Græcis θύεται, vel δυφακται τεκτον, ut Latinis ‘acerba funera,’ vel ‘immatura.’ Julianus Archiepiscopus Toletanus lib. I. ‘Tria sunt genera mortis, acerba, immatura, naturalis. Acerba infantum, immatura juvenum, naturalis senum.’

Quod a Publio Syro mutuatum. Sed minus distincte illa genera a Latinis usurpantur. Nepos enim ‘mortem acerbam’ de adulstis dixit, sicuti Cicero in Antonium: ‘Acerbissimum ejus diem supremum malum, quam L. Cimine dominatum.’ Keuchen.

CIMONIS res scripsa Plutarch. Cimone. Diodor. XI. et XII. Herodot. VI. et VII. Thucyd. I. Polyæn. I. Plato in Theage et Gorgia, Suidas, Athenæus XII. Demosthenes Oratione contra Aristocratem. Andocides Oratione contra Alcibiad. Arist. I. 3. Platonica II. Justin. II. 15. Valer. Maxim. V. 3. Ext. III. 5. Ext. II. 6. Cicer. offic. II. 18. Boecler. Facies ejus in nummorum meorum uno conspicitur cum inscr. ΚΤΜΟΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ. In postica parte victoria semiunda armis insidens, dextra palam, sinistra clypeum tenens, in quo: NIKH. Infra: ΑΘΗΝΑΙΩΝ. Circum victoriam: KATA ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Hermam ejus sed capite truncatum exhibent Ursini imagines num. 46.

Apud Fulvium Ursinum
in numismate æreo.

Apud Fulvium Ursinum
in schedis ex marmore.

VI. LY SANDER.

Lysander] Aristocleti filius, ex Heraclidarum genere, minime generosus. Theopomp. apud Athen. lib. vi. Mothacem fuisse adserit. Sunt Mothaces non ipsi quidem Lacedæmoniorum filii, sed cum iis simul educati adolescentes ingenui, qui deinde ad præclarafacta, quæ ab illis sperantur, Laconum Reip. adscribuntur. *Longol.* Alii Mothaces volant fuisse conditoneservos. Hesychius: Μόθακες οἱ συντρέψαμενοι υἱοῖς δοῦλοι τῷδε. Et dicti μόθακες, παρὰ τῷ δουλούσθεν. Unde etiam est μόθος. Erant igitur servi à pedibus, qui aliis Græcis dicebantur et μόθωις iisdem Laconibus. Lyssandrum juvenem e Mothacibus unum, quod dicitur, fuisse, ex Plutarcho non discas. Fatetur famen etiam *Ælian* lib. xii. c. 43. *Casaubonus*. Vide Plutarchum in Vita. *Mag.* De hoc *Thucyd.* lib. v. *Xenophon* lib. II. *Diodor.* lib. xiii. *Polyæn.* Strateg. lib. I. et VII. *Just.* lib. V. *Frontin.* I. 5. II. 1. IV. 1. *Savaro.*

Lacedæmonius] Sic Cicero in Catone Majore: ‘*Lysander Lacedæmonius, vir summæ virtutis.*’ *Mag.*

Magis felicitate quam virtute partam] Curtius lib. II. ‘Quis neget, eximiam quoque gloriam sæpius fortunæ, quam virtutis esse beneficium?’ *Gebh.* Ms. mei C. fide lego: *magis fortuna quam virtute*, quæ pulchrior oppositio est: sic infr. in *Thrasyllo*: ‘Si per se virtus sine fortuna ponderanda sit.’ *Ernst.* Vide notas Freinshemii ad Flor. præf.

Sexto et vigesimo anno] Sic *Thucydides* lib. IV. Κητὴ δὲ εἰς τοῦτο τὰ ἔμ-

παύτα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἐπεὶ καὶ εἰκο-
νι, &c. *Lambin.* Et pestilentia con-
flictantes. Vide Plutarchum in Vita,
Xenophon. ΕΛΛ. II. *Diod.* Siculum,
XIII. in extremo.

Confecisse] Popitus straviisse ac-
viciisse. *Magius* substituendam cen-
suerat *confregisse* sive contudisse. Sed,
in eo se ipse reprehendit. *Conficeri*,
enim est, penitus absumere. *Schott.*
Gebhard. *Confecisse]* Historiam ha-
bess in Alcibiad. refert Plutarch. Dio-
dor. lib. XIII. *Polyæn.* I. *Just.* V.
Frontin. II. 1. exemplo ult. et Pom-
pon. *Mela* II. infra in *Conone*. *Savaro.*

Id qua ratione consecutus sit, latet]: Rem enim maximam minimo labore
consecut; et hora una tempus longissi-
mum, et bellum omnium, que ante
ipsam fuerant, maxime varium et
cladibus et casibus sustulit. Quod
strategema ejus præter alios comme-
morat *Polyænus* lib. I. quomodo late-
re potest cum ipse dicat factum id
immodestia adversariorum? Videtur
hic locus esse mutilatus, ut et alii in
hoc opusculo multæ. Credam igitur
olim fuisse non latet. *Ernst.*

Sed immodestia] Sic infra in Alci-
biade: ‘Periculum est, ne immodes-
tia militum nostrorum occasio detur
Lysandro nostri opprimq[ue]di exerci-
tus.’ Hanc militum immodestiam
pulchre describit Plutarchus in Ly-
sandro his verbis: ὡς γὰρ ἐξέβησαν,
εἴδος, ὅτε μηδὲν προσδοκοῦντες, ἡγύραζον.
ἐπλανῶντο περὶ τὴν χώραν, ἐκάθευδον δέ
ταῖς σκηναῖς, ἡριστοκοινόντο, πορφυτάτα-
τοῦ μέλλοντος, ἀπειρίᾳ τῶν ἥγουμένων,
ὅτες. Sed Aristides Sophista *Λευτρικός*

Ἄλγης dicit, negligentia Imperatorum hoc evenisse, non immodestia militum: τούτῳ δὲ καὶ ἐν Λύσανδρῳ ἀμείβεται συρριγγῶν τὰς νάυς ἀπολέσασ. *Lambinus.*

Quod dicto audientes Imperatoribus suis non erant] Frequens illud apud Cornelium. Ita loquitur purissimioris scriptor Cornelius et Iphicrate: ‘Ut nullæ unquam in Græcia neque exercitaciones copiæ, neque magis dicto audientes fuerint duci.’ Et Agesilaο, ‘tanta modestia dicto audiens fuit jussis absentium magistratum.’ Quare emendandum censeo Datame; *Thys regi dicto audiens non erat.* Cœsar de Bell. Gall. lib. i. 40. ‘Quibusunque exercitus dicto audiens non fuerit.’ Auctor de Viris illustr. cap. 7. ‘Petere ut interim dum convalescit Servio Tullo dicto audientes essent.’ Plant. Amphitr. ‘Ego sum Jovi dicto audiens; ejus jussu nunc hac me affero.’ Cicero de Divinat. ‘Ista imagines ita nobis dicto audientes sunt, ut similitate velimus, accurram.’ Cato de re Rustica: ‘Eadem uti cnret faciatque monere, Dominoque dicto audiens sit.’ Varre de re Rustica, i. 17. ‘Facilius enim his, quam minoribus natu dicto sunt audientes.’ *Gebh.*

Imperatoribus suis] Alcibiadi præcipue. Nam cum Lacedæmonii Lysandrum, nomine quidem legatum, revera autem ducem ad bellum contra Athenienses gerendum mittent: idque tum reliquis sociis, tum ipso quoque Cyro, postulantibus; acri enim et vigilanti dues opus erat post cladem a Callicratida ad Argivias acceptam; ipse cum copiis profectus urbes aliquot Asiae in potestatem suam rededit: pugnandi tamen facultatem dueibus Atheniensibus non fecit. Quam ejus calliditatem cum pari præditus ingenio animadverteret Alcibiades, operam suam et consilium offerrent, a ducibus Atticis non sine

Delph. et Var. Clas.

contumeliam repellitur. Cujus sive superbias, sive imprudentias graves mox poenas dederunt, artibus Lysandri circumventi, et oppressi ad *Ἄεγος*, potamos Chersonesi. Perit tum præter exercitum Atheniensium classis eorund. instructissima CLXXX. navium. Atque hac ratione Lysander victoriam consecutus est. Quod certe Nepotem non latuit, uti ex Alcibiadi vita, quæ sequitur, pareat, cap. 8. Vide de hac re urbisque interitu plura apud Historicos a Dn. Boëclerū citatos: quibus adde Orationem Caesaris apud Sallustium de bello Catilinario pag. 151. Senec. lib. De tranquill. animi cap. 3. et Epist. 104. Cicer. 8. ad Attic. Valerium Max. lib. III. 2. *Ernst.*

Dispalati in agris] Lege Xenophontem II. ‘ΕΛΛ. Justinum lib. v. Omnes illum astutia magis quam virtute superasse seribant. *Longol.* ‘Palantes’ Cœsar dixit, Cicero, et alii. Schott. Facilius de vagis, dispersis, atque incompositis-victoria. Plutarch. γαντκόν δρας ἐπὶ τῆς γῆς γένηται πλανύεσσον. θρο: τις θάλε, καὶ διατερψθεν. Tacit. Ann. lib. iv. 48. ‘Thracum auxilia repentina concursa terra, cum pars munitionibus adjacenter, plures extra palarentur, tanto infensiss cœsi.’ Hist. iv. 35. ‘Civilis ubi rursum missos Nevesium frumentatores datasque in præsidium cohortes velut multa pace accepit, rarum apud signa militem, arma in vehicalis, cunctos licentia vagos compositus invadit.’ De hoc casu vide Frontin. lib. ii. 1. 18. *Dispalari* verbum non admodum frequens. Sallust. epist. II. ad C. Cœarem: ‘Haec igitur multitudine primum malis moribus imbuta, deinde in artes vitasque varias dispalata, nullo modo inter se coniuncta.’ *Gebhard.*

Relictis navibus] Qno respicit numerus meus, in cuius antica parte caput Lysandri cum inscr. ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

Nep:

2 H

ΑΑΚΟΝΟΣ: in postica Victoria curru ab equis marinis per mare tracto insistens, et : **ΝΙΚΗ ΝΗΤΙΣ**.

Dediderunt] Codex Schotti, dederunt.

Audaxque] Ήν δὲ καὶ λόγῳ θρασὺς καὶ καπαλητικὸς πρὸς τοὺς ἀντίτενοντας. Plutarch.

*Sibi esse bellū] Editio Longoliana,
Sibi esse bellum.*

Apud Ἑγος flumen] Codex Danielis, Egos. Græci peculiariter περὶ Αἴγαδος ποταμὸς loquuntur. Plutarchus ἀποφθ. Λάκων. Νικήτας δὲ τοὺς Ἀθηναῖους ἐξ ἐνέδρας περὶ Αἴγαδος ποταμὸς, καὶ λιμῷ πίεσας αὐτοὺς, παρεστήσατο τὴν πόλιν, καὶ ἔγραψε τοῖς ἐφόροις, ἐαλάκαντι ταῦτα Ἀθῆναι. Pomponius Mela lib. II. 2. ‘In ea [Cherroneso] flumen Ἑγος naufragio classis Atticæ insigne.’ Lambin. Commissa est hæc pugna Olymp. XCIII. anno 4. cum Alexias archon esset. Meursius.

Classis hostium est potitus] Ultraject. classe. Phrasim autem explicat e Pandectis Juris varie clarissimus vir Ant. August. Emendat. libris, Schott.

Quam ut omnes civitates] Narrat Xenophon ‘ΕΛΛ. II. totam Græciam defecisse ab Atheniensibus præter Samios. Lamb.

Decem delegerat] Quorum cuique Decaducho nomen erat. Alex. ab Alex. Græci communiter δεκαρχίας appellant. Isocrates Panegyrico, et ad Philippum. Diodorus XIV. alii. Sed Xenophon δεκαρχίας vocat, nisi locus mendosus sit, lib. III. de rebus Græciæ. Idem in contentione Autoclis; οὗτοι δὲ τὸ πάντων ἐναντιστάτον αὐτονομά, καθιστάτε, ἔθα μὲν δεκαρχίας, ἔθα δὲ τριανταρχίας. Lambinus. Athenis autem triginta præficerat, decem vero Piræo. Plutarchus: ‘Triginta quidem intra urbem, decem vero in Piræo præfectos instituit.’ Hi postea triginta viri urbem servitute oppreserunt, et ad tyrannidem usque sævierunt. Sallust. in conjurat. Catilin. et Oros. II. 14.

Mag. Eorum nomina recenset Xenophon: ‘ΕΛΛ. III. *Longolius*. Initio Athenienses Reges suos habuere; inde Archontes accepere: sub quibus tyrannidem exercuit Pisistratus, postea rique ejus aliquot, qui ejecti Olymp. LXV. anno 4. Deinde vero Aristocratis usi, usque ad Olymp. XCII. annum 1. cum electi cccc. qui sequente statim anno abrogati. Postea a Lyandro vici, tringita tyrannos habuere, Olymp. XCIV. anno 1. Qui cum decem commutati, Olymp. ejusdem anno 4. eos quoque ipsos statim in primordio excussere. Meursius.

CAP. 2. Crudelitate et perfidia] Ipse quippe dicere solitus erat, ubi leonina pellis non proficeret, vulpinam esse assuendam: idem jubebat, pueros quidem taxillis, homines vero jurejurando fallere. Plutarch. Idem ei Syllam comparat, in cuius animo esse leonem et vulpem dicebat Carbo. Grotius.

*Fatigemus] Scripti, defatigemus.
Proinde ac si iudem firmissimi solerent esse amici, qui constantes fuissent inimici]* Contra P. Syrus, ‘Quidam inimici graves, amici sunt leves.’ Gebh. Secutus sum editionem Florentinam et Aldinam. Cæteræ enim habent contrarie: *Proinde ac si iudem firmissimi solerent esse inimici, qui constantes fuissent amici.* Ex Thucydide lib. VIII. licet intelligere, Thasios, antequam tantam fidem in Athenienses præstisset, eorum fuisse inimicos, et Lacedæmoniorum socios atque amicos. Nunc igitur quia Atheniensibus eos videt amicos esse factos Lysander, et in hac amicitia permanentes judicat, eos pervertere cupit, Congruit cum Thucydide, et confirmat hanc lectionem id quod est apud Demosthenem, Orat. πρὸς Δεσπόνην, Lambin. Ad hæc Ultraject. editio negationem priori lectioni addendam videri ad oram annotavit. Supra in Themist. ‘Non minus me bonum amicum habebis, quam fortē inimi-

casu ille expertus est.' Schott.

Considerantque rebus suis? Quia hic deest exemplum quod narrare institerat Nepos, non committendum duxi, quin lectoris cognitioni juvanda rem gestam ex Polyæno, Strateg. i. huc referrem. Cum Thasum, propter eos, qui Atheniensium rebus studuerant, pervertere Lysander desti-nasset, sicut Nepotis habet narratio, atque ne evaderent, quos perditos cupiebat, metueret, fraudem clementia ac religionis obtenuit velandam censuit. Erat apud Thasios templum Herculis, quod summa ipsi ceremonia colebant. Huc vocatis civibus, insidiosae humanitatis plenissima oratione imposuit. Veniam se omnibus dare, aiebat, ante actorum. Con-sideratiqne et tempore facile excusari, quæ in isto rerum transitu acci-dissent. Igitur frustra timere quen-quam aut latere. Accederent modo, bōpāmque de eo spem omnes cape-rent, qui parcere omnibus-constituis-set. Hæc se teste Deo ipsorum pa-trio polliceri, ad cuius templum et numen essent jussi convenire. Talia tamq; accurata simulatione asseverant creditum est. Prodiere ex latebris, qui Athenensis reip. studio graviora extimuerant. Quos ille post paucos dies, nihil amplius suspicantes, salutisque penitus securos adortus omnes interfecit. Boecler. De qua lege Diodor. Siculum lib. XII. Plut. in Lysandro, et omnium crudelissimum strategema apud Polyæn. Strateg. i. CAP. 3. *Quo dolore incensus, initit consilia?* Aliam causam fuisse vult Diodorus, nempe elationem animi et ferociam, quod bellum Peloponnesiacum confecisset, et Lacedæmoniis principatum Græcia terra et mari peperisset. Lambinus.

Sine ope Deorum? Xenophontis prie-ceptum, περισθαι σὺν θεοῖς ἀρχεσθαι ταῦτα ἔργον. Keuchen. Plutarchus ait; hoc esse machinam, seu Deum

ex machina adhibere, ut fit in tragœ-diis. Solent autem ad hæc commenta confugere magni viri, cum vis aut ratio humana non satis valet ad id, quod concupiscunt, efficiendum. Di-dorus: ἐνόμισε γάρ, εἰ χρημάτων λέπτων σύμμαχον ταῦς ἴδιας ἐπιβολῶν, φρεστῶν οὖν ἐν τέλος τὴν προαρέστων. Sic Pisistratus Tyrannus cum ejectus e ci-vitate esset, commentus est illud om-nibus notum de Pallade armata, a qua in currum imposita, edicendum curavit a præconibus, Pisistratum in ci-vitatem atque adeo in arcem resti-tui, cum esset mulier nomine Phya ingenti corporis statura, ita ornata ut speciem Palladis præbere videre-tur. Lambin.

Quod Lacedæmonii omnia ad oracula referre consueverant? Θεωρῶν τὸν Λα-κεδαιμονίου μάλιστα τοῦ μαντείου προσ-έχοντας. Diodor. Proprium autem heis est verbum referre. Cicero i. de Divinat. 'Sed et rebus obscuris et incertis ad Apollinem censeo referen-dum.' Græci usurpant προστάθεσθαι et προσαναφέρειν. Gebhard.

Primum itaque Delphos? Delphi, nos-ter et Gifanii Codex. Schott. Habet hoc Plutarchus in vita Lysandri. Longol. Diod. Ἔπειχερηστὴ τὸν δὲ Δελ-φοῖς προφῆτην διαφέρειν χρήματα.

Dodonam adortus est? Urbem Chao-niæ in Epiro, Jovi sacrum, unde πολύγλωσσος apud Poëtas. Auctor Epigrammatis ad custodem Horto-rum: 'Dodona est tibi Jupiter sa-crata.' Nomen a Dodona, quæ una Nympharum Oceani, Poëtæ: vel Jovi et Europæ filia, Eustathius: a Dodone fluvio, Stephanus. Alii alia. Ab hac urbe quernum illud nemus Jovi sacrum Dodonæum est dictum, ubi templum et oraculum vetustissi-mum. Hujus sacerdotes σελλοι, χα-μαικοτοι, χαμενάθει, et χαμενῶν appellabantur. Vide Sophoclem in Trachin. et Herodotum, qui multa fabulosa de-hoc oraculo commenti sunt. Keuchen.

*Quo Jovi Hammoni vocaret] Editio Longelliana leniter Ammoni legit, quod frequens aliis, qui nomen ab Ἀμμον deducunt. Ut sic autem potius scribendum credam, quam *Ammoni*, facit inter alia et Festi Epitoma, quæ serie literarum concerpta, aspirationem inesse voci aperte testatum facit. *Hammon* Jupiter non *Ammon*. Quid pluribus rationibus demonstrat ad Curtium suum doctissimus Freinshemius. Accedit et illud, quod Ægyptium nomen esse, et in Hebraica lingua isti affini Sol non solum dicatur ωνω, sed etiam *Hamma*. Atqui Jupiter idem cum Sole, teste Arnobio lib. III. et Platone in Phaedro, ubi est μέγας ἡγεμὸν δὲ οὐρανῷ, quomodo etiam Macrobius interpretatur. Nec minor varietas est circa etymologiam quam scripturam. Alii enim ab ejusdem nominis pastore deduxere, inter quos Pausanias in Miseniacis. Adi Eustathium ad Dionysium, vs. 212. Sunt qui a Chamo vocem inflectunt; inter quos Bechartus et alii. Herodotus ab Ἀμοῦν, quem Græci Δία. Sed præstat ἐπέχειν, quam temere aliquid affirmare. Vetus auctor, qui vitam Alexandri fabulose composuit, hunc Jovem πολὺν θεὸν et κριοκέρατον vocat, qui multis κερατοφόρος. Unde*

القر نبذ ذو

Bicornem nominarunt, ut Jovis Hammonis filia agnoscetur. Quod vel in nomen videre est, quorum copiam ad Plinianas Exercitationes produxit Magnus Salmasius. Keuchen.

*- Existimans, se Afros facilius corrupturum] Nimirus, quia gens illa subdebet, vel ad techinas fraudesque vel etiam natura proclivis esset. Julius autem Firmicus ratione astrorum subdolos esse Afros censuit. Cum Afri passim ob fraudem male audirent, putat Nonius, *vafrum* ab *Afris*, quasi *valde Afrum* dici. Livius quoque *fraudis notam genti huic inarit,**

inquiens de Hannibale, ‘franc plus quam Punica.’ *Magius.*

*In Africanam] Nomen ab Afre descendit, ex Hercule genito, uno ex posteris Abrahæ. Græci ex a privativa, et φράκτης. Isidorus Africanam dictam vult quasi *apricam*, quod sit apera celo et Soli. Leo Africanus Arabica lingua *Ifric* vocari scribit, a verbo قر seu *faraca*, id est, *divido*: eo quod ab Europa mari Mediterraneo, ab Asia flumine Nilo sit separata. Vel ab *Ifrico* Arabicæ Fellicis rege, qui hanc regionem omnem primus incolnerit. Lege passim Geographos.*

Nam non solum corrupti] Sic Diodorus: Οὐ μόνον ἀπέτυχε τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ καὶ συνεξέπεισαν οἱ τοῦ μαστίου προστόπες προσθεῖσι τοῦς κατηγορήσαταις τοῦ Λισσάρου περὶ τῆς τοῦ χρηστηρίου διαφορᾶς. Lambin.

Judicante absoletus sententia] Κρίσεως αὐτῷ προτείνεται ἀπελογήσαστο παθῶν ὑπὲρ αὐτοῦ. Idem.

Occisus est a Thebanis apud Halicratum] Plutarchus a Thebanis et Halicartiis, qui structa arie fecerant irruptionem, Lysandrum muris propinquantem occisum dicit. De Lysandri morte Xenophon quoque lib. III. Ἐλλ. prope finem. Mag. Lamb. Longol.

Quæ post mortem in domo ejus reperta est] Sic Diodorus. Plutarchus: Εἴροιται βιβλίον, ἣν φηγερραμένος ἦν περὶ πολιτειας λόγος. Ex quibus Plutarchi verbis videtur legendum apud Diodorum πολιτικῶς, pro πολιτελῶς. Lambin.

Ex omnibus dux delegatur] Eligatur, Schedae nostræ. Sequitur in Cod. nostro, sed scripta, ut dicit, non videtur congruere sententia. Schott. Πείθως δὲ ἀπόδοτον τὴν πολιτικὴν αἱρέσθαι βασιλεῖς. Dioc. Plut.

Quam ille se habiturum, pecunia judecens, non dubitabat] Quam oraculi sem-

teatiam pro se obtenturum non diffidebat. Ad verbum fere Diodorus: Διὰ δὴ τούτου (ξένου πατρικοῦ λίθους) καὶ τῶν κομικομένων χρημάτων ἀνίστα πείσειν. Valer. Max. lib. vii. 1. ‘Ita Gyges, dum ad stipulatorem vanæ opinioneis Deum habere concupiscebat, ubinam solida et secura esset felicitas, didicit.’ Bene Petron. ‘Quidvis nummis præsentibus opta, Eueniet.’

Cleon Halicarnassaeus] Alicarnas. Cod. P. Dan. Edit. Venet. *Alicarnas*. Savaro. Vulgata ex Græco proflixuit. Sic Plutarchus: καὶ λόγον ἔξεμελέτα πρὸς τὴν ὑπόθεσιν γεγραμμένον ὥρῳ Κλέανος Ἀλικαρνασσέως. *Lambin*. Usurpatus ille mos in Græcia, ut Oratores et Sophistæ alii orationes scriptitarent. Unde λογογράφοι, quia vox cum re postea in contemptum adducta. Vide Cresoll. *theatr. Rhet.* III. 2. *Boecl.*

Cap. 4. Perlatum: petiti a Pharnabazo] Editio Longolianæ, *perlatum a Pharnabazo*. Plutarchus aperte: καὶ συνελθὼν ἐδέπει γράψας περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐτέραν ἐπιστολὴν, ἵνα ὅδε ἡ δικηγόρον, οὗδ' ἕγκαλοντα. De quo in Alcibiade. Commemorat eum Thucyd. VIII. et sæpe Xenoph. Ελλ. III. et IV. Isocrates Paneg. Plutarchus in Lysand. Erat hic Cretensis, Pharnabazi filius, olim Darii, et postea Artaxerxis Satrapes, qui Alcibiadem interfecit; ut scribit Diodor. lib. XIV. *Lambin*.

Quanta sanctitate bellum gessisset] Iustitia, moderatione atque integratia. Valer. IV. 14. ‘Cypriacam peccati maxima cum diligentia et sanctitate in urbem deportaverat.’ Hinc ‘sanctæ manus’ non pollutæ captandis et acceptandis muneribus provincialium apud Val. lib. II. 11. ‘Tum continentia inerat imperatoriis nostris, quam sanctas manus habere deberent apud ista altaria discentibus.’ Gebh.

Huic ille liberaliter pollicetur] Se

omnia facturum. Plutarch. ὁ τοιχόμενος ἀνάρτη τοιχεῖων. Ut solent falsi falsimoniis. Curt. lib. VII. 11. ‘Polydamas tanto liberatus metu, impensis etiam quam exigebatur, promittit operam.’ Loquitur autem ad eum modum crebro Cæsar de Bello Gallico IV. 18. ‘Legatis pacem atque amicitiam potentibus liberaliter respondit.’ Cap. 21. ‘Legatis auditis liberaliter pollicitus hortatusque ut in ea sententia permanerent, eos domum remisit.’ Ubi Græcus interpres reddit φιλοφρονεῖσθαι. Gebhard.

Librum gravem] Grandem, Gifanii Codex et Ultrajectinus. Ἐπιστολὴ vocat, bene longam haud dubie, voluminis instar, Plutarchus. Schottus. Quod et probat Gebhard.

Dum obsignatur] Alii codices habent, dum signatur. Nonnulli designatur, mendose. Plutarchus: ἐν δὲ τῷ σφρεγίδᾳ ἐπιβάλλεται. Lambin. Martialis: ‘Jam signat mens annulus la genam.’ Sed altero potius uti scriptores Augusto antiquiores, docet Salmasius specim. confutat. animadv. Heraldi cap. 30.

Alterum pari magnitudine, ut discerni non posset] Longolius addit, tanta similitudine; quod subditum suspicor. Lambin. Exprimit Plutarchus: ἐναλλάξας τὰ βιβλία μηδὲν διαφέροντα τῷ δύνει. Vide Polyænum Strateg. VII.

Cognosserunt] Editio Parisiensis, cognoscerent. Cognoscere, legere, ἀναγνώσκειν. Supr. Pausania: ‘vincula epistolæ laxavit, signoque detracto cognovit.’ Conone: ‘Itaque que volebat huic scripta tradit. Quibus cognitis rex tantum auctoritate motus est.’ Datame: ‘Talibus ille literis cognitis, cum jam ad exercitum Acæum venisset.’ Gebhard.

Sus fuit accusator] Polyænus: αὐτὸς καθ' αὐτοῦ γράμμata ἔκδιπτε. Gebh.

Lysandri res habemus apud Plutarch. in vita et alibi. Thucydidem V. Xenop. Græc. Histor. II. et III.

Diod. XII. XIII. Polyænum I. et VII. tin. I. 5. II. I. IV. I. Cic. passim.
Pausaniam passim. Justin. V. Frontinus Boecler.

VII. ALCIBIADES.

CAP. 1. Alcibiades] De hoc Plato in Sympos. Thucyd. lib. vi. Diidor. XIII. Plutarch. Athenaeus, et Cicero; Valer. lib. i. 8. lib. III. 2. lib. vi. 9. lib. VIII. 6. Frontin. II. 5. et 7. lib. III. 2. 6. 9. 11. et 12. Just. lib. IV. et v.

Savaro. Adde Xenoph. Hist. Gr. I. Polyæn. I. Ælian. Var. Hist. XI. 7. Isocrat. Oratione de bigis. Suidas. Boecler. Imaginem ejus e gemma exhibent imagines Ursini numero 4. hac forma:

Apud Fulvium Ursinum
in Gemma.

Est et in nummo, qui penes me est,
caput Alcibiadis imberbe cum in script.
ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ: in postica parte Cu-
pido avem manibus dimittens, pone
fax, pharetra et arcus.

Clinia filius] Genus Alcibiadis co-
piose exponit Isocrates in Oratione
τερπικέργος, quæ habetur ab Alcibi-
adi filio; et Plutarchus in Alcibiade.
Lamb.

Vel in vitiis, vel in virtutibus] In ex-
tremo vite eadem hic Nepos et Plu-
tarhus. Vide et in Chiliaste prover-
biūm ‘Sileni Alcibiadis.’ Et ipse
Dioscuris se similem jactabat, qui
alternis immortales fierent: quod
utramque fortunam experiretur, nunc
prosperam nunc adversam: nunc ci-
tinum suorum gratiam haberet, post

odio laboraret. Auctor Ælianu lib.
XIII. 38. Schott.

Natus in amplissima civitate] Sic
Mss. et Vulgati, præter Ald. et Lamb.
qui *nam* legunt. Infra in fine Alci-
biadis: ‘Cum Athenis splendidissima
civitate natus esset.’ Similiter in At-
tico. Savaro.

Summo genere] ‘Ἐν δὲ τῷ ἔψι καθ'
πλούτῳ πρόστος Αθηναῖον. Diqd. XIII.

Formosissimus] ‘Ην δὲ τὴν ἔψι καθ'
πλεοβαλῆν εὐπρεπῆς. *Idem*. Unde vul-
lus Alcibiadis paradigm proverbiale
est formæ speciosissimæ. Aristæne-
tus: Τοιούτους οἵδε πλάττεσθαι τοὺς
ἔρμας μᾶλλον ἢ κατὰ Ἀλκιβιδίου μορφήν.
Alcibiadis speciositas etiam Petronio
celebrata. *Barthius*. *Idem* quoque
testatur Plutarchus in ejus vita;

Athenæus, XII. et XIII. pulcherrimum fuisse Alcibiadem retulit et commam per plurimam ætatis partem natriuisse, calceosque varios gestasse, ac cum exercitus etiam dux esset, pulchritudinem præ se ferre studisse; non enim puer tantum et adolescentis pulcher fuit Alcibiades (ut sit Plinarchus) in omni ætatis gradu maximum semper decorum prætulit. *Magius. Formosissimus*] Proverbio Græci dicebant Ἀλκιβίδον μορφή, de forma speciosissima. Meminerunt pluri veterum. Et hinc est Ἀλκιβίδος, δυνατὴ herba, qua ad formæ venustatem uti solebat Alcibiades, ut a medicorum filiis creditum. *Keuchen.*

Consilique plenus] Supra in Pausan. ‘Imprimis omnium Persarum et manu fortis, et consilii plenus.’ *Savero.*

Imperator fuit summus] Καὶ τὴν στρατειῶν ἄρχος. Diodor.

Desertus] Μν γὰρ ἀλγητὸν δυνατόν, et statim δευτέρος οὐ εἰσίν. Idem.

Et tanta erat commendatio oris] Codex Danielis, Quod tanta, &c. Venus tam, muliebrem ducimus; dignitatem sive commendationem oris, virilem. Id Euripidi apud Stobæum est εἶδος ἄγον τυπωτίδος, forma Principe digna, quam ‘decorum oris’ vocat in Tito Tacit. Hist. III. 1. *Keuchen.*

Dives; quum tempus posceret] Amendatio Lambiniana, *Idem cum tempus posceret*. Alii libri, *Deinde cum tempus*. Iterum alii, *Dives cum tempus posceret*. Distinguendum: *Dives; cum tempus posceret*. Quasi cæteroqui inter se pugnarent divitiae ac labor, dicit utraque in Alcibiade convenisse. Nam revera opes desidiam, luxum, ac laboris fugam pariunt. Cato apud Sallust. Catilin. ‘Opulentia negligentiam tolerabat.’ Tacit. Ann. VI. 27. *Gebhard.* Non absimile illud Diodori, εἰ δὲ εὐγενεῖ καὶ πλούτῳ Ἀθηναῖς. *Schott.* Hanc morum et ingenii inæqualitatem ex Satyro refert Athenæus lib. XII.

Laboriosus] In Timotheo: ‘Fuit

enim desertus, impiger, laboriosus, rei militaris peritus.’ *Savero.*

Non minus in vita quam inicta] Praeclare haec mihi ut spuria et aliunde inculeata ab Ultrajectino Editore omissa videntur. Diodorus: τὴν φυγὴν λαρυάδας καὶ μεγαλεπίδας. *Gebhard. Schott.*

Affabilis] Quæ virtus maxima in Principe, ut ait Plinius in Panegyrico. Hinc inter epitheta boni Principis a Polluce Imperatori Commodo præscripta, εὐποσθίας, εὐέρευνος, μελίχος, προσωρίς. *Keuchen.*

Temporibus callidissime inserviens] Unde illum Chamæleonti comparat Plinarchus; quem in hoc etiam vinebat, quod Chamæleon se colore candido simulare non potest. *Inserviens*] Ita vulgati, male. Legendum serviens. Infra Hamilcare: ‘Paci serviendum putavit.’ Lucanus ad Pison. ‘Temporibus servire decet, qui tempora certi Ponderibus pensavit.’ Cicero Attico: ‘Servire tempori cum necesse sit.’ *Gebh.* Sed inserviendi voce hac ipsa vita Noster ea ratione usus est.

Idem simul ac se remiserat] A negotiis in ocium, a labore in voluptates se transdiderat. Hinc ‘remissiones’ Tacito in Vita Agricola cap. 9. ‘Tempora curarum remissionumque divisa;’ quæ Ann. lib. II. 23. ‘delinimenta curarum ac periculorum’ vocat. Senec. Hercul. Fur. vs. 476. ‘Post multa virtus opera laxari solet.’ Similis Alcibiadi Mecenæs, de quo Paterculus lib. II. 88. ‘Simul vero aliquid ex negotio remitti posset, otio ac mollitie ultra feminam fluens.’ Ubi enim remissio est intempestiva ac nimia, vitio ac vituperio non caret. Nepos de Iphicrate: ‘Sed in labore remissa nimis parumque patiens.’ P. Syrus: ‘Arcum intensio frangit, animum remissio.’ Cæsar de Bell. Gall. lib. II. 15, ‘Quod his rebus relanguescere animos, eorumque remitti virtutem existimarent.’ *Gebhard.* *Tantam inesse dissimilitudinem* Manu,

brorum, fastidum esse. Utrumque verbum expandit Magius, neque necessarium. *Sohott.* De eo Valerius: ‘Cujus nescio,’ inquit, ‘utrum bona, an vitia patriæ pernitioniora fuerant: illis enim cives suos decepit, his affixit.’ *Gebhard.*

CAP. 2. *Eduoatus est in domo Periclis*] Ms. *Pericli*; ut supra *Neocli* pro *Neocli*, et *Procli* pro *Proclis* in *Agathia*. *Idem.*

Prisignus enim ejus] Immo sororis Periclis filius, sive ἀδελφός, ut tradidit Diodorus Siculus lib. XII. Ἀλκιβιάδης δὲ ἀδελφός, δραπτὸς ἦν, τροφμῶν ταρφά, καὶ τὸν καθ' ἡλιαστὸν. Sic Suidas, et Gellius, lib. XV. 17. ‘Cam apud avunculum Periclem puer artibus ac disciplinis liberalibus eruditur.’ *Lambin.* Plutarchus in Alcibiadis vita, ei Periclem curatorem fuisse dicit. Sic et Isocrates in Jugo. Quæ sane probabilis causa fuisse videtur, ut apud eum Alcibiades educaretur. Quo sit, ut Probi contextum mendo non vacare suspicer. Pericles autem si non Alcibiadis, ejus tamen uxoris vitricus fuisse videtur: quando quidem Hipponeci filiam (ut Probus et Plutarchus testantur) quam Hyparetam nominat Plutarchus, Alcibiades uxorem habuit. Hujus vero Hipponeci conjugem in uxorem postea duxit Pericles, ut idem in Pericle testatur. Scimus tamen, ex hac Hyparetam Pericli editam, a Plutarcho non dici, Calliam vero maxime, quem idem Plutarchus a nonnullis, Alcibiadis sacerorum dictum fuisse retulit. *Magius.*

Eruditus a Socrate] Licit hoc ex Platone et Xenophonte cognoscere, quanquam Socrates in *Apologia* a Platone scripta, negat se cajusquam magistrum fuisse. Sed hoc facile servi potest. *Lambin.*

Socerum habuit Hipponecum] Isocretæ ταρφά τοῦ ζεύγους, in qua Orat. loquitur Alcibiadi filius: μετὰ δὲ ταῦτα τὸν πυγέρα τὴν ἡμετέραν Κύμην, θυοῦνται γῆρας τελετήν τοιωτῶν αἰτῶν λαβεῖν &

γέρα ταρφή αὐτῆς Ἰππόνικος τλούστηρ μὲν ἐν πρώτος τῶν Ἑλλήνων, γένει δὲ αὐτοῦ τὸ δέκτερος τῶν τολμῶν. *Idem.*

Omnium Graecæ linguae eloquentia dis-
tissimum] Lambinus: *Omnium Graecorum dicitissimum.* Cui tamen nullum e doctoribus auscultasse adhuc video. Vulgati libri preferebant, *Graecæ linguae eloquentia disertissimum.* Verum Excerpta P. Danielis, et membranae Schotti. *Omnium Graecæ linguae eloquentia disertissimum.* Quæ lectio cum sit stabilita veteribus libris, cur conjectura nihil lectoribus imponatur? Intelligit vero Hipponicam eloquentia istas luculentas opes acquisisse. *Gebhard.* Confirmat lectionem receptam Giofanus ad Lactrentium dicto *Refutatus*. *Omnium Graecæ linguae*] Plutarchus Hipponicum non disertissimum: sed magna Athenis ob divitias et nobilitatem generis auctoritate potentiaque prædictum fuisse; *Magius.*

Neque plura bona reminisci] Neque plura bona excogitare. Sensus est: Si Alcibiades sibi ipse fortunam fabricare atque componere vellet, non posset memoria ac mentis discursu plura bona excogitare. Bona veluti uno fasce comprehendit Valerius Max. lib. VI. 9. ext. 4. Nobilitatem eximiam, abundantes divitias, formam præstantissimam, favorem ciuium propensum, summa imperia, præcipuas potentias vires, flagrantissimum ingenium. *Gebhard.*

More Graecorum] *Amore*, Gifanii Codex, qui amor amicitiae M. Tullio in Tuscul. IV. dictus, ut explicat Anton. Muret. Var. Lect. lib. XV. 4. *Schott.* Ambiguum sane hoc est: Viri enim in rep. clari aut sapientia doctrinaque nobiles, adolescentulos bono ingenio præditos amabant, que a turpibus studiis vitæ, cum perpetuo illis adcaescunt, abducerentur: Erant etiam Graeci παθεραντα. Quare et Socrates et Alcibiades non bene eb̄ id audirentur. Notam est, quid

de hoc amore senserit Bion Borysthenites in Laertio. *Long.* De quo vide Xenophont. *Auxil. no.* Plutarchum, Theodoretam, Lucianum, Petronium, et alias. *More Gracorum*] Scriptum fuerat in Danielis et Gifanii membranis amore. Ut sit, *enatus est a multis amore Gracorum*; καὶ Ἀρρενοῖς σχῆμα, ut loquitur Suidas. Sunt enim Gracorum palilogiae, θύραι θρόνων, παντας μανεσθεῖ, χαρὰς χαίρειν, aliisque id genus, non transmarinæ solum, sed et Romana civitate a veteribus donatae. Sic ‘mori morte,’ ‘cadere casu,’ et alia apud auctores. Keuchen. Respicit ad illud quod dixerat in præfatione, ‘Laudi in Græcia ducitur adolescentulus.’

Plato in Symposio] Cujus verba longiora sunt, quam ut heic adjungam. Laertius in Vita Socratis accusatum fuisse dicit, quod contra jus et fas homines corrumperet. Nisi forte hoc alio spectat: nam et citra impudicitate notam alii etiam modis corrumpi possunt adolescentes, quod Aristoph. in Nebulis arguit; juvenum corruptiones a Socrate patratas, non ad impudicitiam, sed improbitatem et reliqua facinora referens, Magius.

Se pernoctasse cum Socrate] Respicere videtur ad ταῦδεραστας, quam Plato vocat de Leg. lib. i. τὸ ταῦδε φέων τὸλμα, D. Clemens lib. vi. Const. Apost. cap. 27. ταῦδε φέων βδελυκτὴν μέτων, alibi, ταῦδε φέων κακὸν, adulterium contra naturam. Lactantius De Fals. Relig. 1. 3. De qua insinuat Tatianus contra Graecos: ταῦδεραστας μὲν τὸ δερβέρων δάκερας, προφυλας ταῖσιν ἀγέλας, δοκερ. Ἰππων φορβέων, συναγερέων αὐτῶν τειρμίνων. Juvenal. ‘Nonne putas melius, quod tecum pusio dormit?’ &c. Keuchen.

Ac filius a parente] Præter Platonem et Plutarchum Petronius: ‘Non tam intactus Alcibiades in præceptoris sui cubiculo iacuit.’ Sevoro.

CAP. 3. Belli Peloponnesiaci] His

ius initium vidit Pythodori magistrus. Thucydides, ubi de eo agit, lib. II. Καὶ Πυθοδόρου ἔτι δύο μήνες ἔρχονται Ἀθηναῖς. Consentit Dionysias Halicarnass. in Isocrate, ubi dicit, ‘natum eum oratorem anno V. ante bellum istud Peloponnesiacum.’ Eusebius quoque in hoc ipso anno: ‘Οἱ Πελοποννησιακοὶ συνέστη τόλμος. Alii sequente anno, et archonte Euthydemus incepisse tradunt. In his Annis et Diodor. lib. XII. Et hic Romæ conditæ fuit cccxxiii. de quo Aul. Gell. lib. XVII. 21. *Meurius*.

Syracusani] Describitur hoc bellum a Thucydide lib. VI. et Justino lib. V. *Longol. Mag.* Contigit anno XIX. Peloponnesiaci, qui tertius Siculi.

Duo præterea collegæ dati] Collegas vocabant legitimæ cujusdam militiae socios. Epaminonda: ‘Haberetque collegas duos, quorum alter erat Pelopidas.’ Et hinc collegium, τὰξ στρατιωτῶν, ut explicat vetus Glossarium. Keuch. Prefectus classis interdum solus imperium tenebat, sed frequenter cum collegis pari potestate praeditis, ut hic Alcibiades cum Nicia et Lamacho, qua de re Schefferus in de Milit. Navalib. IV. 5. Caussa erat, ne imperii summam uni, si dominationem affectaret, infeliciter committerent; sed ejus cupiditates collegis additis cohiberent. Plutarch. in Alcib. de ea cautione Forstnerus in Taciti Ann. II. plura. *Loccen.*

Nicias et Lamachus] Cod. P. Daniellis, *Milia et Lamachus*. Sed emendandum, *Nicias et Lamachus*. Nam aperte in Justino: ‘Creantur duces Nicias et Alcibiades et Lamachus’; qui pari potestate praediti erant cum Alcibiade. Habuit autem hic imperium aliquando solus, non tamen perpetuum, sed ut voluntate populi determinatum, ita ab ejusdem etiam arbitrio suspensum. De qua re Thebanorum legem commemorat in Epaminonda Nepon: ‘Lex erat Thebis, que morte malebat, si quia imperium

diutius retinuisse, quam lege præfinitum foret.' Exteram à Romanis etiam observatum, ut summo Duci (Pollux στάλαρχον vocat, frequentius αλις στρατηγὸς) in prælium ituro bini collegæ ejusdem potestatis adjungentur. Keuchen.

Omnes Hermae] Ήδη δὲ τοῦ στάλου παρεσκευασμένου, τοῦς ἄρμας τοῦς κατὰ τόλια παρτητηθεὶς ὥντας συνέβη ἐν μηδικῷ περιοπῆι. Died. Sic Thucydides lib. vi. Plutarchus, Andocides in. Orat. περὶ τῶν μυστηρίων. Erant autem Mercurii statuae lapideæ, quæ in vestibulis ædiorum vel publicis viis super columnas constitui ornatus causa solebant; quadratae, et ad cubi figuram conformatae, nimirum sine manibus; quod. omnem rem (ut scribit Festus) sine manibus sermo conficiat: quibus corporis partibus qui carent, κυλλοὶ vocantur, ex quo Mercurius Cyllenus dictus est. Vide Thucydidis Scholiastem, Suidam, et Macrobius Saturn. I. Plutar. in Sermone, εἰ πρεσβύτερος πολεμεῖτον, scribit, Mercuriis afficta fuisse membra virilia intenta ac porrecta, manus antem et pedes detractos; ut significarent veteres, se senes non desiderare, qui corporis muneribus fungantur. Lamb. Quod et Romæ in sedibus Cardinalis de Cæsии vidi, et patet ex dicto Philosophi, qui in gulosum et libidinosum adolescentem tempestive luit, quod similis esset τοῖς ἄρμασι, qui nihil nisi caput et penem habebat. Scaliger. Romani in triviis Hermas illos habebant erectos; Athenienses præ foribus suarum. ædium. Eddan. Var. II. 41. Idque porrecto ann. veretro. Τοῦ δὲ ἄρμελον τὰ ἀγάλματα δρᾶ ἔχει τὰ αἰδοῖα πουούρες; Herodot. quos summa cum religione observabant. Scholiast. Juven. Plutarchus vocat ἄρματα λαθίνους, quia materia, ex qua siebant, vel marmor erat vel lignum aut lapis. Keuchen. Hos primum ab Hipparcho Athenis erectos Platæa in Dialogo De luci cupiditate docet ejusque usum describit. Locus elegans. Longel.

Athenis] Glossema puto, nam Athénas oppidum absolute vocare solet. Sup. I. 5. et II. 10.

Dejicerentur] Immo circumcidenter aut mutilarentur. Sic enim Thucydides: Καὶ ἐν λεπῆι μηδικῷ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. Lamb. Sic alii τῶν ἄρμάν περικοπήι vocant.

Dejicerentur] Veteres nonnulli dejicerentur, ἀρχαῖοι, καὶ κατὰ σωτηρίου, unde dejiceretur in Excerptis. Nam deicio dicebat antiqui, pro dejicio; ut in aliis compositis. Keuch.

Qui ante januam Andocidis erat, Andocidaisque Hermes vocatus est. Sic Lamb. restituit, historiam, ut ait, et veritatem secutus. Allegat autem Æschinem adv. Timarch. Andocidem, et Plut. II. cit. et Harpocratorem: qui omnes hunc lapidem prope dōnum Andocidis, et a tribu Ægeido positum, ac Andocidis Hermem dictum fuisse tradunt. Quare perperam nonnulli: ante januam ejus erat, ut etiam Magio observatum. In seqq. mire variant libri. Plerique vulgati: *Andocidaisque vocatus est.* Savar. et Schotti codd. *Androclides*, quod hic recte rejecit. Ms. Boecler. qui ante jan. erat, *Andocides vocitatus est.* Sed longe auctius Ed. Ultraj. et cod. P. Danielis. Nam illa: *Itaque ille, postea Mercurius Androclides vocitatus est.* Hic: erat Androclidi; itaque ille postea Merc. Androcydes vocitatus est. Unde sic puto scripsisse Nepotem: qui ante januam erat Andocidi. itaque ille postea Mercurius Andocidis vocitatus est. Nam ad hunc plane modum Plút. in Alcib. p. 201. F; ubi de Andocide ob Hermas truncatos in vincula conjecto: θυστοὺς δὲ εὐχὴ θυσιατρὰ τῆς τῶν Ἐρμάν περιοπῆι ἐποίεσσε δι μῆρας Ἐρμῆς, δι πλησίον αὐτοῦ τῆς οἰκίας ἀνάθημα τῆς Αἰγαῖος φυλῆς Ιδρυμένος. ἐν γῇ δὲ λίγος πάροι τῶν ἐπιφανῶν, μένος σχεδὸν δειπνούς ἔμενε. διδ καὶ γῆς Ἀνθεῖδου καλεῖται, καὶ πάροις οὔτως ἀραιόδυστος, τῆς

λαγυροφίδιον περιφρύστροβον. Vides postea denum ita dictum; quæ ceteri adjecti essent. Id quod indicant quæ in Ed. Ultraj. et Ms. Dan. sunt adjecta. Ea ut in aliis codd. omittentur, fecit repetitio nominis *Andocidis*. Sæpe enim librarii cum vox aliqua in eodem periodo vel etiam pagina bis occurreret, quæ interjacebant, festinatione vel errore omiserunt. Cujus rei illustre exemplum Josephi Liber *περὶ λογισμοῦ αἰτοκράτερος*, sive, ut valgo inscribitur, 'de Maccabæis,' præbet. Nam is hac una causa in editis codd. misere multatus est, ut è membr. vett. apparet, e quibus eum aliquando longe auctiorem prioremque dabimus. Id ergo heic quoque factum. Certe in codice Boecler. hac ratione peccatum esse, manifestum est. Ceterum Nepos *Andocidi* scripsit, ut alibi *Negelli*, *Procti*, *Pericli*; ut item alii *Thucydidi*, *Euripi*, *Archonidi*, *Timarchidi*, *Persi*, *Demostheni*, *Aristoteli*, &c. gignendi casu dixerunt; de quo Voss. de analog. II. 9. Quanquam autem in eo Herma *Andocidis* nomen non erat inscriptum, ut e Plut. colligitur, tamen in alio fuit, quem capite truncatum Ursini Imagines n. 18. exhibent, cum inscr. ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ ΔΕΟΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Quod non ad privatam, sed ad publicam rem pertinet] Thucyd. Καὶ ἐν τηναρεστᾳ δῆμον τεωτέρου πραγμάτων καὶ δῆμον καταλόθεως γεγενήθαται.

Magnus multititudini timor est injectus] Infra Dione: 'Quod factum omnibus maximum timorem injectit.' Plutar. Πολλοὺς καὶ τὸν περιφρύστρον τὰ τουτῷ διερδάειν. Lambin.

Quia libertatem opprimeret] Μὴ τὴν δημοκρατίαν καταλόθεε. Plutarch.

Populi] Lambinus populi contra liberos expungit. Schott.

Hoc maxime convenire in Alcibiadem videbatur] Alter Diodor. lib. XIII. σῶρος (privatus quidam et inquiline) πέπτως (Alcibiadem) διελέγεται κατεψήσα-

πότος νόριον, τὸν δὲ ἄλλον οὐδὲ τρόπον πράξεως οὐδεὶς εὑρεῖ θεωρήσῃ. Et paucus post odio privato plurimum hoc periculum Alcibiadi intentatum innoxio addit, et calumnia non levem adiecisse speciem factum Argis, quæ quidam, qui private ejus hospitio continebantur, populi imperium dissolvere aggressi, universi a civibus concisi sunt. Gebhardus.

Quod et potentior] Hinc Aristoph. in Ranis eum leoni comparabat, quoniam in urbe ali hand expediret. Si vero aleretur obsequendum ejus moribus esse. Ita Polybius Hist. lib. v. ubi de Cleomene loquens hand dubie Aristóphanis dictum in animo habuit, 'Non tutum leonem et pecudes in eodem stabulo contineri.' Loccen.

Multos enim liberalitate devinxerat] Liberalitatem populus largitionem indigebat, et iustis largitoribus crimen rerum novarum affingit. M. Maenius Capitolinus cum addictos propria pecunia liberaret, regni affectati suspicione in carcere est conjectus. Vid. Liv. vi. 14. Liberalitas ergo pro largitione. Cæs. de B. G. I. 16. 'Magna apud plebem propter liberalitatem gratia cupidum rerum novarum.' Gebk.

Plures etiam opera forensi] Operæ, Ms. meus. Non ita recte: 'Opella forensis' Horatio lib. I. Epist. 7. Valer. lib. III. 8. Ext. 4. 'experimentum, cum efficacis opera forensia, tum fidei non latentis.' Seviro. Vide Athenæum lib. x. Audax isthie narratur Alcibiadi factum, quomodo a reis exemerit Hegemonem Thasium, deleto scilicet digito, quem salvia oris imbuerat rei nomine, scriba et præstore vidente. Longol.

Suos reddiderat] Sic legendum, quomodo habent Codices emendati, non quomodo alii mendosi, reducerat. Læset etiam legere, redigerat, idque ex vestigiis antiquæ scripturæ; quomodo interdum loquitur Cæsar. Lambin. Loguntur et ad hunc modum Cæsari,

*Δέος κατευνάσθε. Herodian. I.
Diodor. Gebhard.*

*Sed etiam timorem] Non est nove
dictum; ut censem Monstrolensis.
Bepertius: 'Vulneribus didicit mi-
les habere metum.' Gebb.*

*Omnis plurimus et prodesset] Hinc
Timon ille, quem μωθηπας Lucas
singulari libello iudicat; Alci-
biadem adamabat, quod praeagriat
magno illam malo fore aliquando
Atheniensibus. Plutarchus. Schott.*

*Aspergobatur etiam infamia] Curt.
lib. I. fin. 'Haec utrumque sunt tra-
dicta, eorum quos rumor aspergat,
mox potentia extinxit.' Apulei. lib.
viii. 'Indicio mortui tamen impro-
batus, repulsa contumelia fuerat as-
perans.' In Vatinium: 'Ne qua ex
summa tua indignitate labes illius
dignitati adsperrgatur.' Gebb.*

*Quod in domo sua facere mysteria di-
cebatur] Καὶ τὰ μυστήρια δύαι ἀπό τοῦτον
ἔφερε. Thucyd. Explicatus ita
a Plutarco, referuntur, quare ejus ver-
ba adseribam: 'Ἐν δὲ τούτῳ δόθλοις τι-
νάς καὶ μετόκους προφύγεις 'Ανδροκλῆς
ὁ Θριαγγεὺς, ὅλων τε ἀγαλμάτων περι-
ποιεῖς, καὶ μωσῆριαν ταρ̄ εἶναι ἀπορε-
ίσκεις, τοῦ 'Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν φίλων
πιττυρούοντας. Longol. Mysteria, id
est, Cereris sacra arcana. Justinus
lib. v. criminis hujus mentionem fa-
ciens, 'mysteria Cereris initiorum
sacra dicit.' Inde Strabo viii. 'Eletti'
sine Cereris templum mysticum' vo-
cavit, propter Cereris sacerorum secre-
ta. Mag. Duo sacra diversa Cerealia
celebrarunt Attici diversis mensibus,
sed conjunctis, 'Ἐλευσίνα ac Θεμοφό-
ρα. Eleusinia Boëdromione mense
agitabantur; Thesmophoria, sequen-
te Pyanepsione. Inde autores Ve-
teres haec duo mysteria passim con-
fundunt. Salmasius. Tū sindē. Boëdromio
qui accipiebant mysteria (quod
μυεῖσθαι dicitur, Tertullian. dicit in-
stituire) vocabantur Μύεται. Quin-
quennio autem ineunte, eadem eleusinia
Boëdromio, dicebantur ἐδύται εὐ*

*θέρος. Alia sunt episcopata μυεῖσθαι.
Hæc autem μυεῖσθαι dicebantur, ut
illa μυρ. Hæc quinquennalia, illæ
triennalia. Et hæc semper celebra-
bantur nocte, quæ sequebantur τὴ
εἰδὴ Βοëdρομίον, statim post occi-
sum Solis, plenilunio. Sos. De his
Casabonus Exercit. xvi. 48. Petit.
Comm. ad Leg. Att. lib. I. Jac. Ge-
thefried. Exercit. 2. de Ecclesia, ini-
primitis Meurusis peculi. lib. quem
Eleusinia inscripsit.*

*Quod nefas erat more Atheniæ] Immo capitale: de quo vide preter
scriptores modo laudatos Bernegg.
ad Justin. v. 5. ab hoc crimeni pur-
gat eum Isocrates Orat. de Bigis.*

*Cap. 4. Hoc crimen in contentione
ab inimicis compellabatur] Ahii, hoc cri-
mine in concione ab inimicis compellabat-
tur. Quam correctionem ingenio
Claudii Puteani debitam produxit
Lambinus, probavitque P. Danieli.
Neque ipse inferior, compellari esse
κακογορεῖ, et crimen aliquem appellare.
Infra Timoleonte: 'Quin eorum
fratricidam impiumque detestans
compellet.' Cicer. in Epist. 'Qui
buscum parum procederet, ut illa
lege mihi poneret aconsatore, com-
pellari ea lego me volerunt.' Sed
ear veterem scripturam et Latinissi-
mam postferamus? Reposui itaque;
*Hoc crimen in contentione ab inimicis
compellabatur.* Invitus et quasi ob-
torto collo ab adversariis Thessalo
Cimonis filio et Androclie, trahebatur
ad dicendum causam. Gebhard. Gi-
fan. cod. et Longol. in contentione
compellabatur. Id est, forensi in lite
appellabatur. Schott.*

*Ut, si quid de se agit] Lege Thucyd.
Plutarch. Xenophont. et Isocratem
τερπίσθετος.*

*Invidia criminis] Ultrajectin. invi-
dia criminis. Schott. Non dicit invidia
crimine, sed invidus crimine:
quasi Alcibiades nullam altam ob-
culpam in contentione compellaretur,
aut in iudicium vocaretur, quam quod*

Invidia laboraret. Lambin. Pertinent huc verba Diodori lib. XIII. Τότεν δὲ πραγμάτων, &c. Etiam Sycophantas magnis præpositis præmiis ad eam rem invitarunt, ut idem paulo ante libri initio prodidit. Gebb.

Quicquidem in præsenti] In præsenti. Magius edidit. Venit aliquando in mente, rescribendum videri, *in præsens rati.* Schott. Ἐθέλοντος δὲ τὸ τε κρίνεσθαι παραχώμα, &c. Xenophon 'ΕΛΛ. lib. I.

Quia nocere se ei non posse] Interpolatio Lambini. Vetus librorum scriptura: Quia nocere ei non posse. Quoniam Gifanii Codex. ei quoque omittit, malim: Quia nocere non posse intelligebant. Gebhard.

Quo exisset, ut sic absentem aggredierentur] Editio Parisiensis. Quo si exisset, ut absentem. Keuchen. Cod. Leid. Quo si ex. abs. aggr. Lego. Quo si exisset, ut absentem aggredierentur. Hoc est, quo tam longe recessisset Athenis ut tueri se non posset. Neque enim statim atque urbe exisset, 'sed postquam in Siciliam eum pervenisse crediderunt,' reum fecerunt, ut mox sequitur.

Nam postquam in Siciliam] Justinus lib. v. 1. 'Dum Athenienses in Sicilia bellum per biennium cupidius quam felicius gerunt, interim concitor et dux ejus Alcibiades absens Athenis iostimulatur, mysteria Cereris initiorum sacra, nullo magis quam silentio solemnia, enuntiavisse.' Quo criminis purgat ipsum Isocrates, in Oratione περὶ Σέργους.

Non parere noluit] Perperam alii voluit. Præter Plutarchum et Diodorum stabilit hanc lectionem Polyæn. I. Ἀλκιβιάδης ἀπὸ Σικελίας, ἀναχθεὶς ἐπὶ τὴν ιπλοῦ τῶν περὶ τῶν Ἐρμῶν καὶ τῶν μυστηρίων. Gebhard.

In triremem] Alii legunt heic trierem, quod Græcum τριήρης. Polyæn. στρογγύλης νέας ἐπιβάς. Alii nave Salamina reduci jussum esse Alcibiadem tradiderunt. Scholia in Aristophan.

Aves; Ἀθηναῖοι γέροι πέμποντο τὴν Σαλαμινίαν Ἀλκιβιάδην μεταστελλόμενος ἐπὶ κρίσει τῆς τῶν μυστηρίων ἀκμῆσεως. Et superius addiderunt διὰ τὴν περικοπὴν τῶν Ἐρμῶν. Quæ fuerit autem Salaminia navis, paucis est explicandum: Habebant Athenienses duas in parato naves, quarum quæ Salaminia nominabatur, adhibebatur ad adducendos eos, qui in jus erant vocati, extraque urbem rebus præterant: altera vero, Πάραλος dicta, serviebat sacrificiis. Vide Scholiastem eundem in Ὁριθαῖς et Ranas. Unde et haec sacra navis appellatur. In Comici Acharnenses: Καὶ οὐδὲ ταῦτα τὸν Ἀθηναῖον Πάραλος καλέεται. Inde intelligendus Polyænus in Lysandro: Ὄτι μὴ μᾶς Πάραλος ἔφυγε Ἀθηναῖς μόνη τῆς θητῆς ἄγγελος· alibi vocat ταῦτα sive τριήρες δημοσίας ταχυπαντόντας, item ὑπηρέτας, hoc est, ἐπὶ τὰς τῆς πόλεως χρεας πεμπομένας. Restat, ut quæraram, an eadem, vel alia navi restitutos civitati arcessierint? Quod quoque doquidem Justinus XII. 5. 'Ob quod factum, missa ab Atheniensiis obviam nave, ab exilio revocatur' Demosthenes. Ut eandem in revocando adhibuisse eos credam, multa persuadent, quæ alibi promam. Gebhard. Vide Thucydidem VI. et Diodor. Siculum lib. XXI. Biblioth. Plutarch. in Pericle et in Lysandro Critolai de ea dictum adserit. Consulendus et Suidas. Schott.

Thurios] Ἄχρι μὲν Θουρίου ἐπέκεινος πεθήκουσιν, ἐκεῖθεν δὲ δραστὴν ποντιάρευνος εἰς Πελοπόννησον ἐπεραΐσθη. Græci, οἱ Θούριοι, ab oppido Thurio, quod inter Crathim et Sybarin annes situm erat, olim et ipsum Sybaris dictum. Stephanus: Θούριοι πόλις Ἰταλίας, η πρύτερον Σύβαρις Thurinos vocat Justinus. Salmas.

Impendentem evitare tempestatem} Calamitatem atque infortunium capiti imminente et intentatum. Valer. Max. lib. VI. 5. 'Enique justitia tota illa tempestas ab utrinque fortunis

et capite depulsa est.' Cladian. de B. Get. 'At vero Italiam quoties circumnatuit atrox Tempestas, ipsaunque caput laesura peperit.' Tacit. Ann. lib. xi. 31. Curtius lib. x. 34. 'Quam tam tempore tempestati subita serenitate discussit.' Paterc. II. 27. Gebh.

Clam se a custodibus subduxit] Εγ δέ Θουριούς γενόμενος, καὶ ἀποβὰς τῆς τριήρους, ἔκρυψε ἑαυτὸν, καὶ διέφυγε τοὺς στρατιῶτας. Plut.

Elidem] Justinus: 'Tacitus in exiliū Elidem profectus est.' Thucydides: 'Ἐπεραιώθη εἰς Πελοπόννησον.' Diodorus: ἐκ τῆς Ἰταλίας διαπλεύσας ἐν Πελοπόννησον, ἔφυγε εἰς Σπάρτην. Elias autem Peloponnesi regio. Vide Ptolemaeum et alios.

Thebas] Boeotia oppidum. Nomen ἄρδη τῆς Θεύτεως. Vel a Syrorum Τεβα theba. Vel Hebræorum Τεβα. Nugantur Grammatici, qui a Thebe Asopi filia ducunt Etymologiam. De qua vide Fungerum, Casaubonum, et alias.

Se capitis damnatum] Thucydid. Θάνατος κατέχυροσαν αἴτοι τε, καὶ τῶν μετ' αἴτοι. Diodorus: Δίκην ἐρήμην καρδιακούς θανάτου. Lambinus. Quod cum nunciatum illi esset; 'Dabimus,' inquit, 'ipsum, ut vivum, me non mortuum esse, experiantur Athenienses;' et Lacedæmonem receptus, Decelicum bellum a Decelia urbe sic dictum excitavit in Athenienses. Plutarchus in Alcib. Ælian. XIII. 38. Schott. Simile quicquam de Hannibale, apud Livium.

Eumolpidas sacerdotes a populo coactos] Aldus et Lambinus constanter; *Eumolpidas et Cerycas*. Quæ lectio a Græcis orta, quam in emendando Nepote alteruter produxit ex verbis Plutarchi: ἐνθρόσαρτο δὲ τὴν οὐσίαν ἀποδίνειν αἴτῳ, καὶ τὰς ἄρδες ἀφοσιώσασθαι πάλιν Εὔμολπίδας καὶ κήρυκας. Lege Thucyd. VIII. Isocrat. Panegyr. et Suidam in Εὔμολπίδαι. Scripti, Olympia, sacerdotes exhibent: unde allii Codices, Olympia, et alii Olympia-

de Savaro. Quidam Melpodæa legunt, sed manifesto errore. Lengol. De Cerycois lege, quæ ad Athenæi librum XIV. 23. notavit Magnus Casaubonus.

Devorarent] Diras imprecarentur, atque execrarentur. Mox enim 'resecrationem' dixit pro dirarum solutio[n]e. 'Devotionis' voce utitur et Sallustius in Catil. Conjur. et disertus Plutar. in vita Crassi de Atteio Trib. Pl. legendus Torrentius ad Horat. in Epod. v. ad illud, 'Diris agamus.' Schott. Aqua et igni interdicebant, sive, ut vulgo loquuntur, excommunicarent. Cassaneus. Lambinus. Glossæ *devotiones* interpretantur druidas. Qui alium devovent, diris eum et imprecationibus desigunt ac devincunt. Quod et 'obsecrare' dicebant: cuius contrarium 'resecrare'; quod est, solvere obsecratione, ac devotione liberare. 'Vota' apud Virgilium, pro deviationibus Magicis: 'Αναθεματίζειν in Sacra Scriptura idem volunt significare, quod Patres. 'anathematum vinculis innodare et constringere' sepe dicunt. Selmas.

In pila lapidea] Hoc fere solebat fieri in damnatos, et infamia notatos. Itaque στηλίτης, infamia publice notatus; et στηλιτευθῆται dicebantur, quorum bona erant publicata. Lambinus. Bocclerus. Infra, non unam, sed plures fuisse pilas demonstrat, in quibus execratio esset incisa. Mag. Nec solum damnationes capitales et proscriptions, sed etiam mulctæ a Græcis irrogatæ pilis incidebantur. Diodorus XVI. 'Ο δὲ Φιλόμηλος ἐπαρθεὶς τῷ νησὶ de Locris parta τὰς τῶν Ἀμφιτύονος ἀποφθεῖσις ἐκ τε τῶν στηλῶν δέκα φύε, καὶ τὰ περὶ τῶν καταδίκων γράμματα. Gebhard.

Lacedæmonem demigratis] Plutarchus in Alcibiad. Diodor. XIII. Polyc. I. Strat. Oros. II. 14. Justin. V.

Ibi ut ipse prædicare consueverat] Exstat popularis concio hac de re apud Thucydidem. Lengol.

Non aduersus patrem] Immo Lacedemonios impulit, Atheniensibus aduerso prælio turbatis, ultra bellum infrae (Justin. v. 1.) qui non magis Athenis ipsis quam civibus earum parcerant. Sic injuriam sibi, uti patet, illatam alieni armis, saque ducta vindicatum ivit. Loccen.

Decidium in Attica munierunt] Nam eo pacto Atheniensibus ceditus cum e regione tum ex argentifodinis intercipiebant. Polyzen. lib. 1. Δεκέλιους αὐτοῖς ἐπειργόται οὐκ ἀ τις σχέσιν, οὐτε τὰς ἀπὸ τῆς χώρας προσδοσίας, οὐτε τὰς ἀπὸ τῶν ἀρυρίων. Enarrator Aristoph. Φειδίπποις Ἀλιβιδόνης μεταχωροῦ πρὸς Δακεδαιμονίους, οὐδὲ καὶ τεῖχος ἀθηναίων ἐπειργόται αὐτὸν δεκέλειαν. Ηὔτε Δεκέλεια χώρα ἐν Ἀττικῇ, ηὕτε τειχοσένης μέρος ὁ κίνδυνος ἀθηναίων μὴ διαβάσιον ἀπλεῖται. Gebhard. Lege præter alias Isocratem in Orat. de Pace; Plutarchus tradit Alcibiadim statim, ut Lacedemonia venit, tria efficeret: primum, ut Spartani Syracusanis auxiliarentur. Alterum, ut bellum inde in Athenienses transferrent. Tertium, quod omnium glorioissimum, ut Deliciam munirent, perpetuoque præsidio illic posito, obsidione Athenas tenerent.

Averterunt] Cicero pro Sextio: ‘Qui mentem optimi viri fictis terroribus a defensione meæ salutis averterant.’

CAP. 5. Nam quoniam acerrimi] Alias edii et timoris causas vide apud Plutarch. et Thucyd. VIII. Adde Justinum v. 2.

Ista tempus ejus interficiendi] Ἰσχυρῶν οὖτος, καὶ διεργάτη τοῦ οἰκεῖος Λεξουσίου ἐμοτεῖνας πρὸς Ἰανιαν, θρονοκρέτους αὐτούς. Plut. Tempus] Occasionem et opportunitatem. Annibal. ‘Tempore dato adiit ad regem.’ Iafra hac ipsa vita: ‘Tempus rei gerendae non dimisit.’

Erat enim ea sagacitate] Alter Justin. qui per uxorem Agidis regis, quam adulterio cognoverat, id supra

descivisse ait.

Tissaphernem, Profectum regis Darii] Τισσαφέρη τοῦ βασιλέως ουραργεῖος θεός θεούρης. Plat. Vid. Bernegg. notas ad Justin. v. 2.

Cujus quoniam in intimum amicitiam pervenientes] Morum similitudo sc. eos conjuxit: itaque (ut narrat Plutarchus) Εὖθες ἡνὶ παρὰ παρότερος μέγιστος. Nam cum Tissaphernes esset malitiosus et rerum imprebarum amori deditus, mores Alcibiadis versatiles, et varios et inaequabiles, et singularem ingenii soleritiam admirabatur. Lambin. Adde Justin. v. 2.

Opes senescere] Minui ac debilitari. Diod. dixit τὰ τῶν Ἀθηναίων πρόγυρα πεσόντα. Cicero dixit ‘laudem senescentem,’ quae decrescat vel obsolescat de Orat. ‘Laudem alicuius jam prope senescentem ab oblivione hec minum revocare.’ Liv. lib. XXXV. ‘ut canetando senescentem consilia.’ Gebhard. Vide Thucyd. VII. et VIII.

Cum Pisandro prætore] Πισανδρός Diodoro XIV. est περιόρχος, ut alii notarunt, mendose. Bongars.

*Ab hoc destitutus] Immo a Pisandro adjutum, auctor est Thucydides. Placeat itaque germana Codicis nostri lectio: *Ad hoc destitutus*; pro, præterea ab amicis desertus. *Ad hoc* enim pro adhuc usurpasse veteres, ad Aurel. Victorem notabantur, et ad Lucret. Gifanius. Schott. Vocabula haec in eo significata non semel utitur Tacit. Ann. I. 6. ‘Multi adhuc numeri e Germania.’ Ann. lib. XII. 20. ‘Suscipi bellum avio itinere, impetuoso mari: adhuc reges ferocias.’ Gebhard.*

Per Thrasylulum Lyci filium] Lycei diserte membrana omnes. Qui Diodoro ac Thucydidi Στρατεὺς est. Schott. Homo juncta Plutarchum μεγαλοφύτερος.

Lyci filium] Excerpta Lycei, φραγμῶς. Et sic in optimis MSS. Nam Lycei pro Lyci dictum φαλέρα veter-

ribus frequenti; ut captivi, aviari, et similia. *Knechen.*

Suffragante Theramone] Agnonis filio. Thucyd. Καὶ γὰρ ἐτῆς πολυτελεῖς ἀρχηγόμενος Θραμένης, θνήτος, εἰ καὶ τὸ οὐλός, δόξας εἶναι συνερδός, τῷ δῆμῳ συνθεόλειτε κατάγον τὸν Ἀλκιβίαδην. Diodor. lib. XIII.

Plebiscite] Ita noster Codex, et post Longolium Lambinus. Giffanii tamen scholæ, et Ultrajectina Editio, populicito, quod rarius est. Ut et infra in Epaminonda: ‘populicito non paruit;’ atque in Phocione scriptus liber et Ultraject. Schottus. *Parique absens imperio preficitur]* Membrane nostra integre, parique absens imperio reficitur. Idem.

Tanta commutatio rerum facta est] De qua vide Isocratem τοῦ Γένους, et Diodoram lib. XII. μετὰ δὲ των χρίστων τούτων τὸς αὐθέντους καὶ διαδέκτους ἡγεμόνους, πολλαῖς μὲν μάχαις διενεργεῖσσιν, πατέλλοις τὰ τὰς Ἀθηναῖς πρόγυμνατα πενθέτα τάλαις θρεπεν. Mutato autem duce mutari fortunam quoque in utramque partem observandum est. Claudian. in Extrep. lib. II. 515. ‘Cum duce mutata vires: Byzantia robur Fregit luxuries Ancyranique triumphi.’ In pejorem Polyten. lib. V. τούτων πραχθέντων οἱ Καρχηδόνεις στρατηγοὺς ἄλλους χρηστομένοι, καὶ πολλάκις ἥττόμενοι, καὶ ἀλλογικούς κινδυνεύοντες. In meliorem ibid. quia verba huc proprie resipient: οἱ οἱ Καρχηδόνεις τάντος πειθαρχώντες τῷ Γένουσι διετέλεσαν, ἀτὰ μάχῃ στρατηγῷ, καὶ αὐτίκα μεταβολὴ τῆς τοῦ πολέμου πάντας ἔγένετο νικῶντος τοῦ Γένουσος ἀπὸ ταῦς μάχαις διὰ τὴν τῶν ἀρχαρχῶν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν. Locum infra Hamid. sed extremo, vide ipse. *Tanta commutatio rerum]* Cesar Civil. lib. III. 68. ‘Sed fortuna, quae plurimum potest, cum in reliquis rebus, tam præcipue in bello, parvis momentis magnas rerum commutaciones efficit.’ Idem Comm. lib. VI. 22. ‘Advenit Cœaris facta com-

Delph. et Var. Clas.

mutations rerum:’ μεταβολῶν τῶν πραγμάτων. Attius Bruto: ‘Nam id, quod de Sole ostentatum est tibi, Populo commutationem rerum pertendit fore.’ Infra Dionis: ‘has tam prosperas res secuta est subita commutatio.’ Cicero: ‘O miseram et in brevi tam celorem Reip. commutationem!’

Pacon peteunt] Post pugnam scilicet navalem ad Cyricum pugnatam, in qua Mindarus Lacedæmoniorum imperator pugnans ab Alcibiade interficitur; ut tradunt Xenophon lib. I. de rebus Greciæ, Diodorus lib. XIII. Plutarchus in Alethiad. Polylepten. I. Strat. Lambin.

In quibus ducentas naves] Ήγον γὰρ τῶν ἡλικιῶν νεῶν οὐδὲ ἀδρέρους δικοτάσιον. Diodor.

Quoram expugnaverant complures] Cod. P. Dan. quoram expugnarent complures. Lego quas. P. Daniel.

In his Byzantium] Diodorus Siculus eodem libro tradit, proditione a quibusdam Byzantiis facta, Byzantium ab Alcibiade noctu scalis ad murum admotis esse captum. Plutarchos eum Diodoro congruens, unum ex proditoribus Anaxilaum Byzantium nominat. Xenophon Ελλ. a. hos proditores enumerat, Cydnen, Aristonem, Anaxicratem, Lycaugum, Anaxilaum: qui postremus, Lacedæmonie postea proditionis accusatus, dixit, se, qui Byzantius, non Lacedæmonius esset, non urbem predidisse, sed uxorem et libros fame persecentes servasse, quod omnes frumentum Clearchus Lacedæmonius saevis militibus daret; et ita absoluatus est. Lambin.

Clementia] Nam et Byzantis urbem reddiderunt, in societatem recipit, et in Lacedæmonios, qui ad atas confugerant, non senvierunt, sed Athenas miserant; ut de illis suo arbitrio populus statueret. Idem. Atheniensem in victos clementiam praedictum Diodorus XIII. Suidet idem M. Tullius Offic. lib. I. de beli gerendi

Nep.

2 I

ratione. Schott. Fortissimus hic subruendorum hostium aries, moderatio in victoria, et clementia in victor. Curt. xi. 4. ‘Alexander, quanquam belli auctoribus jure poterat irasci, tamen omnibus venia data, et obsidibus acceptis, ad proximam deinde urbem castra movit. Obsides ducebantur ante agmen, quos cum e mari cognovissent, utpote gentis ejusdem; in colloquium vocaverunt. Illi clementiam regis, simulque vim commemorando ad deditioinem eos compulere.’ P. Syrus, ‘Perpetuo vincit qui utitur clementia.’ Vide Curt. lib. vii. 60. lib. viii. 41. Diodor. lib. xv. Gebb.

Ita preda onusti] Alii Codices habent, inde. Mag. Diodorus Siculus: ‘Adduebant [versio est Lambiniana] naves non pauciores ducentis, virorum captivorum et manubiarum magnam vim et copiam. Habant autem naves suas armis et coronis aureis, et hostium spoliis ac manubijs, et aliis rebus omnibus diligenter exornatas.’

CAP. 6. *His quem obviam universa civitas]* Hunc gloriosissimum ejus in patriam redditum describit Xenophon ‘Ελλ. i. Justinus v. 4. Nam ‘ad hunc redeuntis exercitus triumphum, effusa omnis multitudo obviam procedit: et universos quidem milites, praecipue tamen Alcibiadem, mirantur; in hunc oculos civitas universa, in hunc suspensa ora convertit; hunc quasi de celo missum, et ut ipsam victoriam continentur: laudant quae pro patria, nec minus admirantur, quae exul contra gesserit; excusantes ipsi, iratum provocatumque fecisse.’ Plut. in ejus vita. Longol. Mag.

Universa civitas] Venuste dictum: Quomodo in eadem narratione Justin, Et sic Graeci πόλιν adhibent. Theod. Prodromus: ή γε μὲν πόλις, Ἐντὶ τὸ ξυμβάν καὶ τελοθμένον μέδοι, Ἐξήσαν ξύγκλωδες ἐκ τῶν δωμάτων. Apud Atheneum Posidon. v. Deipnos. Καὶ

οχέδων τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως ἔντι τὴν ἀδοχήν αὐτῷ ἔκειχτο. Chrysostom. homil. de Babyla: Καὶ γὰρ τοῦτο, ἡρίκα ἄπο τῆς Δάφνης ἐπαγγεῖ, τάσσε μὲν ἡρίκη η πόλις εἰς τὴν δύον ἔκειθε. Keuch.

Ad ejus tritemem] Vide Diodor. et Plutarchum.

Sicilia amissum] Sic Aldus: *amissum* tamen Magius edit, quomodo et in nostris schedis scriptum erat. Gifanius vero Conjectancis Lucretianis *amissum* pro *amissione* tuetur, et clarissimus Gronovius Obser. III. 21. ut Poëta ille adhibet *emissum*, *conjectum*, *refutatum*, *pro emissione*, &c. Schott. Talia sunt illa apud M. Tullium; *judicatus*, *pro judicatio*; *comperdinatus*, *pro comperendinatio*, &c. Lambin.

Nisi Olympiae victoribus] Unde Poëta Olympiam vocat μητέρα χρυσοστεφάνων ἀθλῶν. Raro autem hac donabantur Imperatores ob prięclarum facinus, aut res feliciter gestas. De Cyro videndum Xenophon lib. viii. Emen-davit locum Ant. Muretus, et ex aliis Janus Gebhardus. Fuit cum legendum putarem, nisi Olympiae vincentibus. Cicero ex Ennio: ‘Sicut fortis equus spatio qui forte supremo Vicit Olympia.’ Magius tentabat, *Et id quod illi nunquam antea usi venerat nisi Olympiae victori, contra fidem Vet. lib. Schott. Olympiae victoribus]* Non attendo Cl. Schotto Olympiae vin-centibus supponenti. Quia sic locutus est Ennius, non continuo ita loqui placet Cornelio nostro. Quod autem Magius, *Et id quod illi nunquam antea usi venerat, nisi Olympiae victori, corrigit, recte idem aspernatur, sed mallem additas rationes.* Enimvero non negat honoratos fuisse priores Ducea coronis: sed nulli prater Alcibiadem in ingressu easce promiscue a vulgo ingestas. Quod Magius ex Plutarcho objicit, Thesei praeconem, qui de Thesei adventu et salute nun-cium obtulerat, plausu, coronisque

fuisse exceptum, nihil ad Cornelium nostrum; quippe diversi sunt Prae^co et Pr^etor sive Imperator; deinde quid seculo fabulo cum historia? Gebhard.

Coronis aureis aeneisque] Plutarchus simpliciter στεφάνων, dicit. Lambin. Cur ‘aeneas’ addat, non immerito quæri potest. Nam ut Glauci Homerici vñcordia videtur, permutantis χρύσους χαλκείου, ita ridicula videri potest hæc χρυσέων καὶ χαλκείων permisio. Ego vero non dubito, quin Probi verba corrupta sint; ita, ut ubi est aeneisque, legendum sit τανισque. Solebant enim fere τανισ cum coronis conjungi. Enpedocles: Τυπλα τε περιστέντος, στέφανον τε θαλεῖος. Muretus Variar. lib. xv. 7. Certe solebant coronis fere τανισ et corymbi addi. Thucydidis auctoritate, neque Oleastro solum ut antea Hercules teste Plinio extremo lib. xvi. sed et aurea donari corona Olympionica a civibus domum reversi solebant. De his plura Faber lib. ii. Agonisticae cap. 23. Schott. Addi potest Aristides tom. I. Orat. Funeb. in Alexandr. Fuit cum legendum putarem: *coronis aureis aeneisque statuis*: ductus similitudine loci xva. 5. Ubi Pelopidan interfectum ‘coronis et statuis aeneis donaverunt.’ Nemo expedit hunc nodum: quem Muretus ferro nequicquam rumpere conatus est, legendo aureis τανισque. Quia τανισ ferme et corymbi addi coronis soliti. Sed ineptum est cogitare, Historicum brevitatⁱ diligentem prolixum esse voluisse in commemorandis coronarum accessoriis, qua adesse illis temporibus nemo ignoraret. Quare vulgatam tueor lectionem, explicoque, Alcibiadem a populo duplisi coronarum genere, pro facultatibus cuiuslibet, esse donatum; a Divitibus aureis; a Pauperibus aeneis. Mihi nihil melius hac vice in mentem venit. Duces autem ob res præclare gestas, aliosque magnos viros q^b merita in-

signiora, coronis aureis affectos fuisse vulgatisimum est. Diodor. lib. xiiii, de Dionysio superiore, cum Italotas præter spem dimisisset incolumes, et sine lytro, ἐν δὲ τούτοις, exsequitur, ἔτανον τυχόν ἵππο τῶν ἀπαθητῶν χρυσούς στεφάνους ἐπιφθη, καὶ σχεδὸν τοῦτο τοῦτον εἴ τοῦ ζῆτον καλλιστον Curt. lib. iv. 44. ‘Iisdem fere diebus solemnē erat ludicum Isthmiorum, quod conventu totius Græciæ celebratur. In eo concilio, ut sunt Græcorum temporaria ingenia, decernunt, ut duodecim legarentur ad regem, qui ob res pro salute ac libertate Græciæ gestas, coronam auream donum victoriae ferrent.’ Vide Aristophanem Avibus p. 600. G. Nec solum, sed et feminæ iisdem donis oneratae. Diodor. lib. xi. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τῆς σωτηρίας παραδέξαντε τετυχότες τάπτε τε δάσεων προσεδέξαντο καὶ στέφανον χρυσού τῇ γυναικὶ τοῦ Γένους Δαμαρέτῃ προσωμολόγησαν. Gebhard.

Ille lacrymans] Gaudio et recordatione præteriorum laborum ac malorum. Plutarchus in Alcibiade: Πολὺ δὲ καὶ δάκρυν τῷ χαρούτι τῆς πάλεως ἀνεκάρπα, καὶ μήμη πρὸ τὴν παρούσαν εὐτυχίαν τῶν πρόσθετῶν ανυπήρων. Ex quibus verbis intelligimus, non Alcibiadem, sed populum gaudio lacrymasset. Lambin. An autem et quatenus ex ingenti gaudio lacrymæ promauare possint, lis est inter auctores. Multa passim exemplia ex antiquitate suppeditant. De Trajano Plinius, de Augusto Suetonius consentiunt. Lege tamen quæ de ejusmodi lacrymis disputat Philo Judæus in libro τεπλῶν. Keuchen.

Postquam Astu venit] Codex Danielis Astum. Vide quæ ad Themistoclem notabamus. Hanc diem, qua Athenas ab exilio remeavit, certissimum et quasi fatalem illi præsignasse exitium, notatum est; quod funesta tunc colerentur saora, qua templi ornamenti deponere, pav-

menta tegore, et justitio indictio a negotiis quiescere mos erat. Sicut xv. Julii mestissima fuit, qua mulieres Athenis jejunium servant, et tum sacra Adonia celebrant. Alex. ab Alex.

[*Concioe advocate*] In qua pro se dicens ostendit se nihil impie fecisse, et contra iura omnia e civitate exterminatum esse. Xenophon lib. i.

[*Quia quis casum*] Sic meliores edunt. Alii casus. Schott.

[*Perinde ac si aliis populus*] Tacit. Hist. i. 44. ‘Alium crederes populum, alium senatum.’ Hist. lib. i. 9. ‘Postera die tanquam apud alterius civitatis senatum populumque magnificam de se orationem promptis.’ Gebh.

[*Sacrilegii*] Ἀσεβειας. Nam non ille res sacras sustulisse, sed sacra violasse, et Hermas circumcidisse ac transcasse arguebatur. Sic enim Probus supra: ‘Aspergebatur etiam infamia, quod in domo sua facere mysteria dicebatur.’ Lamb. Nova significatione sacrilegium vocat mysteria sacrorum prodita. Longol. Nullam enim rem sacram furatus est Aleibiades. Sacrilegium vero, quod vocis notatio indicat, sacrae rei furtum significat. Ejusdem pene criminis rem olim fuit Numenius, qui inter Philosophos occultorum curiosior, Eleusina sacra interpretando vulgavit. Auctor Maetrobius i. Soman. Scip. cap. 2. Mag. *Sacrilegi damnavit*] Sacrorum violatorum seu profanatorum. Nam sacrilegus non tantum qui sacras res rapit et compilat; sed quacunque ratione violat, Latinis dicitur. Tibull. Eleg. III. 5. ‘Nec nos sacrilegos templis admovimus ignes, Nec cor sollicitant facta nefanda metum.’ Quem locum tali correctione deforcerat Sealiger: *Nec nos sacrilegi templis admodum ergo*. Florus lib. II. 17. ‘Non prius signa convertit, quam cadentem in maria Solem, obrutumque aquis ignem; non sine quodam sacrilegi metu et horrore, deprhen-

dit.’ Gebhard.

Restituta ergo haec sunt publice bona Διότερη ἀλλή τρίτη τοις οὐδεῖς δύναμαι, τῷ θηρευτῷ. Diod. Vox obvia proprie notat substantiam, bona, facultates, τραπέζια. Lexicon Greco-Latinum vetus, obvia, patrimonium, substantia, res familiaris. Keuchen.

[*Iudemque illi Eumolpidae Sacerdotes*] Aldine hæc lectio, que immensum quantum Lambino ad blanditur. Scripti heic, ut supra, Olympidae, integris literis. De Eumolpidis Arnobius adversus gentes lib. v. ‘Gregis Iasithi (custos) Eumeipus, a quo gens et fuit Eumolpidarum et dicitur clarum illud apud Cecropios nomen, et qui postea floruerant cadaceatores, Hierophantes, atque precomes.’ Adi Hesychium in voce Εὔμολπος. Schott.

[*Resecrare*] Restituere, quem prius execrabilem arcabant, ut magno scelere impiatum. Execrabiles enim erant, quicunque a sacris arcabantur: quales ἐθνεῖς apud Graecos, qui ἐπορρο χερισθοι, σπερδῶν, σπαρχην, ἀγρᾶς, et qui diris publice devovebantur, κυριόποιοι. In editionibus et Longoliana legitur: rursus *secrare*, quod corruptum fortassis ex *secrare*, vel *resecrare*, ut videtur. Retineo germanam scripturam, que est, rursus *resecrare*, vel *resacrare*. ‘Rursus’ autem ‘resecrare’ dixit, ut ‘reverti rursus’ apud Suetonium et alios. Quae licet speciem habeant βαντολεύδας, atque δὲ παραλλήλου dicantur; nequitissima tamen sunt. Ita alibi: ‘ergo igitur: πάλιν αὖ, βούρεψ αἴθια, et sexcenta apud Classicos. Keuchen. Vide de voce hac Turneb. Adver. lib. xviii. 25. et lib. xxix. 36. item Pittheum subseciv. lib. i. l.

[*Pileus illa*] Diodorus dicit non piles in mare præcipites actas, sed diwas, sententias et lites: ξερα δὲ τὰς diwas κατενέρων. Lambin.

[*Cap. 7. Minus fuit diurna*] Scripti, non nimis fuit diurna.

Totaque respublica domi bellique tra-

*ditæ] Τὸ δὲ τελευταῖον αὐτὸν σπρετηγόν
αεραισθήσαντες αἰτοράδρομοι; καὶ πατὴ
φῦν, καὶ πατὴ θέλατταν.* Diodor.

*Ut duo sibi collega] Εἶδεν δὲ καὶ
πεντητυρρωνές ἑτέρους ἑκάτερος, οὓς ἔθελεν,
Ἄδεματος καὶ Θρασύβουλον.* Idem.

*Classe in Asiam prefectus] Φοιτ ἡεὶ^c
centum navium.* Justin. lib. v. et
Plutarch. *in vita testatur.*

*Apud Symen] Cyme, Cyma, vel
Cuma τίτλοι. Αἰολίσσος πρὸ τῆς Λέσβου.
Vide Steph. et alios. Nonnulli cor-
ruptæ Symen legunt. Quæ insula est
Caria vicina apud Strab. xiv. De
Cyme facit mentionem Plinius lib. v.
30. et in Troade cum Myrrhina locat.
Meminit etiam Eusebius, qui hanc
Asiam urbem a Christo nato cxi. terræ
motu eversam dicit. Magius. Paullo
aliter Diod. et Xenophon, qui non ad
Cymen, sed prope Notium Ionie ur-
bem pugnatum, cuiusque Antiochi
gubernatoris cladem acceptam scri-
bent; ad Cymen vero in eo peccatum
ab Alcibiade, quod vel capere non po-
tuerit, aut enim esset urbs sociorum,
eam oppugnarit.*

*Minus ex sententia] Culpa Antiochi
gubernatoris, quem veterat Alci-
biades se absente prælio decertare.
Xenoph. ἐπιστολαὶ μὴ ἐπιτελεῖν ἐν τὰ
Λισσύδρον ταῦς. Lambin. Sic Diodorus
et Plutarchus.*

*In invidiā] Οἱ δὲ ἐν σίκῳ Ἀθηναῖοι,
ἐπειδὴ ἡγγάλθη ἡ ναυραχία, χαλεπῶς
εἴχον τὴν Ἀλκιβιδην.* Xenoph.

*Nihil enim eum non efficeret] Οἴμενοι
δὲ ἀμφεῖδον τε καὶ ἀκρότειαν διολωθε-
κένται τὰ ταῦς.* Idem.

*Negligenter aut malitiose] Illud pro-
prie culpæ, hoc doli est. Rævard. ad
lib. xxii. de Reg. Juris hæc auctoris
verba minus accurate distinguit. Sed
insipici dignus Rittersbusius in istam
legem Protheor. cap. 4. et cap. 5.
Vid. preterea Justin. v. 5.*

*Corruptum a Rege] Aut ab ejus Sa-
trapæ Pharnabazo, in cuius amicitiam;
ut arguēbant ejus inimici, fuerat re-*

ceptus. Diodor.

*Nimiam opinionem ingenii] Vide
Plutarchum.*

*Ne secunda fortuna, opibusque magnis
claus] Divitiae animum inflant, et
majora appetendi cupidinem inferunt.
‘Habere eam se scient facultates,
quibus omnia sibi prona reddere pos-
se existimant, atque indignum ducunt,
cum pecunia et copia rerum emine-
ant, non eminere simul honore atque
imperio. Vide Diodor. Sicul. lib. xvi.
de Timophane Timoleontis fratre.
Caesar de bello Galliæ lib. i. c. 2.
‘Apud Helvetios longe nobilissimus
et ditissimus Orgetorix, M. Messala
et M. Pisone Coss. regnandi cupiditi-
tate inductus coniurationem nobilitatis
fecit.’ Æque clare lib. ii. cap. 1. f.
‘Ab nonnullis etiam, quod in Gallia
a potentioribus atque iis, qui ad con-
ducendos homines facultates habe-
bant, regna occupabantur.’ Gebhard.*

*Tyrannidem concupisceret] Extat
narrationis obliquæ tale in Sopatra
Rhetore exemplum, interprete Joan.
Nunesio Valent. lib. iii. Instit.
Rhet. ex Hermogene: ‘Alcibiades,’
inquit, ‘post ea quæ Cyzici accide-
rant, eum satellitee, qui eum custodi-
rent, petiisset, accusatur tyrannidis.’
Schottus.*

*Et aliud in ejus locum] Cononem
ansitum ait Justin. v. 5. et 6. Oros.
ii. Græci adjungunt novem alias:
Διομέδοτα, Λέοντα, Περικλέα, Ἐρεσι-
δηρ, Ἀριστοκράτηρ, Ἀρχότροπον, Πρα-
τόμαχον, Θρόνον, Ἀριστογένην. Xe-
noph. Diod. Plint.*

*Dominum reverti noluit] Αὐτὸν αὐτοῦ
κατέγνω φυγή.*

*Et se Perinthum contulit] Emenda-
tio Longoliana, qua Lambinus cum
Savarone acquiescunt. Libri variant.
Cod. P. Danielis Paetya legit. Savar-
ronis Petye. Puteani patere pactis.
Venet. Aldin. Pataram. Magius Pat-
ras. Ortelius ex Ptolemeo et Plu-
tarcho Paetiam. Sed Codex vetus*

Longolii *Perinthum* exhibet, unde *Perinthum* postea factum. Ait Plutarchus confestim illum in Thraciam immigrasse, quare *Patara* civitas Lyciae mihi suspecta. Sic Longol. et Lamb. Ergo *Perinthum* emendandum, quæ urbs Thraciae ad Propontidem, Heraclea etiam nuncupata; Plin. **XLIII.** 11. Ptolem. **III.** Steph. de Urbibus; a qua non longe abest *Biza* vel *Bizia*, ut hic male legunt, arx Thracie amplissima, Terei regis quondam castellum. *Mag.*

Bornos, Byziam, Macrontichos] Ego hoc modo lego: *Bornos, Byzanthen, et Macrontithos*, ex Ptolemai Thracis descriptione, et Plutarchi Alcibiade. *Ortelius.* Vulgo *Bornos, Byziam, Themonticos.* Male. Legendupi, *Bornos, Byzanthen, Neonticos.* *Bisantini* oppidulum hoc loco Ptolemaeo. *Nedrteichos*, Scylaci. *Voss.*

Manuque collecta, primus Gracie in Thraciam introiit] Sic Lambinus emendavit. Scripti tamen Codices: *manu conjecta primus Gracie civitatis, &c.* Quod neacio cur Lambinus repudiarit. Sallustiu[m] enim ita loquitur non raro. Quidam vero *Græca civitatis*, quod minus prob[us]. *Schott.* Plutarch. ‘*Suis*,’ inquit, ‘navibus ac militibus, qui in fortuna rerum suarum vestigia sequebantur, collectis in Thraciam navigavit.’

Cum quibusdam regibus Thracie] Cum Medoco et Seuthe, Diodor, lib. **XIII.** Καὶ λέγοτε δὲ Μάδων καὶ Ζεόπος, οἱ Θρακῶν βασιλεῖς, εἰσὼν αὐτῷ φίλοι. *Lambin.*

Neque tamen a charitate patriæ] Quæ una omneis omnium caritates complexa est. Diodorus eodem libro: ‘*Cum cuperet,*’ inquit, ‘*Alcibiades magnum quiddam re patriæ efficere, ut populum in antiquam erga se benevolentiam restitueret.*’ *Idem.*

Cap. 8, Philocles] Sic legendum, non, ut habent libri quidam valgati, *Philodes.* Sic enim Xenophon lib. **II.**

de rebus Græc. πρὸς δὲ τούτην ἀλλοτρίον Ἀδεμαρτον καὶ τρίτον Φιλοκλέα. *Idem.* Atque eodem modo Φιλοκλέα vocat illum Diodorus, non Φιλοδία, quod ex coniunctione literarum ortum apud Nepotem.

Neque longe abesse Lyssander] Erat enim Lampsaci, quam urbem paullo ante ceperat. Lampsacus autem distat ab Hellesponto, ut ait Xenophon, stadia circiter **XV.** ubi erat Alcibiades, ut supra cognovimus. *Lamō.* De hac lege, quæ ad Themistoclem notavimus.

Ut bellum quam diutissime duceret] Sic Xenophon, Diodorus, et Plutarchus. *Ducere bellum, frequens Ciceroni et aliis.* Id est, protrahere, proferre. *Nepos Datame;* ‘*Authophrades cum bellum duci majore regis calamitate, quam adversariorum videret.*’ Tacit. **xii.** Ann. c. 29. *Vannus* ‘*castellis se defensare bellumque ducere statuit.*’ lib. **II.** Hist. cap. **32.** ‘*Proinde duceret bellum.*’ *Cæsar I.* Civ. **61.** ‘*Bellum in hiemem ducere cogitabant.*’ lib. **II.** Civ. **18.** et **37.** ‘*Castra erant ad bellum ducendum aptissima.*’ lib. **III.** Civil. cap. **42.** ‘*Cæsar longius bellum ductum iri existimans.*’

Pecunia a Rego suppeditabatur] Cyro Darii filio. Decem enim Daricorum millia Lysandro petenti ut stipendio obolus adjungeretur, Cyrus dederat. Plutarchus in *Lysandro. Magius.* Diodorus summam non exprimit, sed ait illum χρήματα πολλὰ πρὸς τὰς τῶν στρατιῶν διαφορὰς a Cyro accepisse. lib. **XIII.**

Atheniensibus exhaustis] Diodor. Οὐ δυνάμενοι τὸν πλεῖστον χρόνον ἔχει διατρέψειν, καὶ διατρέψειν τὰ δυνάμεις, id est, cum diutius non possent illic commorari et alere suas copias. *Idem* paullo post: Τό τε στρατόπεδον στιποδεῖα κατεῖχε. *Lambin.*

Nihil erat super] Anastrophe; pro nihil supererat.

Præsentे vulgo] Παρόντος τάχθους; præsentibus militibus. *Idem.*

Se coacturum Lysandrum] Paullo aliter Plutarch. καὶ τοῖς προπέμποντάς ἀπὸ τοῦ στρατούσθου γυνόμητον θεγεν, ὅτι μὴ προπηλακισθεὶς οὔτως ὅπε τῶν στρατηγῶν, διάγας τὸ φύρας πράγματος διαταχεῖς αὐτοῖς ἔκπτας, ἢ τὰς νῦν ἀπολιτάν id est, Et iis qui cum prosequabantur ab exercitu viris notis dicebat, se, nisi ita conundisse acceptus esset a prætoribus, paucis diebus coacturum fuisse. *Lacedæmonios aut classe configere invitox, aut naveis relinquare.* Et Diod. etiam aliter: διδέπερ αὐτοὺς ἡγίους μεταδοῶνται ἐαντῷ τῇσι ἡγεμονίας, ἐπιγγελμάτος αὐτοῖς δυῶν θάτερα, ἢ ναυπαραχεῖν τοὺς πολεμίους διαγώνεις, ἢ τετέρην μετὰ Θρακῶν πρὸς αὐτοὺς διαγνονισθεῖς: id est, Quapropter postulabat, ut se in societatem et communione imperii recipieren, promittens eis diuorum alterum, se aut coacturum hostis classe decertare, aut terra Thracibus sibi adjunctis cum illis conficturum.

Lacedæmonios eo nolle configere classe] Præponunt alii respondent, putantes hoc, quod sequitur, esse responsionem Atheniensium, quibuscum egerat Alcibiades de communicando secum imperio. Quod contra contextum, et Historiæ fidem.

Seuthem Vel Seuthen. Quod Graecum est. *Keuchen.* Nonnulla exemplaria Seument habent, alia Scottum. Mag. Lamb. Plutarchus ait, existimatum fuisse a nonnullis, Alcibiadem; que præfectis exercitus Atheniensem pollicitus erat, præstare, et ipsis adiumentum afferre potuisse; si Thracum tumultuarium manum, quam in armis paratam habebat, terrestri itinere in Lacedæmonios convertisset, *Magius.*

Regem Thracum deducere] Ultrajectinus inducere: non male. *Schottus.* Quod esset subdolis artibus promovere. *Infra Annibale:* 'Si forte Carthaginenses ad bellum Antiochij spe fiduciaque inducere posset.' Ta-

cit. Anu. xii. 9. 'Designatum contulim Memphium Pollioñem ingenti bus promissis inducunt.' Gebhard:

'*Ut cōs terra depelleret]* Ms. Becleri, Ut cum ex terra depelleret. q. f. n. a. c. conflicturum, a. b. compositurum, ut ad Lysandrum referatur. Similiter ferme Exc. Dan:

Bellum composituros] Sic loquitor noster Probus et in Hamilcare et in Annibale. Sic et Pollio ad Cic. x. 'Tanquam nihil pejus timerent, quam ne sine maximo reip. detimento bellum componeretur.'

Philocles] Xenophon tradit, prætores, et maximè Tydænum ac Menandrum jussisse eum abire: se ènimi, non illum exerciti præesse. Sic Xenophon: Οἱ δὲ στρατηγοὶ, μάλιστα δὲ Τύδεν, καὶ Μέναδρος, ἀπέταν αὐτοὺς ἀκέλευσαν. Plutarchus: Οὐ προσέχον οἱ στρατηγοὶ: Τύδεν δὲ καὶ πρὸς οὗτον ἀκέλευσεν. Diodorus: Ταχέστις αὐτὸς ἀκέλευσαν ἀπίσται, καὶ μάλιστι προσηγγέσιν τῷ στρατοπέδῳ. *Lambinus.*

Si quid secundi evenisset] Diodor lib. XIII. τὰ δὲ ἀπειρύμata προσάγειν πάντας Ἀλεξανδρ. Gebh.

Contra ea] Sic solet loqui Probus. In prefatione, 'Contra ea, pleraque nostris moribus sunt decora.' ubi vide notas.

Si quid aduersi accidisset] Diodor. Τῶν μὲν ἀλαρμάδων ἑταῖροι τὴν μέμφιν ἀκολουθήσουσι. Tacit. vita Agric. capite 27. 'Iniquissima hæc bellorum conditio est; prospera omnes sibi vindicant, adversa uni imputantur.' Gebh.

Juxta hostes castra habeas nautica] In Annibale: 'Seseque ad sua castra nautica retulerunt.' Livius lib. xxx. 9. 'navalia castra' dixit. Differebant autem hæc castra ab aliis partim in eo, quod semper fierent in litore, partim ideo, quia diversa ratione muniebantur. Eratque muniendi ea ratio duplex, vel a terra, vel a mari. A terra ducebatur fossa cum vallo, ab una parte mari in alteram, forma

st. videtur saepius credari. Ita legi, tunc apud Homerum aliquoties, et apud Polyb. lib. I. 29. Diodorus lib. XI. de Amicis: ‘Quicquid est narium longarum subduxit, profunda ea fossa, lignoqe vallo circumdans.’ Τέχνη τοις περίθασται, ait, quod notandum est. Similia et de Daciebus classis Persicæ tradit. A mari, sive potius in ipso mari, stantebantur ligna praæstanta validaque, veluti in portu, et ante ipsa onerarie, quarum praesidio et castra ipsa tuta esse, et naves secure egredi ac redire possent. Schefferus lib. III. 4. de Militia Navalium. Vide Grot. ad l. ult. ff. in Flor. Sparta. ‘Si a parente quis manum sit.’ Keuchen.

Immodestia militum] In Lysandro initio: ‘non enim virtute sui exercitus, sed immodestia factum est adversariorum.’ Savaro. ‘Aratæ, licentia. Sed nascebatur hæc immodestia ex negligientia ducum.

Neque ea res illum fecerit] Sallustius: ‘neque ea res me falsum habuit.’ Plutarchus pluribus verbis: ‘Οτι μέροι τὰς ἀμαρτίας τῶν Ἀθηναίων δρῶσι συνοίδε, ταχὺ τὸ ἔργον ἀμαρτύρησον.

Per speculatores] Qui alii fuerunt ab exploratoribus apud antiquos. Vide Festum et alios, qui notarunt differentiam. Vocis hoc loco primaria appellatio est, pro ilis, quos κερδῶντας Graeci appellabant, a quibus diversi fuerunt satellites isti principales seu λογοχόροι, qui ab antiquo in legionibus militabant. Keuchen.

Vulgum Atheniensium in terram præ datum exisse] Aliis circumstantiis narrat Polyenus lib. I. ‘Ἐν Αἴγας απαροῖς οἱ Ἀθηναῖοι τερπάς ἐνίκησαν ἐφ’ φτε ναυμαχεῖν. Λέσανδρος δὲ Λάκων ἀντανήγετο. οἱ μὲν δὲ ἀποκλέουσι γενόμενοι, παιάνας φύουσεν. Λέσανδρος δὲ κατέβη πάμπει δύο τριηρεις. Οἱ τριηραρχαι τοὺς Ἀθηναίους ἐκβάντας δὲ εἶδον, σημεῖον μετέπειρον εἶροντι χαλκῷ δονίδαι. Λέσανδρος αὐτίκα διετήραντες ἀπίλεσεν;

Ru et Adesmus εἰρετί πάλλη βενταλέων, καὶ τοὺς Ἀθηναῖους καταλαμβάνουσι ἄρτη ἐκβάντας; διη οἱ μὲν ἀνεπάσθιοι, εἰ δὲ ἔλλο τι ἔργον, γυμνοὶ πάντες. οἱ Αθηναῖοι δέρμα προστεότες ἀπλισμένοι γυμνοῖ, συντεταγμένοι ἀνοντάστοι, δέσποστοι. εἰρέσθιστοι δέρματα αἰχμαλώτους καὶ τὰς τριηρεις ἀπέστασε. οὗτοι μὴ μία ἡ πόρας ἔργον Ἀθηναῖοι, μόνη τῆς θητῆς ἔργου λαος. Gebhard. *Vulgum Atheniensium in terram præ datum exisse*] Hoc sicserunt et in Excerptis. Longolius tamen edidit, *præ datum exisse*. Ut alibi, ‘effusa vulgus.’ Et apud Poëtam: ‘in vulgum ambiguam;’ nisi locus mendosus sit, ut volent eruditæ, quælibet libere assentior. Sergius in editione secunda Donati: ‘Vulgus et neutro et feminino genere legimus apud Virgilium. In feminino: In vulgum ambiguam. Neutro: Ignobilis vulgus.’ Quam tamen Grammatici scriptaram mire carpit doctiss. Voasius de Analog. lib. I. Vide Joan. Baptist. Pium in Annotat. posterioribus. Keuchen.

Tempus rei gerendæ non dimisit] Senec. de ira III. 21. ‘Belli maxima momenta in occasionibus sunt.’ Itaque semel oblatæ non negligendæ sunt, quum facilis momento mutari possint. Locca.

Dolevit] Omnes enim naves in Lysandri potestatem venerant, novem aut decem exceptis, cum quibus fugit Conon ad Euagoram. Philocles et Adimantus Imperatores vivi capti sunt: queram prior a Lysandro supplicio affectus est; quod decrevisses Athenis, ut omnibus hostibus, qui in bello caperentur, pollex manus dexteræ præcideretur, quo hastam ferre non possent, remigare possent; quemadmodum narrat Plut. in Lysandro, et Xenoph. II. de rebus Graecis; quanquam Xenophon, ut tota dextera manus bello captis præcideretur, ab Atheniensibus decretum fuisse scribit. Hic idem Philocles, ut se fort Xenophon, Corinthus aliquot et

Andries bello captos e saxo dejecerat: Lambia. Mois iste a barbaris uitatus, ut captivos vario suppliciorum modo afficerent. Curt. v. 5. Flor. III. 4. Vide Zopyri historiam apud Herod. III. et Justin. I.

Cap. 9. Peitus in Thraciam] Maxim penitus. Cicer. quoque conjungit, 'abditum penitus aurum et argentum effodere.' Schott. Plutarchus eum in Bithyniam prefectum esse tradit; ibique a Thracibus, qui illuc erant, compilatum et spoliatum. Bithynia autem partem Thrases incelebant. Xenoph. Ελλην. lib. III. 'Ελλήν δι Δαρειλίδας εἰς τὴν Βαθύτερην Θράκην. Lambia. Atque ipsi Thraeos Bithyni dicti, postquam in Asiam transfretasse. Lega Herodotum.

Incidias ei fecerat] Sic loquuntur boni scriptores. Cicer. Proscm. actionia prima in Verrem: 'Istius incidentiarum nefariorum, quas uno tempore mihi, vobis, M. Giabroni Praetori, sociis, exteris nationibus, &c. facere conatur.'

Ipsorum capere non potuerunt] Vide sup. 7.

Propter patientiam Lacedemoniorum] Qui terrae et mari imperium obtinebant. Plutarch. θοβηθεὶς Μέρχετας γῆς καὶ οὐλότητος Λακεδαιμονίου. Lambia. De quorum οὐλότητοις, lego que secundum scriptores et tempora notavit ad Polybii lib. I. incomparabilia Casaubona.

In Asiam]. In Phrygiam, in qua erat Pharnabazus; quo adjutore et interprete sperabat fore, ut sibi ad Artaxerxem aditus pateret. Lambia. Asia appellatione γεωγράφη multas provincias complectebatur, que Asiam dicteasim constituebant vicario subjectam, sed que Asia βασιλέως dicebatur, Proconsulis administratio subjacebat. Asiana autem diecesis Asiam illam includebat omnem, quam veteres ιδιαίτερα vocarunt, cuius et duas partes fecit Agrippa, citeriorem et ulteriorem. Longe maje-

ribus terminis eam circumscrabit Strabo, qui eo nomine intelligi voluit; quicquid intra Ponticum, Hegenum et Cilicium maria concludebatur, ad instar peninsulae. Duabus his partibus Asia nomen proprium factum. Citerior Lydiam, Cariam, Mysiam, Phrygiam, et Hellespontum continebat. Pars superior Pamphyliam; Lycaoniam, Galatiam, Pisidiam, Isauriam, et Ciliciam. Hujus divisionis expressa vestigia reperio in Thracenium provinciam et Anatolica infimis imperii temporibus, ut apud Constantimum περὶ θεράπευτα legere est. Τὸν Θρακεῖον θέμα plane respondet Asiam citeriori: τὸ διατελέσθαι, veteriori. Hinc utrumque θέμα μητρὸς Ασίας nomine appellatum tradit Constantinus. Utriusque fere θέματος provincias comprehendebat Ασιακὴ διοίκησις. Schmas.

Grynum] Sic legendum, non ut habent libri quidam vulgati, Grynum. Quanquam licet etiam Grynum legere, ut est in exemplis Basiliensis, et idem valet. Commemorat hunc locum et Xenoph. Ελλ. lib. III. non longe a principio: ξυντρεῖ, δὲ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαγύδριον δὲ Μυρίαν καὶ Γρόγιον δέρετ δὲ αὐταις πόλεις θαντοπόροι βασιλέως. Lambia. Athenaeus lib. I. Persarum regibus fuisse solemne ait totas civitates donare. Longol.

Quinqueginta] Schott. e MSS. et Edi Ultraj. leg. Quinquegena. Quomodo supra, 3. in Ms. Gifanii, Sch. Boeckl erat Quadringena et sexagena.

Vestigia cepi] Recte, non habebat, ut in vulgaris. Cic. contra Rullum, 'Majores nostri non solum id, quod a Campanis ceperant, non imminauerunt.'

Sic Reges Persarum] Artaxerxes. Lambia. Longol. Hie enim mortuo tunc Dario Persis imperabat. Magas. Vide Justin. vi. cognomento Μύριον dictus, sive, ut Hieronymus interpretatur, Recordans. Drusius, Bernes-

cerus, et mii. Cujus auxilio volebat impotentiores jūvari: non tam ut vincent, quam ne succumberent.

Cyrum fratrem] Cyrum minorem, Darii et Parysatidis filiam. *Lamb.* Cui pater moriens civitatis, quarum praefectus erat, testamento legavit. *Justin. vi.* Dictus est Cyrus a flamine Cyro. *Strabo xv.* A κύων, canis. *Vilalpand.* Cujus ubera suxisse credebatur, quia ejus nutrix dicebatur

Στρατός. Herod. Hodie Σάας Saac, quod Medis canis. Thys. Vel a Cyrus, quod Persis Sol. Plutarch. Ctes. Plethon. Brisson. Unde Graecorum Κύπερος, profluxit, quia Sol credebatur Dominus Universi. Vide Teixeram et Schich. Tarich. Priora indubie falsa sunt. Posterioris displicet Scagliero. *vi. de Emendat. Tempor.* Quia sol Persis Coresed, Cores vero cibas et satietas. Proculdubio nomen illud regium fuit, vel a Sole, vel ab imperio deductum. *Ku Persis Princeps,* unde prima ejus syllaba *Cai*, vel *Cy*. Quid ultima *rūs* significet, queri potest. Nam non est ex Hebraeo Ουρν. Horn.

Et bellum clam parare] Justinus: 'Itaque occulite adversus fratrem bellum parabat.'

Lacedæmonis adjuvantibus] Addit Justinus: 'fuisse memoris Athenensi belli ènixe se ejus opera adiutoris.' Illorum dux tum erat Clearchus, cui addunt Proxenum Boootium et Mneomonem Thessalum.

Id si ei operuisset, magnam se ab eo initurum gratiam videbat] Ms. Boecl. *Id si ap. magnam se init. gr. v.* Illud ab eo aberat etiam MSS. Dan. et Leid.

CAP. 10. Mitteretur] Quidam legendum putant, admitteretur. Lambin.

Eodem tempore Critias] Ille, qui ΠΛΗΜΟΧΟΝ appellatur tyrannus, unus e trigiuta, quos Lysander Atheniensibus imposuit, sed omnium fere impunitissimus et scellestissimus, ut

non injuria ἀπλῶς Tyrannus nominatur. *Casanova.*

Cæterique] xxix. Quorum nomina a Xenophonte numerantur 'ΕΛΛΑΣ. lib. ii.

Certos homines] Sed Plutarchus tradit, non ante adductum esse Lysandrum, ut Alcibiadem de medio tollendum curaret, quam id nominatum ab Ephoris ei mandatum esset: sive quod ingenium viri ad res magnas suscipiendas promptum atque expeditum extimescerent; sive quod Agidi gratiam facere vellent. *Lamb.* Vide Isocrat. Orat. περὶ σέβουσ.

Quas ipse Athenis constituissest] Quae ipso auctore agenteque sunt constitutas in procuratione reipublicæ scilicet, δέκανον τὴν πολεμαῖς ἄγοντας. Beccler.

His Lacon] Inspecti Savaroni libri, his latoribus commotus. Sed exstitit ab ignorantia alterius. Probo aliorum librorum scripturam, *Laco.* Ad eum modum Graeca terminant Latinis. Hinc Priscianus lib. i. Expellitur N a Grecia in oris desinentibus, quum in Latinam transeunt formam, ut Demi-pho; Simoleo; Draco. Sic Statio Agamemno. Per Laconem intelligit Ly-sandrum, et ita bis infra vocat Age-silaum. Itaque recte scriptum est in Timotheo: 'A quo cum Laco pecuniam numeratam accepisset.' Diod. xxxi. de Glyippo: ταῦτα διαλεχθέντοι Λάκων μετέπεσε τὸ πλῆθος, καὶ τὴν Διοκλέους γρύπην δέσποτα. Val. Flaccus Argon. lib. i. 421. 'Taurea vulnifico portat cælataque plumbo Terga La-co.' Gebh. Lator tamen, pro tabulario etiam a Suet. dicitur Calig. c. 44.

Huic ergo ren. qua reg. c. Laci. e. nisi, &c.] Sic Schott. Savaro. Ultraj. Lambinus, Societatem q. reg. cum Laced. esset stare non posse sed regnare irrita futura. Schott. *Renunciat]* Id est, vel nuntio vel verbis irritum facere, de quo convenit. Sic Cicer. dixit: 'Renunciare hospitium alicui et dona emigrare.' Et ad Attensem

'renunciare conductionem.' In Verrem, 'Renuntiat Rabonius illam decisionem tutoribus.' Gebh.

[*Susamithren*] Libri quidam, *Susamythrem*. Unde alii, *Susamethrem*. Malo tamen *Susamithrem*, quem ex Plutarcho Pharsabazi patrum fuisse, adducunt Magius et Lambinus. Nomen Persicum est, quo etiam vocatus *Nauræ Satrapes* apud Curtium lib. viii. 24.

[*Bagoam*] Libri quidam *Bagoam*. Magius ac Lambinus ex Plutarcho *Magæum* reponunt. Ego sequor hoc loco Schotti judicium, et veteris libri auctoritatem. Diodor. nomina percussorum non exprimit, contentus monuisse, ἐπάντειλαι τοὺς ἀνέλοντας τὰ τὴν δδού τὸν Ἀλκιβίᾳθν. Gebhard. Sane *Bagoam* legendum: nam non tara est nomen proprium, ut vult Serrarius, quam commune, Persis significans Eunuchum. Suidas θεῖνας δύομα κύριον δὲ τὸν εὐνοῦχον. Vide Plin. xiii. Ovid. II. Amor. 'Quem penes est Dominam servandi cura Bagoi.' Sic Alexandri M. Eunuchus fuit Bagoas. Cart. x. et Herodis quoque. Joseph. xvii. 8.

[*Ad Alcibiadem interficiendum*] Diodorus lib. xxv. de morte Alcibiadis duplice assert historiam: unam brevem et nudam: Pharnabazum Darii Satrapen, ut gratiam iniret a Lacedæmoniis, comprehensum Alcibiadem Atheniensium occidisse: Φαρνάβαζος, inquit ille, δὲ Δαρείου Σατράρης, Ἀλκιβίᾳθν τὸν Ἀθηναῖον συλλαβόν ἀνέλε, χαρίσασθαι βούλμενος Λακεδαιμονίοις: alteram longiorem et snarum causarum expositione illustratam; cuius auctorem Ephorum scribit, quæ est hujusmodi: Alcibiadem, cum cognovisset Cyrum de inferendo fratri bello cogitare, venisse ad Pharnabazum, ab eoque petivisse, ut sibi omnium primo liceret, eo adjuvante, et aditum ad regem patefaciente, Cyri consilium Regi Artaxerxi enuntiare: Pharnabazum Alcibiadi hoc invidisse,

et quod ab Alcibiade acceperat sibi vindicantem, fidos homines ad regem misisse, qui Cyri cogitata ei significant: Alcibiadem a Pharnabazo repulsam passum, ad Paphlagoniam Satrapam se contulisse; ut, quod si bi negarat Pharnabazus, ab eo impetraret: Pharnabazum hoc comperto, certos homines; qui eum in itinere interficerent, misisse. Lamb.

[*Vicinitati*] Codex vero Burgensis sic habet: Μισι άλιαν, in civitatem, in qua tum Alcibiades erat, introeunt: quibus datum negotium, ut eum interficiant. Sed haec lectio improbanda. Magius. Plutarchus et Diodorus κάμηρ. Sic et M. Tullius usurpavit nomen vicinitatis. Lamb. Graeci tamen κάμηρ usurpant pro populis in civitate degentibus. Unde cum Suidas explicasset vicinm; addit, τοὺς ἐν τῇ πόλει δῆμον κάμηρα προσγορεύεσθαι. Hanc vicinitatem Melissam vocatam scribit Atheneus lib. XIII. Quam nomen urbis esse, communiter etiam tradunt Geographi. Vide lubet eundem Suidam et Stephanum. Keuchen.

[*Ferro aggredi*] Libri quidam veteres habent, cum seculo aggredi. Quæ scriptura quomodo ferri possit, aut quid sibi velit, non video; nisi dicamus seculo positum pro secure; ut 'arcano' dicebant veteres pro arcano, et 'tuto' pro tute, et 'manifesto' pro manifeste, et similia. Plutarchus: οὐδὲ ἐπάλιησαν εἰσελθεῖν. Lamb. Mag. Ms. Leid. Illi cum ferro non auderent, omissa altero verbo. Quam lectionem si admittas, audere absolute dictum erit, ut sœpe apud Tacitum. Hist. I. 35. 'Ignoravimus quisque, et in periculo non ausurus.' Hist. II. 25. Eod. lib. cap. 71. 'Ingratus Principi, ut adversus Neronom ausus.' Hist. V. 11. 'Judæi sub ipons muros struxere aciem, rebus secundis longius ausuri.'

[*Noctu ligna contulerunt*] Diodor. Νυκτε τερρενῶν ξύλων πλῆθος,

[*Circa casam eam*] Dissentiant heic

Codices et Commentatores. Alli, circa domum stramineam. Lambini haec lectio: qui etiam conjectit scēnam stramineam, quia Diodorus: Τὸς δὲ καραδόστρας τῷ τοι κέρη Φρυγίας κατεκυρώθη. Sed Cl. Schottus hanc temeritatem merito castigavit. Savaronis, aliqui libri Samineam. Folum Sibyllæ. Quoniam in MSS. reperitur cīrca Samineam, non absurdum est, emendatione Schoppiana accedere, circa casam eam. Schotti conjectura quam non ut certam, sed conferenda symbola ad aliorum acumina extitanda statuit; circa scandulam, vel circa scamilam, quo quiescebat, ejus est pretii, quo eam ipse anctor venditavit. Gebhard. Vide Boeclerum. **Lege circa domum Sanisenam.** Saniense appellatur tractus in confinio Phrygiae et Galatiae. Vossius. Notis ad Justin. v. 8. Paulus Ligina bona spei juvenis sic emendandum contextum patabat: circa stramineam casam. Verisimile enim ipsi videbatur, domum illam fuisse stramineam, cum ligna non ad ostium solum, sed circa eam apposita scribat Probus (etsi apud Livium se legisse diceret, et circa turrim lapidibus constructam ligna incendi gratia fuisse aliquando allata) quasi parietes maxime essent incendio obnoxii. Stramineas vero casas ab antiquis fieri consuevisse, apertissimum est. Ovid. Am. II. 9. ‘Roma nisi immensum vires promovet in orbem, Stramineis esset nunc quoque densa casis.’ Cæsar de B. G. lib. vi. ‘Gallos sua quoque aetate casas stramine tegere consuevisse testatur.’ Sed alieno hic potius quam meo uti velim arbitrio. **Magius.** Sed vocatis quidem domus, nullus hic locus, sicut omnes testantur qui Ms. codices inspexere. **Boecl.**

Sonitus flammae] Strepitū. Curtius lib. VII. ‘Sonabant incendio silvæ.’ MSS. Boecl. et Leid. hoc modo legunt hunc locum: *Hic autem ut sonitus fl. est exercitus, et gladii.* Bene et sic etiam

Schioppius legendum conjecterat.
Veris. IV. 8.

Subalare telum] Intelligit siccas, quam μαχίμα μαρὰ vocat Cedrenus. Paulus IC. appellatione telorum omnia accipi dicit, quibus singuli homines nocere possunt. Et verisimile est, Alcibiadis familiarem tam sciam vel pugionem habuisse, quam facilius sub aliis gestare posset. Kewchen. Barthius leg. subulare.

Quidam ex Arcadia hospes] Concinnius veteres, quidam Arcadii hospes. Et ita in Sluiskenii membranis. ‘Hospes Arcadia,’ hospes est Arcadius, vel ex Arcadia; ut ‘hospes Zacintho,’ ‘Zaxynθίος’ ‘hospes Epheso,’ apud Plautum. Sic, ‘anus Corinthe,’ ‘mercator Rhodo,’ ‘uxor Lemno,’ ‘vinum Chio,’ et alia frequentata scriptoribus Latinis. Keuch.

Qui nunquam discedere voluerat] Longolonus, discedere ab eo voluerat.

Quod in praesentia vestimentorum fuit] Sic Plutarchus: Τῶν ἱωνίων τὰ πλεόνα καὶ τῶν σπουδάτων συναγαγάν, ἐπέρηψε τῷ τυρπι. Lambin.

His in ignem ejectis] Extrorsum nempe ex illo loco, in quo quietem ceperat. Quare vana est Lambini curiositas injectis, seu conjectis, substituentis. Front. lib. II. 9. 2. ‘Claudius Nero caput Asdrubalis in castra Annibalis ejecit.’ Gebhard.

Effugisse enim viderunt, telis missis interfecerunt] Malo distinguere: effugisse viderunt, telis enim missis interfecerunt. Curtius lib. VIII. 66. ‘Sed dum supervenientes contempsit et imperbe quoque exspectant, circumventi ab his, qui occulte enatauerant, enim obtruti telis.’ Nepos Chabria, ‘Cominus pugnans telis hostium interfectus est.’ Gebh. P. Dan. Sic Plutarchus: Ἀλλ ἀνορθόρες ἔβαλον δακτύλιος καὶ τοξεύασσι. Diodorus aliter: Κρατηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀκοντίζοντων, τελευτῆς. Lamb. Alii alia. Tradunt illū vivum ipsum in cubiculo, in quo der-

misit, crematum esse. Justia. Oros. Sent, qui in Melissa occubuisse, ibique sepultum scripserunt. Athenaeus XXIII. Sed omnium maxime discrepat Aristoteles lib. vi. 29. de natura animalium, ubi dicit: 'Monte Asia Elapho nomine apud Arginussam, quo loco Alcibiades mortem obiit, cervæ omnes scissa aure sunt.' Kephala.

Caputque ejus ad Pharnabazum referuntur] In cædibus injunctis capita referebantur fidei peracti aceleris acquirendis ad mandatores. Vide Curt. VII. 14. VIII. 18. Tacitum Ann. XIV. 57. Hostium vero vel invisorum Principi referebantur ad gratiam præmiatur consequendum. Tacit. Hist. lib. II. 16. Curtius lib. III. fin. lib. VIII. 61. Interdum una cum capite dextra relata ad regem, a quo mercedem lator spectabat. Polyæn. lib. VIII. Tὸν δὲ Κριστον Ἐξαίθρησεν Παρθénους, καὶ τὴν δεξιὰν ἀποκόπησε πρὸς μέγαν βασιλέα τὸν Παρθενῶν. Notandum quoque recisa invisorum hostiumvne capita potentibus mulieribus oblata, ut hac crudeli iustitia impotentem animum titillarent. De capite Joannis Baptiste nota res est. Tacit. Ann. XIV. 64. 'Additur atrocior sevitia, quod caput amputatum, latumque in urbem Poppæa vident.' Sic crudele et atrox spectatum ab semula Octavio demptum caput. Quid de Falvia dicendum est, quæ Ciceroni exsertam linguum aciculis compunxit? Quid de Alcmena Jovis pellice, quæ caput Eurysthei ad se ab Hylio nepote delatum cum nesciret, quæ contumelia tractaret, κεφαλὴ τὸν ὀφελάμενος ἐξόρυξεν, ut habeat Zenobius Centur. II. 61. Polyæn. lib. VII. Tissaphernes ἀποτάκει τιθραυατὶ τὴν κεφαλὴν ἀνέκριψε βασιλέα. Basileus δὲ ἔπειψε τῷ μητρὶ Παρθενῶν. Hostilibus vero duabus ideo præcidentur capita, eaque adversæ partis stationibus ingeruntur ad infringendū animum. Vide 2. Machab. XV. 35. de suspenso capite

Nicanoria, Liviam XXVI. de capite Asdrubalis. Amm. Marcellinum XXVI. 29. de capite Prekopii. Victor. de Vir. Illust. cap. 48. Frontin. lib. IX. 11. Justinum XXIV. 6. de capite Ptolemæi. Hoc antiqui vocabant ἀκρωτηρίαν, cum in signum victoriæ, hostium capita et manus præcisas referent. Diodor. Sicul. libro XIII. 'Ηπερτηρίαν δὲ καὶ τὸν περόδον κατὰ τὸ τάχρον θύει, καὶ τοὺς μὲν χρῆμας δόρδες περιέφερεν τοὺς σάματα, τοὺς δὲ περιάλικας ἐπὶ τῷ γυανῷ καὶ τῷ σπωλεῖ ἑπέχοντες ἔφερεν. Gebhard.

At mulier] Hanc Plutarchus Timandram vocat, et Laidis Corinthiæ matrem fuisse refert. Athenaeus vero Theodotam nuncupat, lib. XIII. 12. Magius. Qui testatur, adfuisse Alcibiadi duas meretriculas, Damasandram et Laidos junioris matrem, et Theodoten, quæ funus illius curavit. De somnio, quod Alcibiades de hac amica habuerit, et mortis præsagio, Cicero lib. de divinatione II. et Val. Maximus lib. I. 5. Longol. Mag.

Vivere] Haec vocem expungit Ultraj. et sic de ἄνθρωποι Romani loquebantur. Schott.

Muliebri sua veste] Cicero: 'Amica corpus ejus texit suo pallio.' Plutarchus: Καὶ τοῖς ἀδήνησι περιβαλοῦσα καὶ περικαλύψασα χρωμάσκοις, δι τῶν περιπτῶν ἀκρέβεντο λαμπρᾶς καὶ φιλοτίμως. Duas causas affert Magius, cur pallio suo seu stola mulier Alcibiadem exarendum texerit: quarum postrema a ritu sepulchrali desumpta est, quem in exornandis cadaveribus veteres observabant. Quod vel ex Homero patet, ubi Penelopen inducit, vestem facientem Λαργυρίην ταφῆσον.

Cap. 11. Infamatum a plerisque] Cum ab aliis, tum ab Antiphone, qui librum scripsit contumelias in Alcibiadem, ut Athenaeus testatur lib. XIII. 4. et Lysis oratore, qui orationem contra Alcibiadem composit. Testatur idem Athenaeus lib. XIII. 4. Mag. Vid. Athen. lib. XII. qui ex Satyro scriptore ejus mores ibi eleganter depingit. Volup-

tatem ejus. Lysias Orator. Ab Es-
polide quoque comico lascivæ nota-
tæ, in Adulatore: ‘Alcibiades a fe-
minis nunc exeat. Delire quid dicas?
tuamne abiens dñmnum Exercitabis
conjugem?’ Et Pherecrates: ‘Al-
cibiades non est vir, ut tu existimas,
Muliercularum namque vir fuit om-
nium.’ Longol.

Timæus] Qui a maledicentia sua
Epitimæns dictus.

Duo maledicentissimi] Unde Theo-
pompum Athenæus lib. vi. θεωρέα-
τος appellat, parum constans sibi.
Sed quia ingenua libertate vitia ho-
minum carpserat, multorum odia ve-
ritas illi paraverat. Itaque βάσκων
et aliorum virtutibus invidenter mul-
ti pronuntiarunt, quos resellit Diony-
sius Lucianus de conscribenda histo-
ria: τὴν αὐτὴν τῷ Θεού μητῷ κατηγορίᾳ
ἔχει φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦσι τὸν
πλεῖστον. Hinc ‘Theopompicum scri-
bendi genus’ nominat Cicero, cum
de omnibus omnia libere palam dic-
tuntur: ad Atticum lib. ii. Casau-
bon. De Timæo vel ex Suida licet
cognoscere, eum amarum et acerbum
fuisse aliorum accusatorem. Lege
Polybium, lib. xii. Videndus Vossius
de Hist. Græcis i. 7. et 12.

Consenserunt] Libri MSS. quos P.
Daniel et Cl. Vir Andreas Schottus
tractarunt, laudando consuerunt. Alii
conscierunt. Aliquid latet, quod sine
indicio melioris codicis, vix ac ne vix
quidem detegetur. Gebhard.

Splendidissima civitate] Nescio cur
huc Lambin. aliquis suspectent, cum
in MSS. Codd. habeantur. Et simili-
ter supra locutus Noster cap. 1. In
sequent. aliis vox *omnes*, aliis *Atheni-
enses* abest. Lambin. utrumque tol-
lebat. Ego posterius malim, suadentibus
MSS. Boecleri et Leidens. qui
diserte: *Omnes splendore ac dignitate
v. sup.*

Dignitate vitæ] Cum splendore jun-
gitur, intelligiturque τὸ σημαντέ-
ρετ εὔρησελας καὶ χάρος. *Boecler.*

Æquiparare] In Themistocle, ‘ut

ipsum urbem cum dignitate æquipa-
raret.’ Savero.

Omnes enim Boeotii magis firmitas
corporis, quam ingeni acuminī inter-
veniat] Corporam Boeotorum robur
ac firmitudinem aliquoties commen-
dat Diiodorus lib. xv. Οἱ δὲ Θηβαῖοι,
inquit, τῇ τοι βάσι τῶν σωμάτων καὶ τὰς
ἄλλας διαφέροντες. Sensus Nepotis
est: Boeotii majus studium, plusque
opere impendunt in acquirendo con-
firmandoque corporis robore, quam
in excolendo ingenio. Epaminonda:
‘Namque illi genti [Thebanorum]
plus est virium, quam ingenii.’ Hinc
alii Βοιωτοὺς παρὰ τὸν βόσαν denomina-
tos volunt, ὡς οὐκ οὔτε τὰς τάξις διαβολα-
τήγαν εἰκαΐτους, ob crassitatem ingenii.
Gebhard. Atque ob firmatatem cor-
poris ἄνδρες vocat illos Eustathius,
quos ob stupidam naturam miris mo-
dis reliqui Græci exagitarunt. Cicero
de Fato: ‘Athenis tenue colum; ex
quo acutiores etiam clementer Attici:
crassum Thebis; itaque pingues The-
bani et valentes.’ Usque adeo ve-
rum est, quod Plato dicit in Timæo:
καὶ τὸν οἴραν τὸν τόπον κράσιν ἔθε-
τενθαῖ. Keuchen. V. Prov. ‘Sus
Boeotica,’ et interpretes ad illud Ho-
ratii Epist. ii. 1. 244. ‘Boeotum in
crasso jurares aëre natum.’

In patientia ponebatur] Horatius Od.
lib. i. 7. ‘Me nec tam patiens Laces-
demon.’ Ob rigorem nimis rurum disci-
plinæ, cuius institutor erat Lycurgus;
Lege Plutarchum in Lycorgo et La-
cunum institutis.

Thracas homines vinolentos] Plato
de legibus i. Horat. Od. i. 27. ‘Na-
tis in usum latitiæ scyphis Pugnare
Thracum est.’ Ad quem locum lege,
quæ commentatus est eruditissimus
Torrentius. Schottus.

Rebusque Venereis deditos] Quod
Thracas homines simplici ingenio
et sub frigido cælo natos deditos rei
venereis insimulat Nepos, mihi merito
forse suspectum est; et reique veterines
legendum. Quomodo de hoc ipso
Alcibiade Plutarchus in Thracia vino

et equitacioni indulgere solitum refert: 'Ἐν Ἰωνίᾳ χλιδαῖς, ἀπερηῆς, μέθυσος, ἐθρόκυ μεθυστικὸς, ἴντουσικός. Veterinum autem Plinius adhibet lib. xi. 46. et lib. xvii. 23. Glossa Philoxeni: *Veterina bestia, ὑπερβήγον*. Veterinum autem Columella R. R. lib. xi. 1. Schott. *Rebusque veneris deditos*] Ebrietatis pedissequa est Libido, Bacchusque certus Veneris hortator et armiger Apuleio appellatur, neque fortius homines in Venerem stimulantur, quam cum mero aliquo generoso potu incaluerunt. Nota est historia Laii. Martial. 'Duri compressa est nupta coloni, Incaluit quoties saucia vena mero.' Varro Eumenid. 'Ego autem, qui essem plenus vini et Veneris.' Memorabilia sunt verba Scholia in Aristophanis Acharnens. 'Ιωνεὶς δὲ καὶ οἱ ταῦθαι γενέσεως αἴτιοι διθέοις. Ἡδονὴ γὰρ καὶ ἀφροδίσια μέθη ἔξαστην. Τογραῦν καὶ Λάδος ἔκδος ἄντρος μέθη, ἐς τα βακχίους πεσάν, ἀρέτευσε ταῦθαι. Et paulo post: Διανυσίφ τὸν φαλλὸν ἔτειρον εἶναι φησι. ἀκόλουθα γὰρ Διονυσιακῷ ποτῷ τὰ ἀφροδίσια. Adducit præterea locum ex Euripidis Phoenissis. Ergo cum olī μεθύσορτες γέννηται περὶ τὰ ἀφροδίσια, quod non ignoravit Agrippina Neronis mater, 'quæ ardore retinendæ potentiaz eo naque proiecta est, ut medio diei, cum id temporis Nero per vinum et epulas incalesceret, offerret se sappiis temulento comptam et incesto paratam.' Tacit. Annal. lib. xiv. 2. ex Cluvio. Val. Maxim. lib. ii. 1. 5. 'Proximus a Libero Patre intemperantiae gradus ad inconcessam Venerem esse consuevit.' Cur Thracas aliter affectos putemus? An sunt simplici ingenio et frigido celo nati? Prius nego; alterum intendendam ad libidinem non minimum conferre norunt omnes, præsertim cum interiore parte per frigus cohibitus calor vino, quasi suffuso oleo, gravius succendatur. Ne sciisse hoc dicamus Ovidium, qui Thraces gentili vitio libidinosiores canit?

Metam. vi. de Tereo: 'Digna quidem facies, sed et hanc innata libido Exstimas; pronumque genus regionibus illis In Venerem est; flagravitio gentisque quoque.' Hæc tacitus preterissem, nisi aliqua conjectura Viri amici, et alioqui doctissimi, profliganda, officium humanitatis, ne ejus auctoritate alli in foedum errorem traherentur, promere injunxit. Gebhardus.

Fortiter venari] Xenophon lib. i. Κύρον ταῦθαι. Strabo lib. xv. Omnes bellicosse gentes venationibus student, hocque se labore durant ad bellum. De Parthis Tacit. Annal. ii. 2. xi. 20. De Germanis Cæsar de B. G. vi. 21. et 28. de Suevis; de B. G. iv. 1. Ideo Amazones 'virgines in eundem morem, neque lanificio, sed armis, equis, venationibus exercabant.' In militari Viro quoque commendatur eum per remissionum intervalla scite venatu uti. Clæudian. i. de Laudib. Stilic. 'Si quando sociis tecum venatibus ibant, quis Stilicone prior ferro penetrare leones Cominus, ant longe virga transfigere tigres?' Gebh. *Fortiter venari]* De Persarum venatione ac luxu Strabon lib. xv. et Horat. Carm. i. oda ultima, 'Persicos odi, puer, apparatus:' ubi post Lambin. Torrentius præclare, ut mittam Brissonium et Ioan. Druum lib. xii. observ. Schottus.

Luxuriose vivere] Vide quæ ad Pausaniam notavimus.

Charissimus] Codex Danielis, *charissimus*. Quidam legi volunt, *clarissimus*. Ego nihil muto. *Lambinus. Habereturque charissimus]* Merito probamus Excerptorum Latinitatem, quam non vetustas modo, sed etiam bonitas tuetur: *habereturque karissimus*. Qui scribendi mos obtinuit florente Roma, resellitque scolorum criticorum φιλοκαθαρία, ut ex antiquis monumentis etiamnum cognoscimus. *Inscriptio*, quæ exstat pag. 329. CONIVGI. SVO. KARISSIMO. Keuchen.

VIII. THRASYBULUS.

CAP. 1. *Thrasylbus*] Diodorus l. XIV. ‘Ο Τρασύβουλος. *Lambinus*. De hoc Xenoph. lib. I. 2. Diod. XIII. 14. et 18. Valer. IV. 1. lib. V. 6. Justin. lib. V. Pausan. Atticis. Oros. II. 17. Plutar. in Politic. lib. II. et in Lysia; Frontin. Strat. Savaro. Cic. Epist. ad Att. VIII. 3. Oros. II. 17.

Illi sine dubio neminem præfero] Distinctio attendenda a P. Daniele et a Schott ex Gifanii ac Mendoza libris adnotata: *Illud sine dubio: neminem huic præfero fidem*; hac mente: esse apud sapientes extra dubitationis aleam, quod virtus seorsim sine intuitu fortunæ sit ponderanda; idcirco se anteferre Thrasybulo virtute claro neminem. Gebk.

In patriam amore] Unde Φίλητος et Φιλωταρπος inter ejus elogia. Idem. Justin. ‘*Thrasylbus vir strenuus et domi nobilis, qui audendum aliquid pro patria et pro salute communi, etiam cum periculo ratus.*’ Tales fuerunt duo Brutti, de quibus Histor. Romana, et Sempronius ille dictus sophos. Keuchen.

A triginta] A quibus ipse in exiliu pulsus fuerat. Diodor. XIV. *Lambinus*.

Præcurrens] Recte editiones veteres, *præcurreverunt*. Est autem translatio a certantibus cursu in studio. Horat. ‘*Equis præcurreret albis.*’ Cic. de Orat. ‘*Horum uterque Isocratem ætate præcurrerit.*’ Et Attico: ‘*Vobis vero illum tanto minorem præcurrere vix honestum.*’ Val. Max. VI. 9. ‘*Crassum casus acerbitate Q. Cæprio præcurrerit.*’ Sic Græci παρῆλθον. Demosth. *νερὶ στεφάνῳ* in princip. Gebk. Lamb. ἀρχαῖκῶς. Cato contra Pisonem: ‘*Video hac tempe-*

tate concurrisse omnes adversarios.

Vide ad Frontinum notata. Excerpta Vet. Cod. P. Danielis ἀρχαῖκος, *præcurreverunt*. Ut apud Comicum, ‘*præcucurri;*’ Cæsarem, ‘*excucurrit.*’ Sic ‘*depoposcit,*’ pro *depositum*, memini me legisse apud auctorem. Vide Priscianum lib. X. Keuchen. Vid. Vossium de Anal. III. 19.

Peloponnesio bello] *Peloponnesio*, Codex P. Danielis. Idiotismus illorum temporum. *Peloponnesense dicebant, ἀντὶ τοῦ Πελοποννήσου.* Quod erat pro Peloponnesense. Ita *Proconenses* pro Proconenses. Nam et a voce *Peloponnesus* Ἀγγελός, Latinum *Peloponnesus*, quæ scriptora saepè in libris occurrit. Salmas.

Multa hic sine Alcibiade gesserit] De quibus Xenophon ΕΛΛΑΣ, lib. I. et Died. XIII. Cicero pro Murena cap. 9. ‘*Hic multas res et magnas sine imperatore gesserat, nullam rem sine hoc imperator.*’ Savaro. De Parmenione Curtius VII. 2. ‘*Multa sine rege prospere, rex sine illo nihil magna rei gesserat.*’ Sidon. Apoll. Pas. ad Avit. ‘*Nil sine te gessit, cum plurima tu sine illo.*’

Naturali quodam bono] Εὐφράτη. Cic. pro Cœlio: ‘*Quæ in ætate nisi qui se ipse sua gravitate, et castimonia, et cum disciplina domestica, tum etiam naturali quodam bono defenseret.*’ Lamb.

Concursu] Horat. Sat. I. 1. ‘*Quid enim? Concurritur; horæ Momenta aut cita mors venit, aut victoria læta.*’

Ad vires vimque pugnantium] Ita vulgati omnes; Ms. meus, *ad vires nostrum cùjusque pugnantium.* Puteani Ms. *ad vires undique pugnantium.* Sa-

verb. Schotti liber, ad cives cauisque pugnacionem, quod ille tuetur. Lambinus, ad cives virtutemque pugnantium. Denique Claudius Petrusius, ad vices vingue pugnacionem. Gebhard. Expressum antem hic locus e Marelliiana, ut committere sit opera pretium: 'Nam bellissimas landes solent quidam extenuare verbis,' &c. Schott.

Plurima fortuna vindicata.] Veget. lib. III. c. xli. ‘In præfis amplius solet fortuna potestate habere, quam virtus.’ Savoro. Dativus sibi eleganter hic omisso. Cic. I. de Offic. ‘Non nobis solam hanc sumus, ortusque nostri partem patria vindicat, partem amici.’ In Orat. Pro Archia: ‘Suum vindicare’ pso, at Curtius, ‘Pro suo vindicare.’ Vorstius: *In que jure suo,* &c. Locus obscurus, et quem vellem diligenter viri docti excusserint. Vulgati fere sic habent: *plurima vero a fortuna vindicat, sequi his plus val.* qu. duc. *prudentia, vere p. praedicare.* Lamb. post varias conjecturas, quibus ipse diffidebat, edidit: pl. *vero fort.* *vind. sequi hic plus valuisse qu. duc. pru-* *dentiam, v. p. præd.* Suspiciatur tamen, cum rō his in omnibus libris inveniatur, totum illud, *quam ducis prudentia,* subditum, itaque leg. esse: pl. *vero fortuna val. sequi his plus val. v. p. præd.* Cui conjectura parum abest quin subscribam. Certe sententia aperta est. In Boecl. tamen cod. erat *prædicari.* De fortuna in bellis vi, plena omnia apud historicos et politicos. Præcipua aliquot veterum scriptorum loca indicat Lips. polit. v. 5. 7. et v. 16. 5. e quibus Ciceronis illum Orat. pro Marcello cap. 7. a nostro expressum videri, iam alii monuerunt.

Magnificentissimum] Magnificentissimum appellat, vel quod Graeci λαμπρότεστον vel μεγαλοκρέστοτον, vel quod a maximo animo profectum.

*Pepercera] Auctoribus Excerptis
et Cod. P. Danielis legendum, parse-
rat. Quam vocem et alibi offendit non*

Delph. et Var. Clas.

omnino inficiandum. Vero enim praeterita sunt passi et pepercit, que interponit discrusus Cornelius Fronto: 'Passi', inquit, 'semel: pepercit semper.' Quod non probant doctissimi critici. Aliud statuit Donatus ad Hecyram Terentianum, act. III, sc. I, quod recte etiam negat Servius. Sic persicet extat apud Agellium lib. v. 14. Eodem modo prestavit dixit Ammianus libro XXXI, et instarvare Frontinus II. 6. Strat. ad cajus locum plura metavinguit, alias, si res dederit, orbis eruditio exponenda. Kusch.

Partim patria expulserunt] In quibus et ipse Thrasyllos ob opes excidit patria. Scholia in Aristoph. Plutum: Εἴρηται δέ, καὶ εἰς αὐτῶν (τυπούσων) διεράσθη. Gekkard.

Partim interficessent] *Diodorus lib. xiv.* Οἱ δὲ Ἀθῆναι διαστέφεντες τρίαινα τύραννον, καὶ ἥμερα ὁκτώτην τοῦ μὲν φυγαδεόντες τοὺς δὲ ἀναρρίψας. *Gebh.* Mille quingentes indicta causa necarunt, inquit *Heschine* in *Orat.* καὶ παρέρεσθ. et καὶ Ἐκτροφ. Lege etiam *Justin. lib. v.* et *Oros. II. 16.*

Princeps πρότερος. In Hamilcarum: ‘Princeps largitione vetatos pervertit morea Atheniensium.’ Æneid. ix. ‘Princeps ardente conjectat lampada Turnus.’ Cæs. B. G. l. 12. et 41. ‘Princepsque decima legio per tribunos militam ei gratias egit.’ Civ. lib. i. 76. Cicer. in Verr. ‘Siellia princeps se ad amicitiam populi Romani applicat, et prima omnium Provincia est appellata.’ Gebb.

*Bellum his indicit] Xenoph. lib. II.
Diodor. XIV. Vales. v. 6. Just. v. et
ex eo Ores. II. 17. Savoro.*

Cap. 2. Phylen configisset] Oros.
lib. II. 17. Philone corrupte legit.
Ortel. Quae est finitima Tanagrie,
centum stadiis, teste Diodoro, dis-
tans Athenis. **Praeterea Θειδις tri-**
bus pars. Scholla in Aristophanis
Plutum, act. v. seen. I. Φειδὴ δὲ ἔμπο-
της Ἀττικῆς, καὶ οὐ δυσκούρτερος φειδος.

Quæ et ad verbum in Stephano reperiuntur. Allusorat quoque superiorius, μετὰ ταῦτα φυλῆ καταλαβὼν καθοῖλε τυράννος. Gebhard. Χωρὶς vocant Xenopson et Diodorus. Bongars. Narratur copiose historia a Xenoph. lib. ii.

Quam triginta de suis] Immo circiter septuaginta tradit fuisse Xenoph. Lambin. Hic tamen postea multarum urbium opibus adjutas fuit. Quin Lysias Syracusanus Orator, quasi in auxilium Urbis, quæ esset patria communis eloquentiae, quingentos milites cum stipendiis suis, ferens suppetias, misit. Auctor Orosius loco citato. Mag.

Atticorum] Codex Danielis, *Actæorum*. Recte. Sic enim dicti Athenienses ab Acte quod idem est ac Attica. Stephan. 'Ακτὴ, ἡ Ἀττικὴ ἐκλέπτετο, ἀνδὲ Ἀκταῖοι τινός. Τὸ δέντρικόν, Ἀκταῖος καὶ Ἀκταῖα. Suidas: 'Ακτὴ ίδεις ἐπιθαλάττιος μορφα τῆς Ἀττικῆς, θεού καὶ δὲ Ἀκτίης λίθος. ἐκδιουν δὲ οὐδέ ταῦτα καὶ τὴν Ἀττικήν. Adde Eustath. Scholia in Dioys. p. 60. ubi inter alia καὶ ταῦτα Διοσφρον 'Ακταῖοι οἱ Ἀττικοί. Et mox: ἐκλήθη δὲ (Attica) πάλαι ποτὲ καὶ Ἀκτὴ καὶ Ἀττική. Ovid. Metam. i. 'Separat Aonias Actæis Phocis ab arvis;' i. e. ab Atheniensibus.

Neque vero hic contemptus est primo a tyrannis, sed ejus solitudo] Interpolata a Lambino lectio. Antiquæ Editiones; *Neque vero hic non contemptus est primo a tyrannis, neque ejus solitudo.* Lambini judicium, quo admodum fastidit, impugnant consequentia: nam expresse indicant eum fuisse despectum a triginta. Membranæ Schotti, Savaronis, atque Ultrajectinæ Editiones; *Neque vero hic non contemptus est primo a tyrannis, atque ejus solitudo.* Quam lectionem longe vulgata et commonto Lambini potiore pronunciat politissimus Schottus. Unicus collabescentium per Germaniam cultiorum literarum tibicen atque Atlas Casp. Barthius

Advers. lib. xx. 4. 18. ut seriei aerei convenientissimam Lambini commendat lectionem, immemor ejus esse fabri, qui nummos plumbeos cedere soleat. Membrana Curioni collata; *neque vero hic modo contemptus est primo a Tyrannis, sed ejus solitudo.* Hinc facit sed et, huicque se scripture palam subscribere testatur. Mihi Codicis Mendozani lectio arridet. Quamvis Clarissimus Vossius noster pro non malit reponere tam, dicatque τὸ atque heic valere quam; ut in illo Planti Amph. Ac. i. sc. 1. 'Nimis simil' est mei. Itidem habet petasum ac vestitum: tam consimil' est, atque ego.' Cæterum solitudinem vocat incipiam sive infrequentiam vires conjungentium. Curt. lib. ix. 28. 'Stabat enim in conspectu tanti exercitus veluti in solitudine destitutus.' Lib. v. 52. 'Ingens ergo in tabernaculo solitudo erat, paucis spadonibus (quia quo discederent non habebant) circumstantibus regem.' Tacit. Annal. lib. xi. 32. 'Atque interim tribus omnino comitantibus (id repente solitudinis erat) spaciū urbis pedibus emensa, vehiculo, quo purgamenta hortorum eripiuntur, Hostiensem viam intrat.' Lactantius Instit. lib. i. 7. 'Si Deus unus est, quæ esse heata solitudo queat? Tanquam nos, qui unum esse dicimus, desertum ac solitarium esse dicamus.' Apul. Apolog. vocat 'solitatem' de Crate: 'multis servis a se remotis solitatem delegit.' Gebh.

Qua quidem res et illis contemnentiibus pernicie] Antiqua lectio in Vet. membranis P. Dan. pernicie. Ut apud Ciceronem pro Roscio: 'Quorum nihil pernici caussa divino consilio, sed vi ipsa, et magnitudine rerum factum putamus.' Atque ita apud Nonium rescribendum, ubi pernici deprivatae pro pernici. Perniciei autem, ut luxurii, progenii, acii, de quibus Agell. lib. ix. 14. Kenck. Vid. Vossium de Analog. ii. 19.

Hos autem tempore ad comparandum dato fecit robustiores] Nempe socios Thrasyboli; quia non in eos inquirebatur aut animadvertebatur, nacti sunt tempus quo compararent necessaria ad subvertendos Tyrannos. Ad comparandum absolute non sine elegantia heic adhibitum. Gedhard. Pro comparare exercitum; ut observat Clarissimus I. Frid. Gronovius ad Livium.

Nihil in bello oportere contemni] Curtius lib. vi. 14. ‘Nihil tuto in hoste contemnitur.’ Livius lib. xxii. 43. ‘Sæpe et contemptus hostis eruentum certamen edidit.’ Cicer. pro Milon. ‘Mars communis, qui sæpe spoliante jam et exultantem evertit.’ Idem. Suadet hoc conjurationis auctor Catilina per epistolam suis apud Sallustium. Dictumque et illud antiquitus, Bis in illo peccare non licere, multaque adeo inania in bello existere. Πολλὰ κενὰ τοῦ πολέμου, apud Diodorum Siculum lib. xx. et Polybium in Stida. Schott.

Matrem timidi ftere non solere] Locus cessit adagio, de quo vide Erasmus. Plantus, ‘Qui in rebus dubiis timidus est, hand nanci est.’ M. Tull. Epist. lib. vi. 15. Savaro.

Auctæ sunt opes] Tradit tamen Diodorus lib. xviii. brevi tempore convenisse hominem mille et ducentos: et his copiis eductis eum irrupisse mane inopinato ac de improviso in xxx. Tyrannorum castra, multisque eorum imperfectis, illos Athenas se recipere cœgisse. Lambin.

Nam jam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur, quam pugnabant] Livius viii. 22. ‘Græci gens lingua magis strenua, quam factis.’ Et xxxi. 44. ‘Athenienses literis verbisque, quibus solis valent, bellum adversus Philippum gerebant.’ Ovid. Fast. iii. ‘Facundum, sed male forte genus.’ Locc. Videtur autem Nepos, ut etiam Magio obser-vatum, tecte carpere Romanorum

ignaviam, qui Cæsar is aliorumque tyrannidem verbis magis quam facto oppugnabant. Vide Cicer. ad Attic. xiv. 6. et 15.

Hinc in Piræum] Sic Diodorus lib. xiv. nisi quod tradit, hoc factum esse post irruptionem illam nocturnam, sed potius matutinam, factam in castra adversariorum. Verba ejus sunt hæc: Μέρα δὲ τὴν μάχην διθρασκύλους εὗθε μὲν ἔργησεν ἐπὶ τὸν Πειραιά, καὶ κατελάβετο τὴν Μονυχίαν, λόφον Κρημών καὶ καρπερόν. Cum Diodoro congruit et Xenophonte lib. ii. Addit præterea, in eo prælio ex equitibus Nicostratum pulchrum occubuisse, et alias duos in lectis oppressos esse. Lamb.

Munichianque] Codex Danielis, Minthianque. In Græco est Μονυχία, apud Diodorum et Strabonem lib. ix. Keuchen. Stephanus per σ in prima scribit, unde corrupte Μοναχί apud Frontinum lib. i. 5. Ortel.

Impedimentisque amissis] Impedi-ments dicuntur omnia ea, quæ condu-cunt ad iter; ut utensilia, sarcinæ, et jumenta. Græci ἀροκενήν vocant.

Non minus prudentia] Conon autem Thrasybulum appellabat, tanquam audaciorem, quam prudentiorem seu consideratiorem; ut est apud Aristotelem Rhet. lib. ii. Lambin. Mag.

Neque quisquam est vulneratus, nisi qui prior impugnare voluit] Tacitus Hist. iv. 89. ‘Sed præcipuus metus e Primo Antonio Varoque Ario; quos recentes, clarosque rerum fama ac militum studiis, etiam populus sovebat, quod in neminem ultra aciem sævierant.’ Impugnare verbum Ciceron. ut ad Atticum: ‘Sceleratos cives timore ab impugnanda patria deter-re.’ Gedhardus. Cicero pro Ligari ‘Cognita clementia tua, quis non eam victoriam probet, in qua occiderit nemo, nisi armatus?’

Neminem jacentem ueste spoliavit] Testatur et hoc Xenophon lib. ii. de rebus Græc. his verbis: καὶ τὰ πε-

ὅπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χρήματα σύδεντες τὸν πολεμόν ἀσκέλευσαν. Lamb. Turpe enim habitum est, ex mortuis lucrum captare; unde et proverbium circumlatum, cuius meminit Aristoteles π. Rhetor. ‘Οὐδέ, οἶκε, καὶ δι παρούσια, τὸ δὲ αὐτὸν ρεκροῦ φέρειν. Magius.

Cecidit Critias] Cecidit una cum eo et Hippomachus, ut narrat Xenóph. Ἑλλ. lib. 11. Primus autem omniam eorum, qui cum Thrasybulo erant, occubuit vates: qui fati sui non ignorans, præcepit commilitonibus suis, ne in hosteis irruerent, priusquam aliquis asinorum cecidisset, aut vulneratus esset. Ubi hoc evenererit, inquit, nos præhibemus, et victoria nostra erit; mihi autem mors certa imminet. In quo non fecellit eum sua opinio; nam veluti afflato quodam divino concitatus, primus exsiliit, et hostes adortus interierunt. Alii autem exsiles vicerunt. *Lambin.*

Dux Tyrannorum] Τὴν ἡγεμονίαν ἔχων. Diodor. xiv. 34. Justinus: ‘In eo bello Critias et Hippolochus, omnium Tyrannorum sævissimi, cadunt.’ Crndelissimum omnium Tyrannorum vocat eum Lactantius, de Falsa Sap. lib. III. Vide supra.

Cum quidem adversus Thrasybulum fortissime pugnaret] Ms. Schioppii legit: *cum quo exadversus Thrasybulus fort. pugnaret.* Quod Barthio non probatur Advers. xxiv. 18. Verum si pro *pugnaret*, scribatur *pugnavit*, a Barthio quis contra dicuntur, nihil valent. Ernst. In Ms. Boecl. erat: *cum aliquid exadversus Thrasybulum fort. pugn.* Unde tentabam *cum ali-*quandiu, vel, *cum alioquin exado.* *Thrasybulum f. p.* Malum tamen, ut erat in Ms. Dan. *cum quidem exadversus Thrasybulum fort. pugn.* h. e. *etsi fort. pugn.* *Cum quidem, pro quamvis,* *etsi;* ut inf. xxiv. 2. *Adversus Thrasybulum]* Libri onnes, *exadversus,* quod verum est. Schott. Apulei. Florid. ‘Samos Icario in mari modica insula est, exadversum Miletos.’ Te-

rent. Andr. act. I. sc. 2. ‘Exadversum ei loco Tonstrina erat quedam.’ Utitur et Phorm. act. I. sc. 2. Ged.

Cap. 3. Hoc dejecto] Immolato ac mactato. Seneca Hercul. (Etne vs. 921. ‘Victima hanc illa amplior Potest magisque spina mactari Jovi, Quam rex iniquus.’) Nam dejecte verbuna est Sacrificiorum. Flaccus Argonaut. lib. I. vers. 191. ‘tibi cæruleis in littore vittis Et Zephyris Glaucoque bovem, Thetidine juvenam Dejicit Antæus, non illo certior alter Pinguis letifera perfringere colla bipeani.’ Lib. II. vers. 332. ‘Protinus ingentem procerum sub nomine taurum Dejicit.’ Hanc meam interpretationem adjuvant Justin. lib. V. 10. ‘Tyranni ut pacis victimæ trucidantur.’ Et Plutarchus Dion: Λάμιαν Συρακούσιον inquit, δρέγει τὸν τὸν Ζακυνθίων διὰ τῆς θυρίδος ὑγκειρίδιον, φασὶ πάλαι τοῖς Δίαις κρατούμενον πάλαι καὶ δεδηττόμενον ἀλεύθερον. Minucius Felix, ‘Miseri in hoc altius tolluntur, ut decidant altius. Hic enim ut victimæ ad supplicium saginantur, ut hostiæ ad pœnam coronantur.’ Hoc verbum quoque locum sibi vindicat in pugnis, ubi alter ab altero casu prosternitur. Curt. lib. III. 16. ‘Flentes querebantur in tanto impetu cursuque rerum omnis statim ac memorie clarissimum regem non in acie saltem, non ab hoste dejectum; sed abluentem aqua corpus oreptum et extinctum.’ Auctor Thebaid. vs. 637. ‘exultes licet Victorque fratris spolia dejecti geras.’ Claudianus: ‘Tergeminique Ducis numerosos dejicit artus.’ Id. de Bello Getico vs. 164. ‘Qualem Stilico dejecerit hostem, Thraees et Emonii poterunt Mæsicque fateri.’ Respondet hyje Græcorum καταβάλλειν quo primum in ea significazione usus Homerus Rhapsodia II. Diodor. I. xix. ἐξαφῆναι τοὺς Αἰγαλοὺς τῶν πολεμῶν ἀκριθέντες δὲ τῆς πόλεως κατεπλήσσου τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ σχεδὸν τριάκοντα ματέβαλον.

Lip. XVI. Μετ' ὀλίγους δὲ χρόνος Θε-
βαῖι ἄλλαις δυοὶ μάχαις ἐπροέρποσαν,
καὶ τῶν δυούπολων εὐκόλων κατέβαλον.
Hinc invictus, qui a nullo est quasi
dejectus ac humiliatus, ἀντεθῆλος
apud Aristoph. Nub. Μήτηρ, διηδυτι-
καταβαλλόμενος. Translatum præterea
hoc verbum est ad venates, in quibus
ferae dejici dicantur. Curt. lib. viii.
3. ‘Ille quatuor milibus ferarum
dejectis, in eodem saitu cum toto
exercitu epulatus.’ Pheodrus, fabula
32. ‘Superjuvencam stabat dejectum
leo.’ *Idem.*

Pausanias venit Atticis auxilio] Lam-
binus maluit, *venit etiis auxilio*, in
hunc sensum: Critia interfecto ve-
nit aliis Tyrannis auxilio Pausaniam.
Sed iis ipsius, quae ex Xenoph. citat,
se ingulat. ‘Ἄρια δὲ θύεις τονθάστο τὸν
Ἀθηναῖς πάντας τὸν ἔφρων τρύπη, ἐξάγει
τὴν φρουράν. Nam si tyranos eorum
que satellites urbe expulsi, quibus
aliis istud auxilium, quam Atticis, ex-
petiūt? Vulgatam poter lectionem
stabilit Diodorus lib. xiv. Διόνεις
‘Ἀθηναῖς πάντας τὸν τετράδην, καὶ
τὸν λοιπὸν τοὺς θύεις τόπους ἐκόλασιστον.
Gebhard. Erat autem ante Pausani-
am Lysander missus cum 40. navibus.
Diod. xiv. 34.

Fecit pacem] Vide Diodorum, adde
Xenoph. Hist. Gr. II.

His conditionibus] Ut ad suas quis-
que res et possessiones rediret, pre-
ter xxx. Tyrannos, et xi. Viros,
qui in Pirao imperarant. Xenoph.
ΕΛΛ. II.

Qui superioris more crudelitatis erant
utriusque] Qui nihil exemplo prioris domi-
nationis territi, eandem viam crude-
litatis aggressi sunt. Justin. v. 10.
Qui ad turbatas res amice compen-
das constituebantur, illi superiorum
xxx. tyrannorum crudelitatem atnu-
labantur atque exercebant. Diodor.
lib. xrv. Ceterum notandum probe
est, quod ii ipsi, qui morbis et civium
malis remedia facere jussi fuerint,
quandoque cara neglecta exasperent

morbos in suum commodum. De
Meleagro locus exstat luculentus
apud Diodor. lib. xviii. Quem quo-
que tangit Justin. xiii. 3. De Cor-
bulone Tacit. II. 19. Et sœpius ar-
bitri eos, qui illos in præsidium ac
litium finem ceperunt, perverterunt,
atque eorundem omnes fortunas ad
se traxerunt. Aristot. Polit. v. 6.
Ἐν δὲ τῷ εἰρηνῇ, &c. Justin. VIII. 3.
14. et 25. ‘Forte evenit,’ &c. Gebh.
Vide not. Berneggeri ad d. I. Justi-
tini.

Reipublicæ procuratio] Democra-
tia.

Neque anteactarum rerum accusare-
tar] Unicum sed et haud fallax com-
ponendaram civilium dissensionum
remedium. P. Syros v. 122. ‘Civilis
belli oblivio, defensio est.’ Quod non
inscite quoque prudentes Reipubl-
gubernatores fessis ac desperatis re-
bus applicuerant. Hoc consili dat
Olympiadì Eumenes, infra; ‘Sin ali-
qua cupiditate raperetur in Macedo-
niam, omnium injariarum oblisce-
re, et in neminem acerbiore ute-
retar imperio.’ Cæsar Comment.
lib. vii. 34. ‘Hoc decreto interposito
cohortatus Ædes, ut controversi-
arum ac dissensionum obliscerentur.’
Tacit. Hist. IV. 44. ‘Proximo
Senatu inchoante Cæsare de ab-
leendo dolore et priorum temporum
necessitatibus.’ Aurel. Victor Cæ-
sarib. cap. 85. in de Aurelianō Impe-
ratore: ‘Ad Graecia morem decreta
abolitione.’ Patercal. lib. II. 58. f.
‘Itind decreti Atheniensium celeber-
rimi exemplum relatum a Cicerone,
oblivionis præteritarum rerum, de-
creto Patram comprobatum est.’ Sie
anno U. C. cccxlv. M. Duilius tribu-
nas pl. panitus morte vel exilio De-
cem Viris suppliciorum finem fecit,
et obliuione similitudinum decreta, re-
liquis, qui Decem Viros voluntati
subservient, impunitatem dedit.
Gebhard.

Eamque illi legem oblicationis appella-

rant] Loquitur de Amnestia, celeberrimo instituto, quo cunctum erat, ut omnes placide viverent ἔχοντες ἔκστος & ἔχοντι. *Keuchen.* Illam ‘legem oblivionis’ Nepos; ‘memoriam omnem discordiarum oblivione sempiterna deletam.’ *Tullius Philippic.* I. ‘Plebisitum, ne qua præteritarum rerum mentio fieret;’ de quo loco vide *Muret.* Var. II. 15. et *Fabrit. ad Orosium.* Val. *Maximus lib. IV.* I. *Oros. lib. II.* 17. *Justin. lib. V.* Κάλλιστον ἐκ παιδείας βῆμα μὴ μητριακεῖν ‘pulcherrimum ex sapientiae studiis petitum vocabulum, memoriam injuriarum esse delendam;’ *Æschines,* τὸ τῆς ἀμηντοτάς ψήφισμα, *oblivionis decreta.* *Piætarchus,* appellavere. Argumentum legis fuit, ΜΗ ΜΝΗΣΙΚΑΚΕΙΝ, ΜΗΤΕ ΛΔΙΚΟΝ ΜΗΤΕ ΔΙΚΑΙΟΝ ΛΕΓΕΙΝ. Atqui ea mox ab omni multitudine, et singulatim a Judicibus et Senatu, solemnibus juramentis confirmata est, quorum formulæ apud *Andocidem,* Rhetorem Græcum, *Oratione,* quæ de Mysteriis scripta est, adhuc leguntur, et hic necessario repræsentandas sunt. Jurabant omnes: ΟΤ ΜΝΗΣΙΚΑΚΗΣΩ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΟΤΔΕΝΙ, ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ, ΟΤΔΕ ΤΟΥΤΩΝ, ΟΣ ΑΝ ΕΘΕΛΟΙ ΕΤΘΥΝΑΣ ΔΙΔΟΝΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ, ΉΣ ΗΡΕΝ. *Senatores:* ΟΤ ΔΕΞΟΜΑΙ ΕΝΔΕΙΕΙΝ, ΟΤΔΕ ΑΠΑΓΩΓΗΝ, ΕΝΕΚΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΓΕΓΕΝΗΜΕΝΩΝ ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΦΕΤΤΟΝΤΩΝ. *Judices:* ΟΤ ΜΝΗΣΙΚΑΚΗΣΩ, ΟΤΔΕ ΆΛΛΟ ΠΕΙΧΟΜΑΙ, ΨΗΦΙΟΤΜΑΙ ΔΕ ΚΑΤΑ ΤΟΤΣ ΚΕΙΜΕΝΟΤΣ ΝΟΜΟΤΣ. Neque in aliud finem mox rogata ab Archino lex, et admissa est: ‘Si quis in jus vocat adversus hoc iusjurandum, reus exceptione uitior: eaque de re Archontes primum judicia reddunto: prior qui exceptione uititur, dicito: qui causa ceciderit, epobelia multator.’ Hæc enim ejus sententia apud Isocratem exstat. Ex quibus satis apertum est, Amnestia a Thrasybulo sancta, et

multitudini probata, omnem, etiam cætera justissimam actionem, civilium motuum ac bellorum, injuriarumque nomine instituendam, Magistratibus in cives, ac civibus in Magistratus ac cives, omnino clausam fuisse ac praecisam. *Boxhorn.* ‘Ἀμηντίας venuste describit Claudianus in Rufin. lib. II. 125. ‘Mens eadem cunctis, animisque recentia ponunt Vulnera, non odit victus, victorie superbit. Et quamvis præsens tumor et civilia nuper Classica, bellatrixque etiam nunc ira caleret, In ducis eximium conspirare favorem.’ *Flavins Vopiscus* in *Aureliano Amnestiam* fuisse decretam refert exemplo Atheniensium. *Orosius lib. VII.* 6. ‘Claudius mox ut confirmavit imperium, magna atque adhuc Romæ incognita usus clemencia, ne in tantam nobilium multitudinem ultio si esset copta seviret, biduum illud, quo de Reipub. statu infeliciter consultatum actumque fuerat, memoris exemit, omniumque factorum dictorumve in eo veniam et oblivionem in perpetnum sanxit. Ita illam præclaram et famosam Atheniensium ἀμηντίας, quam quidem Romæ inducere Julio Cæsari imperfecto Senatus, Cicerone suadente, tentaverat, &c. ultronea clementia nullo expetente firmavit.’ *Gebhard.* *Eamque illi legem OBLIVIONIS appellauit]* Nullum dubium est, quin τὸ legem heic exterminandum censeamus, cuius repetita lectio melioribus non solum MSS. et Excerptis repugnat, sed et concinne minus loqui facit Cornelium. Scribe igitur, ac distingue: *Legem tulit, ne quis anteactarum rerum accusaretur, neve multaretur; eamque illi OBLIVIONIS appellarunt.* *Keuchen.* Meminit ejus Xenoph. in fine lib. *Ut valeres?* Ut servaretur: nam multa legibus constituntur, quæ brevi frustra habentur. *Tacit. l. xxxi.* 51. ‘Militibus immunitas servaretur, nisi in iis, quæ vено exerceant: aliaque admodum æqua, quæ brevi

servata, dein frustra habita sunt.' Sic Græci usurpant ἡράκλειον. Polyæn. lib. II. de Agesilao. Cicero, ' Legem tribunus plebis tulit, ut Lex Aelia et Fusia ne vaderent.' Pro domo: ' De agris ratum est, de civitate non valuit.' Gebhard.

Nam quum quidam ex his qui simul cum eo in exilio fuerant, cædem eorum vellent, cum quibus in gratiam redditum fuerat, publice prohibuit] Hoc cum impune facerent post Antalcidæ pacem aliquot Græcia civitates multis ac magnis tumultibus ac periculis se implicuerunt. Diodor. lib. XV. 'Απολαθοῦσαι γὰρ τὰς αὐτονομίας (πόλεις) λόγου ἀπήγους ταρά τῶν ἐπεισαγόστων ἐπὶ τῆς Δακεδαιμονίους ἡγεμονίας. Πικρᾶς δὲ τῶν ἀλέγων γνωμένων διὰ τὸ μηδικακεῖν τὸν δῆμον. καὶ πολλῶν φυγαδευμένων ἀπέδειξαν ἑαυτὸς βοηθεὺς τοῖς καταστατιζομένοις. Idem.

Cap. 4. Honoris corona] In Græcia civitatibus, maxime autem Athenis, si quis de republica bene esset meritus, huic corona præmium dari solita, quæ ejus capitì imponebatur; eum vel sacrorum vel ludorum causa maxima undique turba hominum conveniaset. Accedebat præconis elogium, et ut ita dicam cum Jurisconsultis, superdictum, proclamantis haberi τῷ δεῖνα hunc honorem: ΕΤΝΟΙΑΣ ΕΝΕΚΑ ΤΙΞΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ. *Casaubonue.* Illius signum erant rami oleagini, de quibus fusa et erudite Paschalius de Coronis lib. VI. 9. et 16. Adde Meursium in Arboreto sacro. *Honoris ergo corona]* Ergo adjectit contra fidem Veterum Lambinus: et ita frequentius locuti Historici Latini; ut Livius; et Græci omisso ἔνεκα et χάραν. Schott.

Facta duabus virgulis oleaginis] 'Oleastrum' vocat Plinius. Apud Aristophanem in Pluto est, Jovem victores athletas coronare κορίνου στεφάνῳ. *Beroald.* Cæterum duas aut tres tæniae invicem tortæ coronam faciebant, quam vocabant stropum; hoc est,

quod ait Festus, 'quasdam coronas per coronas currere.' Nam totidem coronæ, quot tæniae tortæ. His usi fuerunt antiqui Romani, nondum invento coronas e floribus texere, quod apud Græcos quoque non adeo antiquitus placuit. *Solinus.*

Bene ergo] Cum nota approbationis. Ita Græci suum καλῶν. *Becc.*

Pittacus ille] Χαράκτον et σόρατος, apud Laërtium: quem Μιτυληνῖον vocarunt communiter veteres. Flouuit maxime Olymp. XLII. anno 1. Diogenes in ejus vita: 'Ηκμας ε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν δευτέραν Ὁλυμπίαν. Vide Cyrillum adversus Julianum. *Keuchen.*

Cum ei Mitylenæi] Varie hoc referunt a Scriptoribus. Plutarchus παραγγ. πολετ. 'Ης γὰρ ἐκτίθεσθαι χώρας τοῖς πολίταις γῆν ἦν ἢν ἔθειοι λαβεῖν κελευσθεῖς, ἔλαβε τοσαύτην, δοῃ τὴν ἐπῆλθε τὸ ἀκόντιον αὐτοῦ βαλόντος. Diogenes Laërtius in Pittaco: Καὶ χώραν αὐτῷ ἀπένειμαν οἱ Μιτυληνῖοι, δὲ λερὸν ἀγκεν, ήτις νῦν Πιττάκειος καλεῖται. Valer. Maximus lib. VI. 5. 'Atque etiam cum recuperati agri dimidia pars consensu omnium offerretur; avertit animum ab eo munere; deformè judicans, virtutis gloriam magnitudine predæ minuere.' *Lambin.* *Longol. Mag. Savaro.* *Mitylenæi]* Liber Danielis, *Mitileni.* Scripsaserat Nepos tamen *Mitylenai:* hoc est ἀθυεῖν Μιτυληνῖοι, ut apud Laërtium. Nam hoc magis ad sequelam et sensum sententiae: 'Nolite, rogo vos,' &c. *Keuchen.*

Propria esse consuererunt] Perpetua, P. Daniel. diurna: vid. Donat. Andr. IV. 3. 1. et Nonium Cassian. col. 3. c. 10. et Symm. Ep. 15. lib. 1. *Savero.* Exempla alia vide apud Schiopp. Veris. lib. II. 3.

Ad Ciliciam] Sic legendum, non Siciliam; quod et Longolius jam ante viderat. Nec Silicum; id enim Xenophontica historiæ est contrarium; quæ illum in Pamphyllia prope As-

pendens, cum popularetur agros et pecusiam extorqueret, noctu in castris ab Aspendiis interfectum scribit, lib. iv. Eurymedon enim et Aspendiis in Cilicia sunt, aut certe in Pamphylia. Cilicia autem et Pamphylia sunt inter se finitimes. *Long. Mag. Lambinus.*

Neque oatis diligenter in castris ejus agerentur vigiliae.] Negligentia et remissio vigilarem nunquam non locum dedit cladi atque irreparabili

danno. *Tacit. Ann. i. c. 50.* 'Circumdate stationes; stratis eam tuas per cabilia propterque menses, nulle metu, non ante positis vigiliis.' *Diod. l. xvi. Gebk. Ces. B.C. viii. 12.* 'Nostri detimento admonentur, diligenter exploratis locis stationes dispondere.'

A barbaris] Aspendiis. Xenoph. Diod. Qui Pamphyliæ sessores ad Ciliciam. Vide Strabon. et Ptolemaeum.

IX. CONON.

CAP. 1. Conon] Timothei filius. *Lamb.* Hunc ex Virgilio interpretatur Servius, sed contra omnium fere mentes. Quippe de Samio astrologo Maro capiens, nem de Timothei filio, quod ad Solinum notavit consummatissimus Salmasius. De Conone Xenophon lib. ii. et iv. Diodor. xv. Plutarch. in Lysandro, Justin. lib. vi. ex eo Orosius lib. ii. 16. et lib. iii. 1. Frontin. iv. cap. ult. in fine: infra in Chabria. *Severo.*

In eoque ejus opera magni fuit] Sic Puteanus emendavit in Dataine, multis nullibus interfictis magni fuit ejus opera. Catone: 'magnique opera ejus existimata in prælio apud Senam.' *Mss. et Vet. variant. Me. mens et Van.* in *eoque ejus opere magnus fuit:* Col. in *eoque ejus opere magnus fuit:* Al. et Par. in *eoque ejus opere magnus fuit usus:* in *Mss. Gif. et Put.* in *eoque ejus opere magni fuit;* quæ lectione non parum juvatur conjectara C. V. *Severo.* Vide Schottum in Epaminiondam.

Omnibus ipsis insulis præfuit] Hoc neque apud Xenophontem, neque

apud Diodorum, neque alium quemquam reperi: nisi forte id tempus intelligamus, quo victis ad Cnidum Laodemonis adjutore Pharnabaso, classi regis Persarum prefectus omnes insulas a Lacedemoniis avertit; et Græcos superbo Lacedemoniorum dominatu liberavit. *Lamb.* Vide Demostenem. Meminit etiam Apianus, de Arts Rhet. cap. *περὶ δημοσίου.*

Pharas cepit] Ratgersius Theram substituit, quod retinuit Gebhardus. In Ma. corrupte *speras.* Boecler. *Pharus]* Sic restitui, libris omnibus reclamantibus, veritatis vocem et historie fidem secutus. Phare enim urbs est Thessalite, neque unquam eoc colonia a Lacedemoniis deducta est. Pharas autem commemorat Pausanias in Achaicis: Δέρα μὲν πόλις Ἡλεῖς πρότη μετὰ δὲ αὐτῆς Θάσος, ταῦ Φαρα. Stephanus. Φαρα, πόλις Μεσσηνης, οὗτος οἱ Ἀφαριτιδαι. Στοιχεῖ δὲ ταῦ Αχαιας. Itaque apud Plin. lib. iv. c. 5. legendum puto *Phare*, non *Pharsus*: et apud Xeneph. lib. iv. de reb. Gr. κερκυραῖς δὲ πρότοις εἰς Φαράς, οἴκησε ταῦτη

τὴν χάραν id est, Cum enim naves
et Pharas, hanc regionem populata est,
et ferro, incendioque vastavit. Existi-
mavi etiam aliquando legendum Pa-
tras. Patras enim urba est Achaei,
Plin. lib. iv. 4. ‘Patras colonia in
longissimo premonstrio Peloponnesi
condita, ex adverso Aetoliae, et flu-
minis Eueni.’ Neque est quod quis-
quam mihi dicat, Plinius simpliciter
dicere colonia, non colonia Lacedemo-
niorum; quasi probabilius sit, eum
per coloniam, significare coloniam
Romanorum: quia Romani post pug-
nam Actiacam eo coloniam dedux-
erant, ut testatur Strabo lib. viii.
Hilid enim non me movet. Nam ex
Panania in Laconicis in princ. nec intelligere,
Lacedemonios coloniam
Patras deduxisse, ibi: ἐν τούτοις Πα-
τραι τῷ Πρεγύρων κατέστησεν Ἀχαιοί πό-
λις, ἥπερ τῆς Πάτρας καὶ τῆς καλούσση-
τερή τοῦ Πατρίου τούτου, συνεργάσθησαν
λακεδαιμόνιοι τοῦ στρατοῦ, συνέπεσεν το-
σα. &c. Patras commemorat et
Thacyd. lib. ii. pacis ante contentio-
nem Cneii Lacedemon. Verum tam-
en nunc Pharas potius legendum
arbitror, quo modo edendum cura-
ravi.

Ægos] Egos, ut abique, Codex P.
Dan, ubi Lysander ad internectionem
devicit Athenienses in Lysandro, initio;
et in Alcibiade, sup. vid. N.
Severo. *Ægos flumen]* Est in Thra-
cia amnis Ægos, ut Plinius lib.
secundo capite 40. aliisque testantur;
Greci αἴγες ποταμὸς vocant, id est,
Capra flumen. Stephanus in lib. de
urbibus ad Hellespontum oppidam
eodem nomine αἴγες ποταμὸς ponit.
Magius.

Devicta; Penitus vites atque ad
internectionem cæsse, ut ad resurgen-
dum nullæ vires restarent: sic lo-
quitor statim supra Miltiade, infra
Cimone et Chabria. Curtius lib. ix.
10. ‘Cificia inundata cruento Persa-
rum, et Arbelis, cuius campi devicto-

ram a nobis ossibus strati sunt.’ Gebhard.

Sed tunc quid? Negat id Xenoph.
ÆAA. lib. ii. et Plutarchus in vita
Lysandri. Etenim ex eo prælio fuga
sibi saltem octo triremibus comitan-
tibus quiescivit, et ad Euagoram Cy-
pri regem se contulit. Long. Justin.
lib. vi. Cononem ait propter ‘hanc
eadem patria amissa, exulētum Cyprum
etiquandiu tecoluisse.’ Oroviis etiam
lib. ii. 2. in Cypro hunc exulētum mem-
sisse dicit. Isocrates in Eusagora, in
Cyprum profectum scribit, tam ob
vitæ proprie salatem, tam vero
ut patria opem ferre posset, et auxiliū
compararet. Magius. De qua re
vide etiam Aristotelem Rhet. n. et
Diodorū lib. xiv. *Sed tunc quid?* Absentia imperatoris summi, sed eti-
am a summo proximi, et jungere con-
silia jussi, res in dexteris adminis-
trantur. Plauti dictum est notissi-
mum Amphitruone: ‘Ubi summus
Imperator non adest ad exercitum,
Citius quod non factio ‘et uox’ fit,
quoniam quod factio ‘est opus.’ Sic in
absentia Alexandri, postquam com-
missa Tyri obcidione cum expedita
manu Arabum petiisset, operi Per-
diccois Craterusque propositi adeo
infeliciter rem curuerat, ut iactu a
se ‘mollis vix alia vestigia ab Arabia
rediens invenerit Alexander.’ Curt.
lib. iv. 26. 27. Absentia quippe im-
peratoris segnior ac secundior fit miles.
Liv. lib. XLIV. 4. ‘Neque ipse Per-
seus, quod plurimum intererat, cer-
tamini adfuit.’ Jostinas lib. XLII. 4.
n. ‘Pacoro absente, exercitus Par-
thorum, relictus in Syria, a Camio
questore Crassi cum omnibus dueci-
bus trucidatur.’ Gebhard.

Prudens rei militaris et diligens] In-
fra 4. laudet ducem fortē et pru-
dentem. Propriæ ducis virtutes forti-
tudo, prudens, et industria, illæ in
regenda militia, haec in tuenda disci-
plina. Senec. de Benef. VII. 13. ‘Laus
imperatori etiam vieto et duci reddi-

tur, si et prudentia, et industria, et fortitudo muneribus suis functa est.' Plura Cicer. in Orat. pro L. Manil. Locoen.

Diligens erat imperii] Ita Lambinus et Savaro edendum curaverunt. Cæteri ad unum omnes, *diligens erat Imperator*, quo modo et Nepotis libellus hic inscribitur. Schott. Ita in Connœlo loquitur Cornel. Nepos. 'Diligens imperii' est, qui nihil in eo, quod imperandum est, vacuum relinquit, sed statim imperat. Alias imperia, ut *vacua*, subditi invadunt. Boxhorn.

Cap. 2. Non quæsivit, ubi ipse tuto viveret] Sic Cicero Epist. ad Attic. lib. VIII. 1. 'Ei statim rescripsi, hominemque certum misi de comitibus meis, non me quærere, ubi tutissime essem.' Lambin. Sed tamen ante securitatem quæsiverat, ut Isocrates Oratione citata attestatur, et Plutarchus in Euagora. Ait in Artaxerxe, haud securitate contentum fuisse, sed rerum mutationem, veluti in pelago fluctum, exspectasse. Mag. Patriæ deesse, ubicunque sit, vir bonus non debet, imo non vult. Lib. v. 51. 'Nisi hæc quoque pro patria dimicatio esset, cui deesse, quoad vita suppetat, aliis turpe, Camillo etiam nefas est.' Gebh.

Ad Pharnabazum] Justin. lib. vi. hæc copiosius habet. Item Xenophon ΕΛ. IV. unde ista fere descripta sunt. Longol.

Satrapem Ionie et Lydie] Justin. lib. v. Lydiæ Satrapem sive Prefectum, non Pharnabazum, sed Tissaphernem dicit. Mag. Nepos infra in Datame, alium Satrapem vocat illarum provinciarum, Ariobarzanem. Unde apparet, Ioniam et Lydiam, unam tantum Satrapiam fuisse, seu præfecturam provincialem, que ab uno Satrapi regebatur. Sic Herodot. lib. v. Orcætem quendam νόμον τὸν τε Φρύγιον καὶ Λύδιον καὶ Ιωνικὸν obtinuisse refert, quod ex aliis etiam Scriptori-

bus ratum fecit eruditissimus Brissonius. Keuchen.

Eundemque generum Regis] Supra in Pausania: 'Mardonius Satrapes regius, natione Medus, regis gener.' Ut credibile sit, illas semper eparchias a solis Magni Regis generis administratas fuisse, qui nonnunquam vice socii sui fungebantur. Keuchen. Duxerat autem Pharmabazus Apamam uxorem, unam ex Artaxerxi filiabus, ut tradit Plutarchus in Artaxerxe.

Quam cum Artaxerxe fecerant] Plutarchus, ibidem dicit eam esse appellatam εἰρήνη τὴν ἐν Ἀρτάξει, pacem factam Antalcide interprete et legato: si fas est, inquit ille, contumeliam et proditionem pacem appellare. Hanc commemorat et Xenoph. lib. iv. de rebus Græciæ. Sed hæc pax posterius facta est quam Agesilaus in Asiam classem exercitumque trajecisset, ut intelligere licet ex Plutarcho in apophth. Lacon. ibi, ἐτελὲ δὲ Κόρων καὶ Φαρνέβαζος τῷ βασιλέως ναυτικῷ θαλασσοκρατοῦντες, &c. Videtur igitur ea societas esse intelligenda, quam Lacedæmonii cum Dario secundo, hujus Artaxerxis, qui Μηχίμων, id est, Memor dictus est, et Cyri patre, fecerunt: de qua Thucydides lib. VIII. Sed discrepat a Xenophonte et Plutarcho Probus. Illi enim narrant, Agesilaum eo in Asiam a Lacedæmoniis esse missum, quod audierant, regem Persarum Artaxerxem exercitum et classes adversus Græcos parare: Xenoph. et Plutarch. in Agesilaon. Non igitur Lacedæmonii, sed Persæ in societate non manebant. Lambin.

A Tissapherne] Tradit Xenophon in Agesilaon, huic Regis iussu caput a Tithrauste esse abscessum. Idem et Diodorus XIV. Erathichomo perditus et universo Græcorum generi infestus, ut Plutarch. refert.

Hunc adversus Pharnabazus habitus est imperator] Acribus hostium duci-

bus acres ac negotiis pares Legatos quoties rex opponit, non injuria sibi optima quæque de successu spondere debet. Laudanda Darii circumspetio, qui celebrata Alexandri virtute et celeritate in recuperando Græciam ducatu opposuit Memnonem Rhodium fortitudine et rei militaris scientia præstantem: Diod. lib. VIII. ἡγεμόνας δὲ ἀριστούς προκρίνων, εὐ τοῖς ὑπῆρχε καὶ Μέμνων δὲ Ῥόδιος, διαφέρον ἀνδρείᾳ καὶ σωτέρει στρατηγικῇ. Vide Justinum XXXI. 7. p. ‘Sed adversus Annibalem quis melior quam Africani frater crearetur?’ Gebhard.

Multum ducem summum] Mendoza codex et Savaronis editio, *Hic multum ducem summum*, quod non aspernabile videtur. Quid enim est *militum dux summus*, nisi forte amserum aut anatum aut gregis ducem comminisci velit? Gebh.

Agesilaum Asiam TAURO tenuis Regi fuisse crepturum] Videntur hæc transcripta e Diodoro lib. XV. Καὶ πέρας εἰ μὴ μετεπέμψατο αἰτὸν οἱ Σπαρτιάται διὰ τῶν πολευτικῶν χρεῶν σχέδον ἀν καὶ τὴν ὅλην τῶν Περσῶν βασιλείαν εἰς τὸν ἐρχόντα κυβόνος κατέστησεν. Agesilaus inferius, ‘Qui cum victori præsset exercitui, maximamque haberet fiduciam regni Persarum potiundi.’ Gebh.

CAP. 3. Tissaphernes] Longolius *Tissaphernes*. Codex Danielis *Thysiphernes*, ut ubique. Scribendum *Tissaphernes*, nam in Græco est *Τισσαφέρνης*. Keuch.

Nequæ admirandum] Venustius scripta lectio, et Ultrajectinus, *neque id mirandum*. Schott. Gebhard.

Cyrum fratrem] Dario ac Parysati (ut ait Plutarchus in Artaxerxe) filii quatnor fuerunt: major natu Artaxerxes hic de quo loquitur Probus, cui Mnemoni, hoc est Memori, cognomentum fuit: proximus etate Cyrus hic: et iis juniores Ostanes, et Oxyathines. Artaxerxes et Cyrus de regno inter se armis decertarunt: tandem Cyrus primum ab Artaxerxe (ut quidam volunt) vulneratus; post a Per-

sico adolescente nomine Mithridate, postremo a Caunio quodam vilissimo homine sauciatus, venaque poplitis perfracta concidens, et tempus ad lapidem allidens, exanimatus est. Auctor Plutarchus in Artaxerxe, qui hunc, Tissaphernis opera, Cyrum bello superasse non dicit, sed solum ad rem quod attinet, retulit. Quod cum Artaxerxes regnum esset adeptus, et Pasagardis a Persarum sacerdotibus de more se regno vellet initiari; Tissaphernes Cyrum, qui fratrem sibi prælatum necare insidiis nitebatur, detulit, fuitque in causa ut ille comprehensus, in carcerem conjiceretur. E quo postea dimissus, copias ad bellum cum comparasset, variisque rationibus militia consilium dissimularet, dum adversus Artaxerxem ascendere parat, Tissaphernes Regem adiens, rem omnem, bellique apparatus, indicavit.

Posteaquam venit] Justinus VI. ‘Itaque Conon diu rege per epistolas frustra fatigato, ad postremum ipse ad eum pergit.’ Plutarch. quoque in Artaxerxe Cononem testatur ad regem epistolam misisse, mandasseque iis qui ferrent, ut per Zenonem Cretensem vel Polycritum medicum, aut si non adessent, per Ctesiam medium, regi eam redderent. Magius.

Ad Chiliarchum] Codex P. Danielis, ad *Cheliarchum*. Lege χιλαρχον. P. Daniel. Qui fuit tribunus militum. Long. Χιλαρχος a Græcis dicitur, qui mille viris præfector est. D. Hieronym. Exod. c. 18. pro Chiliarcho, Tribunum dixit. Ad hanc vocem quod attinet, Q. Curt. lib. v. sic inquit: ‘Novem qui fortissimi judicati essent, singulis militum millibus præfutri erant, Chiliarchos vocabant.’ Josephus lib. III. de bello Judaico: ‘Milites,’ inquit, ‘ad Centuriones, illi ad Chiliarchos convenient.’ Mag. Cæterum iste Chiliarchus alio nomine ob officium vocatur εἰσαγγελεύς. Diodorus lib. XVI. ‘Αριστοφάνης ἦν σι-

αγγελεῖς τοῦ βασιλέως καὶ πατρότατος τῶν φίλων μετὰ Βαρύβαν. Colligo tamen aliquando ista officia separata fuisse, et Chiliarchi dignitatem Internancii sive εἰσιτηρεύτας honore ampliorem atque celsiorum. Nam ut patet ex lib. xvii. Aristonanes postea denum ad Chiliarchi gradum ascendit. Gebh. Idem Megistanes vocabatur, et post Regem totius regie curationem habebat, quemadmodum apud Ἑgyptios dicebatur. Qualia in Oriente multa nomina, quae se latissime extendunt. Nec ambigo, quia hic fuerit ναυτος ex Persarum δορυφόρους, quos misle fuisse, testatur Athenaeus lib. xiii. 3. Quibus aliquanto villores erant Cubicularii, ad ostium palati, quos καλούποτε vocabant, vel secundum Plutarchum, καρεύδορος. Keuchen.

Qui secundum gradum imperiū tenebat] Venusta figura dictum. Cicer. de Offic. ‘Tenere consulatis dignitatis gradum.’ Et pro Plinio: ‘Summam in aliquo loco tenere et dignitatis et gratiae.’ Infra Phocione: ‘Namque auctus adjutusque a Demosthene, eum quem tenebat, ascenderat gradum.’ Sueton. Claud. c. 4. ‘Quin per eosdem gradus et articulos producendus sit.’ Gebh.

Utrum colloqui malis, an per literas edere] Per epistolam, aut per num- cium,’ ut est apud Plautum in Mil. act. iv. sc. 6. Et in hac narratione σερπίν Nepos ἐλληνιζει. Nam Graeci βασιλέα ἄτλως τὸν Πέρσην appellabant, ut supra a nobis ad Miltiadē notatum. Qui tamen adeundi mos ab aliis deinceps regibus, aut regia potestate prædictis observatus. Tacitus Ann. iv. de Tiber. ‘Moris quippe tum erat, quanquam præsentem, scripto adire.’ Keuchen.

An per literas edere] Agere, Schott: Dan. Gifan. Savaro. Malim edere. Curtius dixit quodque ‘edere man- data’ lib. x. 32. Noster paullo post. Liv. lib. xxx. ‘Posteaquam edita mandata.’ Gebh. An per literas] Mos

vetus, quanquam præsentem prin- cipem, scripto adire. De quo etiam Tacitus Annal. iv. Casses ejus, ut mediate, non plus minusve loqua- tur; ut rem magis anima et memorie Principis commendent; ne coram al- loquati, Principem occupatum longo- teneant sermone; ut tempus ad in- tegram consultationem servetur; et repulse padori literis, quae non erubescunt, occurratur. Lipsius in comm. et Forester. in not. polit. ad d. I. Taciti. Cononi causa fuit, quod prætens nolle more Persorum ado- rare regem, ut mox auctor addit: Loccen. Illud agere expandit Ultra- jectina et Longollana editio.

Si in conspectum veneris] Arnobius προτάττει in simili narratione lib. vi: ‘Ut eos possimus coram et communis intueri, affari de proximo.’ Ubi et affari est, quod hoc loco προσκομεῖ, sive adorare. Keuchen.

Venerari te Regem] Priester cateros Justinus lib. vi. ‘Itaque Cōnon dicit rege per epistolam fatigato,’ &c. Reges enim Persarum se fratres Solis et Læsa jactabant, et ut Dii adorari volebant. Priester ea qua in Sidoni- um lib. viii. Epist. 9. elegantissime Petrus Chrysologus Serm. 120. ‘Ne- ve simus, ut Persarum reges, qui sub- jecta nunc pedibus suis sphera, ut potum se calcare vices mentiuntur, nunc radiato capite ne sint homines; solis resident in figura, nunc impositis sibi cornibus, quasi viros se esse doleant, effeminantur in lunam, nunc varias velut siderum simulant formas ut hominis perdant figuram.’ Savero. Plutarchus in Themistocle ex persona Artabani Chiliarchi: ‘Ημὲν δὲ πολλῶν γόρην καὶ καλῶν δυτῶν, κάλλιστος οὐτέ δοτι, ΤΙΜΑΝ ΒΑΣΙΛΕΑ, ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΤ- ΝΕΙΝ ΕΙΚΟΝΑ ΘΕΟΤ ΤΟΥ ΠΑΝΤΑ ΣΩΖΟΝΤΟΣ. Ergo Orientalium fuit, Reges suos superstitiose venerari, sive adorare. Quod apud se in more esse, negabant Lacedæmonii. Vide Herodot. Polyma. Οὐτε γάρ σφι ἔ

μέρη εἰναι διθύρας προσκείσθων. Hebrew eundem cultum observabant, ut apparet ex 2. Samuelis cap. L. et XIV. Jud. x. De aliis auctor locuples est Nazianzenus Orat. I. in Julianum: Νόμος δεῖ βασιλεῦσαι, σὺν οὐδὲ μὴ εἰ καὶ τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ τὸ βασιλεύεσθαι. Lege Arnob. lib. III. aduersus Gentes, et Isocratem in Panegyrico. Mos adorandi talis erat: genu flexo, proni procumbentes in terram, fronte humum seriebant, ac terram osculabantur. Curt. v. et VII. 21. Val. Max. VII. 2. Joseph. XXI. Martial. Epig. X. 72. Manas etiam ad targum referebant: ut tradit Laciannos in Navigio. Ac Reges quidem ut Deos venerabantur, et pro talibus eos habebant. Unde postmodum orta est omnis illa idolatria, quam ‘Regum stultitiam’ vocat in Dario Subpicins. Qualis in Nebucadnezare, Alexandro Magno, Romanisque Imperatoribus tristia experientia habemus. Keuchen. Plura Brissontius lib. I. Persic. et Petrus Pithanus k. I. adv. subces. Schott. De adalitudi voce vid. Cl. Grenou. notis ad lib. IX. 18.

[*Προστάτης*] Codex noster προστάτης. Quod eodem recedit. Schott. Gebhard. Pintar. historiam tribuit Themistocli, nisi forte utriusque acciderit. Schott.

Sed cereor ne civitati mea sit oppressio] Graecis enim aut Atheniensibus, severo populo; turpis et indigna ejusmodi veneratio habebatur. Vid. Vak. Max. VI. 3. ext. et Piatar. Themistocle. Quare Ismenias lepido strategemate usus est, cum regem Perzaram accederet, quod narrant Alian. Var. I. 21. Piatarch. Artaxerxe.

Itaque qua volebat, huic scripta tradidit] Lambin. aliis. in libris impressum fuisse testatur, Qua huic volebat, scripta tradidit. Unde quidem effingere maluerunt; Qua hunc volebat, ei scripta tradidit. Nihil literis, sed per interauntios acta omnia tradit Justin.

lib. VI. 2. ‘Agit tamen cum eo per internaciones.’ Gebb.

CAP. 4. *Res tantum cunctitate ejus motus est]* Contra Diodes, qui suau Pharnabazi scribit ab Artaxerxe clavis imperium Coneni fuisse mandatum, lib. XIV. Φαρνάβαζος δὲ, τὸν πρὸς Δακεδαιμονίους ἀνοχῶν γενομένων, ἀκόη πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συνέστησεν αὐτὸν ἄστολον ἐπειδόμενον, καὶ γενεροφόρον Κόνωνα Ἀθηναῖον. Gebhard.

Et ei permisit] Diodes paucilo aliter eodem libro.

Quem vellet, eligere ad dispensandam pecuniam] Taūtēs Graeci vocant, pecuniis cogendis, administrandisque praefestum. Dispensator aliquando dicitur (servile alia id nomen). Vide Marcell. Donatum in Saetor. August. c. 67. Boecler.

Id arbitrium negavit nisi esse consilii] Eam. electionem, prudenter. Nam mire placet hominibus, iis in primis, qui nobis maiores sunt, si ita illis consilium densus ut eos rectius rapere dicamus, quod. etiam Epidicus observat ap. Plautum, II. 2. 72. Sic apud Cses. B. C. I. 13. Decuriones Auxini docent ‘sui judicij res non esse.’

Qui optime nos nosse debet] Martialis: ‘Principis est virtus maxima, nosse nos.’ Rationem non contemnendam consignavit Trogus apud Justinum lib. VI. 2. ‘Postulat dari sibi ministrum impensis, quia pluribus id mandare perniciosum sit.’ Gebhard.

Caterique civitatibus maritimis novas longas imperaret] Phrasis valde frequens Curtio, ut inde colligam, nec non ex aliis plurimis, Ruffum Cornelli nostri perstidiosum fuisse. Sic dixit lib. M. 4. ‘Naves sociis imperare.’ Caesar de Bell. Gall. lib. VI. 4. Curt. lib. IX. 38. ‘Equites civitatibus imperaret.’ Iste iterum Comment. I. 7. ‘Provincia toti quam maximum militum numerum imperaret.’ Lib. VII. 4. ‘Qua oblitera potestate omnibus iis

civitatibus, obsides imperat.' Nepos, vita Attici: 'cum privatis pecunias per epistolas imperaret.' Sic Græci adhibent ἐπαγγέλλειν. Gebh.

Classem compararet] Sic MSS. et Vulgati in Agesil. 'Namque fama exierat Artaxerxem comparare classes.' In Miltiad. 'Classem quingenatarum navium comparavit.' Savaro.

Non sine cura rem administrarunt] Auxilia enim navalia belli a Rege Ægypti Hercynione petiverunt, et undique a sociis magna contraxere subsidia, ut inquit Orosius lib. III. 2. Mag.

Ducem fortē et prudentēm] Et præterea res hostium apprime edocutum. Diodor. lib. xiv. Οὗτος γάρ ἦν ἡμετέρος τῶν κατὰ πόλεμον ἀγάνων, μάλιστα τῶν πολεμῶν. Gebhard.

Regis opibus] Codex P. Danielis, *Regis opibus.* Sic in Themistocle, classiariis Regis, pro regis. Keuchen.

Pisandro duce] Sic legendum, Pisandro duce, non Lysandro, ut habent libri vulgati. Lambin. Græcis est Πεισανδρος. Xenoph. IV. Plutarch. Agesilao, et Justinus. Diodoro xiv. est Πειρίαρχος, ut alii notarunt, mendose. Bongars.

Hos Conon apud Cnidum] Isocrates in Euagora, de Cononis rebus gestis loquens, et consilio quod Persis dedit ad opprimendum Lacedæmonios: Πεισθέντων ταῦτα τῶν στατηρῶν, καὶ ναυτικοῦ συλλεγέντος, Λακεδαιμόνιοι μὲν κατεναυμαχήσοσι, καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπεστρέψοσι, οἱ δὲ Ἕλληνες ἡλευθέρωσοσι. Si victis Spartanis a Conone secuta est libertas Græciae, igitur solutum fuit eorum imperium. Idem in Orat. ad Philipp. Συντάντος τῷ Κόνωνι ναυτικοῦ τερψτη Κύδον, νυκτος τῇ ναυμαχῃ, Λακεδαιμονίους μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, τοὺς δὲ Κλλούς Ἕλληνες ἡλευθέρωσε. Ex his constat, Lacedæmoniorum clade ad Cnidum accepta fuisse finitum; qua in re Græcorum omnium firmus est consensus. Cœ-

perat anno priore Olymp. xciv. desit anno altero Olympiadis xcvi. duravit annos vix x. Isocrates Panathenaico: Σταριώται ἔτη δέκα μόδις ἐπεστάτησαν τὸν Ἑλληναν. Casaubon.

Multas naves capit, complures deprimit] Curtius lib. iv. 37. vocat demergere. 'Naves,' inquit, 'omnes fere aut demersit aut cepit.' Sed istud non est inelegans. Cæs. Civ. B. I. 58. 'Partem navium deprimunt; non nullas cum hominibus capiunt.' B. C. I. II. 6. 'In naves impedita impetum faciunt celeriterque deprimunt.' Tacit. Hist. lib. IV. 79. 'Major pars navium depressa aut capta.' Hirt. lib. de Bell. Alex. cap. 11. 'Capta est una hostium quadriremis, depressa est altera.' Ibid. c. 16. 'Deprimuntur tres nostris incolumibus omnibus.' Auctor de Vir. Illustr. cap. 41. Græci vocant βαθέειν, crebrius καταδύσαι. Diod. Aristoph. Ran. Act. I. sc. 2. Κατεδύσαμεν γε ναῦς τῶν πολεμῶν η δύσεις η τρισκαιδεκα.

Qua victoria non solum Athenæ] Accidit illa sub Eubulide; ut testatur illius ætatis Lysias. Quare Diodorus errat necessario, qui in anno præcedente, sub archonte Diophanto, illum refert. Meursius. Meminit ejusdem Athenæus lib. I. Deipnos. Κόνων δὲ τῷ περὶ Κύδον ναυμαχίᾳ νυκτος Λακεδαιμονίους.

Quæ sub Lacedæmoniorum fuerat imperio] Ἀπλῶs heic sumitur imperium pro θαλαττοκρατίᾳ, quæ nihil aliud fuit, quam Spartæorum et Atheniensium alterna potestas obtinendi maris. In Pelopida: 'Qua paucitate perculta est Lacedæmoniorum potentia.' Quod frequens apud Cornelium et alias. Keuch.

Liberata est] Unde etiam erectæ fuerunt publico sumptu binæ statuæ prope Jovis Servatoris simulachrum, quarum una Cononis, altera Euagoræ Cypræ Regis. Vide Plutarchum.

Muros dirutos a Lysandro] Sed per-

missu Pharnabazi, cum quo in Peloponnesum navigans Laconicam vastavit, sociosque Atheniensium in Spartanos incitavit. *Ernst.* Isocrates ad Philippum: Οὐ μόνον δὲ τὰ τείχη τῆς πατρίδος ἀνέρθωσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τάλαν εἰς τὴν αὐτὴν δύξαν προήγαγεν. Sic Demosthenes, Pausanias, Xenophon, Athenaeus, Polyænus, alii; nec ullus exstat fere scriptor, qui non minimum alludat. *Justin. lib. vi.*

Civibus suis donat] Athenaeus, præter istam libertatem, plura illius regnent in cives beneficia, l. i. *Long.* *Cap. 5.* *Accidit huic, quod ceteris mortaliis; ut inconsideratio in secunda, quam in adversa esset fortuna]* Idem pene verbis Justinus sine Philipicarum Histor. ‘Hamilcar,’ inquit, ‘magnis rebus gestis, dum fortunam inconsultius sequitur, in insidias deductus occiditur.’ Contra de Timoleonte: ‘Id quod difficilius putatur, multo sapientius tulit secundam quam adversam fortunam.’ Contrarium sentit Diodorus: Εἴτε χρόνος ὑπάρχει συμφορὰς ἐνεγκάντιας, ή τὰς εὐμεγέθεις εὐηγειας ἐμφρόνως. Sed assentior Nepoti, et rationem reddit Tacit. Hist. l. 15. ‘Secundæ res,’ inquit, ‘acrioribus stimulis animum explorant: quia miserie tolerantur, felicitate corrumperimur.’ Quem locum expressisse Tacit. ex Oratione M. Cato-nis pro Rhodiensibus mibi videtur. Fragmentum istud, prout emendavit Cl. P. Scriverius ex lib. vii. 8. Gelii, advocabo: ‘Scio solere plerisque hominibus rebus secundis atque prolixis atque prosperis animum excellere, atque superbiam atque ferocitatem angescere atque crescere: quod nunc magnæ curæ mihi est, quia hæc res tam secundæ processerint, ne quid in consulendo adversi veniat, quod nos-tras secundas res conficiet, neve hæc lætitia nimis luxuriose eveniat. Ad-versæ res se domant et docent quid opus sit facto; secundæ res, lætitia transvorsum trudere solent a recte

consulendo et intelligendo.’ Nam res adversæ futurorum metu diligentiam acuunt atque intendunt; secundæ vero securitatem, contemptum, atque insolentiam pariunt. *Diodor. l. XIII.* Εὐδαιμονῶστοι γάρ ὅντες τῶν Ἑλλήνων τὴν εὐτυχίαν δισκερ βαρὺ φορτίον οὐ φέροντες. *Id. lib. XVIII.* Οἱ πλεῖστοι γάρ διὰ τὴν εὐτυχίαν ἐκαρρόται μὲν ταῖς εὐτυχίαις, ὑπερήφανοι δὲ ἐν ταῖς γεγνόμενοι τῆς ἀνθρωπίνης καὶ κοινῆς ἀνθετε-riais ἐπιλάθονται· διὸ καὶ νῦν τὸς πλεῖσ-τους δρόν ἔξεστι ἐπὶ τὴν ἀτυχίαν, δισκερ τὶ βαρὺ φορτίον, φέρειν ἀδυνατοῦτας. Conqueritur hoc de suis apud Curtium Alexander lib. x. 10. ‘Secundis rebus, quæ circumfluunt nos, insanire cœpistis, obliti status ejus, quem be-neficio exiustis meo: digni hercule, qui in eodem consenescatis; quoniam facilius est vobis adversam quam se-cundam regere fortunam.’ Idem Scriptor de Dario, qui sanctos et mi-tes mores in regio fastigio mutaverat crudelitate, lib. III. 7. ‘Erat Dario mire ac tractabile ingenium, nisi et-iā suam naturam plerumque for-tuna corrumperet.’ Et de eodem Da-rio Charidemus ibid. ‘Tu quidem N-entia regni subito mutatus doeu-mentum eris posteris, homineas cum se permisere fortunæ, etiam naturam dediscere.’ Hinc intelligendum illud Taciti lib. vi. 48. ‘An cum Tiberius post tantam rerum experientiam vi dominationis convulsus et mutatus sit?’ q. d. Tiberium licentia imperii ac rebus secundiis abstractum eos mo-res indusse, quos fortuna regia præ-cepisset, abjectis, quos natura et in-stitutio dedisset. Mutatum quoque et convulsum esse Alexandrum regni licentia queritur disertissime fac-un-dissimus Curt. lib. x. 6. ‘Cœperat esse præcepit ad repræsentanda sup-plicia; item ad deteriora credenda. Sic scilicet res secundæ valent com-mutare naturam, et raro quisquam erga bona sua satis cantus est.’ At revera is sapiens perhibetur, qui

namque fortunam aequo fert anima, neque tristi succumbit, neque secunda effertur. Rutilius: 'Nec tantum duria nituit sapientia rebus; Pectore non alio prosperiora tulit.' Aristot. lib. i. Ethic. τὸν μὲν γὰρ ἐς ἀληθῆ δύοδιν καὶ φύρων πόσας οἴμεται τὸς τύχας εὐτυχίμων φέρειν. 'Ἄθηλος quidam: Οἱ πεπαιδευμένοι καθότεροι εἰς παλαιστρας, μᾶν τέσσον, ταχέος καὶ ένδεξος εἰς τὴς δυνάμεις θεαστατα. Et Basilius: Οὐρανὸν δοῦνει καὶ πορφυρὸν μετεπέγνη, καὶ εὐτυχεσμένας τῆς δυνατεύμης φύσεις πεταζομένοι βραχίονα τὰ συμπίττουτα, καὶ δροσεῖς αὐτὸς διατύπων, μέρε έπαρθρον εἰς ταῦς εὐηρίσκεις μέρε μοτεμέταν εἰς ταῦς συμφοράς. Gebhard.

Ut inconsideratio in secunda, quam in aduersa] 'Ιανεὺς μὲν οὐδὲ μὲν ἔρεψας θύμο τοῦ συμβέβηκε, τὸ τὰς μὲν εἰς ταῦς ἐπιτυχίας ἔξοντας μὴ δύνασθαι φέρει ἀνθρώπινος, ἀν δὲ ταῦς τερπνεῖταις εἰλαβεῖς ἔπειθαι καὶ πορεύεσθαι. Polybius Hist. xvii. Casaub. vert. 'Accidit hoc et alii fortasse iam ante, ut rebus letis potentiam ferre, sicut homines par erat, nequirent; in adversa cante admodum et prudenter statum suum conservarent.' Vida Var. Lect. Mureti libro v. 15. Boeck.

Quam ultum] Alii libri habent, cum uelici: ali, cum ultum: ego ultum malo. Nam revera ultus erat patris injurias maris refectis, et de integro excitatis, quos illi diruerant. 'Patris injurias' antem, id est, injurias a Lacedæmoniis patriæ illatas. Lambin.

Plura concupisit quem efficere potuit] Ingens ambitionis relictis mediis ruentium ad summa sua pernicio. Tacit. Ann. xii. 66. 'Brutidium artibus honestis copiosum, et, si rectum iter pergeret, ad clarissima quæque iturum, festinatio extimulebat, dannæ aquales, dein superiores, postremo suasmet ipse spes anteire parat: quod multos, etiam bonos, pessum dedit, qui, spretis, quæ tarda cum securitate, præmatura, vel cum exi-

tio, properant.' Gebh.

Non solum inter barbaras, &c.] Alterum inter redundant. Schott.

Id quæ minus diligenter esset colorum Valde hic discrepant inter se Historici. Nam Xenophon quidem 'Ελ. iv. παρατ., Lacedæmonios, posteaquam cogovernment, Cononem muros urbis et Piræi a Lyandro dirutus, pecunia regia de integro excitasse, et urbeis Leonis et Etolim in continente sitas ad Athenienses transfare cogitare, constituisse his de rebus Tiribasanum praefectum regium docere, confisos fore hoc pacto, ut ille aut secum societatem iniret, aut Cononi sumptus in classe appeditas desimeret: qua re audita, Athenienses contra eum Cononem legatos quartos, Hermogenem, Dionem, Callisthenem, Callimedontem, ad Tinibazum mississe; legatos etiam a sociis, qui una proficerentur, evocasse; quorum orationibus auditia, Tiribazum claram Antalcides Lacedæmonierrunt legato pecuniam dedisse, ut classe ab illi instructa, Athenienses et eorum socii cupidi pacem expeterent atque exoptarent: Cononem autem tanquam injuriam Regi facientem, in vincula conjectisse. Sic Xenophon. Diodorus vero lib. xiv. scribit, Tiribasanum Cononi, ob res proapere ab eo gestas invidisse, et hac causa praetexta, quod urbeis Atheniensiibus acquireret classe et copiis Regis, eum Sardis perductum in vincula conjectisse. Isocrates aperte significat in Panegyrico; Cononem immerito a Persia esse comprehendens. Lambin.

Magna de re] Sic ex fide Ms. mei et Gif. emendavi et dispunxi. Ms. Put. cum vulg. magna festinatione. Savaro.

Ubique periisse] Editio Parisiensis, ubique eum periisse. Diodorus Siculus de eo supplicium sumptum esse significat libro xv. his verbis: 'Τυχερέστας δὲ Πρικράτης μὴ συλληφθεὶς, καὶ τίκτω-

πλαστήχη, καθάπερ Κάνων ἐπιτελεῖ ὁ Ἀθηναῖος.

Dion Historicus] Scribendum *Dion*, qui Græcis Δίονος. Plutarch. in Themist. Ἐφόρος δὲ καὶ Δίονος, καὶ Κλείταρχος, καὶ Ἡρακλεῖδης. Atheneus lib. III. et v. Longoi. Lambin.

Mag. Savar. Scriptis hic Persica, pater fuit Clitarchi, vixitque tempore Artaxerxis Ochi, et Philippi. Gebhard. De quo vide Magnum Vossium de Græc. Histor. lib. IV. 8.

Teribazo] Qui pedestribus copiis præserat, teste Diodor. Sicul. lib. XIV.

X. D I O N.

CAP. I. *Dion, Hipparini filius]* Diodorus Siculus lib. XVI. Διὸν δὲ Ἰππαρίου, Συρακουσiorum ὑπέρχων ἐπιφανέστατος. Vide Suidam et Plotarchum. M. Tull. Tuscul. Quest. v. Valer. I. II. 8. I. IV. 1. *Savaro.*

Namque ille superior] Major, antiquior. Sic ‘Cato superior’ Valer. Max. lib. VIII. 15. qui aliis *major*. Superiores eidem ‘majores’ lib. II. 1. ‘Majores natu in conviviis ad tibias egregia superiorum opera carmine comprehensa pangebant’ Gebhard. Hunc infra Dionysium Siculum priorem vocat. Keuchen. Qui duodecimadriginta annos tyrannidem obtinuit, cum v. et XX. annos natus dominatum occupasset, inquit M. Tullius Tuse. Quest. v. Et ita Diodorus Siculus lib. XIV. Μερ' δλγος δὲ χρόνος Διονύσιος εἰς ἀρρωταὶς ἐμπέσων ἐτελέτησε, δυσαστένως ἦτη τριποντα καὶ ὅκτω. Lambin.

Aristomachen sororem Dionis] Sic Diodorus lib. XIV. Habuit enim duas uxores Dionysius superior, unam nomine Lorida, natione Locram, Xeneti viri civium stiorum nobilissimi filiam; alteram Syracusanam, nomine Aristomacham, Hipparini filiam, Dionis sororem. *Idem.* Easque uno die duxit. *Aelianus aperte:* ἐν μὲν ἡμέρᾳ δύο γυναικας ἥγεντο Διονύσιος, Δωρίδα, τὴν Δωρίδα, καὶ Ἀριστωνέτην τὴν Ἰππαρίου,

Delph. et Var. Clas.

Διονύσιος δὲ ἀδελφήν. Et adjungit continuo polygamiam: Καὶ παρ' ἕκατέρας ἐπιτελεῖ ἐν τῷ μέρει. καὶ ἡ μὲν ἡκολούθη στρατευμένη, ἡ δὲ ἐπανήκοonta ὑπεδέχετο. Var. Hist. lib. XIII. Vid. ad utrumque locum Notas Cl. Schefferi. M. Tullius Tuscul. lib. V. ‘Cumque duas uxores haberet, Aristomacham civem suam, Doridaem autem Locrensem; sic noctu ad eas ventitabat, ut omnia specularetur, et perscrutaretur ante.’

Habuit in matrimonio] Supr. in Præfat. ‘sororem germanam habere in matrimonio.’ In Cimone totid. verbis. *Savero.*

Ex qua duos filios, Hipparimum et Nyssum] Diodorus Siculus, Hipparimum et Nyssum: Plutarchus in Dionae, non negat quidem ille, Dionysio majori ex Aristomacha filios esse natos, sed scribit, ex peregrina Dionysium; cuius hic vita scribitur, antequam illa gravida fieret, natum esse; et Aristomacham diu infecundam fuisse. Sed quod ad rem attinet, Plutarchus tradit Areten nupsisse prius Thearidae Dionysii fratri; eo mortuo vero, Dioni, cum esset sororis filia. Sic Plutarchus in Dionae: Σαφροσύνη μὲν Διονύσιος τῷ νικῷ συνφέρει, Ἀρέτη δὲ Θεαρίδη τῷ ἀδελφῷ. τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ Θεαρίδου Διὸν ἔλαβεν Ἀρέτην ἀδελφιδῆν οὐσαν. *Idem*

Nep.

2 L

paullò post scribit, tres liberos Dionysio ex Locrensi uxore esse natos: quatuor ex Aristomacha, duos mares, totidemque foeminas. *Lambia.*

Sophrosynes] Editio Parisiana, nomine *Sophrosynem*. Codex Longolianus, *Sophres*: quod compendio editum, pro *Sophrosynen*. Keuchen.

Nuptum dedit] Sic supra locutus est Nepos in Pausan. ‘Des ei filiam tuam nuptum’ et iterum infr. ‘Areten Dionis uxorem alii nuptum dedit.’ Terent. Andria. ‘Datur illa hodie Pamphilo nuptum?’ Idem in Hecyra: ‘Peril, ex quo censes, nisi ex illo cui data est nuptum, obsecro?’

Alteram Areten, Dionis] Libri quidem Areten omissunt. Vulgati, et *Areten, quarum priorem Dionysio*, &c. In *Aeliano* ‘*Apérta* reponendum, pro *Apérta*, Var. Hist. lib. XII.

Come] Atqui fuit contumax et acerbus natura, vel Platonis, qui eum optimè noverat, testimonio: qui eum reprehendens in epistola quadam, sic ad eum scribit: ἐθνυμὸν δὲ θεοῖς δοκεῖ τισιν ἀθεοτέρας τοῦ προσήκοντος θεοπετυχούσιν μηδὲ οὐν λαζανάτερος οε, θεοὶ διὰ τοῦ δρόσους τοῦς ἀνθράκους καὶ τὸ πράγματα δοτοί. ἡ δὲ αὐθεδεια ἐργαλητὸς ξύνοικος. Sic et Plutarchi, in Dione: ἄμβλαι δὲ καὶ φύσει τινὰ τὸ θέος ὕγκον ἔχειν αὐτοῦ, καὶ τραχύντα δυσπρόσθοδον ἐν ἀπερέξει, καὶ δυσξύμβολον, &c. Idem sub extr. eandem morum asperitatem notat, et verba illa superiora Platonis profert. Et in lib. πάντα τὰ τοῦ διακρίν. τὴν κώλακα τοῦ φίλου, eo loco, ubi docet, tunc potius monendos et reprehendendos esse amicos, cum rem suam bene gerunt, et fortunati sunt, quam cum eis fortuna adversatur. Plutarchi verba sunt haec: τοιάντα τοῦ Κύρου πρὸς Κυαξέρην, καὶ τὰ πρὸς Διῶνα Πλάτωνος, ὅτε λαυράρχατος ἦν, καὶ πάντας εἰς ἀντρὸν ἀνθράκους ἐπέστρεψε διὰ τὸ κάλλος τὸν πραξέαν καὶ τὸ μέγεθος, παρακελευμένου φυλάττεοθεαν καὶ δεδιέναι τὴν αὐθαδειαν, ὃς ἐργαλητὸς ξύνοικος. *Lamb.* Hoc quamvis ita suisse lar-

giatur in cæteris, tamen come fait et facile adversus [docentes ipsum, presertim erga Platonem ad capienda ab eo virtutum et vita precepta, uti Plato ipse in Epist. 7. ad Dionysii propinquæ scribit; et infr. 2. 3. Noster confirmat.

Quæ non minimum commendat] Sic legendum est, non, ut vulgo, commendatur: natum mendum ex ignoratione verbi. Commendat enim hoc loco vallet, ornat, facit amabilem, benevolentiam atque amorem conciliat: et subintelligendum est, homines, seu viros. Sic Cicero de Orat. lib. I. sub extr. ‘et in voce, quæ una maxime eloquentiam vel commendat, vel sustinet,’ &c. Idem Off. II. P. Rutilii adolescentiam ad opinionem èt innocentia et juris scientia P. Muñoi ‘commendavit domus.’ Idem oratione post redditum in Sen. ‘cum eum præter simulatam, versatamque tristitiam, nulla res commendaret.’ Idem iterum de oratore, ad Q. Fr. ‘oratio placida, summissa, lenis reos commendat.’ Horat. Epist. lib. I. 15. ‘Quod me Lucanæ juvenem commendet amicæ.’ *Lambia.* Respxisse videtur ad Euripideum illud in Phoeniss. apud Porphyrium et Stobæum: Πρᾶτον μὴ εἶδος ἔξιον τηραντίδες. Sic infra in Iphicrate: ‘Fuit autem et animo magno et corpore, imperatoriaque forma.’ Commendatur autem Scripti libri auctoritate retineo. Schott. Corporis autem dignitatem in regentibus commendari tralatitudinem est. Tacit. Ann. II. 13. ‘Cum hic nobilitatem ducis, decorem aliis, plurimi patientiam, comitatem per seria, per jocos eundem animum laudibus ferrent.’ Vide ibid. cap. 73. Eamdem inter adjumenta esse summæ rei adipiscendæ asserit idem lib. XI. 28. de Silio: ‘Nunc juvenem nobilem, dignitatem fortunæ, juventa, ac propinquæ consulatu ad spem accingi.’ Et inter cætera, quæ Galbam destruxerant, erat deformitas. Tacit. Hist.

lib. I. 7. 'Ipsa metas Galba et irrisus et fastidio erat assuetis juventis Neronis, et Imperatores forma ac decore corporis (ut est mos vulgi) comparantibus.' Justin. lib. XIII. 1. 'Sed nec Amici Alexandri frustra regnum spectabant: nam ejus virtutis ac venerationis erant, ut singulos Reges putares. Quippe ea formæ pulchritudo in omnibus fuit, ut qui eos ignoraret, non ex una gente; sed ex toto terrarum orbe electos judicaret.' *Gebhard.*

Neque minus propter mores] Plut. paullo aliter: 'Ἐν ἀρχῇ μὲν εἰχε τιμὴν ἀπὸ τῆς ἀξέλφης, δοτέρων δὲ τοῦ φρονῶν διδόνει τείχας, θόη καὶ ἐπιτύχαστο πάρα τῷ τυράννῳ. *Lambinus.*

Affinitatem] Quod Dionysius Aristomenach sororem Dionis haberet in matrimonio. In Pausan. 'seque tecum affinitate conjungi cupit.' In Attico 'plus valere similitudinem mortuum quam affinitatem'; videlicet, quae soror Attici 2. Tullio Ciceroni nupta erat: unde 'affinis' in Timoleone vir sororis appellatur, ubi vide. *Savero.*

Sororum] Sororis et liberorum.

Nisi qua in re major ipsius cupiditas intercesserat] Quatenus permittunt affectus et cupiditates obtemperant sanguinis monitis dominantes: quoties vero intensior cupido incessit animos, obstructæ sunt aures et impotens libido suis stimulis abripitur. Valer. III. 8. apud Phalarim 'plus consuetudo dominationis, quam consilii salubritas valuit.'

Legationes vero omnes] Plutarchus: Προθέτας τε τὰς μέγους διόκει, τεμπόμενάς τε πρὸς Καρχηδόνες διαμαρτύρουται. *Lambin.* ex conjectura.

Sua humanitate tegebat] Tegebat, sensu expeditissimo ac germano. Nam Dion humanitate ac morum tranquillitate tegebat atque abcondebat decantatam ubique Dionysii crudelitatem; qui mitissimos Dionis mores intuebantur, persuadere sibi

non poterant, tam immanem esse Dionysium, quam valgo jactaretur. Et cum in modum loquitur Tacit. Ann. XII. 12. 'Dum socors domi, belli infaustus, Ignaviam sevitia tegat.' Piccartus lib. Pericul. singulari cap. 16. defendit leniebat, sine causa. *Gebhard.* Tenebat in Membris Schotti et Gianini. *Sua humanitate tenebat]* Sic edendum curavi, conjectura ductus. Nam cum in exemplis Aldini, et Florentini, et nonnullis aliis, reperiresem scriptum, tenebat, neque hoc verbum ad hunc locum mihi quadrare posse videretur, ex tenebat, levi et facili immutatione feci, leniebat: neque me movet lectio Germanica, in qua est, tegebat: hoc enim tegebat, ex tenebat, factam est, conjectura facilis illa quidem et propinqua, quod ad literas attinet, sed quod ad verbi vim et sermonis Romani consuetudinem, minus apta; crudelitatem enim, aut crudele nomen humanitate lenire, convenienter et translatione illustri dicitur: *tegere* vero non item. Quod si quis huic verbo locus quereretur, factum, aut facinus crudele tegi aptius dicetur, quam nomen, meo quidem iudicio. *Lambin.*

Suspererunt] Vulgati, *suspicerunt.*

CAP. 2. *Platonem Tarentum venisse]* Quod ex ipsius Platonis ad Dionis propinquos epistola intelligere licet. *Lambin.* Venit Tarentum, L. Camillo, P. Claudio Coss. Cicero. Causas profectio[n]is narrat Apuleius de Dogm. Platonis, cuius haec verba: 'Sed ille [Plato] primo historiæ gratia, ut naturam Etnæ et incendia concavi montis intelligeret; secundo, petitu[m] Dionysii, ut Syracusanis assistenter, est profectus, et ut municipales leges ejus provinciam disceret. Tertius ejus adventus, fugientem Dionem impetrata a Dionysio venia, patrum suæ reddidit.' *Mag.*

Adolescenti] Dioni; qui, ut tradit Plutarchus, Platonem audivit, prius quam Plato tyrannum conveniret; ab

eoque fait, cum valde esset docilis et ingenio acerrimo, ad studium virtutis et sapientiae mirifice inflammatus quod et Plato in epistola quadam scripsit. Διὸν μὲν γὰρ δὴ μέλα εὑμάθης ἦν, πρὸς τε τὰλλα, καὶ πρὸς τοὺς τότε ὅπῃ ἐμοῦ λόγους λεγομένους; οὐτως δέκανος ὑπήκοους καὶ σφόδρα, ὡς οὐδεὶς πόλεστος ἦν ἀγώνα προσέτυχον μέσαν. καὶ τὸν ἐπίλοιπον βίον ζῆν θέλησε διαφερόντως τῶν πολλῶν Ἰταλιστῶν τε καὶ Σικελιστῶν, ἀρετὴν περὶ πλείονος ἥδονῆς τῆς τε καὶ λαῆς τρυφῆς ἡγαπηκός. Lambin.

Arcesseret] Accesseret, Cod. Danielis. Sed rectius arcesseret, ut infra idem Codex arcesserit.

Magnaque eum ambitione Syracusas perduxit] Exquisito apparatu, et ambitione comitatu. Plin. Hist. Nat. vii. 3. Solinus cap. 7. ‘Dionysius tyrannus vittatam navem Platoni obviam misit. Ipse cum alibi quadrigis egrediens in littore occurrens honoratus est.’ Gebhard. Graeci pro magna ambitione, φιλοτίμως usurpant, quod eodem recidit. Lambin. Vid. Plutarch. in Dionae. Ælian. iv. 18. Sed Dionysios confundit Nepos: neque enim eos honores Platoni major Dionysius, sed minor mortuo patre habuit. Honorifice quidem exceptit Platonem Dionysius Major, sed nihil ibi nimium et ambitiosius legere memini. Buchn.

Ut se totum ei traderet] Quare Dion communi nomine a scriptoribus vocatur *Dion amicus Platonis*. Vid. exempla similia apud Rhodig. Lect. Ant. libro xxxii. 4.

Plato delectatus est Dionae] Ejus namque captus erat amore, ut ex Aristippi lib. iv. de antiquis deliciis, refert Diogenes Laërtius in Platonis vita. Inter amatarios Platonis versus apud hunc, et Apuleium Apologiae Orat. i. leguntur etiam versus in Dionem, qui dilectum a Platone Dionem, atque ardenter amatum, satis arguunt. Mag.

Crudeliter violatus esset] Causam, quamobrem tali injuria Platonem

affecterit Tyrannus, hanc affert Plutarchus, quia Dionysius Platonis de Virtute viri boni, et de justitia disputantis orationem ferre non potuerit, cum diceret, quemvis potius, quam tyrannum, esse fortē: et vitam justorum esse beatam, tyrannorum miseram et calamitosam. Laërtius addit, tyrannum Platonis sermone offensum Platonii dixisse, verba ejus γεροντιψ, id est, senium et senile delirium redolere: illum antem respondisse, σοῦ δὲ τυραννώσιν id est, aī tua tyrannidum, seu tyranni mores. Lambinus.

Venundari jussisset] Editio Longolianajussit. Vendidit illum, tanquam mancipium in foro, xxv. minis Diodor. Siculus lib. xv. Lege Plutarchum in libello, cui titulus: Πάντας δὲ διακρίνει τὸν κόλακα. Keuch. Et in vita Dionis meminit quoque Laërtius, Longol.

Eodem rediūt] Multis verbis rationes secundi in Siciliam adventus exponit Plato in epistola quadam. Sed sciendum est, mortuo jam priore Dionysio, Platonem iterum in Siciliam navigasse, et Secundi Dionysii arcessitu, cum ille Platoni polliceretur per literas, se omnia Dioni exulant, quæ vellit Plato, remissurum, largiturum, et concessurum, Syracusas repetuisse. Lambin.

In morbum incidit] Morbi causam fuisse, immoderatas epulas, compositiones, et ebrietatem tradit Diodor. Siculus lib. xv. his verbis: ‘Εστιν δὲ λαμπτρῶς τὸν φίλους, καὶ κατὰ τὸν πάτρον φιλοτιμωτέρον τῇ μέθῃ δύος ἔστιν, εἰς ἀρρωστίαν σφοδροτέραν ἐνέπειτε διὰ τὸ πλήθος τῶν ἐμφορηθέντων ὄγρων. Idem.

Quo cum graviter conflectaretur] Libri omnes, quod et Schottus et Piccartus attestantur, quo cum gravi conflectaretur. Unde Cl. Schottus gravius tentat substitere. Gebhard.

Nam celle se cum eo colloqui] Plutarchus in Dionae: ‘Ἐνεὶ δὲ νοσῷ. οἱ Διονύσιος θοξεῖς ἀβύστες ἔχει,

ρησεν αὐτῷ διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀριστομάχης τέκνων θ Δίων. Lambinus.

Id medici non tacuerunt] Οἱ δὲ λαρποὶ τῷ μέλλοντι τὴν ἀρχὴν διαδέχεσθαι χαριζόμενοι, καὶ δὴ οὐ παρέσχον. *Idem.* Hem scelus Medicorum in aula! nam captandæ successoris gratiæ desperatam dominantis valetudinem aut contra fidem vulgant, aut suo ministerio opprimunt extinguntque. Tacitus Ann. vi. c. 50. de Charicle: ‘qui labi spiritum nec intra biduum duraturum Macro- ni firmavit. Inde cuncta colloquiis inter præsentes, nunciis apud legatos et exercitus festinabantur.’ Liv. lib. XL. 56. ‘Medicus Calligenes, qui curationi præserat, non exspectata morte regis, a primis desperationis notis nuntios prædispositos, ita ut conve- nerat, misit ad Perseum.’ Et neces pleraque occultæ regum annon medicorum scelere ac perfidia accele- rate? de Eudemus Tacitus lib. iv. Ann. c. 3. de Xenophonte vid. lib. XII. 67.

Sermonem retulerunt] Habitum cum medicis: quod teste Lambino qui- dam redundare existimant. Schottus autem ad *Dionysium filium seniorem* conjectabat. Perperam: nam Cor- helius potius extulisset, *filiū ma- jorem* natu. Gebb.

Commotus] Gravissime irritatus. Curt. lib. IV. 23. ‘Legatos Tyrii con- tra ius gentium occisos præcipitave- runt in altum. At ille suorum tam indigna nece commotus urbem obsi- dere statuit.’ Tacit. Ann. VI. 13. ‘Queis commotus incusavit Magis- tratus Patresque.’ Nepos Timoleonte; ‘Quibus verbis adeo ille est commo- tus, ut nonnunquam vita finem fa- cere voluerit.’ Gebhard.

Soporem] ‘Soporem’ nove dixit, pro soporifero poculo. Φόρμακον ὄντων Plutarchus habet, ejusque rei auctiorem Timæum Historicum citat. Longol. Seneca de beneficis lib. v. ‘Ita et qui veri beneficii speciem fe- sellit, tam ingratus est, quam vene- ficus, qui soporem, cum venenum

crederet, miserit.’ Ubi *soporem vul- go corrupte legas.* Schott. Frontinus libro II. 5. ‘Mandragora inter vene- num ac soporem media vis est.’ Gebhard. Significant Probus et Plu- tarchus potionem frigidissimam, qua ut ex Medicorum scriptis didicimus, nigri papaveris succo aut cicuta par- rari solet. Sane Athenienses capitali judicio damnatos, cicuta succo ne- care solebant: quamobrem Juvenal. Sat. VII. ‘Hunc inopem vidistis, Athenæ, Nil præter gelidas ausas con- ferre cicutas.’ *Magius.* Quam tusam ac dilutam propinabant in calice mo- re medicamentorum; idque πιεῖν φόρ- μακον dicebatur. Casaubon.

Coëgit] Quia ipsi fortasse propter Hippocratis jusjurandum facinus hor- rebant. *Magius.*

Somno sopitus] In Excerptis, summo: ut Acheruns Acherons; suboles soboles; et similia. Erat autem sopor ὄντοφόρος, medicamentum somnife- rum, et morti similimi soporis effi- cax. Hesychius: Τηνωτικὸν, διανδρα- γύρας. Nam ‘mandragoras θανάσιμον φόρμακον καὶ ὄντων κύδον’ cuius inter venenum ac soporem media vis est, pt loquitur Frontinus. Ad rem Phi- losistratus II. 14. ‘Εστι δὲ φόρμακα θνητού μεριχανευμένα τοῖς ἀνθρώπους, διὰ ποτέ τε καὶ ἀλειφάμενοι (melius δὲ καὶ ἀλειφά- μενοι) καθείδοντι, ἐκτείνοντες ἔντοῦς δοτερ ἀποθνήσκοντες. Seneca de Be- nef. III. 14. ‘Promisit [venenum do- mino] et medicamentum innoxium ei dedit: quo cum sopitus esset,’ &c. Keuch.

Cap. 3. Tale initium fuit Dionis et Dionysii simultatis] Aliter Plutarchus et Diodorus: apud Plutarchum in Dione nullum hac de re verbum. Quin tradit ille, Dionysium posteriorem Dionis animi magnitudinem valde admiratum esse, et propensam in se voluntatem vehementer dilexisse: ‘Ο μὲν οὖν Διονύσιος ὑπερφῶς τὴν με- γαλοψυχίαν θάνατοσε, καὶ τὴν προθυμίαν ἡγάπησε. Diodor. lib. xvi. ab utroque

discrepans : Οὗτος δὲ διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς φυχῆς εἰς ὄντας ἥλθε τυράννῳ, δόκεις δέικνυειν εἶναι καταλόγου τὴν τυραννίδα. *Lambin.*

Desineret] Editio Parisiensis, desisteret.

*Morem ei gestit] Ad Platonem scripsit, ut testatur Plato, extatque ejus epistole summa in epistolis Platonis. *Lamb.**

*Philistum Historicum] Ab exilio Adriatico, nam hic a Dionysio patre regno erat expulsus, revocatus autem consilio quorundam a Dionysio Syracusas in invidiam Dionis et Platonis, magnus apud tyrannum extitit. Adriescum esset in ocio, historias varias conscripsit, de rebus Siculis libro xi. De Dionysio Tyranno lib. vi. aliasque plurima, quae a Suida commemo- rantur. *Longol. Mag.* Vide Magnum Vossium de Historicis Graecia.*

*Hominem amicum non magis tyranno, quam tyranndi] Sic legendum : non ut habent exempla Veneta et Florentina, *hominem trinimum*. Sic enim Plutarchus : 'Ο γάρ δὴ Φίλιος Καρχηδόνος τῇ τυραννίδι καθισταότε προδυνάμωτος παρέστη, καὶ τὴν Μήτραν δεσπόλας φρουράρχην ἦν τολθὸν χρόνον.* *Lambin.*

In eo meo libro] De quo nihil nobis præter desiderium restat.

*Qui de historicis conscriptus est] Gracis addit Codex noster ac Savaronia. Expungit vero Longolium securus Lambinus, quod de utrisque scrip- sisce, *Gracis Latinisque verisimile sit.* Schott.*

CAP. 4. Ingenio] Ingeniosi quoque tyrannisspecti ac formidulosi, quare vident, ut eos vel penitus extirpet, Tacit. Agric. 4. 'Julius Gracchus senatori ordinis studio eloquentie sapientiaeque notus, hisque virtutibus Cali Cæsar is iram meritus.' Vel ad minimum in exilium submoveant. Id. Ann. lib. xvi. 29. 'Enimvero Montanum probæ juventæ, neque famosi carminis, quis protulerit ingenium, extorrem agi.' Vid. Valer. Max. lib. viii. 8.

Exempl. 2. de L. Junii Brati fratre vegetioris ingenii sublato. Gebk.

*Nearem ei tritemem dedit] Plate συμ- κρὸν πλοῖον, parvum navigium. Plutar- chus ἀκάτιον, νεανὶς pescatorum. *Lambin.* Longol. Mag. Lege Bayfii lib. de Re Naval, et Cl. Schefferam de M. N. II. 2.*

*Corinthum] Plutarchus, in Italianum. Diodorus propius accedens, in Peloponnesum. Corinthus enim est in Pe- loponneso. *Lambin.* Et quidem ejus claustrum, unde inter compedes et vincula Graeciae, Philippo aliisque, urbs memorata. Vide Strab. lib. VIII. et IX.*

Ostendens, se id utriusque facere cau- sa] Plutarchus tradit in Dione, Dio- nysium, lecta Dionis ad Carthaginenses epistola, adhibito et praesente Dione, ex qua Dionysius arguerat Diaconem cum Carthaginensibus ad- versus se et tyrannidem consensisse et societatem coivisse, cum Dion pre se dicere et se purgare conaretur, statim non facta Dioni respondendi potestate, sed e vestigio, imposito in naviculam, pescatoriam Dione, man- dasse nautis ad se vocatis, ut eum in Italianum exponerent. Sic Plutarchus, ἀναλογεῖσθαι δὲ βουλομένου τοῦ Διονεοῦ, σὺν ἀντιχθόνῳ, ἀλλ' εὖθε, ἡρῷος εἰς ἀνέρας, προστάτῃ τοῖς ναυ- ταις πομπέσσας εἰδὼν ἀκεῖνας εἰς Τρα- πολινα. Diodotus autem lib. xv. nullum de epistola verbum facit, neque in illa fore alia re cum Plutarcho con- gruit; sed ait Dionysium veritum, ne a Dione opprimeretur, statuisse illum comprehendere et de medio tol- lere. Dionem vero hoc comperto primum apud quosdam amicos deli- tuisse, deinde ex Sicilia cum Megacele fratre et Heraclide tribuno militum in Peloponnesum fugiase. Sic Diodorus : 'Ο δὲ Δίων αἰσθάνων τὸ μὲν πρῶτον δερψθη παρά τις τῶν φίλων, μετὰ δὲ ταῦτα ἔφυγεν εἰς τῆς Διοκλίας εἰς Πελοπόννησον, οὗτον μέν διενοῦ τὸν ἀδελφὸν Μεγακλέην, καὶ Χαρκλείδην.

Plutarchus rursus post illa, quae supra ex eo retuli, scribit; cum his, quae hic a Probonarrantur, propemodum concinens, cum ex eo, quod fecisset Dionysius, magnus per totam urbem strepitus esset coortus, tota civitas erecta esset novarum rerum expectatione, domus ipsius tyranni muliebri ploratu et luctu personaret: illum metu perterritum Dionis amicos et mulieres esse consolatum, quasi non esset hoc exilium, sed peregrinatio et absentia, ne forte ipse offensus et commotus Dionis contumacia et animi elatione, aliquid gravins in eum statnare aut facere cogeretur, cuius ipsum postea péniteret. Hoc spectavit M. Tullius, cum illud scripsit Epist. ad Attic. lib. xv. 9. 10. *Ægre ferens, rumorem esse de Bruto in Asiam mittendo, Cassio in Siciliam, ut frumentum emendum et ad urbem mittendum curarent, quod illa provincia seu legatio esset illis viris indigna, et relegatio potius quam legatio. 'Ludos vero non facere,' inquit, 'quid fodiis? frumentum imponere, quæ est alia Dionis legatio? aut quod munus in republica sordidius?' Lambinus.*

Omnia, quæ moveri poterant Dionis, in naveis imposuit] Locus antea male erat interpanctus, sic enim habebat: Omnia quæ moveri poterant, Dionis in navi imponit. Quare indicabatur, navem fuisse Dionis, res vero nequamquam. Mag. In Themistocle: 'Omnia quæ moveri poterant, partim Sallaminem, partim Trœzenem asportant.' Ibi vide Notas.

Manum comparere] Quod eum fecisse tradit Diodorus eodem libro: Κατακλεύεις δὲ τὸν Κόρυνθον, τοὺς μὲν Κορωνίους ἦγε συνεπιλαβέσθαι τὴν ἀλευθερίαν τῶν Διαρχούσιων, εἰσὶ δὲ μαθηθέρους συνῆγε, καὶ πανοπλίας συνήθουσε. Lambinus.

Areæ Dionis uxorem alii nuptum dedit] Nempe Timocrati familiari

suo; sed invitam, ut Plutarchus scribit. *Longolius.*

*Filiumque eius] Aretæum, ut vult Timæus, a matre sic appellatum: Hipparinam, ut tradit Timonides Dionis familiaris: cui potius credendum esse censem Plutarchus. *Lambinus. Mag.**

Is usque eo vitæ statum commissum] Plutarchus in Dione, Dionis filium adolescentulum dolore et ira puerili impulsu se e tecto præcipitem egisse tradit: nihil præterea. Sie ille: ἐκ τίνος λέπτης καὶ δρυῆς μικρὸς καὶ παιδικὴν ἀταρχὴν λαβόντης ἔβριφε δάυρὸς ἀρὸς τοῦ στέργους εἰλ τὴν κεφαλὴν, καὶ διεφθάρη. Hunc casum commemorat et in παραμιθητ. πρὸς Ἀπολλάν. Lambinus. Mag.

Namque appositi erant custodes] Veneri Romanu dictum. Namque reperies apud Ciceronem: 'Verres callumniatores apponebat' et Offic. 'Non licitatem venditor, nec qui contra se liceatur, emptor apponet.' In Verrem: 'Accusator apponitur civis Romanus.' Propius ad Nep. Lucil. lib. xv. 'Indicem apposuit.' Attius Ione; 'Custodem assiduam Ioni apposuit Virgini.' Tacitus Ann. lib. iv. 60. 'Sed interdum voces preceabant contumaces et inconsultæ, quas adpositi custodes exceptas auctorisque cum deferrent.' Cæsar de Bell. Gall. i. 20. 'Dumnorigi custodes ponit, ut quem agat, quibuscum loquatur, scire posset.' Tacit. Ann. lib. ii. 68. 'Remmius evocatus priori custodim adponitus.' Suetonius Claudio: 'Salutatoribus scrutatores semper apposuit, et quidem omnibus et acerbissimos.' Alia elegantia idem Tacit. l. vi. 19. 'Circumjecti custodes et in mororem cujusque intenti.' Gebhard.

A pristine viciū deducere] Pro a pristine vita genere corruptisque moribus revocarent: rare dictum. Schott.

Ut se e superiore parte ædium dejecrit] Plutarch. ‘E tecto se in caput dejiciens periit.’ Idem in Orat. consolat. ad Apollonium, delapsum ait Dionem cum amicis sedentem, nuncio de hujus morte auditio nihil perturbatum aut perculsum, defuncti quidem corpus ad legitimam tradi sepulturam jussisse, ipsum vero neutiquam quod cum amicis deliberabat, reliquise. *Magius.*

Atque ita interierit] Duos habuit filios Dion, Hipparionem et Areteum: major vero natu Hipparion de superiore parte ædium se dejicit. Voco autem eum Hipparionem, non Hipparinum, auctoritate Polyeni, qui lib. v. in Dionysio, Comment. 8. Mās δὲ ἐπιστολῆς, inquit, ξωθεὶ ἐγγράφτῳ, παρὰ Ἰππαρίωνος, τοῦτο δὲ ἡνῶμα τῷ Διὸνος νῦν. Quamvis aliter in Dione Plutarchus. *Gebh.*

Sed illuc revertor] Elegans ἐπανόδος, in qua vitatur μακρολογia Quintiliiani, lib. VIII. 3. Infra Eumene: ‘Sed ad illos revertari.’ Poëta dixit: ‘Illuc, unde abii, redeo.’ Quod ex Menech. Plautina: ‘Illiuc redeo, unde abii.’ Hesychius: ‘Ἀναβήσουσι, ἐπανελέσουσι ἐπὶ τὰ δέκα δρυῆς. Julianus Orat. 7. ἐπανάξιος θετεί ξέβην. Idem. 11. ἐπανιτέον δὲ θετεί δέκαλθον. Et in reliquis epist. de Sacerdotio. ‘Οθεν ξέβην, εἰς τοῦτο ἐπανήξιος. *Keuchen.*

CAP. 5. *Heraclides]* Homo turbulentus, seditiosus, mobilis, infidus, rei militaris imperitus. *Plutarch.*

Quod multorum annorum tyrannus? Sic legendum: non, ut vulgo, *multorum annorum tyrannus*. Non enim *tyrannus*, sed *tyrannus erat multorum annorum*. Atque hanc lectionem confirmant, quæ mox dicemus: et quæ ipse Probus ait infra: ‘quinquaginta annorum imperium.’ *Lambin.*

Magnarum opum] Itaque Dionysius major dicebat, se relinquere filio tyrrnidem adamante sen vinculis adamantinis vinctam. *Plutarch. in Di-*

one, Diodor. Siculus lib. xv. Ἀelianus lib. vi. Καὶ τούτοις ἐπιθαρρήσων διανύσσος, ἀδάμαντι δεδεμένην φέρο τὴν ἀρχὴν κεκτήσθαι. *Idem.*

Pauci ad societatem] Diodorus: Ταχὺ δὲ πολλῶν ὑπακούοντας, &c. Sed dic paucos fuisse, spectata Dionysii potentia, adversus quem bellum comparabatur, multos ex persona Dionis profugi et exulis: vel potius, paucos fuisse Syracusanos exules, qui periculi societatem cum Dione coire voluerint: multos fuisse ex reliqua Graecia. Tradit enim Diodorus, triginta Syracusanos, qui in Peloponneso exulabant, Dionem secutos esse. *Idem.*

Non tam suis copiis? Quæ erant exiguae et tennes, si tyrannicas opes species; quæ, quales et quantæ essent, a Diodoro refertur lib. xv.

Quam odio tyranni? Probe indagat causas eversionis Dionysiæ, quas, sed easdem quoque, explicat Diodorus lib. XVI. Άλιτα δὲ ὑπῆρχε τῷ Διὸν τὸν προτερημάτων μάλιστα μὲν ἡ ίδια λαμπρότης τῆς ψυχῆς, καὶ ἀνδρεία, καὶ ἡ τὸν θεοθερούσθαι μελλόνταν εἴναια. τὸ δὲ τούτων ἀπάντων μεῖζον ἡ τε ἀνδρεία τοῦ τυράννου καὶ τὸ ἀρχομένων τρόπος αὐτὸν μέτος. *Gebh.*

Duabus onerariis navibus? At Plutarchus hujus naves quinque fuisse scriptum reliquit: ejus enim milites, qui octingenti pauciores essent, duabus rotundis navibus, et tertio quodam haud ingenti navigio receptos ait: cum his duas præterea triginta remorum naves esse perductas, quibus arma ac tela missilia et viaticum, quod abunde sufficeret, conveherentur. *Mag.*

Vixum? MSS. Leid. ausum, fortassis non male. Virgil. *Aeneid.* vi. 624. ‘ausoque potiti.’ Idem ‘fortia auss’ dixit *Æn.* ix. 281. Ovid. ‘magnis tamen excidit ausis.’

Adeo facile perculit? Evertit. Utitur hoc verbo Pelopida. Datame: ‘Tali

consilio uno tempore et proditoris perculit, et hostes profigavit.' Tacit. Ann. II. 39. 'Eodem anno, mancipii unius audacia, ni mature subventum foret, discordis armisque civilibus Remp. perculisset.' Varro Parmenione: 'Alius teneram abiectem solus percellit.' Cicero pro domo: 'Iisdem machinis sperant me restitutum posse labefactari, quibus ante stantem perculerunt.' *Gebhard.*

Syracusas introierit] Et una cum eo Megacles ejus frater, et Callippus Atheniensis, et aliquot exiles Syracusanis, omnes coronati: sed medius inter fratrem et Callippum Dion, prae omnibus insignis atque illustris, et armis luculentis totus undique collucens. Laetitiam autem civitatis, et dies festos, et epulas ob spem recuperandae brevi tempore libertatis, et gratulationes, et vota pulchre describunt Plutarchus et Diodorus Siculus. *Lambin.*

Nullum esse imperium tutum, nisi benevolentia munitorum] Ad verbum Diodorus proœmio lib. xiv. Αἱ γὰρ ἡγεμόνες ὑπεραχαὶ τηροῦσται μὲν εἴνοις καὶ δικαιοσύνῃ, καταλένονται δὲ ἀδικήσας καὶ μίσει. τὸν ἐπερεταγμένων. Est apud eundem præclarus locus lib. xv. ubi asserit nullum fortius munimentum circumjecisse Athenienses imperio suo, quam benevolentiam sociorum: cum contra avaritia, superbia atque crudelitate Lacedæmonii omnes a se Græcos alienassent: διὰ δὲ ταῦτη, inquit, τῆς φιλανθρωπίας ἀνακηρύξαντο τὴν ταρά τοῖς "Ελλησιν εἴνοιαν ἰσχυρότερας ἐνοίησαν τὴν ἡγεμονίαν. Exemplum luculentum proponit Tacit. in Bar-dane Rege Parthorum, de quo Ann. lib. xi. 10. 'Parthi,' inquit, 'dolo ante composito, incautum, venationi-que intentum, interfecere, primam intra juventam, sed claritudine pau-los inter senum regum, si perinde amorem inter populares, quam me-tum apud hostes quæsivisset.'

Eo tempore aberat Dionysius] Com-

miseratque arcis custodiam Timocrati illi, de quo supra. Erat autem circa Caulonium in Italia, venitque Syracuseus septimo post Dionis introitum die. Diod. Siculus lib. xv. *Lambin.*

Classem operiebatur] Cui praerat Philistus: qui cum venisset tandem cum multis triremibus, sed sero, navi, qua veheretur, capta, manus sibi attulit: vel, ut alii tradunt, in potestatem adversariorum venit, ab eisque fœde et contumeliose trucidatus est. Plutarch. et Diodor. xvi. *Gebhard.*

Region spiritus repressit] Βασιλικὴ, seu τυραννικὴ φρόνησι; regiam superbiam ac ferociam. *Lambin.* 'Spiritus' hic notat ὑπερφρόνημα. Cæsar Comm: de Bell. Gall. I. 33. f. 'Ipse autem Ariovistus tantos sibi spiritus, tantam arrogantiam sumpserat, ut ferendus non videretur.' Idem Comm. lib. II. 4. 'Qua ex re fieri, uti earum rerum memoria magnam sibi auctoritatem magnosque spiritus in re militari sumerent.' Cicero pro Sulla: 'Res gestæ credo mea me nimis extulerunt, et mihi nescio quos spiritus attulerunt.' *Spiritus* vero reprimere est ταπεινῶν τὰ φρονήσατα, vel etiam συτέλλειν. Diodorus libro xvi. 'Ο δὲ βασιλεὺς ἥδεις δρῶν τὴν ταπεινωσιν αἴτιν, καὶ βουλόμενος τὰ Λευκτρὰ φρονήσα συστεῖλαι τὸν Βουτῶν. Cicero pro Sextio: 'Qui furorem exultantem repressit.' *Gebhard.*

Et insulam] Insula, pars erat urbis Syracuseum, et instar urbis; ut ait M. Tullius in Verrem. Syracuse enim constabat ex quatuor urbibus. *Lamb.* Vide eundem lib. iv. Accusationum, et Livium Annal. xxv.

Ut talibus pactionibus] De quibus vide Plutarchum, et Diodorum xvi.

Syracusas Apollocrates] Plutarchus hunc Dionysii filium fuisse adserit grandiorem natu, cui ipse aufugiens arcem custodiendam tradiderat. *Lon-ginus.*

Cui maximam fidem uni habebat Dionysius] Sic legendum, nos, ut vulgo,

Dion. Hic autem Apollocerates arcem tandem Dioni dedidit, partim rei frumentariorum inopia, partim vi oppugnantium coactus. *Lambin.*

CAP. 6. *Suam vim exercuit*] Lambinus tres has voces ut subditias Cornelio detrahit: sed quo jure, quave injuria? *Gebhard.*

Cum uxorem reducisset] Divortio violento alteri traditam de novo assumpisset. Sueton. Domitiano c. 8. m. ‘Equitem Romanum ob reductam in matrimonium uxorem, cui dimissæ adulterii crimen intenderat, erasit judicum albo.’ Tacit. Ann. lib. XII. 2. ‘Callistus improbatam longo dissidio, ac si rursus assumeretur, eo ipso superbam: longeque rectius Lolliam induci.’ Dixit etiam Tacit. lib. XIV. 61. ‘revocare uxorem.’ Ibid. et ‘repetitum,’ revocatione sive reductione repudiatæ uxoris. *Gebhard.* *Uxorem*] Areata, quæ Timocrati nupserat, expulso Dione. *Lambin.*

Filiusque vellet revocare ad virtutem] Quem Dionysius corruperat, ut supra dictum est, vino, epulis, scortis, deinde vivendi genere luxurioso ac libidinooso. *Idem.*

Accipit gravissimum patens cadus morte filii] Hac de re Plutarchus in Sermoni consolatorio ad Apollonium scripto. Dolorem ac lactum, quem parentes liberique invicem ex calamitatibus ac mortibus liberorum, parentum, ac proximorum percipiunt, observo frequentissime vulneribus comparari atque vulnera nominari. Infra Dataene: ‘Filium Arideum eo cum exercitu mittit: cadit in prælio adolescens; proficiscitur eo pater non ita cum magna manu, celans quantum vulnus accepisset.’ Tacit. vita Agricolæ cap. 28. f. ‘Initio testatis Agricola domestico vulnere ictus, anno ante natum filium amisit.’ Valer. Flaccus Arg. I. 722. ‘Dixit: et exemplo Furiis iraque minaci Terribilis, sunt hic etiam tua vulnera, præde; sunt lacrimæ, carusque pa-

rens.’ Tacit. vita Agricolæ cap. 7.

‘Sequens annus gravi vulnere animum domumque ejus afflixit: de matre in prædiis a classiariis Othonis interfecta. Valerius Maximus lib. v. 10. Ext. de Pericle: ‘Ille caput quoque solito more coronatam gerere sustinuit, ut nihil ex vetere ritu propter domesticum vulnus detraheret.’ *Gebh.*

Qui quidem Dionis principatum non concedens] Pertinet huc locus Plutarchi: Οὐραὶ δέ τινες δυσκολίαις ἡ ἀρχὴ καὶ μετὰ ἀποταλμῶν δύσκολας. Tacit. Annal. XIII. 17. ‘Cui plerique etiam hominum ignoscabant, antiquas fratrum discordias, insociabile regnum aestimantes.’ Seneca Agamemnon: ‘Nec regna socium ferre nec tada sciunt.’ Qui Herachides quum Dionis deferretur, tanquam cum Callippo insidias ei necterent: ‘respondit, se vita male excedere, quam metu violentia mortis amicos inimicosque juxta ponere.’ Val. lib. III. 8. *Gebhard.* *Lege Orationem Heraclidi apud Plutarchum.*

Non posse bene geri rem publicam multorum imperiis] Regi rem publicam, est in MSS. non male. Schott. Versus sunt: Οὐκ ἀγαθὸς τολμαῖσθαι· εἰς κοινὸν δέ τοι, Εἴτε βασιλεὺς, οὐδὲκα Κράτος τοῦ δημοκρατητοῦ Ιεράπετρα τ' οὐδὲ θέμιτος, οὐδὲ σφίσιος φιβασιλεύ. II. B. 204. *Lambin.* *Senec.* *Boscher.* Similis Calligula apud Sueton. cap. 22.

CAP. 7. *Quod factum omniibus*] Plutarch. Ελάσσονες δὲ σφέδε παρακούοντες δρόσων. *Lambin.*

Maximum timorem injectis] In Alcibiade: ‘Magnus multititudini timor est injectus.’ Nam qui genere, auctoritate, atque opibus excellebant, ad se quoque gradum fieri opinabantur; et in se patienda primarii viri discebant exemplo. Tacit. Hist. lib. IV. 11. ‘Plurimum terroris intulit cades Calpurnii Galeriani.’ Idem Ann. lib. XI. 8. ‘Namque inter Gotarnis pleraque seva (qui necem fratri Artabano conjugique ac filio ejus preparaverat,

unde metus ejus in ceteros) accivere Bardadem.' Idem Hist. lib. II. 17. 'Et contradicere ausos Clandium Phirricum triarchum Liburnicarum ibi navium; Quintum Certum Equitem Roman. interfici jubet, quorum morte exterriti, qui aderant.' Justin. lib. XII. 5. 'Fremore itaque omnes universi castris cospere, immoxii senis filiique casum miserantes; interdum se quoque non debere melius sperare dicentes.' Et cap. 6. 'Reputabat deinde, quantum in exercitu suo, quantum apud devictas gentes fabularum atque invidis, quantum apud ceteros amicos metum et odium sui fecerit.' Gebhard.

Illi autem, adversario remote, licentius eorum bona, quae sciebat adversus se sensisse, militibus dispergitis] Monatum praelarum de Dominantibus, qui existentibus semulis aliquis, quos vel reverantur vel metuant, moderari; iis vero remotis licentiosis effundantur in dedecora atque flagitia, quae praesentum viventium metus aut reverentia exhibuerat. Tacit. Hist. lib. II. 78. 'Vix credibile est memoratu, quantum superbum socordissime Vitellio adoleverit, postquam speculatores Syria Iudeaque adactum in verba ejus Orientem nunciavere. Nam eti vagis adhuc et incertis auctoribus, erat tamen in ore famaque Vespasianus, ac plerunque ad nomen ejus Vitellius excitabatur. Tam ipse exercitusque, ut nullo tempore, sevitia, libidine, raptu in exteriores mores proruperat.' Clarius de Tiberio lib. VI. fin. ubi, postquam excessu Liviu matris omnis reverentia animo exceaseret, et sublate Sejane metus sublati essent, Principem in sceleris simul ac dedecora prorupisse ait. Caussam ibidem non retinet prudenterius scriptor: nam dum alios timent reveranturque dominantes, libidines suas obtegunt: remoto autem pudore ac metu, uno tantum ingenio stuntur. Non est prætereundus lo-

cus Ann. lib. XIV. 18. de Nerone: 'Hinc superbus ac publici servitii vicit Capitolium adiut, grates exsolvit: seque in omnes libidines effundit, quas male coeritas qualescumque matris reverentia tardaverat.' Flavius Vopiscus Carino: 'Hic ubi patrem fulmine absumptum, fratrem a socero interemptum, Diocletianum Augustum appellatum competet, majora vitia ac scelera edidit, quasi jam liber a frenis domesticis pietatis, suorum moribus absolutus.' Ita sublato Gallo Constantius suo utitur ingenio apud Ammian. lib. XV. 'Quo ille studio blanditiarum exquisito sublatus, immunemque se deinde fore ab omni immortalitatis incommodo fidenter existimans, confessim a justitia declinavit.' Diodor. I. XVII. Parte posteriore: μετὰ δὲ ταῦτα δέξας οὐνη κυριαρχίαν τῆς ἀποβόλης, καὶ τὴν βασιλείαν ἀδημίττον ἔχων, θράσος γρούλων τὴν Περσικὴν τρόφην καὶ τὴν τολντίδαν τῶν Ἀσιατῶν βασιλεὺς. Nec illo more solum hominum, sed etiam civitatum; quae sublato semulis urbis metu languescunt industria, torpescunt luxuria atque socordia. Paterculus lib. II. I. 'Remoto Carthaginis metu, sublataque imperii semula; non gradu, sed precipiti cursu a virtute descitum, ad vitia transcursum.' Gebhard.

Negue quo minus porrigeret] Nonnulla exemplaria sic habent, neque amplius quid porrigeret, suppetebat, nisi amicorum possessiones. Ego hanc lectionem retineo, illique antepono. Lambinus. Vulgatum mecum tuetur doctissimus Piccartus cap. 10. Pericul. Critic. Cartius lib. VII. 55. 'Jam etiam ad pecora nostra avaras et instabiles manus porrigitur: qui locus ex hoc videtur imitatione expressus; quare improbe fecit Lambinus. Gebh.

Offensa in eum militum voluntate] Id est, alienata ab eo militum voluntate. Cicero Tuscul. Quest. 'Propter alienam et offensam populi voluntatem.' Lamb.

CAP. 8. *Quemadmodum sedaret, necret]* Cum sedandi rationem non reperiret, ἀμηχανῶν καὶ ἀτροπῶν. *Lambin.*

Quorsum evaderent] Vulgati, *evaderet*. Approbo, *evaderent*, Puteano, Lambino, et P. Danieli complacitum. Cicero Attico: ‘Quoad audiamus hec, quæ commota sunt, quorsum evadant.’ *Gebh.*

Callicrates quidam] Immo Callippus, ut nominant Plutarchus, Diodorus, Athenaeus, Suidas, et Pletho. *Schott.* Sed credibile est, hunc Callicratem Callippi fratrem fuisse, et Probum Callippi fratrem pro Callippo sumissæ: quemadmodum Poëtæ interdum Pollucem pro Castore appellant. *Lambin. Magius.*

Homo et callidus] Plutarcho μαρτυρῶν, id est, *imparissimus*. Idem paucis post: διέφερε, καὶ παρεσκεύαζε τὰς τὸν ξένων ἐτὸν Διόνεα, κακοθεστάτην ἀρχὴν καὶ τανυρογόντην τοιησάμενος. *Lambin.*

Facile omnium animos cogniturnum] Hanc rationem consilii sui Callippus, sive Callicrates afferebat.

Excipit has partes ipse Callicrates] Hunc actum veluti Persona egregie sustinere guara in se transfert. Elegans tralatio, non ab iis, qui pilam aut aliquid simile traditum excipiunt, prout docet Lambinus, sed a scena sive histrionibus, quorum hæ vel illæ sunt partes: et hic vel ille hujus vel istius ὄποκεμένον partes excipit atque agit. Valer. Maxim. v. 3. 4. ‘Imperatris detestabilis ministerii partibus.’ Conjungit crebro Cicero Personam et Partes, ut pro Archia: ‘Nisi hanc personam et has partes possem sustinere.’ Et ut heic Nepos excipere partes; ita ille suscipere dicit Epistolis ad Familiares: ‘De me autem suscipe panisper partes meas, et eum te esse finge qui ego sum.’ Et in Verrem: ‘Cum tuas partes suscipio, eur tuum onus sustineo?’ *Gebhard.*

Conveniunt] Paulo aliter Plutarchus: ‘Ηδη δὲ καὶ τὸν Διόνεα καὶ τὰς γυ-

ραῖκας ὑπέροια τὰν πραττομένας εἶχε, καὶ μηδέποτε ἔγινοντο πανταχόθεν. *Lambin.*

In ædem Proserpinae deducunt] Nihil notius raptu Proserpinæ, in cuius honorem templum erectum. Orpheus tamen et Pausanias in Attica rem gestam tradunt, qua Cepheus amnis Eleusinem præterit. ‘Deo’ quoque appellatur Hesychio. Unde ‘Deois Proserpina’ apud Ausonius. Simul ille cum Cerere in Eleusiniis sacris colebatur. Thesmophoria in honorem Proserpinæ raptus maximo cum luctu mense Pyanepside habebantur, quem ἔπομεν ideo mensem appellavit Plutarchus.

Ac jurare cogunt] Maximum erat juramentum, apud Siculos quod in sæde Proserpinæ siebat. Fiebat vero hac solemnitate: ‘Qui fidem præstabat, in Cereris descendat templum, et quibusdam peractis sacrificiis, Deæ purpuram induebat: tum ardenter captans faculam, jurabat.’ Auctor Plutarchus in Dione, cujus verba lucem dant Probo. *Magius. Longotius.*

CAP. 9. *In conclavi edito]* Plutarchus: Καὶ καθέξομέννου. Διάνοιας ἐσ οἰκηματικλίνας τὰς ἔχοντις μετὰ τῶν φίλων. Solebant veteres cum vacare precibus aut sine arbitris agere vellent, in editum locum ascendere: interdum peculiarem locum in superiori parte domus huic rei habere. Sueton. August. c. 72. ‘Si quando quid secreto aut sine interpellatione agere proposisset, erat illi locus in edito singularis.’ De Tiberio Tacit. vi. 21. ‘Quotiens super negotio consultaret, edita domus parte utebatur.’

Recubuisset] Lambin. et Putean. lib. *recubuisset: domum cust. sepsisset, a foribus q. n. discederent, certos præfisisset: consedit loqua munit. tradit, navem, &c.* Sane ita Plutarch. narrat. Et custodes ab ipso Dione positos, Noster comm. 6. videtur innuere. Msc. Boecl. *Conscios facinoris l. m. o. tradit, d. c. sepsit, a forib. q. n. diecedant, certos præficit, navem armatam*

triremem armatis ornat, Philostratoque fratri tradidit. Tò facinoris erat etiam in Msc. Leid. tradit vero et discedant in cod. P. Dan. qui et Philostratoque habebat. Sed pro sepsit, idem et Leid. Msc. sepsit. Unde forsan ita totus hic locus constitendum: *consc. facinoris l. m. o. tradit, d. c. sepsit, a (vel ac) forib. q. n. discedant, certos proficit, navem armatam triremem armatis ornat, Philostratoque fr. tradit.* Navem armatam vocat, instrumentis et apparatu nautico instructam, ac navigationi paratam. Cæsar B. G. III. 13. ‘Ipsum [Venetorum] naves ad hunc modum factæ, armatæque erant. Carinae aliquanto planiores, &c. anchoræ, pro funibus, ferreis catenis revinctæ; pellæ pro velis,’ &c. nam arma dicta instrumenta nautica, quæ et armamenta, ac Græci ñnla. Unde easd. naves Cæsar c. 14. ‘omni genere armorum ornatisimas’; et Lucret. II. 42. ‘classem ornatam armis’ dixit. V. Scheffer. de Milit. Nav. vet. I. 4. et Add. ad II. pag. 333.

Consciis loca munitiona oppidi tradidit] In membranis, tradit. Et sic alias dedit pro dedidit legitur in Damate, loco τῶν μελλόντων aut prætorum. Quod elegantiæ est. Keuch.

Domum custodibus sepsit] Plutarchus: Οἱ μὲν ἔξω τὴν οἰκίαν περιέστησαν.

A foribus qui non discederent] Idem: Οἱ δὲ πρὸς τὰς θύρας τοῦ οἴκου καὶ τὰς θυράς τὸν. Est autem hic ordo, certos præfecit, qui a foribus non discederent. Lambin.

Philocratiæ] In membranis nos-tris Philostratus nominatur. Schott.

Zacynthios adolescentes] Sic Plutarchus et Diodorus, qui Zakynthos di-cunt fuisse, id est, Zacynthios. Est autem Zacynthus insula non longe a Cephalenia. Quidam tamen hic legi volunt, *Sagunthinos*. Sed Polyb. lib. III. *Sagunthum, Zákynthos* appellat, quæ urbs est in finibus Iberiæ et Celi-tiberiæ non longe a mari. Non est dissimulandum tamen, videri ex Ste-

phano Sagunthum et Zacynthum uno eodemque nomine apud Græcos significari. Sic enim Stephanus: Ζάκυνθος πόλις ἀρδ. Ζακύνθου τοῦ Δαρδάνου, ‘Ομηρος’ Καὶ ὑλήσσα Ζάκυνθος. Δευτέρα Ἰθηρίης, τρίτη Λαβύνης. Lambin. *Zacynthios adolescentes]* Scriptus P. Dan. Codex Zaguntios legebat, Longolianus *Zazynthinos*. Sed *Zacynthios* melius scripserim, quam *Zazynthinos*, aut *Zaguntios*: Græcis enim *Zakynthoi*, non *Zakynthivoi*. Ut a *Zacyntho*, Latini *Zacynthios* formarunt, ita Græci a *Zakyntho*, τοῦ *Zakynthou*. Falluntur igitur, qui *Sagunthinos* heic inculcandum existimant auctoritate Polybil, qui *Sagunthum, Zákynthos* appellat lib. III. Lega Diodorum et Plutarchum. Keuchenius.

Inermes] Παρῆλθον ἄπει ξιφῶν ἐν τοῖς χιτῶσιν.

Sicut conveniendi] Id est, tanquam conveniendi. Malim legi, sic ut si conveniendi. Veruntamen nihil muto. Lamb.

Foribus obseratis] Plutarchus foreas ab iis, qui erant extra, clausas, seu potius adductas et attractas esse tradit: Οἱ μὲν ἔξω ἐπιστασμένοι τὰς θύρας. Lamb.

Colligant] Plutarchus Κατέχειν ἀκεράριον καὶ συντρίβειν αὐτόν ἐσ τὸν ἀδέλφον, ήτοι ξίφος.

Qui se metui quam amari malunt] In Timoleonte: ‘Maluit se diligi, quam metui.’ Sidon. noster Epist. 2. lib. I. de Theodorico rege Gotthorum ‘timet timeri.’ Vide Notas. Savaro.

Facile intellectu] Sic legendum est; non ut habent Codices Veneti et Florentini, intellecta. Lambin.

Si propitia fuissent voluntate] Alii libri propria: ut propria voluntas sit dedita et non alienata. Gebhard.

Lycos quidam Syracusanus] Plutarchus: Διατριβής γενομένης, Δύκαν Συρακούσιος δρέγει τῷ τὸν Zakynthou διὰ τῆς θυρίδος ἐγχειρίδιον, φ, καθάπερ λεπέον, τὸν Δίωνα κρατοῦμενον πάλαι καὶ δειπτόμενον ἀπέσφαξαν. Vide Diodorum lib.

xvi. *Lycos quidam*] Veteres *Lycos*. Plutarchus *Alces*, unde *Lycos vel Lygo*. Malum tamen *Lycos* tralatitium, ut apud Plastum. Nam *Lycos* vel *Alces* ταρπύρης οἱ λίκοις. Sed in vicibus literas mutabant antiqui. Sic in *Callistratus*, *Gallistratus*; *Gardaces*, *Cerdaces*; de quibus in Excerptis. *Keuchen.*

CAP. 10. *Nam celeri rumore dilato*] Sic legendum, non *dilato*. Lambin.

Immerentes, inertes] Offendit istud *tueres*, quare cum in tribus libris calamo exaratis attestetur Schottus desiderari, ejiciendum censeo. *Gebhard.*

Mirabiliter vulgi] Calippus tamen Dione imperfecto principatum exceptit, et mensis tredecim imperavit, ut tradit Diodor. Siculus. Plutarchus vero narrat, eum initio quidem clarum et illustrem fuisse, et Syracusas tenuisse, sed brevi post tempore pessas dedisse, et a Leptine quodam et Polyperchonte eo ipso pugione, quo Dio cæsus erat, percussum interisse. *Lambin.*

Ab Acheronte] Ab inferis. Sic M. Tullius post redditum in Senatu: ‘et omnes Metellos præstantissimos cives preme ex Acheronte excitatos.’ Idem. *Ab Acheronte*] Monet Gifianus ad Lucretium, invenisse se scriptum in Vet. libro Nepotis *Acheronte* per quintam vocalem. Sed communiter legebant veteres *Acherons* et *Acheruns*. Ut humo et homo, fretu et freto, sumnus et somnus; de quibus vide Priscian. i. et Voss. de Arte Grammat. lib. i. 12. *Keuch.* Verum ista penitentia sera plerumque magnos vires comitatur incassum; nonnunquam autem illorum posteritati et cognationi expedit. Infra Timotheo: ‘Hujus post mortem cum populum judicii sui penitenteret, multæ novem partes detrahit, et decem talenta Co-

nonem ejus filium, ad muri quædam partem reficiendam jussit dare.’ Polyaen. l. v. in Gecone: τότες πραχθέντων οἱ Καρχηδόναι πολλάς ἤτε μεροὶ καὶ ἀλλας καθηκόστες μερέγγεσσι τῇ τῇ τῷ Γέτους φυγῇ καὶ τῇ ἀντρῷ: τοῦ Ἀρίλλου ἀλλὰ τὸ μὲν Ἀρίλλου τεθρόντα εἰχ’ αὐτὸν τὸ διαμέτρου. Ubi διαμέτρου est revectare ab inferis. Vulcarius Gallicanus Avidio Cassio cap. 12. ‘Utinam possem multos etiam ab inferis excitare.’ Ex Cicerone pro M. Marcello: ‘Non dubito, quin multos, si fieri posset, et Cæsar ab inferis excitaret.’ At qui reduncuntur, dicuntur ἀνθρακεῖς & ἀνθρώποι. *Gebhard.*

Itaque in urbe, celeberrimo loco] Lambinus manuit, in urbis celeberrimo loco. Gebhard. Fuit autem hic eximus honor. Nam non solebant veteres quenquam in urbe sepelire nisi forte Imperatores. Serv. Sulpitius apud M. Ciceronem Epist. ad Fam. lib. iv. ‘Ab Atheniensibus, locum sepulture intra urbem ut darent, impetrare non potui; quod religione se impediri dicent: neque tamen id antea euquam concesserant.’ *Lambinus.* Vide Kirchm. de Fun. Roman.

Sepulcri monumento donatus est] Discremen statuendum est inter monumenta sumptu publico facta, et ea, quæ decreto tantum publico. Non enim fuit jus in Republica Atheniensium ornare sepulchra defunctorum, quantum aut heredis, aut ipsius etiam defuncti ambitio postulasset: verum de tumulis majoris impensis cognoscerebatur, neque in honos vulgo omnibus, sed claris tantum viris concedebatur. Diversus fuit publicæ sepulturæ honos, qui bene de republica meritis deferebatur. Atque iis interdum Mausolea de publico excitatabantur. *Casaubon.*

XI. I PHICRATES.

CAP. 1. Initium hujus ita scribendum est, IPHICRATES ATHENIENSIS. Non tam magnitudine rerum gestarum, quam disciplina, &c. consensu Codicum MSS. quorum nullus rō genero agnoscit, excongitatum a Longolio; a Lambino vero avide arreptam, et ubiiore corruptionis indeole propagatum. Nam quod Iphicratem putant fuisse autoris filium, errant; quoniam nasum Atticum non intellexerunt. Quod aptos admodum calceos militi invenerit; inde forsitan eo cavillo est aspersus: hinc et 'Iphicratides calcei' in proverb. cesserunt. Diодор lib. xv. Tās τε ἀνθεῖσσας τοῖς στρατιῶταις ἀλέσσους καὶ κόπρας ἀποτηρᾶς, τὰς μέχρι τῶν Ἰφικράτεως ἐπ' άστενον καλούμενας. Geog. hard. Vid. Polluc. Suidam, Photium, et Procli Chrestom. Schott. Atque hoc est, 'cerdēne natum esse,' ut olim scripsit ad Curtinam vir. doctus. Diascas tamen ex Platarcho et alii, Iphicratem autoris filium fuisse. Vide ilium ἀτρόφ. στρατιγῶν. Aristotelem 1. Rhetor. Xenophontem vi. Polysennum Strat. iii. Athenaeum iv. et xii. Arrianum, Εllianum, Εschinem, Suidam, Jul. Pollacem, Senecam Rhet. Frontinum, Justinum, Plutarch. et alios. Sevaro. Hic Iphicrates, cum Harmodius quidam, Harmodii Atheniensis abnepos, in eum tanquam ignobilem convitis ficeret: τὸ μὲν ἄμυνα (inquit) ἐπ' ἀμῦν γένος ἔρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐπ' οὐλήν ταβερνα. Plura et præclaras ejus Strategemata a Frontino referuntur: vid. lib. i. 4. 5. 6. et lib. ii. 1. 5. et 12. Aliud factum refert l. iii. 12. et l. rv. 6. Longol.

Quam disciplina militari] Fuit tamen idem et bonus Rhetor, existante multa apud Aristotelem in Rhet.

ex ejus Orationibus prolatas. Suidas: Ἰφικράτης Ἀθηναῖος σκύρας πορφύρας, στρατηγός. Lambinus. Justinus lib. vi. In Iphicrate 'non imperatoris tantum, verum et orationis artes fuere.' Vide Plutarch. in Politicis.

Ut non solum etatis sua] Justinus lib. vi. 'Hujus adolescentis supra etatem virtus admirabilis fuit; nec unquam ante eum Athenienses, inter tot tantosque duces, aut spei majoris, aut indolis maturioris imperatorem habuerunt.' Orosius lib. iii. 1. Sevaro.

Nusquam culpa male rem gessit] Xenophon tamen reprehendit ejus consilium in re militari lib. vi. de rebus Græc. in extremo. Lambin.

Semper consilio vicit] Diodor. lib. xiii. Οὐρος γὰρ ταραδότοις στρατηγοῖς τε ἀγχίστους ἀγχίστους. Gebhard.

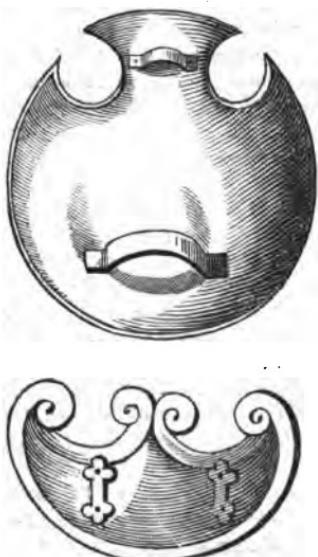
Tantumque eo valuit] Idem: Πρὸς πάσας ἀπίστους ἀγνοῦν φύσει κεχρῆσαι διαφέρει.

Namque ille pedestria arma misericordia] Diodorus ibidem: Τῶν γὰρ Ἑλλήνων μεγάλας ἀπόλεις χρημάτων καὶ διὰ τούτο δυσκινήτων ὄντων, σωθεῖ τὰς δοκίμias, καὶ κατεργασθεῖ τέλτας συμμέτρους, ἀμφοτέρων εὖ στοχαιδρίων, τοῦ τε εἰκέτων λεκανῶν τὰ σώματα, καὶ τοῦ δύνασθαι τοὺς χρημάτους τὰς τέλτας διὰ τὴν κονφύτητα παρτεῖλας ἐκνήτων ὑπέρχειν. Lambin. Quæ heic ad verbum transtulit Cornelius.

Minutis gladiis] Intelligit apathas et semispathas, quarum meminit Isidorus lib. xviii. 6. Veget. xi. 16. et Tacit. in Ann. Keuchen.

Peltam pro parma] Pelta, breve scutum, et fere quadratum, aut folii hederae figuram præ se ferens, parma brevius et mobilius. Claudius Εlia-

nus in Tacticis c. 2. Τούτοις γάρ πέλτης μικρὸν ἔστι καὶ ἀλεφὸν ὄπλον. Suidas, et Index vocum militarium, qui fere Lexicis adjunctus: Πέλτη, μικρὰ τις ἔστιν ἀσπίδων, καὶ κουφῆ. Isidorus: 'Pelta, scutum brevissimum.' Formam ejus describit Xenophon apud Julium Pollucem lib. i. Onomast. cap. 10. et Pierius Hieroglyph. lib. XLII. 'Ut circulus descriptus linea diametrali dissecetur: pars altera, quantum cubiti manusque ministerio deserviat, relinquatur: altera duobus e lateribus excavetur: ita ut in medio spatum sit insertando brachio, cuius hoc sit propugnaculum: extrema ad scuti marginem lunentur in cornua. Orbes illi duo hinc inde exempti, insertande si opus sit hastæ; alter commodus, alter ad inspectandum inserviat.' Quam ab interna parte delineatam, heic inserire visum. Talis igitur illa. Keuch.

Sed forma peltarum non apud omnes eadem. Sic Thraciæ erant quadrangulæ, de quibus accipienda verba Suidæ: πέλται, ἀσπίδαι τερπ-

γων. Vide et Dionysium Halicarnass. lib. XI. At pelta Amazonicæ hederæ folio similes erant. Salmas. Præter Servium Æn. i. et Lactant. Theb. v. et VII. atque Isidor. XVIII. 12. vide Hieronym. et Eucher. in lib. Regum. Savaro.

A qua postea peltastæ pedites appellantur] Suidas: Πελτασταὶ, τοξόται οἱ τοῦ ἵππου κατέχοντες. Longol. Peltasta Lactantio. Savaro. Jul. Pollux: Πελτασταὶ, πελτοφόροι. Vetus Glossarium: Πελταστὴ, manipulus. Aliud: Πελτάριον, parvula, et πελταστὴς, parvularius. Ad rem Diodorus libro XIII. Τότε δὲ ἀπὸ τῆς πέλτης πελτάσται μετανομάσθησαν. Antea vero dicebantur δελῖται, id est, gravioris armaturæ pedites. Qui peltas gestabant, non tantum Peltastas, sed et Cetratos Livius appellat lib. XXXI. Pelta Cetræ haud dissimilis est. Materia Peltarum ex ære fuit, ut docet Xenophon Anabas. v. Αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἐλλή καὶ ἐλλή διεφάνοντο χαλκαὶ οὐσαι. In Eclogis Polybii de Legationibus: "Οτι κομβίσιεν διπέλαι κονῆ τοῖς Ἀχαιοῖς ἔκαστοι λία μὲν διπλαὶ χαλκαὶ πελταστικαὶ. Plura congesit Justus Lipsius in Analectis ad Militiam. Keuchen.

Hastæ modum duplicavit] Diodor. Ηὔησος τὰ δόρατα ἡμολιῷ μεγέθει: id est, hastas magnitudine sesqui-altera auxit: hoc est, tantas fecit, ut totam magnitudinem antiquarum continerent, et præterea dimidiam. Lambin.

Gladios longiores fecit] Idem: Τὰ δὲ ἔφη σχέδιον διπλάσια καρεσκεύασε. Ex spathis nimirum et semispathis. Quod etiam a Romanis factum, declinante imperio. Lege Tacitum. Keuchen.

Genus loriarum mutavit] Quæ fuere olim equorum equitumque munimenta et tegumenta, an verius impedimenta. Nam certe pondus subinde et rigor (etiamsi squammata essent) impediabant inferre vulnera, æque atque accipere. Tac. Hist. lib. L.

de Sarmatarum armatura: 'Tegmen ferreis laminis, aut præduro corio consertum, ut aduersus ictus impetrabile; ita impetu hostium provocatis inhabile ad resurgentem.' Adi Veget. lib. xii. 22. Plerique militum non habebant loricæ hamatas, sed partem æris aut ferri procasum, quæ summum pectus tegeret: nam imam ventris satis scutum muniebat. *Lips.*

Proferreis atque ænis, lineas dedit] Ms. et editio Veneta, Savaroni inspecta, *pro certis atque ænis*. Ut sint, certe loricæ, consertæ hamis et laminis. Gebb. Virg. III. 'Loricam consertam hamis.' Idem v. 'Levibus huic hamis consertam auroque trilicem Loricam.' Idem xi. 'quem pelles abenis In planam squamis auroque inserta tegebat.' Idem iii. 'Consertum tegmen spinis.' Savaro. Non admodum interest, utro modo legas, [lineas vel lineas.] Unde postmodum apud multis gentes insinuavit istarum usus: quas communiter Graeci indinerunt post Iphicratem. Res tamen antiquas originis, ut ex historiis clarum ac Poëtis. Apud Homerum dicitur Ajax λινθάρης, itemque A-drastus. Quem locum Plinius respexit lib. xix. 1. In Alcæo etiam apud Deipnosophistam memorantur θύρης ῥάβων, qui inter arma Macedonum et habitus bellicos. Aut tor Dio: Θύρας λινοῦ τρίμυτος, δώρις χαλκῆ. Sed et Alexander induit θύρας λινοῦ διπλοῦ, ut loquitur Plutarchus. Illi ad imum ventrem extendeantur. Xenophon: Εἶχεν θύρας λινοῦ μεχρὶ τοῦ θρόνου. Nec Romanis infrequens. illorum usus. Quod de Augusto Livius, de Galba Suetonius testantur. Keuchen. Fiebant autem linei thoracei opera atque artificio coactiliariorum et πλο-
ωμῶν, qui linum aceto vel austero vi-
no, cui sal esset adjectum, probe ma-
cerabant, deinde ita cogebant, ut so-
liditate ac crassitatem linteis octies
decies aut sepius in se complicati

haberet.' Nicetas Acominatus lib. i.
rerum Isaaci Angel: 'Ipse Conradus sine scuto tunc dimicabat; sed pro lorica tectum quoddam gestabat
e lino factum, vino austero probe salito maceratum, sepius replicatum: quod quidem sale et vino coactam adeo firmum adversus ictus erat, ut penetrari a nullo telo possent. Erant autem hujus tecti plagellæ octode-
cim, et eo plures.' Casaubon. De linteis loricis ac thoracibus, et a quibus usurpatæ sunt, vid. Lasium de rep. Rom. VIII. 16. Torrentium ad Sueton. Galbam 19. Lips. de Mil. Rom. III. 6. Danusquelum ad lib. III. Silii pag. 120. Villiomarum adversus Titium II. 19. Casaubon. ad Sueton. Ferrarium de re vestiaria.

*Quod æque corpus tegeret, et leve es-
set]* Lambinos: *Ut æque corpus tege-
rent, et leve essent.* Sed priorem scripturam confirmant Schotti Ms. et Ultrajectina Editio. Nec dissenit Magius.

CAP. 2. *Bellum cum Thracibus ges-
sit]* Dux creatus suffragio ab Atheniensibus adversus Amphipolim op-
pugnandam. Æschin. in Orat. wept παρεπεθέ. Frontin. Strateg. I. 2. Polyen. III. Commemorat et ejus victoriam adversus Anaxibium Lace-
daemoniorum ducem Xenophon, ΞΑ-
ΛΩΝ. lib. IV.

Sentien] Aldi exemplaria Soothyn habent: vetusta vero omnia Seuthem, emendatius. Mag. Hic est, 'Seuthes Odrysses' apud Curt. lib. x. 1. quem θωραχὸν Κερσοβλέπτον tantum, non Re-
gem facit Polyenus Strateg. VII.
Keuchen.

Apud Corinthum] Inde bellum Cor-
inthium est appellatum: Κορινθιαὶ
πόλεις. Bongars.

Sic ordinatae consistenter] Ms. sic ordinatae Boecler. Curtius libro III. 6. 'Obsistere, circuire, discurrere in cornu, mutare pugnam, non duces magis quam milites callent.' Gebhard.
Vide de hac disciplina Iphicratis A-

lexandrum ab Alex. lib. I. 20.

Hoc exercitu moram Lacedæmoniorum interceptit] Alii lib. interfecit. Schott. Quod supra probavi et explicavi in Aristide. Gebhard. Utroque lectio elegans est. Savaro. Mora, vox Græca est; hoc primum: deinde valet idem quod μόρα, hoc est, pars, quod sit pars exercitus. Utabantur autem hac voce Lacedæmonii maxime et Dores. Et constabat μόρα, vel, ut quidam volunt, quingentis milibus; vel, ut alii, septingentis; vel, ut alii, nongentis. Diodorus Siculus lib. xiv. Si eadem res ibi a Diodoro narratur, queæ hic a Probo significatur, μέρος appellat. Sic Diodorus: Μερὰ δὲ τινὰς ἡμέρας τῶν Λακεδαιμονίους μέρος τῆς στρατιᾶς δῆμοι διὰ τῆς Κορωνίας χώρας. οἷς Ἰφικράτης καὶ τινὲς τῶν συμμάχων ἐπικεσθόντες, τὸς πλειστούς ἀνεῖλον. Andromach. sive auctor incertus Etymologici: Μόρα, inquit, τάγμα στρατιωτικὸν παρὰ Λακεδαιμονίους, οὗτον λεγόμενον, καὶ ἔργηται παρὰ τὸ μέρος μόρα, ἐπὶ μέρους ὅχλων, ὃς φεύγω φθορὰ. Εστι δὲ ἡ μόρα, τάξις ἐξ ἀνδρῶν πεντακοσίων, ἡ ἑπτακοσίων, ἡ τριακοσίων. Hæc ille. Xenophon hujus cohortis casum et cladem multis verbis expoit de reb. Gr. lib. iv. et utitur hoc ipso vocabulo Græco, quod usurpat Probus. Pausanias in Laconicis et μοῖρα appellat ταῦτην τὴν μοῖραν ἀνθέμενον καθ' ὅδον Ἀθηναῖον, καὶ Ἰφικράτης διέφευραν. Commemorat et hanc Iphicratæ rem gestam Plutarchus in libello, τόπερον Ἀθηναῖον, &c. in extremo, et Æschines in Orat. κατὰ Κητσιφ. Lamb. De mora consule Joan. Meursium Atticar. Lecture. lib. I. 15. addet et Hesych.

Iterum eodem bello] Nec ubi, nec quando hoc prælium commissum sit, usquam reperio: nisi forte id significat, quod narrat Xenophon de rebus Græc. lib. vi. non longe admodum a principio: Iphicratem decem triremibus, qui a Dionysio Lacedæmonijs Anippo Duce subsidio mittebantur,

non longe a Cephalenia, una cum viris omnibus interceptis, et navibus nonaginta ex Corcyra assumptis, in Cephaleniam navigasse, et ab illius insulae civitatibus, pecunias partim libertibus obtinuisse, partim invitatis obtorsisse, iisque rebus gestis, agros Lacedæmoniorum populatum esse ac vastasse, urbeisque adversariorum Atheniensibus voluntarias adjunxit; quæ noluerint se dedere, iii bellum intulisse. Quo loco Iphicratæ bellum gerendi rationem, et scientiam rei militaris laudat Xenophon. Sic enim ille: Ἐγὼ μέντοι ταῦτη τὴν στρατηγίαν τοῦ Ἰφικράτους οὐχ' ἤκιντα ἐπειδὴ. Lambin.

Quam Artaxerxes] Mnemon. Vide Diod. Siculum lib. xv. Bellum intulit Q. Crasso, Serv. Corn. Sp. Papyrio, Fab. Alb. tribunis proconsulibus.

Ægyptio Regi] Acori. Lambin.
Bellum inferre voluisse] Editio Vulgata, voluit.

Petivit ducem] Diodor. lib. xv. Ο δὲ ἀνὴρ οὗτος μετάπεμπτος ἐπὶ τὴν στρατηγίαν ὥπε τοῦ βασιλέως ἐτάχθη διὰ τὴν ἐν στρατηγῶν ἀπερήν. Gebhard.

Exercitiū conductiō] Sic MSS. recte. Vulgati *conducto*. In Chabria: ‘fugatis jam ab eo conductitiis ceteris;’ id est, mercede conductis, mercenariis, ut ipse loquitur in Timoleonte. Savaro. *Conducere* ergo est Græcorum ξενολογεῖν, vel ξένους μοσχασθεῖν. Infra Datame: ‘Ex Gracia conductorum tria millia.’ Curtius lib. III. ‘Ad conducedendum ex Peloponneso militem Cleandro cum pecunia missò.’ Ibid. cap. 6. ‘Argentum istud ad conducedendum militem mitte.’ Gebhard.

Duodecim milliūm] Immo xx. milliūm, ex Diod. Siculo. Lambin.

Quemadmodum quondam Fabiani milites Romani appellati sunt, sic Iphicratenses apud Græcos] Quæ ambitiosa fuit Principum κενοδοξία, ut a nomine suo milites etiam insignirentur. Ab

eadem origine Joviniani et Herculanii apud Zosimum et Mamertinum. Sic Alexandrini Caracallæ, de quibus disertim Dio et Herodianus; Honorianni, Theodosiani, Constantini, Gratiianenes, Valentinianenses, in notitia utriusque Imperii. Quod etiam in populis ac portis adhibitum. *Keuchen.*

Fuerint] Editio Parisiensis, fuerunt.

*Idem subsidio Lacedemonii] Post cladem Leuctram, victoribus Thebanis, quorum dux erat Epaminondas: qua accepta, Lacedæmoniorum opes afflictæ sunt. *Lambin.**

Retardavit impetus] Inceptus, pro incœpta, integre scriptum in membranis nostris, ac fortassis Savaronis sic edentis. Sic supra in Alcibiade, 'Siciliæ amissum, pro amissione, dixisse notavimus. Schott.

CAP. 3. *Animo magno et corpore, imperatoriaque forma] Corporis dignitas duci admirationem tam apud suos quam apud hostes conciliat. Tacit. Ann. XIII. 8. 'Ne, si ad accipiendas copias Syriam intravisset Corbulo, omnium ora in se verteret corpore ingens, verbis magnificus, et, super experientiam sapientiamque, etiam specie inanum validus.' De Cæcina idem Histor. lib. II. 30. Claudian. lib. I. de Landib. Stiliconis: 'Jam tunc conspectus, jam tunc venerabilis ibas, Spondebatque ducem celsi nitor igneus oris, Membrorumque modus, qualem nec carmina singunt Semideis: quacunque alte graderere per urbes, Cedentes spatiis assurgentess que videbas.' Justin. lib. XIII. 1. de Amicio Alexandri. *Gebhard.**

*Imperatoriaque forma] Imperatore digna, quæ veluti longe lateque ostentat Imperatorem, ut de Trajano Plin. Panegyr. IV. Dioni egregia voce σεμνωρεψ τοῦ προσάπου dicitur. Boecl. Capitolinus in Pertin. vide Not. in Sidon. Ep. 2. lib. I. *Savaro.**

Theopompus] Sup. in Alcibiad. de quo etiam Athen. lib. XII. vide Ca-

saub. ad Athen. lib. III. 8. et lib. X. 12. Plutarch. in Timoleone et Harpocrat. in voce ἀδόκος, in Ἀρρεῖς, in Ἀλβηνῆσος, in ἀμφικτύονες. Steph. de urb. in voce Ἄσσα. *Savaro.*

Amyntæ] Cujus filius Philippus, pater Alexandri Magni. Hic Amyntas autem Pausaniam Macedoniæ regem, Ἐρόπι regis filium interfecit, regnauitque annos 24. Diod. lib. XIV. Lamb.

Namque Eurydice] Lege de hac re luculentissimam Orationem Ἐσχίνιος, τερπιαρχεσθ.

Cum his duobus liberis] Habuit tamen ex Amynta tres filios, Alexandrum, Perdiccam, et Philippum, Alexandri M. Macedonis patrem, et filiam Eurionem. Justin. lib. VII. 4. Sed ex his Alexander patri successebat in regnum.

*Causam capit is semel dixit] Causam apud cives suos simul cum Timotheo dixisse Iphicratem, et multatos esse tradit Diodorus lib. XVI. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι παροξυθέντες ἐγκύλωσαν αὐτὸν τολλοὺς ταλάντοις, καὶ τῆς στρατηγίας ἀπέτησαν. Athenienses autem irati Iphicratem et Timotheum in judicium vocatos multis talentis multarunt, et imperandi munere abdicarunt. Polyænus cum Probo congruens, Iphicratem et accusatum esse significat, et absolutum. *Lambin.* Meminit ejus et Quintilianus lib. V. 12. qui causam hanc inter probationes adjicit, quas ρᾳδητὰς vocant. Quo Strategemate judicium absolutus fuit Iphicrates, refert Polyæn. lib. III. et Senec. Rhetor. lib. VII. Declam. 5. Plura de ipsius eloquentia colligit Muretus lib. VIII. Var. Lect. cap. 22. *Schott.* Noster in Phocion: 'in judicis cum capit is causam diceret: reus autem capit is accusatus est, et accusatus proditionis. Infra in Timoth. Plut. in Apophth. *Savaro.**

Bello sociali] In quod inciderunt Athenienses, cum Chii, Rhodii, Coi, et Bysantini ab iis descivissent, ut

Diodor. tradit; ejus mentio est in Chabria cap. 4.

Ex Thressa natum] Tò natum abest ab Ultrajectino, et glossam olet. Schott. Gebhard. Ex muliere Thressa, id est, in Thracia nata: *du Θρησση γυναικός*. Sic autem legendum; non, ut vulgo, *Tarsa*, ut habent Exempla Veneta et Florentina. Lambin. Alii codicis *Thessa*; nonnulli vero *Thrasa* habent. Mag. Seneca l. II. de Tranquillitate, Iphicratem ipsum Thracia matre natum adserit. Quod cum illi objiceretur, ‘Et mater,’ inquit, ‘Deum Idæa fuit.’ Long. Ad quem locum vide Justum Lipsium.

Coti Regis] Κότως vocant Græci. Probus autem Latina inflexione teritia, Cotum dixit. Alii hic *Cotysis* legi volunt, cum quibus non pugnabo, sed *Coti* non improbo. Lambin. In Timotheo: ‘Adversus Cotum bella gessit.’ Gebhard.

Filia] Anaxandride. Athenæus initio lib. IV. et Seneca: ‘Quod in sapientem non cadit injuria,’ cap. 18. Savaro:

Nam pater quantum in se fuit, Thracem me genuit: contra ea mater Atheniensem] Sensus iste: Pater, quantum in se fuit, Thracem potius quam Atheniensem ideo genuit, quia e barbaris uxori duxit: mater autem non ex suo sanguine Thracem, sed ex Atheniensis viri complexu Atheniensem signere studuit. Perstringit patris cum barbara matrimonium: cuius solius sit ea culpa, non matris, si quid hic indignum moribus Græcorum aut opprobrio obnoxium. Boeclerus. Simile responsum Timothei apud Athenæum libro XII. ‘Ο δὲ Τιμόθεος καὶ συντόμως ποτὲ θριάμβης εἴη μητρός καὶ χάρις γε αὐτῷ, φησί, οὐδέ θριάμβη Κύνων εἴμιντος. Gebhard.

XII. CHABRIAS.

Resque multas memoria dignas gessit] Demosthenes Orat. in Leptinem, cum magnis efferaat Chabriam laudibus, tum ejus res gestas semel atque iterum enumerat. Ibi: πρὸς Δαναάς Πελοποννησίους παρερχάτο ἐν Θῆβαις, Γοργύπτων ἀπέκτεινεν ἐν Αἰγύνῃ, τολλὰ τρόπαια ἔστησεν. Legendus et Xenophon lib. IV. et V. de reb. Græc. Diodorus XV. XVI. Athen. lib. XII. infr. in Epam. Plutarchus in Phocione et Camillo. Frontinus lib. I. Strat. 5. et 11. Lambin. Longol. Non solum autem res memoria dignas gessit, sed et dixit. Lege Plutarchi apophtheg. Mag.

Obnixoque genu scuto] Id est, obfirmato genu ad scutum: videtur a

Probo dictum esse obscurius, propter casum similitudinem: Quod expressit Diodorus planius lib. XV. καὶ τὰς δωρίδας πρὸς τὸ γένον κλίναρας, id est, et clypeis ad genu acclinatis. Polyenus Strat. I. II. Tὰς δωρίδας πρὸς γένον προσεριπμένους, id est, clypeis ad genu firmiter acclinatis. Planius, explicatusque dixisset hoc modo, obnixō genu in scutum. Lambin. De hoc habitu ad præliandum composito Marcellinus de barbaris, et (ni memoria fallit) D. Ambrosius. Savaro. Quod Strategema Triarii Romani inepte Vir doctus accommodavit. Alia etiam ratio subsidendi fuit in eo schemate bellico, quod testudinem Romani vocabant. Stewech. ad Veget. Quod

ego explicatus dabo. Milites Chabriam obnixo genu scuto protensa hasta stabant, ut eo commodius hostilis phalangis impetum exciperent et sustinerent: quod etiam Polyenus dicto loco confirmat. Triarii vero Romanii genu dextro innixi, sinistro crure porrecto, scuta innixa humeris, hastas sub erecta cuspide in terra fixas tenentes, sub vexillis considerabant: dum vel hastati, qui primi pugnam inibant, vel principes, qui robustioris setatis et a principio gladiis pugnabant, eum hoste dimicabant: quorum subsidio tertio ordine dispositi erant, et in eorum vicem locumque parati. Si apud hastatos ac principes parum prospere pugnatum esset, tunc demum triarii ad nutum ducis consurgebant ad pugnandum; Triarii enim erant veterani spectata virtutis, ad quos rebus ferme desperatis velut ad extremum subsidium refugiebant, ut observat Dionys. Halicarnass. Antiq. Rom. v. 15. et viii. 98. Inde 'rem ad triarios rediisse,' cum laboratur, proverbio increbuit, ut prister Lipsium Valtrivius de milit. R. v. 8. docet. Hac ergo tam distincta et diversa confundi non debent, nec alterum ab altero deduci. *Locc.*

Projectaque hasta] Si locus emendatus est (ut mihi quidem videtur) *projecta positum pro porrecta, seu ante erecta, προβεβλημένης δονίσιος*. Sic Sisenensis lib. II. apud Macrobius lib. VI. 4. 'scutis projectis.' Idem 'projectis ramis.' M. Tullius de signis: 'sed quod erat ejusmodi loco, atque ita projecta in altum,' &c. *Lambin.* Iabolenus, quod ad vocis significacionem attinet, L. Malum ff. de verbis. signif. sic inquit: 'Inter projectum et immissum, hoc interesse Labeo ait, quod projectum esset id quod ita proveheretur, ut nusquam conquesceret, qualia Meniana et suggrundia essent,' &c. Eadem de re Gellius quoque eadem. *Mag.*

Tuba revocavit] Σάλπηγγι ἀνακαλέσατο. Gebhard.

*Fama celebratum est] Sic Cicero dixit pro Cluentio: 'cædem omnem sermone celebratum:' et pro domo sua, 'omnium sermone celebratum.' *Lambin.**

*Ut illo statu Chabriam] Diodorus Siculus xv. 'Ο δὲ Χαβρίας πολλῶν αὐτῷ πεντρυγμένων κατὰ πόλεμον, ἐπὶ τούτῳ μάλιστα δεσμώτερο τῷ στρατηγιματι, καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ θήμου δεσμέστις αὐτῷ καθίσταντες ἔχοντας τούτο τὸ σχῆμα. *Lambin.**

Athleta] Qui vicissent certaminibus Iselasticis, que a Græcis ἀγῶνες εἰσελαστικοὶ vocantur: de quibus Sibylla μέγας ύδραι εἰσελαστικοὶ ἔσται. *Keuchen.*

Caterique artifices] Scenicos et Musicos, sive Dionysiacos atque Pantomimos intelligit. De athletis frequens historia est potendarum statuarum, ut non προτοπᾶ modo, sed iconas, vivam ipsorum imaginem referrent. Palæstras athletarum imaginibus, sicut et ceromata sua exornabant. Pausanias in Eliacis: ubi περὶ ἀνθρημάτων loquitor, ἐν δὲ τῇ Ἀλτῃ, (ait,) τὰ μὲν τιμῆ τῇ ἐς τὸ θεῖον ἀνδρεστρας οἱ δὲ ἀνδρίστρες τῶν γυναικῶν ἐν ἄστοις λόγῳ σφίσι: καὶ οὗτοι ἀποτελοῦσι. Cuius ritus imprimis insitatoribus fuisse Cretenses, idem mihi anector II. Διαλογῶν. De aerea Milonis luctatoria statua lege quæ disertim Philostratus libro IV. in Vita Apollonii. Cum quo confer Aristidam καὶ τὴν ἀξοχουμένων. Hellanodicis cursus erat, ut εἰδοῖς λομέτρησος essent: Lucianus ἐν τῷ ὅπερ εἰδοῖς. Plato in Phædro: ὁμιλοῦσι χρυσῆν εἰδὼν λομέτρησον οἱ Αελφοῦς ἀναθέσεων. *Keuch.*

In quibus victoriam, &c.] Vide Fabr. Agen. II. 20. Schott.

Cap. 2. Multa in Ægypto sua sponte gessit] Ediderat Longo: *sua sponte quædam gessit*. Inde confessum Lambin. multa intravit. Neutrum vero neque multa, neque quædam agnoscunt libri calame picti. Illud multa

ex precedenti intelligitur. Gebhard.
In Ægypto] Privato officio, non publice a populo delata ac mandata. Vide Diod. xv. *Eius rex tum temporis erat Tachus, cuius filius Nectanebus; vel secundum Plutarchum ἀνεψιὸς, id est, sororis filius. Idem. Cæterum Ægyptus a flumine nomen acceptissimum videtur. Nilus enim qui Hebr. נָהָר id est, niger dicitur, Græcis Αἴγυπτος dictus est, quod idem denotat juxta Scaligerum. Nisi a Copto vel Gubt nomen accepit. Thysius. Masius observat Ægyptios in antiquis monumentis vocari Ἀγοφθος, vulgo Cophthi vel Copti, et ipsi regionem suam vocant Chibth, teste Ortelio. In serie Regum Ægypti, quam Drusius ex Chronico quodam Arabico descripsit, secundus Rex Ægypti dicitur Cabtim, unde denominati sunt Coptii. Hornius.*

القسطنطينية Pater Coptitarum dictus Misram. Inde nomen. Coptus etiam urbs, et Copites Nomus, fere in extremo Ægypti tractu, quem post Alexandrum Magnum Ægyptii incoluerunt, hodieque incolunt. Golius. Elegans Ægypti descriptio est apud Guili. Tyrium xix. 24.

Nectanebum] Plutarchus in Agesilaō Nerkraibū perpetuo vocat. Polytēnus lib. ii. in Agesilao vocat Nekrevaō. Idem libro iii. perhibet Chabriam Thamo adfuisse, et Thamus erit, quem Plutarchus aliique Tachum appellant. Gebh.

Fecit idem Cypri] Hac de re nihil reperi, præter id quod est apud Diodor. Sic. lib. xvi. si forte ad rem pertinet. Nam Phocionem et Euagoram, non Chabriam et Euagoram Cyprium oppugnatum ivisse narrat. Credibile est, Diod. Siculum vel Phocionem pro Chabria posuisse, cum Phocion Chabriæ comes esset; vel alium historicum secutum esse, quam quem secutus est auctor noster. Lambin.

Interim bellum inter Ægyptios et

Persas] Diodorus lib. xv. Ἄμα δὲ τοῖσι πραγμάτοις Ἀκόρης δὲ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ἀλλοτρίως διακείμενος πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα, δυνάμεις ἔνικας ἀξιολόγους ήθοισε. Narrat et aliud bellum Diodorus eodem libro, a Rege Ægypti Tacho Regi Persarum illustratum: ibi, Ὁρμοὶ δὲ τοῖσι πραγμάτοις καὶ Ταχὸς δὲ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων, κρήνας πολεμῆν τοῖς Πέρσαις, &c. quod ad hunc locum videtur potius pertinere. In hoc enim bello Agesilaus et Chabrias interfuerunt, Regemque Tachum adjuverunt; ut tradit Plut. in Agesilao. Lambin.

Conflatum est] Infra in Eumene: ‘interim conflata sunt bella, quæ ad internectionem post Alexandri mortem gesta sunt.’ Savaro. Sic loquitur Hirtius lib. viii. 6. ‘Sub tempore festivorum nullam summum bellum posse conflari:’ et init. de bello Alexander. Eumene: ‘interim conflata sunt illa bella.’ Loquitur quoque ita Paterc. lib. ii. Cicer. vero de Haruspicum responsis. ‘Clodius nefarias cum multis scelerum pactiones sociatesque conflavit:’ et in Anton. ‘Ille quum exercitum nullum haberet, magnum repente conflavit.’ Gebhard.

Athenienses cum Artaxerxe sociatem habebant] Quocirca et Pharnabazo Regis Persarum Satrapæ pertinenti Iphicratem belli ducem dedeunt: et Chabriam ejusdem Pharnabazi admonitu et rogatu revocarunt, ut tradit Diodor. eodem libro. Lambin.

A quibus magnas prædas Agesilaus rex eorum faciebat] Redigebat atque agebat. Facere prædas, non est obvium in Latinis scriptoribus. Invenio tamen apud Tullium in Verrem ‘maximos quæstus prædasque fecisse.’ Gebhard.

Sua sponte eos adjutum profectus] In Agesil. ‘sero suis præsidio profectus est:’ in Timoth. ‘Ariabarsani simul cum Agesilao auxilio profectus est.’ Savaro. Contra Diodorus, qui tradit

eum fuisse ab Acoride arcessitum. In hoc tamen cum Probo congruit, quod sine suffragio aut decreto populi Chabriam provinciam illam bellum suscepisse dicit. Sic Diodorus eodem libro et loco: Οὗτος μὲν οὖν ἦν τῆς τοῦ δῆμου γνόμης προσθεξμένος τὴν στρατηγίαν, ἀφῆσθαι τῶν κατ' Αἴγυπτον δυνάμεων; καὶ μετὰ πολλῆς οπούσῃς παρεσκευήσθαι πολεμεῖν πρὸς τοὺς Περσάς. *Id.*

CAP. 3. *Tum Praefecti Regis*] Phar-nabazus. Vide Diodorus.

Diem certam Chabria præstiterunt] Diem präfiniverunt; elegantia Romana. Cicero in Verrem: ‘Diem præstituit operi faciendo Kal. Decembr.’ Idem Tusc. Quæst. ‘Natura dedit usuram vitiæ, tanquam pecuniae, nulla præstituta die.’ Curt. lib. III. ‘Postquam nihil inde præsidii mittebatur, ad præstitutam diem permisere se regi.’ Dies autem præstituta est προθεσμία. Gebhard. Diodorus: Ταχέως τὸν τε Χαβρίαν ἐξ Αἴγυπτου μετεπέμψατο.

Quod et vivebat laute] Sic Ephorus sive Theopompus Philipp. 18. apud Athenæum lib. XII. a quo Probus hæc desumpsit: Οὐ δυνάμενος [Chabrias] δὲ ἔγραψεν τῇ πόλει, τὰ μὲν διὰ τὴν ἀσέλγειαν, καὶ διὰ τὴν πολυτέλειαν τὴν αἰτοῦ τὴν περὶ τὸν βίον, τὰ δὲ διὰ τοὺς Ἀθηναῖούς ἀπασι γὰρ τοῖς ἐνδόξοις εἰσι χαλεποί διὸ καὶ εἰδοτοί αἰτῶν οἱ ἐνδόξοι ζεῖσθαι τῆς πόλεως καταβούν, Ἰψεράτης μὲν ἐν Θράκῃ, Κόνων δὲ ἐν Κύπρῳ, Τιμόθεος δὲ ἐν Λέσβῳ, Χάρος δὲ ἐν Σγελῃ, καὶ αὐτὸς δὲ Χαβρίας ἐν Αἴγυπτῳ. Longol. Lambin. Mag. Savaro.

Vitium] Vulgatam lectionem ac sententiam adstruit Tacit. vita Agric. cap. 1. ‘Quoties magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac supergressa est vitium, parvis magnisque civitatibus commune, ignorantiam recti et invidiam.’ Gebb.

Ut invidia gloria comes sit] Sallustius: ‘Meminisse post gloriam invidiam sequi.’ Cicero pro Balbo: ‘Est enim hujus seculi labes quædam

et macula, virtuti invidere velle, ipsum quoque florem dignitatis infringere.’ D. Hieronymus ad Demetr. Epist. 8. ‘Virtus enim semper invidie patet.’ Idemque in Epist. Paulæ: ‘Semper quidem virtutes sequitur invidia.’ Schottus.

Et libenter de iis detrahant] Quidam libri libenter iis detrahant. Sed interpolatum ignoratione elegantissimi modi loquendi. Cicero enim pro Rabirio ‘Detrahere de aliquo, et eum in invidiam vocare’ dixit: et Quintius Frater: ‘Sermo eorum, qui de se detrahere volunt.’ Infr. Timoleonte: ‘cum quidam Lamestii similis, nomine Demænetus, in concione populi de rebus gestis ejus detrahere cœpisset.’ Ammian. Marcell. lib. XXX. 29. ‘Bene vestitos oderat et eruditos et opulentos et nobiles: de fortibus detrahebat, ut solus videretur bonis artibus eminere.’ Dein quidam detrahant, ut neccatur τῷ sit. Gebh. De populo Atheniensi seorsim Livius XIII. ‘Populus Atheniensis lacerare invidia principes suos suetus.’

Quos eminere videant altius] Vulgati emergere. Sed omnium librorum consensus præfert eminere, ξοχούμενοι. Vide Tacit. Hist. lib. II. 20. ad quem Lipsius Nepotis locum condit: Gebhard.

Opulentum intuuntur fortunam] Ita rescribendum esse dudum, et, ni fallo, princeps, e Gifanii libro indicavit Scioppinius Verisimil. lib. II. 8. Adstruit Savaro, approbat P. Daniel, obsignat denique Schottus. *Opulens pro opulentus ex Ausonio notant, nec scio an Eidyll. II. Gebhard.* Sic violens positum ab Horat. Od. lib. III. 30. et Epist. I. 10. Quemadmodum igitur violens et violentus dixerunt veteres, sic opulens et opulentus. Lambin. *Opulentum intuuntur]* In vulgatis est intuentur. Veteres autem tuor et tuor dicebant, ut in compositionis: hinc intuentur in Excerpt. meli-

oribus. Et *continetur* apud Lucret. lib. iv. et Plautum. Adi Festum. Turpilius Pedio: ‘tamen oculis Longa intercapedine appetunt capide intui.’ Keuchen. Qnōd ad sententiam, in Pausan. ‘Epulabatur more Persarum, luxuriosius, quam qui aderant, perpeti possent.’ vid. Valer. ii. 5. ext. 5. Cic. ad Nepot. ‘qui habet, ultro appetitur: qui est pauper, aspernatur.’ *Sesare.*

Plurimum aberat] Causam continuo subjungit Nepos ipse: at mihi in mentem venit quoque alia, nimirum magnos viros, vitato assiduitatis fastidio, auctoritatem et desiderium in animis civium quiescisse absentia. Liv. lib. xxxv. 10. ‘Accedebat quod alter decimum jam prope annum assidens in oculis hominum fuerat: que res minus venerandos magnos homines ipsa satietate facit.’ Gebh.

Pererunt idem] Haec duo verba inculta esse quis non videat? et nostri aberant membranis. Schott.

Afuturos] Sic legendum, non *abfuturos*, ut est in nonnullis libris; neque *affuturos*, ut est in Venetis; neque *futuros*, ut in Germanicis. Keuchen.

Conon plurimum Cypri vixit] Haec ex Theopompo transcripsit Nepos. Athen. lib. xii. ex lib. xiii. Philipp. Theop. quem vide; et Justinum lib. v. et vi. Savaro.

In Sigao] Ptolemaeo Σιγαῖον, Calabro Σίγανος. Idem promontorium vocat Aristoteles Animal. lib. v. Eliano et Pomponio oppidum quoque est. Duo tamen diversa sunt apud Strabon. xiii. sed sibi invicem vicina oppida, ut et apud Plinium. Ortebas.

Dissimilis quidem Chares] Vide Diodor. et Plutarch. κρόφ. βασιλ. Noster infr. xv. 8. Xenophon, Ελλ. vii.

CAP. 4. *Chabrias autem perit bello sociali]* De bello sociali lege argumentum Orationis de pace, apud Isocratem; et Diodor. lib. xvi. Incepit post communem defectionem Chio-

rum, Rhodiorum, Ciorum, et Byzantinorum ab Atheniensibus. Duravit annos iii. Diodor. ‘Ος Χαβρίας ἦν τρία. De morte Chabriæ ita Plutarchus in Phocione: ‘Chabrias enim ad ineunda pericula suapte natura tardior, posteaquam cœpisset cum booste conserere, ira nimia concitatus vehementer solebat accendi, imperatorii officii facile obliisci, se se temere periculis objectare. Cujus audacia, quo tandem par erat, evasit. Nam in pugna navalی adversus Chios, primus omnium in hostile littus inventus, cum pro explicando in terram milite, in occurrentes hostes audacius prouisset, pugnans confosus est.’ *Mag. Longol.*

Privatus] Aliter Diodorus xvi. 7. qui classi eum præfuisse, Charetem vero terrestrem exercitum rexisse tradit.

Eunque magis milites] De Miltiad. ‘erat enim dignitate regia, quamvis carebat nomine.’ Ibid. in fine. Savaro.

Aspiciebant] Reverebantur, honorebant. Tacit. ‘aspectare’ dixit. Ann. i. 4. ‘Omnes exuta aequalitate jussa principis aspectare.’ Sic insueri apud Livium xxxvii. 54.

Dum primus studet] Ξερδέα, festinat. Datame: ‘Hac delatus in Ciliciam, egressus inde, dies noctesque iter faciens Taurum transiit, eoque, quo studuerat, venit.’ Peleopida: ‘Qui, cum tempore ipso, quo studuerant, pervenissent.’ Hinc studium, στροθή, festinatio. Caesar Comment. lib. vii. 41. f. ‘Summo studio militum ante ortum solis in castra pervenit.’ Lib. iii. 24. Civil. ‘Illi studio incitati incautius sequebantur.’ Val. lib. iii. 2. 23. ‘Cn. Pompeii præfectus jussu ejus, summo studio et magno militum numero, ad id capiendum mitteretur.’

Cum enim eo penetrasset] Eo significatu multoties verbo *penetrare* utitur Curt. pro penitus ant interius subire. Lib. iv. 12. ‘Ille utendum animis dum spe calerent ratus, ad Pelusim

ostium penetrat.' Lib. v. 1. 'In rupium cacuminibus extra teli jactum Barbari stabant de industria quieti, et paventibus similes, donec in arc-tissimas fauces penetraret agmen.' Lib. vi. 22. 'Torrentesque et eluvies iter morabantur, nullo tamen hoste obvio penetravit.' Cicero pro Archia: 'Cupere debemus, quo minus mannum nostrarum tela pervenerint, eodem gloriam famamque penetrare.' Gebhard.

Navis rostro percussa, capit sidere] Pro subsidere, ac demergi. Non dissimulabo meo in Codice scriptum fuisse *ſidere*, ut *ſindere* reperisse librarius videatur. Retineo tamen *sidere*. Pedo Albinovanus apud Senec. Rhet. Suasor. i. 'Jam sidere limo Navigia et rapido desertam flumine classem.' Schottus. *Sidere* anchorae dicuntur, quae in fundo fixa haerent. *Ἐνὶ βράχεω καθίσθαι*. Poëta: 'Sidat onus ta navis.' Salmas.

Hinc quum refugere non posset] Ita Ms. nostrum. Alli negationem expungunt. Boecler. Potius reponendum est, *Hinc cum refugere posset, si se in mare defecisset.* Gebhard.

Esciperet natantem] Excerpta natanteis: ut in Dione, 'in naveis impo-
suist,' terminatione Graeca. Keuchen.

Quam armis abjectis] Quod erat flagitium militare, et capitis pena expiandum. Aristoteles lib. ii. Rhetor. Αἰσχός ἔστιν, δον ἀνδ κακία ἤγα-
στη, οὐος ἀποβάλλειν ἀπίθα, η φυγήν. Inde Lacedemoniæ mulieres, filios suos in militiam dimittentes, hoc eis mandare solebant, η σὺν τούτῳ, η ἐν τούτῳ. Lambin. Prater ea quæ Gedocalcus in Veget. infigit lib. ii. 14. vid. Senecam de Benef. v. 2. Infr. in Hamilcare. Savaro.

*Ille, præstare honestam mortem turpi
vitæ]* Pene ad verbum de Antigono Polyænus Comment. lib. iv. 5. Τοῦ ἅγρ ἀγριων τὸ θνήσκειν ἀνδρες αἱρετοὶ θυομέας. Tacitus, Agricola cap. 33. 'Proinde et honesta mors turpi vita potior, et incolumenta ac decus eodem loco sita sunt.' P. Syrus: 'Vita hominis brevis; ideo honesta mors est immortalitas.' Sallustius Jugurtha: 'Sulla a Mauro rogatus, ut noctu clam profugeret: incertæ ac forsitan post paullo morbo interitura vitæ parcere turpi fuga recusat.' Tali animo fuerunt quidam apud Cæsarem centuriones Comment. lib. vi. 40. 'Centuriones,' inquit, 'quorum nonnulli ex inferioribus ordinibus reliquarum legionum caussa virtutis in superiores erant ordines hujus legionis traducti, ne ante partam rei militaris laudem amitterent, fortissime pugnantes conciderunt.' Plane ex mente Chabriæ Isocrates Panegyrico, τῶν ἀνδρῶν τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς αἱρετέροις ἔστι καλῶς ἀποθανεῖν η ἅγρ αἰσχρῶς. Argute et masculine Valerius lib. iii. 11. exempl. 14. 'Ca-to,' inquit, 'constantissime in gladium incumbendo, magnum hominibus documentum dedisti, quanto potior esse debeat probis dignitas sine vita, quam vita sine dignitate.' At ignavi pluris qualemque vitam honesta morte estimant, ut loquitur Darius apud Curt. Gebhard.

Telis hostium interfectus est] Ar-
chonte Cephisidoro, Olympiad. cv.
anno iii. Chronol. Quomodo Ctesip-
pus ejus filius paternum sepulchrom
violari, vide apud Athenæum lib. iv.
20. ubi de isto flagitio plura ex Di-
philo, Timocle, et Menandro in hanc
historiam affert.

XIII. TIMOTHEUS.

CAP. 1. Timotheus] De hoc M. Tull. De Offic. I. et De Oratore III. et alias. Diodor. lib. xv. Xenoph. lib. v. Athen. XIII. Plutarch. Ælian. V. H. XIII. Frontin. I. cap. ult. et lib. II. 5. supr. in Chabria. Savaro.

Cononis filius] Librariorum *βαθυμίᾳ* in Lamb. editione Cimonis olim editum, qui Cononis est filius. **Schottus.** Ex Thressa, scorto quidem publico, sed quæ postea exemplar clarissimum modestiæ evasit. Timotheo autem cum matris conditio sibi objiceretur: ‘Atqui,’ inquit, ‘per eam sum Cononis filius.’ Auctor Athenæus lib. XIII. **Longol. Mag.**

Multis auxit virtutibus] Rarum paternas virtutes æmulari, exprimere, atque tueri: rarissimum iis suas addere et quidem multas: quod de Timotheo tradit Nepos. Solent aliqui ‘*Ηρόων τέκνα πήματα esse.*’ Verum Timotheus animo sibi propositus illud: ‘*Ημεῖς τῶν πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχάριστοι εἴμαστε.*’ Justinus lib. XLII. 2. de Mithridate: ‘claritatem parentum, æmulatione virtutis accensus, animi magnitudine supergreditur.’ **Gebhard.** Adde Juvenalem Sat. VIII. et Berneggeri Not. ad Justin. XXIX. 1.

Disertus] Cicero De Offic. lib. I. ‘Africanus eloquentia cumulavit bellicam gloriam: quod idem fecit Timotheus Cononi filius, qui cum belli laude non inferior fuisse quam pater, ad eam laudem doctrina et ingenii gloriam adjecit.’ Licet etiam ex Demosth. Oratione *περὶ τῶν ἐν Χερρονίσῳ*, sub extremum intelligere, Timotheum eloquentem fuisse: profert enim fragmentum quoddam ex ejus oratione ad populum habita, spiritus et acrimoniam plenum. Postremo M.

Tullius de Orat. ad Quint. Fr. lib. III. scribit, Timotheum ab Isocrate fuisse institutum atque eruditum. **Longol. Lambinus.**

Laboriosus] *Φιλόποος.*

Rei militaris peritus] *Στρατηγοῦς, τῆς πολεμικῆς ἔμπειρος.* Fuit præterea fortunatus ac felix: et vero ita cognomento dictus, ut testantur Plut. Suidas, Ælian. Var. hist. lib. XIII. Interpr. Aristoph. ad illum locum Xp. *Τιμοθέου δὲ πήρησαν.* Kap. *ἔμπειροι γέ σαν* et item alibi. **Lambin.**

Olynthios et Byzantios] Bello, opinor, sociali. Verum nullum hac de re verbum apud Diodoram, quod quidem meminerim: nisi quod lib. XVI. scribit, bello sociali, Chios, Rhodios, Byzantios, Coos, cæteros qui ab Atheniensibus defecerant, Imbrum et Lemnum, quæ erant Atheniensium, diruisse; agrum Samium populatos esse ac diripuisse; urbem Samum obseditesse atque oppugnasse; Athenienses vero ducibus Iphicrate, Charrete, Timotheo Byzantium oppugnasse: quæ nihil ad hunc locum vindentur pertinere. Veruntamen Timotheum adversus Olynthios bellum gessisse, vel ex Demosthene cognoscere licet, Olynthiaca II. ibi: ‘Ολύνθιος γάρ οὐ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἡ μὲν προσθήκης μέρει ἐστὶ τις οὐ συκράτη, οἷον ὑπῆρχε τοῦτο δέντρο Τιμοθέου πρὸς Ολυνθίους. *Idem.* De Olynthiis meminit Aristoteles, seu quisquis est auctor *Œcon.* lib. II. 22. ut de Samo et Coreyra. Item Demosthenes Olynth. II. ibidemque Ulpianus. Vide *Vitas comparatas nostras Olymp.* civ. anno I. extremo. **Schott.**

In qua oppugnanda] Sic plerique edunt, ad Samum, quæ sequioris ge-

neris est, respectu habito. Scriptæ tamen membranæ in quo oppugnando præferunt, pro quo bello. *Idem.*

Adversus Cotyn] Vel *Cotym*. Codex P. Dan. *Cotum*, quomodo in Iphi-crater. Sed hic fuit Paphlagonum Rex, ille Thracum, de quo ad Iphi-cratem dictum est.

Ab eo mille et ducenta talenta præda in publicum detulit] Secus hodie nostris moribus, quibus præda cedit ignavissimo cuique tribunorum aut centurionum: vilissima quæque et istis Thrasonibus fastidita militari turbæ relinquantur. Cum bella non privata auctoritate, non privato sumptu gerantur, cur belli fructum ad se pri-vati rapiant? Sancta ergo et merito suspicienda antiquitas, ‘qua honestius bella gessit, quam nunc amicitia coluntur.’ Justin. lib. xv. 2. Prædam autem ac manubias ad publicum usum, ornatum atque splendorem civitatum converterunt prisci, atque inde sacra atque profana monumenta exstruxerunt. Diod. lib. xi. ‘Ἄνδ θὲ τούτους γενόμενος ὁ Γέλων, ἐκ μὲν τῶν λαφύρων καρεσκεβάσει χαῦδις ἀξιολόγους Δῆμογρος καὶ Κόρης. Frontin. de Aquæductibus: ‘Vetus Anio post annos XL. quam Appia producta est: anno ab U. C. quadringentesimo octogesimo primo, Manius Curius Dentatus, qui censuram cum L. Papirio Cursore, gessit, Anionis, qui nunc dicitur Vetus, aquam perducendam in urbem ex manubib[us] de Pyrrho captis curavit.’ Sp. Carvilio et L. Papirio Coss. Cicero contra Rullum: ‘Si est æquum prædas ac manubias suas Imperatores non in monumenta Deorum immortalium, neque in urbis ornamenta conferre; sed ad Decemviros tanquam Dominos reportare.’

Gebhard. Detulit] Ultraject. refut. Schott.

Cyzicum obsidione liberavit] Diodorus Siculus lib. xv. Τυμόθεος ὁ Ἀθηναῖος στρατηγὸς, ἔχων δύναμιν πολὺκα-

τε καὶ ταντικήν, Τυράννην μὲν καὶ Ποτίδαιαν πολιορκήσας εἶδε, Ευστρούς δὲ πολιορκουμένους ἐβοήθησεν. Lambis.

Cyzicus urbs antiqua in Mysia ad Propontidem juxta Ptolemaeum et alias. In Graeco est Κύζικος. Sed et Cydicos et Quizicos dicebant, pro Cyzicos vel Cyzicus; quæ Chizico hodie apud Sophianum. In antiquo numismate, quod Gordiani imperio circumfertur, hæc literarum formula: NEO-KOPON KTIKKHNON. Cujus vocis tertium elementum I pro Ι non semel usurpabant veteres: quemadmodum in ΑΑΕΙΑΝΔΡΟΣ, et sexcentis aliis. Quæ sane scriptura Criticis non minimam occasionem dedit, ut pro Cyzicos, Cyzicus inducerent. Keuchen.

Ariobarzani] De quo infra ad Damaten.

Laco] Agesilaus. *Lamb. Mag.*

Ille cives suos agro atque urbis aegeri maluit, quam id sumere, cuius pertem domum suam ferre posset] Boni viri est abstinentes habere oculos et manus: boni vero civis, utilitatem atque incrementum civitatis potius quam privatum spectare. Utrumque implevit præclare Timothens; conti-nuit manus a rapinis, auxit potius publicum, quam suam domum. Ejusdem abstinentia laudatur Curius ab auctore Viror. Illustr. cap. 53. ‘Cum interversæ pecuniae argueretur, guttum ligneum, quo uti ad sacrificia conseruerat, in medium protulit, juravitque se nihil amplius de præda hostili in domum suam convertisse.’ Et Munarius cap. 60. ‘Mummius Corinthum signis tabulisque spoliavit: quibus cum totam replesset Italianam, in domum suam nihil contulit.’ Front. lib. iv. 8. ‘L. Mummius, qui Corintho capta non Italianam solum, sed etiam provinciam tabulis statuisse exornavit, adeo ex tantis manubib[us] nihil in suum convertit, ut filiam ejus inopem Senatus ex publice dotaverit.’ Cum autem heic avidita-

tie pecuniaris aspergere suspicione Agesilaum videatur, infra in vita absolvit eundem. ‘Atque in hoc,’ inquit, ‘illud in primis fuit admirabile, cum maxima munera ei ab regibus et dynastis civitatibusque conferrentur, nihil unquam in domum suam contulit.’ Gebhard.

Erichthonem et Sestum] Abrahamus Ortelius locum se ignorare fatetur, conjicuisse Ahydi synonymum. Lambinus et Schottus heic aqua haeret, quorum hic penitus silentio desperatio- nis indice medicinam admoveare insuper habet: ille vero audacior *Erythi- nes* excogitat Paphlagoniam urbem, vel *Ctesiphontem*. Laudo voluntatem, de successu penes peritiiores judicium eato. P. Danielii excerpta habent, *Eriphonem et Sextum*, mutata modo literula Gifanii Cod. *Criphonem*. Unde lego: *Itaque accepit Criphonem et Sestum*. Est vero *Criphonem* urbs Helles- ponti in Chersoneso Thraciae; quem et antehac Athenienses Miltiadis comites, teste Suida, incoluerunt. Gebhard. *Sestus* ad Hellespontum Abydo objecta, satis nota Leandri et Eru- rumeribus atque interitu apud Mu- seum, Nasonem, et Melam Geogra- phum. Schott.

Cap. 2. Circumachens] Frustra viri docti corrigunt circumiens. Salmas. prol. ad Solin. Keuchen.

Coryram sub imperium Atheniensium redigis? Xenoph. Ἐλλ. lib. v. ‘Ο μέντοι Τιμόθεος περιπλέοντας, Κέρκυρα μὲν εἶδε δρόφ’ ἐντρέπειν τὸν θάλασσαν. Vide sequentia. Alter tamen Diodori lib. xv. Confer cum Probo et Xenophon- te *Machinem* in *Oration.* καὶ Κρ- στόφ.

Epirotas, Athamanas, Chaonas] Lam- binus auctoritate Diodori *Acarnanas* substituendum loco *Athamanas* existu- mat, qui lib. xv. Τὰς καὶ τὴν Ἀκαρναίαν τὸν αὐτὸν a Timotheo perductas enumera- tur ad Atheniensium societatem. De sententia illius non amplius com-

tendam; saltem hoc nunc agam, ut Latinissimam et antiquissimam γρα- φὴν significem. *Athamanas, Chaonas, ἄρχετος* dixit, pro *Athamanas, Chaonas*. Ut in Epaminonda *Arcadas* pro *Arcades*. De quibus Charis. lib. i. Keuchen. *Epirotas]* Qui primo Pyrrhidae dicebantur. Justin. *Epirus re- gionis* Graecia versus Adriaticum mare. Ptolemaeo est Ἔπερος, unde Stephanus per H scribit Ἑπερός. In num- mis antiquis est ἈΠΕΙΡΟΣ. Olim in varias gentes divisa fuit, de quibus lege Ubb. Emmium in *Illustr. Gra- cia*.

Athamanas] Codex P. Danielis, *Athamanitas*. Edit. Jensonica *Atha- manias*. Sed videtur legendum, *Acar- nana*, ex Diodoro lib. xv. Καὶ τὰς καὶ τὴν Ἀκαρναίαν πόλεας δρούσοις ἀνο- ολίναι πρὸς Ἀθηναῖον. Sunt autem *Acarnanes* populi ad Acheloum siti. Lambin. Quod contra Magium.

Quæ mare illud adjacent? Dicitur antique, pro, quæ mari illi adjacent; seu, ad mare illud adjacent. Nam veteres non fore præpositiones iterabat, ut ‘adigere arbitrum,’ apud Ciceronem, ‘propugnare nūgis,’ apud Horat. Epist. lib. i. Sic in *Agesilao*: ‘Et homines suis rebus abalienaret.’ Sic apud Homer. Iliad. II. Τοῦ δὲ καὶ Αἴγαρέων θάλαττας ἔνεστι τοιούτους, pro θύεσι τοῦ δέ θεοῦ Ποσειδῶνος. Mox ta- men contra præpositio iteratur. Ibi: ‘de diutina contentione desisterent.’ Lambin. *Quæ mare illud adjacent?* Vide Gifanium Collectan. Lucretia- nis in *adjacente*. Male autem in Ex-cerpt. *adjacent*. Keuchen.

Et sua sponte Atheniensibus imperii maritimi principatum concesserunt? In- telligit θαλάττης ἐπιμπέραν, quam per vices obtinerunt Athenienses cum Lacedæmoniis. Istum principatum autem post diutinam contentionem receperant Athenienses, et per LXXV. annos obtinuerunt. Inter cetera commoda, quæ δι θαλαττοκρατία ad-

ferebat, sicut hæc, τὸν ὄφον δοτλέν, ut dicitur ab Antiphane apud Atheneum lib. viii. sive, quod ex subjectis insulis pisces Athenas importabantur. *Idem.*

Pacemque his legibus constituerunt] De hoc federe Laced. cum Atheniensibus Demosthenes Orat. *περὶ στρατοῦ.* Schott.

Aras pacis publicæ] Nam Ethnici πόλις θεονομίστη, præsertim τὰ νομά, virtutes, vitiæ. Boecler. Atqui Plutarchus in Cimone tradit, aras pacis esse positas post victoriam illam Cimonis ad Eurymedontem partam contra Persas: quam pax illa omni sermone celebrata (περιβούντες appellat Plutarchus et Demosth. Orat. *περὶ παραπρεσβ.* contra Ἀσchinem, τὴν ὥδη πάντων θριλλουμένην) consecuta est. Sic Plutarchus: Φασὶ δὲ καὶ βεβόλῳ Εὐρήκῃς διὰ τῶν τούτων Ἀθηναῖοι πρόστασθαι. Publicæ autem edidimus, Codices Basilienses et Colonienses secuti; non reclamaturi, si quis publice reponi malit, quomodo habent exempla Veneta et Florentina. *Lambin.*

Eique Deas pulvinar sit institutum] Lectisternia Romanorum ex Livio aliisque nota: Graecos idem factasse, primi fortasse nos observamus. Pausanias Arcadicis: Κλίνη τε λεπτῆς Ἀθηνᾶς, καὶ αὐτῆς εἰδὼς, γραψῆ μεμψημένη, ἀνάκτειται. In Phocisia de templo quodam Æsculapii: Κλίνη δὲ ἐν δεξερᾷ κεῖται τοῦ ἀγάρατος. Casaub. Unde in Glossis pulvinar exponitur Καθίδρυμα, στρατικὴ θεῖον. Valer. Max. lib. iii. 7. *Jovis Opt. Max. pulvinaria.* *Kuechen.*

Timotheo publice statuam in foro posuerunt] Vide Ἀschinem καὶ τὸ Κτησιφ. Eam statuam numerat Pausanias inter illas, quæ in arce Minervæ posita sunt: Ἐπταῖδα καὶ Τιμῆθεος δὲ Κάρυος, καὶ αὖτε κεῖται δὲ Κάρυον. Vide Joan. Meursii Cecropiam cap. 18.

Renovavit memoriam] In aliis Codicibus legitur memoria. Sed verba illa,

'recons filii,' scilicet statua, veterem patris statuam, non memoriam statim respiciunt, ut statua statuam renovet, sed tamen mox memoriam instauret. *Mag.*

CAP. 3. Magno natu] Pro, magnus natu. Sic in Datame et Agesilao. Id est, senex. In Pausapia. 'Grædis natu' senex dictus fuit a veteribus. Donatus Adelph. act. iv. sc. 5. Idem in Phormione act. ii. sc. 3. *Severo.*

Defecerat Samus] Hinc Orator aliquis eam ἀνομήγα τῆς πόλεως vocavit; quasi avulsam partem a corpore suo Athenis. *Kuechen.*

Jam tunc cales] Methonam ceperat, Pydnam, Potidam, Pagasas, Thracie urbis aliquot. *Lambin.*

Cui oppositus Chares quam esset] Merito in eo non satis esse præsidii putabatur, quia (ut refert Athenæus lib. xii. 15. ex Theopompi historiarum libro xlvi.) segnis erat, ac tardus, deliciisque affuebat. Sed cur (dixerit Lector) dux ab Atheniensibus, qui tales noverant, delectus fuit? Respondeo: Quod cum ex causis duce nihilominus indignis, prætor ceteros cives diligenter: quod ipsum et Probus supra in Chabria innuit his verbis: 'Dissimilis quidem,' inquit, 'Chares horum et factis et moribus; sed tamen Athenis et honoratus et potens.' Qua ex causa huic fuerit imperium abrogatum, in ejusque locum suffectus Phocion, scriptum Plutarchus reliquit in Apophth. Phocionis, et in ejusdem Phocionis vita. Quantum vero attinet ad causam, cur Prætor crearetur Chares, homo militiae ineptus, sic loquitur Plutarchus in Phocione: 'Charitem itaque populus non tam suo merito, quam Oratorum ambitione et studiis partium, huic expeditioni præficiunt.' *Mag.*

Fit Menestheus Prætor] Sic plerique omnes τρισυλλάθων edunt et supra in Iphicrate. Duabus vero syllabis Menestheus Ultrajectinus, Lon-

golius et Magius. Quomodo et in Marone *Æn.* iv. 288. ‘Mnestheia Ser- gestumque vocat’ et alibi sappius. Schott.

Filius Iphicratis] MSS. *filius Hippo- cratis*. Ita infra semper. *Boecler.* Corrupte. Nepos in Iphicrate: ‘Me- nestheia filium reliquit ex Thressa natam.’

Et ut ad bellum] Elegantius MSS. Boecleri et *ad bellum*. Sic solet Ne- pos.

Huc in consilium dantur duo usu et sapientia præstantes] Nullo seculo a præfecturis bellicis atque ducatibus adolescentes exclusos esse video; sed crebro potius junioribus rei militaris summam fuisse commissam; quandoquidem non tam ductu quam auspi- cio res magnæ geruntur: additis pru- dentia atque experientia gravibus legatis seu rectoribus, reperio. *Justinus xxix. 1. 8.* ‘His regibus pueris, etsi nulli senioris ætatis rectores erant.’ De Fabio Rulliano, qui lega- tus ire Fabio ad bellum difficile et pericolosum conficiendum gravatus est, ‘pene ipso duntaxat animo sine corpore militaturus.’ *Valer. v. 7. 1.* *Cæsar. de B. G. vii. 76.* ‘Comio Atre- bati, Viridomaro et Eporedorigi *Ædu- is*, Vergesilauno Arverno consobrino Vercingetorigis, summa imperii tra- ditur: iis delecti ex civitatibus attri- buuntur, quorum consilio bellum ad- ministraretur.’ De *Ælio Sejano Præ- toriori* præfecto Druso filio rectore a Tiberio dato. *Tacit. Ann. i. 24. 3.* *Diodor. l. xvi.* Καταλιπόν τὸν Φωκέων στρατηγὸν Φάλαικον τὸν Ὀνομάρχον τίδε, τοῦ τὸν λεόν πόλεμον ἐκκαθάρτας, ἀπί- τηδα τὴν ἡλικίαν ὄντα. παραστάστησε δὲ αὐτῷ ἐντερον δῆμα καὶ στρατηγὸν Μνασέαν, ἣν τὸν ἑαυτοῦ φίλων. Tales autem qui imperitoribus et juniori- bus adjunguntur, Marius apud Sal- linium Monitors appellat. ‘Scili- cet,’ inquit, ‘ut in tanta re ignarus omnium trepidet, festinet, sumat ali- quem ex populo sui officii monito-

rem.’ Item custodes Cicero: ‘Ad militiam euntibus dari solebant cus- todes, quibus primo anno regerentur.’ *Gebh.*

Quorum consilio uteretur] Quid si legeremus *duxilio*, quod Ms. liber fere jubet; *auxiliū* enim interdum signifi- cat consensum ac suffragium, quod Jurisc. filii non ignorant. *Ernst.* Quod si retineamus *consilio* tamen non opus est cum Schioppio (in parado- x. liter. Epist. 5.) Glossema hæc verba dicamus, nam exegesis sive in- terpretatio erit.

Pater et sacer] Iphicrates et Timo- theus.

Amissa posse recuperari] In Attico; ‘Ut eodem nuncio Sanfeius fieret cer- tor, se patrimonium amisisse et re- recuperasse.’ *Cæsar de B. G. lib. vii. 15.* ‘Quod se prope explorata victo- ria, celeriter amissa recuperatores confidebant.’ *Curt. lib. iv. 13.* ‘Per- pulit ne dubitarent ex urbe erum- pere et res amissas recuperare.’ *Justin. l. xxv.* ‘Tantus terror Gal- lici nominis, sive invicta armorum felicitas erat, ut aliter neque majesta- tem suam tutam, neque amissam re- recuperare se posse sine Gallica vir- tute arbitrarentur.’ *Gebhard.*

Hi quum Samum profecti essent] *Diodor. Sicul. xv.* non Menestheum cum Iphierate et Timotheo classi præfuisse, sed Iphicratem et Chare- tem: neque illos Samum, sed Byzant- ium oppugnasse tradit, nisi forte, quæ ibi narrat Diodorus alio tem- pore gesta sunt. *Lambin.*

Ne quid absente se gestum videretur] Ingenium ambitiosi ducis. Tale in Pharnabazo exhibit Diodorus lib. xv. in Fabio Valente *Tacit. Hist. II. 24.* *Gebh.*

Magna tempestas] *Diodor. lib. xv.* Τὸν περὶ τὸν Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον ἐναπομένων διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κλέδω- νος. *Gebhard.* Similem notat in obsi- dione Byzantina, eodem libro.

Suam classem suppresserunt] A cursu

ac progressu continuerunt. Codex Burgensis, teste Magio, represserunt. Et ita loquitur M. Tullius Attico: 'Dubitavit nostrum nemo, quin Cæsar itinera repressisset.' *Gebhard.*

Ille temeraria usus ratione] Temerarie egit. Diodor. lib. XVI. Τοῦ δὲ Χάρητος παρὰ φύσιν βουλομένου ναυπαχεῖν. *Idem.*

Et, ut in sua navi esset fortuna, quo contendebat, pervenit] Fortuna in navis prora effigia aut picta, cui sese mancipabat. Estque 'tutela' πρόσωπον τοῦ πλοού, quæ navilio nomen imponebat. Lucianus Navig. τὴν ἐργανούμενην καὶ λέγει τὴν τέχνην τῆς νεώς τοῦ Λοναί. Keuch. Lambinus, ut si in sua manu esset fortuna. Piccartus noster Periculorum Critic. lib. singulari cap. 10. et, ut si sua navi esset fortuna, legit. Quod approbat Schottus duabus de causis. 1. quod Fortunam in navium proris collocarint. 2. quod Timotheum eo fortunatum fuisse Ulpiam. in Olynth. ii. Demosthenis referat, ut dormiens pingeretur reti urbes captans, addita muliere Fortunæ titulo. Sed hæc mihi scrupulum non eximunt, quoniam video hæc omnia non magis referri posse ad Timotheum, quam ad Iphicratem aut Menesthea. Si habuit Fortunam in navis prora; cur opinaretur se habere? Siquidem opinio rebus certis et in sensu incurritibus non bene applicatur: sed notitia, sed scientia. Deinde quare impingat Timotheo, quod temerarie Chares deliquit? ille ut vetus et talium casuum providus cum Iphicrate classem cohibuit, ne fieret obnoxia tempestate ac discrimini maris: at hic temeraria ratione progressus est, quasi eventum et successum haberet in potestate; quasi fortunæ imperare posset, ut pro arbitrio ipsius conata secundaret. *Gebhard.* Rem tangit Alexander ab Alexandro libro I. Gen. Dier. cap. 13.

Quo contendebat, pervenit] Totidem verbis in Datame.

Complaribus amissis navibus] Quum ingenti orta procella et invita natura mari pugnare conatus esset, plures naves amisit, uti refert Diodorus lib. XVI. Polybius Hist. lib. I. p. m. 88. 39. de Romanis etiam prodit, quod tenaces propositi plerumque terra vicerint hostem vel equalibus viribus et animis, vel his majoribus. At quoties contra mare aut coelum projecta quadam audacia pugnarint, suaque illa vt abrupta vincere sategerint, in magnas calamitates incidiisse. Idem experturos in posterum, donec audaciam hanc et violentiam correxerint, per quam omni tempore maria terraque sibi pervias esse debere autemant. Simile arrogantis temeritatis exemplum in Augusto notat Sueton. cap. 6. 'Alii dictum factumque ejus criminantur, quasi classibus tempestate perditis exclamaverit, etiam invito Neptuno victoriā se adeptūrum.' *Loccen.*

Literasque Athenas publice misit] Ingenium talium depingere non mellus novi quam verbis Curtii lib. IV. 28. 'Tantæ molis vix ulla vestigia inventit, ab Arabia rediens Alexander. Hic (quod in adversis rebus solet fieri) alias in alium culpam referebant, quoniam omnes verius de saevitia maris quereri possent.' Diodorus lib. XVI. 'Ο μὲν Χάρης ἀπομαρτυρόμενος τοὺς στρατιώτας διέβαλε τοὺς συνάρχοντας ἐς πρόδρομος, καὶ πρὸ τὸν δῆμον ἔγραψε περὶ αὐτῶν, ὃς ἐγκαταλελοιπότεν τὴν ναυπαχίαν. *Gebhard.*

Ob eam rem, &c.] MSS. Dan. Leid. Boecl. et aliquot edd. vett. hunc locum ita exhibent: *Populus acer, susp. ob eamque rem mobilis, adversus inv. et pot. in crimen vocabantur, (editi vocabatur,) domum rev. acc. pr. corrupte, judice Cl. Boeclero, sed unde fors non incommoda lectio prodire possit.* Magius tentabat: *populus, &c. ad crimen vocabatur, hoc est, ad obtrectationem vel accusationem invitabatur ac excitabatur. 'Crimen' pro criminatio-*

ne, ut apud Cic. pro Cœl. ‘quod omnium accusatorum non criminibus, sed vocibus maledictaque celebratum est.’ In Burgensi tamen codice ait fuisse in crimen vocabant. Lamb. cum Puteano una vocula addita leg. adversarius, invidus etiam potentia, quæ in crimen vocabatur, dom. rev. Tentabam: invidus (etiam potentia in crimen vocabatur) domum rev. Sed, ut ingenuus fatear, mihi, veteri formula, Non liquet.

Adversarius] Hac voce notatur ῥὸ φιλαδροῦ, sive adversandi prenendi-que superiores libido. *Boccl.* Vide Plut. præcept. polit.

Demnatur Timotheus] Absolvitur Iphicrates, ut supra cognovimus in Iphicrate. *Lambin. Mag. Savaro.*

Chalcidem se confulit] Urbem Eubœe ad Euripum. Generosas mentes, et quibus meritorum suorum in cives ratio bene constat, par est in- grati animi vitio trietus offendit, ut voluntario excessu nonnunquam, cre- brios secessu, denegare se indignis cogitent. Timoleon adeo est commo- tus, ut nonnunquam vita finea fa- cere voluerit, atque ex ingratorum hominum conspectu morte decidere. *P. Cornel. Scipio Africanus* in volan- tarium-exsilium Linternum concessit, ubi reliquam egit ætatem, vici ignobilis ac deserta paludis accola. Qui moriens uxori præcepit, ne cor- pus suum Romanam referretur, ‘In- grata,’ addens, ‘Patria, cineres non habebis meos.’ Vide Val. Maximam lib. v. 2. 2.

CAP. 4. Fortunæ varietas] In Attico: ‘Tanta varietas his temporibus fuit fortunæ.’ Nam libenter compare has cum illa vita, ut appareat cuivis eamdem dictionis esse indolem, ac proinde unum eundemque et harum et illius vitarum Scriptorem. Loqui autem eodem modo animadverto Curt. lib. iv. 41. ‘Urbs et vetustate originis et crebra fortunæ varietate ad memoriam posteritatis insignis.’

Cicero de Divinat. ‘Varietas est propria fortunæ.’ Idem ad Luceium: ‘Nihil aptius est ad delectationem lectoris, quam temporum varietates fortunæque vicissitudines.’ Val. Max. lib. vi. 9. 8. ‘Portas ipsos, si quis modo mutis rebus inest sensus, tan- tam in eodem homine varietatem sta- tus admiratos arbitror.’ *Gebhard.*

Iason tyranus] Thessalorum Longo- limus ex Plutarcho addidit, contra MSS. Codicium omnium fidem. *Magius.* In aliis libris est corrupte *Iason*, pro *Ia- son.* Sunt qui *Iaso* legunt, quemadmodum alibi *Lacon* et *Laco*. Quod Græcum est *Ιδων*, Iaso, sic Πλάτων, Plato, Ζενων, Zeno, et alia sexcenta. Meminerunt ejus plurimi veterum, Xenophon, Diodor. Plutarch. Isocra- tes, Polyenus, et alii. *Keuchen.*

Sine satellitibus] Ἀρευ δορυφόρων καὶ σωματοφύλακων sine stipatoribus hastatis et corporis custodibus. *Lambin.*

Sine ullo præsidio] Quod tueretur contra obviam vim. Datame: ‘ad quem cum venisset sine præsidio, quod ab amico nullas vereretur insi- dias, pene interit.’ Attico: ‘Ac ne quod periculum incideret, quod noctu fiebat, præsidium ei misit.’ Tacit. de moribus German. cap. 18. ‘Hæc dig- nitas, hæc vires, magno semper elec- torum juvenum globo circumdari, in pace decus, in bello præsidium.’ Ger- mani peregrino vocabulo *Convoy* app- bellamus. Græci παραποτήν. Curt. lib. III. 2. ‘Pecuniam regis sexcenti muli et trecenti camelii vehebant; præsidio sagittariorum prosequente.’ Tacit. Ann. i. 39. ‘Atonitaque ma- gis quam quia concione legatos præsidio auxiliarium Equitum dimit- tit.’ Sallust. Jugurtha: ‘Se a Patre Boccho obviā illis simul et præsi- dio missum.’ *Gebhard.*

Patriæque sanctiora jura quam hospi- tiij Sic Demost. (ut et uit Aeschines Orat. περὶ παραποτήβ. hoc ei maledicti loco objiciens) dixit, se anteponere salutem civitatis hospitali menser.

Heschinis verba sunt haec : Εἴησθα γάρ τοῦτο τῆς πόλεως δῆλος περὶ πλεονός ποιῶντος τῆς ξενικῆς τραπέζης. Idem.

Hæc extrema fuit acta Imperatorum Atheniensium] Sic fere Diodorus l. xv. de Epaminonda loquens : Καὶ μὲν

γὰρ τὴν ἡμέτερην τὴν τούτου, γεγύναται ἔνδρες ἐπιφανεῖς, Πελοπίδας τε Θηβαῖος, ἦτι δὲ καὶ Τιμόθεος, καὶ Κέρων, καὶ Χαρίας, καὶ Ἰφικράτης Ἀθηναῖος πέρι δὲ τούτους Ἀγυπιάλος δὲ Σπαρτιάτης βραχὺ τοῦ χρόνου πρότερον. Lambin.

XIV. DATAMES.

Datames] De hoc Diodor. lib. xv. Polyæn. lib. vii. Frontinus H. 7. Savaro.

Venio nunc ad fortissimum virum] Hanc totam transitionem veteres membranæ Timotheo adnectunt, omnesque adeo editiones præter Lambianam ; idque rectius Tranquilli more, aliorumque ; et ipsius adeo Nepotis seu Probi, qui a patria, parentibusque vitam cujusque auspicatur. Schott. Gebhardus inde auspicatur vitam Datamis : ‘De quo hoc plura referemus.’ Ceteri vero hinc : ‘Datames patre Camissare.’

*De quo hoc plura referemus] Rationem addit Lambin, hanc ; quia paucantum de Heroë hoc leguntur apud Diodorum Siculum, Polyænum, et Frontinum. Quibus Barthini Advers. lii. 14. annumerat Æneam Tacticum a Casaubono editum. Longolius putavit præter Frontinum, neminem Datamis facere mentionem. Magius et Savaron addunt Polyænum. Beyerlingio vero quid venerit in mente, quando in *perfidia* citat Plutarchom ‘in Datami,’ ego profecto necio. Ernst.*

Obscuriora sunt ejus gesta pleraque] Vide ad hunc locum Casp. Barthium Advers. lib. lii. 14.

Quo tantum non omnes superabat] Delph. et Var. Clas.

Correctio Cl. Tevenini, cui plausum utraque manu dat Lambinus : alias editum fuerat, quo *tamen omnes superabat*. Sed Cl. Barthini Adv. lib. lii. 14. *suspicatur legendum ; quo tandem omnes superarit*. Gebhard.

Manu fortis] In Pausania : ‘et manu fortis et consilii plena.’ Epaminonda : ‘peritus belli, fortis manu.’ Timoleone : ‘nam et manu fortis et belli peritus fuit.’ Savaro.

Habuit provinciam Ciliciæ] Potius dixisset provinciam Nepos. Et si Ciliciam habuit provinciam, cur situm addit et nomen populi, quem regere jussus Camissares ? Quare legendum : Habuit provinciam partem Ciliciae. Gebb. Schott.

Juxta Cappadociam, quam incolunt Leucosyri] Unde apud Geographos Δευοσύρια vocatur illa Cappadocia. Videndum Strabo ac Dionys. Halicarnassenus. Sane in Herodoti i. Musa Cappadoces a Græcis Σύροι nominantur, quorum regionem Assyriam cognominabat olim Dionysius Alexandrinus. Et antiquus Orpheus in Argonaut. Assyries vocat Leucosyriæ incolas, que pars Cappadocie circa ostia Thermodontis. Adi Plinium lib. vi. 3. Keuchen.

Datames militare munus fungens] Quomodo antiqui Comici loquebantur.

ter. Plantus non semel: 'Nam parasitus octo hominum munia facile fungitur.' Lucil. 'Læliu' pauperum ait se ingentia munia fungi.' Plura ex Nonio congeasit *Lambinus*.

Aperniſ] Sic Scheda nostræ recensuit; itaque Ultraject. editum. Vulgo apparet. Schott.

Adversus Cadusios] Corrupte *Gadusios*, Codex antiquus P. Danielis. Cadusii, θεος μεράκῳ τῆς Καρκίλας διδούσης καὶ τοῦ Πόντου. Vide Stephanum de Urbibus. In Ptolemaeo sunt Mediae populi ad Caspium mare, ubi et Cadusiorum vallum. Nec ambigo, quin hi fuerint iidem cum Cadusenis, apud Procopium lib. I. Pers. Sigonius Caddusios scribendum voluit, quos Graeci Caduzios vocant, alii Gelas.

Namque hic multis militibus hominum] Nescio unde prorepserit hæc lectio. Longolianæ monetæ illa est: *Namque hic multis militibus hostium, regiorum quoque non paucis imperfectis:* quam ferme sequitur Lambinus. At si non pauci regiorum nullum cæsi sunt; Cadmæa stetit victoria et vane Datamis opera jactatur. Quocirca inventhenda lectio v. Cod. *Multis militibus imperfectis magni fuit ejus opera.* Magnam Cadusii stragem Datamis opera exceperunt; exinde magnam gratiam atque auctoritatem sibi comparavit. *Gebhard.*

Paterna ei tradetur provincia] Cappadocia. Nam Diodorus libro xv. scribit, Datamen Cappadociæ Satrapem fuisse. Sic ille: Ἀρταθέου γὰρ τοῦ βασιλέως στρατηγοῦ μερὰ πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντος εἰς τὴν Καππαδοκίαν, δὲ μὲν ταῦτης τῆς χώρας σαράντης Δαρδηνοῖς ἀντεστρέψοντες αὐτῷ. Sed Probus supra Camissarem patrem Data-
mis provinciæ Ciliciæ præfuisse dicit. *Lamb.* *Paterna ei tradetur provincia]* Majorum ac parentum memoria grataque multi ea consequuntur, ad quæ cæteroqui per indignitatem suam adspirare non auderent.

Tacit. Hist. III. 86. de Vitellio: 'Consulatum, sacerdotia, nomen locumque inter primores, nulla sui industria, sed cuncta Patris claritudine adeptus.' Factum hoc omni ævo et in omni gente. De Germanis Tacit. cap. 13. 'Insignis Nobilitas, aut magna Patrum merita, Principis dignationem etiam adolescentulus assignant.' Datames autem non solum paternis incubuit meritis; sed suam industriam atque virtutem adjunxit.

CAP. 2. Autophradates] Cod. P. Danielis *Autophradates*. Longol. *Androphrodates*. Sed emendandum *Autophradates*: quomodo apud Frontin. legitur lib. I. Strateg. 4. Fuit hic Lydiæ satrapes, de quo Diodorus xv. hanc ipsam historiam narrans diversis circumstantiis.

Eos, qui defecerant] Lycios, Pisidas, Pamphilios, Cilices, Syros, Phœnices, et propemodum omnes maritimos populos, ut inquit Diodorus xv. Sed, quod dicit Probus, Autophradatem jussum esse a Rege, eos bello persecui, qui ab ipso defecerant, Diodorus eo, quem indicavi, libro tradit, Autophradatem num fuisse ex iis, qui a Rege Persarum defecerant. Hos enim enumerat, Ariobarzanem Phrygiæ satrapem, qui et Mithridate mortuo, ejus regni compos et dominus factus erat; Mausolum Caris dynasten, multorumque locorum munitorum atque urbium dominatum obtinentem, quorum princeps et regia erat Halicarnassus: Orontem Mysie Satrapen, Autophradatem Lydiæ: ex Ionibus autem Lycios, Pisidas, Pamphilios, &c. supra enumeratos. At qui hi, qui a Rege Persarum defecerant, Orontem summæ imperii præfecerunt, eumque imperatorem ac ducentum totius exercitus delegarunt. Hic autem imperium adeptus, stipendioque vicies mille militum anno accepto, eos qui se ei crediderant, pro-

didit; et majorum præmiorum spœductus, eam Rege Persarum sese coniunctit. Haec fere Diodorus lib. xv. ab Æmilio Probo in eo maxime discrepans, quod Autophradatem in iis, qui a Rege Persarum defecerant, numeret. *Lambin.*

Erat eo tempore Thynæ] Codex Danielis transpositis literis Thynæ. Vel Thynæ, quod idem est. Utrum autem scribatur Thynæ, an Thynæ, an Thynæ, nihil refert. Sed malim scribi Thynæ, sive Thynæ, unica syllaba. Gōs enim a Græcis dicitur. Commemorat eundem Atheneus lib. x. Lambin.

Dynastas Paphlagonie] Infra 'Regem' fuisse dicit, sed nullo discrimine. Athenæus ex Theopompo Παφλαγῶνος βασιλέα vocat lib. iv. Strabo Reges Dynastas appellari scribit; quod magna prædicti sint potentia, ac populos, quorsum liber, vel vi vel persuasione impellant. Est enim δύτης Græcis potentia. Magius. Simili loquendi modo Matthæus βασιλέα vocat quemvis Principem; quemadmodum et in Oriente Melk, Amir, et Sultan sumuntur. Keuchen.

A Pylämene illo] Longolii Codex corrupte habet Philomele; Jensonis, Philamene. Magius. Unde alias Philamene. Vera lectio ex ipso Poëta constat Ἰλιαδ. β. Παφλαγόνων δ' ἡγέρτοι Πυλαμένεος λάσιον κῆρ.

A Patroclo imperfectum] Menelaum hic pro Patroclo ex narratione America dicendum fuise, recte Magius annotavit. Boecler. Sic enim Homerus, II. v. Ἐνθα Πυλαμένεα ἀλέτην ἀπέλαντον Ἀρη, Ἀρχὸν Παφλαγόνων μεγαλύμονος ἀπτοτόντον. Τὸν μὲν οὐρὸν Ἀρελῆν δουρικλυτὸς Μενέλαος Ἑσταύρῳ ζυχεῖ τύχε, κατὰ κληρὸν τυχήσας. Quod ab aliis animadversum et notatum esse video. Lambin. Unde constat, μηδεμονίκον διδοργημα familiare esse auctoribus festinantibus. Schott.

In regi dicto audiens] Malim hoc quam regis dicto audiens: ut habet

Longoliana et passim vulgatae editiones. Et sic apud Livium reponendum, ubi corrupte quoque est, 'Servii Tullii dicto audientes eascent,' pro Sermio Tullio, &c. Schott. Keuchen.

Omania primum experiri voluit, ut sine armis propinquam ad officium reduceret] Sic Terentius Eunucio: 'Omania prius experiri, quam armis, sapientem deceat.' Lambinus. Simile dictum Dionysii in Eclog. Legat. II. p. 296. et Menelai apud Libanum Sophistam. Miltiades non aliter erga Parios se gessit: 'Parum insulam,' inquit Ne- pos, 'opibus elatam cum oratione reconciliare non posset, copias e navibus eduxit, urbem operibus clauavit.' Polyb. lib. II. de Hamilcare: διεγέρθεις δὲ ἐν τοῖς τέσσερις τοβροῖς ἐπη σχέδιον ἔπειτα, καὶ πολλοὺς μὲν πολέμηρ, πολλοὺς δὲ πεζοῖς τοχεῖς Ἰθήρων ὑπερβόους Καρχηδόνος. Gebhard.

Quod ab amico nullas vereretur insidias] Nulla accommodatio ratio decipiendi adversariorum quam per amicos: et quot sunt, qui palam vi per hostes capi non potuerunt, per corruptos periere amicos? Sic ab Her-mocrate Sosistratus servorum seditionis dux, ἡγεμονικοτέροις viginti cum servis per Daimachum amicum et familiarem oppressus est. Sallust. Jugurtha: 'Quod ei per maximam amicitiam maxima copia fallendi erat.' Tacit. Hist. I. 8. 'Quibus deerrat inimicus, per amicos oppressi.' Ann. I. 10. 'Lepidus specie amicitia deceptus.' Ann. II. 66. 'Pomponium Flaccum, veterem stipendiis et arcta cum rege amicitia, eoque accommodatiorem ad fallendum, ob id maxime Massia præfécit.' Julius Capitolinus in Maximini c. 11. 'Sed hic Tyens dormiens domi suæ ab uno ex amicis suis imperfectus est.' Quare ad rem P. Syrus: 'Mage cavenda est amicorum invidia, quam insidiæ hostium.' Quod dictum examussem congruit cum illo, quod extat in collectaneis Stobæi-

Κλεόβουλος δὲ Λέβιος ἐραγγεῖται ὡς τύπος, τίνα δεῖ μάλιστα φιλάρρεοθεί; εἰτε, τῶν μὲν φίλων τὸν φίλον, τῶν δὲ ἔχθρων τὴν ἀπειβούλην. Nec ab initio Demonax: 'Ελάσσω καὶ πάσχοντας οἱ ἕνθρωποι ὅπλα τῶν ἔχθρων οὐκέτι τὰν φίλαν. Τοὺς μὲν γὰρ ἔχθρους δεδιῆτε φιλάσσοντας τοὺς δὲ φίλους ἀνεργάτους εἰσί, καὶ γνωντας σφαλεῖται εἰς τιμωρίαν.'

Ariobarzane, prefecto Lydia et Ioniae] Vide Diodorum lib. xv. Ab uno Satrapa interdum plures provinciae regebantur. Sic Herodotus v. Oracetem νόμον τὸν τε Φρέγον, καὶ Λίδιον, καὶ Ιωνικὸν obtinuisse resert. Apud Ariannum vi. Stesanor δ' Αἰπελον, καὶ Σαγύδης Satrapes. Ibidem Phrataphernes Παρνυάσιον καὶ Τκραύλην. Sed et Xerxe regnante, unum eundemque τῆς Σιριας, καὶ Φωκίης, καὶ Σικελίας ξεπαχον fuisse, ex Josepho lib. ii. 8. et Easdra iii. 6. patet: quibus in locis ξεπαχος appellatur, qui alias Satrapes. *Brissonius.*

Nihilo segnius] Si Nepotis stylum calleo, ducor ad credendum scripsisse *nihilo segnius*, aut *seciūs*; ut alibi non raro. In Conone bis; in Dionē; bis Hannibale. Nam et 'eo seciūs' in Pomponii Attici vita in Miltiade et Eumene dixit. Schott. Non andeo nudam Schotti conjecturam sine Codicū assensu amplecti. Vult dicere; auxiliorum frustratio non segniorem reddidit Datamen, quin solus suis viribus Thyn persecui, et ad officium reducere perseveraret. Curt. lib. iv. 38. 'Batum egregia edita pugna multisque vulneribus confectum deseruerant sui, nec tamen segnius prælium capessebat.' Salustius Jurgurtha: 'Magna atque insolita re percussi, nihilo segnius bellum parare.' Valer. lib. iii. 6. 1. 'Nec hac re segiores Pœnicis exercitibus intulit manus.' Gebhard.

CAP. 3. Cuius facti ne prius fama ad Regem, quam ipse perveniret, dedit operam] Voluit ergo et auctor et nunti-

us venire. Vide Cartium libro iii. Gebhard. *Cuius facti ne prius fama?* Sic Claudianus celeritatem in expeditionibus Stiliconis quoque commendat, dicens eum fuisse emensem asperas etiam 'prævento rumore vias.' Et alio in loco eundem ob eandem virtutem laudans, quod nimirum Victoria ejus ante fuerit cognita, quam de bello innotuerit, inquit: 'Rumor remque sui prævenit laurea belli.' Ernst.

Hominem maximi corporis] Ejusmodi in Asia nasci, tradit Hippocrates lib. de aëre, aquis, et locis. Erat autem Thyus Asiaticus. *Mag.* Similis staturæ fuerunt Proæresius apud Ennapium, Andronicus Comnenus apud Nicetam, Tiberius apud Suetonium, Maximus apud Capitolinum; et ille de quo tempestive Vespasianus: Μακρὸς βαθὸς, κραβδαν δολιχοσκοπος έγχος. Keuchen.

Niger] Ergo Thyus procerus fuit et suffusculus, ut de quodam loquitur Apuleius. Qualis Epaphroditus ille Grammaticus apud Sudiam, enjus τὸ σῶμα ἢ μέγας καὶ μέτρα. *Idem.*

Capillo longo] Suetonius 'submissiorem' vocat, quem alii 'crines passos.' Græci 'Hectoream comam.' Vide Lycophronis Scholiasten.

Barbaque erat prolixa] Approbant libri et censores *promissa*. Justin. lib. vi. 'capillo barbaque promiss.' Tacitus Annal. II. 39. 'donec crinem barbamque promiteret.' Varro: 'Quod tum erant in Græcia coma promissa, rasa barba, pallia trahentea.' Vide Nonium, qui *promittere* exponit, ad magnitudinem nutrire. Gebhard. Adde Festum. Refertur hoc ad Philosophorum schema, ut liquet ex Strabone, Juliano, Apuleio, et aliis. Lacedæmoniorum lege cautum erat; ne cui fas esset, τὸν μόστακα τρέφειν. Adi Plutarchum et Hesychium. Keuchenius.

Optima veste conterit] Editio Par-

siana texit. Fuit hæc purpura, auroque distincta, quæ non ab ipso tantum Rege, sed et proceribus ejus gestabatur; unde Purpuratorum nomen.

Tertullianus: ‘Purpura et auron cervicis ornamentum apud Ægyptios et Babylonios, insignia sunt dignitatis.’ Veste illa purpurea donati ἀρρέφοροι vocabantur. Curtius III. Elianus Hist. Var. I. 22. Erat autem stola Medica, qua donari, summus apud Persas honor. Idque in hodiernum diem apud Turcas, Tartaros, Persasque in usu est: nemo ad Regem admittitur, nisi ejusmodi honoraria veste donatus. Hoc vocant

أَكْلَعَةُ الْمَدْبُرَةِ خَلْعٌ ut supra in

Themistocle notatum.

Satrapes regiū] Hi sunt quos alibi Principes provinciarum, Praefectos, Prætores vocari constat. Eratque omne Persarum imperium in ejusmodo Satrapias divisum. Videlus Brissonius I. de regno Persarum, et Drusius in Observ. et Cl. Berneggerus, Justin. v. 2. Boecler.

Ornavit etiam torque] Persarum moribus inter insignia regia erat torque aureus. Interim non modo torque, sed armillæ aureæ, acinaces, &c. inter honores satrapis a Rege concessos, et præmia benevolentie regiæ. Vide Brisson. de regno Pers. lib. I. C. Barthium Advers. VIII. 15. *Idem*. Adde Cl. Schefferum Syntagma de antiquorum torquibus.

Armillæ aureæ] Armillæ fuere rotundi circuli ex argento vel auro, quibus summum brachium cingebant ornatus causa. Olim erant in usu, sed per luxum. Livius lib. I. de Sabinis: ‘Quod vulgo Sabini aureas armillas magni ponderis in brachio lævo habuerint.’ Vocabantur et brachiales, Græcis βραχιονῖτες, aut βραχιονίπαι, viriola, dextralia, dextrocheria; uti fuse docet Rubenius Elect. lib. I. 38.

Ipse agresti, duplice amiculo] Cir-

cundatus fuit abolla, quæ humilium personarum fuit indumentum, aut certe senum, Philosophorum, et similium.

Gerens in capite galeam venatoriam] Quæ ad terrorem hirsutis pelibus tecta erat, ut loquitur Vegetius lib. II. 17. Videas passim nummos antiques, ubi in capitibus exuviae caprarum, caprietum, elephantorum. Galeas autem ex diversorum animalium pelibus fuisse confectas, probat in conjectaneis suis ad Varromen magnus Scaliger. Et hæc eadem fuit, quam ‘venatoriam’ vocat Nepos Cornelius. A fide stabat olim Justus Lipsius ad Polybium comment. de Militia Romana lib. III. Keuchen.

Cepulam] Vinculum, ludra. Vide Casp. Barthium Advers. VIII. 15.

Fuit nemo non qui agnosceret Thym, regique nunciaret] Sic Longolius et Scriptus noster. Savaro. Fuit nemo qui agnosceret Thym regique nunciaret: primo non accredidit. Schott. *Regique nantiaret*] Concursus (quasi dicat) factus est magnus ob insolitam speciem adducti, et cum propius inspexissent, plurimi agnoverunt, remque Regi nuntiarunt, quam ille primo non creditit. Gebhardus.

Primo non accredidit] Ita venustius in melioribus, et Excerptis. Alii tamen codices invertunt ordinem lectionis: *Ac primo non credidit*. Sed accredidit magis probabunt, qui Latine scient. Quomodo ‘adjudubere’ dixit Catullus ad Ipsithillam; ‘adjurare’ Livius lib. XLIII. ‘adopinari’ Lucretius, et alia. Keuchen.

Nobilis Rex] Sic legendum potius, quam quo modo habent alii libri, non viles Rex. Erat enim a Pylymene illo Homericō progenitus, Lambis.

Qui tum contrahebatur] Quæritur, ubi contraheretur hic exercitus, in Phrygiane, an in Cilicia, an in Syria? Namque hoc scire interest ad ea, quæ sequuntur. In Cilicia non: nam pri-

mum statim dicit Probus, Datamen longe ab iis locis, ubi exercitum comparabat, evocatum esse in Cataonia, supra Ciliciam, et juxta Cappadociam: deinde navem conseendisse, ut eo perveniret, et in Ciliciam delatum esse. At, si in Cilicia fuisset, non longe a Cataonia afluisset; neque navigare, neque omnino iter facere ei necesse fuisset. Relinquitur, ut aut in Syria, aut in Phrygia, propterea quod Pharsabazus Phrygiæ praefectus erat: ex quo probabile est, eum ibi exercitum contrahere instituisse: in Syria: quia Phrygia præfectura eo usque pertinebat. Ex Syria autem in Ægyptum, adversus quam bellum parabat, brevior erat tractio. Cataonia autem, ut docet Plinius libro vi. cap. 3. Cappadocia pars est, qua Comagenam attingit.

Idem.

CAP. 4. *Finitimas regiones vexabat*] Devastabat atque infensabat inerasionibus ac direptionibus. Eodem modo loquitur paullo inferius hac vita et Timoleont. ‘Siciliam multos annos bello vexatam.’ Curt. lib. iii. 29. ‘Tantæ enim multitadini, utique cum jam hiems instaret, in regione vasta, et invicem a suis atque hoste vexata, non sufficiunt alimenta.’ Cæsar de Bello GaH. lib. i. 14. ‘Quod Æduos, quod Ambarros, quod Allobroges vexassent.’ Ibid. lib. ii. 4. ‘Qui Patrum nostrorum memoria omni Gallia vexata Teutones Cimbrosque intra fines stros ingredi prohibuerint.’ Lib. iv. 15. ‘Illi supplicia cruciatasque Gallorum veriti, quorum agros vexaverant.’ Lib. vi. 43. ‘Cæsar ad vexandos roros hostes profectus.’ Ubi Græcus interpres verbum *vexare* reddidit per δεινῶς κακοῦ, modo per δρόῦ, modo per ληφθεῖ. Cicero in Catilinam: ‘Cum bello vastabitur Italia, vexabantur urbes, tecta ardebunt.’ Et in Verrem: ‘Agros vinctigales vexatos atque exinanitos a Verre; populatam

venatamque provinciam.’ Gebhard.

Quæ regi portarentur, abripiebat] Portoria, ac redditus Regis intercipiebat. Et hanc interpretationem adjuvat Polysenus lib. vii. in Mithridat. Κέρπεις καρέσκαιε, κατέπρωτος, φέρεις θρασε, λειως φλεων. Vel, quæ ad regios usus mittebantur, involabat: τρόδος κούλοντας τὰ χρήματα συνέβαθε. Cicero in Verrem: ‘Frumentum aversum a Republica, abruptum ab aratoribus.’ *Idem.*

Datanes, eti longe aberat ab his regionibus, et a majore re abstrahebatur; temen regis voluntati morem gerendum possebat] Quæritur heic, an Dux, qui magnam habet spem provincie bene administrandæ, revocanti recte pareat? Distinguendum est inter Duces seu præfектos exercitum a populo, dein a Rego, tum ab optimatibus præpositos. Populo revocanti, utpote mobili et ab invidis concitate suisque affectibus, publicam utilitatem posthabenti, bonis civis et patrezi amans non auscultat. De Fabio Ennius: ‘Non ponebat enim rumores ante salutem.’ De Epaminonda Nepos: ‘Hic,’ inquit, ‘cam crimib[us] adversariorum omnes in invidiam venissent, atque in eorum locam alii pretores successissent; Epaminondas plebiscito non paruit, idemque ut facerent, persuasit collegis, et bellum, quod aspererat, gessit: namque animadvertebat, ubi fecissent, totum exercitum propter imprudentiam incitiamque belli peritura.’ Rationem addo illam, quod res prospere gestæ facile turbas in animis vulgi a concionatoribus commotæ discutiant atque componant, Populusque ad se reversus sua scita et placita damnat, et periculum auctori intentum remittat. Documento est idem Epaminondas, qui cum risu a judicio capitis maxima discessit gloria. Quare non reete fecit Alcibiades, qui nuncio ad causam dicendam dominum citanti, cum

esset in magna expectatione res magnas gerendi, non parere noluit. A re-gibus revocatio, cum non parentibus exitium propositum sit, sine mora obediendum est, etiam si interrum-pastur præclari conatus, et damni dedecens sequatur jubem. Tacit. lib. xi. 20. ' Ideo Claudius adeo novam in Germanias vim prohibuit, ut referri praesidia cis Rhenum juberet. Jam castra in hostili solo molienti Corbuloni haec literas redduntur, Ille re subita, quamquam multa simul of-funderentur, metus ex Imperatore, contemptio ex barbaris, ludibrium apud socios, nihil aliud prolocutus, quam, Beatos quondam duces Romanos ! signum receptui dedit.' Claudianus lib. ii. in Ruffin. vs. 192. ' Illa dies potuit nostris imponere finem Cladibus, et scalaris cassas auferre futuri. Invida, proh ! quantum rapuit Fortuna triumphum. Inter equos interque tubas manda feruntur Regis, et armati veniunt ductoria ad aures. Obstupuit; simul ira virum, simul obruit ingens Mæror, et ignavo tan-tum licuisse nocenti Miratur, dubios anceps sententia volvit. Eventus ; per-agat pugnas, an fortia cæpta Dese-rat. Ilyricis ardet succurrere dam-nis : Præceptis obstare timet, rever-entia frangit Virtutis stimulus : hinc publica commoda suadent. Hinc met-us invidie : tandem indignatus.' Ta-cit. Ann. lib. iv. 23. ' Nec proconsul ejus anni, P. Dolabella, retinere aussa-erat, iussa Principis magis, quam in- certa belli metnena.' At optimatibus non sua libidine, sed legibus res pa-triae administrantibus, illico paren-dum esse præxit Agesilaus : quo ex-emplo optat Nepos Julium Cæsa-rem submisisse semet quoque legibus patriis. Gebhard.

Et a majore re abstrahebatur] A bel-lo Ægyptio. Lambin. Mendose a má-more re, Edit. Longoliana.

Imprudentem et imperatum] A MSS.

abest et imperatum. In Eumene : ' Et quoniam imprudentem adoriri non posset.' Ibid. ' sperabat se im-prudentem hostem oppressurum.' Vulgata lectio probari potest. In Ages. ' Quo factum est ut omnes im-paratos imprudentesque offendenter.' Severo.

Arma capit] Habuit Danielis Co-dex ; arma sumit. Sic sumere etiam auctoribus frequentatum. Sed ntrun-que sane dicitur, nec in unius gra-tiam alterum ejiciendum. Keuchen.

Mithridati] Ariobarzanis filio, a quo postea per dolum et perfidiam in-terfectus est, ut infra cognoscemus. In nummis antiquis apud Eric. Mam-mium et Clem. Teveninum legitur Mi-thridates, ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΙΔΑΤΟΥ ΕΤΙΑΤΟΡΟΣ. Lambinus. Quod non probo : Μιθράδης enim Græcum est, Mithridates, Latinum, a in i: ut Μασ-σαλία Massilia, Καράνη Catina, Νόμοδες Numida, Αγρογας Agrigentum, et alia. Bongars.

CAP. 5. Seipsum reprehendit] Ita melius, quam in aliis, reprehendit. Ap-paleins Metamorph. VIII. ' Suaque reprehensa negligentia ;' ad quem Nepotis locum contendit doctiss. Pri-caus. Keuchen.

Ad exercitum Acan] Acerum Lambi-nus, sibi tamen ut non satisficeret, edendum curavit. Cæteri fere acrem propius a vera scriptura, quam esse Aca nullus dubito, monuitque et Ja-cob. Bongarsius ad Justin. et Rob. Titius Loc. Cont. lib. i. 7. Est au-tem Ace Phœnicia civitas, Ptolemais postea dicta. Stephanus : ' Λαζ, πόλις Φωιάς. αὗτη Πτολεμαῖς ἐκάλεστο. Stra-bo lib. XVI. Μερὰ τὴν Τύρον ἡ Παλαι-τυρος δὲ τριπορτα σταδίου. εἴδ' ἡ Πτολεμαῖς ἔστι μεγάλη πόλις, ἥν "Αἰγαρον ὄνθιμα-ζον πρότερος, ἢ ἔχοντο δρυπηρίς πρὸ τὴν Αἴγυπτον οἱ Πέρσαι. Meminit et Harpocration. Suidas et Plinius. Infra eadem corrupta vox, rescriben-dumque, cum iam ad exercitum Acan

venisset. *Aecco* in sacris literis vocatur, *Judic.* i. 13. et *Joseph. bell. Jud.* lib. ii. 17. Rescribendum itaque in Hieron. *Epistola ad Eustochium* xxvii. ‘Pervenit ad Ace, quæ nunc Ptolemais dicitur’ ubi vulgo *Coth* vitiōse editur. Schott.

Gazæ custos regiae] Habebant Persarum Reges in singulis provinciis ærarium, ærariique præfetos. Et ita Curtius Bagophanem arcis et regiæ pecunia custodem memorat lib. v. Exstat Darii Epistola apud Josephum lib. xi. 4. qua sumptus ad templi Hierosolymitani constructionem δέ τοῦ βασιλικοῦ Γαζοφυλακίου τὸν φόρος τῆς Σαμαρειᾶς suppeditari mandat. Apud eundem Josephum, ejusdem libri cap. 5. Xerxes Esdræ præberi jubet sacrorum sumptus ἐκ βασιλικοῦ Γαζοφυλακίου: eaque de re scripsisse se Præfectis ærarii Syriam et Phœnicem. Strabo lib. xv. Persarum Reges, licet Susa valde ornassent, nihilominus etiam coluisse Persepolin et Pasargada scribens, adit, illic gazam et thesaurum Regum fuisse. Pasargadis quoque Cyri prioris thesauros Arriaeus iii. sribit. Peccunias ergo, quæ thesanis inferebantur, Custodes habebant, qui Γαζοφύλακες vocantur a Josepho xi. et Γαζοφύλακον a Diodoro Siculo lib. xvii. Brissen.

Namque eam esse consuetudinem Regum] Id volunt quoque verba Julii Classiciani apud Tacit. Annal. lib. xiv. 38. ‘Simul in urbem mandabat, nullum præliorum finem exspectarent nisi succederetur Suetonio: cuius adversa pravitati ipsius, prospera ad fortunam Reipubl. referebat.’ Similiter fore Sallustius Hist. lib. ii. ‘Ad hoc rumoribus adversa in pravitatem; secunda in casum; fortunam in temeritatem declinando corrumpebant.’ Ita proptermodum Populus, et de Carthaginensi Val. ii. 7. ‘Quod bene gesserant, Deorum immortalium ad-

jutorio; quod male commiserant, ipsorum culpæ imputantes.’ Gebh. Locum explicat Justus Lipsius in Not. ad Polit. lib. iii. 2. *Eam esse consuetudinem regum*] In optimis Excerpt. regiam: ut Miltiade et Themist. ‘cum classiariis regis;’ ubi tamen regis in iisdem schedis. Keuch.

Quod quibus rex maxime obediat] Non cepit hunc locum Lambinas, ut pote qui in monumentis veterum attendebat potius verba, quam rerum majestatem. Exponit enim *obedire* hoc loco videri idem valere, quod πεθεσθαι, credere et fidem habere, sequi alienus consilium et fidem. Nugæ. Ingenium et conditionem regum ἀκαλάτητα, inque scenam producit Pandates, qui inane tantum nomen possident, reipsa autem sunt subjecti atque obediunt vel uxoribus, vel spandonibus, vel alii cuidam nebuloni; qui Principem seu αὐτόματον, quo volunt, impellunt. De eadem re in eundem modum loquitur Diodor. lib. xvii. ‘Ανεδεδὲ Βαγύδας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς [Arsis.] θύρας νέον πατελῶν, θύρας μονωθεῖς καὶ ρεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος αὐτῷ γένηται. De ejusdem Bagos Eanuchi potentia idem lib. xvi. ‘Ο δὲ Βαγύδας ἐταῖς οὖσα σαρπατελας διπάντα τῷ βασιλεῖ διφτηκός, τοσοῦτον λογχῶν διὰ τὴν πρὸς τὸν Μέντορα κοινωνίαν τῶν πράξεων, διπτεῖ τῆς βασιλείας κύριος εἶναι, καὶ μηδὲν πράττειν τὸν Ἀρταξέρκην οὔνει τῆς ἀκέιου γνώμης. Καὶ μετὰ τὴν ἀκέιον τελευτὴν τοὺς διαδέχοντας διὰ βασιλείας οὐτος ἀπεδεικνει, καὶ πάντα βασιλεῖα εἰχε πλὴν τῆς προστυγηρας. Quid autem est aliud μηδὲν πράττειν οὔνει γνώμης hujus vel illius, quam obediens? quam esse mancipium vilissimi tenebrionis, quem rex ipse ex infimis sordibus produxit? aut ut Justinus loquitur lib. xiii. 2. ‘sub persona regis indignorum subjici imperio?’ Apud Tacitum Claudius obtemperabat Agrippine Annal. lib. xii. 59. Item libertis: Juvenalis Sat. xiv. ‘Indulxit Cæsar cui Clau-

dius omnia, cuius Paruit imperiis uxorem occidere jussus.' Nero eidem Agrippinæ Ann. lib. xiiii. 6. Apud Nepotem Philippus Aridaeus Eurydicæ uxori, in Phocione. Vid. Justin. lib. xiii. 2. Apud Tacit. iterum aula Parthica et novo rege potiebatur Abdageses Annal. lib. vi. 43. Galba obnōxius erat T. Vinio, Laconi et Icelo Hist. lib. i. 18. quos ideo nunquam non adhærentes pædagogos vulgo appellabant. Suet. cap. 14. Ptolemaeus Juba filius libertis Ann. lib. iv. 23. m. Apud Zonaram Tom. iii. Nicephoro Botoniatis imperatori imperant pro libidine miscentes omnia Borilius et Germanus servi. Audiamus Plinium, qui huic loco luctulentam accedit facem Panegyr. cap. 88. 'Plerique principes, cum essent civium domini, libertorum erant servi: horum consiliis, horum nntu regebantur; per hos audiebant; per hos loquebantur; per hos prætūræ etiam et sacerdotia et consulatus, imo et ab ipsis petebantur.' Dein Tacit. Annal. lib. xii. 3. f. 'Sed nihil arduum videbatur in animo principis, cui non judicium, non odium erat, nisi indita et jussa.' Gebh.

Mandroclēm] Legendum potius *Androclēm*; quam *Androclēm*, aut *Mandroclēm*, aut *Mandroclēm*, que reperiuntur in aliis editionibus. *Lambīa*. *Nam Mandroclēm*] Multis locis d' pro el scriptum invenio in editionibus. Nam *Mandroclēm* exhibet Longolianus pro *Mandroclēm*: ut apud Agellium lib. v. 14. *Androclēs* vulgo pro *Androclēs*. Sic *Menedides* pro *Menecclēdes*, cum Plutarcho sit et Græcis Μενέκλεδης, in Epaminonda. Keuchen.

Pephlagonianum] Cujus Regem Thymum ceperat, et ad Regem Artaxerxes captivum duxerat. *Lambīa*.

Ariobarzane] Qui a Rege multo ante defecerat. Diod.

Cap. 6. Pisidas] Discrepat a Probo Diodorus lib. xv. Tradit enim ille,

Persas duce Artabazo, in Cappadociam, quam tenebat Datames, invasisse: Datamen vero magno cum exercitu ei obviam venisse: Ἀρταβᾶς δὲ τοῦ βασιλέως στρατηγοῦ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντος εἰς τὴν Καππαδοκίαν, δὲ μὲν ταῦτης τῆς χώρας συρράγεις Δατάμης ἀντεστρατοῦθεντες αὐτῷ, πολλὸς μὲν ἴκτεις ἡθρούστης, δισμαρίους δὲ πεζῶν μυσθοφόρους ἔχων αὐτῷ συστρατεύοντας. Lambīa.

Filiū ejus Arridæum] Sic Savaro, et scripti Codices, *Arridæum*. Quod nomen etiam inter Alexandri Magni asseclas reperias. Long. *Arridæum*, Schott. et Lamb. *Arridæum*. Justin. cum duplice d' scribit, ut sit *Arridæus*.

Celass quantum vulnus accepisset, &c.] Verissime: nam clades suorum animos affigit, ac tardiorē exercitus reddit. Idcirco prudentes duces clades et adversitates semper texerunt, ne animi conciderent militibus, et angerentur adversariis, poena quandoque mortis dicta, qui acta vulgasset. Curt. lib. vii. 51. 'Cecidere eo prælio pedum duo milia, trecenti equites; quam cladem Alexander sollerti consilio texit, morte denunciata iis, qui ex prælio venerant, si acta vulgasset.' Cæsar Civil. lib. ii. 31. 'Uti corporis vulnera, ita exercitus incommoda sunt tegenda, ne spem adversarii augeamus.' Contra Varro auxit rerum suarum sive contemptum nimis detegendo cladem denudandoque. Vide Liv. lib. xxiiii. 4. Front. lib. ii. 7. Cæterum eo modo loquitur Cicero: 'Quid est, quod animum meum frangere aut debilitare possit?' In Antonium: 'Utram hoc est confirmare militum animos, an debilitare virtutem?' Gebh.

Ad hostes transfigit] Ἀνορτάς πυρὸς μετὰ τῶν ἵρας ἀσθλῶν πρὸ τοῦ πολεμίου. Diodor. xv.

Si in turbam exisset] Si per vulgatum esset. Sueton. Galba, cap. 20.

'Quod ante pocos dies exierat in vulga.' Sic in Nerone cap. 53. 'Exiit opinio,' pro perulgata est. Gebh.

Se relictum esse] Iri Longel. utramque vocem iri et esse scriptus liber et Ultraj. omittunt. Schott. Cæterum verbum *relinquere* heic usurpat pro deserere. Ita Tacit. Ann. lib. xiv. 56. 'Non tua moderatio, si reddiderit pecuniam; nec quies, si reliqueris Principem: sed mea avaritia, meæ crudelitatis metus in ore omnium veraabitur.' Idem Hiator. lib. xv. 77. 'Ite, natiacite Vespasiano, vel, quod propriis est, Civili et Classico, relictum a vobis in acie ducem.' Front. lib. II. 7. 'Annibalem venientem in Italiam tria millia Carpetanorum reliquerunt.' Justin. lib. XXII. 8. m. 'Bis se a rege suo in mediis hostibus relictos proclamantes.' Paterculus lib. II. 84. 'Multæ, inquit Coponius, mehercules fecit Antonius pridie quam tu illum relinquieres.' Curtius lib. viii. 'Postquam adventare Alexandrum compertum est, in suis quisque vicos dilapai Bessum reliquerunt.' Respondeat Græcorum καταλεῖν. Polyen. lib. I. Polydor. ἀνθρώποις ἐπεμψεῖς ἀγάγουσι τὸ στασιάζοντα δῆ καὶ καταλέψουσις ἀλλάζουσι. Verum et antiquissimi ita loquebantur. Ennius Cresphontes: 'Siis est probus, Cur talem invitum invitam cogis linquere?'

In vulga edit, suo jussu] Frontinus lib. II. 6. longe diversa de hoc strategemate habet: 'Datames,' inquit, 'dux Persarum adversus Autophaedates in Cappadocia, cum partem equitum suorum transfugere compriisset, cæteros orantes venire secum jussit, assecutusque transfugas, laudavit, quod eum scriter processissent, hortatusque est eos, ut fortiter hostem adorirentur. Pudor transfugis attulit poenitentiam; et consilium sum, quia non putabant deprehensem, mutaverunt.' Hactenus Fronti-

nus. Mag. Geminum est strategema Tali Hostili cum Metio Fufetis in Livio lib. I. Scriptor de Vir. illust. cap. 4. Val. Maxim. VIII. 4. Frontinus lib. II. 5. 1. Schott.

Hac re probata exercitum educit] Locum hunc emendavit ad Livium sunum eruditissimus Gronovius.

Qui dum ad hostem Sic Schottus. Lambinus nimis andaciter duas voces intruit tantum quod. Magius qui tum: alii qui viridum faciunt: Ultraj. qui tangum non. Schott.

Compositoque fecisse] Composita et comparata prius inter se fraude. Sic 'componere' Tacit. Ann. lib. III. 40. 'Ii secretis colloquiis, ferociissimo quoque adsumpto, aut quibus ob egestatem ac metum ex flagitiis maxima peccandi necessitudo, componunt, Florus Belgas, Sacrovir propiores Gallos concire.' Vide nostra ad Tacitum. Accius Agamemnon: 'Sic quorum animas atroci junctæ militia est, Composita dicta e pectori evolvunt suo; Quæ cum componas, dicta factis discrepant.' Gebhard.

CAP. 7. Schismas] Credo potius membranis nominantibus *Sisynas*. Nam Persicis nominibus hoc proprius est. Gebhard.

Maximus natu] In Agesil. 'primum ratio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus.' MSS. *Maxime natu*: quæ lectio temere rejicienda non est. Savare.

Forti ac strenue] Horatius Epist. lib. I. 7. 'Strenuus ac fortis.' Lambinus. Conjungit quoque Epaminonda: 'Pelopidas vir fortis ac strenuus.' Gebhard.

In quo Cilicia porta] Cilicia tres memorables angustias habet. Quarum prima adeo arcta, ut formam portarum referat, unde Græcorum πόλαι. Secunda non procul distat ab Iiso, qua per Amani mentis portas, unde Amancæ dictæ, aditur in Sy-

riam. Tertia circa sinum Issicum est. Geographi. Vide Plin. lib. v. 27. Eustath. ad Dionys. vers. 506. Polyb. XII. 8. Cicer. Epist. Fam. xv. 4. Curt. III. 4.

Quia encipitibus locis premeratur]
Supra Themistocle: ‘Ancipiti premerentur pericula.’

CAP. 8. Tunen statuit congregati] Lambin. scitis de suo addidisse ait, Græcorum exemplo (qui μάλλον). Latini potius vel magis expandire solent, ut hos loco membrane nostræ et Gifanii fidem faciunt omnesque editiones extra Lambinianam, observat Muretas ad Eunuchi prolog. e Nonio Marcello exemplisque illustrat co-mici illud: ‘Si quisquam est qui placere se studeat bonis Quam plurimis.’ Plura congesit Antonius Augustin. Emend. lib. vi. 8. Schott.

Quos iti Cardaces appellant] Gardates noster, editique omnes vitiöse. Rectius Gardaces Gifanii Codex, re-scribendumque Cardaces veterum au-toritate Græcorum. Hesych. ob-scure: Κάρδακες εἰ στρατιώταις βάρ-βαρος ἄνθρωποι ἀστῶν κατοι-ει τοῦ στρατιώτας, ἀνδρῶν ἡ τόπου. Strabo lib. xv. Καλεῖται δὲ σέτοι Κάρ-δακες ἄνθρωποι τρεφόμενοι. Κάρδα-γάρ τὸ διάθρητο καὶ πολεμεῖτο λέγεται. Meminuit et Arrianus lib. II. de gestis Alexandri, et Pausanias. Ammonius item, sive Philoponus, is est τερπίδια φύσις λέγεται. Κάρδαξ δὲ τις ἐκαλεῖτο στρατιώτης: Plura Eustathius ex Aelio Dionysio, ac Theopompo, itemque Cœl. Rhodiginus lib. XVIII. 1. Schot-tus. Scriptit Nepos, nisi me animus fallit, non Gardates, sed Cardaces. Brisson, I. III. de Regno Persarum.

Tria funditorum] Tria funditorum millia. Lambin.

Cappadocum octo] Cappadocia Asia minoris regio, quam Strabo in duas satrapias a Persis divisam tradit; in eam quippe, quæ Magna dicitur et Cappadocia ad Taurum: et alteram,

quæ Pontica vocatur et Pontus, quam Arias Montanus ex Onkelo esse docet Hebreorum Capthorim. Ab occasu minorem Armeniam claudit: a septentrione longo littore in Euxinum expanditur: a meridie angusto ex-cursu Ciliciam attingit; ut ab occasu rursus Galatiam et reliquam Paphlagoniam finit: ab oriente magnam habet Armeniam juxta Euphratem. Geographi.

Armeniorum decem] Quæ gens fuit admodum populosa. Nomen accepisse credantur ab Aram, filio Sem. Vel a montibus, qui regionem cir-cunsquaque cingunt. Etenim ἸΒ Hebreis mos est.

Peophagnum quinque] Quorum re-gio Asia minoris, olim etiam Palestina dieta, Homero incognita.

Phrygum decem] Ex majore nimi-rum Phrygia, inter Galatiam et Ly-diam sita.

Lydorum quinque] Lydia, Asia mi-noris regio antiquis Geographis. Vide Ortodium.

Aspendiorum] Pamphyliæ populi Aspendii, ab Aspendo ejus provin-ciae oppido, ad fluvium Eurymedonta sita. Gebhard.

Pisidarum] Vide Plinium lib. v. 32.

Cilicium] Cilicia, Asia minoris regio, Joseph. Tharsus, Hebreis Chalab, teste Ar. Montano. Hodie Tur-comania et Finiechia, ut refert Marius Niger. Isidoro videtur dicta a Cilice quodam, quem ortum Phœnlice, Jove ipso antiquorem fuisse tradunt.

Captianorum] Caspianorum vereor-ne sit reponendum, (ignoti enim hi:) de quibus Strabo I. XI. Ιερι δὲ τῆς Ἀλ-βανῶν χόρας, καὶ ἡ Κασπιανὴ τοῦ Κασ-πίου Ηρόντος διάνυρος. Stephanus in voce Κασπία. Sed hoc non probet Ortelius, hanc ob cansam, quod es-teri populi, quos Nepos illo loco re-censet, omnes in Asia minore sint. Gebh.

*Namque hujus partem non habebat
digesimam militum] Locum explicat
ad Vegetium Stewechius, lib. III.
cap. 9.*

*Quibus fretus confixis] Duo ipsius
strategemata commemorat Polyænus
lib. VII.*

*Quam ob causam postero die tropæum
posuit, quo loco pridie pugnatum] De
Græcorum tropæis res est notissima.
Testatur autem Diod. lib. XIII. Ve-
teres Græcos non nisi δὲ τὸν τυχόστων
ξέλας voluisse erigi tropæa, ne essent
odia immortalia. Plutarchus quoque
ait, parum apud Græcos probatam
fuisse eorum factum, qui primi e la-
pide aut ære tropæum exeruntur.
Vide etiam quæ scribit Cicero II. de
Invent. de tropæo æneo, quod The-
bani victim Lacedæmoniis in finibus
anis statuerunt. Casaub. Vide Alex-
and. ab Alexand. lib. I. 22.*

*CAP. 9. At rex, quod implacabile
odium] Hoc Diodorus valde breviter
retulit, quod Probus sauitis verbis
persecuruit est. Diodorus: 'Ο δὲ βα-
σιλεὺς Ἀργείους ποθμαντὸς τὴν στρατη-
γίαν τοῦ Δατάρου καὶ σπεῖδες κρατεῖ
τούτον, δὲ ἐπιβολῆς αὐτῶν θαλοφόρους.
Sic autem Cicero dixit, 'implacabiles
iracundias,' Epist. ad Quint. Frat. I.
et Probus 'implacabile odium.' Et
idem Probus, 'suscipere odium'; ut
Cicero, 'suscipere inimicitias.' Lam-
bin.*

*Insidiis interficere] Δολοφονία. Dio-
dor. Lambis. Solenne hoc regibus
secleris artificium est, eos, quorum
copiam aperta vi desperant, immissis
percussoribus trucidandi. Diodor.
lib. XV. Ταῦτα δὲ ναυαρχήσας τὸν Περσῶν
ἐν τῷ Κυνικῷ πολέμῳ, ἀποστάτης ἀν
τοῦ βασιλέως, καὶ τούς τε Λακεδαιμονίους
καὶ τὸν Αἴγυπτον βασιλέα παρακλητὸν
εἰς τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον, δολοφον-
θεῖς ἦν τοντὸν εἰς συνεῖστας τὴν προσ-
τροφαν. Gebhard.*

*De quibus quod inimici detulerant ne-
que credendum neque negligendum ru-*

*tavimus] Nempe amicorum Datamis ini-
mici. Peterat enim cogitare eos tan-
tum id agere, ut in suspicionem ac
periculum ab obtrectatoribus addu-
cerentur, siveque se vindicta comple-
rent. Val. Maxim. lib. III. 8. Ext. 1.
'Enim vero tunc ille proclamat, se
in conspectu Ducis adversus eum so-
licitari: quod quia et incredibile vi-
debatur, et ad unius tantum aures
penetraverat, et dictabatur ab inimi-
co, veritas fide caruit.' Hieronymus
adversus Ruffinum: 'Profeasæ ini-
micitias suspicionem habent menda-
ciam.' Insidiarum autem indicium a
qualibuscunque delatum, spernendu-
m non esse monent Prudentiae con-
sulti. Curt. I. VI. 49. 'In suo quem-
que periculo magnum animum ha-
bere, cum de salute regis timeretur,
credulos esse debere; vana quoque
deferentes admittere.' Tacit. Ann.
I. II. 40. 'Cum Tiberium anceps cura
distrahere, vine militum servum suum
coerceret, an inanem credulitatem
tempore ipso vanescere sineret. Mo-
do nihil spernendum, modo [non om-
nia metuenda, ambiguis pudoris ac
metus, reputabat.' Ann. lib. XV. 51.
'Sed Epicharis in custodia retenta
est, suspectante Nerone, haud falsa
esse, etiam quæ vera non probabantur.
Ideo qui comparatarum in ca-
put principis insidiarum indicia sup-
primebant, rei capitis erant, tanquam
silentio saluti Principis nocuissent.
Curt. lib. VI. 47. 'Caballinus ultimum
supplicium meritus, si in caput meum
preparatas insidias biduo texit.' Polyæn.
in Dionysio Comm. lib. V. 4.
Διονύσιος τὸν μὲν Ἀνδρῶν προστάτην
ἀκριβῶντα, τὸν εἰθὲς αὐτῷ καταπλεύσα-
τι μὴ τοῦτο ἔχειν. Idem.*

*Futuras insidias illi dixerant] P.
Daniel testatur libris veteribus ab-
esse verbum evenire post insidias. At
Schottus membranis suis agnoscit pro-
fitetur. Utrumque et futuras et eve-
nire suppositum censem. Nam eura*

exscriptorum quidam aliquid abesse suspicarentur; hi futuras, illi evenire, isti utrumque vocabulum intruserunt. *Idem.*

Ornatus vestitu militari] Magna hoc loco varietas in libris scriptis. Mihi non absurda videtur, quam scripturam excerpta P. Danieli attestantur, *Ipse autem ornata vestituque militari.* Nam neque insignibus, neque vestitu Imperatorio usus est. *Gebh.* Liber Schott. absque copula que: editi quantum *ornatus vestitu militari.* Ulte. ipse autem ornato militari. Schott.

Corporis custodes] Σωματοφύλακας. Vide quae de his supra ad Pansaniam notavimus. Huiusmodi cohortes Regem circumquaque sequebantur, qui bns stipatus ab incidentibus periculis liberabatur.

Decepti ordine atque vestitu] Hanc historiam refert et Polyæn. lib. vii. his verbis: Διατάμητος μαθὼν ὡς ἐπιβουλευτοῦ ὃν στρατιῶν ὕλαιν ἐν ἀστραπῇ πεδίοι μέλλων συμβάλλειν πολεμούς, ἄλλον διεσκευασε τῇ αὐτοῦ πανοπλῇ, ἐλληγὸν δὲ αὐτὸς ἐκαθίνεσε οἱ δὲ ἐπιθέμενοι ἐγνώσθησαν ὃν τὸν σχῆματος ἔκπατθέτες. *Lambin.*

Qui suppositus erat] Legi etiam posset, *supposititus, ἑποθλιψαῖος.* Schott. Frustra. M. Tullius in Verrem: ‘Ut ille suppositus facile, et libenter se illum, qui non erat, esse simularet.’ *Gebh.*

Confici ecciderunt] Malo hoc quam Schotti conciderunt, ut vitetur alliteratione. *Idem.*

CAP. 10. *Nanque is pollicitus est regi* Polyænus tradit, Mithridatem hoc jussu Regis fecisse, l. vii. Μιθρίδητος βασιλεὺς προστάξεις ἀποσπάτα Δατάμητος κτεῖναι ἦ ἔγειραι. Vide sequentia.

Fidemque de ea re more Persarum dextra dedisset] Supra in Themistocle: ‘Inde non prius egressus est; quam rex enim data dextra in fidem recipere.’ Curt. lib. viii. ‘Lætus

simplicitate Barbari dextram fidei suæ pignus dedit.’ De hoc ritu doctissimus Brissonius in Persicis. Schot. In toto pene orbe θεοὶ ἐπὶ πότει καὶ συνθήκαις βεβαῖαι τὰς δεξιὰς διδόναι ἀλλήλοις, inquit auctor Scholiorum in Aristoph. Nub. At apud Persas fides dextra data omni juramento sanctior ducebatur atque observabatur. Diodor. lib. xvi. Εἰτόντος δὲ τοῦ Θετταλίων ὡς καὶ δεξιὰν λαβεῖν δὲ Μέγαρος ἡλίστεν, ἐπὶ τούτοις δὲ μὲν βασιλεὺς δρυσθεῖς ὡς οὐ πιστεύομενος παρέβασε τὴν Θετταλίαν τοῖς ὀπηρέταις, καὶ προστάξεις ἀφεῖν τὴν περιφέρει. ‘Ἐπει δὲ ἀπαγγέλμενος δὲ Θετταλίων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τούτοις εἶπεν, ὅτι σὸν μὲν, δὲ βασιλεῖν, πράξεις δὲ θέλεις, δὲ μάντοι Μέγαρος διαδέμενος δικαστρίου διὰ τὸ μὴ δοῦναι τὴν πότιν, οὐδὲν μὴ συντελέσει τὸν ἀπαγγελμένον. Πίδαι ἀκούσας τούτων μετενήσης, καὶ μετακαλεσμένος τοὺς διηπέρας ἀφέναι προστάξεις, καὶ τὴν δεξιὰν ἔποκε τῷ Θετταλίων. Τοτὶ δὲ ἡ πότιν αὕτη βέβαιωτάγ ταρά τοῖς Πέρσαις. Curt. lib. vi. 20. ‘Nec dubitatbat Alexander fidem, quo Persæ modo accipiebant, dare: inviolatum, si venisset, fore.’ Illud autem non satis assequor, an Reges presentibus, quibus fidem suam obstrictum ibant, dextram dextra jungerent, an verius dextræ simulacrum donarent, sic in eum usum more gentis fabrefactum. Junxisse dextras dextris presentibus colligo ex loco Josephi, ‘Ο δέ, inquit, Ἀρτάβανος τοῖς τε πατρόφοις θεοῖς ἐπέμπειν, μηδὲν κακὸν δράσειν αὐτούς, καὶ τὴν δεξιὰν ἔδίδου, διπερ μέγιστον ταρά πᾶσι τοῖς ἑκάτην βαρβάροις παρδεγυμα τοῦ βαροῦ γίνεται τοῖς ὄμιλοῖσιν. Quomodo vero absentibus fidem dextra dabant? Num per eos, qui ad eam accipiendam missi? Stabilire hoc videtur Xenophon lib. vi. Cyropæd. μόνον καὶ σὸν ἡμῖν τὰ πιστὰ ποίησον, δεξιὰν τε δὲ, ίνα φέρουμεν καὶ τοῖς ἄλλοις ταῦτα, διπερ δὲ αὐτοὺς λέβαιμεν ταρά σοῦ. Polyæn. lib. vii. Δεξιὰν αὐτοὺς ἐπειμε

νόμῳ Περσῶνῷ. Clarius Justin. lib. XI. 15. ‘In quam rem unicum pignus fideli regie dextram se ferendam Alexandro dare.’ Gebh.

Hanc ut accepit] Malim legere, ceteris jugulatis: *Hanc ut accepit, copias parat, et absens amicitiam cum Datame facit.* Sed Cl. Barthius Adv. lib. LII. 14. Aldi lectionem probat; *Hanc ut recepit a Rege missam.* Gebh. *Accepit]* Ms. mens et Gifanii, *recepit.* Col. Paris. Ven. et Ald. *Hanc ut recipit a rege missam.* Savaro.

Amicitiam cum Datame facit] In Alcib. ‘Lacedæmonii cum Parse rega amicitiam fecerunt.’ Supr. in Datam. ‘Clam. cum Ariobarzane facit amicitiam.’ Savaro.

Magnas prædas caput] Lambinus, agit. Sed *capit* retineo, veteribus libris editisque omnibus adstipulantibus, invito Lambino. Auctores dabo. Plautus Trucalento: ‘prædam de prædonibus capere.’ Et M. Tullius pro Domo sua: ‘Capta crudelissime ex fortunis præda.’ Schottus.

Se infinitum aduersus Regem suscepisse bellum] Irreconciliabile, et alterutrius exitio terminandum, ἀδιλλον, vel δῆμος ἀπεροτηρ. Homero. Gebh. Atqui nondum bellum susceperebat, ut appareat ex iis, quæ paucis post versibus sequuntur. Ibi: ‘Certiorum facit Datamen, tempus eæ majorum exercitus parari, et bellum cum Rege suscipi.’ Quare legendum hic arbitror, *permasit homini* [id est, Datami] *se infinitum aduersus regem suscepisse odium:* quomodo supra locutus est, ‘quod implacabile odium in Datamen susceperebat,’ et infra non longe: ‘sed odio communis, quod erga Regem susceperebat.’ Lamb.

Negque colloquium ejus petivit] Ut se suspectum, et Datamen tentando cautionem faceret. Colloquio autem et pacis facienda imagine plurimos decipi, nosse poterat vel modico rerum usu instructus. Notus est Cor-

nel. Asina ex Flor. lib. II. 2. Polyseni lib. VI. Hirt. lib. VIII. 23. Commitum Cæsar, ‘quia non arbitrabatur vocatum in castra venturum, ne tentando cautionem faceret, C. Volusenum Quadratum misit, qui eum per simulationem colloqui curaret interficiendum.’ De Coty per Rhescuporim, fraude petiti colloquii, oppresso, locus est memorabilis apud Tacit. Ann. lib. II. 65. Val. Maxim. lib. IX. 6. ‘Cn. Domitius Bituitum Arvernorum regem per colloquii simulationem arcessitum vinxit, et Romanum navi deportandum curavit.’ Sic triginta Tyranni Athenis ejecti, jamque molem belli cientes, cum magno demum labore, et aincipiti periculo palam ac vi aperta compesci vix posse viderentur; ‘ad colloquium, veluti dominationem recepturi, progressi, per insidias comprehensi, ut pacis victimæ, trucidantur.’ Justin. lib. V. 10. Hermeas Atarnensis tyrannus defecrat ab Artaxerxe, ac plurima munita castella atque opida invaserat. Huic pollicitus Mentor, se regem adducturam, ut venientia præteriorum daret, ad colloquium pertrahit, ac deceptum comprehendendi jubet. Ceterum potitus annulo, et scriptis ad civitates literis, quibus Hermæus nomine denuntiat, reconciliatum esse opera Mentoris regem, signum ejus impressit, una missis, qui munimenta reciperent. Qui in urbibus præsidia agitabant, de literis nil dubitantes, prompto animo pacem amplexi sunt, illicoque munimenta atque urbes tradiderunt. Diodor. lib. XVI. Sensit hanc fraudem Nephemias cap. 6. vers. 2. Καὶ ἀπέστειλε Σαναθαλλὰτ καὶ Γηράδη πρὸς μὲ, λέγων, δένρο καὶ συναχθόμεν εὑρροαντὸν ταῖς αἱμασίαις δὲ τούτοις Ὁμοίος καὶ αὐτοὶ λογήδιμοι ποιῆσαν μοι πονηρούς. Gebhard.

CAP. 11. *De quare]* Præfert Schottus, deque ea re, si ei videretur, quo loco tellet in colloquium veniret. Idem.

Qui explorarent atque ipsos scrutarentur mittunt] Nullum colloquium unquam commissum sine excusione, seu scrutatione, antiquitus fuit, ne quis sicam aliudve telum occulto abditum loco stringeret. Quod Latini scrutari, praetentare, atque excutere, Graci ἐπενένται, ἀστελανται, et ἀρνεύονται appellant. Vide Sueton. Claudio c. 85. Scratio autem ista fiebat per delectos invicem utriusque partis; verbi gratia: Datami delectus excutiebat Mithridatem; et contra hujus explorator Datamen. Isti officio destinatos Polyenus vocat ἄγγελους, qui non solum uestes pertrectabant, sed penitus detrahebant. Docet me hoc Polyen. in Iphicrate Comment. lib. III. 40. Ἰμιράτης δὲ Θεοσαληκαὶ καὶ Ιδων δὲ τύραντος πληρίων ποταμοῦ στρατούς βουλήμενος, δε' ἀγγέλους ἡρεύοντας ἀλλήλους, καὶ τὰ σώματα ἔγρυπνωσα. Et in Mithridate Comm. l. vii. 1. 'Αρμός δὴ τότε συνηθέτην γυμνὸν διαλέξαντον περὶ δὲν χρῆ. Justin. lib. XXXVIII. 1. 'Solicitato juvē ad colloquium, cum ferrum occultatum inter fascias gereret; scrutatori ab Ariarathē regio more missō, curiosius inum ventrem pertractanti ait cavere, ne aliud telum inveniret, quam quereret.' Sic Pædagogus Sarpedon Catonem ad Sullam semper excussum adduxit. Val. III. 1. 2. Imo ex perpetuo metu

Alexander Phereus, non prius se lecto uxoris Thisbes committebat, quam a stipatoribus diligenter esset scrutatus. Item Dionysius superior neutrīus unquam sive Aristomaches Syracusanus sive Chloridis Locrensis, nisi excusse complexum petiit, ut refert idem lib. IX. 12. Gebhard.

Ubi telum erat positum? Quod Lambinus hic Nepotem, male vocabulo teli usum arguit, non intelligo quid velit. Ait: 'Gladii non sunt tela: neque gladiorum appellatione tela continentur.' Certe gladios tela esse, id est, contineri sub telorum vocabulo, notius quam nt hic ostendi debat; quidni igitur *gladius* telum appellaretur? cum et pugio, et quod genus armorum non sub teli comprehendatur. Boecker. *Ubi telum erat positum?* Melius impositum; unde impositum quidam veterum. Et sic in Excerptis. Nam postum, impositum, repositum crebra sunt tam historicis quam Poëtis. Tela autem pro gladio dixit. Quae vox τενθάτης apud ICtos. Et sic Homerus δηλα Iliad. IV. δηλι τῶν χαλκευτικῶν ἔργων. Keuchen.

Quem quum digito monstraret? Totam hanc narrationem habet Polyenus lib. VII. sed aliis quibusdam circumstantiis.

XV. EPAMINONDAS.

CAP. 1. Epaminondas] Epaminondas per quintam vocalem in MSS. constanter scribi equidem miror. Græci enim per a. Schottus. EPAMINONDAM memorat Plutarchus in Pelopida et passim. Diod. Sic. xv. Xenophon vi. et vii. Hist. Græc. Pausanias in Arcadicis. Elian. Var. Hist. et Cicero sæpius. Polyæn. ii. Frontinus sæpe. Justinus vi. 4. Item vi. vii. et viii. Val. Max. iii. 2. ext. 5. 3. 7. Boecler. Adde Suidam in voce Ἐπαμινόνδας, et ibid. Notas Æmilii Porti. Ernst. Nummus penes me est elegantissimus, in cuius antica parte caput Epaminondas cum literis: ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΑΣ ΘΗΒΑΙΟΣ. In postica, Figura militaris ad arma sedens, ac sinistra lauream tenuens: ante eam columna, cui galea imposita et serpens circumvolvitur, cum armis: subtus ΚΑΤΑ ΔΑΚΕΔΑΙΜΟΝ. Bosius.

Polymni filius] Elianus lib. xi. Var. Hist. Polymnidis. Lamb. libro ii. ejus pater vocatur Πολύματις lib. vere xi. 9. Πόλυμυτις. Adeo ut mihi subolescat Nepotem Latina terminazione formasse Græcum, sicut supra in Neochus pro Neocles, et infra Proclus pro Proclis. Item Pericus pro Periclis. Gebh.

Præcipienda videntur lectoribus] Ar- guit μημονικοῦ ἀμαρτήματος Nepotem H. Magius; quoniam eadem in Præfatione scripta reliquerit. At in mente ipsi venire debuerat, Præfationem demum Nepoti absolutis omnibus Illustrum Virorum vitis fuisse elaboratam. Gebhard.

Ne alienos mores ad suos referant? Ne mores alienos sive alienæ gentis metiantur atque aestiment ex suæ ci-

vitatis aut gentis moribus. Gebhard. Sed considerent, omnia majorum institutis et patriis moribus judicari, et alia aliis populis esse honesta ac turpia, ut dictum est in Procœmio. Lamb.

Musicen nostris moribus] Romanorum moribus, olim cantare, etiam ingenuis licet privatis hominibus, indignum visum est, teste Macrobius Saturn. ii. 10. quidni Principibus? De Principe Nerone Tacitus Ann. xiv. 14. ‘Nec minus fœdum (illi) stadium, cithara ludicum in modum canere, cum cœnaret.’ Non ab omnibus tamen Romanis inter turpia habitum fuisse Macrobius d. l. in aliquot exemplis ostendit. Locc. Quibus adde Romanos principes Antoninum Philosophum, et Alexandrum Severum, quos musica imbutos fuisse atque cantasse optime, ex ipsorum vitis cognoscimus. De Nerone Sueton. c. 20. et Lips. ad d. l. Taciti. Ceterum musicen principi moderate tractandam esse, docent Lipsius not. ad polit. i. 10. 17. Fr. Patritius de regis et regni inst. ii. 15. alii. Bosius.

Saltare etiam in vitiis ponit] Vide quæ ad Præfationem notavimus. Saltationem Romanis indecoram fuisse, pluribus locis innuit Cicero; pro Murena, pro Plancio, et aliis. Quod de quibusdam ejus generibus, non de omnibus accipiendo. Nam Pyrrhicen aut virilem infamem fuisse negat Quintilianus lib. i. 11. Keuchen.

Quæ omnia apud Græcos] Aristotelem adi. Polit. viii. 2. 5. 6. et 7. et Meursium lib. De orchestra Græcorum.

Quæ plurimis omnium anteponuntur virtutibus] Immittenda præpositio a, ut sententiæ ambiguitas evitetur.

Notarunt quoque P. Daniel, Savaro, et Schottus. Diodor. lib. xv. Εἰκότες καὶ πράξις ἐπανωρθράς συνετέλεσε. Gebhard.

CAP. 2. *Patre, honesto genere]* Mediocri et humili. Nam Latini, quorum parentes obscuros dicere nolunt ac viles, vocant ‘honestos,’ gratia quadam sermonis. Aelianus Polymnia scribit extitisse ἄφανή Var. lib. xii. 23. Καὶ Ἐπαμινόνδας δὲ πατρὸς θύρας ἄφανος. Cicero Tuscul. Quesitiōnib. ‘Qui quum esset bonis parentibus atque honesto loco natus.’ Gebhard.

Eruditus autem sic] Diod. lib. xv. Μέρεσχε γὰρ ἐτι τοῦτον πάσης παδεῖας. Justinus lib. vi. 8. ‘Jam literarum studium, jam philosophiae doctrina tanta, ut mirabile videretur, unde tam insignis militiae scientia homini inter literas nato.’ Gebhard. Vide Cicer. de Orat. iii. Offic. i. Platarch. in Pelopida. Oros. iii. 12. Diog. Laert. Pythag.

Doctus est a Dionysio] Fuit hic Lyristes Thebanus excellens. Auctor Plutarchus in libro qui inscribitur de Musica. Mag. Lambin. Vid. Cicer. Tusc. Quæst. i. Long.

Quam Damon aut Lamprus] Damon hic fuit Atheniensis, qui, teste Plutarcho libro citato, Lydiam harmoniam remissam excoxitasse fertur. Ejusdem Damonis meminerunt Plato dialogo de republ. iv. et Athen. lib. xiv. 11. Lamprus a Plutarcho eodem libro, inter eos, qui Lyricorum pulsaminum præstantes habiti sunt, referuntur. Plato tamen hunc imperitus fuisse musicum demonstrat in Menexeno. Lampri item meminit Athen. lib. i. 16. et ii. 2. scribens in hanc sententiam ultimo loco: ‘Adestemius fuit etiam Lamprus Musicus, de quo Phrynicus Laros conqueratos esse dicit iis diebus, quibus mortuus est Lamprus, vir aqua potator, sonorus, et valde sapiens.’ Magius. Solebat autem Damon ebrios ac petu-

lantes juvenes harmonia sua ad modestiam reducere, quemadmodum ferocientes animos mollire Pythagoras, seditiones accensas inhibere Asclepiades, lymphaticos morbo liberare Xenocrates. De quibus vide Capellam Saturas lib. x. Ac Pythagoræ quidem moris fuit, cum somnum peterent, ad lyram prius lenire mentes, ut, si quid fuisset turbatarum cogitationum, componerent. Quintilian. xx. 4.

Carmina cantare tibiis, ab Olympiodoro] Ab Orthagora etiam. Athenaeus lib. iv. cap. ultimo, ‘Scribit,’ inquit, ‘Aristoxenus, Epaminondam Thebanum ab Olympiodoro et Orthagora tibiæ cantum didicisse.’ Mag. Suspectum merito illud carmina, quod abesse veteri suo libro testatur P. Daniel. Gebhard.

Saltare, a Calliprone] De quo nihil me legere memini.

At Philosophia præceptorem] Ex Democriti disciplina Protagoras prodidit, qui primus, relicto sincero et ingenuo philosophandi more, ad σοφίαντα et λεπτολογίας animum adjeicit. Ad hanc classem et ipsum Epaminondam Thebanum referimus: quem Justin. vii. ‘summum et Philosophum et Imperatorem’ vocat. Hæc fere G. Hornius Histor. Philosoph. iii. 12. Certum est, Epaminondam philosophatum fuisse, sed οὐει μάλας, ut Thucydides loquitur et approbat, ‘sine mollitie aut desidia.’ Et sane Pythagoræ dogmatibus addicatum maxime, et Physicæ scientiæ fuisse, Diodorus monet. Lips.

Lysim Tarentinum] Sic recte Labinus e tertio M. Tullii de Oratore. Adde lib. i. de Offic. ubi et male quoque Lysias olim excudebatur. Lysias vero Atheniensis unus est in x. Græciæ Oratoribus, de quo Plutarchus et Halicarnassæus. Habuit autem Epaminondas Lysim Philosophia præceptorem una cum Philippo Amyntæ filio, ut in viris comparatis Olymp.

cv. anno 1. pluribus notare memini. Schott. Laërtius in vita Pythagoræ non *Lysiam* hunc, sed *Lysiden* dictum adserit: τὸ δὲ φερόμενον (de libro, qui Pythagoræ nomine vendebatur, loquitur) Λύσιδος ἐστι τοῦ Ταραχίου Πυθαγορικοῦ φυγήντος εἰς Θήβας, καὶ Ἐπανάνδου καθηγησαμένου. Ad hunc quoque modum Pausanias in Boeoticis: Διδάγματά τε αὐτοῖς τόποι ἐπιχάρια ἔμαθεν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, καὶ ὡς τὴν μεράκιον ἐφοίτησεν ὡς Λύσιος, ἄνθρακα γένος μὲν Ταραχίου, ἐπιστάμενος δὲ τοῦ Πιθαγόρου τοῦ Σαμιού λόγους. Longol.

Tristem et severum senem] Ex tota phrasi indies magis ac magis deprehendo Ciceroni aetate proximum hunc auctorem extitisse, eumque ipsum esse, Cornelium Nepotem. Nam et ille ‘tristis’ eodem significatu frequentat, et ‘severus’ adjungit. De Claris Oratoribus: ‘Triste et severum dicens genus.’ De Oratore: ‘Severus ac tristis vultus.’ De Aruspicum Responsis: ‘Tristitia autem et in omni re severitas absit.’ De Claris Oratoribus: ‘Homo ipsa tristitia et severitate popularis.’ Tacit. lib. XVI. 22. ‘Et habet sectatores, vel potius satellites, qui nondum contumaciam sententiarum, sed habitum vultumque ejus sectantur, rigidi et tristes, qui tibi lasciviam exprobrent.’ Capitolinus Antonino Pio: ‘Aurelius Falvus, qui et ipse fuit consul, homo tristis et integer.’ Vulgo talem melancholicum appellitamus. Græci σκυθωπόν. Diog. Laërt. Ζεῦδος δὲ τὰ τε ἅλλα Ενοκράτης καὶ σκυθωπός ἦν, δοτε αὐτῷ συνεχὲς λέγειν τὸν Πλάτωνα Ενοκράτης, οὐδὲ Χάρος. Gebhard.

Quam doctrinis] Editio Paristensis, quam in doctrinis.

Magnæ laudi erant] Laudi a nostris Membranis aberat, et diphthongo α suprascriptum i repperi, ut magni erant leguisse videatur, ut alibi, ‘Opera ejus magni fuit.’ Vide Savar. in Cononem. Schott.

Et palæstræ dare operam cœpit] More

Græcorum, qui gymnasticas artes et palæstram miris studiis exercebant. De quibus lege unum Fabrum in Agostico, et Voosium de quatuor artibus popularibus.

Non tam magnitudini virium servit, quam velocitati] Utrumque tamen requirebatur ad γυμναστικήν, ac necessarium erat iis, qui palæstræ operam dabant. Quod vel ex Isidoro Hispanensi certum est, qui gymnicum ludum propterea non male velocitatis ac virium gloriam scripserit, cuius locum gymnasium dici, ubi exercentur athletæ et cursorum velocitas probatur. Kal γὰρ δ ταχὺς ἵσχυρός εἴτε, ut ait Aristoteles Rhet. I. 5. Poëta non abludit, ἈΕν. v. ‘Quicke pedum cursu valet, et qui viribus audax; Aut jaculo incedit melior levibusque sagittis.’ Keuchen.

Quam velocitati] Qua destituuntur obesa et athletica corpora. Neque alio spectat istud convicium Macedonum in Dioxyppum apud Cart. lib. ix. 39. ‘Invidi malignique increpabant per seria et ludum, saginati corporis sequi iniutilem bellum.’ Gebb.

Currendo et luctando ad eum finem] MSS. currendo (omissa voce luctando) ad eum finem, quod stans complecti posset atque contendere. Amplissimus D. Freinsheimius olim ita legendum existimabat: ad eum finem quod adstans complecti posset atque contendere. ‘Adstans,’ inquit, ‘esset coram factus, igitur non modo currere discebat: id enim nihil aliud, quam in periculum eum perduxisset, deinde desernisset. Sed etiam luctari, quo adstans et prope hostem positus eum complecti atque cum eo contendere posset.’ Quomodo Lambinus exponat, apud ipsum vide. Gebhardi nota non attingerunt hunc locum. Boeclerus.

Complecti posset] Proprie de luctantibus. Vide Hieron. Mercuriale de arte Gymnastica lib. II. 8. *Idem.* *Quoad stans compl. poss.]* Cl. Dn. Boeclerus ad h. l. notat, Cl. Freinsheimi.

um legendum existimare : quo adstans. Verum ita ante multos annos emendavit Schoppius Verisim. lib. iii. 4. et ego in Ms. meo reperio, qui cum Schoppii veteribus codicib. in plerisque consentit. *Ernst.* Ceterum 'adstans' Ampliss. Freinshemius exponebat, coram factus, prope hostem positus; ut sensus sit, non modo currere didicisse Epaminondam; sed etiam luctari, quo adstans et prope hostem positus eam complecti atque cum eo contendere posset. Schoppii vero sententia 'adstans' idem est quod stans, ut in Priapais: 'Auctumnus sterilis duobus adstans:' et apud Plautum Aulul. i. 1. 17. 'Istic adstato.' Jacentes enim, inquit, et stantes luctari solebant; de quo P. Faber Agonist. i. 10. In Ms. Boecleri fuit: *currendo* (omissa voce *luctando*) ad eum finem, quod stans co. p. a. c. Vir Ampliss. et de literis humanioribus, si quis alias, præclarè meritus Io. Fred. Gronovius nil mutantum existimabat. Apponam verba ejus ex epistola ad Cl. Boeclerum: Duplex, inquit, erat lucta; erecta, quæ peragebatur a stantibus, et voluntariajacentium. Quin etiam vulgo acris et vehementius agentes videntur non cum casu fecisse finem repugnandi, sed tum quoque laborasse, ut secum detractum adversarium, si forte, succumbere cogerent. Quo alludens Justinus lib. xxxi. 'cum Romano, seu occupaveris prior aliqua, seu viceris, tum etiam cum victo et jacente luctandum esse.' Ab illo igitur sive altero genere, sive nimio conatu luctandi, abstinuisse Epaminondam, usumque lucta hactenus, seu certamen eo usque produxisse, quousque stans et erectus, nondum jacens aut genibus nixus, adversarium complecti et nodis stringere et parem illi præstare posset. Jacentis enim illam contentionem ad studium et spectaculum pertinere judi-

cavit, et illorum esse, qui in luctando nihil præter presentem victoriam et athletæ nomen spectarent: ipsa autem palestra se castigabat, non properat campum, nec ut secum comparatum omnino vinceret, sed ut exercetur in præseas, in posterum melior agiliorque miles esset. De compacto igitur cum luctatore seu palestrita egit, ut, si alteruter supplantatus collaberetur, ambo certaminis deserent. 'Usque ad eum finem,' non est ea de causa, sed hucusque, ut Cicero in act. 1. in Verr. 'Manit in conditione atque pacto, usque ad eum finem, dum judices rejecti essent.' Quæ verba perperam sollicitantur a viris doctis. Lib. i. de Nat. Deor. 'Quid dicam, quantus amor bestiarum sit in educandis custodiendisque iis, quæ procreaverunt, usque ad eum finem, dum possint se ipsa defendere.' Hactenus Gronovius. Qui tamen addit, si plures MSS. quod stans adfirmarent, forsitan rejiciendum non esse: cum Terentio, Ciceroni et similibus æspe rō quod pro quoad, vel quantum ad, ponatur. Quod Nepos heic dixit usque in eum finem, pro eo cap. 9. usque eo posuit: usque eo retinuit, quod renunciatum est vicesse Baetios. Qui locus receptam lectionem, meo quidem judicio, mire confirmat. *Bosius.*

CAP. 3. *Plura etiam animi bona] Φυσικῶν προτερῆματος κεχωρηγμένος.* Diidor. lib. xv. *Gebhard.*

Modestus] Vid. Justin. vi. 8. 7. et 8. Val. Max. iii. 7. ext. 5. *Aelian.* Var. v. 5. Plut. in Lycurgo, et in Apophth. &c. Modestia vero neque summis mortalium spernenda est, ut ait Vologeses ap. Tacit. xv. 2. Adde not. Buchneri ad i. 1. 1.

Ut ne joco quidem mentiretur] Vita Attici: 'Mendacium neque dicebat, neque pati poterat.' Istud vero mentioni odium præter naturam instillatum utriusque fuit præceptis atque institutis Philosophie. *Aelian.* Hist.

Animal. lib. III. 23. ‘Αλλως τε οὐδὲ’ ἀνέπειρος ἀνδρὶ συνετῷ πρὸς τῆς ἀληθείας ποιήσασθαι τὸ φύεῖν, οὐδὲ διὰ κέρδου μεγίστῳ. **Gebh.** Sic laudatur Plutarcho Aristidis φύσις θρυμάτην ἐν θεοῖς βεβαίω καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ἀτενής, φύεῖν δὲ οὐδὲν ἐν παιδίσκων τινι τρόπῳ προσημένη. Hinc apud Arrianum Alexander: Οὐ χρήματι τὸν βασιλέα ἔλλο τι ή ἀληθεύειν πρὸς τοὺς ὄπηράδους. Simile quid idem Arrianus de Ptolemaeo, et de Julianu Mamertinus. Lege Grotium de Jure Belli ac Pacis lib. III. 1.

Commissa celare] Nullam rem natura homini voluit esse faciliorem quam tacere. Diogenes Laërt. lib. VII. in Cleanthe: Ἐρούμενον τούτος τι διορίσθεισαι δεῖ τῷ νῦν, τὸ δὲ τῆς Ἡλέκτρας, ἔφη, Σίγυ, σίγυ, λεπτὸν ὕγρον. Curt. lib. IV. 50. ‘Lingua gravius castigatur, quam ullum probrum; nec magnam rem Magi sustineri posse credunt ab eo, cui tacere grave sit, quod homini facillimum voluerit esse natura.’ Hoc quoque ex disciplina Pythagorica habuit, qui religiosissime silentium ac fidem colebant. Diogen. Laërt. lib. VIII. ‘Ἐλεγόν τε καὶ οἱ ἄλλοι πιθαγόρειοι μὴ εἶναι πρὸς πάντας πάντα δργὰ, ὁς φίσις Ἀριστόχεος δὲ δεκάτη ταῦθεντικῶν λόγων. Interim difficultem, rem natura facillimam, reddit imbecillitas humani iudicii, vel etiam affectuum impotentia. **Gebh.** Inter tria difficultia a Chilone l. i. apud Laërtium refertur, ‘commissa tacere.’ Juvat verba accessere: Τί δύσκολον; rogatur: τὸ τὰ ἀνόρθητα σωτῆσαι, respondit; καὶ σχολὴν εὖ διαθέσθαι, καὶ ἀδικούμενον δύνασθαι φέρειν. Quae tria δύσκολα et Epaminondas laudabiliter peregit. Ingenium Epaminondæ, sive ἡθος σωτῆλην καὶ πρὸς τοὺς λόγους εὐλαβὲς, laudat Plutarchus in Socratis genio. **Gebh.**

Studio audiendi; ex hoc enim] Plinius Epist. lib. VIII. 21. de Junio Arito: ‘Semper ille aut de studiis aliquid aut de officiis vita consulebat: semper ita recedebat, ut me-

lior factus: et factus erat vel eo quod audierat, vel quod omnino quiescerat.’

Quoniam in circulum venisset] Circulus, cætus vulgo coeūntium ac fabulantium, qui collatis capitibus videntur veluti orbem facere, ait Lipsius. Notandum hic mos, iu circulis philosophandi disserendique Sophistis usitatus; hi enim ubi scirent convenire frequenter homines, in foro, in circulis, disputationes et ἐπιδεξίες suas recitabant. Hoc Seneca epist. 40. et 52. est circulari; scilicet circulus se venditare; aut, ut Lipsius recte explicat, circulos querere aut facere: accipitur enim circulandi vox de erronibus vagantibusque Sophistis, qui eloquentiam suam per urbem circumferebant. De quibus vide Cresoll. theatr. Rhet. lib. III. 3. quem loca Seneca distinxisse accuratius mallem. Non enim statim sunt περιοδευταὶ, qui circulantur; sed et genius dictionis et consuetudo disserendi magis, quam genus vita exprimuntur interdum notione circulantium. **Boecl.**

Quoniam ad finem sermo esset deductus] Lambinus perductus repositurus, a Schotto rejicitur. Libri scripti ad ductus. Plutarchus in Socratis genio ait fuisse Epaminondam ἀπληστον τοῦ πανθάνειν καὶ ἀκροάσθαι. **Gebhard.**

Pauptatem adeo facile perspersus est] Justinus lib. VI. 8. ‘Nam et imperium non sibi semper, sed patria quæsivit: et pecunia adeo parcus fuit, ut sumptus funeri defuerit.’ Lege Athenæum lib. I. Admirandæ abstinentiae exemplum est, quod Jul. Frontinus lib. IV. 8. illum in supellectile sua, præter ahenum et veru unum non habuisse refert. **Longol. Mag. Lambin. Thys.**

Caruit] Caruerit noster et Gifanii codex: placetque; ut cum superiore concinnius hæreat, aliterque interpongatur. **Schott.**

[Collocari] In Arist. ‘et de communi serario dotibus datis collocarentur.’ In Attic. ‘nata est autem Attico nepitis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat.’ *Savaro.*

CAP. 4. *A Diomedonte Cyziceno*] Refert hoc Plutarchus ἀπόφθ. Βασιλ. Idem tradit etiam a Jasone Thessalorum tyranno Epaminondæ abstinentiam tentatam esse, missis ad ipsum acri paupertate laborantem duobus aureorum millibus: sed Epaminondam aurum accipere noluisse; sed conjectis in eum oculis dixisse: ‘injuria me lacescit,’ vel ‘manus mihi inferi nulla lacesitus injuria,’ ἔρχεται χειρῶν ὅδοις. Lege etiam *Aelian.* Var. Hist. lib. xi.

Hic magno cum pondere auri] Tribus Daricorum millibus. Plutarch. in Apophth.

Micythum adolescentulum] Michitum habent vetustiores Codices: Aldini in exemplaribus *Micytum* invenio: in Longolianis vero *Mythicum*. Magius. Athenæus lib. xiii. ex Theopompo, adolescentem quendam Epaminondæ delicias, Asopicum nomine commemorat; sive sit alius, sive idem, diversis nominibus appellatus. *Lambin. Longol. Mag.*

Pro patre charitate] Puteanus et Schottus legunt *præ*: sed *pro* non videtur mutandum, expressum ex avrl. Sic ἀντὶ χρυσῶν χάλκεα, pro auriæ ænea. Xenophon Agesilaο: μηδὲ ἐκθῆλος ποών, ἀς οὐτε τάκας τὴν γῆν δέσαρρο ἀντὶ πατρόβος. Curtius lib. v. ‘Quasenque sedes elegeris, pro patria et domesticis rebus perituri.’ *Gebhard.*

Te, qui me incognitum tentasti] Hæc pars orationis Diomedontem respicit: illa quæ sequitur, ‘Tu argentum huic redde,’ ad Micythum. *Boecler.*

Ego te tradam magistratui] ‘Tradere magistratui,’ nimirum ad pœnam, est Aristidi, δικαιογῆ παραδόσιαι. Apuleius Metam. iii. ‘Quod scelus

nisi tandem desinis, magistratui te constanter objiciam.’ Nam ‘objicere,’ ‘offerre magistratui’ idem sunt, quod Nostro ‘tradere;’ pro quo Plautus in Truculento: ‘Apud omnes magistratus faxo erit nomen tuum.’ *Keuchen.*

Efectū] Sic schedæ nostræ et Gifanni, quam lectionem et Savaro est amplexus: Lambin. curavit. Neutra vox in Ultraj. *Schott.*

Abstinentia erit hoc satis testimonium] Miseric Lambinum! qui statim, quæ ipsius captio non est, aut delet ant supplet pessimo Latinae Lingue. Existimat heic aliquid desiderari, quare liberaliter suppediat lectionem, *abstinentia erit hoc satis magnum testimonium.* Vel ordinat: *Hoc testimonium abstinentia, quod expoximus, satis erit.* Denique dictat corrigendum esse, *Abstinentia erit hoc satis testimonii.* Nugæ! Solemne antiquioribus scriptoribus apponere nomen eo casu quem verbum flagitat, neglecto eo, quem vocabulum *satis* exigebat: cum regulariter dicendum fuisset satis testimonii, probe extulit Nepos, *abstinentia erit hoc satis testimonium.* Ovidius: ‘Fortunamque dies habuit satis.’ Quod ex vetustis codicibus recte, nequicquam relatarintibus indoctis, restituit Raphæl Regius. Cic. lib. xii. ad Atticum: ‘Si satis consilium qua de re habem. Caius lib. xix. ff. de Oper. Libert. ‘Satis tempus ad quæstum faciendum, unde ali possit, habeat.’ Tacit. Ann. xii. 56. ‘Sat tamen spatium amplexus ad vim remigii,’ ut ibi restitui. *Gebhard.* Adde Gruterum ad Plauti Menach. Prol. 16.

Multis millibus versuum] Vide quæ Lambinus ex Duarenō huc notavit. Sunt autem versus lineæ, quas vocamus. Vide Isidorum lib. vi. 14. Horum numero metiri libros solebant, eunque in ultima cera adscribabant. Qui mos et Hebreis Criticis. Vide

Casanbonum ad Athen. vi. 10. et Salmas. Prolegom. in Solinum v. Boeci.

CAP. 5. Concinnus] Cujus brevis responsio aptissime congrueret. M. Tullius de Finibus: 'Aristo concinnus et elegans.' *Gebhard.*

Habuit obiectatorem Menecidem] Alii Codices corrupte Menecidem. Quod ex conjunctione literarum introductum. Apud Plutar̄chum est Μενεκλαῖδης in praecept. politiciis: unde legendum Menecides. Idem error in multis aliis ex injuria librariorum irrepsit. *Keuchen.* Hunc Plutarchus commemorat in Pelopida, eumque dicit fuisse διενθάραν μὲν λέγειν, διέλαστον δὲ καὶ κακοθεόν τὸν τρόπον quod et Probus dicit infra non longe. *Lambin.*

Indidem Thebi] Sic Cicero pro Roscio Amerino: 'Indidemne Ameria? an hosce ex urbe sicarios?' **Indidem Thebi]** 'Euclides Socraticus, qui indidem Megaris erat,' Agellius lib. vi. 10. *Keuchen.*

Adversarium in administranda republīca] *Adversarius* hoc loco ἀντίτεχνος, vel ἀντίτασθενος. Plutarchus in Aristide. 'Αντίτασθενα est apud Plutarch. in Ces. 'Αντίτατενθέμενος in Amat. narrat. *Boecler.*

Illi genti plus inert virium] Ob crassum, ut volunt, aërem. Quod notus Horatii versus docet: 'Βρεοτον in crasso juraen aère natum.' Et illud Tullii in l. de Fato: 'Athenis tenui cœlum, ex quo etiam acutiores putantur Attici: crassum Thebis; itaque pingues Thebani et valentes.' Tertullianus de anima: 'Thebis hebetes et brutos nasci relatum est.' Pindarus apud Strab. lib. vii. p. m. 321. olim porcos inde dictos notat. Attamen Epaminondas, Pelopidas, Ismenias, Cebes, Pindarus, omnes Thebani, satis ingeniosi fuerunt. Unde liquet, præter cœlum et patriæ indolem, singulis naturam adhuc proprium aliquod suumque ingenium et affectus dare: ita ut sint crassæ ali-

quæ in tenui cœlo mentes, et tenues in opaco: quod docte exquirunt Barclaius Icon. anim. c. 10. Salmas. de ann. Climact. p. 722. Sed et educatione multum hic potest. *Locc.*

Quod hos a bello evocas] Editio Parisiensis et scripti, evocas: non sequor. Schott.

Otii nomine servitutem conciliis] Pais falso nomine cives tuos alieno jugo ac dominationi subjicis. Cicero in Ant. 'Cum his facta pax, non erit pax, sed pactio servitutis.' Infra Timoleonte: 'Maximo bello tantum otium toti insulae conciliavit.' Hamilcare: 'Tota Africa tantum otium reddidit.' Cæsar. Civil. lib. i. 5. 'Si qua hominum aequitate res ad otium deduci posset.' Civil. lib. II. 36. 'Erat in oppido multitudine insolens belli, diuturnitate otii.' Val. Maxim. lib. VII. 7. 'Postquam deinde Dionysium inimica Syracusarum libertati capitibusque insontium infesta fortuna cœlesti custodia liberatum, velut fulmen aliquod otio ac tranquillitatib[us] injecit.' Tacit. Ann. lib. xv. 6. 'Cur deserta per otium, quam bello defenderant?' Justin. lib. vi. 9. 'Inter otia Græcorum sordidum et obscurum ante Macedonum nomen emerit.' Cicero Bruto: 'Eloquentia pais est comes, otique socia.' *Gebhard.*

Nam paritur pax bello] Corinthi apud Thucyd. lib. I. 'Ἐτ τολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιώται, ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ τολεῖσθαι, οὐχ δροὺς ἀκεδύνων.' *Boecler.* Aristoteles Polit. l. vii. 14. Πόλεμου μὲν εἰρήνης χάρις. Cicero de Officiis: 'Bellum ita suscipiatur, ut nihil aliud nisi pax quæsita videatur.' *Gebhard.*

Quare si Principes Gracia esse vultis, castris est vobis utendum, non palestra] Non alienum a disciplina militari, quod apud Tacitum Sejanus produxit, ut nimurum vallum statueretur procul urbis illecebbris. Et hæc ratio, cur antiquitus milites ad matrimonia non fuerunt admissi, quem-

admodum athletæ apud Tertullianum. Lege eundem Ann. xiv. et Galgaci verba in Agricola. Rem elucidavit in commentario Justus Lipsius. Vide sis Galenum etiam Platonem, Pliniūm, et Isidorum Orig. ix. Keuchen. Tiridates apud Tacitum xv. 1. ‘Non ignavia magna imperia continentur, virorum armorumque faciendum certamen.’ Cœsar apud Lucanum l. vii. de Græcis militibus, ‘Graias delecta juventus Gymnasiis aderit, studioque ignava palæstræ. Et vix arma ferens.’ Locr.

Neque uxorem duxisset] Atqui filium habuit Steabrotum nomine, quanquam eum pater, quod in bello adversus Lacedæmonios suscepito, se absente, suoque injussu, atque adeo contra imperium suum, prælium commisisset, interfici jussit. Auctor Plutarchus *περὶ παραλλήλων*. Et Polyen. Strategem. II. perspicue indicat, Epaminondam uxorem habuisse, ubi refert a Phœbida Lacedæmonio Epaminondam uxorem amatam fuisse. Sic ille: ‘Ἐπαμινόντος τῆς γυναικὸς δράση θυγίδας φρουρὸν τὴν Καβδαν. Lambin.

Quod sibi Agamemnonis] Oratio implicata, quæ sic explicanda est: Quod sibi Epaminondas Agamemnonis gloriam bello videretur consecutus. Lambin.

Habebat enim Menecrates suspicionem adulterii] Erat apud cives suos suspectus adulterii: adulterii suspicione in civitate laborabat. Et est responsio acutissima, contra quam putat Monstrolienais. Nam qui consilio adulterorum in ducenda uxore ntuntur, iis metuendum esse videtur, ne illos etiam ad terum suum violandum alliciant: sive ne ipsis talis istorum opera concilietur, cuius illicita consuetudine ante noi sint, aut adhuc usuros esse se sperent. Videtur non abliudere Lactant. Instit. lib. I. 9. Ubi non mirum esse ait, orbem terræ

ab Hercule stupris, libidinibus, adulteris inquinatum, quum esset adulterio genitus Alcmenæ. Gebhard.

Fallis] Lege, falleris, id est, erras.

Namque illa cum uniores Græcia] Huc, cum ex aliis Poëtis, tum ex Homerio nota sunt. Longum esset, Homer et aliorum Poëtarum versus referre ad hanc rem pertinentes. Satias sit nobis Chalcantia augurium protulisse: quem ex passerum numero, bellii Trœjani annos auguratum esse, canit Homerus Iliad. B. Noti sunt versati: eosque Latine vertit M. Tullius lib. II. de Divinatione. Ex quibus hos tantum adscribam: ‘Nam quot aveis tetro mactatas dente videtis, Tot nos ad Trojam bellum extantibimus annos: Quæ decimo cadet, et pena satiabit Achivos. Edidit huc Chalcas, quæ jam matura videbitur.’ Lambin.

CAP. 6. Quum in conventum venias Arcadum] Eis robs μυρίων. Sic enim dicebatur Arcadum conventus. Harpocrat. Μύριοι ἐς περάθη τόλει. Δημοσθένης δὲ τῷ καὶ Λισσίῳ. Σωτῆρίς δὲι κούρῳ Ἀράδων ἀνάστην, οὐ πολλάκις μημενέστερος οἱ λεπροὶ. Vide Xenophontem ΕΛλ. lib. VI. Lambinus. Rem clarius commemorat Plutarchus in Apophthegm.

Societatem facerent] In Eumeni: ‘Persuadere Eumeni studuit, ut Perdiccam desereret ac secum faceret societatem.’ Sararo.

Callistratus] De quo Xenophon ΕΛλ. lib. VI. cuiusque exstat Oratio apud Lacedæmonios habita, eodem libro. Commemorat eum et Æschines Oratione *περὶ παραπρεσβ.* Lamb. Cognomento dictus fuit Aphydneus, Καλλιστράτος Ἀφύδνεος.

Multa invectus esset in Thebanos] Loquitur infra pari modo: ‘Nonnulla invehementur in Timoleonta.’

Animadvertere debere Arcades] Refert hoc Plutarchus ἀντρ. βασιλ. et πολιτ. παραγγ. De Oreste et Clytem-

nestra ejus matre, CEdipo et Laio patre, note fabulæ. Legendum Sophoclis CEdip. tyrannus, et Euripidis Orestes.

Qui cum patrem suum interfecisset, ex matre liberos procreasset] Pater erat Laius, mater Jocasta, Creontis Thebanorum Regis filia.

Quoniam patria essent pulsæ] Sic Plutarchus: 'Ημεῖς μὲν ἐκβάλομεν, Αθηναῖοι δὲ προδέξαντο. Lambin.

Legati ante pugnam Leuctricam] Hæc omnia omittunt Longol. Magius, et Lambinus; erant tamen in nostris et Gifanii Membranis. Sed, ne quid dissimilem, intrusum videtur ab ora. Schott.

Legionum] Legionum integre in scriptis, fortasse non male, itaque Longol. edendum curavit; a quo Lambinus cæterique discedunt. Schot.

Quam Leuctrica pugna] De qua Diodorus lib. xv. Xenophon ΕΛΛ. VI. Plutarch. in Pelopida, Pausanias Bœoticis. Occiderunt in ea Lacedæmoniorum, ut narrat Diodorus et alii, quatuor millia et regem eorum Cleombrotum. Exponunt autem Xenophon, Diodorus, Cicero, prodigia et ostenta, quæ cladem illam antecesserunt et præsignificarent. Lambin. Quo tempore etiam Lacedæmonii ἡγεμονίας Græcia amiserunt, quam per annos D. obtinuerunt; ἡγεμονία autem hic accipe κύπρος, de ducatu solo, non vera dominatione. Quare Plutarchus recte dixit eos τηρεῦσαι τῆς Ελλάδος, principem inter Græcos locum obtinuisse, non ἄρχει. De hoc autem spatio annor. D. cuius caput est νομοθεσία Lycurgi, vide quæ scribit decus sæculi, λαμπὰς τῶν πόλεων, Joseph. Scaliger ad numerum Eusebianum MCXXXII. Casaubonus.

CAP. 7. Quid se patria irasci nefas esse diceret] Divinæ indolis hæc sunt testimonia: nam quoniam sunt, qui injurias unius atque alterius civis ruina universæ patriæ ulti non sint? Liv.

lib. xxvii. 'Ut parentum sævitiam, sic patriæ injurias patiëntio ac ferendo leniendas esse.' Tacit. Ann. lib. I.

10. 'Quanquam fas sit privata odia publicis utilitatibus remittere.' Gebh. Exemplum patientiæ injuriarum a civibus acceptarum suppeditat Valer. lib. III. 7. ext. 5. 'Epaminondas, quoniam ei cives irati sternendarum in oppido viarum contumeliam causa curam mandarent, (erat enim illud ministerium apud eos sordidissimum,) sine ulla cunctatione id recepit.' Apud eundem lib. eod. cap. 8. 2. Q. Fabius Maximus quoque nunquam 'sibi Reip. irasci permisit: tam perseverans in amore civium fuit.' Elegans admodum sententia illa est, quam profert de P. Scipione Africano libro v. 3. 2. 'Igitur hanc unam Scipionis vindictam ingratii animi urbs Roma sensit: majorem me hercule Coriolani violentia. Ille enim metu patriæ pulsavit, hic verecundia: de quæne queri quidem tanta versa pietatis constantia nisi post fatali sustinuit.' Ejusdem oris locutio est Attico; ut qui semel cursim hujus et cæterorum Excellentium Imperatorum Vitas legerit, diversoque et hujus et illarum auctores statuat, eum nihil in Lingua Latina, et usu puriorum Scriptorum sapere judicem: 'Hunc,' inquit, 'ea fuisse in suos indulgentia, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret.' Gebhard.

Hæc sunt testimonia] Legendum fortasse est, hæc sunt testimonio: quoniam nihil muto. Lambin.

Illa militum multitudo] Sic fere cod. Gif. probante Gebhardo. Ms. Leid. illa multitudinem militum. Ms. Boecl. et Vulgati: res illa militum. Quid si legas: eo esset ded. res, illa multitudine militum? h. e. in tanta militum multitudine: nam mox ait, locorum angustiis clausos atque ab hostibus obcessos fuisse. Hoc igitur videtur inuenire, in his angustiis multitudinem

sibi ipsi fuisse impedimento, ne tota hosti resistere, aut etiam commode recedere posset.

Quod locorum angustiis] Hoc narrat Diodorus lib. xv. Bibl.

Erat enim ibi prioratus] Causam adiungit ibidem Diodorus, quare cum iis, qui in Thessalam missi erant, privatus militabat: ἐπίγραμάτης δὲ τῆς αἰτίας, τῶν δὲ τοιούτων ἀνὴρ ἴδιότης ἦν ἀνταρέσθετο μετὰ τῶν εἰς Θερράλδαν ἀνοσταλάντων, ἀποδοτῶν τὸν οἰκεῖον λόγον τῆς ἀπολογίας. Vide sequentia.

Nullam adhib. mem. contumelias] Ita Liv. v. de Camillo: 'Maluit hic tantus vir patriæ quam injuriae suæ memor esse.' Tullius de se Epist. 1. 9. 'Crassi omnes gravissimas injurias, communis concordiae caussa, voluntaria quadam oblivione contriveram.'

Pelopidas] Cujus vitam etiam Plutarchus scripsit; ibique, unde nata sit Epaminondas et Pelopidas amicitia, multis verbis exposuit. Hic, ut ibidem Plutarchus tradit, in pugna Leuctrica non habebat imperium, neque erat Boeotarches, sed sacre cohorte tantum præserat. Constatbat autem sacra cohors ex amantibus, et iis, qui amarentur. Secutus sum autem paulo ante exempla Basil. Colon. et omnium antiquissima Argentor. in quibus impressum est; *haberetque collegas duos*, &c. Nam cætera habent: *haberetque collegas suos*. Sic autem legendum esse, declarat id, quod sequitur; 'quorum alter erat,' &c. Ita ex auctoritate Probi tres erant imperatores. Neque obstat, quod dicunt alii, sex fuisse. Nam non semper inter se congruant historici, ut apparet. Lamb.

Ob eamque rem imperium his esset abrogatum] Plutarchus in Pelopida, hoc non scribit, sed solum elapsum fuisse dicit tempus imperii a lege præfinitum: 'Supererant,' inquit, 'haud multi dies mensi, qui magistrati terminus aderat; munusque primo

mense futuro, designati imperatores inituri erant. Quare illi qui exercitiū præserant, vel imperium deponendum, vel capitis poena subeunda erat.' Et paulo inferius de Epaminonda et Pelopida: 'Ambo enim cum rediissent, capitis accersiti sunt, quoniam non deposito magistratu primo futuro mense quo lex jubebat, quem βουλάτος appellant, quatnō item τότος menses, præter legem eo functi essent; quibus et in Messenia, et Arcadia, et Laconica commemorati sunt.' Hæc Plutarchus. Hujus rei mentionem quoque facit in Politic. et Apophtheg. Magius.

Plebiacito] Malim populacito. Gebhard. Quod etiam observat ad Aleibiadem Schottus.

Lex erat Thebis] Elianus de Var. histor. lib. XIII. 'Ἐπαμινόνδας ἔφευγε δικαιούσαν ἐπανελθὼν δι τῆς Λακωνίκης, ὃς ἐπιβαλλὼν τῇ Βοιωταρχίᾳ τέτταρας μῆρα παρὰ τὸν γύρον. Sic Plutarchus ἐποφθ. βασιλ. et Cicero de Invent. I. Meminit istius legis Alexander ab Alexandro lib. IV. 6. Genialium diērum. Alter siebat apud Romanos, quorum Prætor exacto anno domum redire, classemque successori tradere cogebatur, nisi cum imperium ei extra ordinem esset prorogatum. Status scripti et sententiæ. Meminerunt plurimi veterum, Cicero de Invent. I. Plutarch. præc. polit. Elianus Var. XIII. 42. Hermogeni est η καὶ δητὸν καὶ διδύους στήργοις, κωνστιο δicti et sententia; nam δητὸν ponitur ἀντὶ τοῦ δηγράφου, quo actores urgebant. Epaminondas autem defensus est τῇ διαισχολῇ. Similia exempla ad fert Hottomannus Obs. Jur. lib. VI. 21. Keuch.

CAP. 8. *Collegæ ejus]* Plutarchus in Pelopida, reliquos duces præter Pelopidam et Epaminondam legi paruisse dicit, solosque Pelopidam et Epaminondam capitis fuisse accersitos. In apophth. tamen Probo adst-

pulatur, inquiens: 'Epaminondam coactum fuisse causam capitum cum collegis dicere.' Magius.

Omnem ut causam in se transferrent] Ad verbum Plutarchus: εἰς ἀντρὸς ἀναφέρειν τὴν αἰρίαν. Simili propositum pacto evasit sive M. Naevii, sive Petiliorum judicium P. Scipio apud Valer. Maximum lib. III. 7. 1. Gebh.

Ut in periculo suo conscriberent] Tenerunt hanc lectionem Cujacius Observat. v. 25. et paratit. in tit. Codicis 44. de sent. ex periculo recitandis: et Schoppius Verisimil. lib. IV. 18. nisi quod hic etiam corrigat inscriberent. Lambinus conjectabat in cippo seu cippulo suo: Memnini in acropoli suo: Magius breviculo: Longolius peristyllo: (est autem peristylum structura, qua columnas conjungit easque ambit; ponitur pro ipsis columnis: accedit ad illam sententiam Plutarchus:) Aldus sepelire. Savaro. Gebh. Hugo Grotius mallet periculum, in sparsione flororum ad Jas Justinianum. Boec. Plutarchus et Elianus στήλην vocant, et intelligunt cippum vel titulum sepulchri, ut apud Javannahem: 'titulo res digna sepulchri.' Plutarchus in Epaminonda: Αἴσιον, εἰδοκτενῶν αὐτὸν, ἐπιγράψαντες στήλην τὴν καταδίκην. Proprie periculum est qui Græcis ἄλεγχος, titulus vel index ad aliquid declarandum. Hinc 'periculum alicuius rei facere,' est ἄλεγχος τοῖς τοιεσσιν. Callimachus in Epigrammate ἀνεῳδῷ de Oreste: Οὐδὲ ἄλαβ' ἔξετασι τοῦ Φακέων, ἀλλὰ καὶ δράμ' ἄλεγχε μόνον. Unde periclitari, pro explorare et cognoscere, etiam apud Ciceronem. Et 'periclitari naturas locorum,' Solino. Ab antiquo verbo prior, cuius compositum exterior. Inde et pericula magistratum, apud Cicer. in Verrem lib. III. tabellæ ex quibus sententiam recitabant. Salmas. Magno in libr. Notarum D. P. 'De periculo.' Collatio Carthaginensis II.

c. 68. 'memores periculi.' Savare: Videtur autem hoc mihi sentire Nepos, Epaminondam se quidem obtulisse poemæ; sed pettiase, ut in actis illis, in quibus suum periculum, usitato omnibus civitatibus more, ad memoriam notaretur, talia inscriberent; quæ subjungit. Habent quippe civitates bene constitutæ tabulas publicas, in quas relata nomina et causæ supplicio affectorum. Hinc intelligendus Val. Max. lib. IX. 2. de L. Sulla: 'Quatuor millia et septingentos diræ proscriptionis edicto jugulatos in tabulas publicas retulit, vide. licet ne memoria tam præclaræ rei dilueretur.' Gebh.

Apud Leuctra] Alii videntur velle ac significare, Epaminondam cum suis collegis adversus legem commissare post pugnam Leuctram. Lamb.

Aulus fuit apicere] Ἐπάλυμπον ἀποβλέπων, vel ἀποθεμέν, hoc est, ὅρθες ἕπασι προβλέπων, rectis et irretortis oculis infueri. Proverbiū olet. Notavimus in Comment. Horatianis ad illum locum Od. lib. II. 2. 'Quis quis ingenteis oculo irretorto Spectat acervos.' Lamb. Ergo solo ante Imperatorem Epaminondam aspectu Bootios debellabant Lacedemonii. Id terroris habebant et Romani. Tacit. Ann. lib. III. 45. 'Viderent modo adversos et adspicerentur, id satis ad victoriam.' Iterum Hist. lib. III. 24. 'Fustra minis et verbis provocatos Vitellianos, si manus eorum oculosque non tolerent.' Cæsar B. G. lib. I. 'Sæpenumero cum iis congressos, ne vultum quidem atque aolem oculorum ferre potuisse.' Liv. lib. VII. 33. 'Samnites cum quererentur, quænam prima causa tam obstinatos movisset in fugam? Oculos sibi Romanorum ardere visos siebant, vesanos vultus et furentia ora.' Polybius dixit οὐδεὶς ἀνδρα μένει πρόσωπον. Item lib. III. ἂν ἡττηθέντων οὐδεὶς ἔτι τὸν ἄνδρα 'Ιθηρος ποναμοῦ βρ-

διας πρὸς αὐτοὺς ἀποφθαλμεῖν ἔθεται. Diodor. extulit καὶ σύμβατα παραδίδοσθαι. lib. xv. Οἱ μὲν Θηβαῖοι, inquit, δυσχύρια τινὰς ἔτέρας καταλαμβάνουσι: διεκόλυνθι μὲν τοὺς πολεμίους λεγλατεῖς τὴν χώραν, κατὰ σύρια δὲ πρὸς ἀπαστήθη δύναμιν ἐν τοῖς πεδίοις οὖν ἔθαψαν παρατέλλεσθαι. Florus lib. II. 18. ‘Maneūnum assiduis cædibus ita subegesunt, ut ne oculos quidem, aut vocem Numantini viri quisquam sustineret.’ Gebhard.

In libertatem vindicavit] Lacedæmonii clade Leuctrica et Mantineensi accepta, principatum Græciæ amiserunt. Vide Diod. xv. Quod etiam ante observatum est.

Satis haberent] Contenti eo solo erant, nihil amplius requirebant. *Satis habere est Græcis δύναμην.* Άelian. Var. Hist. lib. iv. ‘Ηγέται γὰρ εἰ δυνηθεῖσαι αὐτὸς γεῖν μόνον. Lib. xv. ‘Αγανῆτὸς ὑπάρχειν θάκει τοὺς πολλοὺς δέλγεις ταῦται. Polyzen, in Philippo Com. lib. iv. 17. ‘Αθηναῖοι δὲ ἡγάπησαν τὸ διευθέραν ἀφέσθαι. Loqui similem in modum amant optimi Scriptores. Cæsar Civil. lib. III. 46. ‘Nostri vero, qui satis habebant sine detrimen-
to discedere.’ Hirt. lib. VIII. 6. ‘Cæ-
sar tempore anni difficillimo cum satis
haberet convenientes manus dissipare.’ Curt. lib. iv. 81. ‘Rex monere ut
satis haberent, arma retinere, cætera
se reddituram.’ Tac. Ann. lib. II.
37. ‘Satis habebam, si tenues res meæ
nec mihi pudori, nec cuiquam oneri
forent.’ Ann. lib. IV. 37. ‘Ego me,
P. C. mortalem esse et hominum offi-
cia fungi, satisque habere, si locum
principem impleam.’ Lib. XV. 25.
‘Regressum Pœtum, cum graviora
metueret, facetiis insectari satis ha-
buit Cæsar.’ Neps Timoleonte:
‘Hoc superato Timoleon maximas
copias Carthaginiensium apud Cri-
messum fluvium fugavit, ac satis ha-
bere coégit, si liceret Africam obtine-
re.’ Eumene: ‘a cæteris tantum
satis habeant se defendere.’ Anni-

bale eadem ferme repetit. Justinus lib. XXII. 8. ‘Tunc respondit satis habere se, quod superstites eos esse Agathoclis liberis sciat.’ Sallust. Jugurth. ‘Satis habebatis animum retinere.’ Gebhard.

Si sibi esse possent] Si urbem defendere possent. Diodor. lib. xv. Spartam a Thebanis esse oppugnatam, et a Lacedæmoniis ægre illam quidem defensam, sed tamen non sine Thebanorum incommodo ac detri-
mento, multis verbis refert. Lambin.

Messena constituta] Sic in antiquo nummo Tiberii: CIVITATIBVS ASIAS RESTITVTIS. Keuchen. ‘Ἐπιτελοῦ Μεσσηνην. Diad. Lege etiam Pausaniam in Bœoticis, ubi refert Elegiam statuæ ejus inscriptam his verbis: Ήμετέραις Βουλαῖς Σπάρτη μὲν ἐκερατοδέξαν, Μεσσηνη δ' ιερὰ τέκνα χρόνῳ δέχεται: Θῆβαι δ' ὄπλωσι μεγάλη πόλις ἐπεφύσαται, Λατύνομος δ' Ἑλλὰς πᾶσ' δὲ καθεύρη.

Ricus omnium] Sic Plutarchus ἀποφ. βασιλ. ‘Εξῆλθον οὖν οἱ δικαιοτατοὶ πολλῷ γέλασι, μηδὲ τὰς ψήφους ἐπ’ αὐτὸς ἀναβαλλότες. Lamb.

Cap. 9. Apud Mantineam] Urbem Arcadiæ. Lege Diodor. xv. Xenoph. ΕΛΛ. VII.

Audacius instaret hostibus] Αφεῖσθαι τὸ τολμηρὸν χρόμενος. Polybius lib. II. de Hamilcare: χρόμενος τολμηρῶς καὶ παραβόλως ἁυτῷ κατὰ τὸν τοῦ κυβόνον καιρόν. Diodorus de hac re ipsa: προδιδότερον προστίτων τῷ θυμῷ. Cæterum perperam heic fecit Epamiondas, ac minus pro prioris vita sa-
pientia ac moderatione. Nihil enim minus prudenti Imperatori, quam au-
dacia convenit, qua non solum ipse,
sed qui salutem tali commiserunt,
ruunt. Licet hoc verbis Crateri in-
telligere apud Curt. lib. XI. 32. ‘Sed
quis Deorum hoc Macedonie lumen
ac sidus diurnum polliceri potest;
cum tam avide manifestis periculis
offerat corpus, oblitus tot civium ani-
mas trahere te in casum.’ Nam si

probe intuearis Duce, ejus salute exercitus incolumitas continetur, et capite abierto reliquo truncus se non movere, nedum spirare poterit. Ἰφεκράτης τὸν στρατηγὸν εἶπε κεφαλῆ. έταν δὲ στρατηγὸς ἀπόλητος, τὸ πῶν ἄχρηστον οἴχεται. Itaque quantum audacia Duci temere se periculis offerentis damni concitat, manifeste appareat. Vedit id prefecto Perdiccas apud Curt. lib. x. 24. ‘Illud scire debetis militarem sine duce turbam corpus esse sine spiritu.’ Avidum præcipitum Cyrum Juniores monere non destitit Clearchus, ne corpore suo vellet periclitari, cum nihil aut parum emolumenti eo posset exercitu addere: exitio vero universos ipsum sequentes traheret in perniciem. Lubet verba Polyæni advocate e libro II. Κλέαρχος, inquit, Κύρῳ μὲν συνεβούλευεν αὐτὸν μὴ κινδυνεῖν, ἀλλ’ ἐφορᾷ τὴν μάχην παχύμενον γάρ μηδὲν μέγα συντρέσαι παθόντα δὲ πάντας ἀπολέσαι τὸν μὲν αὐτὸν. Jul. Capitol. in Maximinis judicat, Imperatorem uti manu et ferro, esse barbaricam temeritatem cap. 12. ‘Habuit,’ inquit, ‘hoc barbaricæ temeritatis, ut putaret Imperatorem manu etiam sua semper uti debere.’ Quippe in bello pleraque ‘auspicis et consiliis, quam telis ac manibus geruntur.’ Tacit. Ann. XIII. 6. Gebhard.

Quod in ejus unius pernicie patrias si-
tam putabant salutem, universi in unum
impetum fecerunt] Infra Eumene, (ne
quis diversos existimet scriptores:) ‘Cujus in pernicie positam spem ha-
buiissent victoriam.’ Cæterum pruden-
tissimum hoc consilium nunquam non
eventu felix fuit. Nam occiso duce
reliquorum militum virtus cæca, man-
ca, atque inutilis. Qui negotium cum
serpente incepisset, is impetu in ca-
put facto, eoque obtrito, nihil a reli-
quo corpore noxæ metuat. Hujus
simulacri ipse Epaminondas auctor
est apud Polyæn. lib. II. Μέγιστον
ἦχον συλλαβὼν θεῖς Θηβαῖς, καὶ πάν-

των δυνατῶν τὴν κεφαλὴν τοῦ θηρίου συ-
τρέψας, ‘Οράτε, Έφη, δτι τὸ λοιπὸν σῶμα
ἄχρηστον τῆς κεφαλῆς οἰχομένης. Quod
Lacedæmoniis constitutum fuerat, id
a Romanis crebrius factitatum. Ca-
sar B. G. lib. v. 58. ‘Præcipit atque
interdici Labienus, omnes anum pe-
terent Indutiomarum, ne quis quem-
quam prius vulneraret, quam illum in-
terfectum videret.’ Tac. Ann. III. 73.
‘Dat negotium Blæso, cæteros qui-
dem ad spem prolieret arma sine
noxa ponendi; ipsius autem ducis
quoquo modo potiretur.’ Idem Ann.
IV. 25. ‘Differtur per manipulos, Tac-
farinatem omnes, notum tot præliis,
consecentur: non, nisi duce interfec-
to, requiem belli fore.’ Idem.

Sparo eminus percussum] ‘Sparus est,’ inquit Servius, ‘rusticum telum, in modum pedi recurvum.’ Vide Festum, Nonium, Varonem, Sisen-
nam, et alios. Vetus Glossarium: *Sparus*: *elbos ἀκορτίου, genus teli*. Quo Græci frequentissime utebantur. Cæ-
terum non consentiunt de percussore Scriptorum opinione, quemadmodum gentium, quas conjungit Pausanias in Arcadicis: ‘Epaminondam autem occisum esse Mantineenses quidem a Machærione quodam Mantineensi dicunt: Lacedæmonii vero similiter a Lacedæmonio quodam, et ei homini Machæronis nomen fuisse volunt. Sed fama est apud Athenienses, cum qua consentiunt Thebani, vulneratum esse Epaminondam a Gryllo,’ Xenophontis filio. Vide sequentia.

Mortiferum se vulnus accepisse] Mor-
tale, lethale, θανάσιμον. Sic ‘morti-
ferum bellum’ Ennio Telamone. M.
Tullius pro Sextio: ‘Plaga insana-
bilis illa et mortifera.’ Cicero pro
Sylla: ‘Accepit Sylla vehemens et
mortiferum vulnus.’

*Si ferrum, quod ex hastili in corpore
remanserat, extractisset]* Ferri spari
extractum allii historici spiculum vo-
cant, aut hastam. Val. Max. lib. III.
2. Interpretæ Pausanias in Arca-

dicis, et Rhodomanus Diodor. Siculi lib. xv. et Donatus Ponزانus notavit ex Ἀelianο. Ἡσταν vocavit Cicero Fam. lib. v. et de Finibus II. Dempsterus ad Rosinum lib. x. 10.

Anim. et. emissorum Emissorum ex Mss. emendavi: ita ‘efflare animam’ dixit in Pausania: ‘emittere spiritum,’ Marcian. in libr. xviii. §. in quibus, de reb. dubiis, et non semel Damasus de vita Pontificum. Jocose Plantus, ‘Cave ne quid emittat animæ.’ Savaro. Non probo factum Savaronis emissorum substituentis. Sic Cicero pro S. Roscio: ‘Per summum dedecus vitam amittere.’ Auctor ad Herenn. ‘Decius amisit vitam, at non perdidit: recepit patriam, amisit animam.’ Gebhard.

Usque eo retinuit, quoad renuntiatum est, viciisse Βασίλεως] Justin. lib. vi. 8. ‘Ut relatus in castra semianimis, vocem spiritumque collegit, id unum a circumstantibus requisivit, num cadieni sibi scutum ademisset hostis. Quod ut servatum andivit, allatumque, velut laborum gloriæque socium, osculatus est. Iterum quæsivit, utri vicissent. Ut audivit, Thebanos, bene habere se rem, dixit: atque ita, velut gratulabundus patriæ, exspiravit.’ Sic Orosius III. 2. Diodorus. Ἀelian. Var. XII. Plutarchus ἀποφθ. βασιλ. Valer. Max. III. 2.

Confestim exanimatus est] Τοῦ δάρατος ἔμπειθέρος ἐν τῷσυγ ταραχῆς ἔπεινεντο. Val. ‘E corpore deinde suo hastam educi jussit, eoque vulnere exspiravit.’ Gebhard.

CAP. 10. *Hic uxorem nunquam duxit*] Qnis Nepotem contra Lambinum defendet? Arguit eum falsitatis manifestæ ex Plutarcho et Polyæno. Plutarchi locus jam non succurrit. Polyæni verba non demunt fidem Cornelio nostro. ‘Aliud enim est habere mulierem, aliud γυνεῖν. Uxorem quidem non duxisse testantur omnes Epaminondam; ast caput libenter cum scortis collimasse, appareat ex isto

Plutarchi loco in παραγγέλμασι. ‘Αριστα δὲ διδρότων, inquit Philosophus, δέ Επαμινόντας, ἀρησάμενος δεπέστι τῷ Πελάπιδῃ τὸν κάπηλον ἐκ τῆς εἰρητῆς ἀφίναι, καὶ μετ’ ὀλίγον, τῆς ἐρωμένης δεπέστης, ἀφεῖς, τοιάντας, ἄρη, χάρτας, ὁ Πελοπίδα, λαμβάνει ἑταριδῶν, οὐ στρατηγούς, πρέπον ἔστιν. Valer. I. III. 2. verbis ultimis Epaminonda: ‘Ορbus,’ inquit, ‘non tam sine liberis morior: quoniam mirificas filias Leuctra et Mantineam relinquō.’ Idem.

Qui filium habebat infamem] Fatale bonorum virorum habere degeneres liberos infortunium, quod felicitatem reliquam non leviter debilitat. Plin. Panegyr. cap. 83. ‘Multos illustres, foris claros domestica destruebat infamia.’ Ideo perversam prolem Augustus appellare solitus erat ‘vomicas’ et ‘carcinomata,’ apud Sueton. lib. II. 66. Comparantur quoque degeneres excrementis corporis, Pituitæ, Pediculis, et cæteris. Diog. Laërt. lib. II. in Aristippo: ‘Ητίδοστο τις αὐτὸν τὸν υἱὸν ἀποφίλασσα, δυσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ γεγονότα καὶ θε, καὶ φλέγμα, φροτι, καὶ τοὺς φθείρας ἐξ ἡμῶν Ισμεν γεγναμένους, ἀλλ’ ἀχρεῖα ὅντα ὡς πορροτάτω δίπτομεν. Gebhard.

Quod liberos non relinquaret] Græci tales personam δορυφόρημα vocant. Venuste Julianus de Claudio, et Plutarchus de Arideo in fine Alexandri. In proverbio, ἦστι γὰρ ἐκείνων δίχα τούτη τῇ τραγῳδίᾳ τὸ δορυφόρημα μικροῦ δέον φάναι καὶ ἀψυχον. Keuchen.

Ex arce] Cadmea. Lambin.

Domi se retinuit] Lambinum non imitor properum ad mutandum in continxuit. Gebhard. Mss. Ven. domum se retinuit. Ald. Paris. Lamb. domi se ret. Col. domo s. r. In Eu-mene, ‘tenuit autem se uno loco quamdiu fuit hiems.’ In Hannib. ‘Hannibal enim uno loco se tenebat in castello.’ Pro vulgata lectione facit quod legitur in Cimone: ‘Cum a conventu remotum sese Dion domi teneret.’ Savaro.

*Cadmeum] Arx est Thebarum. Nos ex Plutarcho restituimus, cum in scriptis etiam legeretur Academia. Longolius. Καδμεία, Θηβαὶ ἀντόπολις. Stephan. Utram autem *Cadmeia*, an *Cadmes* scribatur, nihil refert. *Lambin.* In Pelopida: 'Arcem oppidi, quæ Cadmea nominatur, occupavit.'*

In primis stetit] Ἐν προύδχοις, in iis, qui in primis ordinibus pugnabant. Lambin.

Pest ejusdem interitum] Lege Xenophontem Reram Græcarum libro ultimo. Mag. Diod. xv.

Contra eas] Vulgati cum eo: non ita consone. Mss. Contra ea. Sic in præfat. 'Contra ea pleraque nostris moribus.' Alcib. 'Contra ea si quid aduersi accidisset.' Iphicr. in fine:

'Contra ea mater Atheniensem.' Agesil. 'contra ea Tissaphernes nihil aliud quam bellum comparavit.' *Ibid.*

Unum hominem pluris, quam civitem fuisse] Sallust. Catil. 'Mihi multa agitanti constabat, paucorum ci-vium egregiam virtutem cuncta patrasse.' Præcipue autem videndus Polybins lib. vi. de Thebanorum rep. loquens, cuius prosperis non forma reipub. ipsa, sed eorum virtus, qui tum rebus præserant, caussam præbuerit: Καὶ γὰρ, inquit, συνηθέσθαι καὶ συνήμασθαι, καὶ συγκατελθεῖν τὰ Θηβαῖαν ἔργα τῷ τε Ἑπαρισάνδου καὶ τῷ Πελοπίδου βίᾳ προφανῶς, ζεῖ δὲν οὐ τὴν πολεσίαν αἴτιαν, ἀλλὰ τοὺς ἄνδρας ἡγεμόνων τῆς τότε γενομένης περὶ τὴν Θηβαῖαν πόλιν ἐπιφανεῖς. Vide reliqua. Boecler.

XVI. P E L O P I D A S.

Cap. 1. Magis historicis, quam vulgo notus] Secus atque Epaminondas, qui in ore pene omnium. Pelopidas autem tantum historicorum scriptis memoratus, in quæ vulgus non ita penetrat. Cæterum sive *historiis* sive *historicis* legas, res eodem recidit. *Gebhardus.* Mavult *historicis* Schottus, quos vulgo opponas: sic Cicero in *Mureniana*: ‘Tua nobilitas, Ser. Sulpiti, hominibus litteratis et historicis notior.’ De hoc Pelopida Plutarch. Xenoph. lib. v. Diodor. xv. Polycen. lib. ii. Strateg. Frontin. lib. iii. 8. et lib. iv. 7. Supr. in Epamin. *Severo.*

Historiam videar scribere] Sidon. Ep. i. 2. et iii. 3. vide Notas. *Idem.*

Si tantummodo summas attigeris] Τὰ σεφδάσια. Lambin. ‘Fastigia summa’ vocat Poëta. Τὰ κορυφαύτα. Boeclerus.

Rudibus literarum Græcarum] Sic loquitur Cicero Offic. lib. i. princip. ‘Ut non modo Græcarum literarum rudes, sed etiam docti,’ &c. Lambin.

Phebidas Lacedæmonius] Codex Dan. sine diphthongo *Phebidas*. Corrupte. Omanno *Phabidas* legendum, qui communiter Græcis Φοβίδας. Diodor. lib. xv. Φοβίδας δὲ Σπαριδῆς, τετραγύμνος ἐπὶ ταῦς ἡγεμονίας, καὶ διάταξις διὸς Ὀλυμπίου, καρελάθεο τὴν Καδμεῖαν. Lege Aristidem Sophistam Orat. i. pro Thebanis, et Xenophonem ‘ΕΛΛ. v. Keuch.

Olynthum] Auxilio Amyntæ Macedonia, qui societas cum Lacedæmoniis inita Olynthum cunctis viribus meditabatur oppugnare. Gebh. Urbs illa a Melia describitur inter Athos montem et Pallenem urbem. Vingt stadiis a Meciberna, ut tradit Suidas. Plinius et Orosius quoque

meminerunt. Thraciæ urbem maximam vecant Xenophon et Libanius. Eadem Sithonia, Σίθωνια appellatur, ut scribit Herodotus in Polymnia. Sed regionem potius sic vocat, in qua Olynthos et aliae urbes sitæ sunt. Ortet.

Que Cadmea nominatur] A Cadmo filio Agenoris Regis Phœnicum, conditore Thebarum, ut vulgo quoque notum est. Huic arci appositum fuit præsidium cohortis Prætoriæ, quod a civitate *præsidium* vocabatur, quia arcæ proprie, qui tunc antiquis illis temporibus, Pelopidæque erant, *civitates* appellarent. Auctor Plutarchus in Pelopida. *Mag.*

Impulsu perpucorum] Archis scilicet, Leontidæ, et Philippi. *Longol. Mag.* Erant hi (ut loquitur Plutarchus) ἄνδρες διγαρχοὶ, καὶ πλοεῖαι, καὶ μέρικοι οὐδὲ φρονῶντες. Sed notandum, quod apud Xenophontem dicitur Λεωνιδῆς, qui Plutarcho Λεωνῖδας. Keuch.

Adversaria factioni] Viris adversariæ factionis, Ismeniæ, Pelopidiæ, Pherenico, Androclidiæ, Epaminondiæ; quanquam hic propter paupertatem et philosophiam minus timebatur. Lambin.

Idque sue privato] Et Agesilai, ut Plutarchus in Agesilaos testatum reliquit. *Mag.* Sed tamen Diodor. lib. xv. tradit, Ephores clam mandasse præfeditis et ducibus, ut Cadmeam occuparent: Διέτερη τοῖς ἡγεμόνιοι οἱ Σπαριδῆς παρῆγελλος ἐπὶ διορθήσεος, ίνα, ἐάν ποτε καρδία λάβωσι, καραλάθεται τὴν Καδμεῖαν. Lamb. Et adjungit ibidem tempus et causam obsidionis a Spartiatis initæ. Vide etiam Xeph. eodem lib. v.

Ab exercitu removerunt] Ne vide-
rentur factum probare scilicet. Sed
ridicule atque absurde: nam arcem
retinentes, ratum se habere declara-
bant. Hoc igitur erat dictis causa
Phœbidae factum improbare. *Lamb.*

Pecuniaque multarunt] Drachma-
rum decem myriadibus, ut auctor est
Plutarchus. *Longol. Gebhard.* Καὶ
δέκα δραχμῶν μυριάδων ἔγινοσσα. Me-
minit etiam Polybius Hist. lib. iv.
sed summam multæ non expressit.

Nam post Peloponnesium bellum] Cu-
jus et supra in Pausania et Lysandro
mentio, gestumque annis septem et
viginti, inchoatum Olymp. lxxxvii.
de quo Thucyd. ac Diodorus. *Schott.*
Plinius lib. xxx. 1. tempus ejus re-
fert ad Olympiad. lxxxvi. annum 4.
Aulus Gellius vero lib. xvii. 21. ad
Olympiad. lxxxix. 1. Diodorus Si-
culus collocat id bellum in annum
Urb. Cond. cccxiii. id est, in O-
lymp. lxxxvii. 3. *Chronolog.*

Qui adversus resistere audenter] Ni-
hil mutandum: quod Lambinus im-
perire conatur. *Gebhard.*

Amicis suis] Potentiae paucorum
fautoribus. Quales erant Thebis Ar-
chias, Leontidas, Philippus. *Lambin.*
Quorum impulsu, ut dictum est, ar-
cem ceperant. *Longol.* Supra Ly-
sandr. ‘delegerat in unaquaque civi-
tate quibus sumnum imperium, po-
testatem omnium rerum committeret.
Horum in numero nemo admittieba-
tur, nisi qui aut ejus hospitio contine-
retrit.’ Xenophon Ἑλλην. lib. v. Τού-
του γενομένου νόμος τὰς Θήβας πατέτα-
σσιν τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ ἡμῖν τοῖς
ἰπερέποι φίλοις ἔστενα.

Alterius factionis principes] Isme-
niam capitum accusatum damnarunt:
Androclides, Pelopidas, Pherenicus,
et multi alii, plns quadrincenti Athenas
profugerunt, ex quibus Androclides
Leontidas dolo interficiendum
curavit, ut Xenophon et Plutarchus
narrant. Epaminondas remansit, ne-
que relegatus est, eo quod propter

paupertatem et studium doctrinæ
contemnebatur, ut paullo ante dixi-
mus. *Lamb.*

CAP. 2. Communiter cum his] Xe-
nophon Ἑλλ. lib. v. tradit, Melonem,
unum ex Thebanis exilibus, cum quo-
dam Phyllida nomine, qui Archias
polemarchi Thebani scriba erat, ac
non ita pridem Athenas venerat, et
Archiam cæterosque tyrannos ope-
rat, esse de opprimendis adversariis
collocutum. *Idem.*

Eum, quo maximi magistratus] Xe-
nophon eodem libro ait, diem fuisse,
quo magistratus imperiumque deponi
solebat. Polyænus Ἀφροδίτια fuisse
tradit, et diem festum Veneris, quo
mulieres quidem Deæ ludum lude-
bant: viri autem circum eas versa-
bantur. Visum est præsidii Præfec-
to τυμῆσσι τὴν Θεάν. Puellas evocavit:
Pelopidas gladiolum occultum ha-
bens ingreditur, et imperfecto præsi-
dii Præfecto, θλευθέρως τὰς Θεάς.
Hæc Polyænus Strateg. II. Vide sis
Plutarchum, qui eandem hanc histo-
riam commemorat, sed aliis circum-
stantiis.

Nam duodecim adolescentulū] Xeno-
phon tradit, sex duntaxat exiles fu-
isse cum Melone, qui erat septimus.
Plutarchus cum Probo congruit: γέ-
νονται δὲ οἱ σύμμαχοι δέκα. *Lambin.*
In his Damocles et Theopompus
summo loco nati. Plut. *Schott.*

*Qua paucitate percusa est Lacedae-
moniorum potentia]* Alii percusa est, id
est, eversa est: quam scripturam se-
que probo. *Lambin.* Gemina his aut
eadem potius et Plutarchus in Pelo-
pida: ubi etiam scribit tantas ante
Leuctricam pugnam vires Spartano-
rum fuisse, et tam firmis vinculis eo-
rum potentiam fuisse adstrictam, ut
vulgo omnes existimarent, solvere il-
lam aut frangere neminem unquam
valiturnum. Sic ille: ‘Ο καταλύνας τὸ
τῆς Σπάρτης δέσμων, καὶ ταῦτα ἄρχον-
τας αὐτὸς γῆς τε καὶ θαλάσσης πόλεμος,
εἰς ἐκείνης ἀγένετο τῆς νυκτὸς ἐν τῷ Πελο-

πίδας, οὐ φρούριον, οὐ τείχος, οὐκ ἀκρόπολιν καταλαβάνη, ἀλλ' εἰς οἰκίαν διεύκαιος κατελθάνη, εἰ δὲ μεταφορῇ τὸ ἀληθὲς εἶται, ἔλυτε καὶ διέκοψε τοὺς δέσμους τῆς Δακεβασιονίων ἡγεμονίας, ἀλέτρους καὶ ἀβρύτους εἶναι δοκοῦντας. *Casaubon.*

Quorum imperiosa majestas] Sic Lambinus restitutum locum putat, quod ex *imperio imperiosa* fecerit. Repräsentabat veterum scripturam, quam et Savaro secutus est: *Quorum imperii majestas neque ita multo post Leuctricam pugnam ab hoc initio perculta concidit.* De pugna autem hac memorabili Diodorus lib. xv. Xenophon, Pansanias in *Bœoticis*, Plutarchus in *Pelopida et Comment. de genio Socratis*. Strabo lib. ix. *De Latinis*, Solinus cap. 18. *De recentioribus* Joan. Brodæus *Miscell.* lib. ii. c. 11. et 12. Schott. *Quorum imperiosa majestas]* Alter scriptum erat in membranis et Excerpt. *imperiis majestas.* Longe melius, quam in *Vulgata Lambini*, qui ex *imperio majestas*, in tempestive conformavit *imperiosa*. Editio, qua collata est cum optimo Pet. Dan. Cod. *imperio majestas*, habuit; ut sit *majestas imperio*, pro in *imperio*, vel *imperii*. Sic 'fulgor ab auro' apud Poëtam naturalium, pro *aeri*; et alia apud auctores. *Kenchen.*

Vesperascente caelo] Sic Xenophon, qui tradit eos ea hora ad urbis portas venisse, qua ab opere rustico in urbem li redeunt, qui postremi et maxime sero redeunt: Πρὸς τὰς πύλας ἥδος, ἐς δὴ τὸ ἄγρον ἀπίστρεψε, ἤντικα τερ οἱ ἀντὶ τῶν ἔργων διατρέπονται. Sic et Diodorus: καὶ κατήβοτον εἰς πατρίδα νυκτός. Sed Plutarchus alter: Παρεισῆλθον δὲ ἡμέρας οὐδενί. Idem tamen subiijicte deinceps: ἡ δέ τι πενία καὶ νιφέδες ἀρχομένων τρέχεσθαι τοῦ ἀέρος, καὶ μᾶλλον ὅλων κατατερψυχόντων ἡδη διὰ τὸν χειμῶνα τῶν πλεύσαντων εἰς τὰς οἰκίας. *Lambin.* *Vesperascente caelo]* Crebro ad id exemplum loquitur Tacit. Ann. lib. i. 65. 'Enīsq[ue] legiones vesperascente die in aperta et solida.' Lib.

Delph. et Var. Clas.

XVI. 34. 'Tum ad Thraceam in hortis agentem Quæstor Consulis missus vesperascente jam die.' Hist. lib. ii. 49. 'Vesperascente die sitim hanstu gelidæ aquæ sedavit.' Forte ita corrigendus Sallustius in *Jngurthino*: Et jam dies vesperaverat: vulgo editum, Et jam die vesper erat. *Gebhard.* *Cum canibus venaticis exierunt]* Plutarchus: 'Procedebant brevibus chlamyibus amicti, catulos agentes venaticos, et perticas tenentes ad feras indagandas; ut ne quis eorum, qui in via occurrerent, suspicaretur, eos aliquid novi moliri, sed huc et illuc vagari et venari existimaret.'

Domum Charonis déverterunt] Xénoph. διενικτέρευσαν παρὰ Χάρωνι τῷ, καὶ τὴν ἐπιώσαν ἡμέραν διημέρευσαν. Sic Plutarchus. *Déverterunt]* Charon autem potens et dives fuit Thebis, qui dominum conjuratis contulerat, et ad Platæas feliciter pugnaverat. Auctor Plutarchus. Schott.

CAP. 3. *Sejunctum a re proposita]* Οὐκ ἀντικείον τῆς πραγματείας.

Nimia fiducia quantæ calamitati soleat esse] Velleius Paterc. lib. ii. 118. 'Nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet; et frequentissimum initium est calamitatis, securitas.'

Keuch. *Nimia fiducia quantæ calamitati soleat esse]* Ita est, securitas semper oppressa et circumventa fuit. Nam 'Non perit ruina vir, qui ruanum timet,' teste P. Syro: et iterum, 'Qui metuit calamitatem, rarius accipit.' Et vers. seq. 'Qui timet insidias omnes, nullas incidit.' At contra: 'Quod est timendum, decipit, si negligas.' Et denique: 'Citus venit periculum, cum contemnitur.' Flor. lib. ii. 14. 'Prīus jugum excutit Macedo aliquanto quam ante gravior, dum contemnitur.' *Gebhard.*

Exules in urbem devenisse] Plutarchus: Οὕτω δὲ πάντα πόρρω μέσης οὐσιῶν αὐτοῖς προσπένσει τις, οὐ ψευδῆς μὲν, ἀλλές δέ καὶ πολλὴν ἀσφειαν ἔχουσα

Nep.

2 P

περὶ τῶν φυγάδων μήνισις, ἡς ἐν τῷ πόλει κρυπτομένη.

Vino epulisque dediti] Pari ratione ebrios piratas jugulavit Jul. Cæsar, recepta omni pecunia Mileniisque restituta, qua se redimere jubebatur. Exemplum festivum posteritati reliquit Polyæn. lib. II. 'Αριστομένης δ. Μεστήριος, Λακεδαιμωνίων τοῖς διοικούροις τάνθημον θυσίαν ἐπιτελούντων, μετὰ ἑνὸς φίλου, λευκῷ Ἰππον ἐπέβησαν ὅμιφοι, καὶ ταῖς κεφαλαῖς περιεκαθηκάτην χρυσοῦς ἀστέρας, καὶ τυκτὸς ἥδη προτούσιος ἐπεφάνησαν μετὰ σύμμετρον διστημα τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἔξω πόλεως μετὰ γυναικῶν καὶ ταῖς παντηγυρίζουσιν. Οἱ μὲν δὴ διοικούροις ἐπιφάνειαν οἰηθέντες γεγονέναι, προτούσιος ἐσ μέθην καὶ ἡδονὴν πλείστη. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Ἰππων καταβάντες, τὰ ξύφη σπασάμενοι, πλείστους καταφορεύσαντες αὐτῶν καὶ ἀφικενεύσαντες φύχοτο. Quid mirum manipulum hominum ebrietatem in exitium præcipitasse, cum munitionissimæ urbes Genio et Baccho operantes eo tempore libertatem et imperium suum amiserint, quo illas, Fortuna destruere cogitans tanta securitate illigavit? De Tyro Curt. IV. 4. 5. Aliud exemplum præbent Syracusæ captæ, cum Epicides præbuisset vini epularumque copiam, quod quia ex Liv. XXII. et Frontini III. 3. 2. satis notum est, huc transferre supersedeo. Cranon Thessaliæ urbs a Dinia quodam Phœræo Thelesippi F. sordidissimi aucupii diurni questu famem propulsante oppressa est, cum cives securi vino et epulis se demersissent. Vide Polyæn. lib. II. et Diod. lib. XVI. Ubi Nypsius Dionysii Junioris Dux Syracusanos ex victoria navalی, ἐπινυχίοις celebratis, somno ac vino sepultos invadit atque opprimit. Gebhard.

Ab Archia hierophante Archieæ Lapsus est Probus non Græcæ linguae inscritia, sed incuria potius. Certum est enim Græcum historicum, unde hæc in Latinam linguam convertit, scripsisse: ἀν' Ἀρχίου τινὲς τιν' Ἀρχίᾳ,

hoc est, ab Archia uno eisdem Archieæ. Nam qui significavit Atheniensis, nomen habuit Archias; et cui significabatur, nempe cui summa Thebis potestas erat, Archias nuncupabatur: id ex Plutarcho scire licet, qui in vita Pelopidae hac de re scribit. Longol. Scripti quidam Codices vitiōse: *Ab Archino uno ex his Archia*. Alii: *Ab Archia uno Tinarchiæ*. Unde nonnulli eliciunt: *Ab Archia uno Tysarchæ*. Tinarchiæ mendose legitur, quæ lectio ex compendio Græcarum literarum orta, quasi scriptum esset, Τυαρχίᾳ uno vocabulo, cum essent duo, τω' Ἀρχίᾳ, pro τω' Ἀρχίᾳ. Vide Lambinum. Primus Aldus Manutius e. Plutarcho locum constituit, cuius haec in Pelopida sunt: παρὰ Ἀρχίου τοῦ ἱεροφάντον τρὸς Ἀρχίαν τὸν διάστυμον., Schott.

Quæ quum jam accubanti] Occubanti. ἀντὶ τοῦ accubanti positum suspicor in veteri libro. Sic obire, objicere, occedere dicebant, pro adire, adjicere, accedere, et alia infinita. Nam ob pro ad δυσφῆμας vitandas veteres dixisse ex Festo notum. Keuchen.

Sicut erat signatu in pulvinum subjiciens] Curt. lib. III. 21. 'Diu animo in diversa versato, nulli quid scriptum sit enunciata, epistolamque sigillo annuli sui impresso, pulvino, cui incubabat, subjicit.' Quidam libri habent. sub pulvinum. Porro vides quæ fato manent, vitari non posse. Cæsar, apud Sueton. cap. 81. 'Libellum, iusidiarum indicem ab obvio quodam porrectum libellis cæteris, quos sinistra manu tenebat, quasi mox lecturus commiscuit.' Vide Paterculum lib. II. 57. ubi pulchre concludit; 'Sed profecto ineluctabilis fatorum vis, cujus cum fortunam mutare constituit, consilia corrumpit,' &c. Gebhard.

In pulvinum subjiciens] Plutarchus idem inquit, ὅτῳ τὸ προσκεφάλαιον ὀπίσθηκεν. Interpres inepte pro pulvino, lectuli capit vertit. Morem veterum hic Probus innuit, qui in discubi-

toris et tricliniaribus lectis, cibum sumere solebant: quanquam antiquiores sedentes, non decumbentes, id facere consueverunt, ut ait Athen. lib. viii. 18. Qua de re latius in libello nostro, *De Antiquorum prandia et cenis*. Dictum Archiae hujus in proverbium abiisse, quod ad suam usque ætatem in usu fuerit, testatur Plutarchus in eodem *Pelopida*. *Magnus*.

In crastinum, inquit, differo res se- veras] Meminit Erasmus in Chiliadibus. *Longolius*. Mavult Schottus *series*. Quod vero Lambinus verbum *differre ejiciendum censem*, quia Plutar chns, *εἰς ἄριον τὰ σκουδᾶ, solemini suo* facit. *Gebhard*.

Severas] Non placet: melius editi *series*. Schottus.

Cum iam nox processisset] Τῇ νυκτὶς προσθέης. Sallust. Jugurtha: ‘*Sed ubi plerumque noctis processit?*’ *Gebh.*

Vinolenti ab exilibus] Excepto Leontida, qui solus omnium erat sobrius. Vide sit Historiam fuse apud Plutarchum.

Duce Pelopida] Supr. in Epamin. ‘*quo tempore duce Pelopida exules Thebas occuparunt, et præsidium Lacedæmoniorum aree expulerunt.*’ *Savaro*.

Vulgo ad arma libertatemque vocato] Quod faciebant vel voce, vel etiam propositis libellis, qui præsentem statum ibant immunitum. Diod. lib. xv. ‘*Ἐπείτα τοὺς πολίτας ἐτί οὐκένθεπλα παρακαλέσαντες, συνεργός λοχὸν ἀπάντας τοὺς Θῆβαδος.*’ Tacit. Ann. lib. iv. 27. ‘*T. Curtisius, positis propalam libellis ad libertatem vocabat agrestia per longinuos saltus et ferocia servitia.*’ Pacuvius Dusoreste: ‘*Extemplo Ἀγισθι fidem Nuncupantes conciebant populum.*’ Cicero pro Rabirio: ‘*Cum ad arma consules ex SCto vocavissent.*’ *Gebhard*.

Auctores Cadmeæ occupanda] De quibus supra. *Lambin*.

CAP. 4. Itaque-hac liberandarum Thebarum propria laus est Pelopidae] Quam ei quoque adscribit Diodorus lib. xv. ‘*Ἐν γὰρ τῷ τῶν φυγέων καταλήψει, καθ' ἡν ἀνεκῆσαντο τὴν Καδμεῖαν, δρολογημένας ἀπάντες τούτῳ τῷ πρωτείου τοῦ κατορθόματος νέμονται. τὴν δὲ εὐημερίαν ταῦτην συνέβη πάρτων τῶν βοτερον γενομένων ἀγαθῶν αἴτια γενέσθαι.* *Gebhard*.

Delecta manus] Cohortis trecentorum militum, quæ qd amorem amicitiae, quo plurimum valebat, pugnabatque in hostem acrius, Sacra cohors dicta est. Qua de re disserit Plutarchus. *Schottus*. Auctor istius fuit Gorgias, πρώτος ἐν Θῆβαις, ut tradit Polyænus lib. ii. Cui haud dissimiles fuerunt Soldurii, de quibus Cæsar de Bell. Gall. lib. iii. 22. *Gebhard*.

Quoque Messena celerius restituaretur] Diruta atque eversa instauraretur, atque incolis frequentaretur. *Restituere hic est ἀνοίκοι*. Superius Epaminonda: ‘*Νέque prius debellare destitit, quam Messena restituta urbem eorum obseidione clausit;*’ ut ibidem docti e MSS. libris corrigunt. Diodor. lib. xv. Πρὸς δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα προσθέτας, ἐν ταῖς κοινᾶς δρολογίαις τὴν Μεσσήνην καὶ Ἰαίαν παρέλαβεν, ἣν ἀνδοτατον οὖσαν ἔτη τριάκοντα Θηβαῖοι πάλιν ἀποκατέστησαν. *Idem*. Corrigendus P. Danielis Codex, in quo corrupte *Eesena* pro *Messena* legitur.

Legatus in Persas est profectus] Post missos ad Persarum Regem Lacedæmoniorum et Atheniensium legatos de societate ineunda. *De hac legatione* vide Plutarchum.

Hæc fuit altera persona Thebis] A scena sumpta translatio: habet et hoc proverbiale aliquid. *Longol*.

CAP. 5. Et quum Thessaliam] Ad quam cum Ismenia amico suo profectus est. Diodorus xv. Παραλαβὼν Ισμείαν ἄνδρα φλον μὲν ἁυτοῦ, θαυμαζόμενον δὲ ἐπὶ ἀρετῇ, παρῆλθεν εἰς Θεσσαλίαν. Plutarch. enumerat felicea

ejus successus in oppugnandis urbibus Thessalicis, et præcipue Larissa, quam brevi tempore in fidem suam recepit. *Keuch.* In potestatem redigere] Imperio Thebanorum adjiceret atque subjiceret. Curt. lib. ix. 35. ‘Quas gentes redegit in potestatem.’ Velleius lib. ii. 37. ‘Et alias restitute populo Romano; alias tum primum in ejus potestatem redacte, ut Syria, quæ tum primum facta est stipendiaria.’ Idem cap. 94. ‘Cum legionibus ingressus Armeniam, redacta ea in potestatem populi Romani regnum ejus Artanasdi tradidit.’ Curt. lib. iv. 4. ‘magnum partem Asia in ditionem redegi meas.’ *Gebh.*

Legationisque jure] Nulla legatio nis fit mentio neque apud Diodorum, neque Plutarchum. Diodorus hoc tantum scribit, Pelopidam et Ismeniam, cum Alexandro Pherarum tyranno obviam facti essent, temere et sine ulla probabili ratione ab eo comprehensos esse, et in custodiam datos. Verba Græca non adscribam; sunt autem lib. xv. *Lambin.*

Quod apud omnes gentes sanctum esse concesserat] De sanctimonia Legatorum multa passim Josephus lib. xv. Antiquæ historiæ, ubi ait, commune esse ipso cum Angelis Dei nuntiis nomen. Varro lib. iii. de Ling. Latina; ‘Sancta sunt corpora legatorum.’ Diodorus Siculus in excerptia Peiresianis n. 248. τὴν ἁδειαν vocat τὰς τὸν προσβευτῶν ἀνθίας. Statius Papin. lib. ii. ‘sanctum populis per secula nomen Legatum.’ Cicero Verrina iii. ‘Legatorum jus divino humanoque vallatum praesidio, cuius tam sanctum et venerabile nomen esse debet, ut non modo inter sociorum jura, sed et hostium tela incolume versetur.’ Plura congesit Grotius in Annot. ad lib. ii. cap. 18. de Jur. Bell. ac Pac. Hinc apud Romanos per feciales cavebatur; ut, si legati a quovis populo aut gente violati essent, hi dederentur, qui jura gentium te-

mere violassent. Vide Alexandrum Neapolitanum lib. v. 3. Genial. diem. *Keuchen.* Quales sunt olim habiti populi quidam, ut Elei. Et apud Romanos Tribuni plebis libera republi ca; postea Imperatores, et etiam Κύρων. Dio Chrysostomus, τοῦτο συνδεόμεται τῷ μητρίῳ λαβέτες. Casanova. Mendose Longol. et Magius factum ediderunt. *Schott.*

A tyranno *Alexandro Pheræo* Editio, quam Parisii dederunt, omittit præpositionem. Alexander Pheræus, lib. vi. Prologorum ad historias Philippicas Pompeii Trogii vocatur *Epireus*. Sed emendandum *Pheræus*, qui Plutarcho in Pelopida ‘Αλέξανδρος Φεραῖος. Quod et apud Diodorum retinendum lib. xv. 67. ubi mepdose legitur, ὅτῳ ‘Αλέξανδρος τοῦ Μακεδόνος, pro Φεραῖοι. Et confirmant tempora sub annum videlicet 4. Olymp. cii. *Keuch.*

In vincula conjectus est] Vide supr. in Miltiade. Scævola in l. iv. §. item qui ad Jul. Majest. Qui confessum in Judicio reum et propter hoc in vincula conjectum emiserit. Ulpian. lib. v. de Cust. et exhibit. reor. ‘Non esse in vincula conjiciendum eum.’ Savaro.

Bello persecuens Alexandrum] Cujus gerendi ratio adhibita fuit, ut tyrannus impetratis 30. dierum inducis Pelopidam liberaret. *Plutarch.*

Simil ac compexit hostem, configere] Sic et Plutarchus: ‘Ος οὖν εἰς Φέρακαν δέδωκε Χρύσος τὴν δύναμιν, εἰδὼν εὐάδης εἰπεὶ τῷ ‘Αλέξανδρον. *Lamb.* Habebat autem Alexander militum amplius xx. millia; ut tradit Diodorus Siculus.

Incensus ira, equum in eum concitatavit] Plutarchus ob id factum, Pelopidae temeritatis notam inurit. *Mag.*

Conjectu telorum confessus, cecidit] Plutarchus: Οἱ δὲ πολλοὶ τοῦ δέρας πόρρωθε διὰ τὰν ὑπλαν τύπτοντες αὐτὸν, κατερραυμάτριον. *Lambin.*

Secunda Victoria] Ita edunt omnes; notat tamen Lambinus placere magis secunda pugna. Sed legendum secunda

Victoria; propitia Victoria, cum jam se inclinasset ad Thessalos victoria. Rombertus Titius Controv. loc. lib. iv. 8. conjecterat *Secuta Victoria*. Curtius lib. iv. Aristorander 'in candida veste præribat preces regi Jovem, Minervam Victoriamque propitianti.' Justinus lib. v. 4. 'Hunc quasi de cœlo missum, et ut ipsam Victoriam contundentur.' Gebb. Schot.

Omnes Thessalæ civitates] Quibus honoribus et studiis prosecuti sint Pelopidæ funus et mortem, docet Plutarchus in vita, non minus ele-

ganter quam copiose. Longel.

Coronis aureis] Quæ mortuis imponi solite, ut e Cicerone pro L. Flacco et Aristophane Comico docet Pet. Victorius Var. Lect. lib. ii. 7. Schott. Στρεψάσθι εκνυλός intelligit Paschalius de Coronis lib. viii. 5. Alias etiam in coronis mortuorum aureæ memorantur. Sic honoris ergo, auream coronam Castricio mortuo imponeandam Pergamenos decrevisse, auctor est Cicero in Orat. pro Flacco, cap. 31. Vide Kirchmannum de Funer. lib. i. Boecl.

XVII. AGESILAUS.

Cap. 1. Agesilaus] In veteribus scriptum erat *Hagesilaus* per aspirationem. *P. Daniel*. In aliis *Agesilas*; quod idem ac *Agesilaus*. Keuchen. Sic Iolaus, Iolas; Arcesilaus, Arcesillas; Menelaus, Menelas; Agesilaus, Agesilas. Ita quoque Græci Ἀγεσίλαος et Ἰόλαος. Salmas. De quo nugasissimas ineptias effutierunt ad Athenæum interpres. Vide Cassub. lib. xv. 9. De hoc Agesilao, Xenophon. Herodotus lib. vii. Athenæus; Valer. Justin. Plutarch. Polyenus. Frontinus supra in Chabria. Savoro. Adde Ciceronem, Pausaniam, Diodorum, Polybium, Ἑλιανοῦ Var. Hist. vii. 13. xx. 14. Boecl.

A Xenophonte Socratice] Exstat laudatio hæc præstantissimi Philosophi ac Ducis, Socratis cum Platone auditoris. Meminit Cicero Epist. lib. v. 12. ad Luceium. Scripsit et Plutarchus de vita Agesilai, itemque apophthegmata præter Laconica. Simultatem autem cum Platone exerceisse, multis colligit argumentis A-

thenæus lib. xi. et Agellius lib. xiv. 3. Hic tamen falso efficere conatur, neutrum alterius odii causa meminisse, cum Xenophon in ἀρωματορεύματος lib. iii. ejus meminerit, ut ante Muretum Var. Lect. lib. v. 14. notavit Laërtius in Platonis vita. Schott.

Eo enim usus est familiarissime] Dubium est, utrum dicat Probus, Xenophontem usum esse Agesilao familiarissime, an Agesilaum Xenophonte. Mihi quidem videtur illud potius. Lamb. Vide Plut. in Apophth. Lacon. Aliam reddit causam Themistius Orat. ad Cæsarem, idcirco Agesilai vitam literis mandasse, quod ejus opera a Spartanis agro donatus esset. Schott.

Cum Leotychide fratri filio] Sic Xenophon in Agesilao: Ἐριστρὸν τετῆς ἀρχῆς, Λεωτυχίδα μὲν, ἥς Ἀγιδος ὄντος νέον, Ἀγησιλάδον δὲ, ἥς Ἀρχιδάμον. Lambin.

Ut duos haberent semper Reges] Infra de Regibus: 'Lacedæmonius autem Agesilans nomine, non potestate fuit Rex, sicut cæteri Spartani.' Ad

quem locum observavimus causam duorum regum, ut a Panegyrico scriptore promittit ad Maximianum. Vide sis etiam Lipsium ad Velleium, et Alexand. ab Alexandro Gen. Dier. lib. iv. 23. Keuch. Quod exemplum secuti et alii in Græcia. Simile quid Pausanias de Argivis in Corinthiacis. Talia regna negat Aristoteles constitutere propriam speciem gubernationis, quia scilicet partem tantum faciunt in republica optimum aut populi. Lege Grotium de Jure Belli ac Pacis lib. i. 3.

Proclis et Eurysthenis] Has tamen familias Plutarchus in Lysandro, et apophth. Laconicis, Eurytiontidas et Agidas vocat. Dicit autem Probus, 'ex duabus familiis,' quia plures erant Heraclidarum familie præter has, sed tamen regni exortes. *Magius.* Horum successionis catalogum ab Hercule enumerat Pausanias. De his quædam etiam a Cicerone scribuntur, de Divinat. lib. ii. Miror autem Ciceronem et Probum a Græcis in nominis finitione dissentire. Etenim illi non *Proclum*, sed Προκλῆν scribunt. *Long.* Quæ scriptura omnium verissima et genuina. Longolius, quem secutæ plerumque Editiones vulgatae, *Procli* legit, non *Proclis*. Atque eodem modo Parisiensis. Sic *Pericles* et *Neocles* dixerunt, cum in Græco sit Περικλῆς et Νεοκλῆς. Sed aliud mendum est apud alios in nomine Προκλῆς, pro quo plerique Πατροκλῆς. Quod repngnat Historiæ, tempori, circumstantiis. Unde corrigendus Suidas in Λυκοῦργος Λυκοῦργος Σπαρτίτης Πατροκλέους ἀπόγονος Lege Προκλέους. Sic Plato de Legibus lib. III. Δακεδαιμόνιος δὲ Πατροκλῆς καὶ Εὐρωθέντης, pro Προκλῆς. Keuch.

Ex progenie Herculis] Prima scilicet, quam longo Regum ordine, a Leonida et ejus majoribus enumerat Herodotus, VII. Musa. Unde apud Vatem Lyricum Oda x. Pyth. Ολύβια Δακεδαιμόνιος Μάκαιρα Θεσσαλίας πατρὸς Δ'

ἀμφοτέρους δὲ ἦντος Ἀριστομάχου γένος
Παναλέως βασιλέως. Keuchen.

Harum ex altera] Horum scriptus Codex, ut ad personas, non familias referatur. Schott.

Fieri non licet] Qui erat ex familia Proclidarum seu Eurypongidarum, non poterat rex fieri in locum ejus, qui fuisse ex familia Eurysthenidarum seu Agidarum, neque contra. Lamb.

Primum ratio habebatur] Vetusta lectio quam et suo more fideque summa Savaro amplectitur. Magius, *Primum in eo habebatur.* Longol. *primum ideo habebat.* Nata scripturæ varietas e notarum compendiis. Schott.

Qui maximus natu esset] Idem testatur Herodotus lib. vi. *Mag.*

Mortuus erat Agis] Hagiis Codex P. Danielis. De morte Agidis et sepultura lege Xenophon. ΕΛΛ. lib. III.

Quem ille vivens non agnoscet? Nam Alcibiadis putabatur filius; stupri enim consuetudinem cum Timea uxore Agidis Alcibiades commiserat. Vid. quæ notavimus in Alcibiad. *Long.* Lege quæ de hoc adulterio retulit Athenæus libro XII. 16. et scripta reliquit Plutarchus in Alcibiade, Lysandro, et Agesilao. Ut autem ab Agide filius nuncuparetur, lachrymis Leotychides impetravit: auctor Pausanias. *Mag.*

Moriens suum] Quo pacto id lacrymis Leotychides consecutus sit, docet Pausanias. *Longol.*

Lysandro suffragante] Puerum enim Agesilaum Lysander amaverat, ut Plutarchus in Lysandro et Agesilao testatur. *Idem.*

Cap. 2. In Asiam] Quo Græcos incolentes in libertatem vindicaret. Plutarchus in Apophth. et alibi. Aliam tamen causam affert Probus, nisi forte potius illa occasio belli fuerit. *Idem.* *Ut exercitus emitteret in Asiam]* Nempe in hosticum et ipsius hostis sinum ac viscera transferen-

dum; non autem ad socios et confederatas provincias. Infra Annib. ubi Antiocho suadet, ut propius Tiberim quam Thermopylas de summa Imperii dimicaret. Ut cætera taceam; ‘Res hostis, in cuius sinum irruptio facta est, consumentur, territoriorum detondebitur, atque ita miles noster copiis hostis se alet et sustentabit.’ Hanc mihi rationem approbat Xenophon Agesilao, καὶ τὸ ῥάνειν (Persæ) δατανῶντα μᾶλλον η τῶν Ἑλλήνων βούλεσθαι. Hoc consilium quoque fuit Timoleontis apud Diodor. lib. XVI. ‘Ἐδοξε δὲ αὐτῷ τὸν πόλεας Φοίνικας ἀγάπαντα συντήσσασθαι κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν, διπλανὰ τὴν μὲν τῶν συμμαχών χάραν διστῆν διαφυλάκη, τὴν δὲ τὸν βαρβάρους οὖσαν καταφέρειν. Et Darii ibid. lib. XVII. qui post Philippum excessum contendebat molem bellum ex Asia in Europam atque Macedoniam derivare. Justin. lib. XIII. 6. ‘Quibusdam placebat bellum in Macedoniam transferri, ad ipsum fontem et caput regni.’ Vide eundem lib. XXXI. 5. verbis Annibal. Gebhard.

Bellumque regi facerent] Tacit. Ann. III. 18. ‘Quando M. Antonii, qui bellum patriæ fecisset nomen maneret.’ Justin. lib. III. ‘Peloponneses immiserunt, qui bellum Atheniensibus facerent.’ Idem.

Docens, satius esse in Asia, quam in Europa dimicare] Sic Xenophon in Agesilao: Καλλιστον δὲ πάντων ἐκρήνετο, μη τερ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ περὶ τῆς Ἀσίας τὸν ἀγάπαν καθιστάναι. Non laudat tamen Isocrates hunc Agesilai conatum, in Orat. ad Philippum; eo, quod non prius Græcos inter se conciliarit, quam Regi Persarum bellum inferret. Lamb.

Namque fama exierat] Iliud vero infra in Hannibale: ‘Magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam.’ Sueton. in Neroni: ‘Exiit opinio,’ &c. Græci similiter dicunt λόγος ἀγένεσε, ut ad

Suetonium notavit Casaubonus. Schottus.

Comparare classem] Ita loquitur paulo post, et supra, Miltiade. Græci dicunt ἑρμῆνιον vel καρασκευῆσθαι. Cæsar de Bello Gal. VII. 12. ‘Præsidium Genabi tuendi caussa, quod eo mitterent, comparabant.’ Gebh. Incidit hoc bellum in Olympiad. xcvi. ann. 1.

Tanta celeritate uetus est] Quia maxima res conficiuntur. Vegetius de Re Milit. lib. IV. 31. ‘In rebus bellis celeritas amplius solet prodesse quam virtus.’ Justin. lib. XI. 2. ‘Quibus motibus occursum, tanta celeritate instructo paratoque exercitu Græciam oppressit, ut, quem venire non senserant, videre se vix credarent.’ Vide Cæsar. Bell. Civil. VI. 30. Celeritas quoque parit admirationem et terrorem. Diodor. lib. XVII. de Alexandro Magno: η γὰρ δέντρος, inquit, τοῦ πεντάκοντα καὶ διὰ τῶν πρόξεων ἐνέργεια τὸν ἀλλοτριοφοροῦντα μογάλων ἐξέληπτε. Quem locum videtur respexisse Trogus apud Justin. lib. XI. 3. ‘Contemptum hostis in admirationem vertentes, pueritiamque Alexandri, spretam antea, supra virtutem veterum ducum extollentes.’ Lib. II. 3. Scythas ‘cum tanta celeritate venire rex (Ægypti Vexoris) addidicisset, in fugam vertitur.’ Gebhard.

Ut omnes imperatos imprudentesque] Vitiose Longolius edidit, ut omnes imperatores imperatos imprudentesque. Conjungit autem in Datame, ‘imperatum imprudentemque,’ ad quem locum plura Savaro. Schott.

Inducias a Lacone petivit] Plutarillus: ‘Ερει δὲ Τισσαφέρης, ἐν ἀρχῇ μὲν φοιτητεῖς τὸν Ἀγροτιλαον, ἐποκήσατο στονόδας, &c. Fuerunt illæ trium mensium, ut tradunt Xenophon in Ages. lib. III. et Polyænus Strategem. II. qui adjungunt simul conditiones jurejurando inter utrumque initas. Keuch.

Eaque impetravit trimestres] Ex-

cerpta, trimenstris: ἀρχαῖκος. Keuch.
Summa fide mansit Agesilaus] Mānere in fide est ἐμμένειν τοῖς δρόοις. Vel ἐμμένειν τὴν προθεσμίαν. Hæc locutio purissimam respicit antiquitatem. Eu-mene: 'Quam cum imperasset, in fide non mansit.' Caesar de Bell. Gall. lib. i. 36. 'Neque iis neque eorum sociis injuria bellum illatum, si in eo manerent, quod coavenisset.' M. Tullius Attico: 'Quod verita sit, ne Latinæ in officio non manerent, et in montem Albanum hostias non adducerent.' Et Tuscul. 'Earum bestiarum queque suum tenens munus manet in lege Naturæ.' Gebh.

Contra ea, Tissaphernes nihil aliud quam bellum comparavist] Atqui hoc salva pactionis fide facere potuit. Nam juris gentium est contra lèdenter sibi consulere. At si interpretantur Græculi stare jurejurando, contra paratum perstare imparatum, ac velle offensioni patere, perjurii crimini Tissaphernes non potest eximi. Quod secus est. *Idem*.

Suis rebus alienaret] Id est, a suis rebus alienaret. Licebat et repetita præpositione ita dicere: quo de genere alias. *Lambin*.

Servata religione] Id est, servate jurejurando. Cicero pro Fonteio, 'religio jurisjurandi.' *Idem*.

Hominesque sibi conciliari] Propria quædam Nepoti in loquendo est indoles, quam qui non attendunt, eam eunt porversum, quod creberreme facit Lambinus. Nam heic quoque delevit vocem amiores, restitatem in omnibus tam scriptis, quam editis. *Gebhard*.

CAP. 3. Plurima domicilia] Et in ejus horti amoenissimi, arboribus undique magno sumptu conquisitis, et casteris rebus ad voluptatem et delicias summo artificio comparatis instructi. Diodor. lib. XIV. *Lambin*.

At Agesilaus in Phrygiam] Xenophon 'Ελλ. lib. III. 'Ο δὲ Ἀγησίλαος, ἀρτὶ τοῦ ἐν Καπιανήσιαι, εἰδὼς εἰς τὰ-

ναυτια ἀποστρέψας, ἐπὶ Φρυγίας ἀπορέετο, καὶ τὸ τε ἐν τῇ ποταὶ πόλεις κατεστρέφετο, καὶ ἐμβαλὼν ἀπροσδοκήτως, περιπλῆθι χρήματα ἀλάμβανε. Sic Plutarchus in Agesilao. Polyænus εἰς Frontinus in Lydiam pervasiisse, eamque diripiisse testantur. Polyænus II. Strat. 'Ο δὲ Λάδιον κατέβραψε Λαδίων, καὶ λεῖα πολλὴν κατήλασεν. Frontinus lib. I. 8. 'Agesilaus Lacedæmonius, cum inferret bellum Tysapherni, Cariam se petere simulavit; quasi apertius locis montuosis, adversus hostem equitatu prevalentem pugnaturus. Per hanc consilii ostentationem ad-vocato in Cariam Tysapherne; ipse Lydiam, ubi capat hostium regni erat, irrupit: oppressisque qui illic agebant, pecunia regia potitus est.'

Ephesum hyematum exercitum reducere] Xenophon 'Ελλ. lib. III. et in Agesilao: 'Ερεύη δὲ οἱ τούφανε, συντύχασεν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον. Causam autem cur longius non sit progressus, hanc affert, quia exta sacrificanti parum lata fuerant, victimæ sine fibris extiterant. Quod et a Diodoro lib. XIV. relatum est. Præterea cognovit, se, nisi equitatum haberet, barbaris imparem futurum; idcirco equitatum sibi esse compارandum existimavit. Xenophon. 'Ελλ. lib. III. *Lambin*.

Officinas armorum institutis] In urbe nempe valida atque opificibus abundante. Tacit. Hist. II. 82. 'Destinantur validæ civitates exercendis armorum officinis.' Cæsar Civil. lib. I. 34. 'Armorum officinas in urbe instituerant.' Hirtius de bello Alexandrino cap. 2. 'Nec minus in urbe maximæ armorum erant institutæ officinæ.' Alioqui proportione quædam civitatibus arma imperata in magnis bellorum apparatibus, Cæsar de Bello Gall. lib. VII. 4. 'Vercingetorix armorum quantum quæque civitas domi, quodque ante tempus efficiat, constituit.' Gebh.

Magna industria bellum apparavit]

Equos cum sessoribus eo bello extor sit ditioribus, qui vacationem militiam impetrabant missis vicario milite. Auctor Plutarchus in Vita et Apophthegmatis Lacon. Schott.

Bellum apparuit] In Hannib. ‘cum in apparando acerrime esset occupatus.’ In Eumene: ‘Apparatus Antigoni.’ In Alcib. ‘id cum apparatur.’ Justin. lib. vi. ‘magnus igitur amborum apparatus belli.’ Oros. ii. 6. ‘in ipso apparatu concidit.’ Savaro.

Insignia ornarentur] Reprehendunt hoc alii belli periti, ‘cum Victoria non armorum decore, sed ferri virtute quæratur.’ Alexander M. apud Justin. lib. xi. 13. Neque hoc sine moratu, quod Charidemus Atheniensis ad Darium de ipsius copiis: ‘Nitetur,’ inquit, ‘purpura, aurumque fulget armis et opulentia.’ Curt. lib. iii. 6. Et plerunque imbellies adornatis pictisque armis inclusi sunt. Idem ibid. cap. 38. ‘Illyrios vero et Thracas rapto vivere assuetos, aciem hostium auro purpuraque fulgentem intueri jubet, prædam non arma gestantem: irent et imbellibus fœminis aurum viri eriperent.’ Pharamenes apud Tacit. Ann. vi. 34. ‘Simil horridam suorum sciem, picta auro Medorum agmina, hinc viros, inde prædam ostendere.’ Alexander apud Justin. lib. xi. 13. ‘Hortatur spernant illam aciem auro et argento fulgentem, in qua plus prædæ quam periculi sit.’ Tacit. Agric. cap. 32. ‘Ne terreat vanus adspactus et auri fulgor atque argenti, quod neque tegit neque vulnerat.’ Liv. lib. x. 39. ‘Non enim cristas vulnera facere, et per picta atque aurata scuta transire Romana pila.’ Sed frivolum est putare, auro atque argento adornata ab Agesilaio arma; ferro fulgor atque terror fuerunt addita, quibus mentes simul visusque perstringerentur hostium. Onesander ἐσμαργένεις γὰρ αἰχμα, καὶ λαμπτὴ ξίφη, καὶ πρὸς ἀλληλα ταρακο-

μέροντα πρὸς ἀνταργεῖαν ἔλειν δεσμὸν δεσμάτην τολέμεον ἀνταργέμετρα. Præter ista fulgentia atque nitida arma militi alacritatem addunt et fiduciam augent: rubigine vero ac situ squalentia animos dejiciunt. Alexander apud Curt. lib. x. 2. ‘Ligneæ enim vasa desiderant et ex cratibus scuta rubiginemque gladiorum. Hoc cultu nitentes vos accepi.’ Porro auri atque argenti in armis fulgorem non semper apud imbellies conspicisti documento est Julias Cæsar, de quo Sueton. cap. 67. ‘Jactare solitus milites suos etiam unguentatos bene pugnare posse.’ Habebatque tam cultos, ut argento et auro politis armis ornaret: simul et ad speciem, et quo tenaciores eorum in prælio essent, metu damni.’ Quæ verba vertit Polyæn. lib. VIII. Καῖσαρ τοῖς στρατιῶταις τεργητεῖς πολλὰ ἔχειν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πενουκιλμένα μάλιστα μὲν κύρους χάρω, οὐχ διστά δὲ θεος καὶ οἱ στρατιῶται τὰ πολέμια περιμέχηται ἦραστο. Nec non Samnites, quibus ignaviam mollitatem ne ipse Romanus objecerit, aureis atque argenteis armis se hosti obtulerunt. Flor. lib. i. 16. ‘Pro hac urbe, regionibus Populus Romanus Samnites invavit, gentem, si opulentiam quæras, aureis et argenteis armis, discolori veste usque ad ambitum armatam.’ Concludendum igitur cum Floro: ‘Tales esse milites, qualis sit Imperator;’ sive pictis atque adornatis, sive torvis ferro atque ære fulgentibus armis utantur, lib. II. 18. Gebhard.

Præmia proposita] Peltastis quoque et sagittariae. Xenophon lib. III. De hippodromis, jaculatoribus, et aliis exercitationibus generibus fuse Xenophon eodem libro.

Et exercitatissimum haberet exercitum] Sidonius Epist. lib. III. 3. ‘exercitum exercitatissimum stupor obruit.’ Savaro.

Huic quum tempus esset visum] Amplissimus Freinahemius olim legen-

dum censuit: *Hinc cum tempus esset visum.* Boecler.

Quum ille Sardeis se iturum dixisset] Polyenus lib. II. Strateg. in Agesilaos Com. 9. ‘Αγησίλαος ἐπὶ Σάρδεις ἀλέγει καθῆκε λογοκούσως, ὃς ἔκαπταν Τισαφέρην. Cur autem potissimum sese in Cariam irruptionem moliri sparsisset, caussas addidit Frontinus. Scriptor prudentissimus et elegantissimus lib. I. 8. exempl. 12. ‘Agesilaus Lacedæmonius, cum inferret bellum Tisapherni, Cariam se petere simulavit: quasi aptius locis montuosis, adversus hostem equitatu præalentem pugnaturus. Per hanc consilii ostentationem, avocato in Cariam Tisapherne, ipse Lydiam, ubi caput hostium regni erat, irripit, op pressisque, qui illuc agebant, pecunia regia potitus est.’ Gebhard.

Eadem Cariam] Quam antea tatus fuerat. Xenoph. Plut.

Sero suis præsidio prefectus] Quarto die postquam Agesilaus jam Lydiam ingressus ac populatus erat, ut tradit Xenophon iisdem locis. Lambin.

Magna erat præda potitus] Xenophon: Πολλὰ τὰ ἐπιτήδαια τῇ στρατιᾷ εἶχε, alter παρεῖχε. Hoc tantum, id est, multas res exercitui necessarias paravit. *Idem.*

Hostes equitatu superare] Superiores esse, prævalere, ut loquitur Frontinus. Infra Hannib. ‘Superabatur navium multitudine, dolo erat pugnandum.’ Cæsar Comm. lib. VII. 65. ‘Cæsar quod hostes equitatu superiores esse intelligebat.’ Græcis est ἴντοκρατεῖν. Diodor. lib. XVIII. ‘Ἀριστόρος, inquit, κρίνας ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ θεωρῶν τοὺς πολεμίους ἴντοκρατοῦντας, τὴν μὲν τὰ τῶν δλῶν προσχόρησιν ἀπέγρω.’ Gebh.

Nunquam in campo sui fecit potestatem] Ubi equitatus solum utilis, et fugientibus omne præcidit effugium, ac facile ordines peditum rumpit. Myronides Atheniensis, ‘Οπάρε, ἔφη, τὸ πεδίον’ ὃς ἐν πεδίῳ τοσούτῳ πολεμίων

τὸντος ἔχονταν, εἰ μὲν φεύγουσιν, ἀνάγκη διωκόντων ἵππων ἀλόντων’ apud Polyæu. lib. I. Quæ congruunt cum Orontis strategemate lib. VII. Πρῶτον μὲν δὴ προσέταξε τοῖς Ἑλλησιν ἐπιστραφῆναι, καὶ ἵδεν τὸ πεδίον ἥλικον, ἐμφανίζων, ὃς οὐκ τις τὴν τάξιν λόγως τοὺς ἵππους διαφέρει. Gebhard. Conflixit tamen ad Mæandrum Agesilaus, quod videbat nondum peditatum hostium adesse: ut cum hostes, præmissi ab Agesilaoo equitatus, interea dum pedestreis copias instruit ac disponit, impetum satius fortiter excepissent, reliquo jam exercitu producto illi statim terga dederunt, et eorum alii in Mæandrum se præcipites egerunt, alii in fuga spem salutis posuerunt. Agesilaus autem castris hostium potitus est, et plusquam septuaginta talenta prædæ nactus est, et camelos tum primum barbarorum cepit, quos in Græciam abegit. Lambin.

CAP. 4. Hic cum animo] Fortassis legendum, τὸ animo; quomodo Tarentius Adelph. I. 1. 5. ‘in animo cogitare;’ et mox vs. 15. ‘in animo instiutere’ dixit.

Nuntius ei domo venit] Epicydidas. Xenoph. Ἑλλ. lib. IV. Plat. ‘Αγησίλαος Meminit etiam Diod. Siculus lib. XIV. sed nuntii nomen cum Cornelio retinet. Keuchen.

Ephorum jussu] Alii libri missi. Nam illi jussu substituerunt, qui de ejus integritate dubitarunt. Gebh.

Athenienses et Bœotios indicuisse Lacedæmoniis] Suas et auctoritate Coronis, per Oratores Græcias Persico auro corruptos, ad id adductos. Polyænus in Conone Com. lib. I. 8. Κόνων Φαρναβάζῳ συμμαχῶν, ‘Αγησίλαον τὴν Ασίαν πορθοῦντας, ἔπεισε Πέρσην χρυσοῖς πέμψαι τοῖς δημαρχοῖς τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Vide sequentia. Gebh. Justin. lib. VI. 4. ‘Primi Thebani, auxiliantibus Atheniensibus, bellum Lacedæmoniis intulere.’

In Comitio] In loco, ubi comitia peragebantur. Livius lib. XL. 29.

'Id Scriba non accepit: libri in comitio, igne a victimariis facto, in conspectu populi cremati sunt.' Tacit. XIII. 58. 'Ruminalis arbor in comitio.' Utitur aliquoties Cicero pro Sextio, in Verrem. Xenoph. reddit ἀφορεῖον. Gebhard. Pro quo corrupte alii φορεῖον. Idem tradit, ad ipsum missam fuisse scytalem, quam semper in revocandis Imperatoribus suis adhibebant Lacedæmonii. Vide quæ supra ad Pausaniam notata sunt. Keuchen.

Cuius exemplum utinam imperatores nostri? Hac perspicue in Caium Iulium Cassarem dicuntur, qui invito Senatu et contra leges exercitum retinuit. Unde natum est bellum civile inter eum et Pompeium. Lambinus. Magius.

Tentaque uetus est celeritate? Imitatio aperta istius Xenophontis: Διαβάσ δὲ τὸν Ἐλλήνων, ἐπορευθεὶς δὲ τὸν αὐτὸν θέμαν, ἔπειτα δὲ τὸν Πέρσης ἐπανατίθετο στόλῳ, καὶ ἦν ἀπανταῖς δύο διάρρηπος ἐποσθετο, ταῦτη μέσον δὲ μηρὶ κατέκρυσε δ' Ἀγησίλαος.

Anno vertente? Id est, anni spatio. *Annus vero vertens magnum aenum* Ciceroni significat, de quo nos non pauca lib. III. 16. de Mundi exustione et die Judicii. Mag. Juvenalis: 'Et cum se verterit annus.' *Anno vertente consecrat?* Sic rectum fuit in membranis et plerisque editis. Perperam igitur et inconcinnæ posteriores διορθωται non sine specie ἀπαδεστασις receptam hactenus optimam scripturam, anno vertente mutandam censem in anno inverso. Ut sit *annus inversus* quod *vertens*, vel *annus tempus*, ut loquitur auctor in Themist. spatium scilicet annum, quo peractum iter et finitum, ἀναντοίς. Quod male dixeris doctorum judicio, qui accuratis distinxere inter *annum vertentem* et *inversum*. Nam *annus vertens* est annus magnus Ciceroni, διαντὸς περιπλόκου, non quidem qui

verit, sed qui vertitar; *νενηραῖς*, ut 'annus volvens' dicebant Romani Græc. exemplo. *Inversus* vero est *annus brumalis*, quem vocant *νεπτούρων*. Nam *τροπαῖ* a Græcia *versus* et *reversiones* solis vocantur, a Latinis *bruma* et *solstitium*. Quod male huic argumento attribueris. Keuchenius.

Cæterique eorum socii? Argivi, Corinthii, Αἴγιαλαι, Eubœenes, et utriusque Locri. Xenoph. Ελλ. lib. IV.

Apud Coronam? Boeotiae urbem. Emendandus Plutarchus, in quo mendose legitur, πρὸ τῆς Χαιρόνεων, pro Κοπίσεων. Justinus Agesilaum supervenisse pugnæ tradit, non ab initio interfuisse; quod contra omnium historiam. Incidit in Olympiad. XVI. ann. 2. Keuchen.

In templum Minervæ? Cognomento Ιτονία, ut docet Pausanias Laconicus. Sic enim ille hac de re loquens: 'Ἄς δὲ ἐράκοντο οἱ Βουτοι, καταφεγγούσων ἄνδρες εἰς αὐτῶν ἐς τέρπον Ἀθηνᾶς, ἐπίκλησιν Ἰτειας. Lambin.

Etsi aliquot vulnera acceperat? Praeclarior moderatio est in victos, quo vicit gravioribus injuriis et damnis est affectus. Laudatur eo nomine a Trogo apud Justin. VII. 6. Philippus 'Cum Methonam urbem oppugnaret, in prætereuntem de muris sagitta jacta dextrum oculum regis effodit: quo vulnera nec segnior in bellum, nec iracundior adversus hostes factus est: adeo ut, interjectis diebus, pacem deprecantibus dederit; nec moderatus tantum, verum etiam mitis adversus victos fuerit.' Alioquin victoria mitis vel cruenta est, prout minoria vel atrociora in ea elaboranda pericula fuerunt subeunda. Justin. lib. I. 7. 'Sed quanto bellum minoris periculi, tanto et mitior victoria fuit.' Florus lib. II. 8. 'Antiocho victo et supplici pacem atque partem regni dari placuit, eo libentius, quod tam facile cessisset.' Curt. lib. IV.

57. 'Ira quoque accensus, quod duo in obsidione urbis ejus vulnera accepérat.' Vide reliqua. Cæsar Civil. lib. II. 18. 'Cæsar per literas Trebonio magnopere mandaverat, ne per vim opidum expnugnari pateretur; - ne gravius permoti milites et defectionis odio, et contemptione sui, et diutino labore omnes puberes interficerent.' Tacit. Ann. lib. IV. 'Infensus miles memoria laborum, et adversum eludentes optatae toties pugnæ, se quaque ultione et sanguine explebant.' Gebk.

Tamen antetulit ira religionem] Cum de omni humana ope desperabatur, a victi confugiebatur ad Deorum tempa atque aras, ut eorum veneratione ac majestate magis Victor impetum iracundiae frangeret, victique crudelitati subtraherentur. Et cum sanctitas morum Deique timor inter mortales adhuc vigerent, quamvis vi urbem ingressus Victor repugnantes omnes juberet trucidari, tamen illis parcí præcepit, qui ad Deorum tempa confugissent. Curt. lib. IV. 40. 'Alexander, exceptis qui in tempa confugerant, omnes interfici, ignemque tectis injici jubet.' Victis autem nulla alia de caussa, qui in Deorum tempa confugerant, parcitum fuit, nisi respectu et reverentia erga Deos. Diodor. lib. XIII. δοτε τῶν λοιπῶν, ἔπεικα τοῦ μηδὲν δεσθεῖν εἰς τὸ δαιμόνιον, διασχάτων τούς εἰς τὰ ιερά κατατεφεύγεις. Tacit. Ann. lib. III. 61. 'Mox Liberum Patrem bello victorem supplicibus Amazonum, quæ aram insederant, ignovisse.' *Idem.*

Omnia simulacula, arasque conservavit] Consecravit non recte Longolius. Confer cum his quæ de Agesilao M. Tullius ad Luceium commemorat Epist. V. 12. nullam sui imaginem neque fictam neque pictam ponì voluisse. Schott.

CAP. 5. *Corinthium est appellatum*] Καρυβαῖκος πόλεμος, Pausanias, Diodoro, et aliis. Notavitque ad Justini

lib. VI. 5. incomparabilis Bongarsius. Initium ejus cœpit Olymp. XCVI. ann. I. Keuchen.

Decem millia hostium] Sic Xenophon in Agesilao, et Plutarchus in Apophth. Reg. et in Agesilao. Lamb.

Tentum agnitus ab insolentia gloria] Minime insolenter de tanta victoria gloriatus est: cum aliqui victoria inflet animum Ducis, ut supra in Pausania et Lysandro adnotabamus. Tacit. Hist. lib. IV. 63. 'Civilis et Classicus rebus secundis sublati' Aurel. Victor Cæsarib. c. 39. 'Quo prospere cedente metu ne bujusmodi ingenium magis ac magis victoria insoleceret.' Ergo elationem animi comitatur quoque gloriatio. Cæsar de Bell. Gall. lib. I. 14. 'Quod sua victoria tam insolenter gloriaretur.' Modestia in successibus habet socios Agesilans et alios. De Philippo Justin. lib. IX. 4. 'Hujus victoris callide dissimulata letitia est. Denique non solita sacra Philippus illa die fecit, non in convivio risit; non ludos inter epulas adhibuit; non coronas aut unguenta sumpsit; et quantum in illo fuit, ita vicit, ut vicerem nemo sentiret.' De Timoleonte Nepos: 'Nihil unquam neque insolens neque glriosum ex ore ejus exiit.' De Annibale Plutarch. in Marcello: οὐτε φωνὴ ἀφῆκεν ὑπερφραγον, οὐτε ἀπ' ὕψους τὸ χαῖρον. Compositum mentis ac vultus Agesilai habitum ita describit Xenophon: οὐδὲ ἀρνοῦσθαι φαρερὸς ἐγένετο. Plutarch. οὐδὲ ἀφῆκεν τερψαρῆς οὐδὲ ἐγρημένος. 'Gloria' pro gloriatio. P. Syrus: 'Cito ignominia fit superbi gloria.' Tacit. Ann. lib. I. 8. 'Plerique invisi sibi, sed jactantia gloriaque ad posteros.' Haec prolixius deduxi, ut affligerem correctionem Lambini insolenti gloria suspicantis legendum. Gebk.

Commiseratus sit fortunam Græciae] Scipio quoque non insultasse, sed illacrymasse fertur excidio Carthaginis, quem jussu populi Rom. eam ex-

scinderet. Generosum pectus non efferum, non insolens, sed in omni fortuna incerta rerum humanarum cogitans, ‘Dolet quoties cogitar esse ferox.’ *Locc.*

Vitio adversariorum] Callida amplitudine a se culpa et damni communis Patriæ illata. Nam, si Diodoro credimus, extitit Agesilaus φύει δραστής καὶ φλογόλαμος. Quare ne videatur impie ac sceleratè iisdem sacris, linguae commercio, cohærentes bello obtrivisse, illis versute culpam imputat. Usus est hoc colore quoque supra Alcibiades. *Idem.*

Supplicium Persarum] Similis querela Lacani lib. I. ‘Cumque superba foret Babylon spolianda tropaeis Ausoniis, umbraque erraret Crassus inulta, Bella geri placuit nullus habitura triumphos? Hec quantum potuit terrea pelagique parari Hoc, quem civiles hauserunt, sanguine, dextre?’ &c. Quia ex Agesilai dicto sumta esse, vir maximus in Not. ad eum locum observat.

Nam si, inquit] Præclare hoc, sed paullo aliter, Xenophon eodem loco.

Nosmet ipsi nos expugnaverimus] In vicem attriti sine negotio illorum dominationi patebimus. Nam dum eterne in alterum vindictæ cupiditate et odii rancore fertur atque intentus est, nihilque præterea aut metuit aut cogitat; sic externis hostibus per se ipso ad interitum ac perniciem suam viam sternunt ac pandunt. Justinus lib. XVI. 4. ‘Clearchus exilio facinorios redditus, et dissensionem populi occasionem invadendæ tyranidis existimans.’ Probe P. Syrus: ‘Ibi semper est victoria, ubi concordia est.’ Et Græcus: ‘Η δύνωνα μάλιστη πόλις τοῦς βαρβάρους ἀπέκρισεν.’ Tacit. de German. Morib. cap. 37. ‘Inde otium, donec occasione discordiae nostra et civiliū armorum, expugnatī legionum hibernis, et Gallias affectavere.’ P. Syrus: ‘Seditio civium hostium est occasio.’ Sallustius Oratione 2. ad C. Cæsarem de-

Rep. Ordinanda: ‘Qua tempestate urbi Romanæ fatum excidi advenit, cives cum civibus manus conserturos; ita defessos et exangues regi aut nationi praedæ futuros.’ Pausanias Hermione: ‘quantas hæc discorditas Clades importet familiæ.’ Gebhard.

Cap. 6. Apud Leuctra] Vide Epaminondæ Vitam. Longol. Accidit illa calamitas Olympiad. cii. ann. 2. Sed observandum, in Epaminonda apud Leuctram dici, pro Leuctra. Quæ generum et numerorum Enallage in nominibus urbium a veteribus frequentata. Sic τὰ ιερούλαμα, et Hierosolymam; et Hierosolymas dicebant; ut Leuctra, Leuctram, Leuctras. Atque ita in ceteris. Keuchen.

Ut si de exitu divinaret] Ήδοξε θεῖα χρησμὸν εἰργάκειν, inquit Diodorus. Becler.

Essetque sine mari oppidum] Ex precepto Lycurgi. Keuchen. Viri enim Lacedæmoniæ fortitudine sua pro mœnibus erant. Seneca Rhetor Suasor. II. nt nos quidem emendabamus: ‘Non est Sparta lapidibus circumdata. Ubi viros habet, ibi muros non habet.’ Et mox: ‘Muri nostri arma sunt.’ Schottus. Olim Græci urbes sine muris habuerunt, ut Thucydides in Proæmio scriptum reliquit. Spartam nullis fuisse septam mœnibus, testatur Plato Dialogo VI. de Legibus, Plutarchus in Lysandro, in Apophth. et instit. Lacon. atque alii. Ovidius Spartam immunitam vocavit; sic enim ait Metam. X. ‘Cum Dens Eurotam, immunitamque frequentat Sparten.’ Sed Livius lib. IV. V. et VIII. Decadis quartæ, Spartam muris fuisse circumdata demontrat. Et lib. IX. ait, urbem hanc Dccc. annorum spatio nulla habuisse mœnia. Quando primum Spartani armis diffisi, urbem murorum praesidio clauserint, docet Justinus lib. XIV. 5. Livius lib. 4. Decad. IV. Tyrannos, ait, Spartæ muros, cum prius nulli fuisserint, planis apertisque locis construx-

isse; altiora vero ac difficiliora loca
armatorum fuisse præsidis firmata.
Magius.

Locum extra urbem editum] Polyænus vocat λόφον ἵερον Ἀρτέμιδος Ὁρθίας ἔγγος Πατρίνης, Strateg. lib. II. Plutarchus εὐερῆ καὶ δυσεβίαστον τόπον.

Simulata laudatione recuperaverit] De persona rarius. Supra tamen Pelopida: ‘Hunc Epaminondas recuperavit bello.’ Cæsar de Bell. Gall. lib. III. 8. ‘quod per eos suos se obsides, quos Crasso dedissent, recuperaturos existimabant.’ Frontin. lib. I. 8. ‘Bello Punico quædam civitates, quæ a Romanis deficere ad Poenos destinaverant, cum obsides dedissent quos recipere ante quam desciscerent studebant, simulaverunt seditionem inter finitos ortam, quam Romanorum legati dirimere deberent, missosque eos velut contraria pignora retinuerunt, nec ante reddiderunt, quam ipsi recuperarent suos.’ Tacit. Ann. IV. 73. ‘acri pugna hoste pulso recipiunt cohortes alasque fessas vulneribus.’ Val. Max. lib. v. 2. 5. Q. Terentius Culeo Africani ‘superioris currum triumphantis, quia captus a Carthaginensibus ab eo fuerat recuperatus, pileum capite gerens, secutus est.’ Gebh.

Cap. 7. Se nunquam refecerunt] Translatum ab iis, qui a deliquio aut gravi morbo se recolligunt. Ovid. ‘vix me grandævus Acestes, Vix mater gelida mœsta refecit aqua.’ Infra Hamilcare: ‘Si paullulum modo res essent refecæ.’ Tacit. Ann. XI. 17. ‘Rursus Longobardorum opibus reflectus per hæta per adversa rea Cherascas afflictabat.’ Sallust. ‘Quo et cæterorum animos reficeret.’ Timoleonte: ‘Cum Siciliam recreare constinisset.’ *Idem.*

Ille omnibus, qui a Rege defecrant] Meminit istius rei Xenophon in Agesilao.

Cum maxima munera ei ab Regibus] Tacho imprimis et Mausolo. Xenoph. ibidem.

Nihil de victu, nihil de vestitu. Laco-
num mutavit] Plutarchus apophth. Lacon. Οὐδὲ τὰ περὶ τὸν βίον καὶ τὴν διατραπὴν διὰ τὰς τοσαύτας εἰστυχασκαὶ νίκας ἡλλαζεν οὐκαδέπανελθόν. Lamb.

Eurysthenes] Aristodemii filius, Proclis frater: de quo supra hac eadem vita in principio. *Idem.*

Sic enim erat instructa] De frugalitate Agesilai in victu cultique corporis, multa Plutarchus in vita. Schott.

Cap. 8. Sic maleficam nactus est in corpore] Quam heic Nepos natum vocat ‘maleficam,’ Ovidius non inventus ‘difficilem’ dixit, Epist. Sapphus: ‘Si mihi difficilis formam natura negavit, Ingenio formæ dannata rependo meæ.’ Gebh. Ultraj. editio: *In corpore fingendo.* Nam et statuta fuit humili et corpore exiguo: qui autem virtutes, &c. omissis quæ interjecta sunt. Scriptus liber et Savaro: *In corpore exiguo et claudus altero pede.* Schott.

Exiguus] Athen. lib. XIV. ex Theopompo. Savaro.

Et claudus altero pede] Loripes. Lambin. Justinus lib. VI. 2. ‘Erat enim pede claudus.’ Vide Plutarch. Savaro. De Oraculi responso Pan-sanias in Laconicis et alii.

Quum annorum octoginta] Xenophon in Agesilao: ‘Ἐγεγόνει ἐγώ ἀμφὶ τὰ ὑδόκουρα, id est, natus erat annos circiter octoginta. Plutarchus autem, ὃντες ὑδόκουρα γεγωνὼς ἐγώ, id est, supra octoginta annos natus erat.’ Lamb.

Subsidio Thaco in Ægyptum ivisset] Nectenabo ait Polyænus in Agesilao, lib. II. Comm. 22. Gebh. Hic rex Hercynio fuisse videtur. Lege Justinum lib. VI. *Magius.* Sed hoc Agesilai incepit et factum, scribit Plutarchus fuisse a plerisque improbatum et reprehensum. Lambin.

Et in acta cum suis accubuisset] Id eat, in littore. Virgil. Æneid. lib. V. ‘At procul in sola secreta Troades acta Anchisen flebant.’ Græci enim *littus* ἀκτὴν vocant. Plutarchus ait, ‘in herba circa littus.’ *Mag.*

Ut terra tecta esset stramentis] Hoc cum Gallis et Germanis Lacedæmonii habent commune. Athenæus: Κελτοὶ τὰς χώρας προτίθενται χόρτον ὑποβάλλοντες, καὶ ἐπὶ τρακτέων ἔγινον μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπρημένουν. Gebhard.

Negque huc amplius quam pellis esset injecta] More scilicet rustico, et priscorum, quibus id genus strata et cibilia erant, stramentis et pellibus parata, et de quibus nos affatim lib. II. 16. Miscellaneorum. *Mag.* Simile quid de Tuberone Stoico narrat Cicero Orat. pro Muræna.

Hominis non beatissimi] Vetust. Codex noster *homines non beatissimos*. Sed nihil interest. Schott.

Præter vitulina] Plutarchus: ‘Muneribus allatis adductisque, farinam, vitulos, anseres accepit: bellaria, unguenta repellebat.’ Idem Plutarch. in apophth. Lacon. hoc factum dicit apud Thasios, cum per eorum agrum cum exercitu iter faceret Agesilaus. De muneribus a Thasiis Agesilaō missis, legere ne pigate quæ ex Theopompo retulit Athenæus lib. XIV. 29. *Mag.*

Coronas] Quæ siebant ex gramine quodam non magni pretii, quod βύθλον Græci vocant, unde charta conficiebatur: et taleis coronas non rejecisse dicitur Agesilaus, ut refert Plutarchus ex Theophrasto. *Lambin.* Refert Athenæus lib. xv. 6. ex Theopompo, Ἑgyptios Agesilao in Ἑgyptum proficiens, inter alia munera ‘papyrum coronarium’ misisse. Plin. lib. XIII. 11. papyri florem ad Deos coronandos usui fuisse dicit. Idem lib. XXI. 2. Ἑgyptiarum coronaarum mentionem facit. *Mag.* Sed coronarum apud veteres in conviviis multis usus, et e rosis sutilium præcipue; postea luxuria invenit e nardi folio, et veste serica versicolori fuere, quas unguentis aspergebant pretiosissimis. *Salmas.* Legendus Carolus Passchalius in doctissimo opere Coronario.

Eum ignorantia bonarum rerum] Α-

βελτερία vel ἀβελτηρία. Nam et Græcis ἀβέλτερος explicatur, τὸ βέλτιον μὴ γυνέσκων. Constat autem hoc vitium rusticitate, sinceritate judicii et sensuum; ἀγρουλη, ἀκρισιλη, ἀναισθησιολη. Boeler.

Nectanebe] Sic legendum; non, ut habent exempla Veneta, *Nathabide*. Sic enim hunc appellant Plutarchus, Diodorus Siculus, Polyænus; nisi quod διαιρέψως *Nectanabus*, et *Nectanabis*, et *Nectanebēs*; *Nectanebēs*, *Nekrāvēs*, *Nekrāvēs* ab illis nominatur. Quod autem in Apophtheg. Lacon. *Nekrāvēs* scriptum est, erratum esse puto. Nectanebum supra commoravit et Probus in Chabria princip. *Lambin.*

Ducentis viginti talentis] Plutarchus, ducentis ac triginta argenti talentis donatum fuisse Agesilaum dicit. In Apophth. vero Lacon. ‘ingenti vi pecuniae.’ *Mag.*

In portum, qui Menelai vocatur] Plutarch. Καὶ παρὰ τῷ Λιβύην χωρὶς ἔρημον κομισθεῖς δὲ καλοῦσι Μενελαοὺς λιμένα. De quo vide Strabonem lib. I.

Jacens inter Cyrenas] Alii Codices perperam, *Grenas*. Lege *Cyrenas*. Intelligit enim Nepos Libyam Cyreniacam, πόλιν Λιβύης. Latini *Cyrenas* dicunt. *Kυρήνη*, *Κυρήναι* apud Græcos. Keuchen.

In morbum implicitus decessit] Diodorus lib. XV. Ἐπανῶν δὲ εἰς τὴν ταρίδα διὰ Κυρήνης, ἐτελεύτησεν. Olympiad. CIV. ann. 4. Ἐτα. LXXXIV. Imperii XII. Vide Plutarchum.

Quod mel non habebant] Sic Plutarchus. Sed negat tamen Diodorus, et Agesilai cadaver in melle Spartam deportatum tradit, ac sepultura regia ceterisque honoribus decoratum. *Lamb.* Melle enim cadavera, quæ servari vellent, condiebant: ut hic Plutarchus et C. Elinius lib. XXII. 24. auctor est. Verro τερπτοῦς apud Nonium: ‘Heraclides Ponticus plus sapit, qui præcepit, ut cumburerent, quam Democritus, qui, ut melle ser-

varent.' Cera vero circumlinere Persarum fuisse refert Herodotus lib. i. et Cicero Tuscul. i. Plura qui de funeralibus scripserunt, in his Pet. Bellonius ac P. Victorius. Var. lib. x. 6. Joan. Kirchmannus lib. i. 8. Schott.

Atque ita domum retulerunt] Legibus enim adstricti, Reges suos Lacedæmonii domem etiam mortuos reducere cogebantur, cæteros duces non cogebantur. Longolius. Vide Turnebum lib. xxvi. 33. et bis infra in Eumene.

XVIII. EUMENES.

CAP. 1. *Eumenes, Cardianus]* Male alii *Sardianus*. Frontin. lib. iv. 7. 'Eumenes Cardianus ex successoribus Alexandri Magni.' Auctor Scholiorum in Aristophanis Aves: Καρδία νόλις Θράκης, ἡς οἱ τολθαὶ Καρδιανοὶ. Gebhard. Ab alia, Cardiopolis: post Ly simachia dicta: Alexander Myndias hanc civitatem in Eumenis gratiam immunem a tributis Philippum fecisse scribit. Longol. De Eumene Diod. xvii. et xviii. Plutarch. Front. iv. 7. infr. in Hannibale. Savar. Justin. xiii. et xiv. Est et apud Curtium et Arrianum viri mentio.

Non ille quidem major] Sic Membranae Schotti; sic et Magius et Savaro. Lambinus *fuisse* adjecit, ut ante Longolius *evasisse*; male: exaudiri enim facile potest. Schott.

Quod magnos homines virtute metimur, non fortuna] Probo hanc scripturam magis quam illam ex Officina Correctorum, *Quod magnos homines virtute metiuntur non fortuna prudentes;* nimis quod non capiunt, e vestigio pervertunt. Sic paullo ante legit: *Non ille quidem major, sed multo illustrior atque etiam honoratior:* deleto *ra* *fuisse*, ad sustinendam sententiam a correctoribus insulto. Gebhard.

Quibus Macedones floruerent] Propter Philippum Amyntæ filium et Alexandrum Magnum, qui res omium Ma-

cedonum maximas gesserunt. Lamb. Vide Justinum lib. xxxiii. 2.

Domestico summo genere] Duris Samius ex surigatione patrem ejus vicitum sibi quasi visus refert. Longol.

Calliditate] Itaque Plutarch. eum *τελεόραφον* dicit fuisse. Lambin.

Hic peradolescentulus] Annorum fere trium et viginti, ut infra ait: 'Cum ab anno vicesimo, ut supra ostendimus,' &c. Schottus. Etsi vero P. M. nutius in M. Tullii Epist. ad Fam. ii. 1. docuerit adolescentes ac juvenes ea tempestate dietos ad annum etiam tricesimum, ægre tamen adduci possum ut credam duplici ὑποκριστικῶν aonos designari, licet contendat contra Lambinum Titius Contr. lib. v. 17. Schottus.

Ad amicitiam accessit Philippi] Quam tenuit annos septem. Philippo mortuo eodem gradu fuit apud Alexandrum annos tredecim, infra. Ait Plutarchus, Philippum, cum per otium Cardiae Eumenem strenue inter reliquos pueros decertare luctarique conspexisset, pueri prudentia et fortitudine delectatum, eum sibi desumisse. Verum alios probabilius dicere, Eumenem hospitii et amicitiae paternæ causa a Philippo ad altiora provectum. Mag.

Scriba loco] Plutarchus ἀρχιγραμμάτε, id sonat, scribarum principem et

prefectum, cum quo Rex omnia etiam gravissima negotia communicabat, fuisse prodit: tales hodie Cancellarios vocant. *Longol.* Arrianus lib. v. γραμματέα appellat simpliciter: Θάλας δὲ, ἡς νόμος αὐτῷ, τοὺς τελευθέαντας, Εὐμένη τὸν γραμματέα ἐκπέμπει ἐς τὰ δύο πόλεις, τὰς συναφεστότας τοῖς Σαγγάδοις, &c. *Lambin.* Qualis Amenides Darii apud Curtium lib. vii. 3. Mullinus Alexandri ap. eund. viii. 2. Erantque ex amicis Regis, ut tradit Arrianus. De quibus desertum Brissonius lib. i. et Casp. Barthius in *Advers.* lib. i. 1. Τὰ σcriba loco ab interprete potius, quam ab auctore profecta censeo. Quid enim aliud est ad maximum habere, nisi scriba loco? Sic mox revera, et ut sunt, ejusdem significatio- nis sunt, atque alterutrum abundare videtur.

Nam apud nos] Id ex Verrinis Ciceronis et Horatii sermonibus nemini non est notum. *Longol.*

Mercenarii scriba existimantur] Loquitur Nepos de ejusmodi scribis, qui hodie secretarii, in magnarum potestatum consilii habentur (nam quod secretarius, quisvis mercenarius scriba et serviliis operas minister appellari cupit, abusui vocis dandum, omnes scimus) ideo requirit ad hoc officium, 1. familiæ honestatem: 2. spectatam industriam, id est, ἐπιθεξιόντα τὸν τῶν πρόσθιων ἐπιχειρίσει, promptitudinem exercitamat, qualis in rerum actu dextre tractando laudatur: 3. fidem. Dignitatem officii ostendit: 1. honorificentiaæ titulo: 2. gradu amicitiaæ regiæ, quæ majorum rerum ministris scil. tribuitur: 3. intimæ familiaritatis cum rege consuetudine. *Munus ipsum complectitur generali expressione.* Scriba talis omnium consiliorum est particeps. *Boeclerus.* Apud Romanos liberti fere scribæ, quia dominorum nomina induerant: sic M. Tulli. *Laurea* fortasse Ciceronis libertus, de quo Epist. ad Fam. lib. v. 20. Plura de scribis in *Verrini*.

Delph. et Vgr. Clas.

nis actionibus. De Notariis vero et tabellionibus Ausonius et Wouwerius in Polymathia et Johann. Brodæus Miscell. iv. 9. *Schottus.*

Ilio imperfecto] A Pausania. Vide infra De Regibus. Contigit illud Olympiad. cxii. ann. 1. Eumenes auctem regulis tutor datur Olymp. cxv. ann. 1. *Chronolog.*

Præfuit etiam alteri equitum alæ] Altera erat in Vet. Codice Gifanii et nostro ἀρχαικῶς, ut una pro uni Lurectius dandi casu, ut ibidem docuit Gifanius. *Schott.*

Quæ hetærice appellabatur] Quasi socialis; id enim vox ἑταιρικὴ sonat. Longolius, *Eretrice* legit: sic dictam fortasse existimans, ab Eretria, Eubœæ insulæ oppido. Sed ego ejus lectionem, quod vetustis codicibus non asseratur, haudquaquam approbaverim. *Magius.* Meminerunt ejus plurimi Græcorum, Diodorus lib. xviii. Arrianus lib. vi. de rebus gestis Alexandri, et Harpocratio in voce τετράποδος. Atque ita vocabatur honoris causa ala equitum apud Macedones, ab amicitia et veluti sodalitate regia.

CAP. 2. Alexandro Babylone mortuo] Olympiad. cxiv. ann. 1. Vide infra De Regibus.

Cum regna singulis familiaribus dis-
pertinentur] Lege Josephum Antiquit. lib. xii. 1. Auctorem historia Machabæorum lib. i. 1. Justinum, Orosium iii. Arrianum, Dexippum Atheniensem de rebus post Alexandrum in Photii bibliotheca pag. 115. et Arrianum ibid, pag. 123. et passim alio.

Cui Alexander moriens annulum suum dederat] Justinus lib. xii. 15. ‘Sexto die præclusa voce, exemptum digito anulum Perdicæ tradidit: quæ res gliscentem amicorum dissensionem sedavit.’ Consentit Lucianus in dialogo Diogenis et Alexandri; Dexippus apud Eusebium, Curtius, et reliqui. Ex hoc actu et aliis exemplis

Nep.

2 Q

observat Kirchmannus in Cancellario
iv. 2. priscos principes sigilli sui
custodes ipsos fuisse. Hereditatis
autem transmissæ indicium id habi-
tum, ex Val. Max. vii. 8. 5. 8. et 9.
Casaubonus ad Suetonium Aug. 94.
tradit, putatque id causæ fuisse, cur
Tiberio morienti Caius annulum adi-
meret, apud Suetonium 73. Quod
nec analogia privati juris caret, ut
scilicet ita videretur totius patrimonii
jus traditum, quomodo clavibus tra-
ditis mercium in horreis conditarum
possessio tradita videtur. lib. xliv.
de contrah. empt. Ergo Alexandri
exemplo Augustus undecimo consul-
latu negotiis, Agrippæ annulum por-
rexit: apud Zonaram. Vide Kirch-
mann. de Annulis cap. 22. Apud
Saracenos idem obtinuit: unde 'an-
nulus Chalifatus' legitur apud Elma-
cin. II. 2. in cœde Alamini: idque
signum esse principatus apud Agare-
nos, ait Constant. Porphyrog. de ad-
ministr. Imp. cap. 21. Et haec qui-
dem est communis Scriptorum calculeo
tradita narratio. *Freinsheimius.* Dio-
dor. Siculus lib. xvii. Πολλοῖς δὲ τό-
νοις καὶ δευτεροῖς ἀλγηδόσις συσχεθεὶς Ἀλέ-
ξανδρός, ἐπειδὴ τὸ ξῆρα ἀπέγυμ, περιελθε-
νος τὸν δακτύλιον, θύει Περδίσκη. Si-
mile de Antiocho testatur auctor hist.
Machab. I. 6.

Eum regnum ei commendasse] Dicitur ea ἐμφάσει, qua morituri neces-
situdines suas, aliaque amicis com-
mandare dicebantur. Vide Briss. Form.
vii. Boecl. *Eum regnum ei commen-
dasse]* Schottus e schedis commisso-
vel commendasse. Sed vel cæco appa-
ret alterum esse interpretamen alte-
rius a scriba immissum dubitante
utrum esset probius. Mihi placet
commisso loco τοῦ commendasse inferri.
Gebhard.

Craterus] Quem φιλοβασιλέα cognomi-
nant Græci, sicut Hephaestionem
φιλαλέανδρον. Utrumque Alexander
plurimum amat. Curtius lib. vi. 8.
'Erat Craterus regi carus in paucis,

et ideo Philote ob simulationem dig-
nitatis adversus.'

Antipater] Iolai filius. De quo pre-
ter alios Polyænus Strateg. lib. iv.

Mortuus erat Hephaestio] Ad Ecba-
tana. Ælian. Var. vii. 8. Febrici-
tans. Curt. x. 4. Mortem eam pre-
dixerat Pythagoras vates apud Ap-
pianum de bello civil. lib. ii. Arrian.
vii. 3. et Plutarch. cap. 124.

Plurimi fecerat] Ælian. Var. Hist.
xii. 7. 'Alexander Achillis monu-
mentum coronavit, Hephaestion Patro-
clii: significans, se ita charum
Alexandro esse, ut Patroclus fuisset
Achilli.' Atque ob ejus mortem Alex-
ander incredibili affectus dolore, multa,
qua regiam majestatem minime
decerent, admisisse dicitur. Curt.
Plat. Lucan. Senec. Miserum etiam
medicum, tanquam in curando negli-
gentior fuisset, suspensi jussit. *Geb-
hard.*

*Hoc tempore data est Eumeni Cappa-
docia, sive potius dicta]* Item Paphla-
gonia cum subiecto mari Pontico re-
gione, Trapezuntem usque, ut ait
Plutarchus. Justinus lib. xiii. Cap-
padociam cum Paphlagonia Eumeni
datam fuisse scribit. Infra vero ipsi,
præter provincias, quas acceperat,
adjectas dicit, Paphlagoniam cum
Caria, Lycia, et Phrygia. Quo in
loco contextum corruptum esse sus-
picor, atque ideo in verbis posteriori-
bus, pro *Paphlagonia*, *Lyciam* restituendam;
qua regio est in Asia mi-
nore prope Lyciam, ut Ptolemaeus
lib. ii. scriptum reliquit, estque ex
aliis satis notum. *Magius.*

Nam tum in hostium erat potestate]
Neque enim suberat Macedonio imperio,
quod Ariarathes rex tunc ha-
bebat. Longol. Plutarchus: Ἀριαρ-
άθης γὰρ αὐτῆς ἔβασιλενσε. Lamb. Quo
interfecto, ademptæ provinciæ Nica-
nor quidam præficitur. Postremo
Seleucus obtinuit. Arbitror scrip-
sisse potestatem, ut in Ciceron. Mani-
lian. legit Agellius lib. i. 7. sic infr.

in Phocione. In vet. Codic. *In se-
nectutem steterat.* Schottus.

Primus Leonnatus] Euni filius, Pel-
læus. Arrian. Ind. II. 12. Cui obti-
gerat Phrygia, quæ Hellespontum
attingit. Homo, ut eum Plutarchus
nominat, ἔμπλεκτος, καὶ φορᾶς μετὰ
ἀθεβαῖον καὶ δξεῖας. Fuerat autem
unus ex Alexandri corporis custodi-
bus. *Lambinus.*

Macedoniam præoccupare destinaverat] Vide sis Plutarchum.

*CAP. 3. Interim confusa sunt illa
bella*] His quæ postea narrantur, in-
gens lumen accendunt lib. XVIII. XIX.
et XX. quæ Diodorus Siculus con-
scripsit de rebus post Alexandri mor-
tem gestis, ubi inter alia hanc postre-
mam Alexandri vocem commemorat
hiis verbis: “Οὐ μέγας ἀγώνας αὐτῷ ἐπ-
εφίσιος συντίθεται πάντες οἱ προτεύοντες
τῶν φίλων. Adde Arrianum, Dexip-
pum, Photium, Curtium x. 9. Justi-
num, et alios.

Omnesque concurrerunt] Et impri-
mis Craterus et Antipater, Græcia
subacta, belloque Lamiaco confecto :
et postea Antigonus. *Lambinus.*

*Et parti Asia, quæ inter Taurum
montem jacet, atque Helleponsum*] Bel-
lo contra Ptolemaeum. Præfectus
tunc erat Eumenes istarum copia-
rum, quæ in Armenia erant et Cappa-
docia. Plutarchus aperte: ‘Ο Περ-
δίκας αὐτὸς ἦν Πτολεμαῖον στρατεύων,
ἀπέθειε τὸν Εὐμένην τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ
Καππαδοκίᾳ δυνάμεων αὐτοκράτορα στρατηγόν.
Armenia autem et Cappadocia
Tauro monti junguntur. Curtius lib.
VII. 3. ‘Taurus secundæ magnitudini-
nis mons committitur Caucaso; a
Cappadocia se attollens Ciliciam
præterit, Armeniæque montibus jun-
gitur.’ Keuch.

Europais adversariis] Cratero et
Antipatro, et Pithoni et Arridæo,
Alexandri ex alia matre fratri; qui
postea Philippus dictus est. *Lambinus.*

Sumnam imperii] Sic MSS. et Vett.

Accius: ‘Natus virtute sceptrum
potiretur patrii.’ Justin. I. ‘duos et
quadraginta annos post Ninum regno
potita est.’ Lib. XII. ‘Qui postea
regnum Indorum potitus est.’ Vide
Non. et Priscian. lib. XVIII. *Savaro.*

Adversus quos ducentur] Duceban-
tur scilicet adversus Craterum et
Neoptolemum. Sed Eumenes ut suos
milites celaret de Neoptolemo, non
laborabat: hoc studebat, ut nesci-
rent se adversus Craterum duci.
Lambinus.

Quam milites sui scirent] Miris hoc
Eumenis consilium laudibus effert
Plutarchus. Sed idem ante hoc
prælium aliud commemorat, in quo
Neoptolemus victus cum paucis equi-
tibus fugerit. Lege etiam Diodorum
lib. XVIII. Justin. XIII.

Deterior] Ultraj. deteriore: sed re-
tineo deterior, id est, inferior. Schott.

*CAP. 4. Qui secundum locum imperii
tenebat*] Nam sinistro cornu præserat.
Craterus autem dextro, summamque
exercitus administrabat. Diodorus
de utroque loquens, ait Neoptole-
mum Crateri jussu, sinistro cornu
præfuisse: Πάντων δὲ προθύμων γενο-
μένων, έταιξε τὴν δύναμιν, τοῦ μὲν δεξιοῦ
κέρατος αὐτὸς ἡγούμενος, τοῦ δὲ εωνύμου
τὴν ἡγεμονίαν παραδόντες τῷ Νεοπτολέμῳ,
lib. XVIII. Cæterum in Justin. lib.
XIII. 8. Crateros scribendum, ubi com-
muni mendo *Polyperchon*; ut bene
doctissimi Critici observarunt.

Qui quum inter se complexi] Hoc
Diodorus verbo Græco æque signifi-
canti expresait, συνεπλάκησαν ἀλλήλοις.
Lambinus. Justin. XIII. 8. ‘Neoptole-
mus quoque cum Eumene congressus,
diu mutuis vulneribus acceptis col-
luctatus est; in summa victus occum-
bit.’ Hanc monomachiam pulchre
depingit Plutarchus in vita Eumenis.
Löngol. Estque hæc tertia conversio,
ut ibidem observat.

Inimica mente contendisse] Diod.
lib. XVIII. Συμπλεκόμενοι τοῖς σφράγι-
σι

καὶ ταρρόλας διαθέσεις τραυμάτων ἀπεργάτηροι τοῖς θυροῖς οὐκ ἔχοντο. Gebh.

Quam alterum anima reliquerit] Neoptoleum. Qui post succisum poplitem, altero genu nesus, altero debilis, valide adhuc Eumeni restitit. A quo tandem in collo vulneratus, cecidit, et exorrectus jacuit. Plut. Diod.

Aliquot plagiis Eumenes vulneratur] Ἐγρψε τὸν ἀντίκαλον εἰς τὸν βραχίονα, καὶ τοῦ μηροῦ τρισὶ πληγαῖς. Diodorus.

Sed acr. host. instit.] Hostis Membranae nostræ ac Gisan. pro hosteis, ut veteres scribebant. ‘Instare’ autem cum accus. dictum olim notat in Luret. Gisanius. Schott.

Funere] Noster scriptus manere, vitiōse fortassis. *Idem.*

CAP. 5. Perdiccas apud flumen Nilum] Est veluti *περίφρασις* Ἰησοῦ, vix enim eam erat ingressus Perdiccas, cum per seditionem obtruncaretur. *Longol.* De miserabili transitu Nili, quo Perdiccas exercitus interiit, videndum Diodorus, XVIII.

Interficitur] De ejus morte, dissentientes opiniones Diod. XVIII. 36, vide apud ipsum auctorem. Vide et Pausaniam Atticis, et Orosium III. 23. *Bongars.*

A Seleuco] Antiochi F. qui post Alexandri mortem in divisione imperii Syria ac Babylone potitus fuit: ut tradunt Cedrenus, Arrianus, Diodorus, et alii. Estque Philopator cognominatus ad aliorum differentiam. Nec obstat, quod Josepho sit Σελῆνος, qui aliis Φιλοπάτωρ. Siquidem hæc elogia ab adulatoribus tam putida assentatione imponebantur, ut in contrariam partem plerumque sint accipienda. *Keuchenius.*

Et Antigono] Philippi regis notho; cui Asia minor per longum tempus fere paruit; cuiusque ἐπισκόπων et curator factus fuerat.

Ad Antipatrum defertur] Diodorus narrat, antequam hoc factum sit, im-

perii summam et regum curationem Pythoni et Arridæo sententia Ptolemai et Macedonum delatam esse. *Lambin.*

Hic, qui deseruerant] ‘Hic,’ id est, apud flumen Nilum. Alii libri habent; *Hi, qui deseruerant;* quam lectionem minus probo. Dixisset enim potius: *Ii, qui deseruerunt;* vel, quod malum, *deseruerant.* Idem.

Capitis absentes damnantur] Quinquaginta cum Eumene, in quibus erat et Alcetas Perdiccas frater. Diod.

Hac ille percussus plaga] Cave cum Lambino mutet in *percussus*. Nam ‘percillere’ est pervertere ac perturbare, καταπλήγειν. Cicero pro M. Marcelllo: ‘Quos amissimis cives, eos Martis vis perculit, non ira Victoria.’ Gebhard.

Etsi non frangebant] Quod vult Nepos, intelligit quoque Siracides cap. 38. ‘Η λύτη καρδίας καμψει ἵρχον.’ *Idem.*

Multitudine circumventus est] Immo prodictione Apolloniadæ. Sic enim Diodorus: Μέρα δὲ ταῦτα διὰ μὲν Ἀντίγονος διατεμψίμενος πρὸς Ἀπολλονίδην τὰ δὲ ιστέαν ἀφγούμενος παρ’ Εὐμενοῖς Lambin. Vide sequentia. Circumventus Ultraject. Schott.

Et in castellum Phrygia, quod Noras appellatur] Sic legendum ex Plutarcho, quamquam et scriptum exemplar Horam habet. *Longol.* Noram enim Plutarchus in Cappadociæ ac Lycaonie confinibus esse dicit. Strabo lib. XII. juxta Taurum locat, et sua æstate Neroassum arcem hanc fuisse appellatam scripsit. Huc se recepit Eumenes cum quingentis equitibus, peditibus vero ducentis, cum prius reliquos milites dimisisset: quod ad conservendam quidem manum perpaucos, ad occultandam autem fugam pernicios intelligeret. Auctor Plutarchus. Justin. lib. XIV. id fecisse Eumenem dicit, quia se obsidendum videret. *Mag. Long.*

In quo cum circumsederetur] Ab

Antigono, qui duobus muris castellum circumsepsit. Diod. Plut.

Substringebat caput lora] Plutarchus in vita callidum ejus consilium panlo accuratius depingit. Meminit ejus rei etiam Frontinus, Strat. lib. iv. 7. *Longol.*

Deinde post verberibus] Posterioribus ex Ms. meo emendavi: prater Diōdor. et Plutarchum, Frontinus iv. 7. hanc optimi codicis lectionem admodum confirmat.

Jumenta æque nitida] 'Nitida' opponit strigosis et mali habitus. 'Nitida jumenta' non tam ἀτευτλεγγυμένα, quam λιώντα sive λωπά. Et 'nitor' Apuleio lib. x. Metamorph. est pinguedo, seu, ut ipse loqui amat, pinguities. Ovidius Metam. libro II. 'Nitidam cape præmia vaccam.' *Gebhard.*

In campestribus] Vulgati auctiores ac planis, quod abest a Schotti codice. Lambinus ea conclusione ut adjectum omisit.

Quod cast. sub divo] Scriptus noster et Gifan. Quod castra subedio, &c. quæ impensis Gifanio ad Lucr. se probavit. *Schott.*

Simulata deditio] Justin. lib. xiv. Antigona ab hac obsidione recessisse ait, cum missa ab Antipatro Eumeni auxilia didicisset. Plutarchus, Antigono Noram obsidente, vita excessisse Antipatrum, aliquam ob causam hanc fuisse solutam obsidionem testatur. *Magius.*

Praefectis Antigoni imposuit] Hieronymo. Plut.

Cap. 6. Olympias] Filia Neoptolemi, regis Molossorum. Quæ Μύρδη prias appellata est. Consule Justin. ix. 7. Atque hæc causa est, tur in Epiro tum temporis habitatbat.

Iret] Lambinus veniret. Savaro in præpositionem premisit: magis placet lectio edita, ut et Ultraj. *Schottus.* Præpositionem habuerunt Savaronis et Schotti libri, retinetque editio Brix. s̄p̄ laudata. *Boecl.*

Quoad Alexandri filius] Ex Roxane susceptus, cuius nomen querit Lambinus, putatque ex Probi Phocione conjici posse, Philippum fuisse appellatum, Trogo autem Herculem nominari. At Herculem Justin. xi. 10. ex Barsine filium Alexandri facit. Quod agnoscit ipse Lambinus ex Diod. xx. 20. ad illum Probi locum in Phocione, nota 42. ubi verba auctoris: 'causam apud Philippum regem verbo, re ipsa quidem apud Polyperchontem jussus est dicere,' mavult accipere de Philippo Alexander, ut ei videtur, filio, quam de Ariadœ Philippo Alexandri fratre: ad quem tamen haud dubie pertinent. Verum autem nomen filio Roxanes fuit Alexander. Quod certum est ex Pausania Atticis et Boëoticis, item Dexippo apud Photium et Eusebium. Adde Porphyrium lib. x. 6. Diodorum xix. 115. *Freinsh.* Verba Porphyrii apud Eusebium: Κατέλιπε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος παιδας, Ἡρακλέα τε ἐκ Μαρσίνης [scribe Βαρσίνης] τῆς Φαραβόζου, Ἀλέξανδρόν τε δὲ Ποικίλης τῆς Ὄχυρόν τοῦ Βάκτρων βασιλέως. Quam hic Pharnabazi filiam facit, Plutarch. cap. 36. et Eumene cap. 2. Artabazi. Arrian. vii. 1. Darii regis. Sed in nomine consentiunt. *Idem.*

Nam et in Macedoniam profecta est] Lege Justin. lib. xiv. 5. et 6.

Et ibi, crudelissime se gessit] Nam cum principum passim cædes, mulibri magis, quam regio more fecisset, favorem sui in odium vertit. Justin. Confer Diodor. Siculum lib. xix. 11. Pausaniam in Atticis.

Ne pat. Phil. domus, &c.] Audacius Lambinus de suo ἀνίσθετο adjecit, *familia intimicissimos regnare, amicissimos interire.* Sequor editam lectio- nem. Magius sic, *amicissimus interire.* Schottus.

Misisse literas] Quarum formulæ et argumenta extant apud Diodorum lib. xviii. et Plutarchum in Eumene: 'Hæc δὲ καὶ παρ' Ολυμπιδῶς αὐτῷ γράμ-

μετα, δεσπότης καὶ λιταρούστης βασιλέως τοῦ βασιλεῖσθαι θεάτρῳ. Keuchen.

Verbis] Melius *rebus*, quamquam non ignorem invicem interdum permutare; ut infr. in Timoleonte, ‘quibus rebus adeo ille est commotus: ubi *verbis* Lambinus edit, notatque Savaro. Schottus.

Cap. 7. Bellum adversum Antigonum Olymp. cxv. ann. 4. Vide Diod. xix. 43. Platarch. Justin. xiv. 1. et 2. et seq.

Peucestes] Qui in numerum corporis custodum allactus fuerat ab Alexandre post victoriam Indicam, cum anteau fuisse hypastis, id est, clypeigerulus, ut tradit Arrianus lib. vi. sub extrem. ubi narrat idem, tum corporis custodes, id est, σωματοφύλακες Alexandri fuisse septem; Leonnatum Antei F. Hephaestionem Amynoris, Lysimachum Agathoclis, Aristonoum Pisaei, qui omnes erant Pellei: Perdiccam Orontem, Ptolemaeum Lagi, Pythonem Crates; ad quos accessisse Peucestem, quem cogitabat Alexander Persidis satrapam constitvere. *Lamb.* Meminorunt ejus Plutarch. Arrian. vi. 2. Diodor. xvii. 99. Curt. ix. 5. Julian. in Cœsaribus, et Plin. xxxiv. 8. qui ipsum Alexandri Magni servatorem appellat, Polysen. et alii veterum.

Tum autem obtinebat Persidem] Cujus satrapa constitutus ab Alexandre. Arrian. vi. 5. Et in qua provincia postmodum remansit. Diodor.

Antigenes] Lamb. Aldum secutus, Trutamus, vel Tentamus, cum rectius legatur *Antigenes*. Nam hic princeps phalangis erat; Tentamus secundum imperii gradum obtinebat. A Polyeno in Eumenie lib. iv. 2. vocatur Teuropatrys. Constabat autem ipsa phalanx ex viris delectis, robore et proceritate corporis eminentibus, qui argyrapides ideo μεγίστους ἀνδρῶν a Polyeno appellantur. Gebh.

In principiis] ‘Principia’ heic pro loco accipiuntur castrorum Alexan-

dri, ut bene notavit lib. iv. 10. eamrum Observationum eruditissimus Gronov. & εργατηρίῳ, Appianus, Αντιβ. Vel in loco principis in castris, videlicet, & προπόδιος, & μέσης εργατηρίῳ, in mediis castris, Polyenus. Lamb.

Nomine Alexandri statuit tabernacula] Distingue duos mores circa principum honores solitos usurpari, quos multi perperam confundunt. Unus fuit, ut absentibus aut mortuis sella poneretur in theatro cum corona: cujus rei expressam similitudinem vidimus in multis nummis. Dixit pridem de hoc Just. Lipains ad Annal. ii. docte et accurate. Sed videtur Romani a Græcis id didicisse. Nam προεδρία merentibus illam, non solum decernebatur Athenis et in aliis urbibus Græciæ, sed etiam posteris ipsorum. Ad cujus rei memoriam primo institutum, ut etiam mortuis sellam ponerentur. Deinde Reges sibi et suis hunc honorem tribuerunt. Alter mos fuit, ut in pompa Circensi, quam unus optime describit Dionysius Halicarnass. lib. vii. cum simulachris Deorum, inferretur Principis imago in thessæ et fere sole acut imagine Numinum. Rea, ut puto, inaudita Roma ante Cœarem. Apud Græcos simile quid observamus. Athen. in narratione pompa Philadelphi: Επέμβενες δὲ καὶ βρόνι τολλοὶ & διάφρατος καὶ χρυσοῦ κατεσκευασμένοι, ἵνα δέ τὸν διάφρατον χρυσῆς ἐπὶ ἄλλου δὲ κέρας χρισθῶν, ἵνα δὲ τοῦ ἄλλου δὲ κέρας στέφανος χρυσοῦ, καὶ τοῦ ἄλλου δὲ κέρας διάφρατος. ἐπὶ δὲ τῷ Πτολεμαῖον τῷ Σεπτῆρος ὅρνεα στέφανος ἔργον, τοιούτων κατεσκευασμένος χρυσοῦ. Ait traditam inter res divinas, quas paulo ante commemoravit, sellam Ptolemaei Soteris, cum corona aurea: nec non sellas multas aliorum; quorum nomina exponit. Ubi vides non obsecrum vestigium utriusque moris ante expositi. Cesarb. Adi Panthal. de Coron. lib. x. 10. Est hoc consilium

Ptolemai apud Curtium x. 6. ‘Mea sententia huc est, ut sede Alexandri in regia posita, qui consilio ejus adhibebantur, coëcant, quoties in commone consalto opus fuerit: eoque quod major pars eorum decreverit, stetur.’ Boeclerus.

Eoque omnes quotidie convenire] Num deditabuntur ad eum tanquam ad inferiorem accedere; et ipse Eumenes erubescet ante ipsorum fores conspici. Platarchus: Οὐρανὸς θεοῖς τοῦτον τὸν αὐτὸν, οὐρανὸν ἀκάλυπτον θεούς τούτους δέσποινας.

Gebh.
CAP. 8. *Hic in Paratacia cum Antigono confixit]* Diodorus Siculus lib. xix. ‘Instructas exercitus Antigoni adversus Eumenem et Satrapas in Paratacia.’ Stephano Παρατάνη, καὶ λαός Μηδίας. Ptolemaeo Parataciē Medio accensentur. Isidorus Characenus Secastenon regionem et Parataciēnem, eandem statuit; θεοῖς Σωματοῦ Διονύσῳ Χρυσῷ, καὶ Παρατάνη. Salmas. Noster codex Imperatatis profert editque. Magius ac Longolius non recte, nam annos habebat fere quadraginta: verius Gisaniū schēda in Paratacia. Lucret. Collect. dicto, *Sola loca*; sequiturque Lambinus: et sic Ultraj. Edit. Ann. 1542. Schott. Imperatus legit Schottus Obs. III. 2.

Ipsa infinitima regione Persidis hyematum copias divisit] Nihil hic ego muto, quamvis Lambinus malit, infinitam regionem, et alii dimisit. Utrique male. Nam nullum hoc motam ad locum agnoscat lector: et quamvis coegerint milites, tamen ipse divisisse Eumenes intelligendus est, quia cum obsecrare eorum licentia non posset, factus est comes, quo plus auctoritas haberet. Ipse Plutarchus vertit εἰς τὰ χειρῶν καρρεπάρρο. Gebhard. Ceterum per finitimam regionem intelligenda est Gabienā, ut Plutarchus et Diodorus appellant. Polyenus Gabienam vocat, estque in situ Me-

die, iuxta Ptolemaeū lib. vi.

Namque illa phalanx Alexandri Magi] Argyraspides. Lambin. Mag. Confer Justin. xii. 7. Curt. iv. 13. Livium xxxvii. et alias. Simile quid instituit Imp. Alexander Severus apud Lamprid. in vita, cap. 50.

Ut nunc veterani faciunt] In quorum arregantiam, fastidium, importunitatem acriter invehitur Cicero Philipp. xi. 14. 15. Boecler.

Statuit aliquid sibi consilii novi] Sic Diód. I. xix. Καὶ δὲ τὴν Ἀστελλήν τὸν μὲν χαμάξαν ἐν Γαδαράλοις τῆς Μηδίας, καὶ θεωρῶν τὴν ἀντραῖς δύο τριανταφύλακας τὴν τῶν πολεμίων, διατεθεῖστέραν οὖσαν τὴν τῶν πολεμίων, διατεθεῖν ἀνελπίσαντες αὐτοὺς ἀντίθετοι, καὶ πατροπεγγύσαντες. Lambin.

Sin per loca sola contendere] Quia paulio ante vocat ‘deserta,’ διὰ τὸ ἔρημον χάρας. Solitudinem hujus loci describit Polyenus. Gebhard. Praetor Lucret. lib. vi. et Propert. Sallust. ‘locā sola et nuda gigantum.’ Saverio.

Ad hanc rem conficiendam, imperavit quam plurimes utres atque etiam culos comparerit] Artis sive ingenii remedium naturæ defectum supplet. Polyeenus in Antigono, lib. iv. 11. προέρχεσθαι διὰ σάρανθας μηλούς δασούς, καὶ κλάσαι τούτους θύεσ. Curt. lib. iv. 69. ‘Aqua etiam defecerat, quam utribus camelli devixerant, et in arido solo ac fervido sabalo nulla erat.’ Gebh.

Post hac pavulam] Καὶ πρότις τοῦ θύεσ καὶ χλάδιον αἰτηρική. Idem.

Cibaria cocta] Decem dierum. Στράβων ἡμέραν πέμψαστα ξενοῦ. ‘Cocta cibaria,’ forte ξενοῦ, quae igne non indigerent. Vide Polyeus, in Antiochii Selunci F. lib. iv. ‘Αντίοχος δὲ προστάτας ξενοῦ στράτου τημέρην κοπῆσσεν. Idem.

CAP. 9. *Cum ex fumo castrorum ejus]* Notanda est elegans vocis cum, et veluti transposita usurpatio ad hunc medium: *Dimidium fere spatium consumecrat, cum ex fumo castrorum ejus*

allata est suspicio: pro, cum dimidium spatiū conficeret, *allata est suspicio*. Boeclerus. Atqui non ex fumo, sed ex fulgore hostium præsentiam conjectabant. Plutarch. Θαυμάστε τὸ τῶν πυρῶν πλῆθος. Nam etsi plana esset regio, per quam incedebat Antigoni miles: tamen circumdata erat collibus editis, ex quibus facile erat, quamvis longo intervallo, fulgorem ignium animadvertere. Gebhard.

Suspicio allata est] A barbaris, qui spectantes totam regionem montes incolebant. Nuncium autem attulerunt Camelis cursoribus. Ubi notes velim, quos ἵππωντας κακήλους vocet, Diodoro dici δραμάδας. *Idem*.

Ad Eumenem] Diodorus, ‘ad Eumenem et Peucestam.’ Plutarch. ‘ad Peucestam, qui propius ab hostibus aberat.’ Lamb.

Tribubantibus] Ἀμηχαροῦς sive ἀθυμοῦ. Gebhard. Nonius: *Tribubare, trepidare*. Utitur Cicero Philipp. viii.

Ut non minus totidem dierum spatio] Plutarchus, Eumenem, ait, pollicitum, se hostibus statim velocitatem repressurum, ut triduo exspectatione tardius adventarent. Mag.

Ad Antigoni refrenandum impetum] Celeritatem retardandam. *Refrenare impetum* videtur Plutarchus reddidisse ἐπιτῆσαι τῶν πολεμίων τὸ τάχος. M. Tullius in Antonium: ‘Brutus Antonium invadentem in Asiam a progressu arcuit, a reditu refrenavit.’ Gebhard.

Ad Antigoni autem refrenandum impetum] *Refrenandum* tralate. Epicurus: οὐ γὰρ κατρέπεται εἰ ταῦτα ἔτοιοι, &c. Vide Gifan. ad Lucretium. Knech.

Qui obvii sunt itineri adversariorum] Lambin. erant; quod non persuadet. Nam ex tabernaculis suis jussit quosdam procedere obviam adventantiibus Antigoni militibus. *Idem*.

Ut prima nocte, quam latissime possint, ignes faciant quam maximos] ‘Prima noctem’ vocat, quam alii primam vigiliam. Antiquissimi νυχτέμερον distribuebant in partes octo,

quarum quatuor noctis erant, tofadem diei. Et noctis quidem proprie appellabant vigilias, diei vero horas. Primam vigiliam cum Solis occubitu ordiebantur, secunda cum nocte media desinebat, et ab ea deinde intium suum tertia, post hanc cum Solis ortu et diei quartam finiebant. Ex hac noctis divisione orta est totuplex partitio vigiliarum militarium, Vetogetio, aliisque passim scriptoribus memorata. Sed apud Ceutorinum partes νυχτέμερον sedecim sunt, quae ad numerum duodenarium redegit Macrobius Saturnal. lib. i. 3. Meminit et Alexand. Neapolitanus Genial. lib. iv. 20. et lib. i. 12. Cæterum causam, cur prima vigilia quam maximos ignes facerent, reddit Diodorus lib. xix. Plutarchus ait, ἐν διαστήμασι accensos ignes fuisse; et addit continuo, Eumenem more στρατοδεύτων strategema illud instituisse. Quibus consentanea sunt, quæ in eadem narratione commemorantur a Polyæno, Strategem. lib. xv. Knech.

Adisciplina exercitorum consuetudine] Scilicet ignium faciendorum. De qua Lipsius in Milit. Romana. Boecler. Cur autem quarta vigilia nullus fieri voluerit ignes Eumenes, inquitendum est. Nam Epaminondas Sparta repulsus jubebat suos ἑστήρες φυλακῆς (quartam capio) πυρὶ καίειν τὴν παρεμβολὴν. Diodor. lib. xv. Gebhard.

CAP. 10. Vicit consilio] Quod post cognovit ipse Antigonus. Plutarch. Ήσθέντο κατεστρατηγημένος ἦν Εὔπερτος. Lamb.

Perfidiaque militum] Justin. lib. XIV. et Plutarchus in eodem Eumene, ad hoc facinus impulsos Argyraspides dicunt, quo uxores, ac liberos, sive que que in praedio amiserant, ab Antigono recipierent. Mag.

Antigone est deditus] Olymp. cxvi. ann. i. Chronol. Apud Justin. lib. XIV. et Plutarchum exstat expostatio ejus ad milites, quos coarguit

preditionis, mirum in modam virilis et acerba. *Longe.*

Quam exercitus ei sit] Justinus 'quater' dicit. *Mag.*

Quam cum non prodere] Perdere in vulgatis; sed Festo, prodere perderet; et Lucretio non semel, observante Gifanio. *Schott.*

Seleucus] Babylonie praefectus. *Lambin.*

Lysimachus] Cui Thracia erat tradita, cum regionibus finitimiis. *Idem.*

Ptolemaeus] Ægypti satrapes, opinione hominum Lagi filius; re Philiippi. *Lambin.*

Hi, qui circa erant] Id est, ei *τοις αὐτῷ*, ejus comites et familiares. *Idem.* Cicero modo Graece dicit, modo Latine. Meminit hujus loci Cassaubonus ad Suetonium lib. IV. 10.

CAP. 11. *Ut acerrimum, inquit, leonem]* Sic Plutarchus: 'Quærentibus autem iis, quibus custodiendas Eumenes fuerat traditus, quomodo asservarent: "ut elephantum," inquit, "aut leonem."

Fructum oculis ex ejus cassi cepere] Id est, oculos pascere. Contrarium est 'oculis dolere.' Teren. Phormione: 'Vin' primum hodie facere, quod ego gaudeam Et quo tuo viro oculi doleant?' Celsus Cario ad Cicer. Epist. lib. VIII. 15. 'Numquam tibi oculi doluisse, si in repulsa Domiti vultum vidiisse.' Explicat Pet. Victorius Var. Lect. lib. II. 5. et Turnebus Adversar. lib. XI. 1. *Schott.*

Colloqui] Legendum fortasse est, alloqui: id *ταρπυρεῖν*, *ταραμβύεῖν*. *Lambin.*

Ut sic deuteretur vicio] Unde, hic se uteretur Lambinus conformavit. Retineo tamen scriptorum codicum lectionem deuteretur; prius quidem atque inusitate pro abuteretur, ut 'denasei' veteres dicebant pro mori. Cassius Hemina Ann. I. II. 'Quæ nata sunt, ea omnia denasci aiunt.' *Schott.*

Car non in prælio] Meminit Plutarchus ejusdem questionis et re-

sponsi in Vita Eumenis.

Quod namquam cum fortiore sunt con-gressus] Hunc quasi morem Eumenes habuit, ut et imperaret juxta in acie, et pugnaret. Quo et Plutarchi ob-servatio pertinere videri potest, cum Eumenem φιλοπόλεμον καὶ φιλόνεαν notat. Locus est ipsa comparatione ejus cum Sertorio. Nam eorum vitas commisit. *Bachnerus.*

Decidi] In hanc calamitatem in-cidi: dejectus de fortuna mea sum. Nam 'cadere' et 'decidere' dicun-tur, qui adversam fortunam incur-runt. Vide Laberii Mimos. *Idem.*

Quam figura venusta] Πᾶν τὸ σώμα δημηρωμένον καὶ σύμμετρον. Venustas enim hic decentem membrorum inter-se competentiam notat. Vide Plu-tarch. in Eumene. *Boceler.*

CAP. 12. *Plerique omnes]* Attica locatio. Priscianus lib. XVIII. πλεῖστοι δὲ τῶν τοῦτο λέγουσι ἀνθρώποι. Vide Servium Æneid. I. p. 181. A. Gel-lium Noct. Att. lib. VIII. 12. *Keuck.* Nearchus enim et Demetrius Antigo-ni F. et nonnulli alii Eumenem servari cupiebant: cæteri omnes necari vole-bant. *Lambin.*

Et quotidianum victimum amoveri] Sic Plutarchus: 'Οι δὲ οὖν Βοῦς τῷ Ἀντιγόνῳ τὸν Εὔμενον κτενεῖν, δεκάστερον αὐτῷ τὴν τροφὴν ἀφελεῖν.' *Idem.* Similem viam ad mortem sibi fecit Atticus. De quo infra in vita ejus cap. 22. *Eruet.*

Negabat, se ei vim allaturum] Quasi vis non esset, inedia ac fame hominem exhaustire. Certe in Cod. de custod. reor. lib. I. inter crudelitatis exempla refertur. Rittershusius in Nov. XII. 14. 8. nullum violentæ mortis genus fangi posse crudelius ostendit, quam fame necare. *Loccenius.*

Non amplius, quam triduum] Καὶ δέ μη δὲ τρεῖς ἡμέρας ἄντος, οὐτε τρεῖς τελευτῆς τροπήγετο. *Lambin.*

Cum casta moverentur] Αἰρεῖσθαι θραγύνης γενομένης. *Idem.*

Jugulatus est] Εἰσοδέμαντες βορρων

ἀποσφόρτουσιν αὐτὸν. *Idem.*

A custodibus] Quibus assignari eum Antigonus præceperat. Vid. Justin. xiv. 4.

Cap. 13. Septem annos Philippus apparetur] Mss. Boecleri et quidam editi permisit: quod Magius corruptum putat. ‘Parere’ tamen idem esse quod apparere, dudum erudit monuerunt. *Basius.*

Usi] Verissima correctio Freinsheimii pro xxi, viii. (sc. annos) legentis in comment. ad Curtium. Annos enim putat, et nihil facilius fuit, quam ut nota numeri transiret in vocem. *Bascl.*

Macedonum perjurio] A quo ipse aibi postea metuit Antigonos; quare eos callida ratione separavit et quasi ex oculis amovit. Polyc. in Antigono lib. iv. 15. ‘Αργυρόποτας, οἱ τὸν Εύμενην δορυτάρην αὐτῷ παρέδωκαν, ἐπίμερος δυνατοῖς. Τὸ δὲ θεοτοκὸν αἰώνιον φιλαπόθεμον, χιλίου μὲν αὐτῶν θύει συμβίχουσιν εἴται Σεγύρις τῷ οὐράνῳ τῷ Αράχωσις. Inquitendum est in verum nomen ejus Satrapis, qui Arachosis tunc præserat, et cui mille Argyraeptiam suppetias misit. A Polyzeno appellatur Σεγύρης. Diod. lib. xix. *Σεβίρης* μὲν, inquit, τῆς Αράχωσις ἡγούμενος παράγοντας μὲν χιλίους. Propterea ad verum, et unde quoque de vitio liquet lectionis apud Polyzenum τῆς Αράχης. Plutarchus quoque corruptus hoc in nomine est: Τοῦ Αργυρόποτας παρέδωκεν Μαραθίῳ τῷ δομούσῳ τῷ Αράχωσις. Neque non et Arrianus: Οὐαρά δὲ συπαρεῖσθαι ταῦτα έρει. Totius δὲ πόρον τολε-

προσαρέσθαι Σεβίρης τὴν συπαρεῖσθαι δέχεται. Legendum sped istos omnes Σεβίρης. Fundam habeo hec correcionis Q. Curt. lib. ix. 58. ‘Proposito igitur regioni Siburtio (namque Memnon præfetus ejus auper intererat morbo) in Carmaniam ipse processit.’ Sciendum autem est ex lib. vii. 16. Memnonem a Rege Arachosis prætorem datum quatuor millibus peditum et sexcentis equitibus in præsidium relictis. Præterea Diodorus, ipsum, apud quem hujus purpurati nomen integrum restitit, lib. xviii. Kal. Σεβίρης μὲν Κοντερ Αράχωσις καὶ Κεραποτα. Denique Justin. lib. xlii. 4. ‘Arachosii Gedrosique Sibyrtio traduntur.’ Gebhard.

Quod nemo Eumene vivo rex appellatus est] Quia ipse Eumenes rex erat: quare a Suidā vocatur βασιλεὺς Μακεδόνων. Et paullo post: Διηρήθει τοῦ πλατεϊοῦ οδοῦ τοῦ δέντρου τοῦ οὐρών βασιλέων γενήσαρος. Vide ibidem plura. Ernestus.

Propinquus ejus sepeliendans] Propter amicitiam, quam olim cum Eumene vivo contraxerat. Διὰ δὲ τὴν προγενεράτην φύλακα. Diodor. xix. Confer Plutarchum.

Ad matrem, atque uxorem] Diod. Πολὺ τοῦ οἰκουμένης. Plutarch. Τῇ γυναικὶ, δὲ τοῦ πατρὸς. Uxor erat Barsine, natione Persica, Artubani filia, ex qua filium Hercalem suscepit Alexander. Meminait Curt. x. 6. et alii. Sed apud Porphyriam corrupte legas Μαρπίην pro Βαρπίῃ.

XIX. PHOCION.

CAP. 1. *Phocion*] Phoci filius. Suidas in *Fenlow. Ernst.* Sic quoque *Elianu*s *Var. II. 16.* Cochlearium fuisse patrem, testis idem *xii. 43.* ubi vide not. *Cl. Schefferi. Bosius.* De hoc Plutarch. in ejus vita, in *Politici*s et alias. Diodor. lib. *xviii.* Polyænus

lib. *iv.* Athenæ. lib. *x.* Val. *Max. iii.* 8. et v. 3. Suidas. Savaro. Et alibi *Æsch.* de fals. leg. Athen. Hujus Hermam, sed capite truncatum, hæc forma exhibent Imagines Ursini numero 109.

PHOCION.

Apud Fulvium Utriusque
in schedis ex marmore.

Etsi saepe exercitibus praefuit] Quadrages et quinquies, auctore Plutarcho; cujus haec verba sunt: 'Constat enim inter annos, cum exercitu praefuisse quinquies et quadrages, cum ne semel quidem in comitiis interfuerint, sed cum ciues semper arcovisissent, et suffragia suis creassent.' Lambin.

*Magistratus cepit] In Attico: 'quod neque peti majoram more, neque capi possent.' Ibidem: 'Honores et divitias capere.' Ibid. 'Quos honores quibusque temperibus cepisset.' Sidon. lib. *ix.* Epist. ult. in Carm. 'Capiens honorem.' Vide Not. *Savaro.**

Natior integritas est vita] Valer. Maximus lib. v. 3. 'Phocion vero his dicitibus, que ad pacandum boni-

nem potentissimam judicantur, eloquentia et integritate instructissimus.' Hinc illa vox Demosthenis concionantis: ἡ τοῦ ἐρῶ λόγων σφέρει μὲν πολὺς ἔργα. Auctor Lamblichus apud Stobensem. *Knechen.*

*Quam rei militaris labor] Immotulatas ejus res militare gestas, et fuctiones imperatorias commemorat Plutarchus in *Phocione.* Et ejus uxor ornamenta sua dicebat esse, Phocionis viri sui consilia factaque imperatoria, ut tradit Plutarchus ibidem, et refert principio libelli *repl. novicis.* Quinetiam statis octogesimum agens annum, exercitui praefuit, aut corde praesesse jussus est a populo, ut ex eodem Plutarcho intelligere licet, ταρπυγιδελθερ. Lambin.*

Hujus memoria est nulla] Reapict

Nepos statem suam, qua Phocion tantum ob morum bonitatem notus erat; rerum bello ac pace præclare gestarum nomine obscurus. *Gebhard.*

Ex quo cognomine Bonus est appellatus] Supra in Aristide: ‘Ut nunc cognomine Justus sit appellatus.’ Quod cognomen a virtutibus impositum. Mos passim obvius apud Græcos Latinosque, rarus primo honor et gloriosus, mox ridicula sepe ambitione vulgatus obsolevit. *Boecler.* Χρυσός Græce dictus est, auctore Suida, quod omnibus aliis magis quam sibi esset utilis. Nam et in pecunias largiendis liberalissimus fuit, et filias elocavit cum dote etiam pauperimis quibusque, modo essent frugi. Græca enim vox ἀρδ τοῦ χρᾶσθαι facta est. *Longol.* Præter Plutarch in vita ejus et lib. de Musica, et Suidam, Val. Max. viii. 3. 2. ‘Placidi et misericordes et liberales, omnique suavitate temperati mores Phocionis, quos optime profecto consensus omnium bonitatis cognomine decorandos censuit.’ *Savaro.*

Fuit enim perpetuo pauper] Lege Plutarchum in lib. περὶ φιλοτλούριας. Athenæum lib. x. 3. Lucianum in Jova Confutato, et passim alios.

Quam dicitissimum esse posset] Lambin. et Cod. Gifan. dicitissimum: quomodo et Cicero i. de Divin. 36. ‘dicitissimum fore prædictum est.’ Sic ‘dicitissimum’ apud eundem, Plautum, Lucretium, Martialem, Tacitum occurrit. *Bosius.*

Dabantur] Sic Schott. et Savaro accusus MSS. Ven. Col. Ald. Paris. in vulgaris mandabantur. In Pelopida: ‘Hac mente amicis suis summas potestates dederant.’ *Savaro.*

A rege Philippo munera magna pecuniae] Plutarchus in Apophth. et vita Phocionis, non Philippum, sed Alexandrum Phocioni centum talenta Aono mississe dicit. Sic et Iamblichus scriptum reliquit in his, que de Pythagora memorie consignavit. *Magi-*

us. Adde *Elianum Var. Hist. lib. 1.* *CAP. 3. Mensis et] Schott. Codex perenisset: sic MSS. Ven. Colon. edd. Paris. permanisset. Lambin.*

Primo cum Demade] Historiam fuse narrant Diodorus Siculus lib. xviii. et Plutarchus. Sed in Msc. Leidensi est, *Primo quod cum Demade,* quod probat Bosius.

Quum aduersus Charetem cum subornaret] Vide quae ad hunc locum notat Dionysius Lambinus.

Ab eod. in jud. q. capit. caus. diceret] Eadem sors Ciceronis, qui a C. Popilio Lænate, quem parricidii reum defenderat, interfactus est, M. Antonio præmium suppeditante HS. decies centena millia. Appian. Plutarch. Valer. Max. v. 3. *Schottus.*

Non defendit, sed etiam prodidit] Quin etiam et patriam, ut mox: quare lege talionis nihil mirum, si ingratam erga se expertus est. De quo scelere Cicero Offic. i. et Virgilii: ‘Vendidit hic auro patriam.’ *Schottus.*

Quam apud eum summum esset imperium populi] Plutarch. Στρατηγὸς καὶ ἄρχων id est, imperator, seu dux exercitus; et archon, hoc est, prætor. Lambinus. Erat enim archon, et quidem ante Archippum, nisi me conjectura fallit. Certo extremo vite tempore, sub calamitatem istam, archoatem fasce Plutarchus tradit in ejus vita: ‘Ο δὲ εἰς στρατηγὸν διενέθετο σφραγίς, καὶ ταῦτα σφραγύδε, καὶ ἄρχων, οὐκ οἶδα μὴ μάζα τοις πατέρεσσι, καὶ πρεσβύτεροι τὸ πρὸς τοὺς τολίτρας δίκαιοι. Sed non diu magistratum illum tenuit, ut Plutarchus clare narrat; itaque amotus, ut videtur, Archippum sibi substitutum habuit; cuius nomen etiam relatum in Fastos. *Mersius.*

Piræo Atheniensium] Videtur legendum, *Piræo Atheniensium portus;* vel delendum *Atheniensium.* Veruntamen nihil mutare ausus sum. *Lamb.*

A Dercyllo] Quem Regis Antipatri nomine Attica tunc regio prefectum

habebat. Plutarch. Magius.

Neminem ad arma vocauit] Plutarchus vero ait, Phocionem tunc tumultuantem popnum frustra conatum educere, et odio et contemptui omnibus fuisse. *Idem.*

CAP. 3. Una populi caesum agebat] Democratia studebat. *Lambin.*

Altera optimatum] Aristocratis. *Idem.*

Demetrios Phaleron] De quo sic Polyenus lib. iv. Κασσωπίδης ἐργάζεται, id est, cum Cassandro sentiebat, seu faciebat. Lamb. Eodem modo Demosthenes φιλοτῆτα de Pythia dixit. Keuchen.

Nam populares] Δημοκρατικοί, quos Plutarch. in Arato φιλοπολίτας vocat. Boecler.

Propulsi] Lambinus solus pepulit evulgavit. *Idem.*

In his Phocionem et Demetrium] Plutarch. Callimondentem et Periclem vocat, qui ex urbe tum profugere, quique paucorum dominationi una cum Phocione faverunt, et Antipatro ac regibus studuerunt: populi vero opibus et potentie adversati sunt. Vide Diod. Sicul. lib. xviii. 65. cum seq. et Plutarchum. Ernstius.

Causam apud Philippum regem verbo] Philippum Aridæum intelligit Eurydices maritum, uxori et aliis monitribus obnoxium. Suppeditat hic Princeps eximium vecordiae ac stuporis exemplum, quem penes tantum umbra nominis, penes uxorem aliquaque vis atque imperium. Justin. lib. xiv. 5. ‘Interea Eurydice uxor Aridæi regis, ut Polyperchonta a Græcia redire in Macedoniam cognovit, et ab eo arcessitam Olympiadem, maliebri simulatione perculsa, abutens valetudine viri, cuius officia sibi vindicabat.’ Non video autem causam, cur mutate ordine malit Schottus: *Causam apud Philippum verbo quidem; repon apud Polyperchontem.* Gebhard.

Ab Agnonide] Exemplaria MSS.

nonnulla, et Jensonica quoque *Agnone* habent. Sed ex Plutarcho patet, legendum esse *Agnonide*: qui fuit, ut ipse ait, sycophanta. Sane *Agnonis* hominis deliciis affluentis meminit Athenaeus lib. xii. 18. *Mag.* Schedæ veteres, *Hic ab Agnonide accusatus, quod, &c. concinnius. Schottus.*

Ex consimili sententia] Sic MSS. et vulgati omnes, quæ lectio non reji-cienda videtur et hac mente accipi potest. Consimili sententia, qua ante Phocion in carcerem conjectus, et in exilium erat expulsus, iterum reus proditionis actus in carcerem conjectus est. Conjecturam tamen Puteani et Lambini testatam volo, qui ex consilii sententia legunt. Magno libro Notarum D. C. S. de consilii sententia. Videndum Cicer. Epist. ad Attic. lib. vii. 17. more etiam Atheniensium comprobatur conjectura. In Eumene: ‘ad consilium retulit.’ Postea ‘cognita consilii voluntate.’ Sevaro. Sic etiam in Sluiskenii Ms. Keuchen.

Athenas deductus est] Ut scilicet causam capit is diceret; vide Diodorum lib. xviii. et Plutarchum in Phocione. Obiter observabis, reos honoratores Athenas missos fuisse, ut magistratibus tradicerentur, utqne legitimis confectis, aut absolverentur, aut addiccerentur, quod et apud Romanos invaluat: not. ad Sidonium Epist. lib. vii. 7. quibus moribus et Senatusconsultis locum dedit in suis Capitularibus Carolus Magnus. Severo.

CAP. 4. Vehiculaque portaretur] Plutarch. ‘Ἐφ’ ἀμάξις κομῷσθεντὸν ἀβύν. Hic tamen non propter infirmitatem pedum sic vectio esse significat, sed contumeliam causæ. Lambin.

Quam alii reminiscentes veteris famæ, atatis misererentur: plurimi vero ira exacerbarentur] Duplex istud hominum genus, hinc miserantium, inde insultantium in omnibus talibus casibus se exhibet. Tacit. lib. xii. 47. ‘Mox

valgus duro imperio habitum probre ac verbera intentabat: et erant contra, qui tantam fortunae commutationem miserarentur.' Ad prius membrum Taciti illustrandum spectat locus Diod. lib. XVIII. Τὸ γὰρ ἐν ταῖς εὐτυχίαις σπουδάσαντοι μῆτες, θραύσας μεταβολῆς ἀπρεγή ταῖς ὄργαις, ἀκοθηκόντας πρὸς τοὺς μασούμενους. De fato Phocionis Valer. lib. v. 3. Extern. 3. Gebhard.

Adversus populi commoda] Ita τὰ κακῆι τυμφέρειν in Democrat. vocatur. Boecler.

Qua de re ne perorandi] Quoniam plerique, praesertim boni, præpostum illud populi judicium tulerint, e Diodoro petendum est. Ex eodem constat, proditos Athenienses fuisse a Polyperchonte. Ernest.

Legitimis quibusdam confectis] Quia lege ad accusandum et audiendum reum, nec non reliquum judicii ordinem sunt constituta. Cicero ad Antonium: 'Cedo illa legitima, qua Consules populum jure rogarerunt.' Gebhard.

Traditum est undecimviri] Undecimviri, de quibus hic Probus, quos Junius Pollux τοὺς ἑβδόμεις dicit solitos arguit, quoisque etiam νομοφόλακας atque ἄρχοχος Graeci appellant; Triumviris Romanorum capitalibus erant non absimiles, ut Budaeus in poster. annet. ad ff. obseruatum reliquit. Horum erat officium (ut ex multis, que legi, pauca afferam) delinqentes facinorososque homines comprehendere, in carcerem conjicere, et capitia damnator ad supplicium ducere. *Magius.* Lege Demosthenem καὶ Τιμορ. et καὶ Ἀριστοτελοροφος. Platonem in Phædone, Aristotelem lib. vi. cap. ultimo, de optimis administrante reipubl. forma, et alios. Sane quantum ad horum electionem attinet, Decemviri, ut Pollux ait, singuli, a singulis tribubus cooptari solebant; quorum numerum angebat γραμματεὺς, id est, scriba, ut

hoc pacto undecim essent et dicerentur. Plura de XI. Viris doctus quidam Auctor magni apud Gallos nominis, in libello, quem de Atheniensium Magistratibus conscripsit. *Magius.*

Emphyletus] Lapsus iterum hic Ämilius, quod minus curiose Graecos codices inspexerit verteritque; nam ut ex Aristide videre licet, scriptum fuit in Graecis auctoribus ἄρχολοι τι, id est, ex sua tribu aliquis; vel tribulus, ut cum Cicerone interpreter. Longel. Tentabam equidem, audendum est eam, Εὐάρην reponere, Plutarchi auctoritate, qui non dissimile refert in apophth. et vita Phocionis, sed in qua vitoce θεάσσεται euditor. Hic enim una capitis damnatus, cum queritaretur, attrita cicuta injuste se ad mortem adigi, οὐκ ἀγαπᾷς, εἶτε, δὲ Εὐάρη, περὶ Φοκίωνος ἀκοθηκόντας; cum Phocione mori defectus? Refert et Elianus lib. XXX. 41. Schott. Item Seneca consolatione ad Helviam cap. 18. sed sub persona Aristidis, quem correxit ibidem Justus Lipsius.

Iud. perp. Phocion] Cujus et præclarum hoc dictum, 'præstare injuriam ferre quam inferre:' accipere damnum melius esse quam dare.' Plutarch. in ejus vita. Quia γράμμη et Cicero. Tusculana v. 'Accipere quam facere præstat injuriam' legitur. Filius tamen Phocienis non parenti adscribit Elian. Var. Hist. II. 12. Schott.

Hunc enim exītū plerique clari viri habuerunt Athenienses] Querum catalogum contextit Lucianus in dialogo, De non temere credendo calamitate. Idem meminit mortis Phocionis in Jove Confistato. Adde Dion. Prusarum Orat. 78.

Ut nemo osse sit cum liber sepeliret] Quia lege Attica non concedebat preditionis damnatos sepelire, in Themistocle in fine: præter Diodorum et Plutarchum, Valerius lib. v. 3. 'Phocion tantum non in ecclies ab Atheniensibus impositus est; sed

certe post obitum nullam Attica regionis, quae ossibus ejus injiceretur, glebulam invenit; jussus extra fines projici, intra quos optimus civis vix-

erat' Seusto. Vide Alex. ab Alex. Genial. dieram lib. vi. 14.

A certis sepultus est] Longe aliter ista refert Plutarchus.

XX. TIMOLEON.

CAP. 1. Timoleon] In Plutarchi codicibus Timoleon scriptam video ἀνδ τῆς τημᾶς. In nostris libris editis et Gifanii Lucretiano Indice Thymoleon ἀνδ τοῦ θεοῦ: quasi leonine animo, id est, excelso, praeditus. De hoc præter Plutarchum ac Diodorū Polybius lib. II. et XI. Livius lib. XXXV. et XXXIX. Pausanias in Arcadicis. Schottus. Apud Aristophanem Ranig. act. IV. **2. scriptum est Θυμόλεων.** Gebhard. Timoleontis autem pater fuit Timotheus, auctore Diodoro Siculo I. XVI. sed, ut vult Platarchus in Timoleonte. Timodemus: mater autem Demariste. Lambin. De hoc vide Diodorum lib. XVI. Plutarch. Polyen. Strateg. lib. I. Suidam. Severo. Præcipius ejus scriptor Timaeus intercidit.

An ulli? Ita Vet. Cod. perspicue magis quam an nulli: ut frequenter Cleero, Græcorum exemplo. Mox confictus in eodem pro confictatus, ut exercitus pro exercitatus. Schott.

Oppressam & Tyranno] A fratre magiore natu, Timophane. Lambin.

Bello veratum? Quod gestum est a Carthaginensibus partim adversus tyrannum Dionysium majorem, duce Dione: et Dione interfecto, Callippum, qui menseis XIII. tyrrannidem obtinuit, ut narrat Diodor. lib. XVI. et Callippo subacto, Hipparium Dionysii F. qui annos duos imperio paterno potitus est: deinde Dionysium ipsum, qui imperium amissum recuperavit. Lambin.

In pristinum restitueret? Eleganter. Vulgo statum addunt. Gebhard.

Dux a Corinthis] In bello adversus Argivos et Cleoneos. Lambin.

Per milites mercenarios] Corinthi veriti, ne idem sibi accideret, quod et antea, Corintho amissa, et a sociis ipsis occupata, quadringentos milites mercenarios alere decreverunt, quibus Timophanem præfecerunt. Ille autem rebus omnibus honestis et justis neglectis ac despctis, confessim ea ad exitum perduxit, quibus civitatem in suam potestatem redigere posset; et multis civibus principibus ac primariis indicta causa necatis, se ipse tyrannum constituit. Lambin.

Et patr. legibus, &c.] Sic noster codex. Gifatius, et patriæ parere legibus, quam imperare satius duxerit. Quomodo et Ultraj. editum. Longol. et Magius pro satius legunt sanctius. Hoc probat Lambinus, illud damnat. Schottus.

Per aruspicem? Huic Theopompus nomen imponit Satyro, Ephorus et Timaeus Orthagoræ. Ego illi Satyri nomen fuisse proprium puto, Orthagoræ vero adjectum laudis causa, quod vera ex aruspicina responderet. Longol.

Communemque affinem? Hunc Aschylum vocat Plutarchus, et uxoris Timophanis fratrem fuisse dicit. De hoc Thymoleontis pio simul atque impio facinore, idem Plutarchus in Politicis mentionem facit. Mag. **Affinem?** Id est, sororium, sororis virum, interprete ipso Nepote. Vide Not. supr. in Dione. Præterea sic intellige Val. Max. lib. II. 7. exempl. 7. et lib. I. 1. exempl. 7. Auson. in paren-

tal. carm. 16. Lemma, Pomponius maximus affinis. Cur affinis dicatur ratio sequitur: ‘Conjux namque meæ tu consociate sorori.’ Idem Carm. 21. Vide Not. in Sidon. Carm. 5. et 20. Infra in Attico. Savaro.

Fratrem tyrannum interficiendum currit] Justam censens injuste imperium aut tyrannidem occupantis imperfectionem, ex veteri lege Rhadamaniti, et pluribus Græcorum, de quibus Grotius de Jur. Bell. et Pac. lib. i. 4. 17. *Loccenius*. Adde judicium Clapmarii de Arcanis Rerump. iv. 20.

Et inv. l. v. obterebat] Sic Vatinius Nepotis æqualis Tullio lib. v. ad famili. dixit ‘prosternere atque obtere obrectationes et invidias malevolorum.’ Atque ipse Cicer. pro Cæcina, ‘Calummiam obterere atque contundere.’

Verbis] Sic vulgati. *Mss. rebus.* In Alcib. ‘His Lacon rebus commotus.’ In Eumene: ‘his rebus Eumenes permotus.’ In Datame: ‘Pisidæ nova re commoti.’ Savaro.

Ut nonnunquam vita finem fasere voluerit] Inedia se extinguere. Plutarchus: ‘Ωρμησε μὲν ὁ δαφθέρων ἀνέχεσθαι τροφῆς. Sed mollem animum illum dicas, qui præclarissimi facinoris sibi conscient absurdissimo mulierculæ judicio tantopere conturbaretur.’ Gebhard. Eratque hoc Stoicorum artificium. Vide Ernstium, in Introductione ad veram vitam, c. 22.

Cap. 2. Syracusarum potitus est] Ita tamen ut Iceta tyrannus Acradinum et Neapolim teneret, Dionysius Insulam: ut tradit Diodorus lib. vi. Lambin.

Tutoque ut Corinthum perveniret] Ubi ludum Dionysius aperuit. Vide proverbium, ‘Dionysius Corinthi,’ et Plutarch. in Timoleonte de dictis factisque etiam Dionysii. Schottus. Exstat in Cicerone ad Attic. ix. 9. Quintil. viii. 6. Laertii Platone. Valer. Max. lib. vi. 9. aliis.

Eamque præclaram victoriam ducebat] Vulgati, et quod eam præclaram victoriam ducebat. Platonis est sententia De Leg. lib. i. initio, maximam esse victoriam seipsum vincere, et in adversis animo non demisso, nec in secundis elato esse: Κάνταιδα, οἱ ξένοι, τὸ νυκῆ αὐτὸν αὐτὸν, πασῶν νηῶν πρότη τε καὶ ἀριστην: τὸ δὲ ἡγάσθαι αὐτὸν δῷ ἐπιτοῦ, πάντων ἀλοχωτών τε ἄμα καὶ κάκωτον. Schott.

Detrusisset] Detulisset vetusta lectio est: depulisset Ultraj. Idem.

Cum Iceta bellavit] Cum spiritu Hicetam in Diodoro et Gemisto Plethone editur: membranae enim Hecatam præferunt, depravate ut opinor. *Idem.* Erat hic unus ex amicis Dionis. *Ernestus.* *Cum Iceta]* Monuit Schottus Hicetam ex Diod. et Gemisto Plethone legendum. Qui Ciceroni Nicetas corrupte, ut opinor, ex aspiratione in literam a versipellem facta. Nam Gracia communiter *Icketas*, *Συρακούσιος*. Diog. Laërti in Philolao: κατὰ κύκλον τὴν γῆν κινέσθαι πρῶτον εἴναι, οἱ δὲ ‘*Icketas* Συρακούσιον φασι. Vide Turnebum Advers. lib. xvi. 18. *Icketas* autem pro Hicetas; ut *Iphi-* *crates*, Hippocrates; *Ister*, Hister; *Agesilaus*, Hagesilaus, et alia in Excerptis. Keuchen.

Hoc superato] Id est, arcem relinquare coacto et ex arce depulso, idque nullo ex Corinthis vulnerato, ut tradit Plutarchus. Sed Diodorus lib. xvi. narrat, Timoleontem cum Iceta pactionem fecisse, et transegisse. Sic enim ille: ‘Ἐχων δὲ πόλεμον πρὸς Ἰκέταν, διελεύσατο πρὸς αὐτὸν, καὶ προσλαβύετο πόλις μετ’ αὐτοῦ στρατός, οὐ μερίως ηὔξησε τὴν ἤδαν δύναμιν. Sed quæ hic a Probo dieuntur, referenda sunt ad ea, quæ postea consecuta sunt. Nam Icketam etiam Diodorus tradit aliquando a Timoleonte esse superatum, et honore sepulturæ affectum. Μερὰ δὲ ταῦτα τὸν Ἰκέταν καταπολεμήσας θάψε. Plutarchus quoque narrat, eum Timoleonte viyo cap-

tum una cum filio, eosque, ut tyrannos et proditores, suppicio esse affectos. Est autem hic Ictas is, qui Areten Dionis uxorem, et sororem Aristomacham, et filium adhuc pneum, vivos micerat. *Lambin.*

Moximas copias] Peditum septuaginta millia: equitum et currum bellicorum circiter decem: naves longas ducentas: onerarias, quae partim equos, partim tela, partim frumentum et cetera id genus, portabant, plures mille: ut tradit Diod. eodem libro; cum quo congruit et Plutarchus, quod ad peditum numerum attinet; nam de cetero apparatus nullum apud illum verbum. *Idem.*

Apud Crimissum] Crimissum exemplar scriptum habet. Sed Crimissum ex Plutarcho restituendum. *Longol.* Qui hunc fluvium Κρημνός appellat. Ex Diod. lib. xix. fere in principio (nam lib. xvi. ubi hac de re agitur, hunc fluvium nomine generis appellat, θειον) Crimissum. Sic enim ille illo loco: κατ' τὸ δὲ χρόνον Τιμολέων μὲν δὲ Κρημνός νυκτος τὴν ἐπὶ τῷ Κρημνῷ μάχην, τοῦ Καρχηδόνος μεθόποι τῆς δὲ Σιρακουσίας πολεμήσας τοῖς Βουθαμέροις, &c. *Lambin.* Ex Dionys. Halicarn. lib. i. Strabonem vi. et Suida, pareat legendum esse Crimissum per λόρα. Apud Lycophronem vero, et Zetzem ejus interpretem vox Crimissum, duplaci ε, quod et Xylander observavit, scripta reperitur. *Magnus.*

Cepit etiam Mamercum] Plutarchus hunc Cataniis fuisse Tyrannum, scriptum reliquit. *Mag.* Vide Polyzenum lib. Strategematum. Commemorat et hunc Mamercum Diodorus lib. xvi. ubi tamen mendose logitar *Mármous*, pro *Mámeros*. *Lambin.*

CAP. 3. Deinde Corintho excessit columnas] Qui erant numero 5000. Diodorus, διεβάσας δὲ καὶ τοὺς δύο Κορωνίους ἀπειρθάντας οἰκήτορας φύλαξθείσας τὸν ἄρδευν πενταπολιόλευκον.

Bello vacuefactas possessiones] Usus

Delph. et *Var. Clas.*

est hac voce supra in Cimone, itemque Cicero Catilinar. i. ut legendum docuit Carrio antiqu. lect. i. 18. Hoe Jurisconsultis est ‘in vacuum venire,’ cum neglecta possessio atque deserta est, praesertim longioris temporis præscriptione. *Schottus.* Cimone: ‘Scyrum vacuefecit.’ Val. Max. ii. 7. 1. ‘vacuefactus exercitus.’ *Savaro.*

Delete] Sic Lambinus. Savaro deserta tuerit. Neutrum in nostris schedis apparet. *Schott.* Supr. ‘Desertas arbes videret’ in Hamilc. ‘Carthago deserta.’ *Savaro.*

Leges libertatemque reddidit] Abrepopular καὶ δημοκρατίας. *Lambin.*

Ut hic cond. urbium] Sic Cicero Catil. iii. ‘Non minus nobis jucundi atque illustres sunt illi dies, quibus conservamur, quam illi, quibus nascimur: quod salutis, certa laetitia est; nascendi, incerta conditio; et quod sine sensu nascimur, cum voluptate conservamur.’ *Schottus.*

Arces Syracusis] Exstat de arcibus elegans Demetrii Pharii dictum apud Strabonem lib. viii. ubi tamen male Phalereo tribuitur, ut docuit Pet. Victorius Var. Lect. lib. xx. 4. *Schott.* Ex quatuor veluti urbibus Syracusas constare, scribit Cicero, quae appellantur Insula, Acradina, Tyche, et Neapolis. Insula autem potitus Timoleon et castellis, quae antea Dionysie parebant; arces adversus eam comparatas, certaque τὰ τορανεῖα διθυράδων demolitus est. Diodorus Siculus, cuius historiam Nepos continuo sequitur: Τιμολέων δὲ παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ φρούρια τὰ Διονυσία (majori) πρότερον θιάσατο, τὰς μὲν στάρτας τῆς ἡγεμονίας καὶ τὰ τυραννεῖα κατέσκαψε, τοῖς δὲ φρουρίοις ἀπέδεικνε τὴν διαιρείαν. Vide sequentia. *Keuchen.*

Cetera tyrranidis propugnacula] In quorum uno, quod hodie vocatur Castrum Merket, marmoren stemma, teste Mario Aretio et Franc. Maurolyeo apud Gualtherum in Antiquis

Nep.

2 R

Sicilium tabulis inventum est: EX-
TINCTORI TYRANNICÆ. Quod sine
dubio Timoleonti erectum est. Ernst.

Maluit se diligi, quam metui] Justin.
lib. ix. 9. ‘Amari pater malle,
hic metui.’ Vide Berneggeri Quæst.
Miscell. 207. et Forstner. ad Tacit.
Ann. vi.

Negue postea Syracusis] Brevius
hæc Attic. ‘Hunc in omni procura-
tione reipubl. actorem auctoremque
habebant.’ Gebk.

CAP. 4. *Sine illo morbo lumina oculorum amisi]* Plutarchus: οὐ πρεσβύτερος ὁ διηγματίνης τὴν ἡγεῖ, ἀλλα τέλεως ἐπηρόθι μετ' ἀλγος. Est autem διαστολή. Sunt enim ‘lumina solis,’ ‘lumina vitæ.’ Lucret. lib. iii. ‘Lu-
mina sis oculis,’ id est, suorum oculorum, ut interpretatur Lambinus. Multos qui et oculis capti fuerint, moderateque eum casum tulerint, enumerat Cicero Tuscul. v. et Marc. Spalatensis. Schott.

Veniebat autem in theatrum] Nam
Græcis et Græciensibus plerisque
theatrum pro curia, foro, comitio fuit.
Vide Lipsium ad Taciti II. Hist. Ber-
negg. ad Justin. xxii. 2. Jo. Pricæ-
um not. ad Actor. xix. 29. *Bosius.*

*Propter valetudinem vectus jumentis
junctis]* Supra in Phocione: ‘cum
propter æstatem pedibus jam non va-
leret, vehiculoque portaretur.’ Savar.
‘Ο δὲ κομβίους δι’ ἄγοπας ἔνι ζεύους,
πρὸς τὸ θεάτρον ἐπορέω. Plutarch.
Similis Appius Claudius in Hist. Ro-
mana.

*Nihil enim unquam negue insolens,
neque gloriosum]* Meminit J. Lipsius
in not. ad Polit. lib. II. 15.

Se in ea re Diis maximas, &c.] Recte
additur præpositio, quæ in novissi-
mis editionibus non comparet: non
enim dicunt Latini, *Gratias agere ali-*
qua re; sed *in aliqua re; de;* et *pro;* in
quibus vocula illæ idem quod prop-
ter. Sic xxv. 11. ‘Cavit ne aliqua
in re plecteretur.’ Sic iv. 2. ‘in quo
facto damnum revocatus. iv. 1. xv. 10.

‘reprehendi in aliqua re.’ *Vorstine.*

Agri] Geri Vet. Codex et Ultraj. ut
supr. in Dione, et Attici vita. Schott.

Sacellum Abroparias] Abroparia, Dea
nomen. Vide Plutarchum *repl εἰμαρ-*
μένης: et Gyraldum in Hist. Deorum,
Syntagm. 16. Non assequuntur rem,
qui, per casum, sive, ut Lambinus,
per casum fortuitum, vertunt. Me-
llius Xylander, ‘Fortem Fortunam.’
Colnit hand dubie cum Siculus hoc
numen Timoleon, eo respectu, quo
Fortuna omnium actionum, laborum
humanorum domina et moderatrix
credita est; ut sit illa ipsa ἀγριὴ
τίχη, cui multa Græci Romanique
monumenta consecrarunt. Cujus cul-
tum ex veteri Astrologia deducendum
autumat Seldenus de Dis Syris, Synta-
gm. I. 8. Retulit ad hujas Dea
auspicio ac numen, quidquid habuit
Timoleon successum; unde patet
scilicet ex ipso textu qualis Dea et
quo fine culta. *Boeclerus.*

CAP. 5. *Natali die suo fecit omnia]*
Memorabilia non panca de certorum
dierum eventibus observatis collegit
Forstnerus in Not. ad Tacit. lib. I.
Idem.

Quidam Laphystius] In Mss. qui-
busdam, et impressis codicibus legi-
tur non *Laphystius*, sed *Lamestius*.
Veruntamen ex Plutarcho, et proba-
tissimæ fidei exemplaribus apparel
legendum esse *Laphystius*. Mag. Plu-
tarchus *Δαφνεος* vocat. *Bosius.*

Vadimonium quæ vellet imponere]
Ms. noster Codex legit *Badimonium*.
Quod idem vocabulum est. Sic in
Excerpt. ex Veter. Lexicis Græco-
Latinis, que H. Stephanus edidit:
‘Οὐδ. β. scriptum est: ἀγγήν φεύγε
badimonium fuge, pro vadimoni. Quæ
transpositio literarum pueris nota
est. Ernst.

Lege agere diceret] Mox ‘legibes
experiri.’ Lege Brissonii formulas.
Schott.

*Namque id ut Laphystio, ceterisque
ūceret]* Plutarchus: ‘Οὐ λαφυστίου μὲν

αὐτὸν πρός τινα δίκην κατεγγυῶντος οὐκ
εἰς θορυβεῖν, οὐδὲ καλέντων τοὺς τολμάτας·
ἔκδιν γὰρ αὐτὸς ὑπομεῖναι τοσούτους πό-
νους καὶ κινδύνους ὑπὲρ τοῦ τοῦ νόμου
χρῆσθαι τὸν βουλόμενον Συρακουσίων.
Lambin.

Voti esse damnatum] Sic Oberti Gifanii codex recte præfert, quomodo,
ne quid dissimulem, Maro: ‘damnabis tu quoque voti.’ Noster tamen
‘voti esse compotem,’ quomodo et Horatius in Arte: ‘voti sententia
compos.’ *Schottus.*

Civis liceret] Hoc ipsum est, quod his verbis significat Plutarchus: Of-

εῖξατο, Συρακουσίους ἐπιδέν τῆς παρθη-
σίας κυρίου γενούρους. Nam κύριοι
sunt παρθητας, hoc est, domini, seu
compotes sunt libertatis dicendi, qui-
bus impune licet de quo velint dicere.
Lambin. Tacit. Hist. I. 1. ‘Rara
temporum felicitas, ubi sentire quæ
velis, et quæ sentias dicere licet.’

*In gymnasio, quod Timoleontem ap-
pellatur]* Non in gymnasio, sed in fo-
ro sepultum adserit Plutarchus, sed
gymnasium nomine hoc in gratiam
illius constitutum. *Longol.* Ejus me-
minit Polyæn. in Agathoclem. lib. v.
8. *Gebhard.*

XXI. DE REGIBUS.

Cap. 1. Hi fere fuerunt] Vitæ Timoleontis in Ms. statim ista continentur, sicut et ex aliis codicibus non una editio expressit. *Boecl.*

Græcia gentis] Dictum ut 'Græcia civitas' supra in Alcibiad. 'Græcia terra' Gellio VII. 5. 'terra Sicilia' eidem III. 7. et alibi, 'terra Italia,' 'Hispania'; de quibus Vossius lib. de Construct. cap. 2. Fuit tamen in Msc. Boecleri, *Græca gentis*. Bosius. Mox videbantur et volvimus.

Præter reges] Nempe majorum gentium. *Ernsti.*

Namque eos attingere] Adjungere habent nostræ membranæ. *Schott.* Vitis nimirum Græcia excellentium Imperatorum. Nescio, an ideo vulgata lectio moveri debeat. *Gebhard.*

Separatim] Alio libro, qui Regum vitas continebat. Ille autem liber non exstat. *Lambin.* Quem tamen exarasse, argumento hæc erunt, quæ Timoleontis vita subdit: 'Hi fere fuere Græciæ gentis duces, qui memoria digni videbantur, præter reges. Namque eos attingere nolumus, quod omnium res gestæ separatim sunt relatae; neque tamen hi admodum sunt multi.' *Vossius.*

Lacedæmonius autem, &c.] Ultraj. *Lacedæmonius:* de hoc supra Nepos. Numer. 17. et Plutarchus ac Xenophon copiose. *Schottus.*

Nomine, non potestate] Nepos in Agesilao: 'Mos est enim a majoribus traditus, ut duos haberent semper Reges, nomine magis, quam imperio.' Duo illi Reges simul creabantur. Auctor Panegyrici ad Maximianum: 'Sic fit, ut tantum vobis imperium communæ sit, et plane, ut gemini illi Reges Lacedæmonie Heraclidae, Rem-

publicam pari sorte teneatis. Quamquam hoc vos meliores et justiores quam illos mater Astu coëgit, cum nemini fateretur, quem prius edidisset in lucem, pari ætatis auctoritate regnare: hoc vos sponte facitis.' *Lipax.* Sed notandum impropter dictos fuisse Reges. Dionysius Halicarnassensis: Οὐδὲ γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποκράτερες θῶσαν. Nam ἀποκράτης βασιλεῖα, non erat Spartanorum Regum, sed merus tantum principatus. *Keuchen.*

Qui dominatum imperio tenuerunt] Proba lectio, neque pervertenda. Intelligit enim eos, qui dominati sunt in volentes nolentes, neque legibus alienis se constringi passi sunt. Interpolatum dudum fuerat: *Qui dominatus Orbem imperio tenuerunt.* Gebhard. Et sic 'orbem' interpretari debet, orbem terrarum, οἰκουμένην. *Lambin.*

Cyrus] Major, Astyagis Medorum Regis filius, qui sua virtute Medorum regnum est adeptus, ac imperium ad Persas transaluit. *Lambin.* In Tarich Musulmanico dicitur ، سُلْطَان.

Apud Ebraeos ψαλμοὶ quasi ἡρες, aut dominus. Persis Coresch, ex Ebraeo סִירֵן Sol. Vide Plutarchum in Artaxerxe. Td κύρος plenam auctoritatem atque imperium denotat apud Platonem, Sophoclem, Galenum, Philonem. Unde Cyrus, idem quod Kύρος, seu Dominus. *Keuchen.* Nomen expressum ex Persico Kosra, quod Imperatorem significat, et communis omnium Regum Persarum titulus est. Unde et Cæsar Latinorum et Germanorum, ab eadem origine. *Horn.* Fuit autem Cyrus ipse Medo-Persa, Medus a matre, Persa a patre, unde

dictas spes. *Grotius*. Apud Alphonsum: 'Veniet Persa Semiasinus, qui vobis jugum servitatis impomet.' Et hinc Croeso respondit oraculum; 'Tunc finem regni sui fore, quando mulus petitus easset sede Regis Medorum.' Vide *Joseph. Scaligerum in Netia ad Fragment. Berosi.*

Darius Hystaspis filius] Δαρεῖος, φέρεται. *Hesychius*. Ἔρετος. *Herodotus*. *Hystaspes* in Tarich dicitur كشتابس *Kischtab*, estque ipsius Darii nomen. *Keuchen.*

Virtute regnum est adeptus] Cyrus Astyagem regno expulit, Persarum usus armis, unde summa Imperii ad Persas translata. *Histor. Sacr.*

Prior horum apud Massagetas] Gentes supra mare Caspium, Scythas. Nomen a Mes et Getis compositum. Mes et Gether fuerunt posteri Sem. *Keuchen*. Unde Getæ, Gotthi, Gitæ, Kitæ, Scythæ, unius nominis gens in multos populos divisa. Arabes الشعوب vocant, qui sunt Chætæi veteranum, Ptolemæo Χάρα, nobis hodie, Cæti, vel Kitæi. Horn.

In prælio] Qued describit Herod. I. Justin. I. Strab. XI. Causa hujus non alia fuit quam insatiabilis ambitio. Nam ut Arabs, qui Timuri res scripsit, testatur, illa Scytharum regio

غایة ارض اکابر الرمان. Quam quisque subegisset, summum se militaris gloria verticem attigisse putabat. Horn.

Cecidit] Secundo anno postquam Tarquinius Superbus Romæ regnare cooperat. *Sulpitius*. Quod contra Hieronymum et Eusebium. Cecidit anno ætatis LXX. Monarchæ VII. completo, Imperii sui universi XXX. *Chronolog.* De mortis genere cum Nepote consentiunt Herodotus ac Justinus. Sed Herodotus testatur, alias de Cyri morte sermones fuisse. Diodorus crucifixum scribit. Xeno-phon et Ctesias vulneratum in prælio,

et paullo post ex vulnerè decepisse, et in Pasargadis sepultum. *Strabo* XV. Deinde Alexander in Pasargadas venit, ubi erat antiqua regum aedes. Ibi Cyri sepulcrum vidit, σταύρον τῷ μέσῳ τῶν δένδρων ἐπιτελεμένον, cum hac inscriptione: Ω ΑΝΘΡΩΠΙΣ ΕΦΟ ΚΤΥΡΟΣ ΕΙΜΙ Ο ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΤΟΙΣ ΠΕΡΙΔΗΣ ΕΤΗ-ΖΑΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΙΓΑΙΑΣ ΒΑΣΙ-ΛΕΤΟΣ ΜΗ ΟΤΙ ΦΕΩΝΗΣ ΕΙΜΙ ΤΟΥ ΜΗΝΗΜΑΤΟΣ. Alii inscriptionem haue fuisse referunt: Ευθεός έγινε κύριος Κύρος βασιλεὺς βασιλέων. Vide sive *Magni Salmasii Plinianas Exercitationes ad Solini Polyhistera.*

Sneccitate diem obiit supremum] Cum regnasset annos XXXI. et dies XXX. regnasset. *Ctesias* I. *Herodotus*, quem secutus Salpicus, regni sui annos numerat XXXVI. Quibus communiter addunt VII. menses, quibus Magi regnum tenebant. Et tum XXXVII. sunt. *Chronolog.* Traducti cippi sepulchri inscriptum, quod bonus venator, nec minor potator fuerit, κυρηγένες ἐκπάτουν, οἶνος τολθεών διδούμενος, καὶ τούτος φέρει καλῶς. *Strabo*, *Athenaeus*.

Xerxes In Tar. مسندیار *Ispan-* dær. In sacris annal. עזרא ורבי שמעון, ut ex nomine probat *Scaliger*. Χέρξης denotat Martium, vel bellicosum, quem Graeci Ἀρέας vocant. In lingua Graeca sequipollent tria nomina: Δαρεῖος, Ζέρετος, Ζέρετης, Αρέτης, μέγας Αρέτος. Sed notandum communem illud Regum-Persarum nomen fuisse, non secus ac Cyri aut Assueri *Keuchen*.

Macrochir] Qui alio nomine in libro Esther עזרא ורבי שמעון, Achashveros. *Μακρόχειρ* in Tarich dicitur دارا بامن، Kai Behman, cognomento Darai Dast, id est, longimanus. Quia tam longis brachiis erat, ut stans, rectasque manibus genua contingenter. *Strabo* xv. Vel, quia dextram sinistra

habebat longiorem. Plutarchus in Artaxerxe. R. David Kimchi intertempore subtilis, Longimanum a magna potentia dictum vult. Alii a liberalitate. Vide Philipp. Melancht. in Chron. Quæ Regum propria virtus, unde ἐπεγένεται vocantur. Keuchen.

Macron] Μάκρων, id est, *memor*, sive, ut Hieronymus interpretatur, *recordans*. Hic Dario Notho successit, ut ille Xerxi. Nomen ejus proprium fuit Arsicas, quamvis Darsem ferat nuncupatum Dinon. Tradit Plutarchus, quod hic Arsicas a Patre Dario Rex designatus, καὶ Ἀρσάκης μετονομασθεῖς. Idem fuit Cyri Junioris frater, Darii et Parysatidis filius. Quod et ἀριθμός primo comprobavit Xenophon, qui et Cyrum ab illo antiquiore omnino fuisse Persarum βασιλεὺς τῶν Περσῶν.

Terra marique bellum intulit Gracie] Adi luculentam materiam de isto bello et expeditione in Vita Themistoclis, et adde insignem locum Ctesiae Gnidii, antiqui Scriptoris τῶν Περσῶν.

Persorum nemo] Vetus Codex *Persas nemo*. Schottus.

Nam cum matris sua scelere] Parystidis. Quæ a Græcis Φάρους vocata. Ctesias xvi. Sed hæc sunt nomina Persica, a Græcis prave detorta. Salmas.

Amisisset uxorem] Statiram: quam veneno sustulerat. Plutarch. Quo pacto illud paraverit, docet idem Ctesias.

Tentum induxit dolori, ut cum pietas vinceset] Nempe matre Babylonem dimissa, solum ancillam ejus Gingin, seu, ut Ctesias vocat, Gingin, ministram sceleris suppicio affecit. ‘Pietas’ igitur erga matrem intelligenda est, non erga defunctam uxorem, ut vir doctus videtur accepisse. Beotius.

Morbo naturæ debitum reddiderunt] Prior regnavit annos xli. Sulpic. Diodorus, et Eusebius tantum xl. nu-

merant. Præter illos xvi. cum patre Xerxe imperavit. Igitar in universum lvi. Sed xvi. anni non supputantur a Chronologia. Posterior regnavit annos lxii. Plutarch. Sulpic. Sed confundunt hujas imperii tempus Chronologi. Alii annos statuant lv. Nonnulli numerant xliv. Plures xliii. et attigisse volunt xliv. Quanquam Eusebius ei tribuat annos xl. tantum. Quomodo etiam Beda, quorum sententia maxime probabilis. Keuchen.

Tertius ab Artabano prefecto, ferro interfectus est] Lege Justinum in principio iii. Orosium ii. 11. Diodor. xi. Aristot. De republ. administr. v. 10. Quem Nepos ac Justinus Artabanum vocant, is Aristoteli est Ἀρταβάνος, Ctesiae Ἀρτάβαρος. Bengars.

CAP. 2. Alexander] Macedonia patria fuit specialis Alexandro Magno, non item generalis, aut singularis. Et sic intelligenda verba i. Machab. cap. 1. vers. 1. Ἀλεξανδρεῖ τοῦ Φαίλιππου (vds) ὁ Μακεδὼν ἀρχήθεν δὲ τῆς γῆς Χερρεῖλη. Generalis fuit Græcia, unde Dan. viii. vera. 21. vocatur ἡ Κύρη Rex Iæna, hoc est, Græcorum. Singularis fuit civitas Pella in Macedonia; unde ‘Pellens juvenis’ apud Poëtas præcipue decanus. Keuchenus. Fuit spurius, ex adulterio, ut creditur, Pausanis cum Olympiade genitus. Quod ex Plutarcho et Justino satis clare appetet; et constanter Persæ ac Arabes affirmant. Schickardus. Vossius. Arabes cum بَيْرُنْ وَ بِكَرْنَ vocant, non tam ob partum Orientis et Occidentis imperium, quam a corona Alexandri effigie nummis exhibita, ut Jovis Ammonis filius agnosceretur. Gotius.

Babylone] Quo concessit, Cossæis subactis, ad audiendas omnia fere gentium legationes. Diodor. xvii. Arrian. VII. Et quanquam Magi urbem hanc ei fatalem fore predicarent, tamen ab Anaxarcho Philosopho

persuasus, haec contempnit, ac Urbem ingressus est. Justin. xii. Plut. Alex.

Morbo consumptus est] Cassandri fraude, et ingenito vitio periit, veneno scilicet et crapula. Igitur Dæsii quinto apud Eumæum, septimo et 15. apud Perdicam epulatus, sequentes dies somno dedit, ut Ælianu ex diariis Alexandri refert. Addit apud Bagauda de Æleptis tñ tētradi metrōdā, tñ dè tritry dñdēvōdē, legendum πέμπτη, vel, epulatus est apud Bagauda τετράρη φθίνωτος, tñ tritry dñdēvōdē, Dæsii 27. sequenti obdormiit simul et obliit. Arrianus ex iisdem diariis ait in morbum incidisse Dæsii 18. Sequenti die nihilominus apud Thesalum Medium (Justinus Medicum perperam vocat) Dæsii 20. apud Næarchum potasse, ac tandem Dæsii 28. periisse. Addit: ‘Mortuus est Olympiadæ 114. Prætore Hegesia. Vixit annos duo et triginta, et tertii menses octo. Regnavit annos duodecim, et hos octo menses,’ hoc est, mortuus est exeunte primo Olympiadæ 114. anno. *Capellus.* Periodi Julianæ quater millesimo trecentesimo nonagesimo primo. Mundi ter millesimo et 627. Urbis Roma 431. Ub. Emm. A regno Salmanassaris, 424. Ptolemæus. Vixit annos 33. Eusebius. Cicero 32. Hieronym. et menses 8. Arrian. Decessit anno ætatis 34. Justin. Regnavit annos 11. Strabo, Gellius 18. Livius 12. primo Macab. Author. Et 6. menses, Euseb. 7. Diodor. 8. Arrian. cuius supputatio ut omnium accuratissima est, ita verissima. Ceterum valde errarunt in annis regni Alexandri designandis Patres quidam et Historici, idque vel in defectu vel excessu. Quorum omnium nugacissima est opinio Clement. Alexandrini, 1. Stromat. qui imperium Alexandri ad ann. 18. extendit. *Keuch.* Non absurde statuas in visione Daniel. cap. vii. imperium Græcorum comparari pardo, quia Alexander M. fuerit vinosus, usque

adeo ut, si eos minus sequi visum fuerit, qui veneno interiisse arbitrantur, satis tamen causæ sola in vinolentia fuerit, cur periret Babylone. *Vossius.* Ab ejus obitu æra Græcorum dicitur, de qua Muhammed Alferganus ex versione Golii: ‘Romani et Syri æram deducunt ab initio annorum Alexandri, dicti bicornis, qui quidem die fuit feria secunda.’

Aegis] Alya, Macedonie oppidum. Plin. Diod. Apud Ptolemæum est Alyala, quam Μηλεβότειρα appellatam, tradit Stephanus. Atque heic erant Regum Macedonum sepulturæ olim et Mausolea, ut adnotavit Plinius. *Casaub.*

A Pausania] Aristoteles Polit. v. 10. ‘H δὲ, inquit, Φιλίππου ὕδη Παυσανίου διὰ τὸ ἔσται ὑποσθῆναι αὐτὸν ὕδη τὸν τερπὸν Ἀγγαλον. Lege Diodorum Siculum in lib. de gestis Philippi, Justinum ix. Oros. iii. 14. Ciceronem de Fato cap. 3. Ælianum, Val. Maximam, Platarchum in Alex. Pausaniam. Meminit Ovidius in Ibin; dum inquit: ‘Aut ut Amyntiadem turpi dilectus amore Oderit, et sævo vulneret ense puer.’ *Magius. Bongarsius.* Occisus est anno primo Olympiadæ cxi. Πυθοδήμου ἀρχῶτος, auctoribus Diodoro et Arriano: quæ quidem Olympias celebrata est die 18. Augusti. *Jos. Scalig.*

Pyrrhus] Materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus. Trogus xvii. Hic cognomento Aquila delectatus fuit, quemadmodum Antiochus Rex Syriæ, Hieracis, vel Accipitris. Plutarch.

Qui cum P. Romano bellavit] Ter. Primo, cum Consule Levino, in quo prælio ceciderunt Romanorum septuaginta millia, ex Pyrrhi parte quadraginta millia. Plutarchus. Secundo, cum C. Fabritio Luscino et Q. Emilio Papo ad Asculum, in quo victoria tamen ad Pyrrhum magis inclinavit, cum Romanorum sexaginta millia cecidissent, Pyrrhidarum vero tria

millia et quingenti quinque. Post hoc prædixit, sibi funditus pereundum esse, si adhuc uno prælio Terrarum Dominos viciasset. Plutarch. Floras. Tertio, rursus bellum instaurat, in quo victus, et a Curio Consule Italia pulsus est. Ait Pausanias, Graecum neminem ante Pyrrhum, bellum Romanum imperio intulisse. Quod de vera illa ac Veteri Graecia intelligendum. Nam antea cum multis Italiam Graecis populis, et ipsis Tarentinis Romani conflixerunt. Keuchen.

Argos oppidum in Peloponneso] In Argia regione. Ptolem. Duo sunt Plinio in hoc tracta oppida homonyma, alterum Hippium, alterum Dipssium. Quod τολεδόν ex Homero vocat Strabo. Apud Stephanum et Pausaniam dicitur πορένιον, et hoc primum et genuinum nomen. Ubi et θεος ponitur pro Hippium. Vide Ortelium.

Lapide ictus interit] Plutarchus, Pausanias, Polyænus, Strabo, et Author de Vir. Illust. κεραύνα sive tegula vocant. Quomodo Ovidius in Ibin : ‘Aut ut Achilleidem cognato nomine clarum Opprimat hostili tegula jacta manu.’ Polyænus lib. VIII. teste ictu examinatum refert : ἐμπεσόντος δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτῷ κεραύνος. Quæ verba reperiuntur apud Plutarchum. Sed Nepotis opinionem reborat Paulus Diaconus lib. II. 20. ‘Apud Argos Achates florentissimam Urbeum Spartani regni aviditate seductus, saxo ictus occubuit.’ Verbo tenuis descriptis Orosium lib. IV. 2. Justinus lib. XXV. 5. ‘Repulsus a Spartanis Pyrrhus, Argos petit: ibi dum Antigonus in urbe clausum expugnare conatur, inter confertissimos violentissime dimicans, saxo de muris ictus occidit.’ Zonaras: Πέρθος μὲν οὖν ἐπιφανέστατος ἐν στρατηγοῖς γεόμων, δεὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεται οὐ πολλῷ διτερον ἐν Ἀργει ἀπέθανε. γυνὴ γάρ τις, ἡς λέγεται Χεί, παριόντα αὐτὸν ἀρβύκην τοῦ τέργεον ἀπίθυμησα, ἀφέλη,

αὐτὸν τοῦτον διάφερεν αὐτόν. Ged. Non absimilis fuit Mardonius Se-trapes, eodem mortis genere exanimatus, ut tradit in Aristotele Plutarchus. Hinc Lacedæmonii νεκρομάχοι improbarunt, quod in illis vel a muliere vir interficeretur fortissimus.

Siculus; Dionysius prior] Optima narratio et brevissima de vita et rebus gestis Dionysii exstat apud Ciceronem in v. Tusculana. Confer Justini xx.

Minime libidinosus] Cicero : ‘Atqui de hoc homine a bonis auctoribus sic scriptum accepimus, summam fuisse ejus in victa temperantiam, enique in rebus gerendis, virum acrem et industrium: eundem tamen maleficium natura et injustum.’

Ob enique rem crudelitatem] Suspiciozna. Lega Plutarchum in Dion.

Hic cum virtute tyrannidem sibi periret] Post longam narrationem comparate a Dionysio tyrannidis, hinc tandem subdit Diodorus lib. XIII. Μερὰ δὲ ταῦτα συνεγράψας διελασταρ, τοὺς ἀντιτράξας αὐτῷ τὸν διοτετάρτου ὄντας, Δαφνίου καὶ Δίμηρχον ἀντελε. Διενθέσεις μὲν οὖν ἐκ γραμματῶν, καὶ τοῦ τυχόντος ἔπειτον, τῆς μεγίστης οὐδεις τῶν Ἑλλήσιων ἀνθρώπων. Adi Demosthenem in Oratione πρὸς Λεπτίνην.

Majusque annos sexaginta natus, decessit] Tradit Plin. lib. V. 64. ipsum præ gadio vite supremum diem obiisse. Verba sunt : ‘Gaudio obire, præter Chilonem, de quo diximus, Sophocles, et Dionysius Sicilia tyran-nus, uterque accepto tragicæ victoriz nuntio.’ Addit Diodorus, accepto hujus victoriz nuntio, latitia elatum, liberalius epulatum esse, et sese vine largius cum amicis ingurgitasse : hisce natam esse cruditatem, qua morbo implicitus, tandem extinctus esset. Tyrannidem obtinuit ἡ τραγούρα καὶ ἀκτέ. Diad. Quomodo Cicero : ‘Duodequadraginta Dionysius tyran-nus annos fuit opulentissime et

beatissime civitatis.' De Natur. Deor. III. 'Hunc igitur nec Olympias Jupiter percussit, nec Esculapius misero diuinaque morbo intabescens intermit: atque in suo lectulo mortuus cum tympanidibus in regum illatus est: eamque potestatem, quam ipse per scelus erat nactus, quasi justam et legitimam, hereditatis loco, filio tradidit.' *Lambin.*

Tribus uxoribus] 'Habuit duas uxores, Aristomachen, civem suam, et Doridem Locrensem.' Cicer. Diod. Plutarch. Addit. Elianus, alteram cum secundam in castra, alteram reverentem excepisse. Var. Histor. XIII.

Liberos procreasset] Nepos in Dione: 'Aristomachen, sororem Dionis, habuit in matrimonio, ex qua duos filios, Hipparium et Nyssum [hunc Narratum vocat Diodorus] procreavit; totidemque filias, Sophrosynę et Areten.'

CAP. 3. *Ex amicis Alexandri Magni]* 'Eḡ ἑταῖροι. Lambin. Quos supra in Eomene 'familiares' vocat. Sulpicia aliib 'servos' id est, auxilios, et aliib 'stipatores.' Significat autem Principes et Duces exercitus Macedonici, qui ejus venerationis ac virtutis erant, ut singulos Reges esse putares, ait Justin. lib. XIII. *Druinus.* Hoc innuunt pueri illustres οὐάκρητοι, i. Machab. i. vers. 7. quibus 'divisit regnum suum, dum adhuc viveret.' Inde aliquanto tempore, sine usurpatione regali, susceptas partes procuraverunt, Arrideo quadam Philippo, Alexandri fratre, regnante, cui perimbecilio verbo datum imperium videbatur, res autem penes eos erat, qui sibi exercitum et provincias distribuerant. Neque vero hic rerum status diu mansit, omnesque se reges appellari maluerunt. Sulpice. Itaque Alexandro mortuo servi ejus, occupato suo quisque loco, omnes sibi diadema imposuerunt. Auctor Machab. Gentes subactas

diviserunt in Satrapias, Perdicca divisore, ex auctoritate Philippi. Aprian. Cæterum haec Monarchia divisione non fuit substantialis, sed tantum accidentalis. Quemadmodum enim Monarchia prima post obitum Sardanapali non finita fuit, sed in duos quasi ramos divisa, sic etiam Monarchiam tertiam, defuncto Alexandro, non sustulit ejus in quatuor partes distractio. Quanquam harum Reges simul juncti non regnarunt secundum potentiam Alexandri, qua dominatus est. Et sic quatuor partes illarum non *κυριεύομενοι*, sed *ὑπότεκτοι* considerantur, unam Monarchiam absolvunt. Quod quatuor illa capita pardi quadruplicis figurabant, que, licet in se distincta, nihilominus tamen in una bestia fuerant. Dan. vii. 6. Kruchen.

Qui post obitum ejus imperia ceperunt? Orosius lib. III. 21. 'Alexander per duodecim annos trementem sub se orbem ferro pressit. Principes vero ejus XIV. annis dilaniaverunt: et veluti opimam prædam a magno leone prostratam avidi discerpere catuli, seque ipsis in rixam invicem invitatos prædictæ remuneratione fregerunt.'

In his Antigonus] Asiz et Syris Satrapes primus fuit Antigonus. Eam bello vicerunt Seleucus et Ptolemeus: unde contentio inter hos duos de regno Syrie. Qua de re videndes lib. V. Polybius, ubi inter alia Antiochus queritur de injuria quam sibi fecerat Ptolemeus in occupandis Syria locis. Antigonus enim et Seleucum, qui primi ea loca occupaverant, verissimos et justissimos Dominos fuisse siebat. Ideoque ad se, non ad Ptolemeum, Syria regnum quasi hereditario jure pertinere. Quippe Ptolemeum aduersus Antigonus pugnasse, non sibi, sed Seleucum, eorum locorum imperium querentem. Præterea communem omnium Regum concessionem in medium adferebat. Nam, quo tempore, superato Antigono, dividere inter se regna Cassander

et Lysimachus et Seleucus valuerunt, Seleuci esse omnem Syriam judicavere. Hæc ibi. Quæ fortasse moverant Eusebium, ut scriperit, Seleucum primum in Syria regnasse annos 32. *Drus.*

Et hujus filius Demetrius] Qui Poliorcetes dictus, hoc est, urbium obsessor. Cujus cognominis vanitatem arguit Plutarchus in Demetr. *Berneccer.* Vitruvius x. 28. ‘Hic Demetrius propter animi pertinaciam Poliorcetes est appellatus.’ Quod Plinius expugnatorem reddidit, vii. 28. Fuit filius Antigoni, ut heic Nepos et Justinus: non Antiochi, ut emendavit ad Trogi Prolog. xv. Histor. Philipp. Bongarsius: socer Seleuci Nicanoris, Syria Regis, cui filiam suam Stratonicen in uxorem dederat. *Keuch.* Hic ille Demetrias, qui Demetrium Phalereum, Cassandi Macedonis Regis auspiciis sub specie Oligarchia Athenis dominantem, urbe expulit, et pristinam Reipublicæ formam ac libertatem restituit. Anno altero Olymp. cxxix. istud accidit, auctore Diodoro lib. xx. Tunc igitur populus Atheniensis, incredibili gestiensi iustitia ob recuperatam libertatem, post annorum xv. servitutem, in ornando Demetrio nihil reliqui fecit. Facta sunt de illius honoribus varia Senatusconsulta, quorum summam habes apud Plutarchum et Diodorum. Refert Plutarchus inter alia decretum fuisse, δέχονται Δημήτριον, δέδειν παραγένεται τοῖς Δημητρὸς καὶ Διονίσου ξενισμοῖς. *Cassab.* MSS. pro hujus legunt ejus.

Lysimachus] Agathoclis filius, vii. Rex Macedonie. Vide Arrian. Indic. lib. iii. 12. Thraciam adpositaque Thracie Ponticas gentes obtinere jussus. Curtius x. 10. Quondam unus e custodibus Alexandri. Pausan. Plinius. Qui illustri Macedonis loco natus, virtute illustrior fuit. Justin. Regnavit annos v. Quinque initio regna fuerunt, Asia, Thracie, Mace-

donie, Syria, Ægypti. Postea quicquid Lysimachi fuerat, Macedonico regno adiectum, partim ab aliis occupatum est. Vide Diodor. Justin.

Seleucus] Cognomento Nicanor. Eusebius. Nicator, alii. Quæ putatur esse vera Macedonica dialectus. Appellatio a victoriis, quas habuit. Alii dictum ita putant a Nicatore quodam eæquo. *Drusius.* A victoriis dictum *Nucrēpō* tradit Appianus Syriaco. Ammianus xxiii. ‘Nicator Seleuco victoriarum crebitas hoc imdidera cognomenti.’ Unde intelligitur, quid idem sibi velit lib. xiv. ‘Seleucus efficacie impenetrabilis Rex, ut indicat cognomenum.’ Nam impenetrabilis ἐπερηφανεύως hic est omnia impetrans ac pervincens. Sicut ‘impenetrabilis orator’ Plauto Most. v. 2. Hiuc fanum, sive ἱρόν, Seleuco a filio Antigono consecratum, dictum fuit *Nucrēpōs*. Appian. Syriac. *Berneccer.* Anno M. 3661. fodus initum est inter successores Alexandri Magni. Cassander præficitur Europæ, Lysimachus Thracie, Ptolemæus Ægypto, Antigonus Asie, Seleucus Syria. Diodor. A cajus anni autumno ordintur Chronologi annos Seleucidarum, sive æram Chaldeorum, cuius annos Ptolemæus annotavit. Et ab hujus fine, aut sequentia initio anni Grecorum, in Libris Machab. annotati numerantur. *Buckolz.* Anno xii. a morte Alexandri, occupata Babylone, hic Syria et totius Orientis imperium sibi vindicavit, sedemque regni constituit in Syria. *Ub. Emm.* A quo tempore incipiunt famosa illa saecula Syromacedonum et Seleucidrum in Asia, qñorum plena est omnis antiquitas. *Keuchen.*

Ptolemæus] Κεραύνος, Philadelphi frater. Polybius II. Καιρὸς δὲ καθ' οὐδὲ Πτολεμαῖος δὲ Λάγον, καὶ Λυσίμαχος, θεὸς καὶ Σέλενος, καὶ Πτολεμαῖος δὲ Κεραύνος μετήλλαξαν τὸν βίον. Imperavit Macedonie menses ix. post Lysimachum. Πτολεμαῖος, αὐτόλεμος, τοῦ

τάλας, bellum. Vel τάλιψι Ταλαι, porca. Τάλι. Fuit commune nomen Regum Aegyptiorum, non secus ac Pharao. Unde omnes reliqui Aegypti Reges postmodum Ptolemaei dicti, solo cognomento a se invicem discernebantur. Kenechen. Ptolemaeorum genealogia in Strabone et ex eo in Manutio de quæsitis per epistolam. Schottus.

[*In prælio*] Ad Ipsum. Appian. De eo proline Plutarchus in Demetrio.

[*Pari leto affectus est Lysimachus*] Non servat temporum ordinem Probus. Nam post Demetriæ mortem Lysimachus cum Seleuco confixit. *Lambin.* Et hac ultima fuit pugna successorum Alexandri, in qua occisus est Lysimachus, anno a morte Alexandri 42. ætatis 73. imperii 5. *Keuchenius.* Lege Excerpta ex Memnonis historiis. Octoginta annorum facit Lysimachum Hieronymus, cum occumberet in prælio adversus Seleucum. Vide Lucianum de longævis. Vossius.

[*Filiam suam*] Stratonice ex Phyla, alteram enim uxorem habebat, Deidamiam. *Lambin.*

[*Captus bello*] Apud Galaman: Justin. Gazam: Diod. Plutarch. Arrian. Quomodo Bongarsius ad Justinum legit. Putat tamen magnus Vossius Justinum scripsisse Gamalan, quæ est urbs Gazæ proxima in Idumæa. *Keuchen.* Deinde, non fuit captus bello, sed aufugit primum ad portas Amanni; mox cum sibi manus adferre cogitasset, a suis prohibitus, ultro se Seleuco genero deditid. Cicero Offic. II. 7. ‘Quid? Macedones nonne Demetrium reliquerunt, universique se ad Pyrrham contulerunt?’ *Lamb.*

[*In custodia*] Tradit Plutarchus, Seleucum humanum se ac liberalem in captum Demetrium præbuuisse, eumque in Chersonesum Syriacam misisse, et cum rigorosis carcerariis justum famulorum numerum dedisse, quibus quotidie ad res necessarias

uteretur: pecunia præterea vim sati magnam attribuisse in victum et amictum, ita ut facultatem haberet opipare et splendide vivendi; postremo, ambulationes, porticus, hortos amenos, ac saltus densos, in quibus venari posset, concessasse. Ita Demetrium corpus exercentem, et apparatu regio utentem, æquo animo fortunam initio tulisse, et beate biennium vixisse. Ad extremum vero, cum inertie otioque sece dedisset, neque solito vivendi more uteretur, ex nimia cruditate in morbum incidisset, et ita extinctum esse. In Demetrio.

[*Dolo interfectus est*] Lege Pausaniam in Attic. Imperavit annos 32. Euseb. 42. Appian. 30. alii.

[*Quem*] Ceraunum. *Ille*] Seleucus. *A patre*] Ptolemaeo Lagi filio. *Lamb.*

[*Expulsum Alexandria*] Quæ fuit Aegypti celebre ab omni ævo emporium: Magnum cognominat Galenus. Hæc prius ‘Paudorū’ vocata. Cedrenus. Raccotis: Plin. Stephan. Pausan. Apud Strabonem ‘Pacarū’ pars Alexandriæ est, olim vicus. XVII. Urbs Λευκόπεδος in Eustath. quam per excellentiam πόλεων olim appellavere, ut Romani Romanam suam, Urbem. Quo faciunt augustæ illæ ἐπωνύμιαι in Rebus Romanis; Σεβάστη, Ιουλία, Κλαυδία, Δομιτιανή, Άλεξανδρία, et sexcentæ aliae, quarum foecundam nobis messem congesit Incomparabilis ille Geographus. Quanta autem urbs fuerit, vide præ reliquis apud Tatium Alexandrinum, lib. v. Τὸν κατὰ Κλεοφῶτα καὶ Δευκίνην Philonen in Flaccum; ut et Tyrium Belli Sacr. 27. Keuchenius.

[*Expulsum Alexandria*] In Gifanis membranis, *Alexandrea*. Quod et ipse vestigium antiquitatis agnoscit, in vet. libro expressum. Sic Decelia pro Decelia, de qua nos plura ad Frontinum. *Idem.*

[*Ipse autem Ptolemaeus, cum vivus filio regnum tradidisset*] Rarum exemplum illis temporibus. Nam et pater filium, et filius patrem, et frater fratrem

regnandi causa interimebant. Itaque Plutarchus in Demetrio, ad illum locum ubi Antigonus Demetrium filium venatu redeuntem cum venabulo et jaculis ad se recipit, eique os ad osculandum praebet; cum Antigonus legatis quibusdam, qui tam forte aderant, et jam dimissi revocati ab eo fuerant, mandasset, ut suis civibus renuntiarent, sibi cum filio tam bene convenire, ut eum non metueret armatum; acclamat, οὗτος ἡρώς, καὶ μεστὸς ἀνονίμου καὶ δυνατοῦ θυρός, οὗτος ἀγάλλεσθαι τὸν

μέγατον τὸν Ἀλεξανδρον θαλάχων, καὶ προσβάτων, οὗτος μὴ φοβάσθαι τὸν πόλεμον, ἀλλὰ προσέπειν τὸν λόγχην ἔχοντα τοῦ σφραγίδος πλεύσιον. Et post: Τὸ μέγατον ἀστερός ἀναμείπεται, δοκεῖ αἱ γεωργίαι τὰ αἰρήματα λαρυζάνονται, εἴτε σπεσσαριότες πούροι τοις ἐπικέρδεσσιν εἴτε πολιτείαι ταῖς βασιλικαῖς ὑπὲρ ἀνεψιαλδαῖς. Lamb.

Ab illo codem vita priuatus dicitur] Justinus XXIV. a Gallis regno sponte captumque, vitam ferro amississe, sit. Plutarchus in vita Pyrrhi, contra Galatas prefectum, cum exercitu periisse. Magius.

XXII. HAMILCAR.

Hamilcar] Romani *Barbarorum* reprouniantibant hec barbara nomina quam Greci. Hannibal, Hamilcar, dicebant, quae Graci 'Annibas', 'Amlanas', Greccatiore, ut ita dicam, pronuntiatione. *Salm.* Amilcar nomen Punicum est, et Regem denotat. Milici etiam, quod Annibalis socii nomen, et hujus filiae Imilces, quod est Regina, et Imilconis Carthaginensis ducis, non aliunde sunt petenda. *Melech* enim Rex est, *Malcha* Regina; quae *Milicem* et *Imilcem* pronuntiabant. Ita qui καὶ ὑπερβολὴν, ut ait Strabo, Tyriis cultus Hercules, dicebatur

Melampros, sive *Melampus*, qui deprivatae *Melamporos* dicitur Eusebio in Oratione de landibus Constantini. *Selden.* *Hamilcar*] De hujus virtutibus, prudentia, et fortitudine, legendus est, praeter Nepotem, Plutarchus Catone Majore. Ubi ipsius Catonis de eo judicium diligenter perpendendum. *Eras.* De nomine v. Selden, de Dis Syris synt. I. 6. et Voss. de Idololatr. II. 2. Hujus imaginem e nomismate argenteo hac forma expressam exhibet Ursinus in Imaginib. num. 9.

Apud Fulvium Ursinum
in nomismate argenteo.

Cognomina Berus] Ita propter nos-
trum Polybius, Appianus, et ex e-
mendatione Jo. Valentini Porphyrius
επὶ δασχής II. 57. ubi virgo Βάλκες
legitur. Mas. *Berica* vel *Berca* ha-
bent, quoniam et Frontin. II. 10. 9.
inflexit. Gentile nomen fuisse docet
illud Silius Italici lib. I. ‘Ortus Serra-
na prisca Bartæ de gente.’ Quid Su-
die in mentem veniret nescio, cum ita
scriberet: ‘Αρίλανος, ἡ καὶ Φεδίας. Εἴτε
alibi: Φεδίας: ἡ καὶ Αρίλανος. Νησι-
ναι Φυνικαρες confudit. Βεσινα.
Vide præterea notas Savaronis in Si-
donii Carm. 2. et 5.

Primo Punico bello] In Veteri In-
scriptione: *Bello Punico*, id est, *Pu-
nico*. Nam *Punicum* pro *Punico*; ut
punico pro *punico*. *Glossæ*: *Pœni*,
‘Αρρεν. *θούρας*. Inde *θούρας* διδοκτος
apud Apeyrtum τερψ ταῦτα βοῶν τὰ
δὲ περὶ τὸν βόες συμβαίνεται τέλος, καὶ
τὰ πρὸς αὐτὰ βοηθήσατε, Κριτα γῆγεται
τοῦ Μαργάρου τῷ Καρχηδόνι τῇ θούρᾳ δι-
λέγεται. *Salmamus*.

Sed temporibus extremis] Nempe an-
ni primi hujus belli *Punici XVIII. O-
lympiad. CXXXIII.* anno autem Ur-
bis *IOV.* Hamilcar bello hisic præfec-
tus, Italie oras maritimam popula-
tus est. Polyb. v. 56. *Ernst.*

Admodum adolescentulus] Id est, per-
adolescentulus, ut loquitur in Eume-
ne. *Lamb.* Tacitus Ann. lib. IV. de
L. Antonino: ‘Hunc admodum ado-
lescentulum sororis nepotem se posuit
Angustus in civitatem Massiliensem.’ Curtius ‘admodum juvenem’
dixit. VI. Justinus ‘admodum puerum’, et ‘parvulum.’ *Gebb.*

Ante ejus adventum] Ms. aut *ejus ad-
ventu:*

Neque locum nocendi dedit] Neque
hostibus facultatem, aut occasionem
nocendi dedit. *Lamb.* Occasionem
apernit, ut hostes nocere possent.
Sic supra Pelopida: ‘Sed ut quem-
cumque ex proximo locum fors obtu-
naret.’ *Gebhard.*

Illi Erycem sic defendit] Imo op-

pugnavit. Nam tenebant Romani a
L. Junio-paullo ante captum, ut tes-
tatur Polyb. lib. I. cajna verba sunt
huc: Λαὸς καὶ βραχὺς αὐτῷ παραστέ-
σσεις ἀφορεῖς καταλαμβάνει πράξισθεν
τὸν Ἐρύκην, καὶ γίγνεται τοῦ τοῦ τῆς Ἀφρο-
δίτης ἄρπον καὶ τὴν πόλην δυνατεῖς. Vide
sequentia de obsidione ejus contra Ro-
manna. *Lamb.* Stephanus: ‘Ἐρύκη, νό-
λος Σικελίας Δρεπανοῦ, ἀνὴρ Ἐρύκης τοῦ
Ἀρρενίου καὶ Βόρεων. Thacydides Ely-
moranū urbes in Sicilia duas esse di-
cit, Erycem et Egestam. ‘Ἐρύκη vocat
Dionysius pro Eryce: Αἰγάλεων καὶ
Ἐρύκη. Quinimine ‘Ἐρύκη’ appellabat
montem, qui aliis ‘Ἐρύκη’. Mons autem
Eryx, in qua Urba Eryce, supra Dre-
panum. Servius: ‘Eryx, mons Sicilie
supra Drepanum.’ Seimus. De situ
ejus accurate inter alios Polybius,
lib. I.

Interim Carthaginenses] Duce An-
none. Polyb.

Classe] Undiqueque expedita, ac
validis instructa remigata. Polyb. Il-
lam classem trecentarum navium fu-
isse, tradit Auctor de Viris Illustribus.
Idem Polybius dacentas numerat.
Nonnulli et bestium et Romanorum
cojanetas DCXXX. tantum fuisse vol-
lust, ut parvum probata sit in numero
fides. *Kochanini.*

Apud insulas Ægates] Quae in mari
nistro Carthaginensis sinu objec-
tent. Pomponius lib. II. 7. (unde
Plinius hascit lib. III. 8.) ‘Contra
Carthaginis sinus Tarichim et Æga-
tes, Romana clade memorabiles.’ De
quo loco ad Melam et Victor. cap. 41.
de vir. illust. *Schottus.*

A Caio Lutatio Consule] Auctor de
Viris Illustribus cap. 41. hanc non
Caium, sed Quintum Lactatium ve-
cat: et trecentas naves habuisse di-
cit, quibus sexcentas Pemorum, que-
rum dux erat Himileo, apud Ægates
insulas inter Siciliam et Africam ex-
pressit, finemque bello imposuit. Ma-
gius. Sane haud parvum dormitat
Magius; imo, gravissime hoc loco

errat. Nam Quinti prænomine appellatus Caii frater, qui sequenti anno fratri Consulatum excepit, Urbis Condita 512. Hinc iste error, qui aut temporum aut literarum cognitione plurimos decepit. Ipse etiam Plinius, seu, quisquis auctor de Vir. Illustribus, uni omnia tribuit; a quo non parvum abeunt plerique rei Romanae Scriptores, qui victoriam hanc et triumphum navalem Caio adscribunt, pacem vero Poeno datam Quinto, qui etiam de Faliscis triumphavit, ut ex Triumph. tabulis videre est. Scribendum ergo hoc loco Caius Lutatius, quod prænomen et fasti nuper Romæ effossi agnoscant. *Kenchen.*

Staturunt belli finem facies] Qui finis incidit in annum Romæ Condita dñi. Caio Lutatio Catulo et Posthumio Alibino Consulibus. Annus iste Carthaginis DCXL.; Olymp. XXXXIV. tertio surgente, cum classis Punica felici prælio ad Ægates insulas a Consule C. Catulo esset deleta. *Ub. Emm.*

Eamque rem arbitrio permiseraunt Hamilcaris] Missis primo ad eum literis et nuntiis. Polybius: Διότερ δέ τοις διατεμψήσμασι πρὸς τὸν Βάρκων, ἔργα στρατιῶν διείπυ περὶ τῶν οἰλιών. *Lambinus.*

Tamen paci servendum putavit] Polybius elegantissime tales vocat ἄφεδροις τὰς καιρῶν, lib. III. monetque insidiatores temporum accurate cavendos: quos ibidem ait ἐγενετοῖς τοῖς νεφοῦσι, seu τοῖς καιροῖς. Gebhard. Quibus vero conditionibus pax sit facta, exponit late Polybius eodem libro.

Exhaustam sumptibus] Ita Cicero Epist. ad Attic. lib. vi. 'Ilo imperante exhaustam esse sumptibus et jacturis provinciam.'

Domicum] Pro domo: sic sepe Ennius extulit, Lucretius, item Plautus, atque adeo Tullius, nisi ut pleraque antiqua a semidoctis essent librariis oblitterata. Schottus.

Vi] Abest haec vox a Ms.

Manum dedissent] Sidonius Polemio ante Carm. 18. 'Do quidem absens obtrectatoribus manus, ne dictum dicere videar.' Vide notas. *Savaro.* *Manus* rescribo multitudinis numero, ex fide membranarum, et Veterum scriptorum auctoritate, cesseisque in proverbium, 'manus dare,' ut et herbam porrigere. Ducta autem a gladiatoriis victis tralatio est: nam et vetere verbo 'digitorum tollere' victi dicebantur, et 'manum dare.' Virgilii: 'et victim tendere palmas Videre Ausonii.' Sidonius in Narbone: 'Palmam tu digito dares Menander.' Cicero in Consolatione apud Lactantium lib. III. 28. 'Victum se a fortuna turpiter confitetur; Cedo, inquit, en manum tollo.' Graecos etiam multitudinis numero, χεῖπας πορεύειν, extulisse observo. Legendus Pet. Faber Agonisticus lib. I. 8. Schottus.

Hoc consilio pacem conciliavit] Vel XXIII. annorum inducias, per quot annos bellum prius duraverat. *Kenchen.*

Ut cum Catulus] Ut abeat a Ms. et ponitur ante succubente.

Sicilia decederent] Plinius, seu quisquis Auctor de Viris Illustr. c. 41. 'Pacem potentibus hac conditione concessit, ut Sicilia, Sardinia, et ceteris insulis intra Italiam Africamque decederent, Hispania citra Iberum fluvium abstinerent.' *Magius.* Quanquam Hispaniam illam non putem adscriptam huic foederi; sed ei, quod cum Asdrubale ictum in Hispaniis fuit, qui sororem Annibalis in matrimonio habebat. Polybius III. Schottus.

Flagitio] Arma enim adversariis tradere flagitium erat: supr. in Chabria in fine. *Severo.* Cum tanta infamia. Nam 'flagitium' notare infamiam ac dedecus ante quasi seculum nos docuit Joseph. Scaliger ex loco Plauti Epid. act. III. scen. 4.

'Flagitio cum majore post reddes tam
men.' Tacit. Ann. lib. III. 20. 'Il-
lam obsidionem flagitii ratus.' Gebh.

CAP. 2. *Hujus pertinacia cessit Ca-*
tulus] Non absimiles fuere huic fracti
bellis et cladibus exinaniti Carthagi-
nienses; qui cum intolerabiles Reguli
et duras pacis conditiones audissent,
tutius rati sunt, sese armatos, quam
miseros vivere. Histor. Miscell. II.
29. Adde Lipsium v. Polit. XX. 27.
seqq. et Zevecot. Obs. ad Florum
II. 15. Cæterum Msc. Boecleri vox
Catulus aberat; et potest abesse. *Bos.*

Carthaginem] Urbs sic dicta per
excellentiam, ut ante monuimus.
Nam ΦΟΙΝΙΚΗ Phœnicibus *Urbs* est,
Karthagena, *civitas hortorum*, quam
Græci οἰωνοστας verterunt. Alio no-
mine apud Plautum appellatur *Chæ-*
dreanech, quasi פְּרַעֲנָחֵן vel פְּרַעָן,
חַנְעָן 'Anach. Unde ab Anakæis
fortissima natione structa videtur,
qui Kiria tharba per Calebum ejecti
in Chananæ defecerunt. *Horn.* De
qua fuga pluribus Scaliger de emend.
Tempor. Vossius I. Gram. IX. Selde-
denus. de Dia Syris. Ex *Carthada* fac-
tum est *Carthago*. *Solis.* Sed illud
merum Phœnicium, hoc Punicum; id
est, jam depravatum Phœnicibus ali-
quantum temporis in Africa commo-
ratis. Nec dubium, quin Græcum
Καρχηδόνα ab eadem origine sit de-
ductum et inflexum. Quod Siculorum
proprium, qui θ mutant in χ. Sic
quæ *Carthada* vel *Carthado* Πενις,
ipsi dixerunt Καρχηδόν ut ὄρνιθες, ὄρνι-
χες. Ipsi Africæ vicini hoc nomen
cæteris Græcis transmiserunt. Fal-
luntur igitur auctores plerique Græ-
cijæ, qui Καρχηδόνα conditam scripsere,
ἀνδ Καρχηδόνος τιὸς ἄνδρος Φοίνικος.
Nam idem nomen Καρχηδόν, et *Car-*
thago, deflexum a Punico vel Phœni-
cio *Carthago*. *Salmas.*

Diurnitate externi maki] Polyb.
Μέτα δὲ τὰς διαλύσεις ταῦτα, ιδίου τι καὶ
ταραπλήσιον ἀμφοτέροις συνέβη παθεῖν.
ἔξεδέστο γὰρ πόλεμος ἐμφύλιος Ῥωμαῖος

μὲν δὲ πρὸς τοὺς Φαλίσκους καλούμενος.
Lambinus. Hujus principes atque auc-
tores fuerunt Spendius, genere Cam-
panus, fortuna servus, Matho Afer,
et Autariens Gallus. Caussa belli
narratur a Polybio, eodem libro, cum
varis circumstantiis.

Nisi cum deleta est] Unde adjungit
idem Polybius: Τέος δὲ οὐ μόνον ὑπὲρ
τῆς χώρας ἐκαδίνευσαν, ἀλλὰ καὶ περὶ
σφῆν ἀντῶν, καὶ τοῦ τῆς πατρίδος ἀδέρφου.
Deleta est *Carthago* a P. Scipione
Africano Æmiliano, septingentesimo
anno quam condita fuerat. Livius,
Orosius, Eutropius. Cum stetisset
annis DCLXVII abhinc annos CLXXVII.
Cn. Cornelio Lentulo, L. Mummius
Coss. Velleius. Eusebius in Chronico
duas affert opiniones, quarum prior
non longe dissentit a Paterculo. Com-
putat enim, *Carthaginem* venisse in
potestatem Romanorum anno a con-
ditione sui DCLXXXIII., vel, ut alii affir-
mant, DCCXLVIII. Prior numerus
uno anno plus habet, quam Paterculi
ratio. Marcus Cicero de Republ. I.
'Nec tantum *Carthago* habuisset
opum sexcentos fere annos, sine con-
siliis et disciplina.' Vide Scalig.
Animadversionibus Eusebianis ad an-
num MCLXVII. et MDCCCLXXI. maxi-
me vero canonibus Isagogicis. Altera
Velleii opinio refert, *Carthaginem*
stetisse annos DCCXLVIII. cui accedit
aliquantum Solinus, qui Urbem post
annos BCCXXXVII. quam exstructa
fuit, excisam voluit. Orosius etiam
haud parum a se abit, quando lib. IV.
6. scribit, *Carthaginem* conditam
fuisse ab Eliissa, ante Urbem Romam
duos et septuaginta annos: postea,
cap. 28. ejusdem libri ait, anno ab
Urbe Condita DCIII. vel DCVI. (nam
utroque modo legitur) fuisse deletam.
Verum eo modo defendi potest, quod
plerumque boni scriptores summatim
tempus comprehendunt, non subtili-
ter annos computantes. Adhoc tam
intricata est hujus rei fides, ut non
mirum sit, Auctores adeo in diversas

sententias abire. Ceterum Urbe inconditis diruta fuit. Horatius Od. lib. iv. 8. ‘Non incendia Carthaginis impie, Ejus qui domita nomen ab Africa Lacratus rediit, clarus indicant Laudes, quam Calabre Pierides.’ Addit Florus, ‘per contiones decem et septem dies vix potuisse incendium extingui.’ Lib. ii. 15. Kruekenius.

Primo mercenarii militis] Hispani, Nomades, Afri, Ligures, Galli, Graeci, et alii. Lambin.

Ab alienarunt Africam] A Carthagine. Lamb. Sic Cimone, ‘insulae alienatae,’ et ‘oppida alienata,’ dixit. Gebhard.

Peni] Carthaginenses.

Eaque impetraverunt] Omittit huc Cod. Ultrajectinus, ut certe Polybius nihil horum commemorat, subeida Romanos Penis mississe. Schott.

Hamilarem Imperatorem fecerunt] Cam in Gescone, quem initio huic bello praefecerant, et in Hannone param presidii esse cognovissent. Lambinus.

Sed etiam eo compulsi] Qualis ille apud Clandianum Stilico, qui ‘tot barbara solus Millia jampridem miserae vastantia Thracen Finibus exiguae vallis conclusa tenebat.’

Plures fane quam ferro inferirent] Τέλος τῶν τοῦ λιμένος σταγοχωρίου ἀσθενῶν ἀλλάζονται σύμπατα ἀναγκασθέντων, τοῦ διμονιου τὴν οἰκείαν δημοσθήνειον ἀπότοις ἀπόφερον, τῇ πρὸς τοὺς τέλες διασεῖδη καὶ παρασεῖδη. Polyb.

Utican] Quam Uticam Latini dicunt, Graeci conversis vocalibus Ἰτύκην appellant, id est, Uticam. Stephan. ‘Ιτύκη, τέλος Λιθόν, Τυπλοί Αἰγαλεοί. Lambin. Punicarum in Africa urbium, si Carthaginem demes, nulli cessit Utica. Sexaginta autem stadiis a Carthagine distabat, ut testatur Appianus; nempe versus occasum. Fuit hinc Tυπλοί Αἴγαλεοι, quod et Justinus affirmat lib. xix. Cum et oibus et multitudine Tyri abundantem, missa

in Africam juventute, Uticam condidere. Itaque de antiquitate gloribatur non parum, quia et eo nomine Carthagini praeferebatur. Silius Italicus lib. iii. ‘Proxima Sidonia Utica est effusa maniplis, Prisca sita, veterisque ante arcas condita Byras.’ Aristoteles in libro Mirabilium: Τῷ δὲ Λιθόνῳ ἡ Ιτύκη καλομένη, ἡ πάντα μέν, ὡς λέγουσα, ἡ τῷ πάλαι τῷ μεταβολῆς Ερμελα καὶ τῷ ἔπειτα λιμένας, ἀδρεναὶ δὲ Καρχηδόνες ἡσαν διαστοιχίου δημόσιου ἀνάτολα, ἡ διαγέρουσα ἡ τοιούτου λογίας αὐτῆς τῆς Καρχηδόνος ἔτοις διαστοιχίου δημόσιου ἀνάτολα, ἡ διαγέρουσα ἡ τοιούτου λογίας. Velleius Paterculus citra Codri tempora, qui Saeculi fait aequalis, Tyros pacis annis post Gades Uticam condidisse refert. Urbis igitur tam vetustate nomen facit ipsa antiquitas. Utica enim, vel *Itica*, Panice, Π'νη, *Itica*, id est, prisus dicebatur. Bouchart. Qui nunc locus a barbaris Mazachares appellatur. *D. Mar. Niger.*

Hippone] Ab Utica ad Hippi promontorium Hippi Urbe, cui palus adiacet atque hæc palus Hipponis venatur. Hanc Urbem et Hippocrasum appellat Diodorus lib. xx. Stephanus, alii. Etiam media antiquitas Hippo-nem Zarithum appellavit, sicuti Zetum dixerat pro dieta. Διόδορος autem a Graecis appellata propter aquarum irrigua: nam in vicinia erat stagnum Hipponense, unde et Plinius ad Canarium Epist. lib. ix. ‘Est in Africa Hippensis colonia mari proxima: adjacet navigabile stagnum: ex hoc in modum fluminis estuarium emergit, quod vice alterna, prout setos aut repressit aut impedit, nunc infertur mari, nunc redditur stagno. Omnis hic astas piscandi, navigandi, atque etiam natandi studio tenetur.’ Hec ille. Hippo autem dictus non ab equis, Graeca appellatione; sed Syris et Arabibus stagnum, sinum denotat. Qualem Hipponis situm fuisse docuimus. Bouchart.

Valentissima] Legendum fortasse est, *opulentissima*. Verum tamen nihil muto. ‘*Valentissima*’ autem interpretor, validissima, seu potentissima. *Lamb.*

Restituit patria] Uno pælio sex hostium millibus interfectis, duobus captis, aliis in fugam versis: altero decem millibus cæsis, quatuor captis, decem fugatis: tertio omnibus fere copiis ad internectionem cæsis ac deletis, reliquis ad deditioñem compulsi. *Idem.*

Tantum otium] Tantam quietem, pacem et tranquillitatem. Sic supra in Timoleonte: ‘tantum otium toti insulæ conciliavit.’ Cicero *Offic.* i. ‘Neque in rep. periculum fuit gravis unquam nec majus otiam.’ Ita legit, non, ut vulgo, oditum, doctissimum Victorius *Variar.* VII. 18. et ex antiquis libris *Carolus Longius.*

Cap. 8. Infesto Romanis] Polyb. lib. xii. ‘Επειδὴ τῆς δρυῆς, in iracundia perseverabat Hamilcar, nimirus, adversus Romanos. Quam iracundiam eodem lib. δυστύχειαν Ἀρίσκου vocat.’ *Lamb.*

In Hispaniam mitteretur] Lege Justin. *XLIV.* Appian. in Iberica, et hec Polybiuum.

Roque secum duxit filium] Transvectus fretum Gaditanum et columnas Herculis. Polyb. Addit, in illis locis ipsum annos fere novem commoratum, multum Hispaniæ populos bello, plures persuadendo Carthaginensibus subjecisse.

Turpius] Libidinosius, obscoenius. Sic Liv. Ann. *XXI.* ‘Medius Hasdrubal inter patrem et filium octo ferme annos imperium obtinuit: flore setatis, uti ferunt, primo Hamilearl consiliatus: gener inde ob altam indolem animi ascitus: et quia gener erat, factionis Barchinae opibus, quæ apud milites plebemque plus quam modicæ erant, haud sane voluntate principium, in imperio positus.’ *Lamb.*

Ut a pæfecto merum] Erant igitur Delph. et Var. *Clas.*

pæfecti seu magistri morum apud Carthaginenses, ut et apud Romanos, qui dicebantur et censores. Cicero in Cluentiana: ‘Tu es pæfectus moribus.’ *Lamb.* ‘Sane censuræ initium,’ Livii verba sunt, ‘fuit rei a parva origine ortæ, qua deinde tanto incremento aucta est, ut morum disciplinae Romane penes eam regimea esset.’ Inde Censores Roma magistratus quinquennalis, penes quem auctoritas maxima, summanque arbitrium animadvertisendi in mores ci-vium. Et erat sub nutr illorum aestimatio facultatum cajusque civis, ad censum de iis pendendum. Livius iv. Cæterum, alia morum pæfectura, alia censura fuit. Cæsar Censor non fuit, sed morum pæfectus, ut a Cicerone nominatur: hoc est, rem habuit, titulum per speciem modestie recensavit. Pars potestatis ejus fuit, morum cura; quam usurpavit, unde et Pæfectus morum dictus, non Censor. *Cætabus.*

Quod moribus eorum interdici non poterat socero gener] Alii genero, utrumque verum. Verecundiæ autem hos inter serviendum monet Cicero in *Offic.* lib. ii. ‘Non lavantur cum soerie generi.’ *Schottus.*

Hamilcare occiso] In pælio adversus Vectones. Polyb. Incidit mors ejus in annum 3742. Mundi conditi.

Ille exercitu pæfuit] In hujus locum gener ipsius Hasdrubal mittitur. Justin. Τὴ δὲ στρατηγὸς οἱ Καρχηδονίοις παρθέσας Ἀσθρόβη τῷ ἀκελνο κηδεστῷ καὶ τρυμάρχῳ. Polyb. Idque propterea, quod filii immaturi tum erant imperio. Quatuor autem reliquit filios superstites: quos totidem catulos leoninos in perniciem Romanorum ab se, dicere solitus est, educari: Hasdrubalis ingenium Livius prodit initio lib. *XXI.* *Ernet.*

Resque magnas gessit] Quo tempore prudenter et utiliter imperium suum administrabat; cum, Carthagine nova condita, magna Carthaginensibus ad-

jumenta attulit ad res gerendas, propter loci opportunitatem maxime, tum ad res Hispanienses, tum Africanas. Polyb. II.

Et Princeps] Έκ τῶν τῆς πόλεως πρότερον. Princeps heic idem obtinet quod primus, quae vocis germana ratio. Locutio frequens, apud Tranquillum et alios. Keusch.

Largitione vetustos pervertit mores Carthaginensium] Ut suis cœptis et placitis approbator esset populus contra infensos Barcinæ factioni. Gebhardus. Titus Livius Ann. xxx. paulo aliter rem narrat. Ita ille: ‘Is plura consilio, quam vi gerens, auspiciis regulorum magis, conciliandiisque per amicitiam principum novis gentibus, quam bello aut armis rem Carthaginensem auxit.’ Lamb.

Ejusdemque post mortem] Quali mortis genere obierit Hasdrubal, non commemorat hoc loco Nepos. Alii ambigere nos non sinunt. Tradit Justinus, ipsum a servo Hispani cœjusdam, ulciscente domini injustum necem, imperfectum esse. Polybius disertim testatur, in diversorio suo noctu a quodam natione Gallo privatuarum injuriarum causa fuisse interemptum. Nonnulli volunt, in veneratione necem ipsi illatam. Appianus: ‘Ασθροίβαν δὲ, ἐπὶ τοῖς δὲ Ἰθηναῖς τὸν δικαρχηδόνιοι καβιστάμενον, ἀνήρ δοῦλος, οὗ τὸ δεσπότηρ ὄμοις διεφθάρκει, λαθὼν ἐν κυνηγεῖσιοι ἀνατένει. Ad quem accedit Livius Ann. XXI. Non ergo dubitandum videtur, quin hōc mortis genere imperfectus sit Hasdrubal. Præter enim adducta Historicorum testimonia, multa alias sunt, ex quibus liquido id videre est. Incidit ejus mors in annum Urb. Cond. 532. ut supputant Chronologi. Keuchen.

Hannibal ab exercitu accepit imperium] Justinus: ‘Major utroque Hannibal imperator, Hamilcaris filius succedit.’ Appianus: ‘Η στρατεία δὲ τὸν Ἀννίβαν, κατερ νητα κομῆδη νέον, ἀρέσκοντα δὲ λοχυρός, στρατηγὸν ἀκέδειξεν αὐτὸν, καὶ ἡ Καρχηδονίων βουλὴ

συνέθετο.

Posteaquam mare transiit] Fretum Gaditanum, transvectus columnas Herculis. Polyb.

Adversus Vettones] Sic scribendum duplice *tit*; non *Vettones*. Graece Οὐέρροες populi sunt Hispanie citioris intra Anam et Tagum fluvios ad Orientale Toletanorum latus. Strabo III. Έκ δὲ τοῦ ίσου μέρες: καὶ Καρπητανοῦ, καὶ Ὁρητανοῦ, καὶ Οινέρρων συγχρητέμενοι. Item Plinius lib. IV. 20. finitimos Carpetanis facit. Prudentius hymno de S. Eulalia, Emeritam Vettotonum metropolim nominat: ‘Nunc locus Emerita est tamulo Clara colonia Vettonia: Quam memorabilis annis Ana Præterit et viridante rapax Gurgite mœnia pulchra lavat.’ Strabo vero in Turdulus Augustam Emeritam collocat: sed Hispano in Hispanicis potius habenda fides, quam Graeco homini. Schott. In Msc. Boeceli *Vettones*. Dausquis Comment. in Sil. Ital. pag. 18. mallet *Vettones*. Bosius.

Occisus est] Ad castrum altum, ut ait Livius Decad. III. lib. 4. Mag. Καὶ τῆς τάξεως διαλυθέσθως, οἱ μὲν Ἰθηναῖς αὐτοῖς ἐπιδραμόντες, αὐτόν τε τὸν Βάρκαν, καὶ τολθε πλῆθος ἀμυνομένων ἐπ’ αὐτῷ, διέφευραν. Appian. M. Emilio et M. Junio Coss. *Cassiodorus*.

Huius perpetuum odium erga Romanos] Pro, contra Romanos. Sic solet Nepos. Hæc idem diserte tradit Polybius lib. III. Lambinus. Valerius Max. lib. IX. 8. Livius XXI. et XXXV. alii.

Patris obtestationibus] Præter Polybius lib. II. Livium XXI. et XXXV. infr. in Hannibale: Valerius lib. IX. 3. Savaro.

Romanos non experiri] Periclitari, vel, periculum facere virtutis et potentiae Romanorum. Lambinus. Infra in Hannibale: ‘Hic autem velut hæreditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam, quam id deposituerit.’ Schottus.

XXIII. HANNIBAL.

CAP. 1. *Hannibal*] Denotat Orientalibus nomen gratiosum, γένη, id est, Hanno, gratiosus. Unde et Anna et Iohannes nomen accepit, Ἰωάννης sive Baal autem Dominum notat. *Thysius*. De Hannibale passim Græci, Latinique historici, sed præcipue Polybius, Appianus in Annibalicis, et alibi, Li-

vius a lib. **xxi.** ad **xl.** usque, et compendio Florus **ii.** 6. 7. 8. Justinus **xxix.** 31. 32. et scriptor de viris illustribus cap. 42. Hujus imaginem hac forma a Fulvio Ursino e nomismate argenteo expressam heic inserere vi-
sum.

Apud Fulvium Ursinum
in numismate argenteo.

Omnes gentes virtute superavit] Vic-tus enim prælio quidem nonnunquam, bello vero nunquam, ut ait Cæcilius apud Nonium. *Schott.*

Hannibalem tanto præstissime cæteros imperatores prudentia] Quod quoque fuit judicium Pescennii Nigri. Nam quos alii Scipiones extulerunt, existimavit ‘felices illos fuisse magis, quam fortes.’ Ælius Spartanus in Nigri vita capite 11. ‘Nec alias fabulas unquam habuit, nisi de Annibale, cæterisque talibus. Denique cum Imperatori facto quidam Panegyri-cum recitare vellet, dixit ei, Scribe laudes Mærii vel Annibalis, vel aliqui-jus Ducis optimi vita functi, et dic quid ille fecerit, ut eum nos imite-mur.’ *Gebh.* Vide sis gloriosam illam

contentionem de præstantia Scipio-nis, Hannibalis, et Alexandri apud Lucian. ἐν νεκροῖς. *Schottus.*

Semper discessit superior] In Hamil-care: ‘semperque superior disces-sit.’ *Lamb.*

Civium suorum invidia] Quam sibi conciliavat Hannibal remp. bene ad-ministrando; partim judicibus, qui ante perpetui erant, eoque domina-bantur, factis annuis: partim arario publico et vectigalibus populi Car-thaginiensis, quæ et negligentia dilabebantur, et, (ut fere fit,) prædæ quæstuique principibus quibusdam civitatis et magistratibus erant, ad certam rationem revocatis: ut tradit Livius Ann. lib. **xxx.** *Lamb.*

Sed multorum obtrectatio devicit unius

virtutem] Bella antithesis: in qua multos uni, obtricationem virtuti opponit. Idem. Sic apud Apuleium aliquem insimulatum quorundam astu proicit extorem sanguis invidia. Qualis iste in Tacito conspiratione inimicorum et invidia falsi criminis oppressus. Vide Lucianum De non temere credendo.

Velut hereditate relictum odium paternum] Ipse Hannibal apud Livium xxxv. ‘Odi Romanos, odioque sum Romanis. Id me verum dicere pater Hamilcar et DI testes sunt.’ Tale Ægisti patruelis in Agamemnonem. Velleius lib. I. Et Paconii Agrippini, paterni in principes odii heredis. Tacit. xvi. Gebh.

Prius animam deposuerit] Sic supra, in Pausan. cap. 5. vitam ponere: ‘Atque eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat.’ Savaro.

Quum patria pulsus esset, et alienarum opum indigere] Sic supra De Regibus: ‘Quem ille a patre expulsum Alexandria, alienarum opum indigentem receperat.’ Lamb. Savaro.

CAP. 2. Philippum] Demetrii Macedonum Regis filium, Persei patrem. De quo Livius epitom. xxix. et xxxi. Justinus lib. xxix. et Plutarchus in Paulo Æmilio, et Fasti, sub annum ab U. C. DLII. Schott. Tradit Justinus, huic a Demetrio Illyriorum Rege ad bellum Romanis inferendum fuisse impulsum: et cum Romanos a Poenis iterato præfio victos didicisset, aperte se hostem Romanis professum; navesque, quibus in Italiam exercitum trajecteret, fabricare cœpisse; ac legatum ad Hannibalem jungendæ societas gratia cum epistolis misisse. Mag. Romani legatum in senatu exposuissent, compertum Patribus Romanis esse et Philippum regem, ante ab Hannibale maxime accensum, bellum P. R. fecisse: et nunc literas nunciosque ab eo ad Antiochum regem projectos:

haud quieturum, antequam bellum toto terrarum orbe concisset: nec ei impune debere esse, si satisfacere Carthaginenses P. R. vellent: nihil eorum sua voluntate et publico consilio factum esse, Carthaginenses responderunt: quicquid æquum censuerint Romani, facturos esse. Livius Ann. xxxiii.

Omnium potentissimus Rex] Quippe, qui Asiam et Syriam tenuit annos septem et triginta; Medianum quoque, Persiam, Hyrcaniam, Bactrianam, et omnes, excepta Parthia, superioris Asiae provincias victo Achæo recepit. Polyb. VII. VIII. X. XI. Justin. XL. Appian. in Syriac. Judæam quoque Ægyptio regi eripuit. Joseph. XII. 3.

Antiochus] Frater Callinici. Qui primo lèpæ dictus, ob rapacem natum. Vide Strabonem XVI. Justinum XXVII. Postea ob victories et imperii amplitudinem, Magni cognomentum accepit. Keuchen. Hunc ad arma Romanis inferenda concitasse Hannibalem, refert Liviana Epitome lib. XXXIII. et XXXIV. et Justin. lib. XXXII. Schott.

Hunc tanta cupiditate incendit belandi] Polyb. Livius, Appianus illam historiam magis exaggerant. Mortuo Ptolemæo Philopatore, Antiochus decessit in Ægyptum, præsidio nudam ac vacuam correpturus. Cam eo Hannibal Ephesi congrreditur, inimicorum columnis patria sua profugus. Qui calumniabantur, eum in contentione semel adversus Romanos suscepta perseverantem et pervicacem, et belli gerendi cupidum esse, neque pacem colere posse. Quo tempore Carthaginenses Romanis parebant, foederibus interpositis alligati. Hannibalem igitur rei militaris et imperandi scientia clarum Antiochus honorifice exceptit, et apud se retinuit, atque in comitibus suis habuit. Ita Appianus et fere Polybius. Prolixius rem narrat Livius, XXXIII.

Rubro mari] Sive Erythræo. Quod

a mirabili Pharaonis clade Arabibus dicitur **القارن** ab oppid. **القازم** quod est Latit. gr. **xxviii. min. xxx.** in littore **Ægypti** opposito Elane, seu promontorio Pharan. Locus inde dictus, quod prope submersus credatur Pharaeo. **قازم** enim est deglutire, absorbere. Unde Turcis mare rubrum dicitur **درعو ن دعرى** Pharaonis mare.

Hodie pro Colchis est **لما وس** Sues. Golius. Lege δὲ τῶν τοῦ Ἀγαθορχίου τερπὶ τῆς ἑρμῆς θαλάσσης ἀκλογύδις. Mela lib. III. ‘Rubrum mare Græci, sive quia ejus coloris est, sive quia ibi Erythras regnavit, ἑρμῆς θαλάσσης appellant.’

Quem legati venissent Romani? Τότε ‘Ρωμαῖοι, συνθεωροῦντες ἔδη τὴν Ἀττικὴν ἀποβολὴν, ἐξαπόντειλαν πρεσβυτέλας πρὸς Ἀντίοχον, βουλίμενοι μὴ λανθάνειν σφᾶς τὴν τοῦ βασιλέως προαιρεσίαν. Polyb. Hi fuerunt P. Sulpitius et P. Julius apud Livium, Dec. iv. lib. 5. Plutarchus vero in T. Quinctio Flaminio alterius nomen male profert. Vocat enim P. Vellium, cum Julianum dicere debuerit. Sed non mirum. Homo enim Græcus, et in eo sæpe parum diligens, Romanorum nomina pervertit. **Magius.** Justinus cum Polybio simpliciter legatos nominat, omissis nominibus. Ita ille **xxxii.** ‘Romani quoque ad Antiochum legatos misere, qui sub specie legationis, et regis apparatum specularentur, et Hannibalem aut Romanis mitigarent, aut assiduo colloquio suspectum, invisumque Regi redderent.’ **Keuch.** Sane inter legatos erat P. Scipio, qui Hannibalem devicerat. Praeter Livium **xxxv.** Appianus, Lucianus in dialog. Mortuorum, Plutarchus in Flaminio sub finem. Consilium autem legatorum explicat Frontinus i. 8. 7. **Bongars.** Missi ad hoc Carthaginem legati Romani, qui apud Senatum arguerent, Hannibalem cum Antio-

cho rege consilia belli faciendo inire. Illi fuerunt C. Servilius, M. Claudio Marcellus, et Q. Terentius Calleo. Lege Livium. **Keuchen.**

Ut Hannibalem in suspiciem regi adducerent? Efficerunt autem id crebris cum eo sociatis colloquiis. Livius **xxxv.** ‘Propter colloquia cum Villio suspectus regi.’ Gebhard. Οἱ δὲ πρέσβεις ἀπέδεικνεν τὸν Ἀγρίβαν, συνδικότες εἰς ὑποψίαν ἀμβαλεῖν πρὸς τὸν Ἀντίοχον οὐ καὶ συνέβη γένεσθαι. Polyb.

Tempore dato adiit ad regem? Omnino probanda Mætorum fides: *Tempore dato adiit ad regem.* Et hæc est Corneliana χρῆσις. Supra, Themistocle: ‘Ut Lacedæmonem venit, adire ad magistratus nohuit.’ Et statim: ‘Ad senatum Lacedæmoniorum adiit:’ ἀρχαῖκῶς. **Keuchen.** Sed ante ipsum iisdem verbis Savaro: qui locus addit ex Dione.

Puerulo me, μήποτε non amplius novem annos natο] ‘Ἐφη γὰρ, καὶ δὲ καιρὸν δι ταῦτη αὐτοῦ τὴν εἰς Ἰθηρίαν ἔξοδον μέλλοι στρατεύεσθαι μετὰ τῶν δυνάμεων, ἔτη μὲν ἔχει ἀντία. Polyb. Livius Decad. iv. lib. 5. puerum admodum tunc fuisse Hannibalem dicit. Quomodo apud Florum, puer Hannibal ad aram patri juraverat. Plinius, sive Auctor de Vir. Illustribus, non novem annos tunc natum Hannibalem testatur, sed undecim. Nisi locus suspectus sit, ac librariorum culpa depravatus. **Magius.** Vide Eutropium lib. iii. Orosium iv. De novem annis canit Juvenalis: ‘Hoc puer ad Lybicas jurarat Hannibal aras.’

Jovi Optimo Maximo hostias immolavit? Idque ex instituto et more patris. Καὶ νοσθα τὰ νομιζόμενα, ut loquitur Polybius. Fuit et aliarum gentium ritus, ut constat passim ex historiis. Hostias immolabant, antequam ad hostes proficiserentur; victimam post partam victoriam, cum Diis gratias agerent, pro victis hostibus. Sic Marcellus captarum

Syracusarum, et Hannibalis ante Nolan monia a se primum fugere coacti, gloria inflammatus, cum summo studio niteretur, ut Pœnorum exercitum aut in Italia prosterneret, aut Italia pelleret, solemni primum sacrificio voluntates Deorum explorabat. Val. Max. lib. i. 6. *Keuch.*

Quæ divina res dum conficiebatur] Nonius cap. 4. ‘Facere rem divinam, religionibus exhibere.’ Vide Notas in Sidonii Epist. lib. v. 17. *Saver.* ‘Rem divinam facere’ Latini solent dicere de his, qui sacrificant et victimas mactant. *Salmas.*

Ne dubitaret ducere] Ne cunctaretur: vel, ne vereretur ducere: omnem ducendi moram præcideret. Tale fere est illud in Agesilao: ‘quare venire ne dubitaret.’ Ubi tamen vulgo legitur, *non dubitaret.* Lambin.

Instituerat] Forte melius, *institerat*, id est, ceperat. Sic et in Alcibiade: ‘Itaque tempus ejus interficiendi quærere instituerunt.’ Malim, *institerunt.* Vide Manutium in Epist. Cic. ad Familiares.

Eaque, ceteris remotis, tenentem] Sic Polybius. Valer. Maximus lib. ix. 14. in exterris exemplis 3. ‘Hannibal mature adeo patria vestigia subsecutus est, ut eo exercitum in Hispaniam trajecturo, et ob id sacrificante, novem annorum natus, altaria tenens juraret, se, cum primum per seatem potuisset, acerrimum hostem pop. R. futurum, ut pertinacissimis precibus instantis belli commilitum exprimeret.’ *Savar.* Ipse Hannibal apud Livium, xxxv. ‘Pater Hamilcar, Antioche, parvum admodum me, cum sacrificaret, altaribus admotum, jurejurando adegit, nunquam amicum fore pop. Romani.’ Cæterum jurantes aram tenebant. Cicero pro L. Flacco: ‘Ergo is, qui si aram tenens juraret, crederet nemo, per epistolam, quod volet, injuratus probabit?’ Alia exempla passim suppetunt Plautus, Varro, Virgilius, Apuleius, quo-

rum loca in Adversariis suis illustravit doctissimus Turnebus lib. vi. 10. et lib. xix. 19. item lib. xxvi. 2. Talis fuit Latinus apud Virgil. *Æn.* xii. Ptolemæus apud Justin. xxiv. Psyche apud Apuleium vi. Atque hic Græcorum mos, qui jurandi causa ad aras accedebant. Cicero pro Balbo. Qualis moriturorum ritus. Senec. Herc. Fur. ii. 3. Plinius xxxv. Et Pœnorum, qui aram et sacra tangentes, vel agnum lœva, dextra silicem teneentes, Deos, hominesque contestantur, ut si illos scientes fallerent, ita se Jupiter feriret, quemadmodum ipi agnum percuterent. Alex. ab Alex. v. 10. Unde volunt Grammatici, aras, antiquitus quasi ansas dictas. Varro, Macrobius, Servius ad *Æn.* v. De quo vide Incomparabilem Brissonium de Formula. In Romanorum ritu aram tenere vel tangere est δικτύρα τοῦ βασιλέως ἐφάπτεσθαι, ut loquitur Theo. Meminit Turneb. Adv. lib. xix. 19. et alibi Jos. Scaliger ad Manilium. *Keuch.*

Jurare jussif] Atque ab illo jure-jurando Hannibalis ad illum diem, quo imperium accepit, anni numerantur septendecim. *Salmas.*

Nunquam me in amicitia cum Romani fore] Livius xxxv. ‘Nunquam amicum fore populi Romani.’ Histor. Miscell. lib. iii. 5. ‘Se, ut primum posset, adversus Romanos pugnatum:’ quod non est expressum, longeque minus est. Nam qui pugnat adversus aliquem, odium exsucere, atque ex hoste amicus fieri potest. Polybius, μήνης Ρωμαῖοι εὐρόθεοι. Apianus Annibalic. ‘Ρωμαῖοι ἐπιβουλεῖσι σποντεὶ ἀλλεῖσι. Ibericis: ‘Ασκειστος ἔχθρδς λεσσθαι Ρωμαῖοι. Gebhard.

Ad hanc diem] Sex et triginta annos. *Livius.*

Si quid amice de Romanis cogitabis] Si Romanis consules, seu consulere voles. Lamb. Ἐπάν θὲ διαλέγεις η φλάσιοι συντόνηται πρὸς αὐτοὺς. Polyb.

CAP. 3. *Hannibale imperatore]* Ge-

nero Hamilcaris. Vide in Hamilcar. *Summam imperii ad eum detulit]* Polyb. III. ‘Cum nuncius ex castris Carthaginem perlatus esset, Hannibalem uno totius exercitus ore, et communis omnium militum consensu imperatorem esse declaratum; continuo populus convocatus, sine ulla sententiarum varietate, exercitus iudicium ac voluntatem comprobavit, ac ratam fecit.’ Electus est bellum imperator anno ætatis XXVI. Nam duce patre Amilcare novem annos in Hispania militavit, octo sub ejus genero Asdrubale. Schott.

Hic Hannibal minor quinque et vi-
ginti annis] Hoc modo de Regibus loquitur: Dionysius ‘major annis sexaginta natus decessit.’ Ita Cicero: ‘aliquot annis minor natu,’ in Quæst. Academ.

Omnes gentes Hispanie] Plus quam quadraginta hominum millia in fugam vertit; quibus supererat, nullus jam eum hostis intra Iberum audebat intueri, præter Saguntinos. Polyb. De quibus ita loquitur Livius Ann. XXI. ‘Haunibal agmine quadrato amnum ingressus, fugam ex ripa facit, vastisque agris intra paucos dies Carpetanos quoque in ditionem accepit. Et jam omnia trans Iberum, præter Saguntinos, Carthaginiensium erant. Cum Saguntinis bellum nondum erat: cæterum jam belli causa certamina cum finitimis serebantur, maxime Turdetanis.’ Lambin.

Saguntum fæderatam civitatem] De cuius situ Polybius III. ‘Η δὲ πόλις αὗτη κέτει μὲν ἐπὶ τῷ πρὸς θάλατταν καθίσκει: πρότοις τῆς δρεψής τῆς συναπτούσης τὰ πέρατα τῆς Ἰβηρίας καὶ Κελτιβηρίας. ἀπέχει δὲ τῆς θαλάττης ὡς ἑπτὰ στάδια· νέμονται δὲ χώραι οἱ κατοικουμέναι αὐτὴν, πάμφορον, καὶ διαφέρουσαν ἀργῆ πάσης τῆς Ἰβηρίας. Livius: ‘Civitas ea longe opulentissima ultra Iberum fuit, sita passus mille ferme a mari.’ Florus: ‘Saguntus, vetus Hispaniae civitas et opulenta, fideique erga

Romanos magnum quidem, sed triste monumentum.’ Quippe quæ cc. ante excidium Trojæ annis condita. Plinius XVI. 40. Cæterum ultimo foedere cautum fuerat, ut Iberus disternaret ditionem Romanorum et Carthaginiensium. Saguntus ultra Iberum quidem, fodere tamen cum Romanis juncta, et ideo excepta ne quid in eam liceret Carthaginiensium armis, utque libera maneret inter utriusque populi imperia. Hannibal cui propositum erat bellum moveare Romanis, ne foedifragus palam videatur, non Saguntinis arma aperte nec statim intulit, sed in Olcadum fines, quæ gens ultra Iberum amnem, in ea parte quam Romani non exceperant, exercitum induxit; ut non recta pettiisse Saguntinos, sed rerum serie ducente, finitimis perdomitis, continentia jungendo, ad oppidum ejusdem regionis ultra Iberum sitæ oppugnandum quasi tractus videri posset. Ut Hispaniæ ergo urbem Saguntum in belli causam delegit, id est, ejus Hispaniæ, quæ ultra finem esset imperii Romani, hoc est, ultra amnum Iberum. Salmas.

Vi expugnatæ] Octavo mense obsidionis. Polyb. Τέλος ἐν δεκάτῃ μηνὶ καὶ κράτος εἴλε τὴν πόλιν. Vide Livium XXI. Urbs eversa et Hannibalis et Saguntinorum manibus, qui se snaque omnia in pyram conjecterunt, nec arbitrium victoris exspectarunt. Idem. Inde pavor ac trepidatio totam Urbem pervasit, aliis insuper tumultus ex arce auditur; turris diu quassata procidit; perque ruinam ejus cohors Pœnorum impetu facto cum signum imperatori dedisset, nudatam stationibus custodiisque solitia hostium esse Urbem: non cunctandum in tali occasione ratus Hannibal, totis viribus aggressus, Urbem momento cepit: signo dato, ut omnes puberes interficerentur. Alarcus. Ingens intra urbem per obsessos famæ, adeo, ut humanas carnes comedenter.

Petron. Satyr. Senec. Controv. August. lib. III. 20. Cæteram expugnata est Urba, anno post Romanam conditam DXXXV. bello Punico secundo. Recepta vero, anno DXXXIX. pulso Punico præsidio, teste Livio XXI. Vide Orosium, Orcheatre lib. IV. 14. et Sigionum in lib. XXI. Livii. Schott.

Tres exercitus maximos comparavit] Equites mille ducentos, peditum decem et septem millia, octingentos quinquaginta reliquit in Africa, ut essent Carthagini et Africæ præsidio. Adhæc Hasdrubali in Hispania manere jusso tradebantur quiqueremes quinquaginta, quadriremes duæ, triremes quinque, equitum duo millia et quingenti, elefanti viginti et unus, peditum undecim millia, equitum ad novem millia. Polyb. Vide sis Livium.

Ex his unum in Africam] Tredecim millia, octingentos quinquaginta pedestes cetratos, funditores Baleares octingentos septuaginta, equites missos ex multis gentibus mille ducentos. Liv.

Alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit] Hasdrubali fratri, viro impigro Hispaniam provinciam destinat: firmatque eam Africis maxime presidiis; peditum Afrorum undecim millibus octingentis quinquaginta; Liguribus trecentis; Balearibus quingentis. Ad hæc peditum auxilia additi equites Libyphœnices, mistum Punicum Afriæ genus, trecenti: et Numidæ, Maurique, accolæ Oceani, ad mille octingentos, et parva Ilergetum manus ex Hispania ducenti equites; et ne quod terrestris decesset auxiliæ genus, elefanti quatuordecim: classis præterea data ad tuendam maritimam oram, quia quæ parte belli vicerant, ea tum quoque rem gesturos Romanos credi poterat: quinquaginta quinqueremes, quadriremes duæ, triremes quinque; sed aptæ instructæque remigio triginta et duæ quinqueremes erant, et

triremes quinque. *Idem.*

Saltum Pyrenæum transit] Ηγε διὰ τὸν Πυρηναῖον λεγομένων ὄπων. Polyb. Postquam per Pyrenæum saltum tradi ex exercitu ceptus est. Livius. Vide Appian. *Αντίβασις. Lamb.* Transit autem per saltum Pyrenæum et ipsam Celticam, quæ nunc vocatur Gallia; ut olim speciatim Romanis. Saltum Pyrenæum vocat Nepos, quem Ptolemaeus Πυρηναῖον, id est, montem illum, qui Hispaniam a Gallia dividit, et ad Occidentalem late Oceanum se extendit. Legendi passim antiquissimi Geographi. Apud Stephanum est Πυρήνη, unde Silio Pyrene. Cæterum accidit hic Hannibal transitus per saltum illum post dejectos Celtiberos et Afros, ut videre est in Appiano et aliis. *Kenchen.*

Cum omnibus incolis confixit] Exstat hujus rei longa narratio apud Polybium lib. III. et Livium XXXI.

Alpes] Quæ Penine ab Hannibale denominatae sunt. Plin. Nat. Hist. I. III. 17. Et Paulus Warnefridus de gestis Longob. lib. II. 18. ait: *Alpes Apennine dictæ sunt a Punicis, hoc est, Hannibale et ejus exercitu. Ernst.* Rejecit tamen hanc opinionem Livius XXI. 38. *Bosius.*

Quæ Italiam ab Gallia sejungunt] Quam in promootorio quodam militibus suis ostentabat. Livius. Apud Herodianum: μέγιστα ἐκεῖνα δρῦν, καὶ οὐδὲ πλλα ἀντί, καὶ ἡμᾶς γῆ, ἐν τελεῖον σχήματι πεπλεύτη, καὶ προβέβληται Ἰταλία.

Præter Herculem Graiam] Ammian. lib. XV. ‘Primam [per Alpes viam] Thebanus Hercules, ad Geryonem extinguendum et Tauriscum lenius gradiens, prope maritimas composuit Alpes.’ Silius Ital. ‘Primus inexpertas adiit Tyrrinthius ares:’ unde apud Livium se æmulum Herculis itinerum jactabat Hannibal. Herculi ‘res ea virtutis admirationem et immortalitatis fidem dedit:’ ut loquitur Justinus; et ‘Annibalis per

Alpes transitum in portento prope a majoribus habitum,' scribit Plinius. Ergo æmulus Herculis itinerum Hannibal, non tamets ut alter ab ipso fuerit in transandis Alpium montibus. Quod mendacio non carere tradidit Polybius, lib. III. Keuchen.

Quo facto is hodie saltus Graiae] Ergo ab Hercule Graie saltus Graiae, sive Herculeus. Vide Plin. III. 17. et 20. Herculis transitus multa vestigia indicantur; Herculis Monaci portus, et harum Alpium nomen, et Lepontii ita dicti creduntur, quod ab Hercule eo loco relicti fuerint: auctor Simlerus. Ita Herculea via apud Aristotelem de admirandis, quæ dicit ex Italia per Galliam usque ad Celtiberos. Et Alpium Graiae fances, quibus ipsum transiisse memrorant Poeni. In Tungris adhuc Herculis vetustissimum sacellum, ut supra janum effigies ostendit, et alia monumeata, quæ Herculem Graiae repræsentant. Keuchen.

Transitum concidit] Incredibili labore et industria. Quippe ad missam rupe, per quam via una esse poterat, ducti milites, cum cædendum esset saxum, arboribus circa immanibus dejectis struem ingentem lignorum faciebant; eamque cum et via venti apta faciendo igni coorta esset succendebant, et ardentina taxa infuso acetō molliebant. Li- vius. Et hæc est illa via, ἡ καὶ νῦν ἔστι τὸν θόλον ἀπρίβης, καὶ καλέσαι δύος Ἀριθέου, ut tradit Appianus. Loquitur de Cremonis jugo, ubi transgressus Hannibal. Alii Penninum vocant, vel Pœninas. Sic Franciscus I. Gallorum Rex, per easdem Alpes inusitatum iter curulibus tormentis aperuit. Jovius in Leone X. Quales Turcas in Germaniam irrumperentes anno Christi MCLXXXVII. Sabellicus, Ennead. x. 7. Transitu V. C. atque hoc melius. *Alpinos malit Lambinus.*

Efecitque ut ea elephantus] T. Li-

vius: 'Ita torridam incendio rupem ferro pandunt, molliuntque anfractibus modicis clivos, ut non jumenta solum, sed elephanti etiam deduci possent.' Mos præliandi cum elephantis frequens antiquis Regibus. Hos contra Romanum exercitum primus in Lucania Pyrrhus Rex eduxit. Postea Hannibal in Africa, Rex Antiochus in Oriente, Jugurtha in Numidia, copiosos habuerunt: adversus quos diversa sunt excogitata arma. De elephanto enim δρός ἐστι ρύπα καὶ ἀνδρῶν χεῖρας, non χεῖρας, ut sine sensu aliis emendaverunt.

Ornatus] Gifanius ita correxerat, secutusque est indice Cl. Puteano Lambinus. Schottus ex suis membranis præfert *oneratus*, accipitque pro onustus. Ast ego pertendo istud *oneratus* esse suppositum ab ignorante scriba pro *ornatus*. Nam elephas ornatus multum ab onerato differt. Jumenta dorauria, μήτηρ φορητά, ut camelii et muli, &c. onerantur: elephanti vero ornantur, armantur, ipsi et armatis implentur. Quid plura? præstantissimi quique scriptores hoc modo consenserunt. Gebhard.

Hac copias traduxit] Per montem Jovis, quem vulgo Cinisum appellant, Gebennas versus tendens, partem ejus rupiolæ, quam et Durandum vocant, unde ex altero latere flumen Druentia, altero exitus in Taurinos. Id videtur sentire Plutarchus. *Ma- chanus.*

Pervenit] Quinto mense a Carthagine nova (ut quidam auctores sunt) quinto decimo die Alpibus superatis. Livius XXI. Neque aliter Polybius: Τέλος δὲ τὴν μὲν πάσαν πορείαν ἐκ Καινῆς πόλεως ἐν τέττε μηρὶ τοιωτάμενος, τὴν δὲ Ἀλπεων ὑπερβολὴν ἡμέρας ἕπει- δεκα. Lambin.

CAP. 4. Apud Rhodanum] Atqui, neque Polybius, neque Livius, neque ulli alii, quod sciām, tradiderunt, P. Cornelium Consulem cum Hannibale ad Rhodanum conflixisse. Nam tri-

duo antequam ad Rhodanum venisset Scipio, transierat flumen Hannibal, teste Polybio, cuius hæc verba sunt: Οὐ μὴ, ἀλλὰ Πότιλος μὲν ὁ τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸς, ἡμέραις ποτεροὶ τρισὶ ἀκαίστησι τῆς Καρχηδόνεων παραγενόμενος ἦτι τὴν τοῦ ποταμοῦ διέβασεν, καὶ καταλαβὼν ἀρμητάτας τοὺς ὑπεναντίους, ἔξεισθη μὲν ὁ ἀνδέχεται μάλιστα πεπομένος οὐδέ ποτε ἀντὸς τολμήσας τῷ ποτίσασθαι τὴν εἰς Ἰταλίαν πορθεῖ, διὰ τὸ πλῆθος. Titus Livius: ‘P. Cornelius Cos. triduo fere postquam Hannibal ab ripa Rhodani movit, quadrato agmine ad castra hostium venerat, nullam dimicandi moram facturus. Cæterum ubi deserta munimenta videt, ad mare ad naveis rediit; tutius faciliusque ita descendenti ab Alpibus Hannibali occursum.’ Lambin. Auctor is, qui librum de Viris Illustribus conscripsit, tradit apud Ticinum, qui Gallæ Cisalpinae fluvius, cum P. Scipione confixisse Hannibalem. Quo tempore de Scipione actum fuisset, ni periclitantem patrem servasset prætextatus admodum filius. Atqui hic quidem primi impetus turbo, qui inter Padum et Ticinum valido fragore detonuit. Florus.

Cum hoc eodem de Clastidio] Quod oppidum est Polybio et Straboni. Apud Livium est, uno in loco Ligurum, altero Gallorum. Ortellius. Sed non videtur huic voci hic locus esse. Nam primum, quid est, ‘apud Padum Clastidio decernit?’ sic enim habent omnes libri vulgati: nonne satis est dixisse, *apud Padum decernit?* quemadmodum supra dixit, ‘apud Rhodanum;’ infra, ‘apud Trebiam?’ Putabam, si hæc vox non est aliunde inculcata (quod mihi fit verisimile, ideoque delendam arbitror) aliquid deesse, et legendum, *non longe a Clastidio.* Nam Livius tradit, Hannibalem statim post illam pugnam, ad Clastidium vicum, quo magnam vim frumenti Romani congeresserant, par-

tem sui exercitus misse, quod inopia frumenti laboraret; brevique post tempore, nummis aureis quadringentis P. Brundisino præsidii præfecto corrupto, Hannibali Clastidium esse traditam. Lambin. Quid prius fuit Scipionis cum Hannibale prælium. Livius.

Sancium inde ac fugatum] Livius: ‘Anxitus pavorem Consulis vulnus, periculumque intercurso tam primum pubescens filii propulsatum.’ Florus Epitoma: ‘Tunc Scipione, duce fusus exercitus, sancius etiam ipse venisset in manus hostium imperator, nisi protectum patrem prætextatus admodum filius ab ipsa morte rapuisse.’ Lambin. Cæterum fallitur memoria Plinius, dum apud Trebiam hec accidisse scribit, quod contra aliorum fidem. Nec patrem filius ab ipsa morte liberavit, ut tradit Florus, sed servus quidam, de quo verum esse filiale illud patrocinium, fama obtinuit. Keuchen.

Ti. Longo] Id est, Tiberio Longo. Sic autem legendum; non, ut vulgo, Tito Longo. Ita eum Polybius nominat, itemque in Fastis Tiberius appellatur:

BELLVM PVNICVM SECUNDVM.

P. CORNELIVS. L. F. L. N. SCIPIO.

TI. SEMPRONIVS LONGVS.

Apud Livium tamen Titus dicitur, sed mendose. Lambin. Hic Tiberius Sempronius Longus initio belli Punici secundi Cos. cum P. Cornelio Scipione confixit. Schott. Atque idem Consul ex Sicilia accersitus fuit, ut duo exercitus jungerentur. Machan.

Apud Trebiam] Alii Contrebiam vocant. Virgilii Æneid. vii. Mutuiscam indigitat. Ubi Servius: ‘Hæc Trebia postea dicta est, qnam modo Tribulam dicunt; apud qnam Annibal delevit populum Romanum.’

Utrosque profigavit] Si modo interfuerit prelio illi Scipio; ut qui nondum satis firmus erat ex vulneribus superiore prelio acceptis. Neque

illum Polybius et Livius in hoc appellant. Contra Appianus Ἀννιβαληρί^η Διπλίον δὲ αὐτοῖς ἔδιμενος καὶ παρακλήσων, διλγού μὲν θέμητο τραχεῖς διαφθορῆσαι, μόλις δὲ Κρεμώνα διεσάθη φερόμενος. Tautus autem terror ex hac clade Romam perlatu[m] est, ut jam ad Urbem crederent infestis signis hostem venturum; nec quicquam spei aut auxillii esset, quo a portis mœniibusque vim arcerent. Uno Consule (nib[us]t) ad Ticinum victo, altero ex Sicilia revocato, duobus Coss. duobus Consularibus exercitibus vicit, quos alios duces, quas alias legiones esse, quæ accesserentur? Neque tamen hæc Hannibalis victoria ei admodum leta fuit; propterea quod nix et frigus et turbulenta tempestas multos homines, plurima iumenta, et elephantes prope omnes consumpsisset. Polyb. Livius. Sed duo prælia commissa sunt, antequam ad Ligures Hannibal perveniret, et in utroque Romani, Sempronio ducē, superati sunt. Tradit enim Livius, Sempronium priore prælio superatum, Romanum venisse, deinde cum Roma in castra rediisset, ad Placentiam rursum cum Hannibale confixisse. Lamb.

Inde per Ligures] T. Livius: ‘Secundum eam pugnam Hannibal in Ligures, Sempronius Lucaniam concessit.’ Ligures imis Alpium jugis adhaerebant inter Varum et Macram flumen. Tutum locis et fuga, durum atque velox genus, ex occasione magis latrocinia, quam bella faciebat. Florns. Cæterum iste Ligurum tractus inter Varum et Macram flumen latius patuit, quam tradidit Florns. Quippe trans Alpes ad Rhodanum usque gens illa occupavit olim omnem Galliam Narbonensem. Vide antiquissimam Geographiam.

Apenninum] Qui mons longissimi tractus, Italiam secundum longitudinem ejus dirimens. Addit Livius, in transitu Hannibalem adeo atrocem tempestatem adortam esse, ut Al-

pium fœditatem prope superarit. ‘Vento mistus imber [Historici verba sunt] cum ferretur in ipsa ora, primum, quia aut arma emitenda erant, aut contra emitentes vortice intorti affligebantur, constitere; deinde, cum jam spiritum intercluderet, nec reciprocare animam sineret, aversi a vento parumper consedere. Tum vero ingenti sono cælum strepare, et inter horrendos fragores miscare ignes; capti auribus et oculis metu omnes torpere.’ Lambin.

Adeo gravi morbo afficitur oculorum] T. Livius lib. xxxi. ‘Ipse Hannibal sæger oculia, ex verna primum intemperie variante labores frigoraque; elephanto, qui unus superfuerat, quod altius ex aqua extaret, vectus: vigiliis tamen, et nocturno humore, palustrique cælo gravante caput, et quia medendi nec locus nec tempus erat, altero oculo capitār.’ Polybius lib. iii. ‘Ἀννίβας δὲ μόλις ἦτο τοῦ περιλευθέτου θηρίου διεσάθη μετὰ πολλῆς ταλαιπωρίας ὑπεραλγής ἀπὸ τὴν βαρύτητα τῆς ἐπενεχθείσης δέρματις εἰσῆρθε, δέ, τὸν καὶ τέλος ἀπερήθε, τῆς μᾶς ἔψεως, σὺν ἐπιδεχομένῳ τοῦ καιροῦ καταμονήῃ θεραπείᾳ, διὰ τὸ τῆς περιστόσεως ἀδβατον. Lambin.

Ut postea unquam dextro aque bene usus sit] Quod de honestamentum oris, quidam simii posteriorum ducum ad gloriam sibi trahebant. Tacit. Histor. lib. iv. 13. ‘Sed Civilis, ultra quam barbaris solitum, sollers ingenio, et Sertorium se aut Hannibalem ferens simili oris de honestamento.’ Vide eundem Ann. lib. ii. 9. iii. 20. de Decrio: Justinum ix. de Philippo. Gebhard. Unde Satyricus x. ‘O qualis facies, et quali digna tabella, Cum Getula ducem portaret bellua luscum!’ De quo somnium ejus refert Val. Maximus lib. i. 7. Vide et in Fabio Plutarchum: plures istiusmodi μονοφθάλμου ducēs invenias: Philippum Macedonum regem, de quo Gellius ii. 27. Schott.

Lectioque ferretur] Mos solitus affectis Ducibus. De Scipione Livius **xxiv.** De Mermecie Agathias **ii.** De Lutatio Consule Val. Maximus **ii. 8.** De Eumene Polyænus et Plutarchus. De Numeriano Vopiscus. De Alexander Curtius **vii.** Quod inter laudes humanitatis ac beneficentiae Tiberianæ commemorat Velleius Paterc. **ii. Gebhard.**

C. Flaminium Consulēm] Hominem turbulentum et multitudinis assentatorem, ad res bellicas natura inepsum. Appianus: *Kαὶ ἀνδρὸς ἡρῷος ἀνθετόμενος τε, καὶ εἰς ἀρχὴν ἀνδρὸς δοξομονίας γέρνεσσε.* Adi Polybium et alios. Titus Livius: ‘Consul ferox ab consulatu priore, et non modo legum, aut patrum maiestatis, sed ne Deorum quidem satis metuens erat.’ Lamb. Ergo C. Flaminius, (non Flamininus) iterum Consul erat, quo tempore ipsum, ad Trasimenum, adorabatur Hannibal. Iste consulatus incidit in annum Urbis Cond. **xxxxvi.** quando ipsius Collega fuit Cn. Servilius Geminus, qui in prælio occisus est. Schott.

Apud Trasimenum] Διάσηπτον appellant Polybius et Appianus, qui et πλευρήν vocat in Annibalicis. Apud Livium est *Trasimenus*, pro quo alii *Trasimeneus*. Florus **ii. 6.** ‘*Traсимenus lacus tertium fulmen Hannibalis, imperatore Flaminiō.*’ Sed et antiqui *Trasimeneus* scribebant aut *Trasymenius*. Quomodo apud Quintilianum legendum esse, lib. **i.** cap. **5.** docet Claudius Salmasius; ubi perperam *Thrasomenum* pro *Thrasimeno*. Keuch.

Cum exercitu] In hac pugna Livius, Polybium secutus, quindecim millia Romanorum in acie cæsa esse tradit: decem millia sparsa fuga per omnem Etruriam diversis itineribus Romam petuisse: sex millia primi agminis per adversos hostes eruptione facta, ignatos omnium, quæ post agerentur, ex saltu evasisse: et cum in tumulo quodam constitissent, clamorem mo-

do ac sonum armorum audientes, que fortuna pugna esset, neque scire, neque perspicere præ caligine potuisse. Inclinata denique re, cum calescente sole depulsa nebula aperuisset diem, tam liquida jam luce montes camposque patentes foede Romanam aciem ostendisse. Itaque, ne in conspectos procul immitteretur eques, sublatis raptim signis, quam citatissimo poterant agmine, sese abripuisse. Postero die, cum super cetera extrema fames etiam instaret, fidem dante Mahabale, qui cum omnibus equestribus copiis nocte consecutus erat, si arma tradidissent, abire cum singulis vestimentis passurum, sese dedidisse: quam Panica religione servatam fidem ab Hannibale esse, atque in vincula omnes conjectos. Hæc est (inquit ille) nobilis ad Trasimenum pugna, atque inter pancas memorata P. R. clades. Lambin.

Insidias circumventum] Hæc ars nova fuit Punica fraadis, qua palustribus virgultis tectus eques terga subito pugnantium invasit. Quæ tamen non adhibita fuit ab Hannibale in hoc prælio ad Thrasimennum lacum, sed in altero ad Trebiam flumen; ut docissime notavit ad Florum suum Magnus Salmasius. In hac quippe ad Thrasimenum pugna, nihil aliud fraadis commentus est Poenus, nec aliud curavit, quam ut clausum lacu et montibus, copiisque suis circumfusum haberet hostem. Eumque sic circumclusum militi suo ad satietatem præbuit cædendum. Hæc ille Salmasius.

Occidit] Verba Polybii disertim testantnr, Flaminium non ab Hannibale, sed a Gallis in eadem pugna interemptum. Έγ ό καιρόν καὶ τὸν Φλαμίνιον αὐτὸν, δυσχρηστόμενον καὶ περικαούντα τοῖς δόλοις, προστεθόντες τοὺς τὸν Κελτῶν διάτετων. Prædixerant fato Duciæ ac cladi imminentem casum prodigiosa signa; in castris di-

Ianians lupus, qui intactus evaserat; in arbore praetoria examen apum; ab humo prodire nolentes aquilæ; Consulis casus supra cespitanis equi caput evoluti, cum in eum insiliisset; adhoc ingens commissam aciem secutus terræ tremor, et multarum urbium ruine. Vide Livium et Florum, quorum historiam qui cognovit, vix haec ignoverit. *Keuchen.*

C. Centenium] Quem alii vocant Centronium. Polyb. Livius. Vel Marcum Centenium, non Caium. Plutarch. Hic a Cn. Servilio altero Consule, auditio Hannibalis in Etruriam transitu, præmissus fuerat. Polyb. Livius a Senatu ipsum contra Hannibalem præmissum, refert. Quonodo Auctor vite Annibalis apud Plutarchum. *Mag.*

Prætorem] Vel prætorem. Liv. Quemadmodum Prætorem et Consulem indifferenter dixit. ‘Veteres,’ inquit Pedianus, ‘omnem magistratum, cui pareret exercitus, Prætorem appellarunt.’ Vel Imperatorem. Sic Imperator idem quod Prætor, sive ἡγεμὼν, aut ὑπαρχὴς, ut notat Justinianus in Novellis. Prætiores secunda notione dicebantur, qui ex privatis ad bellum gerendum, non ad gubernandam provinciam mittebantur, id est, qui Prætores erant, sive exercitus sui præfecti, qualis iste Centenius. *Keuchen.*

Cum delecta manus] Cum quatuor equitum millibus. Polyb. Livius. Sex equitum millibus. Appian. Vel octo. *Idem.*

Saltus occupantem] De quibus legendus Appianus. Hannibal per iterum duces et speculatorum inquirit in juga montium prærupta, et viarum anfractus. Sub noctem expeditos emittit milites, ut montem circumirent, et inter illos Mahabalem. Post, ubi circuitus ex tempore conjecit, citato cursu in Centenium facit impetum. Ubi din Mars varius, existente ipso mirabilis. Tandem Ma-

harbal, ubi inclinare socios ad hostem videt, ardenter animis injicit clamorem, virtutemque inflamat sono. Spes inde Pœnis, metus hostibus. Qui, nescio, utrum victoriis magis faerint elati, an illi virtutum experientia specioiores. *Pausalov δὲ εὐθὺς οὐ φυγὴ καὶ φόνος πεκινλαρέτων καὶ τρωχίων μὲν ἔπειτο, δεκαδούνος δὲ εἰδηφέστατο εἰ δὲ λοιποὶ μάρτιοι διέφυγον. Keuchen.*

Hinc in Apuliam pervenit] Imo Cannas, quæ sunt ignobilis Apuliae vicus, juxta Aufidum amnum. Cannam etiam ibi amnum fuisse ex carmine Marci tatis, quod recitat Livius l. xxv. colligitur, idemque ex verbis ipsis Livii discitur. In carmine sic habetur: ‘Amnum Trojugena Cannam Romane fuge, ne te alienigenæ cogant in campo Diomedis conserere manum.’ Subiect post totum carmen recitat Livius: ‘Et Diomedis Argivi campos, et Cannam flumen, qui militaverant in his locis juxta atque ipsam cladem agnoscebant.’ Ubi tamen Cannensem pugnam idem auctor describit, Cannæ fluminis nullus meminit. Cannas quasdam prope Carthaginem collocat Stephanus: Εἰσὶ καὶ Κάνναι διὰ δύο ν πληστοῖς Καρχηδόνεσσι, τὸ διθυράν Καννῶν καὶ Κανναί. Nec ait an has Cannas designare voluerit, et per errorem ex Apulia in Africam transtulerit. *Salmas.*

Ibi obviam ei venerunt duo Consules] Præpostere narrantur hæc a Probo. Nam prius Q. Fabius Maximus dictator creatus est, quam C. Terentius Varro et L. Paullus Æmilius Consules: priusque dictator Hannibali se opposuit, quam hi Consules; ut tradunt Polybius, Livius, Appianus, Florus. *Lambin.*

C. Terentius Varro et L. Paullus Æmilius] Editio Parisina: C. Terentius et L. Æmilius. De utriusque natura desertum Appianus in Hannibal. Τυπάτος τε αρώνταται ἐπειδήξης πολεμῆσῃ Λεβίου Αἰγαίου τὸν Ἰλλυροῦ πο-

λευκόστρατα, ἐκ δὲ δημοκοτίας Τερέντιος Οὐδέρια, πολλὰ αὐτοῖς ἐκ τῆς συνήθους δοξοκοτίας ὑπισχρύσαμενον. Marmor Romanum de triumphis hujus Aemilii:

L. AEMILIUS L. F. PAVLVVS

COS. II. CENS. AVGVR.

TRIVMPHavit TER.

Vir fuit in tantum laudandus, in quantum intelligi virtus potest. Vide Velleium, et Auctorem qui vitas conscripat De Viris Illustribus. Keuch. Hic in pugna occubuit iterum Cos. A. U. C. 587.

Utriusque exercitus uno prælio fugavit] Atqui hoc quartum et pene ultimum vulnus imperij. Florus. Pugnam Cannensem et ejus eventum multis verbis exponunt Polybius et Livius, que longum sit referre. Hæc summa est: Cæsa sunt eo prælio Romanorum quadraginta quinque millia, cum Paullo Consule, et Senatoribus lxxx. Consularibus atque prætoriis aut sedilitiis triginta. Lambia. Allii quadraginta millia peditum tantum, eorumque Romani nominis, ad Cannas cesa volunt. Nam equitum prætorea duo millia et septingenti. Sociorum vero æquata cædes. Livius: 'Quadraginta millia peditum, duo millia septingenti equites, et tanta prope civium sociorumque pars cæsi dicuntur.' Significat ex sociali et civibus æquam partem cecidisse. Romani tum exercitus ex civibus et sociis constabant. Auxilia ex sociis proprie dicebantur legiones Romanorum civium. Exercitus sociorum plerumque numero æquabat legiones Romanas. Livius: 'Data pro quinque octo millia militum, pars dimidia cives, pars socii.' Utrum igitur verbis illis, que supra posuimus, quadraginta millia civium cæsa et totidem sociorum significat Livius, an ex quadraginta millibus quæ feruntur occisa, æquam partem civium et sociorum interemptam innuit? Hoc verius. Salmas.

L. Paullum consulem occidit] Anno

ab U. C. dxxxvii. Schott. Quo tempore agebat secundum Consulatum. Verba morientis ad Cn. Lentulum perstringit Livius Ann. lib. xxii.

Cn. Servilium Geminum] Sic legendum ex Polybio, T. Livio, Appiano, Fastis; non, ut vulgo, P. Servilium Geminum. Atqui una cum eo occisus est collega ejus M. Atilius Regulus. Unus Terentius Varro salvus evaicit sua fuga. Polybius: 'Ολύγοι δέ των εἰς Οβενουσίας δέφηγον ἐν ὅλῃ καὶ Κάιος Τερέντιος, δὲ τῶν Ρωμαίων στρατηγῶν' αὐτῷ, αἰσχρὸν μὲν τὴν ψυχὴν, ἀλιστελῆ δὲ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοῦ τῷ πατρίδι πεποιημένος. Appianus: 'Ο δὲ φαλόταρτος τε, καὶ συμφορῶν αἵτιος, [de Varrone loquitur] ἀρχομένης τῆς τροπῆς ἀφεθεγεῖ. Idem paulo post, fugam a Varrone ortam esse tradit, his verbis: Καὶ δὲ Τερέντιος αὐτοῖς ἔπειρε τῆς φυγῆς. Lambin. Hinc apud Florum: 'Ducum effugit alter, alter occisus est: dubium uter majore animo. Paullum pudiuit, Varro non desperavit.'

Cn. Servilium Geminum] Ita diserte in nostris membranis: depravate enim antea datum Publili prænomen, Fastis Capitolinis reclamantibus. Schottus. Ms. Boecleri, P. Servil. Geminum.

Qui anno superiore fuerat Consul] Cum M. Attilio Regulo. Incidit Consulatus iste in annum Urbis Condita: dxxxvii. Nec dubium est, quin anno sequenti interemptus sit Cn. Servilius Geminus. Qui fuit Urbis dxxxviii. quo contigit famosa illa clades ad Cannas. Keuchen.

Cap. 5. Roman profectus est] Falsum. Hannibal enim post pugnam Cannensem castra ex Apulia in Samnium movit. Liv. Et magna Græcia potitus est. Polybius. Tradit Appianus, tum demum Hannibalem Romanum contendisse, cum se Capuanum frumentum et subsidium intromittere obsidionemque solvere posse desperasset. Lambia. Vide sis non uno loco Livium, libro xxii. xxiii.

xxvi. xxx. ‘Dubium deinde non erit [inquit Florus] quin ultimum illum diem habitura fuerit Roma, quintumque intra diem epulari Annibal in Capitolio potuerit, si (quod Poenum illum dixisse Adherbalem Bomilcaris ferunt) Annibal quemadmodum sciret vincere, sic uti Victoria scisset. Quam victoria posset uti, frui maluit; reliqua Roma, Campaniam Tarentumque peragrare; ubi mox et ipse et exercitus ardor elanguit: adeo, ut verum dictum sit; Capuam Annibali Cannas fuisse.’ Cæterum, quod relicta Roma in Campaniam flexit, non eo id fecit animo ac proposito, ut delitiis Campanis frueretur, sed voto ac spe nobilissimæ urbis capiundæ Capuæ, quæ duarum tum toto orbe maximarum, Romæ et Carthaginis, erat æmula. In Annibale autem duo præcipue notata ac reprehensa Dux magni peccata a peritis artium militarium: quod ex Cannensi acie non recta Romanam duxisset; et quod in hiberna Capuam militem misisset. Ac posterius quidem hoc peccatum majus illis visum priore. Nam mora et cunctatione tum peccasse tantum videri potuit, quæ victoriæ dilationem attulerit: hic secundus error inhabilem ad vincendum prorsus reddidit, viresque ademit. *Salmasius.*

In propinquis urbis montibus] Ad Anienem flumen, ubi instructis utrinque exercitibus in ejus pugnæ casum, in qua urbs Roma victori præmium esset, imber ingens grandine mistus ita utramque aciem turbavit, ut vix armis retentis in castra sese receperint; nullius rei minore, quam hostium metu. Et postero die eodem loco acies instructas eadem tempes- tas diremit. *Liv. xxvi.*

Reverteretur Capuam] In hyberna. Ibi partem majorem hyemis exercitum in tectis habuit. Ut verissime modo cum Floro dictum sit; ‘Ca-

pnam Hannibeli Cannas fuisse:’ quod desumptum ex Oratione Marcelli ad milites. Exstat illa apud Livium **xxxii.**

Q. Fabius Maximus] Cunctator, Verrucosus, Ovicula. Auctor Viror. Illustr. Plutarch. in Vita. Maximi cognomen principium habuit in hac familia ab eo primum, qui omnem turbam excretam in quatuor tribus conjectit, easque urbanas appellavit, et instituit equites Idibus Quintil. transvehi. *Machanæus.*

Dictator] Factus post pugnam ad Trasimenum lacum commissam, ante Cannensem, et Pallum Æmilium et Terentium Varronem Cos. nempe Cn. Servilio Gemino et M. Attilio Regulo Consulibus. De qua dictatura plura Polybius libro III. *Lambin.* Præter autem equitibus magister equitum, dictator legionibus et toti exercitu; eratque summus magistratus in Urbe Romana, sine provocatione, et tantum semestris.

In agro Falerno] Auctor de Viris Illustribus in vita Fabii: ‘Annibalem in agro Falerno inclusit.’ Florus lib. II. ‘Itaque per Samnum totum, per Falernos Guaranoisque saltus sic maceravit Annibalem, ut qui frangi virtute non poterat, mora comminueretur.’ Contigit hoc anno Urbis **DXXXVI.** qui quartus ab occantu sacris, de quo Val. Max. lib. I. 1. *Keuchen.*

Hinc clausus locorum angustiis] Quas τόνος στενός vocat Polybius, id est, angusta loca. ‘Inclusus inde videri Hannibal,’ (Livii verba sunt,) ‘et ad Casilinum obcessus; cum Capua et Samnum, et tautum a tergo divitum sociorum Romanis commeatus subverheret: Poenus contra intra Formiana saxa ac Linterni arenas stagnaque perhorrida situ hibernaturus.’ *Lege Appianum in Annibalicis.*

Sine ullo detrimento exercitus] Τή τε δύναμις διεκόπει διὰ τῶν στενῶν μετ’

δοφαλεῖας, καὶ τὴν λεῖαν, λελογθέντος τόπου τῶν παραφύλακτών τὰς δυσχερὰς. *Polyb.*

Callidissimo Imperatori] Quantus ille Imperator fuerit, exponit monumentum, quod produxit Strelinus. Libet heic inserere ob nomina et titulos et triumphos: Q. FAB. MAX. DICTATOR BIS. COS. V. CENSOR. INTERREX II. AED. CVR. Q. II. TRIB. MILITVM. PONT. AVGVR. PRIMO CONSTITUTV LIGVRES SVBEGIT. EX HIS TRIUMPHAVIT. TERTIO ET QUARTO ANIBALEM COMPLVRIEBVS VICTORIS FEROCEM SVBSEQVENDO COERCVIT. DICTATOR MAGISTRO EQVITVM MINVCIO, CVIVS POP. IMPERIVM CVM DICTATORIS IMPERIO AEQUAVERAT, EXERCITVI PROFILIGATO SVBVENIT, ET EO NOMINE AB EXERCITV MINVCIANO PATER APPELLATVS EST. CONSVL QVINTVM TARENTVM CEPIT. DVX ASTATIS SVÆ CAVTISSIMVS, ET REI MILITARIS PERITISSIMVS HABITVS EST. PRINCEPS IN SENATV DVORVS LVSTRIS FACTVS EST. *Callidissimus]* Sic Ms. et Veteres præter Venetos, qui clarissimum legunt. Supra in Timoleone, dicit Hannibalem 'calliditate' omnes in Africa natos prestitisse. Savaro. Infr. 'vidit vir omnium callidissimus.'

Obducta nocte] Longol. et Ultraj. editio adducta: minus recte. *Schott.*

Sarmenta in cornibus jumentorum diligata incendit] Lege Frontinum Strategem. I. Appianum in Hannibalic. Polybium III. Liviūm xxxii. Post tertiam vigiliam εὐθέως ἐξῆγε τὸς λειτουργοῦς, καὶ προσδέων ἀκέλευσε τὸς τὰ κέρατα τοῖς βοοῖς τὰς λαιμάδας. Aderant autem λογχοφόροι, expediti milites, qui boves a tergo agitabant. Ubi concremato pabulo calor ad ima cornuum venit, velut furore stimulatos agebat. Hinc repente discursu, haud secus, quam sylvis montibusque accensis, omnia circum virgulta ardere; capitumque inquietatioflammam ex-

citans, hominem passim discurrentium speciem præbebat. Qui ad transitus saltu inciduntos locati erant, ubi in summis montibus, ac super se quoadam ignes conspicerunt, circumventos se esse rati, præsidio incessare, qua ingens emicabat flamma, volut tutissimum iter, petentes summa montium juga. Tum in quosdam boves palanteis a suis gregibus incidentur: et primo cum procul cernent velut flamas spirantium, miraculo attoniti constiterunt. Ita Liviū. Ceterum opinantur nonnulli, illam terorem, qui ex prodigioso isto objectu invaserat Romanos, fuisse ναυάρι: quo κατασχέθεται et stūpefacti, ex præsidis suis fugiebant. Quod neutiquam probabile: quippe causa suberat, saitem in speciem vera, quam præsidarii per tenebras judicare non poterant. *Knechen.*

Pari ac dictatore imperio] Post prælium cum Anaibale. Καὶ ἡ θουλὴ ἀπανεληθέτως ἐς τὸ στρατόπεδον οἵ τοῦ Φαύλου, ἵστω λεχθεῖσιν αὐτῷ τὸν ἱππαρχὸν ἀκέφρων. Appian. in Annibalic. Re primæ originis, quam suffragatore Metello, consilio Varrois acquisivit a Senatu M. Minucius. Nunquam enim ante æquatum jus dictatoris et magistri equitum. *Polybius:* Καὶ δὴ δύο δικτάτορες ἐγεγύνενται ἐπὶ τὰς αἰβρὰς πρᾶξις, δὲ πρότερον αὐδέποτε συνεβεβήκει παρὰ Ρεμαίος. *Lege Orationem apud Livium,* qua longis sermonibus Minucius Fabius apud eos criminatur. Exstat illa lib. xxiii.

Perductum] Placet Codicis nostri scriptura, productum, pro illectum. *Schottus.* *Dolo perductum in prædio]* Bene habet hæc lectio: nec attendendus Schottus, qui præfert præsumt. Gebhard.

Iterum Consulem] Ἀρθίνετος vocat Appianus. Iterum Consul fuit anno Urbis Cond. **XXXI.** Olympiad. **cliv. 3.** Ita Plutarch. in vita Gracchorum eum bis Consulem fuisse ter-

atur. Quo secundo Consulatu collega ejus fuit M. Juventinus Heiva, 10 zc. ut in Fastis videre est. *Keuch.*

In Iuowis] Florus II. 6. ‘Ausus et Sempronio Graccho duce per Licaniam sequi, et premere terga cedentis.’ Livius Decad. III. 5. ‘Gracchum, jam nudatum præsidio, vivum capere Peini nituntur. Ceterum ille, conapicatus Licanum hospitem inter hostes, adeo infestus confertos invaserit, ut parci ei sine multorum perniciose non posset. Examinem eum Mago extempio ad Annibalem misit, posique, cum captis simul fascibus, ante tribunal imperatoris jussit. Hæc vera fama est. Gracchus in Licanis ad campos, qui veteres vocantur, periit.’ Vide sequentia, ubi varios de Gracchi morte sermones fuisse testatae. Alii in agro Beneventano prope Calorem fluvium interemptum volunt ab hostibus inter salicta latentibus. Sunt qui, aruspicum monitu quingenitos passus e castris progressum, uti loco puro prodigia procuraret, ab insidentibus forte locum duabus turmis Numidarum circumventum, scribant. Ad eos, nec locus, nec ratio mortis, in viro tam claro et insigni constat. Fueris quoque Gracchi varia fama est. Alii in castris Romanis sepultum a suis testantur. Alii in vestibule Punicorum castrorum regum ab Hannibale exstructum volunt; ob quem armatus exercitus, cum tripudiis Hispanorum et aliarum gentium, omni honore exequias celebrabat. Hæc tradunt, qui in Licanis rei gestas auctores sunt. Si illis, qui ad Calorem fluvium intersectum memorant, credere velis, capitibus tantum Gracchi hostes potiti sunt. Eo delato ad Hannibalem, missus ab eo confestim Carthalo, qui in castra Romana ad Cn. Cornelium questorem deferret. Is funus imperatoris in castris, celebrantibus cum exercitu Beneventanis, fecit. Hæc Livius. Videtur tamen in posteriore sententiam abire

etiam Appianus. Verba ejus in Annibalicis: Αἰσχρὸς δὲ αὐτὸς ἐπιφερεῖται, ἀγάμενος δῆμος τῆς τελευταῖς ἡρεῖς, θεῖς, καὶ τὰ δεῦτα Φυρμαῖοις ἔτειψεν.

Quinquies consulēt] Quintum Consulēt reponendum puto, Varronis et Ciceronis auctoritate apud Agell. x. 1. Ex compendii, ut fit, nota V. Cos. librarius imperitus quinque exscriptis: *Sohettus*. Quod non improbo. Ita enim Appianus: Κλαύδιος τε Μάρκελλος δικελλαί δὲ λέπτην πάντας τὸν, καὶ Τίτος Κριστῖνος. Consul autem cum Tito Quintio Crispino Marcellus fuit anno Roma **DXLV**. ut constat ex Fastis. *Keuchen. Schottus.*

Apud Venusium] Quæ Romanorum colonia fuit, inter Apuliam et Lucaniā. Velleius. Inter Hidruntēm et Equum Tūticū. Antoninus. Hannibal apud Appianum παρῆλθεν ἀχθόμενος ē Θουπλας, κάκιδεν ē Οβενενιας.

Pari modo interfecit] Multis verbis narrat duorum Consulium cladem T. Livius Ann. xxvii. Uterque pari mortis generè interemptus. Κριστῖνος μὲν ἀκριτομαστὸς δυοι βεβλαμένος. Et in eadem pugna Μάρκελλον δέ τις λύχη γλατεῖς διὰ τῶν πλευρῶν διῆλασεν. Vide sis Appianum Ἀννιβαῖκή, et Plutarchum in Marcellō.

Quare hoc unum satis erit dictum] Postrema vox de mendo suspecta est, et a Glossa irrepississe appetet. *Schottus.*

Quamdiu in Italia fuit] Scilicet spatio annorum sexdecim. Justinus libro ultimo. *Mag.* Constat autem Hannibalem annos quindecim et eo amplius in Italia fuisse. T. Livius Ann. lib. xxx. dedisse tandem id (vacuum hostibus Italiam) Deos sextodecimo post demum anno: nec esse qui Diis gratias agendas censeat: ‘Nec satis certum constare apud animos poterat, utrum gaudio dignius esset, Hannibalem post sextum decimum annum ex Italia decedentem, vacuam ejus possessionem reliquisse Pop. Romano, an magis metuendum,

quod incolumi exercitu in Africam trajecisset. Appianus: 'Αντίβας δὲ ἐπὶ Λιβύης ἀνήγειρο ἔκκαιδεν ἔτεσι πορθόρας τε τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸν ἄνθρακα ἀπλάκια μυρῖσαν, καὶ ἐς κίνδυνον ἔσχατον πολλάκις σωμαγγένην, τοῦς δὲ ὑπηκόους αὐτῷ καὶ συμμάχους ἐνυπόροις δὲ πολεμοῖσι. Idem ex Fastis intelligere licet. Lambin.

CAP. 6. *Hic invictus patriam defensum revocatus*] At Plinius in libro de Viris Illustribus, a Valerio Flacco repulsum, a Graccho et Marcello fugatum, et mox in Africam revocatum ait. *Mag.* Livius Ann. xxx. 'Nihil certe ultra rei in Italia ab Hannibale gestum. Nam ad eum quoque legati ab Carthagine, vocantes in Africam, illis forte diebus, quibus ad Magonem, venerunt. Frendens, gemensque, ac vix lachrymis temperans, dicitur legatorum verba audisse. Posteaquam edita sunt mandata: Jam non perplexe, inquit, sed palam revocant, qui vētando supplementum et pecunias mitti, jampridem retrahebant.' Vide sequentia.

Adversus P. Scipionis filium] Africorum. Lambinus. Cui tam grande de Africa nomen fata decreverant. *Florus.* Illud cognomen ex virtute fuit. *Sallust.* Sed notandum, commune illud fuisse duobus Scipionibus. Lege Siganii 'Scipionem Aemilianum,' et Auctorem De Viris Illustribus. De utroque *Florus* II. 6. 11.

Exhaustis jam patriæ facultatibus] Diurno bello.

*Bellum componere] Rem multis verbis exponit *Livius* Ann. xxx.*

*In colloquium convenit] Comparuit ad colloquium, de quo convenit habendo. *Jan. Gebhard.* *Livius*: 'Itaque, quanquam et ipse causa belli ejus erat, et adventu suo turbaverat pactas inducias et spem foederum: tamen si integer, quam si victus, peteret pacem, æquiorem impetrari posse ratus, nuntium ad Scipionem misit, ut colloquendi secum potesta-*

tem faceret.' Sequitur mox, 'Ceterum Scipio cum colloquium haud abnuisset, ambo ex composito Duces castra protulerunt, ut coire ex propinquo possent.' In libre Strategematum Polyaien refertur animi magnitudo Scipionis adversus speculatores Carthaginenses. De quibus legendus etiam Appianus *Συριακῆ*.

Conditiones non convenerunt] Tāvra μὲν ὅν διαλεχθέντες αἴροντες Ἀντίβας καὶ Πόπλιος, ἔχωροθησαν, ἀξύμβασον ποταμοῖς τὴν κοινολογίαν. Polybius xv. Ita infecta pace ex colloquio ad suos cum se recepissent, frusta verba pacata renuntiant: armis decernendum esse, habendamque eam fortunam, quam Dii dedissent. In castris est ventum, pronuntiant ambo, arma expedirent milites, animosque ad supremum certamen, non in unum diem sed in perpetuum, si felicitas adesset, victores. Roma an Carthago jura gentibus daret, ante crastinam noctem seituros. Neque enim Africam, aut Italiam, sed Orbem terrarum Victoriae præmium fore: per periculum præmio quibus adversa pugnæ fortuna fuisset. *Livius* xxx. *Florus* II. 6.

Apud Zamam] Livius xxx. et *Polybius* xv. post pugnam ad Adrumetum, apud Zamam conflixisse cum Scipione Hannibalem memorant. Μετὰ δὲ τινας ἡμέρας ἀναζεύχεις ἐκ τῶν παρὰ τὴν Ἀδρεμητα τόπουν προῆλθε, καὶ κατεγραφοῦσαν περὶ Ζάμας, αὗτη δὲ δοτὶ πόλις ἀπέχουσα Καρχηδόνος ὁ πρὸ πᾶς οὖσας οὖτε ἡμέραν πέντε. *Zama,* Urbs Africæ, quæ Ptolemaeo 'Ἄζημα'. Sed corrupte: ut notarunt Latinī interpres. Dicta a *Ζάμα*, quod *canere* significat. Quemadmodum fons in Africa διάνυμος, ut tradit ex Vitruvio Isidorus lib. viii. 4. *Keuch.*

Cum eodem confixit] Et victus fugit Hannibal. Anno U. C. 13. li. hæc gesta, appareret ex Fastorum tabulis, Schott.

Eidus et duabus noctibus] Polyb.

Χαρίβας δὲ μετ' ὀλίγους ίππους καὶ τὸ συνεχὲς ποιημένος τὴν ἀναχώρησιν ἐς Ἀδράμητρα διεσάθη· πάντα τὰ διωτὰ ποιήσας καὶ τὸν κίνδυνον, διὰ τὸν ὄγαθὸν οὐδεὶς στρατηγὸν, καὶ πολλῶν τὸν πρωγύπτων πέιραν εἰλέφεται. Inde acceditus Carthaginem sexto et tricesimo post anno, quam puer inde profectus erat. Livius.

Adrametum pervenit] Ἀδράμητρα. Ma-le igitur Longolius et quidam scribant edantque *Adrametum*. Schott. Apud Strabonem est Ἀδράμητρ. A multis cum spiritu scribitur, *Hadrūmēs*, *Hadrumētum*, et *Hadrumētum*. Vetus inscriptio: **COLONIA CONCORDIA VI-PIA TRAIANA AVG. FRVGIFERA HAD-RUMĒTINA.** In antiqua Geographia Ptolemaei urbs appellatur Ἀδράμητρος. Apud Thucydid. est Ἀραμῆτρος, pro quo Pausanias Ἀραμῆτρος. Keuchen. *Origo* verbi plane Punica est. **מִתְּמַתָּה.** Unde Arabicē حضرموت apice in secunda litera suprascripto, ut sit *Hadramath*. Est autem *Adramyt̄* ἔπαυλις Πλούτονος. Nam *Mut* Poenis. erat *Pluto*. Joseph. Scaliger.

Reliquos] Malim *reliquias*, quamquam et illud defendi potest.

Novis delectibus, paucis diebus multas contraxisti] Legendum, *novis dilectibus*: neque dubium est, quin libri manuscripti, si modo non sunt ipsi quoque mendosi, sic habeant. Contraxerat autem jam sex peditum millia, et equites quingentos in urbe Marthama, ut tradit Appianus Λιβύη. *Lambinus.*

Cap. 7. Carthaginenses bellum cum Romanis composuerunt] Auctoritate Hannibalis. Appian. Incidit pax illa in annum Roma condita **IO. LII.** Cn. Cornelio Lentulo et P. Aelio Paeto Coas. Livius et alii conditiones pacis cum P. Cornel. Scipione referunt. Schott. Cui lege Curiata, et **CXX.** legatorum sententia, paciscondē cum Poenis conditiones permissee erant.

Bellum his legibus compositum: ut Poeni liberi haberent *abdroopias*: quas urbes, quosque agros, quibusve finibus ante hoc bellum tenuissent, tenerent: perfugas, fugitivos, captivos omnes, et II. stratae naves præter **X.** triremes traderent, elephantosque, quos haberent domitos, neque domarent alios: bellum neque in Africa neque extra Africam injussu P. R. gererent: Mabinissa res rediderent, fœdusque cum eo ferirent: decem millia talentum argenti de scripta pensionibus sequis in an. I. solverent: obsides centum arbitratu Scipionis darent. Ita Livius. Vide Dionis τὰ λεύκανα περὶ προσβεῖαν διαφόρων.

Resque in Africa gessit] Quas narrat Appianus Λιβύη.

Usque ad P. Sulpiciū et C. Aureliū Coas.] Qui annus tertius Olympiadis **CLII.** Vel **DXX.** ab urbe condita. Livius Ann. **XXXI.** ‘Anno quingentesimo quadragesimo ab U. Condita, P. Sulpicio Galba, C. Aurelio Cotta Coas. bellum cum Rege Philippo initum est, paucis mensibus post pacem Carthaginensibus datum.’ Cœterum initium magistratus P. Sulpicii fuit annus Romæ **DLIII.** Qui secundus consulatus ejus cum C. Aurelio Cotta. Vide sis Cassiodorum et Chronologos. Keuch. Legati Carthag. Romanam venerunt, sed parum bona fide. Livius lib. **XXX. 16.** Erast.

Ob eamque rem corona aurea eos donarent] De corona aurea ad Alcibiadem dictum est. Vide Passchalius opus, quod De coronis inscripsit. Mos iste Romanis usitatus, apud quos neque coronæ solum ipse donabantur, sed et alia donaria ad coronas.

Ut obsides eorum Fregellis essent] T. Livius Ann. **XXXII.** aliter: ‘Peten-tibus iisdem, qui non reddebantur obides, ut ab Norba, ubi parum commode essent, alio traducerentur, concessum, ut Signiam et Ferentinum transirent.’ Lambinus.

Cujus opera susceptum bellum esse? Pro culpa ac virtute, ut supra in Alciabiade Nepos, et Catalinas in Passere: ‘Tua nunc opera Flendo turgiduli rebent oceMi.’ Et JC. furis *beneficio* rem abesse dicunt, pro culpa, *έφημις* equa, ut puto; qua etiam ratione *beneficium* e Platonis Timaeo vertit Cicero. Schottus.

Prætor factus est? Livius xxxiii. ‘Horum in tam impotenti regno (neque enim civiliter nimis opibus atabantur) Prætor factus Hannibal, vocare ad se quæstorem.’ Justinus ‘consulē’ vocat lib. xxxi. Quod idem est. Nam a Pop. Carthaginensi electus fuit Sufes. Sufes Pœnorum lingua summum magistratum denotat, quem coactabat Romæ Consules, apud Pœnos Sufetes. Meminit Seneca lib. de Tranquill. cap. 8. ‘Non vis nisi Consul, aut Prytanes, aut Ceryx, aut Sufes administrare Rem publicam.’ Vide Festum, ad quem Scaliger vocem αὐτοῖς διδυμοῖς διαβάζει, sed et insignem sapientiam, qualis in magistratu, δικαιοσύνῃ, sed et insignem sapientiam, qualis in magistratu esse debet, respicit. Inde Justinus Hannibalem vocat virum ad prospicienda cavendaqua pericula peritum; nec minus in secundis adversa, quam in adversis secunda cogitantem: lib. xxxxi. Kenchensis.

Postquam rex fuerat anno secundo et viginti?] His impropte dictis Regibus accenseri possunt et filii, quibus regium nomen datum a patribus, regiam vim retinentibus. Talis is Darius fuit, quem pater Artaxerxes jucatum interfici jussit. Plutarchus Artaxerxes. Grotius.

Ut enim Roma Consules, sed Carthagines quotannis annui bini reges creabantur?] Quemadmodum Lacedemonis bini præfectori, mox bini Reges, nomine magis, quam imperio. Vide

qui ad Agesilauum notata sunt. Illud regnum multis gentibus commune. Apud Iberos bini diliguntur reges, alter qui iura dat, alter qui populus præfest. Quod apud Achemos simile accepimus, ut binos prætores annuos sibi præficerent, qui publicas res simul et judicia curarent: aliquando decem, quos δημοσιγρός vocabant. Alexand. ab Alexand. iii. 3. Sed aliquando judicum ordo præfuit, qui rerum et personarum ius habeant apud Carthaginenses. Ceterum isti Reges annui Sufetes quoque nominabantur. Ut parum abeit, quia ita fuerint cum Prætoribus. Quemadmodum consulatus et prætura, proprie imperia dicebantur apud Romanos. Sed notandum Pœnorum Dux Regis quoque titulo fuisse insignitos. Quod ex Hannonis periplo Riquet, cuius frons ‘Hannonis Carthaginensium regis.’ Similiter Imitco ‘Rex Carthaginensium’ apud Justinum et Orosium. Quod ex perpetua plerunque auctoritate obtinuerant. Unde Procopius de bello Gothicō lib. i. dicit, barbaros duces suos, reges vocare. Keach. Apud Carthaginenses duo fuero Sufetes, id est, Judices, similes Consulibus Romanis, penes quos summa potestas in populum fuit, et plane regia, hoc uno dempto, quod duo essent; quem numerum binarum non admittit regius status, quia judicari a quoquam recusat, qui illum obtinet. At ubi duo sunt potestate et imperio aequales, unus ab altero postulari capit is et condemnari potest. Impropte itaque Probus Suffetes illos Carthaginenses Reges appellavit annuos; quia ne reges essent, duabus his rebus efficiebatur, et quod anni, et quod bini. Sabinus.

Ex novis vectigaliis, non solum ut esset pecunia?] Livius xxxiii. ‘Adiecit aliud, quod, bono publico, sibi proprias similitates irritavit. Vectigalia publica partim negligentia dilabebantur,

partim praedae ac divisui principum quibusdam et magistratibus erant; quin et pecunia, quae in stipendum Romanis suo quoque anno pendebatur, deerat; tributumque grave privatis imminere videbatur. Hannibal postquam vettigalia quanta terrestria maritimaque essent, et in quas res erogarentur, animadvertisit; et quid eorum ordinarii Reipubl. uetus consumerent, quantum peculatus averteret; omnibus residuis pecunias exactis, tributo privatis remisso, sati locupletem Rempubl. fore ad vettigal prestandum Romanis, pronuntiavit in concione, et præstitit promissum.' *Lambin.* Hinc orta Roma est ab optimatum factione illa suspicio contra Hannibalem; ut qui in pace res novas, et cum Antiocho secreta belli consilia adversum Romanos moliretur. *Krauchen.*

Anno post præturae] Qui Urbis Cond. **DLVIII.** Olymp. **CXLVI.** anno 2. Alii priori anno id accidisse volunt.

M. Claudio, Lucio Furio Coss.] M. Claudio Marcello, L. Furio Purpureone. Lambin.

Novea concedit clara] Inter Adrumetum et Thapsum, ubi erat in sua turri. Quo die Africa excedens in Cercinam insulam trajecit. Postero Tyrum allabatur, et excipitur a conditoribus Carthaginis. Lege de hac fuga ipsius Livium **XXXIII.** et Ciceroem de Orat. II. Contigit illa M. Porcio Catone, L. Valerio Flacco Coss. *Krauchen.*

In Syriam] Antiochiam; quae pars Syriae Plinio, Melæ, et antiquis Geographis. Inde profectum Antiochum Ephesi consequitur, et ab eo benigne excipitur. Livius: 'Ephesi regem est consecutus, fluctuantem adhuc animo, incertumque de Romano bello: sed haud parvum momentum animo ad moliendum adventus Hannibalis fecit.' Videndus Justinus **XXXI.**

Ad Antiochum] Magnum; qui Se-

leuci Callinici filius. De quo ante dictum.

Eradere judicarunt] Dicuntur est in membranis nostris et Ultraj. fortasse verius, pro addixeruat, unum è tribus prætoris verbis, do, dico, addico. Schott. *Ipse exalem judicarunt]* Delituit in Miss. syllaba *js*, scriptumque erat dicarent, quod Schottus illico arripit, exponitque addixerunt. At quis ita e Latio loquitur addicere vel dicere exalem pro exilio multare? Gebhard.

*CAP. 8. L. Cornelio, Q. Minutio Coss.] L. Cornelio Merula et Q. Minucio Thermo Coss. Is annus Urbis DLXI. primus Olympiadis **CXLVII. Chrona.***

Cum quinque navibus Africam accessit] Atqui non modo ipse eo non accessit, sed ne literas quidem mittere ausus est; ne quo casu intercepte ejus consilia patefacerent. Livius **XXXIV.** 'Sententia ejus una atque eadem semper erat, ut in Italia bellum gereretur. Italiam et commeatus et militem præbituram externo hosti. Si nihil ibi moveatur, liceatque P. R. viribus et copiis Italie extra Italiam bellum gerere; neque Regem, neque gentem ullam parem Romanis esse. Sibi centum tectas naveis, **xvi.** millia peditum, mille equites deposcebat: ea se classe primum Africam petitum: magnopere confidere et Carthaginenses ad rebellandum ab se compelli posse; sin illi cunctentur, se aliqua parte Italie bellum excitaturn Romania.' Vide sequentia. *Lambin.*

In finibus Cyrenæorum] Qui et Cyrenenses appellantur. Sallustius in Jugurthino: 'Qaa tempestate Carthaginenses pluresque Africam imperatabant: Cyrenenses quoque magni atque opulent fuere.' Cyrene, Cyrenaica, Africæ provincia Ptolemaeo, unde Cyrenenses, Cyrenæi.

Si forte Carthaginenses ad bellum Antiochi spe fiduciaque inducere posset]

Quodimplitis modis ac vario strategemate apud Appianum induxit. Post crebros ad regem sermones et consilia, missus tandem Carthaginem Aristo quidam ex comitibus ejus, qui clam noctu libellum vestibulo curse affigeret, hac sententia: "Οριστάς δ' Ἀνδρας τοὺς βουλευτὰς παρακαλοῦ οὐ περδίσι συνέφρασθαι μετ' Ἀντίοχου. Keuch.

Magonem fratrem excivit] Hoc verum esse non potest. Quippe Mago Hannibalem in Syriam miserat [Antiochus] ad Phoenicum arcessendas navelis: et Polyænidam, quo minus prospere gesta res erat, eo enixi- us eas, quæ erant, reficere, et alias parare naues jussit. Ipse in Phrygia gubernavit. Lambin.

Eadem, qua fratrem, pœna] Bona ejus publicarunt, domum a fundamen- tis disjecerunt, ipsum exulem judica- runt. Lambin.

Vela ventis dedissent] Loquela Poë- tica dictum. Virgil. non uno loco: 'Vela damus ventis.'

Antiochus autem si tam in agendo bello] Lege Livium Ann. xxxvi. ubi aperte ostendit, Antiochum prævi- disse, fieri posse, ut, quemadmodum quondam Lacedæmonii a Peris cir- cumenti fuerant, sic ipse a Roma- nis, callibus per invias rupes inven- tia, circumveniretur.

Proprius Tiberi, quam Thermopylis] De bello loquitur, quod adversus Manium Acilium Glabronem cum Scipione Nasica Consulem instruxit Antiochus. De quo consulendus Plutarchus in Catone, Justinus xxxi. Livius xxxvi. Frontinus II. 4.

Multa stulte conari] Ut exercitam conscripsisse armis inanaratis. Quo ostenso Hannibali, 'Hicne,' inquit, 'exercitus Romanis sufficiet?' 'Sufficiet,' respondit Pœnus, 'vel maxime avaris.' Agell. ex veterum memoriorum Noct. Attic. v. 5. Huc quoque pertinet scomma alterum Hannibalum de Phormione Philosopho, cuius Iudum audiendi gratia ingressus erat, apud Tullium de Orat. II. Schott,

Quas ex Syria jacens erat in Adem ducere] T. Livius lib. xxxvii. 'Itaque et Hannibalem in Syriam miserat [Antiochus] ad Phoenicum arcessendas navelis: et Polyænidam, quo minus prospere gesta res erat, eo enixi- us eas, quæ erant, reficere, et alias parare naues jussit. Ipse in Phrygia gubernavit.' Lambin.

In Pamphylio mari] Idem Livius eodem libro: 'In confinio Lyciae et Pamphyliæ Phaselis est: prominet penitus in altum, conspiciturque prima terrarum, Rhodum a Cilicia pe- tentibus, et procul navium præbet prospectum. Eo maxime, ut in obvio classi hostium essent, electus locus est.' Lambin. Unde 'Phaselicum mare' vocat Eustathius, ab adjacente urbe.

Fuit superior] Disagunt parum Li- vius xxxvii. Vide ipaum; ubi fuse utramque classem describit.

CAP. 9. Antiocho fugato] In Asiam, a Glabrone victus. Justin. xxxi. Contigit illud. M. Acilio Glabrone et P. Corn. Scipione Nasica Coss. Is annus U. DLXIV. Keuchen.

Cretam ad Gortynios venit] Justinus xxxii. 'Namque Hannibal, cum ab Antiocho Romani inter cæteras con- ditiones pacis ditionem ejus de- poscerent, admonitus a rege, in fu- gam versus Cretam defertur.' Gortynii vero sunt Cretæ incoleæ. Ste- phanus de Urbibus: Γόρτυν, πόλις Κρή- της, id est, Gortyn, seu, ut Latini appellant, Gortyna, urbs Cretæ. Pli- nius lib. IV. 12. Cretæ oppida maxi- me insignia enumerat; refert antem Gortynam inter eas, quæ in Medi- terraneo sita sunt. Lambin.

Vir omnium callidissimus] De calli- do hoc Annibalæ astutoque consilio, quo insidias avarorum Cretenium elusit, Jul. Frontinus, Polyænus, et Justinus LI. extremo. Sic Pœnus corvos delusit hiantes, salvusque eva- sit; ut Mithridates Ponti rex fugiens Romanos persequentes auro sparsis

delepsus decepit. Et castor, Penti animal, venatorum insidias sectis sibi verendis effugere fertur. Auctor Plinius et Elianus. Schott.

Magno se fore periculo] Sic e duobus MSS. legit Schoppius Verisimil. IV. 14. Alii *is periculo*. Bosius. Nimirum vites ipsius, opibus enim occiso exule inhabant. Justinus ibidem: ‘Ibi cum dia quietam vitam egisset, invidiosumque se propter nimias opes videret.’ Gebh.

Has Gortynis presentibus] Probo quod in Msc. Leidensi legitur; *has presentibus principibus*: quomodo et Codex Boecleri legit, nisi quod pro *has corrupte his* habet. Principibus, intellige, civitatis Gortynæ. Ei voci adscriperat aliquis in margine, *Gortynis*; quod postea in textum irrepsit, ejecta genuina voce. *Bosius*.

Deponit in templo Diana] Justinus: ‘Amphoras plumbo repletas in templo Diana, quasi fortunæ sua presidia depositi.’ Simile Plauti illud in Bacchid. II. 3. 72. ‘Nos apnd. Theotimum omne aurum depositimus: Qui illic sacerdos est Diana Ephesiæ.’ Morem autem in fanis thesauros rependi repères supra quoque in Aristide. Cœsar de B. C. III. ‘Ephe-si a fano Diana positas antiquitus pecunias Scipio telli jubebat:’ et lib. I. ‘Pecunias a municipiis exiguntur, et e fanis tolluntur.’ Lege de hoc ritu Alexandrum ab Alexandro lib. I. 2. Joan. Brodæum Miscell. IV. 17. et Ferrandum. Schottus.

His in errorem ductis] Non male Cod. Boecleri, *inductis*. Bosius. Justinus: ‘Atque ideo nihil de illo sollicita civitate, quoniam velut pignus opes eius tenebat.’ Gebhard.

Statuas æneas, quas secum portabat, omnes sua pecunia complet] Justin. ‘Auro suo in statuis, quas secum portabat, infuso, ne conspectæ opes vita nocerent.’ Idem.

Cap. 10. Ad Prusiam in Pontum pervenit] Vide Ciceronem de Divinat,

II. Valer. Max. III. 7. Justin. XXXIX. Memnon de illo Prusia: Μερὰ τὸν ἄλλαν καὶ Κιέρον πόλιν Ἡρακλεωτῶν φέσαν ἦφ' ἐπιτὸν θέτο τῷ πολέμῳ ἀντὶ Κιέρον Προυσίδα καλέσας. Vocat ille Κιέρον, quam alii Κλεόν. Sed Κλεόν puto scriendum. Sic et Τίον dixerit oppidum Τίον. Cæterum is Prusias fuit, qui Hannibalem hospitio receperit. Inde est fortasse, quod Plinius Prusam sub Olympo ab Hannibale conditam dicit. Sed illa Prusa Olympica prorsus alia est a Prusiade. Et fortasse, an quidam scriperint, Prusiadem ab Hannibale conditam, et Prusiadem nominatam in honorem Prusiae, a quo receptus fuerat. Prusam autem Plinius cum Prusiade conjungit. Nam Prusa sub Olympo longe antiquior Hannibale vel illo Prusia, utpote, quam a quoddam Prusia positam velint, qui adversus Cressum bellavit. Κτίσμα Προυσίου τῷ πρὸς Κρήτον πολεμήσατο fuisse, dicit Strabo. Quoniam Cios vocabatur etiam Prusias, ideo cives ejus ab aliis Κιάνοι, ab aliis Προυσίαι appellabantur. Plinius: ‘A Cio intus in Bithynia, Prusa ab Hannibale sub Olympo condita.’ Idem est ac si dixisset, a Prusiade intus in Bithynia Prusa. Chronicon Eusebii conditam refert circa Olympiadem XXXVII. Quod immaniter longe est a temporibus Hannibalibus, propius abest ab aëvo Cresi, quo fertur condita Prusa sub Olympo. Sic Prusiadem cum Prusa confundit, ut alii plerique. Salmasius.

Regem armavit et excitavit] Male sequitur illud excitavit, natura prius. Quare consideranda lectio a Schotto ex Ultrajectina eruta, exercuit. Quia viderat regem longa pace desidem et insuetum bello, exercitio firmare constituit. Conjungit quoque armationem et exercitationem militum Diodor. lib. XVI. de Philippo. Τὰς δὲ στρατιώτικὰς τάξεις ἦν τὸ κρέπτον διορθωσάμενος, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς πολεμικοῖς

ζελοις δεδρως ποσημφατ, συνεχας ζητλει-
σιας μην και γυμνασιας θεραπειον θερα-
πειον. Vide Florum lib. II. 5. Gebhard.
Sed legendum fortasse, animavit et
excitavit, facili literarum commuta-
tione deceptis librariis.

Pergamenus Rex Eumenes] A quo
membranas primum repertas, testimoni-
o Varrois refert Plinius. *Salmacius*.
Ergo Pergamenus, quasi a Pergame-
na, sive membrana. Falso. Verba
Strabonis XIII. ‘Ex Eumene natus
est Eumenes, de patris nomine. Is
Pergami successionem habuit, et jam
loca circumcirea tenebat, unde apud
Sardes Antiochum Seleuci filium su-
peravit, cum eo congressus.’ Sic
‘Attalus Rex Pergamenorum, regis
Eumenis filius,’ apud Florum II. 20.

Romanis amicissimus] Unde eum
φιλοράμαιον cognominat Plutarch. in
Catone. Ita Florus, ‘socium et com-
militonem Pop. Romani,’ II. 20. Va-
lerius Maximus: ‘Asia rex Eumenes,
amantissimus nostrus Urbis.’ Vide
responsum cuiusdam ad Catonem a-
pud eundem Plutarchum. Keuchen.

*Bellumque inter eos gerebatur et mari
et terra]* Meminit istius Justinus,
XXXII.

Classe paucis diebus erant decertaturi]
Gifanii et Schotti Codices ingerunt
decreturi: quod negligere vim est fa-
cere elegantissimo Scriptori. Incret.
lib. v. ‘Tantum spirantes sequo cer-
tamine bellum Magnis de rebus inter
se cerhere certant.’ Medea Enniana:
‘Ter sub armis malim vitam cernere
Quam semel modo parere.’ Curt.
lib. III. 5. ‘Darius, nunciata Memno-
nis morte, hanc secus quam par erat,
motus, omissa omni alia spe statuit
ipse decernere.’ Gebhard.

*Dolo erat pugnandum, quem par non
esset armis]* Hoc ex Lysandri senten-
tia, qui dicere solebat: ubi leonina
pellis non sufficeret, vulpinam esse
adhibendam. Lambin. De aliis lege
Grotium De Jur. Bell. et Pac.
lib. III. 1.

*Imperavit quamplurimas venenatas ser-
pentes vias colligi, easque in vase fictilio
conjici]* Vide Justus. lib. XXXII. 4.
Frontinum Strategem. lib. IV. 7. Se-
vere. Galenum de Theriaca ad Piso-
nem, et alios. Serpentum loco alii
alias feras venenatas adhibuerunt,
quales neppe, scorpiones, et id genus.
Jam ne incedere in naves possent,
etiam murices in eas conjectabant,
uti Leo testatur. Sunt autem murices
ferramenta cuspidata, et quocun-
que modo jactes, mucronem sarsum
erigentia, et morantis cursum. Cae-
sar apud Actium ‘ollulas carbonum
piciaque’ plenas eminus in adversas
naves tormentis ejaculavit, teste Dio-
ne lib. II. Leo autem precipit, ut
‘calce viva’ repleantur: pulvis enim
e contractis vasibus emissus suffocare
solet, spiritumque intercludere. Cal-
linicus Syrus, qui vixit tempore Con-
stantini Pogonati, apud Zonaram ig-
nem Graecum inventit, quo Crete-
nium naves viginti sine labore com-
bussit. Nicetas: Τότε καὶ τὸ ἔγρα-
θενέρητο πῦρ, Καλλιώπον τύδες ἀρχι-
τέρων ἄπει Διόπλις ἀθέτες πῦρ τὸ
θεατῶν λέπει, καὶ τοῦτο κατακεντίσα-
τες. Tom. III. Meminit ejus Cedren-
nus, et alii veterum. Simile quid de
Pisistrato Rhodiorum navarcho com-
memorat Suidas in τρόποπει καρπός.
Sed ad Hannibalis consilium proxime
accenserant Atreni in obsidione Seve-
rianorum. Lege Herodianum lib. III.
Keuchen.

*Harum cum conficeret magnum mul-
tiditudinem]* Quarum serpentum cum
magnum vim redigisset in unum.
Cesar de Bell. Gall. lib. I. ‘Hos
posse confidere armata milia centu-
tum.’ Id. Civil. lib. I. 24. ‘Servos,
pastores armat, atque his equos at-
tribuit: ex iis circiter trecentos equi-
tes conficit.’ Gebh.

*Omnes ut in unam Eumenis regis
concurrent navem]* Nam nave Praeto-
ria depressa aut superata, ac rege
ipso occiso, confundi ac turbari posse

tetara classe sperabat: Casteras vero nolbat adoriri, quia superiores erant, et ne illarem mora Eumenes spatiam effugiendo nancisci posset. *Idem;*

CAP. 11. *Cum caduceo mittit?* Tabellarium cum caduceo, id est, κέρας. Nam caduceum appellant Latini, quod κέρας Graci; converso ρ in d. Nisi etiam Latine dici et scribi debet κέρας. Quod doctis quibusdam videtur. *Lamb.* Unde cadacei origo disces ex Plinio XXIX. 3. Servie ad *Kneid.* IV. et VIII. *Grotius.*

Ad irridendum eum? Licebat dicere, ad se irridendum. Sic supra non ita longe dixit: ‘Gortynii templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris, quam ab Hannibale; ne quid ille inscientibus illis tolleret.’ Licebat enim ita loqui: *Ne quid ille se inscientibus tolleret.* *Lamb.*

Puppes avterus? Hoc est, πρόσωπα deposita. Male Lambinus advertunt: quasi prors petius siat advertens fugientibus, quam puppes. *Grönovius.* Meminit Schefferus De Militia Navali, III. 4.

Sic Hannibal consilio? Στρατηγοῦ. Est enim vox media. Hinc ‘callidum consilium,’ ut dolus bonus ac malus, fortuna, pharmaceut, valetudo. *Sic Gracis φρόνοις et βουλής.* *Schott.*

CAP. 12. *L. Quintium Flamininum?* Alli *Flaminium.* Idem supra notatum. Lege Titus Quinti, non *Licium.* Ita Livius, Plinius de Vir. Illustr. Platarchus pro Quintio, Quintum habet; pronomen scilicet, pro nomine. Quod librasioram culpatum arbitror. *Mag.*

Consularem? Vulgati, *Consulēm.* Sed editio Parisina, *Consularem.* Cui ad- sentior. *Keuchen.* Consul fuit bello Philippico, quod fuit bello Antiocheno superiorius. *Lamb.*

In his Flamininum? *Luciumne an Titum?* Titum opinor, idque anetorem Livium secutus. Sic enim ille Ann. XXXIX. ‘Ad Prusiam regem te-

gatus T. Quintius Flamininus venit, quem suspectum Romanis, et receptus post fugam Antiochi Hannibal, et bellum adversus Eumenem motum faciebat.’ *Idem.*

His Prusias regare causas non est? Ne ob perfugam defensum in discrimen armorum Romanorum veniret. Varro *rep. Egyptiā* apud Nonium: ‘Quærerit ibidem ab Annibale, cur biberit medicamentum. Quia Romanis, inquit, Prusiae me tradere volebat.’ *Gebhard. Bonnet.*

Quod adversus jus hospitiī esset? Hoc erat ἀπορίας: χρώμα, id est, dicens causa, jus hospitiī servare. Nam si Prusias revera nihil adversus jus hospitiī facere vellet, Hannibalem omnibus modis tueri et defendere debebat. Nisi forte quis dicat, Prusiam eo nihil contra jus hospitiī commisisse, quod Hannibalem, quantum in ipso fuerit, defendorit: Romanorum autem eum exposcentium opibus obsertere non potuisse. Sed non congruant inter se Probus et Livius. Sic enim Livius XXXIX. 51. ‘Ibi, seu quia a Flaminino inter cetera objectum Prusiae erat, hominem omnium, qui viverent, infestissimum P. Romano, apud eum esse qui patris suis primum, deinde, fractis ejus opibus, Antiocho regi, auctor belli adversus P. Romanum fuisse; seu quia ipse Prusias, ut gratificaretar presenti Flaminino Romanisque, per se necandi aut tradendi ejus in pectusatem consilia cepit; a primo colloquio Flaminini, milites extemplo ad domum Hannibalis custodiendam missi sunt. Semper talem exitum vitæ sum Hannibal prospicerat animo, et Romanorum inexplicable odium in se cernens, et fidei regum nihil sane confusus. Prusias ver levitatem etiam expertus erat: Flaminini quoque adventum, velut fatalem sibi, horruerat.’ *Lamb.*

Ut in omniis partibus? Livius: ‘Ad omnia undique infesta, ut iter

semper aliquod præparatum fuga haberet, septem exitus e domo fecerat; et ex iis quosdam occultos, ne custodia sepiarentur. Sed grave imperium regum nihil inexplicatum, quod vestigari volunt, efficit. Totius circuitum domus ita custodiis complexi sunt, ut nemo inde elabi posset.' *Idem.* Tradit Plutarchus, seu quisquis auctor vitæ Hannibalis, locum, in quo diversabatur Hannibal, in vico Bithynie Lybissam fuisse. *Magius.*

Quam ne alieno arbitrio dimitteret? Admodum congrue P. Syrus: 'Bis emori est alterius arbitrio mori.' Et in contrarium idem: 'Miserrima vita est arbitrio alterius vivere.' *Gebhard.*

Venenum, quod semper secum habere conseruerat? Sub annuli gemma. Scriptor de Vir. Illustr. Plutarch. Eutrop. iv. Orosius iv. 20. Valerius lib. ix. 2. Varro in Fragmentis. Quo loco ait lapidibus obrutum fuisse a Carthaginensibus ob rem male gestam. De morte Veteres non consentiunt. Sunt qui cruci affixum volunt. Livius ix. Sed ille de veneno etiam alibi non dissentit. Ergo is alias Hannibal, quod non distinxit ad Sallustium suum vir dictus. Plerique tamen in venenum convenient, verum diverso modo. Tradit Appianus in Syriacis, illud jussu Flaminini per Prusiam Hannibali fuisse oblatum, addito quodam oraculo: Αἴθουσα κρύψει βόλος Ἀργίβου δέμας. Unde putabat ille se in Africa moriturum. Quod de Libyso Bithynie fluvio accipendum, a quo campus Libyssus. Alias opiniones de morte ejus refert Plutarchus. Nonnulli volunt, a servo interfectum. Sunt qui tauri sanguinem hausisse volunt, idque exemplo Midas et Themistoclis. Alii alia. Plerique de annulo congrunt, qui inde apud Satyricum, 'Cannarum vindex, ac tanti sanguinis ultor.' Cæterum in arca lapidea, qua cadaver asservabat, talis erat inscriptio: HANNIBAL HIC SITUS EST. *Keuchen.* Discessit autem teste

Livio hoc elogio: 'Solvanas distracta cura populum Romanum, quando mortem sensis expectare longum censem.' *Schottus.* Vide Bellonium de Operibus antiquiss. lib. i. 28. Hoc in laude positum Veteribus, et index habebatur animi vere heroici, si ita se servituti aut contumeliae hostium subducerent. Sic Cato imminentem Cæsarem elusit his verbis: 'Quoniam deplorata sunt res generis humani, Cato deducatur in tutum.' Scipio Pompeii socer ferro se transverberavit; et interrogantibus ubi Imperator esset, Imperator, inquit, bene se habet. Sic et Cleopatra ad motis viperis mortem sibi consivit.

Cap. 13. Anno acq[ui]evit septuagesimo? Qui Urbis conditæ 571. Olymp. cxlix. anno 3. Livius. Quo Consules erant Romæ Q. Fabius Labeo et M. Claudius Marcellus. Alii Hannibalem anno ætatis suæ lxxiii. completo interiisse volunt. Bacholcer. xvii. post finem belli cum Scipione. 'Insignis hic annus trium toto orbe maximorum Imperatorum mortibus fuit, Hannibalis, et Philepomenis, et Scipionis Africani.' Justinus, xxxii.

Acq[ui]evit? Κατ' εὐφημισμὸν mortuus est. Ita Græci: Herodian. de Excessu Marci, 'Ο μὲν οὖν, inquit, συνέτεκε καὶ φύρας ἀπεβίωσεν μᾶς, ἀνενάστο. Val. Max. lib. ix. 12. 'Innoxuaque genibus compresso spiritu, inter ipsas custodum manus, inque conspectu summi imperii, exoptata securitate acq[ui]evit.' Ita lego. *Gebhard.*

Quibus Consulibus interierit, non conuenit? Omnis annorum supputatio, quam de morte Hannibalii infert Nepos, triennii spatio inter se discordat. Res clara, quemadmodum ex consulatibus subsequi videre est. M. Claudius Marcellus et Q. Fabius Labeo Consules fuerunt anno ab U. C. 570. Sequenti anno Consulatum ingressi L. Æmilius Paulus et Cn. Baebius Tamphilus. Inde Cn. Cornelius

Cethagus et M. Baebius Tamphilus,
vel, ut alii, Pamphilus.

Atticus] Qui annorum septingentorum memoriam uno libro colligavit, ut scribit Cicero de Orat. Sed videtur heic legendum Attius. Scriptit enim Attius annalium libros aliquot. Festus in voce *Metelli*: ‘Metelli dicitur in re militari, quasi mercenarii. Attius Annalium vicesimo septimo. Calones, famulique, calculaque.’ Commemorat et Tullius De Legibus lib. I. ‘Nam quid Attium commemorem? cuius loquacitas habet aliquid argntiarum, nec id tamen ex illa erudita Græcorum copia.’ Vide eundem pro Archis poëta et Solinum cap. 2. *Lambin. Savaro.* Plura Vossii de Hist. Latinis, lib. I. 11.

L. Æmilio Paulo et Cn. Baebio Tamphilo] Ita legendum, non, ut vulgo, *Pamphilo*. Lamb. Sic etiam in sequenti. Qnod genuinum ejus cognomen, ut ad Livium probat ex lapidibus Capitolinis Sagonius. Schott. Mag. Sic in Attico, domus *Tamphiliana*, pro *Pamphiliiana*.

De Cn. Manlii Vulsonis in Asia rebus gestis] Sic legendum, ut indicant Fasti. Habuit autem hic collegam M. Fulvium Nobiliorem. Commemorat eum Livius Ann. XXXVIII. Lamb. Mag. Asia illi sortitione evenierat, ut collega M. Fulvio Nobiliori Ætolia cesserat anno Urbis conditæ 564. Hic Cn. Manlius cum Ephesus venisset, Gallis Asiaticis bellum, quod eos Antiochum auxiliis juvisse dicebat, movit, atque ad singula eorum oppida, Attalo rege ducente, arma circumtulit. M. Fulvius vero Ambraciæ expugnavit, pacem eis dedit, et Cephallenia insulæ. Triumphavit uterque, sed S. P. Q. R. ingratiss, triumpharunt tamen, Fulvius quidem de Ætolis, Vulso vero de Gallis qui Asiam incolebant: Asia devicta, luxuriam Asiaticam in triumphum duxit. Plura Livius, Plinius (qui lib. XXXIV.

annum Urb. conditæ numerat 558. qui tamen in Fastis est 566.) Florus II. 11. Rufus Festus in Breviario. Schott.

Hujus bella gesta] Amplissimus Buchnerus hanc vocem, *bella*, supervacuum existimabat, ac Nepotem scriptisse, *Hujus gesta*; quomodo supra in Dat. loquutus est, et alii passim. *Bosius*.

Sosilus] Lègendum fortasse est, *Sosibius*. Commemorat enim Sosibium quendam grammaticum Laconem Suidas, his verbis: Σωσίος, Λάκων γραμματικός. Sed malim legi *Sosilus*. Quamvis enim mihi hic Sosilus sit ignotus, hoc nomen tamen Græcis notissimum est, et facilior fit mutatio *Sosilis* in *Sosilum*, quam in *Sosibium*. Lamb. Clarissimus et amicissimus Vossius mihi ex Diodoro Siculo indicavit, verum nomen esse *Sosilus*. Et alibi laudat verba Polybii: Πρὸς μὲν οὐν τὰ τοιαῦτα τῶν συγγραμμάτων, οἷα γράφει Χαιρέας Σάσιλος, οὐδὲν ἀν δέοι πλέον λέγειν. Οὐ γὰρ λογοπλας, ἀλλὰ κοιρεακῆς καὶ πανθήμαν λαλᾶς, ἐμοὶ γε δοκοῦσι τάξιν ἔχειν καὶ δύναμιν. Idem pro Philenius emendat *Philenus* auctoritate Polybii lib. I. et III. nec non Diodori Siculi, apud quem lib. XXII. et in Eclogis vocatur *Φελνός*. Gebb.

Literarum Græcarum usus est doctore] Nam Græce etiam locutum, lepide ait Lucianus τῶν νεκρῶν Dialog. XII. Schott.

Sed nos tempus est] Vulgati: *nunc tempus est*. Extrema-hac vita Nobilius. Barthius legebat, *cui utri*; vel, *qui utris*; aut, *quis utri præferendi sint*. *Bosius*.

Hujus libri facere finem] Diviserat enim Probus opus suum in duos libros, sive duo volumina: etsi in præfationis calce, libro tam Græcorum Imperatorum quam Romanorum se expositum dixerit. Siquidem eo in loco librum, non pro operis parte, sed pro toto opere accipit. Mag.

XXIV. M. PORCIUS CATO.

CAP. 1. Cato] M. Porcius Cato, natus M. Æmilio Lepido, M. Publieo Malleolo Coss. Sic enim ipse apud Ciceronem in libro de Senectute : ‘Anno postquam primum Consul fuerat Q. Fabius Maximus Verrucosus, qui Tarentum recepit, ego natus sum.’ Alii **DIXI.** anno natum putant L. Postumio Albino, Sp. Carvilio Maximo Coss. In iis Carol. Langius :

legitque ; *Anno post, Consul primus fuerat, quam ego natus sum.* Schott. **DE CATONE,** Aur. Victor de viris illustr. cap. 47. et passim Livius, Valerius Max. Frontinus, alii: e junioribus Vossius de hist. Lat. l. 5. Characterem animi habes apud Livium **XXXIX.** 40. ejusque imaginem hac forma expressam exhibent **Imagines Ursini** num. 116.

Apud Fulvium Ursinum
in Gemma.

Ortus municipio Tusculo] Sic Plutarchus in vita ; Μάρκος δὲ Κάτωφασσων ἐπὶ Τούσκου τὸ γένος εἶναι. M. Tullius in Planciana : ‘Num, quando vides Tusculanum aliquem de M. Catone illo in omni virtute principe, num de T. Coruncanio municeo suo, num de tot Fabiis gloriari?’ Lamb. Auctor de Vir. Illustr. ‘M. Porcius Cato, genere Tusculanus.’ Val. Maximus III. 4. ‘M. Porcius Cato, qui nomen suum Tusculi ignobile, Romæ nobilissimum reddidit.’ Vide Tacitum lib. xi. Ergo ortu Tusculanus, civitate Romanus. Altera erat loci patria, altera juris. Keuchen.

Versatus est in Sabinis] Plutarch. Διετραχ καὶ βλον ἔχει πρὸ τῶν στρατεῶν καὶ τῆς πολεμίας, ἐν χωρίοις πατρόφων περὶ Σαβίνους. Lamb.

Quod ibi heredium] Scriptus liber prædium. Mag. Festus: ‘Heres apud antiquos pro domino ponebatur, inde heredium, prædium parvulum.’ Varro de re rustica lib. I. ‘Binajugera, quod a Romulo primum divisa dicebantur viritim, et quod heredem sequabantur, heredium appellarent.’ Lamb. Inde ‘herediolum’ apud Columellam et Ausonium. Vide Be reald. in Plinium lib. xix. Grapald. ‘pro herte olim usurpatum ait, ip-

sumque hortum pro villa.' Apuleius in Flor. heredolum usurpat ἀγρούς.
Boecler.

A patre reflotum] Hoc hodie proprium est, quod heredium avitum vocatur antiquis. Graeci χρήματα ταῦτα appellant, quod heredem sequebatur, ut docet Budaeus. Keuchen.

Hortatu L. Valerii Flacc] Mss. Schott. Inde hortatu. Bosius. Scriptor de Vir. Illastr. 'A Valerio Flacco Romanam sollicitatus.' Hic enim Catonem induxit animavitque, ut rem Romanam attigeret, motus maxime ipsius vita ac morum modestia. Machaerus.

In Consulatu] Anno ab Urbe condita 559. belli Philippici 6. Lamb. Quo ad Antiochum fugiebat Annibal. Is Olymp. cxlv. annas 3. Chronol.

Censuraque] Anno Urbis 569. belli Antiocheni 8. Lambin. Lege etiam Platarchum, qui consulatum et censuram simul ipsius obtigisse dicit: 'Ἐπειδὴν δὲ λαζαρίδης ἦν ἡδὲ, καὶ περιφάνης, αὐτῷ τῷ Οδυσσέῳ περὶ τὰς μητρὸς Ἰωνίδραις ἀρχᾶς, ὅπορές τε μερός ἐκεῖνον, καὶ τὰς τυπῆς γυνέρες. Ubi inter alia laudat L. Valer. Flaccum, qui erat ἀστρολόγης πάντα τοὺς μάθητα 'Ρωμαίων, καὶ διώρθως. Keuchen.

M. Perperna Censorium] Homo Graecus et peregrinus. Qui consul antequam civis fuit. Valer. Maxim. iii. 4. Quod contra leges. Peregrini enim magistratibus arcebantur. De quo vide in Fastis. Ceterum nonnulli, inter quos Schottus, censoribus malent, quam censorium. Quibus non adsanctior.

In fore esse caput] Κατεβάνθη τὸν, εἰδὼς τὸν μὲν αὐτὸν δικτύον διαμαντίνει καὶ φέουσαν τὸν τὸν συντριβόντα τολλάρη τοῦ Οδυσσέου τῷκαὶ δένεικαὶ αὐτῷ προστιθέτας, χλωρύχιας ἔτυχε πρότερος, εἰρα ἀπαύσασεν. Plat.

Priorem stipendium moruit annorum decem septemque] Quae militaris metas erat. Adi Lipsium de Milit. Rom. dial. i. 2. Bosius. Plutarchus: Πολὺ δὲ

μᾶλλον ἐπ ταῖς μάχαις ταῖς πρὸ τοῦ πολεμοῦ καὶ ταῖς στρατείαις βουλήμενος εὐθυγάρει, ἵτι μαράσιον δε, τριαντάριον τὸ σῶμα μεστὸν διετίσιν εἶχε φησί γέρες αἴρεις, ἐπτακαΐσσα γεγονός ἦτη τὴν τρίτην στρατεύσασθαι στρατεῶν, τοι δι' Ἀρνίας χρήματα εἰρυχάντας ἀπέφλεγε τὴν τριάλας. Sed videtur ex Fastis natum fuisse Cato annos circiter xix. Siquidem natus est anno, postquam primum Consul fuerat Q. Fabius Maximus Verrucosus. Lamb. Et sic connumerantur anni extreimi. Si xvii. vells, primum stipendium meruit anno Roma DXXXIX. qui duobus distat a Fastis. Vide etatem ipsius per Consules digestam a consummatissimo Schotto, in notis suis ad Scriptorem De Vir. Illustribus.

Q. Fabio Maximo] Verrucoso Ovinula iv. De quo ad Hannibalem. Is fuerat jam ante bis Dictator Q. Fabio Maximo iv. et M. Claudio Marcellio ffr. Coss. anno ab Urbe condita 559. Sic Cato de se apud M. Tulium in Catone: 'Cum eo [Q. Fabio Maximo] quartum consule adolescentulus miles profectus sum ad Capuam, [quo tempore agebat etatis annum xix.] quintoque anno post ad Tarentum.' Quo tempore natus erat annos circiter xxiii. Fabius autem erat v. Consul. Lamb. Schott.

Tribunus militum in Sicilia fuit] Anno etatis xxiv. M. Claudio Marcellio v. T. Quaintio Coss. Lambin. Addit annum usum Schott. Qui Urbis DXLV. Platarchus χλιαρχὸν vocat, quem Latini Tribunum militum. Ita Nepos in Conone 'Chiliarchum' dixit. Quomodo Hieronymus pro Chiliarcho Tribunum. Exod. xviii. Hodie Mareschalcum vocamus, aut Praefectum militum. Duplex erat illa dignitas apud Romanos, Laticlavia et Angusticlavia. Illi ex Senatu, isti ex Equite nati. Lege Alexandrum ab Alexandro, Budaeum ad iur. Orig. Lipsium. Keuchen.

Inde ut rediit] Anno sequente, C.

Claudio Neroñe, M. Livio Salinatore
Coss. *Lambin.*

Castrum secutus est C. Claudius Neroñus] Qui magnis cladibus Hasdrubalem cum recenti exercitu Alpeis transgressum fatigavit, ac tandem ad Umbræ flumen Metaurum cum quinquaginta sex millibus hominum occidit. Adi Livium xxvii. Alludit Horatius Od. iv. 4. ‘Quid debeas, o Roma, Neronibus, Testis Metaurum flumen, et Asdrubal Devictus, et pulcher fugatis Ille dies Latio tenebris.’ *Boecl.*

Apud Senam] Quam Senegalliam vocat Strabo, Senogalliam Plinius et Diaconus, Senam Gallicam Ptolemaeus et Silius. Polybius et Stephanus quoque Senam vocant, quæ Apennino Σένας. Urbs illa non longe a Metauro flumine in Umbria, a Gallis Senonibus condita fertur. Alii a Brenno structam tradunt. Nugae. Silius Italicus: ‘Senonum de nomine Sena.’ Keuchen. Inde Cicero in Bruto, hoc prælium Senensem vocat a Sena. Sic enim ille: ‘Ludis juventutis, quos Salinator Senenæ prælio verat. Ostendunt etiam hodie Umbri, quo loco pugna illa fuerit pugnata.’ *Lambin.*

Quo cecidit Hasdrubal? Cujus capite, quod cum cura servatum fuerat, ante stationes Hannibalis projecto, ille tanto simul publico familiarique iactus luctu, dixisse fertur, Agnosco te, fortuna Carthaginis. Auctor Livius xxvii. *Lambin.* Vide etiam Florum ii. 6. Sic Machabæus suspenso capite Nicanoris. 2. Machab. xv. 35. Hebræi caput Holofernis de superiorebus ostentantes. Sulpic. ii.

Questor obtigit P. Cornelio Scipioni Africano consuli] Anno tertio a Neronis et Salinatoris consulatu. Nam anno proximo consules fuerant Q. Caecilius Metellus et L. Veturius Philo. Quibus magistratu defunctis, P. Cornelius Scipio Africanus et P. Licinius Crassus Dives Consules

creati sunt. Ita xxvii. aut certe xxviii. annos natus erat Cato, cum quæstor factus est. Testatur et Livius, Catonem Scipioni questorem fuisse, his verbis, Ann. xxix. ‘Cum xx. rostratis navibus se ac L. Scipionem. ab dextro cornu, ab laeo tertiadum rostratis C. Laelium præfatum classis cum M. Porcio Catone (questor tum in erat) onerariis futurum præsidio.’ Atqui Cicero in Bruto scribit, M. Catonem questorem fuisse Cethego et Tuditano Coss. At M. Cornelius Cethegus et P. Sempronius Tuditanus anno uno post Africanum et Crassum Consules facti sunt. Responderi posse puto, Catonem factum esse iterum questorem Romæ, Cethego et Tuditano Coss. postequam questor Scipioni Africano obtigisset. *Lambin.*

Pro sortis necessitudine vixit] Nam quæstor more majorum Prætori aut Consuli est liberum loco. Cicero Divin. in Verr. lib. i. accus. et pro Plancio. ‘Sortis necessitudinem’ eundem morem vocat i. in Verr. c. 14. *Bosius.*

Namque ab eo perpetua dissensit vita Propterea, opinor, quod ad amicitiam Q. Fabii Maximi se jam adolescens applicarat. Q. Fabio autem cum Scipione Africano non satie conveniebat. Licet et ex Plutareho intelligere, P. Scipionem et M. Catonem gessisse inter se inimicitias. Sic enim ille: Ετι δὲ αὐτοῦ διωτρίβοντος ἐν Ἰθηρίᾳ, Σαπιλιον δέ μέγας, ἔχθρος δὲ καὶ βουλάμενος ἐνστῆναι κατορθῶντα, καὶ τὰς Ἰθηρίας πράξεις ὑπολαβεῖν, διεπράξατο τῆς ἐπαρχίας ἀκέντης ἀποδειχθῆναι διδόνος. σπεύσας δὲ ἐπὶ ἐπί τάχιστα, κατέκαυσε τὴν ἀρχὴν τοῦ Κάτανος. δὲ λαβὼν σπείρας ἀκλητῶν πότε, καὶ περτακοσίους ἵππους προπομπός, κατετράψατο μὲν τὸ Λακεταών ἔθνος, ἔξακοσίους δὲ τῶν ηπτομοληκότων κομισάμενος ἀπέστειν. ἐφ' οἷς σχετικότα τὸν Σαπιλιον κατεργανόμενος, οὗτος ἔφη τὴν Ράμην ἔσεσθαι μεγίστην, τὴν μὲν ἀδύκων καὶ μεγάλων

τὰ τῆς ἀρετῆς προσεῖα μὴ μεθέπτων τοὺς
διηγματέρους, τὸν δὲ, ὅπερ αὐτὸς δοτή,
δημάρκου ἀμυλλωμένων ἀρετῆ πρὸς τὸν
τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ πρόσημον. Quintus
etiam mortuum Scipionem insectatus
est M. Cato. Livius xxxviii. ‘Morte
Africani crevere inimicorum animi :
quorum princeps fuit M. Porcius Ca-
to, qui, vivo quoque eo, allatrat
eius magnitudinem solitus erat.’
Lamb.

*Aediles plebis factus est cum C. Hel-
vius] Quadriennio post questuram. Is
est annus Romæ 551. Quo agebat
aetatis xxxi. Schott. aut xxxii.
Lamb. T. Livius xxxii. ‘Inde præ-
torum’ comitia habita. Creati L.
Cornelius Merula, M. Claudio Mar-
cellus, M. Porcius Cato, C. Helvius,
qui aediles plebis fuerant.’ Ceterum
male in Nepotis fragmto C. Hel-
vius appellatur, qui C. Aelius. Idem
Livius eum alibi Aelium vocat. Schott.
Mag. Aediles plebis Theophilus Aetolensis
vocat, qui numero ab ini-
tiō fuerunt duo. Lege Pompon. lib.
ii. ff. de Orig. jur. et Fenestellam
de Magistrat. Roman. xiii. Post-
modum illud munus ampliatum fuit,
et sex creati sunt ex instituto. Julii
Cesaria. Duo patricii, qui Cereales,
et quatuor ex plebe. Dion xlii. καὶ
ἐς μὲν τὸ πρῶτον ἔτος, τρίτερον καὶ ἄγο-
ρανοι, τότε τρίτον, δέδο μὲν καὶ ἐξ εὐ-
πατριδῶν, τέσσαρες δὲ ἐκ τοῦ πλήθους.
ἴων οἱ δύο τὴν ἑταῖρην τῆς Δημοσίου διείλη-
σσα φέρουσιν. *Keuchen.**

*Prator provinciam obtinuit Sardi-
niam] Anno Urbis 555. Schott. Li-
vius eodem lib. ‘Prator L. Cornelius
Merula urbanam, M. Claudio Siciliam,
M. Porcius Cato Sardiniam,
C. Helvius Galliam est sortitus.’
Plutarchus: ‘Ἐπαρχίας δὲ λαβὼν Σάρ-
δια, τὸν τρίτον στρατηγὸν εἰσθέντων
χρῆσθαι στρατόμασι δημοσίοις, καὶ κλί-
ναις, καὶ ἱματίοις, πολλῷ τε καὶ θεραπείᾳ
καὶ φίλαιν τλέθει, καὶ περὶ δεῖπνα καὶ
θεραπείας καὶ παρατενάδις βαρυπόντων,
διεύνος δημιουρούς ἐποίησε τὴν διαφορὰν τῆς*

εὐθελεῖας. Lambin. Vide Ciceronem
in Catone; Scriptorem de Vir. Il-
lustr. 47. Nomen Sardinie a Sardus
deductum, quod mere Phœnicium est
ὢὢὢ, quæ vox etiam in Sardana-
palo occurrit. Hic Sardus Herculis
Africani filius fuisse perhibetur, teste
in Phœcicis Pausania; qui coloniam
Phœnicum et Afrorum in Sardiniam
duxit. Alii *Sardis* scribunt. Isidor.
XIV. Orig. ‘Sardis Hercule procrea-
tus cum magna multitudine e Lybia
profectus Sardiniam occupavit, et ex
suo vocabulo insula nomen dedit.’
A Gracia communiter Σάρδη vocatur.
Keuchen.

*Q. Ennius poëtam deduxerat] Scrip-
tor de Viris Illustribus: ‘In prætura
Sardiniam subegit, ubi ab Ennio Græ-
cis literis institutas.’ Atqui M. Cato
in quadam Oratione objicit ut pro-
brum M. Nobiliori, quod is in pro-
vinciam poëtas duxisset. Duxerat
autem Consul ille in Aetolian, ut sei-
mus, Ennius, inquit M. Tullius lib.
i. Tusc. Idem Cicero pro Archia:
‘Jam vero ille, qui cum Aetolia Ennio
comite bellavit, Fulvius, non dabit
vit Martis manubias Musis conser-
vare.’ Idem in Bruto. *Lambin.**

*Cap. 2. Consulatum gessit cum L.
Valerio Flacco] Anno ab U. C. 558.
T. Liv. Ann. lib. xxxix. ‘Comitia
inde habita a M. Marcello consule.
Creati consules L. Valerius Flaccus,
M. Porcius Cato.’ *Lamb.**

*Sorte provinciam nactus Hispaniam
citeriore] Livius: ‘Cato Hispaniam,
Valerius Italianam est sortitus.’ Plu-
tarachus: ‘Τύπος δὲ μετὰ Φλάκκου Οβ-
αλερίου τοῦ φίλου καὶ συνήθους ἀνδειχ-
θεῖς, ἐλαχε τὴν ἐπαρχίαν ἦν ἐπὸς Ἰστα-
νιας καλούσθιν. Idem Livius: ‘L. Val-
erius Flaccus et M. Porcius Cato, quo
die magistratum inierunt, de pro-
vinciis cum ad Senatum retulissent;
Patres censuerunt, cum in Hispania
tantum gliseret bellum, ut jam con-
sulari et duce et exercitu opus es-
set, placere consules Hispaniam ci-*

teriorem et Italiam provincias aut comparare inter se aut sortiri. Unde liquet, creatis Consulibus provincias fuisse nominatas, ut eas vel ipsi inter se compararent, vel sortirentur; quos ire ad bellum, quos praesesse exercitibus oporteret: vel si in diligendis provinciis non obveniret, extra sortem Senatus decernere. Quod lege Curiata cavebatur, ut Senatus contra legem illam sine sorte provincias designaret: aut si Senatus aversaretur, per populum agi poterat, ut extra ordinem Consuli provincia daretur: tametsi utrumque Consulem in eandem provinciam quandoque profectum legamus. Optionem tamen diligenda provincias extra ordinem collegae dari, aut suam sortem permutare cum collega absque decreto Senatus, antiquo more non licet. Ergo Cato et Valerius Senatus decreto utramque provinciam sortiebantur. Catoni Hispania obvenit, in quam duas legiones, et quinque millia socium Latinum nominis, et quingentos equites secum portabat, additis viginti navibus longis. Legendus Livius xxxiii. Cæterum illa erat provincia generalis, quæ in plurimis minores subdividebatur. Hanc aliae erant Consulares, ut Baetica et Lusitania; cæteræ præsidiales. Citerior et ulterior Hispania communis nomine omnem, qua patet, Hispaniam complectebantur. Citerior Italæ vicinior, inter Iberum fluvium longissimo tractu et Pyrenæos montes patebat. Postea vero, ubi in Baeticam, Lusitaniam, et Tarraconensem Hispania distingui coepit, Citerioris fines longe ultra Iberum, ad quem Cato incolas domuit, exorrecti sunt. Keuchen.

Ex quo ea triumphum deportavit? De quo vide Appianum in Ibericis, et Plutarchum in vita. Quippe P. Manlii Prætoris auxilio, insigni plane ac memorabilis strategemate, quadrinquentis simul civitatibus, quarum pri-

ma Emporia, per missos ad singulas nuncies, ut omnes statu die mures suos demolirentur, injunxit. Unde cum sibi tantum id præcipi singulis crederent, ne, si in mora essent, non a Romanis tantum, sed etiam a viciniis ac sociis ad id cogerentur, maluerunt parere. Exstat hujus triumphi præclarum aliquod monumentum; in quo hanc fuisse inscriptionem, testatur Augustinus. Nerrucius:

PALLADI VICTRICI SACRVM.

HIC HOSTIVM RELIQVIAS PROFLIGAVIT CATO, VBI SACELLVM MIRO ARTEPICO CONDETVM, ET AREAM PALLADIÆ EFFIGIEM RELIQUIT.

PAREANT ERGO ET NOSCANT OMNES,
SENATVS ET POPVLI ROMANI IMPERIVM BEORVM NMISSE ET MILITVM FORTITVDINE ET TVERI ET REGI. Keuchen.

Consul iterum] Ann. 560. Urbis.

In priore Consulatu] 549.

Et ipse ei succidere? Et successit. Αυτεράθα τῷ ἀναρχίᾳ δρέπας ἀνδρῶν διάδοχος, Plut. Vide sequentia. Addita est in provinciam Scipioni Hispania ulterior. Livius Ann. xxxiv.

Negre hoc per senatum effici posuit? Contra Plutarchus, ut supra monimus. Sed hoc non potuit efficere, ut Senatus, quæ essent acta a Catone, improbaret. Sic enim Plutarchus eodem loco: Οὐ μὴ ἀλλὰ καὶ συγκέτων ψηφισμάτης μηδὲ διλέγοντας μηδεκαίν τῷ διαιριζόμενοτῷ τῷ Κάτωνε, η μὲν ἀρχή τῷ Σεπτιέτῳ, τῆς αὐτοῦ μᾶλλον ἡ τῷ Κάτωνος ἀφελούσα δόξη, ἀπρεκίᾳ καὶ σχολῇ μάτηρ ἀπέλθει. Lamb. Quomodo vero post triumphum in Republica se gesserit Cato, explicat ibidem aliorum Principum exemplis.

Principatum obtinere? Ut qui potenter Romanorum provinciam aperuerat. Velleius II.

Quod tum non potentia, sed jure re publica administrabatur? Proinde, quasi dicat, ut hodie. Mores enim snorum temporum notat, obscureque po-

tentiam Cassaris, aut Pompeii, aut utriusque carpit ac vellicat. Qui lege etiam argumento est, bunc scriptorem multis seculis superiorem Theodosio fuisse. *Lambis. Bonius.*

Senatu peracto] Pighius vult rescribi *consulatu peracto*; quis nullam post secundum copulatum Scipio prae-gationem imperii habuit. *Gesner.*

Cato censor cum eodem Flacco factus] 589. Urbis. Qui statim *XXXIX.* Schott. *Tοις ὀντας ωρῶν θροὶ δέοντες τηντάλεις δὲ Κάρων παρθύσας.* Plutarchus. Livius *XXXIX.* ‘Censuram annua contentionem petebant L. Valerius Flaccus, P. et L. Scipiones, Cn. Manilius Valsus, L. Furius Purpureo, patricii: plebeii autem, M. Porcius Cato, M. Fulvius Nobilior, T. et M. Sempronii, Longus et Tuditanus. Sed omnes patricios plebeiesque nobilissimarum familiarum M. Porcius longe anteibat.’ *Lambis.*

Severe praefuit et potestati] Unde Censorias est appellatus. Cicero in Caton. et Brut. Plutarch. *Liy. Val. Max.* Apud Juvenalem, ‘Tertius e cetero cecidit Cato.’ Qui Horatio, ‘intensus;’ et Lucano, ‘rigidi servator hepati.’

Nam in complices nobiles] Εἰδίθεται τὸς θεοὺς ἄλλους τε συγκρότες, καὶ Αἰδίους Κούρτιος, θεοτος μὲν ἐπὶ τῷ προφέτῃ διανταῖς γεγενημένον. Plutarchus. Livius *XXXIX.* ‘Censores M. Porcius et L. Valerius, metu mista exspectatione, Senatum legerunt; septem moverunt senatu, ex quibus unum insignem nobilitate et honoribus, L. Quintium Flaminium, consularem.’ Scriptor de Vir. Illastr. *XLVII.* adiungit causam de animadvertisendo Flaminino; ‘quod ille in Gallia, ad euynadam aserti spectacrum, eductam quendam e carcere in convivio jugulari jussisset.’ Lege eandem in Plutarcho. Quomodo plurimi narrant. Et ita Cicero Catonem ipsum in Dialogo De Senectute haec loquentem et narrantem fecit. Sed

Livius eum, qui occisus fuit, transfiguram Galium fuisse dicit. Et Lucium non per lictorem, sed ipsum sua manu hominem interfecisse. Kal. ταῦτα δὲ τῷ λόγῳ γεγράφθαι Κάρων: ut continuo subjungit Plutarchus. Huc de Flaminino. De Vir. Illustribus: ‘Accusator assiduus malorum, Galbam octogenarius accusavit,’ qui Praetor Lusitanos deripuit. Vide *Liv. Plat.*

Animadvertisit] Ex quo animadversio censoria. Cicero pro Caelatio: ‘Majores nostri nunquam judicium nominaverunt, neque proinde ut rem judicatam observarunt animadversionem auctoritatemque censoriam.’ *Lambis.*

Circiter annos octoginta, usque ad extremum aetatem, ab adolescentie] Lambinus explicat, per annos octoginta. Pighius supplet: *cixit circiter annos octoginta, et usque ad extreman aetatem.* Ros. Vixit enim Cato nonagiusta annos, et eo amplius. Quin annum a gens nomagesimum Serv. Galbam accusavit, ut testatur Plutarchus. Sic enim ille: Τετάρτου δὲ ἡλιον ἀνατοῦν διελέπται, Σεπτέμβριον Γέλβα κατηρόποτεν, ἀνατέκοντα γεγονός ἦτη. Καθηνεῖται γάρ, ὃς ἔ Νέστορ, εἰς τριγενεῖαν τῷ βίῳ καὶ ταῖς πράξεσι κατελθεῖν. *Lambis.*

Suscipere inimicitias] Cicero Divinatione in Q. Caecilium, seu C. Verrem: ‘Marcum Catonem illum sapientem, clarissimum virum et prudentissimum, cum multis graves inimicitias gessisse accepimus, propter Hispanorum, apud quos consef fuerat, injurias.’ Idem lib. v. Accus. Et pro Muræus, pro Sylla. *Lambis.*

A multis tentatus] Plutarchus tradit, eum fere quinquagies accusatum fuisse. Sic ille: Λιγεται γάρ ἀλλογενεῖστας τῶν πατρόκοντα φυγῆν δίκαιε, μιαν δὲ τελευταῖαν, ἐξ ἧν καὶ δυδούκοντα γεγονός. ἐν δὲ τῷ μητρονομεῖσσος εἶτε, ὡς χαλεπὸν εστι τὸ ἄλλοι βεβιωκότα ἀνθρώποις, ἐν ἄλλοι ἀπολογεῖσθαι. *Lambis.* Auctor de

Viris Illustribus: 'Ipse quadragies quater accusatus, gloriose absolutus.' Causa erat, quod odiosum Censuræ magistratum gesserit. Poncher. Aliam probabiliorem intulit ante Nepos. *Magius.*

CAP. 3. *In omnibus rebus singulari fuit prudentia et industria*] In commune bonus. Lucanus II.

Agricola solers] Γεωργὺς θεατός. Declarant ejus libri *De re rustica*. Lamb. Quos ex Græcia fontibus hau- sit. Schott. In quibus, teste Plutarcho, adeo laudis avidus vians est, ut in singulis rebus, propriis, elegans, et copiosus esse voluerit. *Mag.* Livius: 'Urbanas rusticasque res pariter callebat.' Vide Plin. lib. VII. et Ciceron. in Catone.

Reipublicæ peritus] Πολεμικός. Declarant ejus in republ. administranda consilia, dicta, et facta. *Lambin.*

Jurisconsultus] Val. Max. VIII. 7. 'Cumque eloquentia magnam jam gloriam partam haberet, id egit, ut juris civilis quoque esset peritissimus.' Et Cicero fatetur, omnium juris peritissimum suæ ætatis fuisse. Pomponius quoque Jurisconsultis accenset, cuius et libros extare scribit. *Keuchen.* Hi sunt Commentarii *Juris Civilis*. *Lambin.*

Magnus Imperator] Argumento ei rei sunt res ab eo in imperio gestæ, et triumphus ex Hispania deportatus. Citetur tamen testis Cicero; cuius hæc verba sunt sub persona Pomponii Attici in Bruto: 'Ego enim Catonem tuum, ut civem, ut senatorem, ut imperatorem, ut virum denique cum prudentia et diligentia, tum omni virtute excellentem probo.' Lamb. Quod etiam declarant libri ejus de disciplina militari. Veget. lib. I. 8. *De quibus apud Festum, Nonium, et antiquos Grammaticos.* Ex illis fragmentum citat ad Georgic. II. Servius. Idem Orationem conscripsit, de præda militibus dividenda. Nonius in Fite, Agellius II. 18.

ubi posterior verba Catonis, quod impense sibi placuerint, exscripsit. Exstat alius mentio apud Priscianum lib. extremo. *Keuchen.*

Probabilis Orator] In Ms. nostro Codice conscriptum lego: *et probatissimus Orator.* Bosius. Itaque comparat eum cum Lysia M. Tullius in Bruto, quanquam dissentiente Attico. Nec Plutarchus iis assentitur, qui Catonis orationes Lysiaæ Orationibus similes esse dicunt. Sic enim ille: 'Οθεν οὐδὲ τί πεπόνθασι οἱ τῷ Λυσίῳ λόγῳ μάλιστα φάμενοι προσεκτοῦνται τὸν Κάρανον. οὐ μή δὲλλὰ ταῦτα μὲν, οἷς μᾶλλον ἔθεα λόγων Φαραγγῶν αἰσθανούσαι προσήκει, διακρινούσιν. *Lambin.* Cato tres summas in homine res præstissime existimatus est, optimus Orator, optimus Imperator, optimus Senator. Plinius VII. Cujus locam explicat Claudius Salmasius ad Solinum. Lege etiam Vossium de His toricis Latinis.

Ef cupidissimus literarum] M. Tullius *De finibus* lib. III. 'Quo cum venissem, M. Catonem, quem ibi esse nescieram, vidi in bibliotheca sedentem, multis circumfusum Stoicorum libris. Erat enim, ut scis, in eo in exhausta aviditas legendi, nec satiari poterat: quippe qui ne reprehensionem quidem vulgi inanem reformidans, in ipsa curia soleret legere sæpe, dum Senatus cogeretur, nihil operæ reipublicæ detrahens. Quoniam magis tum in summo otio, maxima que copia, quasi helluo librorum, si hoc verbo in tam præclara re utendum est, videbatur.' *Lambin.*

Senior arriperat] Maxime Græcum. Cicero in Catone: 'Qui si eruditius videbitur disputare, quam consuevit ipse in suis libris, attributo Græcis literis, quarum constat eum perstudiosum fuisse in se nectute.' Val. Maximus VIII. 7. 'Idem Græcis literis eruditiri concupivit: quam sero, inde aestimemus, quod etiam Latinas pene jam senex didi-

cit.' Plutarchus in vita: 'Ἄλλοι δὲ παῖδες Ἐλληνοὶ δύμασθη γενέσθαι λέγουσι, καὶ πόρφυρα πατέρας ήλιας ἐλληναὶ, Ἐλληνικὰ βιβλία λαβόν εἰς χεῖρας, βραχέα μὲν ἀπὸ Θουκυδίδου, πλείστη δὲ ἀπὸ Δημοσθένους εἰς τὸ βητορεὺς ὄφεληθῆναι τὰ μέρη τοῦ συγγράμματος καὶ δύγματος Ἐλληνοῖς καὶ Ἰστορίαις ἐπιεικῶς διατεποικιλτας' καὶ μετρητρινέμενα πολλὰ κατὰ λέξιν ἐπὶ τοῖς ἀποφθέγμασι καὶ ταῖς γραμματογλωτταῖς τέτακται.

Ab adolescentia conficit Orationes] Centum quinquaginta. Cicero. Quorum vix ad nos inscriptiones, nominaque pervenerunt. Citantur a Cicerone et Gellio, et veteribus Grammaticis: De sediliibus vitiis creatis: De præda militum dividenda: Pro lege Voconio: In M. Cæciliū: Pro L. Cæsetio: De moribus C. Nerōnis: In Furium: In Pansam: De tribunis militum: In Q. Minacium Thermum de suis virtutibus: In Veterium de sacrilegio commissio: Pro Veterio: De lege Lætoris: De lege Bæbia: De falsis pugnis: De re Floriana: Ne quis Consul bis fiat: Adversus M. Aciliū quarta: Ad litem Censorias: In Annium: In M. Fulvium Nobiliorem: De spoliis, ne figerentur, nisi quæ de hostibus, &c. In Oppium: De decem hominibus: De scenerione legis Junia: Pro Rhodiensibus: Pro lege Orchia: Dissuasio de rege Attalo et vectigalibus Asie: Edileis plebis sacrosanctos esse: De Auguribus: De indigetibus: De Conjuratione: De fundo oleario: De signis et tabulis apud Equites: De re Histris militari: De Consulatu: In Cornelium, ad populum, &c. *Lambin.*

Origines videtur appellasse] M. Tullius in Catone: 'Septimus mihi liber Originum est in manibus: omnia antiquitatis monumenta colligo: caesarum illustrium, quascumque defendi, nunc cum maxime Orationes conficio: jus augurium, pontificium, civile tracto: multum etiam literis

Græcis utor, Pythagoræorumque more, exercendæ memorie gratia, quid quoque die dixerim, adiverim, egerim, commemoro vesperi.' Reprehendit hanc inscriptionem Festus in voce *Originum*, his verbis: 'Originum libros, quod inscripsit Cato, non satis plenum titulum propositi sui videtur amplexus: quando prægravant ea, quæ sunt rerum gestarum populi Romani.' *Lambin.* Meminit etiam illorum Robertus Vulturius lib. II. de re militari. Atqui hi libri iidem sunt cum Historiarum libris: secunda atque Colerus existimat. Cicero ejus Orationes atque Originum libros impense laudat. In Orationibus omnes Oratorias virtutes extollit idem Cicero, florem et lumen eloquentiae in Originum libris laudat; etsi haec non probet Bratus. *Vossius.*

Bellum Punicum primum] Quod scripsit Mævius versibus Saturniis. Festus in Saturno. Cicero in Bruto. Idem in Catone: 'Quam gaudebat bello suo Punico Nævius!' *Lambin.* Gifanias e Cod. suo legit *Pænicum*, ut alibi. *Bosius.*

Secondum] Quod ab Ennio item versibus scriptum est Ann. lib. XII. *Idem.*

Usque ad præturam Servii Galbae] Sic legendum, non, ut vulgo, *Sergii Galbae*. Galbae enim erant Sulpiciæ gentis, non Sergiæ. Itaque bujus Galbae praenomen erat Servius, nomen Sulpicius. *Lambin.* De Galba vide, quæ ad Suetonium commentati sint Salmas. et Boxhornius in editione Schildiana.

Qui diripuit Lusitanos] Suetonius: 'Ser. Galba consularis, temporum suorum eloquentissimus, quem tradunt Hispaniam ex prætura obtinentem, xxx. Lusitanorum millibus perfidia trucidatis, Viriatini belli causam extitisse.' Eo nomine a L. Scribonio Libone et M. Porcio Catone in judicium vocatus est. Qui cum se certo damnatum iri videret, complexus

duos filios prætextatos, et C. Sulpicii Galli filium, cuius tutor erat; ita miserabiliter pro se locutus est, ut rogatio antiquaretur. *Lambin.* *Oliver.* Exstat reprehensio Rutilii Rufi aduersus Ser. Sulpicium Galbam apud Ciceronem lib. i. de Oratore; quod is, L. Scribonio Libone quæstionem in eum ferente, populi misericordiam concitasset. Ubi inter alia tradit Cicero, quod apud Catonem idem scriptum vidisset. Lege eundem in Bruto. Valerium lib. ix. 6. Epitomen **XLVIII.**

De vita et moribus] Quo tempore etatis, et anno, et Consulibus interierit Cato, discordant inter se Historici. Sunt qui A. 605. mortuum volunt Urbis Condita: octoginta quinque annos natus, L. Marcio Censorino, Manio Manlio Coss. Paterculus vero male P. Censorino, M. Manlio Coss. Cicero in Bruto: 'Cato,' inquit, 'annos quinque et octoginta natus excessit e vita: cum quidem eo ipso anno contra Ser. Galbam ad

populum summa contentione dixisset.' Valerius vero lib. viii. 1. et 7. octogesimum sextum annum agentem adversus Galbam perorasse dicit. Plinius lib. xiv. 4. sexcentesimo Urbis condite mortuum, rotando numero dixit. Non recte, at puto, Platarchus ἀναγέννησεν Catonem, et Livius nonagenario majorem faciunt. Schottus.

In eo libre] Cuius fragmentum elegans vide apud Gell. lib. ii. 8. *Sæcer.* Aperte indicat, eo nunc de Catone brevius se agere, quia separatum de eo scripserit. Ergo vita illa Catonis, quam paucis perstrictam habemus, majoris pars est voluminis, in quo Romanorum complurium vitæ continuerentur. *Vessus.*

Doleamus] Sic Mar. et vulgati omnes, recte. Seneca de Beneficiis lib. iv. 11. 'Debitores nobis Deos delegat, precaturque illi pro se gratiam referant.' Lambinus *doleamus* legit, pro quo facit Plinius lib. vii. 1. 'petiisque ad auctores relegabo.' *Sæver.*

XXV. T. POMPONIUS ATTICUS.

Pomponius Atticus] Cui vitas excellentium Græcicæ Imperatorum inscripsit: ut ex Præfatione patet. Gens Pomponia familias habuit, Bassorum, Secundorum, Atticorum, et Labeonum. *Keuchen.* Manutius opinatur, quod inde, quia 'sic Graece loquebatur, ut Athenis natus videtur,' cognomen Attici adeptus sit. *Ernestius.* Meminit ejusdem in Catone, 'rogatu T. Pomponii Attici.' *Savaro.*

Ab origine ultima stirpis Romanae generatus] Pro prima. Quod incredibile videtur, nisi ita sepe veteres

usurpassent. Livius i. 'Ibi Tarquinus ab ultima stirpe errans.' Schott. Stirps Romana post Romulum a Numa Pomilio capit originem. Qui inter quatuor filios unum Pomponem appellavit. A quo postmodum Pomponii vocati sunt. Videtur huc respxisse Nepos, quando ab origine ultima stirpis Romanae generatum Pomponium dicit. Locum restituit et explicat Casparus Barthius lib. **XLIX.** 29. *Keuchen.* *Ab origine ultima stirpis Romanae generatus]* Certant in elundo hoc loco Docti: quorum principes Manutius corrigebat e stirpe Ra-

mēna generatūs. Lambinas vero rō generatūs expungendū, reponendū que censem generosus. Bosius divisa legit genere natus. Casp. Barthius Advers. lib. XLII. 29. legit ab origine ultima stirpis R. generatūs, illudque R. potest significare Regis. Verum hos omnes interpunctione deceptos esse affirmat Schottus, eaque omissa vulgaritatem tueretur lectiōnem: q. d. Ne-
pos, genitus seu oriundus a prima nobilitate Romana. Huc Schottus, quibus tamē non persuasit Cl. Rutgersie, ut opinioni ejus accederet, quin mallet, ab origine ultima stirpis Romæ generatūs, vel Romano genere natus, ut referat ad Numam, lib. II. 8. Variar. Lect. Sallustius lib. I. Hist. ‘Cato Romani generis disertissimus multa pāncis absolvit.’ Nuperi Editores conjecturam Bosii non tam facile in codices a se propagatos admisisse debebant. Gebk. Miror viros oculatissimos in re tam clara adeo cœcūtisse, alio præsētūm non minus docto faciem præferente. Delendum scilicet rō generatūs, inepti librarii commentum, ut in suis ad Ausonium notis Tollies monuit.

Equestrem obtinuit dignitatem] Equestrem ordinem suum vocat lib. VII. epist. 1. apud Ciceronem. Hoc honore contentus, senatorium non affectavit. Vide infra. Schottus. Prior dignitas adimebatur posteriorem rebus antibus. Suetonius.

Et, ut tum erant tempora, dīti] Formula antiquis usitata et elegans. Cicero in Bruto: ‘Decimus Brutus erat cum literis Latinis, tum etiam Gracis, ut temporibus illis, eruditus.’ Exempla passim obvia. Schott.

Celeriter acciperet] Cum vocabulo celeriter rectius congruit arriperet: magis enim Latinum est, ut hoc loco ex Cicerone notat P. Manutius. Significat antem, cupide amplecti. Schottus. *Celeriter acciperet]* Nihil mutandum. Hinc ‘capax ingenium.’ M. Tullius Catone Majore: ‘Pueri res

etas non tum primum accipere videntur.’ Gebhard.

Excellenter pronunciaret] Infra: ‘Tanta suavitas erat sermonis Latini, ut appareret, in eo nativum quendam leporem esse, non adscitum. Idem poēmata pronunciasbat et Græce et Latine, sic ut supra nihil posset.’ Cui virtuti quantum tribuant Rethores, in vulgus notum, cui et primas et secundas et tertias Demosthenes tribuebat. Schottus.

Lacius Torquatus] Hic L. Manlius Torquatus appellabatur, quia Manliæ gentis Consul fuit cum L. Aurelio Cotta, biennio ante Consulatum Ciceronis, anno ab U. C. 687. Ernst.

C. Marius, C. Marius] Est sane antiquis modus loquendi, qui Ursino etiam probatur. Manutius legit, C. Marius. Ernstius. Apud Velleium est, Caius Marius Caii Consulnis filius. Solus Appianus fratris filium vocat. Keuchen.

CAP. 2. P. Sulpicii] Clari Oratoris. Ernst.

Qui Tribunus pl. imperfectus est] Anno Urb. Cond. 665. et Cic. XIX. L. Corn. Sylla et Q. Pomp. Rufo Coss. quum auctore Mario perniciose leges (quas per vim latas Sylla dicebat, ut est Philipp. VIII.) promulgasset, ac Pompeii Consulii filium, Syllam generum, occidisset; qui cum exercitu in urbem venit, ex eaque Sulpitii et Marii factionem expulit. Ut ex Livio lib. LXXVII. aliisque notat Fabricius. Tum Sylla P. Sulpitium oppresit, eique ferro erepta vita est. Cicero Catilin. III. et De Orat. lib. III. Ernstius.

Cinnaco tumultu] Anno U. C. 666.

Studiis obsequundi suis] Id est, serviendi. Nam et Cicero ‘obsequi’ et ‘servire valetudini’ dixit. Manutius.

Athenas se confundit] Ubi nobilissimum orbis terrarum Gymnasium. Cicero. Quo mittebantur ex omnibus orbis partibus reges, regumque filii. Unde illa nomina plena laudis,

plena gloriæ nata sunt. Thucydidi dictæ sunt παῖδεντος Ἐλλάδος. Diodoro κούδη πάντων ἀνθρώπων παιδευτήριον. Straboni σοφῶν οἰστηρίον Aristidi σοφίας πρωταρίον Euripiði apud Athenæum, Ἐλλάδος Ἑλλας. Pindaro Ἐλλάδος ἔρεσμα: Demostheni ψυχὴ καὶ φύλος, καὶ δρθαλμὸς Ἐλλάδος. De quibus imprimis splendide Isocrates in Panegyrico. Vide Athenas Atticas Meursii, et Historiam Philosophicam Georgii Hornii lib. vii. Keuch.

Neque eo secius] *Eo secius* familiaris auctori locutio, occurrit phrasis in Conone, Eumene, Dione, Annibale, et inferius. Savaro. Vide Notas Gebhardi ad Miltiadem.

Cujus fugam] Armis Syllanis urbe ejectus, in Minturnensium paludibus latuit. Plutarch.

Magnam partem] Hoc est, res mobiles trajecit mare scilicet mediterraneum. Ernstius.

Versoram facere] *Æs alienum alieno zere dispungere*; quod faciunt, qui mutato creditore satisfaciunt ea pecunia antiquiori creditori, quam a novo mutuati sunt. Videatur Festus. Donatus exponit *versoram facere*, cum quis minore fœnore acceptam pecuniam majore occupat. Eo sensu quo Nepos, Cicero ad Atticum: ‘Non modo magno, sed iniquissimo fœnore versoram facere Aurelius coactus est.’ Ad eundem: ‘Vereor ne illud, quod tecum permutavi, versura mihi solendum sit.’ Gebhard. Vocem et locum egregie explicavit Jac. Cujacius in Observat. et Simeon Bosius in Epist. ad Atticum lib. v. 21. Infra: ‘Neque post calamitatem versoram facere potuisse.’ Vide P. Diaconum. Hanc legibus Romanis magis, quam usuram vetitam, auctor Tacitus Ann. lib. v. Schott.

Longius quam dictum esset, eos debere passus sit] Quia libri quidam *æs* præferunt, ideo conjectabat Rutgersius *eos* debere. quod et Schottus amplexus fuerat. Gebhardus.

Sex modii] Jean. Savaro et Benetus legunt *septem modii*. Sed hunc locum recte Faërus restituit, cum antea etiam pro *modiis* legeretur *modius*. Ernstius. Μεδικός δένιος ξηρᾶς μοδίου ζε. Suidas.

Qui modus mensura mediumnus Athenis appellatur] Vel *mediumnus*. Utrumque a Tullio fuit usurpatum. Cicero in Verrem. v. ‘Sed tritici septem millia mediumnum ex Nymphonis arationibus edicta poena.’ Ibidem: ‘In jugere Leontini agri mediumnum fere tritici seritur.’ Capiebat autem senos modios. Ita Suidas et alii testantur. Keuchen. Gifanii liber tamen mox: ‘septem modios tritici’ nominat. Sane Alex. ab Alex. lib. ii. 20. ita distinguit, ut modios quidem sex mediumnum facere, Atheniensem autem mediumnum septem modiis constare dicat. Boecler.

CAP. 3. Ut communis iustis] Blaundus et affabilis, comis et obvius. Dositheus Magister lib. iii. Ms. ex Biblioteca Cl. Puteani V. C. *Omnibus communem esse, κῶσι κούδη εἴρει*. Probus, hujus libri exscriptor potius quam auctor, in carmine ad librūm de Theodosio imperatore loquens: ‘Communis cunctis hominē se regna tenere Sed meminit: vincit hinc magis ille homines.’ Sidonius in Concione lib. vii. Vide Notas, et supra in Miltiad. fine. Savaro. Cæterum colebant Athenienses summo jure commune jus humanitatis, quo civis civi a civibus esset communis, ut loquitur Cicero. Apuleius in Apologia: ‘Athenienses propter commune jus humanitatis,’ &c. Pro communis, Antonius Augustinus legit *comis*.

Quo beneficio ille uti soluit? Civem tamen Atticum Cicero vocat; resipiens, credo; ad cognomen, non ad jus civitatis; Epist. lib. i. 16. et lib. ii. 1. ‘In eis orationibus, quæ Philippicæ nominantur, enixerat civis ille tuus Demosthenes.’ Schott.

Amitti civitatem Romanam q̄lia ad-

scita] Civitatem Romanam vocat *jus civium Romanorum*. Inde apud *Jurisconsultos*, ‘Civitate donare.’ Illa amittebatur, si Romana civis urbis alterius jura adsciceret. Quippe duarum civitatum jure civili nemo censebatur civis. *Keuchen*. Neque enim jure Quiritium idem duarum civitatum civis esse poterat. Cicero pro *Cæcina*, et pro *Corn. Balbo*: ‘Duarum civitatum civis esse nostro jure civili nemo potest: non esse hujus civitatis civis, qui se alii civitati dicarit, potest.’ Vide *Anton. Govea-num*, *J. C. Var. Lect. Jur. Civil. c. 6. Schott*.

Itaque aliquot ipsi et Philia locis sanctissimis posuerunt] Extant variae doctorum de hoc loco contentiones. Cum *Mss.* habeant *Philia*, natum est vitiissimum illud *Pilia*, quam tamen aliquanto post Athenis regressum Romanum demum duxit. Fulvius Ursinus eliciebat *alia*. Quidam *Philia*, id est, amicitia; quod amicitia cultor esset constantissimus: quam Divam doctores in veterum monumentis ignorant. Lipsius ipsi et *Fidei* divinabat *Elect. I. 14.* Quod Schottas improbat, neque melius quid extundit. Et si nunquam ego id verum judicarim; tamen ante quinquennium Anno 1625. in familiari colloquio *Lugduni Batavorum* magnopere mihi commendavit *Emendationem Jani Rutgersi*, viri longiore vita dignissimi, *Itaque aliquot Pnyce et Pacile locis sanctissimis*, *Clariss. et Doctiss. P. Scrivérius*. *Vulgata lectione deceptus V. Cl. Joannes Meürsius* putat reveri statuam *Pilia* positam libro *III. 3.* *Athenarum Attic.* *Gebhard*.

Hunc enim, &c.] Hæc ad *Phidiam* (*sive aliud sed viri nomen fuit*) referenda puto cum *Manutio*. Sane non fuit uxor Attici honore supervacuo et immerito oneranda. *Boecler*.

Actorem auctoremque] *Ms. Schotti* inverso ordine *auctorem actoremque*. *Bosius*. *Recte vocat actorem*; is

enim communi mandato caussas et lites universitatis persequebatur. Ab Atheniensibus appellabatur ἔθικος, qui *Gaio JCto* fuit *Syndicus lib. I. sec. 1. D.* Quod cujuscunque univers. nom. agatur. *Ernst*. Non dissimilanda quorundam libb. lectio in omni procuratione reip. publicum actorem. *Boecl.* *Tollius* in notis ad *Ansonium alterum a librariis additum* suspicatur. Solebant enim illi varias lectiones margini illinere, quæ deinde in contextum migravere. In primis autem in iis, ubi litera u cum vocali alia conjungitur. Non enim ea seriei ceterarum literarum includebatur, sed supra ceteras scribebatur, hoc

modo actorem. Unde post ortæ dubitationes, et allucinationes plurimæ, fugientibus præsertim præ vetustate literis. *

Auctoremque] Subaudi secundum, At qui sic optime cum precedente voce convenit. Auctores autem secundi fidejussores erant ob evictionem dati. Quæ vox deinde translata est ad omne genus procurationis. Adi Ul-pian. in lib. *IV. D. de Evict.* *Ernst*.

In qua domicilium orbis terrarum] Infra: ‘Cum se uterque Principem, non solum urbis Romæ, sed orbis terrarum esse crederet.’ *Martialis*: ‘Terrarum Dea gentiumque Roma, Cui par est nihil, et nihil secundum.’ Ad quod respexit *Sex. Jul. Frontinus lib. II. de aqueductibus urbis Rome*: ‘Sentit,’ inquit, ‘hanc curam Imperatoris piissimi Nervæ principis sui Regina et Domina orbis indies; [lego indiges.] Quæ terrarum Dea consistit, cui par est nihil, et nihil secundum.’ *Schott*. *Cicero*: ‘Roma arx omnium terrarum.’ Et in *Catilin.* ‘Lux Orbis terrarum, et arx omnium gentium.’ *Philipp. VI.* ‘Quis unquam tantis opibus, tantis rebus gestis fuit, qui se P. R. victoriis, dominæque omnium gentium patronum dicere aude-ret?’ *Horat. Od. IV. 4. Lamb.* De cuius

magnitudine et potentia lege Lipium in admirandis, Rosinum in antiquitatibus. Plena laudum et glorie omnis antiquitas. Marciannus instar omnium unus: 'Ἐν τοῖς θύεσι τούτοις δὲ Ῥάμη δοτή τόντος Ἐχούσου' ἀφίμαλλον τῷ δωδέκαιῳ τοῦντομα, "Ἄστρον τι κοινὸν τῆς Δώδεκας οἰκουμένης" Ἐν τῷ Δαστρῷ, Ῥάμιλον δ' αὐτῷ τὴν κτίσται, Θέμενον ἀφ' αὐτοῦ φασὶ τοῦτο τοῦντομα.

Ut tandem et patriam haberet, et dominam] Subtiliter quidem a Lambino excoxitata lectio, in textum tamen recipi non debuit; in lib. enim, ut eadem et patriam haberet et dominam colvit. Hoc ultima vox etiam in Ma. exstat, teste Schotto: quæ si retinenda est, admonet nos de virtute totius loci mutilati aut corrupti. Plenissima igitur lectio fuerit si dominum restituatur, et aptius forte si tollatur vacula est post natus, et ut post imperii. Vid. Schott. obs. lib. iii. 8. Boeckeler. Ernst. relative dominum legit.

Quæ antiquitate] Unde abr̄χθores sese appellabant Athenienses; id est, ut explicat Servius, terrigenas. Vide Suidam in *Abr̄χθores*. Scholiastes ad Equit. Aristophanis: Πρῶτοι τε καὶ abr̄χθores οἱ Ἀθηναῖοι. Euripides Io: 'Ελθὼν λαῦρ εἰς abr̄χθονα Κλεονὸν Ἀθηνῶν. Idem apud Plutarchum, de Athenis: 'Η πρώτα μὲν λαῦρος, σὺν ἀτράπῃς κλλοθεν, abr̄χθores δὲ ἔφημεν. Lege præ aliis Aristide in Panathenaica. Inde est, quod Cicero dicit in Oratione pro Flacco: 'Ex sece suis cives genuisse dicuntur.' Et Justinus ii. 'Non advenæ, neque passim collecta populi colluvias originem urbi dedit, sed in eodem nati solo quod inerdant; et quæ illis sedes, eadem origo est.' De qua urbe Incomparabilis Meursius, Fort. Attic. cap. 1. et 8. Keusch.

Humanitate] De ingenti humanitate Atheniensium erga hospites et peregrinos, dequea ara Misericordiae eorum, vide Theophilii Græci Juris-consulti παράφαν in §. 'Ἀλεξανδρεῖ δέ. Inst. de Jure Nat. Gent. et Civ.

et ille scriptores, quos ibidem citavit Cl. Fabrotus. Ernst.

Doctrina] Unde 'catos et omnis scientiae magistros' vocat Apuleius in Metamorphosi. Et Mamertinus in Panegyrico: 'Ipse ille bonarum artium magistrum atque inventrice Athene.' Quas ideo 'doctas' dixerunt Poëtae. Vide, que fusa a nobis paulo ante notata sunt.

Cap. 4. Huc ex Asia Sulla decessens] Infra: 'Humanitatis nullum adferre majus testimonium possum, quam quod adolescentis idem seni Sulla fecerit jucundissimus, senex adolescenti M. Bruto.' Schott.

Adolescentis humanitatem et doctrinam] Cicero Catone majore, quem Attico misit: 'Novi moderationem animi tui et aequitatem; teque non cognomen solum Athenis deportasse, sed humanitatem et prudentiam intelligo.' Et Epist. ad Familiar. i. 18. 'Pomponius Atticus omni liberali doctrina politissimus.' Idem.

Sic enim Græca loquebatur] Unde Attici cognomentum. Cicero v. de Finibus: 'Athenis se collecavat, at sit paene unus ex Atticis, ut id etiam cognomine videatur habiturus.' Schott.

Ut Athenis natus] Ut Antonius ille apud Plin. Epist. lib. iv. 8. Ernst.

Tanta autem erat suacitas sermonis Latini] Cicero Epist. ad Attic. lib. xv. 1. 'Oratio scripta elegantissimis sententiis, ut nihil posset ultra,' Hoc de Catilinæ predicit idem Cicero de Offic. i. Heidman.

Græce et Latine] Scripsit Græce de consulatu Ciceronis commentarium; qui tamen horridulus et incomptus Ciceroni visus est, Epist. lib. ii. 1. et inf. Schott.

Nunquam enim ab se dissimilem] Erat enim et ipse Sulla literis Græcis atque Latinis juxta doctissime eruditus, animo ingenti, cupidus voluptatum, sed gloriæ cupidior: facundus, calidius, et amicitia facilis. Sallustius Jugurtha.

Et omnia reliqua tempora aut litteris] Philosophum Epicureum. Cicero de Legibus.

Ad comitia eorum ventilavit] Cicero Epist. ad Attic. lib. I. 10.

Sicut Ciceronis in omnibus] Ad comitia tamen sua Praetoria Cicero eum non vocavit; immo, ne quid rebus ejus incommodaret, venire prohibuit: Attic. I. 20. Ad Consularia eum vocat. Epist. I. 2. Heidman.

Tranquillitas autem rebus Romanis] Πληθυσμός. Utitur et in Topicis Cicero: 'Ut aut perturbentur animi, aut tranquillentur.' Et Horat. Epist. I. 19. Schott.

L. Cotta et L. Terquato Coss.] Anno U. C. 688. Quorum Consulum meminuit et in Catilin. tertia, et Agraria II. in Nullam. Idem.

Quem diem] Fulvius Ursinus ab invicem istis binis vocibus præferebat. Rutgers. Variar. Lect. lib. II. 8. 'Discedentes sic universa.' At, si meo staratur arbitrio, mallem jugulare voculam diem cum Antonio Augustino V. Cl. Gebhard.

Ut lacrymis desideri futuri] Loge, quae ad Alcibiadem notata sunt. De hisusmodi lacrymis Philo rep. Averas.

Cap. 5. Q. Caecilius] Meminuit ejus Cicero Epist. ad Att. lib. I. 1. et II. 19. ubi eum quoque Attici annuncium vocat. Ernestus.

Cujus sis asperitatem] Difficillimam naturam, quales δύσκολοι vocantur Graeci. Boeckler.

Caecilius enim moriens] Val. Max. mus lib. VII. 9. 'Q. Caecilius L. Lucretii promptissimo studio, maximaque liberalitate, et honestam dignitatis gradum, et amplissimum patrimonium consecutus: enim præ se semper tulisset, unum illum sibi esse heredem, moriens etiam annulos ei suos tradidisset; Pomponium Atticum testamento adoptavit, omniumque bonorum reliquit heredem.' Schott. Lam-

bin. Gebh. Sic et M. Popilias Opium Gallum familiarissimum suum traditis annulis delasit. Adeo verum est, quod Poëta dicit: 'Boni est viri etiam in morte nullum fallere.'

Adoptavit eum] Quod ei gratulatur M. Tullius Epist. lib. III. 20. cuius inscriptio: 'Cicero S. D. Q. Caecilio Q. F. Pomponiano Attico: ex usitata adoptiose formula, ut nomen in aucta desinet. M. Varro De re rustica lib. II. 2. 'Atticus, qui nunc T. Pomponius, nunc Q. Caecilius, cognomine eodem.' Vide et de liberterum, et adoptatorum cognominibus Angelum Politianum Miscell. capite 31. et Anton. Augustinum Emendat. Juris lib. III. 8. Schott. Lambin. Jubebat ejusmedi testator adoptatos 'NOMEN SUM PATER', i. sed et si, et i. facta, & si sub nominis, ff. ad Trebellian. Apud Ovidium Metamorph. xv. Jupiter ad Venerem de Caesaris ἀνοθέσει. 'Qui nominis heres Impositum fert unus onus.' Brisonius.

Heredemque fecit ex dodrante] Hereditas plerumque dividitur in duodecim uncias, quæ assidé appellatione continentur. Habent autem hæc partes propria nomina ab uncia usque ad assem: sicuti lib. II. Institutionum tradiitum est. Unde frequenter legimus, alios institutos esse heredes ex quadrante, alios ex semisse, alios ex dodrante, alios ex asso. Dodrana significat novem uncias, quasi demptio quadrante. Broald.

Soror Attici] Pomponia dicta, ex qua Quintum filium panlio ante M. Ciceronis consulatum suscepit. Nam Q. Cicero F. Marco Cicerone filio major natu fuit, ut in Epistolis ad Q. fratrem legimus, et togæ puræ suis temporibus utrique datae demonstrant. Cum ea non bene conveniebat Quinto: Epist. lib. I. 15. et lib. V. 1. A qua et divortit, lib. XIV. 15. Schott.

Easque nuptias M. Cicero conciliarat]
De conjugio eorum parum concordi

Cicero ipse Attic. I. 5. 6. 8. 10. *Heideman.* Sic infr. ‘Nuptiarum conciliator fuit Antonius.’

Cum quo a condiscipulatu vivebat conjunctissime] Hinc Fabius Quinctilianus: ‘Condiscipulorum amicitiae ad senectutem usque firmissima durant, religiosa quadam necessitudine imbuta.’ Institut. Orat. I. 2. Et Nepos infra: ‘Hoc quoque sit Attici bonitatis exemplum, quod cum eo, quem puerum in ludo cognorat, adeo conjuncte vixit, ut ad extremam etatem amicitia eorum creverit.’ *Heideman.*

Quam cum Quinto] De Cicerone vicissim infra: ‘Atticum præcipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintetus carior fuerit.’ Et ad Famil. lib. XIII. ‘Pomponium Atticum sic amo, ut alterum fratrem: nihil est illo mihi nec carius nec jucundius: homo minime ambitiosus, minime in rogitando molestus.’ *Idem.*

Similitudinem morum] Cicero in Lælio: ‘Nihil est quod ad se rem tam alliciat, tam attrahat, quam ad amicitiam similitudo.’ Et: ‘Dispares mores disparia studia sequuntur, quorum dissimilitudo dissociat amicitias.’ *Schott.*

Quam affinitatem] Vide supra in Dionae et in Timoleone ibidem Notas. Conjunctionem Justin. dixit libr. VI. ‘Porro Pisandrus conjunctione Agesilai, etiam virtutum æmulator erat.’ Id est, affinitate. Erat enim uxor ejus frater. Infra: ‘Agrippa potissimum ejus diligenter affinitatem, præoptaretque Equitis Romani filiam generosam nuptiis.’ *Savaro.*

Principatum eloquentiae tenebat] Unde ‘caussarum Rex’ dictus. Dictationem incredibili gestus suavitate commendabat Cicero in Bruto. Vide Vossium de Historicis Latinis, I. 11. *Keuchen.*

Cicero, an Hortensius] Inter quos etiam in amando æmulatio fuit. Hor-

tensionem enim levitatis et inconstanssem semper arguit M. Tullius Epist. lib. III. 1. et lib. IV. 3. et lib. I. 3. ad Quintum fratrem. Rursus Epist. lib. V. 20. et lib. VI. 1. actionem eius λεγομένης, id est, argutam obscurè perstringens, ‘Mōnum Ligurinū’ recte vocat. Infra: ‘Cum æqualibus suis, Q. Hortensio et M. Cicerone, sic vixit, ut judicare difficile sit, cui ætati fuerit aptissimus.’ *Schott.*

Inter quos tantæ laudis esset æmulatio] Sic infra: ‘Hoc quale sit, facilius existimabitis, qui judicare poterit, quantum sit sapientiae eorum retinere usum benevolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum æmulatio, sed obrectatio intercedebat.’ *Idem.*

Essetque talium virorum copula] Conjunction. Nazarius Panegyrico in Constantinum cap. 10. ‘Sed profecto nulla vi possunt coire, quæ naturali divortio dissident: nec ulla tam fidelis est copula, quæ in diversum tendentia nexu suo teneat.’ *Gebhard.*

Cap. 6. Optimarum partium] Ursinus opinatur legendum esse, pro optimarum, optimatum. Ernst. Meminit Just. Lipsius Politic. lib. VI. 7. Ne scio tamen an id dicat Nepos, quod Cicero in Epist. cum de civilibus discordiis loquitur, ‘se a bonis nunquam dissentire, cum bonis facere, ceteris bonis viris jungi velle.’ *Boecl.*

Quam qui maritimis jactarentur] Rempublicam navi, et maris tempestatibus bella intestina ἀλληγοριῶς comparari, auctor Fabius lib. VIII. 6. ex Horat. I. Od. 14. Infra Nepos, ‘Si gubernator præcipua laude fertur, qui navem ex hieme marique scopulo servat; cur non singularia ejus existimet prudentia, qui ex tot tamque gravibus procellis civilibus ad incolumitatem pervenit?’ Cicero quoque in Marcelliana, Comitia freto et Euripo comparat, et II. Philipp. Oceano bella civilia. *Schott.*

Neque geri e Republ.] Plenis buceis

excipit laudatque hanc Cujacii emendationem Lambinus, *neque geri sine periculo*: ita tamen ut retinendum existimet *e repub.* Schotti libri membranacei: *neque e Rep. sine periculo*, ut esse exaudiendum sit. Mihi haec displaceat conjectura Jani Rutgersi, *neque retineri sine periculo*, Var. Lect. lib. ii. 8. Gebhard.

Ad hastam publicam nunquam accessis] Cum publica auctione vendebatur aliquid, hasta figi solebat, quæ publica dicta. Alex. ab Alex. Quod veniebat, hastæ subjici dicebatur. Lege Beroaldum iv. in Propert. commentar. Id genus venditionis eleganti vocabulo Tertullianus hastarium vocat. De cuius jure pulchre tractat Zasius de Orig. Jur.

Neque præs, neque mancœps] Publicanus tamen fuit. Cicero Epist. lib. ii. 15. et vectigalista apud Sicyonios exercebat Epist. lib. i. 19. Vide Car. Sigonium de antiquo Jure civium Romanorum, lib. ii. 4. Schott.

Neque subscribens] 'Subscribere in crimen' J. C. formula est, quum accusator libellis, quos dabat, testabatur se nomine professum esse. lib. iii. §. Item 'scribere.' D. De accusat. et sepe alias. *Idem.*

Honore faciis contentus] Quem minime reprehendenda ratio ad honestum otium duxit. Cicero Epist. i. 17.

Voluerit ire in Asiam] Vide extremam epistolam lib. i. 16. ad Atticum, cuius initium: 'Queris ex me, quod ad me scribis, te in Asiam statuisse non ire; Evidem vellem ut ires: ac vereor ne quid in ista re minus commode fiat. Sed tamen non possum reprehendere consilium tuum, præsertim cum egomet in provinciam non sim profectus.' Schott. Lambin. Vulgo legebatur voluit ire. Prætor autem fuit Q. Tullius, ut Schottus adnotavit, M. Val. Messala et M. Pusio Pisone Coss. A. U. 692: *Bosius.*

Asseclam esse Prætoris] Prætor fuit Q. Tullius, anno 691. M. Valerio

Massala, M. Pusio Pisone Coss. Ante Idus Martias Asiam provinciam sortitus: et ante Nonas Decembres profectus, F. Flacco successit. Cicero. ad Attic. et in Oration. Suetonius ergo male in Augusto cap. 3. 'Proconsulatum Asiæ' administrasse ait, quæ Prætoria est, Ciceroni et Nepote testibus omni exceptione majoribus. Falso quoque idem 'parum secunda fama administrasse:' cum M. frater in Orat. et epistolis ad enī scriptis tantopere laudet, tantisque honoribus ornatum fuisse testetur. Schott. Cæterum dicit Q. fratrem Proconsulatum Asiæ administrasse, quæ Prætoria est, hoc modo: Senatui lege Sempronia liberum erat, quos in quas vellet provincias mittere. Quanquam crediderim, cum Prætorius aliquis in provinciam Consularem mittebatur, eum jure quoque Consulari mitti solere, verbi gratia, cum XII. fascibus, non sex tantum. Atque adeo juxta imperium quod a Senatu quis acceperat, pro Consule, aut pro Prætore eam provinciam administrare dicebatur, tametsi Prætorius Consularem, aut e diverso Consularis Prætoriam adeptus esset. Ergo Asia Bœvædras, et Consulis et Prætoris administrationi subjacebat.

Ut ejus observantia] Hinc factum est, ut eum libentius omnes observarent, colerent, atque in oculis ferrent: δερητικῶς. Manut. 'Observantia,' qua ipse aliquem observabat. Nam et δερητικῶς dicitur; ut 'utilitas' apud Terentium in Eunucho: et ad Tironem Cicero: 'invidia mea,' Catilinar. ii. et Tuscul. iv. Schott. Est qui *observantiam* de cautione et circumspetione circa honorum partiumque studium accipi posse non absurdum judicat. Judicet lector. Boed.

CAP. 7. *Incudit Cæsarianum civile bellum*] Anno Urbis 702. quando M. Marcellus Consul legem ferebat, de abrogando Cæsari imperio, etsi invitatis et repugnantibus Servio Sulpicio Cos.

altero, et, ut videbatur, Cn. Pompeio, et Tribun. pl. Ernst. Alii initiam conjiciunt in annum Roma 705. L. Corn. Lentulo Cris. C. Claudio Marcellio Cos. *Ubbe Emmine.*

Usus est aetatis vacatione] Quod scilicet haberet annos circiter LX. Quintilianus Declam. 306. ‘Est præcipuum jus senectutis, quoniam non una subit omnis aetas, non perpetuo Senatorem citat Consul; est sua legationibus requies, cum hos habueris annos, jam non militabis.’ Supra in Timotheo: ‘Hic cum esset magno natu, et magistratus gerere desiasset. Vide not. in Sidonii Epist. lib. I. 6. Savare. De aetatis vacatione vide Jurisconsultum lib. I. Tit. vi. Pand. De immunitate: lib. v. §. fin. de Mun. et Honor. et in Tit. de Vacat. et exempt. Mun. Vacationes autem sunt excusationes a muneribus publicis, militaribus et aliis, quæ præfecti obire consueverunt. Schott.

Ipsum Pompeium conjunctum] Scilicet, sibi amicitia. Schott. Vel cognatum ex Justino VIII. Jan. Rutgerius lib. II. c. 8. Bosius non junctum. Ursinus conviventer. Lambinus, *Ipsum Pompeium non secutus non offendit.* Schottus obs. lib. II. 3. *scipium Pompeio junctum non ostendit.*

Ornamentum] Rittershusius apud Schoppium Veris. lib. III. 8. locum hunc habet suspectum, et pro ornamentum rectius legi putat autoramentum. Quam conjecturam mirifice juvat meus liber Ms. Ernst.

Partim summa cum ejus offensione] Pompeius enim pro hostibus se habere dicebat, qui extra sua castra essent: Cæsar vero eos, qui in hostium castris non essent, pro amicis habiturum. Cicero pro Lig. et Senecca Philosoph. Schott.

Attici autem quies] Elegantissime ‘quies’ dicitur, qua quis nentri se parti applicat. Et sic utitur ῥῶ quietus, pro eo, qui est neutrarum partium, in Pelopida. Sallustius E-

pist. I. de Ordinanda Republica: ‘Et aperte quietis mortem, rapinas, postremo omnia, quæ corruptus amus jubebat, minitari.’ Hinc ‘qui escere,’ neutræ sequi partes, apud Curtium libro x. Eodem pene modo Græci ἡσυχίας ἔγειρ, ἔχειν, et ἀλέσθεν. Vide Diodorum. Gebk.

Sed etiam sororis et Q. Ciceronis filium] MSS. Manutii, Gifanii, Leidensis: *sororis filium et Q. Ciceronem.* Bosius.

CAP. 8. Secundum est illud, occiso Cæsare] Schoppii vetus liber et MS. meus dictio antiores legunt: *Secundum est illud tempus occiso Cæsare.* Idem. Sed prior γραφὴ non bonitatem modo, sed et χρῆσις Cornelianam sapit. Keuchen.

Occiso Cæsare] A conjuratis, quorum princeps Cassius, XXIII. vulneribus ac plagi confossus est, uno modo ad primum ictum genitu sine voce edito. Sueton. Inde sive fortuito, sive a percussoribus compulsus, ad basin status Pompeianas se demisit, quam cædes ista cruento impletivit: ut videri possit ipse Pompeius supplicio inimici adstituisse sub pedes ejus collapsi. Plutarchus. Additum a nonnullis, irruenti Bruto dixisse morientem, καὶ ὅτι ἐκένων, καὶ ὅτι, τάκον; Contigit illud anno Roma 710. Idib. Mart. Caio Julio Cæsare v. et M. Antonio Coss. Unde irrisio Cæsaris in Spurinnam, quod sine noxa Eidus Martiæ adessent. Cui ille, Venisse quidem eas, respondit, sed non praeteriisse. Idem dies Parricidium non minatus. Plutarch. Sueton.

Cum respublica penes Brutum videatur esse, et Cassium] Quos Cæsar apud Plutarchum ῥόβις λέγεις καὶ ἄλλοι vocabat: δεκατριάδες καὶ Κάστορ. Illa dominatio duorum parricidarum minus fuit diuturna. Quippe uteque intra triennium diverso mortis genere interemptus. Alius alio casu perit: pars naufragio, pars prælio, nonnulli semet eodem illo pugione, quo Cæsarem violaverant, in-

teremerunt. Ceterum scriptus Codex, quem Schottus producit, non multitudinis, sed singulorum numero, hec Brutum legit. Vulgata lectio haud improbanda. Nam duo Bruti, M. et Decius, ejusdem facinoris rei fuere. *Kuchen.*

Ac tota civitas se ad eum convertisse videatur] Cleere in Somnio Scipionis: ‘In te unum, atque in tuum nomen tota convertet civitas.’ Schott. *Mss. Gifan. et Leiden. ad eos converisse.* Non male. *Bosius.*

Sic M. Brutus usus est] Infra: ‘Humanitatis nullum adferre magis testimonium possum, quam quod adolescentem idem seni Sutte fecerit jacundissimum, senex adolescentem M. Brutum.’

Adolescens] Atqui quadragenarius erat, quippe qui proutram gerebat. Verum adolescentia ad tricesimum usque annum pertinet, auctore Varro: *vel ex divisione etatuum Servii Tullii, a XVII. usque ad XLVI. prevenitur; ut est ampe ab antiquariis observatum.* Schott.

Ut prius aerarium Caesaris intersectoribus ab Equitibus Romanis constitueretur] Nullibi alibi reperitur, quod hic a Nepote traditum. Simile quippe a Floro refertur, de Senatu, qui, deficiente pecunia publica, opos suas velut ex aerario ad reipublicam subsidium contadit. Lib. II. 6. *Kuchen.*

Cato Flavio, Bruti familiaris] Videatur hic esse Flavios, quem Drusus Ciceroni commendat Ep. ad Brut. *Heidmannus.* Meminat ejus Plautinus in Brute; ut familiaris, et Cicerone in fragment. Epist. ad Brutum apud Quinctilianum. lib. ix. 2. et in Bruti numis LEG. PROTRA. designatar; hoc est, Legatus Proprætoris. Schott.

Collocutrum, neque coitatum] Colloqui privatum; coire vero, hic coneditum habere; unde comitia. Schott.

Consensionis globus] Sic ‘conjurationis globus,’ apud Velleium: ‘globus latronum,’ apud Apuleium. Et sic ‘hostium globus,’ ‘pugnantium

globus,’ dixit Valerius Maximus.

Necque multo post superior esse caput Antonius] Quem ‘facem et turbinem sequentis scutuli,’ vocat Flor. lib. IV. 3. Τῷ μὲν ἵρη τύπῳ πάντας αὐτὸς πρετερονόμον et honorem Imperatoris. *Kuchen.*

Provinciarum] Syria et Macedonia. Flor. IV. 7. Vide Velleium II. Cassio Syria, Bruto Macedonia date. Antonius Augustinus legit, in provincias. Quid non displicet. *Gebhard.*

Dicit causa] Hoc est plurimerum emendatio, quam olim Ranconetus, Turnebus, Cnacius, Lambinus, et Schottus approbarunt. Nam per speciem et nomen provinciarum amandati et Republicas remoti fuerant. Turnebus. Sed haec antiquum formulam plurimi explicarunt ex Varrone et P. Sosipatro. Sic ad Atticum Cleero, Epist. I. 18. ‘Metellus est consul egregius, et nos amat; sed immunit auctoritatem suam, quod habet, dicas causa promulgata illud idem de Clodia.’ Utitur et pro Murrena, et Accusat. in Verrem VI. De qua formula Lætius Tarrellus, Anton. Augustinus, P. Victorius, Ad. Turnebus, Jac. Cujacius, P. Pithous, Did. Ceverrarias Var. resolut. lib. IV. responderunt exultantem vocem, et in pristinam sedem restituerunt ex Varrone, ut dixi, et Sosipatro, in Arnobio, Plinio, Apuleio, lib. de dogmat. Plat. Cicerone, Nepote. Ceteris Graecis δόλα ἄρεναι, et ἀφοσίους χάρην, προφέσους ἄρεναι, apud Dionys. Halicarnassensem, Isenam, et Euripidem in Iphig. Tauris, et Harpoerat. et alias. Schott. Savaro legit necis causas; quia provinciam illae date erant a Consulibus propter cedem illatam Jelio Cæsari.

A Coss.] *Mss. Medicis: a Consule.* Ernestus. Quomodo et liber Schotti habuit. *Bosius.* ‘A Cæsare,’ Florus. ‘Et per Segatum confirmata,’ Suetonius Octav. Velleins II.

In exilium proficienderunt] ‘Liben-

ter se in perpetuo exilio victuros, dum reipublicæ constaret concordia.' Velleius. Et addit tandem: 'Quæ omnia Senatus decretis comprehensa, comprobata sunt,' *ii.*

Abjecto Bruto] Fortuna adversa prostrato. Petron. 'In loco peregrino destituit abjectum.' Proprius Val. Maximus lib. v. 1. 8. 'Nam si egregium est, hostem abjecere, non minus tamen laudabile, infelicitis scire misereri.' Gebhard. Sic 'abjectus homo' in lib. *iv.* Cod. de cust. reor. et apud Ciceronem, in Oratione contra Rullum.

Italiaque cedenti] Sextili mense, ut ex Cicerone manifestum. Velleius: 'Profecti urbe atque Italia, intento ac pari animo sine auctoritate publica provincias exercitusque occupavant.' *Kenck.*

Trecenta jussit dari] Cicero Epist. ad Atticum, lib. xv. 17. a Servilia numeratam ab Attico, Bruto Italia cedenti, significat, de qua infra. Schott.

Potenti Antonio] Qui tamen titulo imperii cedebat Lepido, cum summa virium penes eum foret. *Vell. Plat.*

Neque desperatos reliquit] Sic fere paullo post: 'Id ex ipsis rebus ac temporibus judicari potest, quod non florentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrerit.' Schottus.

Cap. 9. Secutum est bellum gestum apud Mutinam] Mutinense, Sueton. Flor. Inter Octavianum et Antonium. Vell. Caussa hujus testamentum Cæsaris fuit. Florus. Vide Dionem *XLVI.* Incidit initium ejus in annum Urb. conditæ *712.* P. Servilio Vatia *II.* et L. Antonio Coss. Quo consulatum accepit Augustus, εκοστήν δύων ἔτος, ὡς ἀβρὸς ἐν τοῖς Τηνωνίασιν ἔργοις. Lege Casaubonum *II.* nota ad monumentum Ancyranum, et Vossium ad Paternulum. Atque hoc primum ac novissimum bellum est, quod inter civilia gessit Octavius, tertio mense, duobus præliis. Keuchen.

Apud Mutinam] Corrupte in MSS. libris Medicis legitur *Numidiam.* Ernstius.

Si divinatio appellanda est perpetua naturalis bonitas] Credidi aliquando hic divinitatem describi, ἀπόθεσις potius, quam divinationem. Schottus. Infra: 'Prudentiam quodammodo esse divinationem.' Proverbum citante ad Hecyram Terentianam Donato: 'Aiunt divinare sapientem, quia qui verum dicit, divinus est.' Et meminit locutionis similis lib. v. Miles. Apuleius.

Quæ nullis casibus augetur, neque minuitur] Gifanii et Joannis Savaronis libri habent agitur. Ernst. Melius tamen augetur, respectu relationis ad r̄d minuitur.

Hostis Antonius judicatus, Italia ceserat] Velleius *II.* 'Antonius turpi ac nuda fuga coactus deserere Italiam.' Florus *IV. 4.* 'Obaidio Mutinæ liberat Brutum, Antonium exiit castris.' Idem Velleius: 'Lepidus deinde a Senatu hostis judicatus est, ut ante fuerat Antonius.' Causa judicii erat, quod Senatusconsulto intercesserat, neque intercessionem remittere volebat. Cicero Philipp. *II.* Adhoc foro et curia prohibitus fuit. Appian. Mox a Lentulo impulsus, ut ante latam a Senatu sententiam, perfugeret. Dio. Vide Plutarchum. Keuchen.

Ejus inimici] Juventius Laterensis, M. Tullius, Canutius, alii. Et tunc omnia plena erant σκῆψαι, καὶ πρόσδεσαι, καὶ ταῦτα λογάν. De quibus apud Ciceronem Plancus in Epistolis ad S. P. Q. R. Keuchen.

Se dabant] Ita Cicero quoque loquitur, pro cedebant. Vide Schott. Observat. *III. 2.*

Insequebantur] Ita legunt Faërnus, Bosius et Ursinus. Pro quo in editis nonnullis libris male legitur, sequebantur. Ernst.

Uxorem Fulviam] Fœminam impriosam, qualis illa Tarquinii Tanquil, Pompei Julia. Keuchen. Vel-

leius: ‘Uxor Antonii Fulvia, nihil muliebre præter corpus gerens.’ Lege Dion. lib. XLVII. Zonar. Ann. t. II. in vit. C. Octavii.

P. vero Volumnio] Est ille P. Volumnius Eutrapelus præfector Fabrum, ad quem scripta est epistola ultima et penultima lib. VII. ad Fam. Meminit præterea ejus Cicero Epist. lib. IX. 26. ‘Audi,’ inquit, ‘reliqua; infra Eutrapelum Cyteris accubuit.’ *Ernest.*

Ut nullum illa stiterit vadimonium] ‘Sistere vadimonium’ est, quod datis vadibus promiserat, se in judicio sistere. Et sic ‘liberare vades.’ Cicero pro Quintio: ‘Venit Romanam Quintius, vadimonium sistit.’ Et Cato apud Agellium lib. II. 14. ‘Quod si vadimonium capite obvolo stitisses.’ *Lambin. Schott. Savar. Gebhard.*

Emisset in diem] Ut solveret certo tempore. Frequens est in omnibus contractibus, diei vel conditionis adjectio. *Ernestius.*

Simulque aperire] Supra in Conone: ‘Neque vero non fuit apertum: perspicuum ac clarum.’ *Gebhard. Sighicellus* mavult, *apparere.*

Ille autem sui judicii] Qui esset homo sui judicii, hoc est, qui non tam aliorum, quam suo judicio niteretur. Homo sui judicii fortasse est is, quem Graci *ἰδού γένους*, seu potius *αὐτογένους*, appellant. *Lambin.*

CAP. 10. Ut Antonius rediit in Italiam] De cuius reditu Velleius Hist. II. 76. ‘Adventus deinde in Italiam Antonii, præparatusque contra eum Cæsaris habuit bellum metum: sed pax circa Brundusium composita.’

Ad adventum Imperatorum] M. Lepidi, M. Antonii, et Octavii Cæsaris, inter quos inita tum temporis potentissim societas. Vide Dionem, Appianum, Florum, Velleium. *Florus* IV. 6. de triumviratu: ‘In hoc velut fœdus pax inter tres duces componitur. Apud Confluentes inter Prusiam et Bononiam jungunt manus.’

Timens proscriptionem] Quam primo averrabatur Octavius, sed inceptam utroque acerbius exercuit. *Sueton.* Καὶ ἀλλεις οὕτως ἡ προγραφή· Μάρκος Δένιδος, Μάρκος Ἀγρίδιος, Ὁκταοῖς Καῖσαρ, οἱ χειρονομηθέντες ἀριθμοὶ καὶ διορθῶσαι τὰ κοῦτα, ΟΤΤΩ ΛΕΓΟΤΣΙΝ. *Appian.* Hæc est illa nefaria proscripțio, qua Cicero cum filio, fratre, fratrisque filio, omnibus denique clementibus et amicis proscriptus fuit. *Florus* Sulianam vocat, ob immanem ejus crudelitatem; cujus exemplo instauratum malum. *Keuchen.*

Open fulerat] Supra: ‘P. Volumnio ea tribuit, ut plura a parente proficiisci non potuerint.’ Post vero, ‘Præfector fabrum Antonii’ dicitur. *Schott.*

Modo hi, modo illi] Tanquam caluli, ut eleganter Polyb. lib. V. *Bos.*

Q. Gellium Canium] In Ms. est *Canum* duabus syllabis: etiam in Manutianis schedis; sic enim legit: *habebatque secum Q. Gellium Canum aqualem.* De hoc Martialis, lib. I. ‘Gaudent jocosum Canio suo Gades; Emerita Deciano meo.’ Et post non longe *Canium* nominat. Et Epigr. lib. III. 20. et 22. *Canium Rufum laudat.* Et Epigr. lib. VII. 68. et 78. Et epistola Valerii ad Rufinum, inter eas quas D. Hieronymi. Meminit et Cicero saepe, ut Epist. lib. XIII. 31. Ubi *Canum* in optimis libris scriptum affirmant: et Epist. lib. XIV. 41. *Canum* filiam ejus Q. Ciceroni filio nuptum dare voluisse, colligere licet; quod an e re foret, Atticus dubitat, Epist. lib. XV. 21. *Schott.*

Etsi tanto odio cerebatur in Ciceronem] Lege, si lubet, Velleianam illam egressionem, qua lib. II. in M. Antonium invehitur, et Ciceronem defendit in numero proscriptorum. Tertio demum die, repugnantibus per triandum collegis, concessa proscripțio est, quam scelestâ voce proclamabat Antonius. Vide Plut. in Cicerone. *Keucheniuss.*

De proscriptorum numero] Quem tradit Appianus iv. διηγή. Florus in Triumviratu de Senatoribus, ubi ab Appiano clx. discordat.

CAP. 11. *Post pratum Philippenses]* Quod secundum civile ab Augusto Cesare gestum. 'Bella civilia quinque gessit: Mutinense, Philippense, Perusinum, Siculum, Aetiacum.' Suetonius.

Interiumque C. Cassii, et M. Bruti] Appian. Dio. Velleius. Florus. 'Dec. Brutum Antonii interemit crudelitas. Sex. Pompeium, ab eodem devictum, idem Antonius, omnem dignitatem quoque servanda dedisset fidem, etiam spiritu privavit. Brutus et Cassius, ante quam victorum experientur animum, voluntaria morte obierunt.' Paterc. ii. Vide Senecam Epist. LXXXII.

Et non necessaria] Freinsheimius existimat, fortasse legendem: etiam necessaria. Boecler.

Neque temporarium] Manutius exponit, exigui temporis. Falso. Et in alteram interpretando partem Schottus quoque errat. Quis enim unquam 'temporarium' esse leatum audivit? 'Temporarius' est, qui spectat tempus, affectusque suos successui fortunae alterius attemperat. Explicavit sese paucus superius: 'Quia cum faciebat, nemo eam temporis causa facere poterat existimare.' Sic Curtius 'temporaria ingenia' dixit. 'Temporaria liberalitas,' quae captat felices, et temporis causa largitur, quamdiu sperat fore eundem rerum secundarum cursum. Haud dispare mente Curtius v. 8. 'Mandates erat hujus regionis Praefectus, haud sane temporum multorum homo; quippe ultima pro fide experiri deereverat.' A scholiiorum Auctore in Aristophanis Rhaes temporarium ingenium optime exprimitur παλίμβολος, ἀγχότροφος, καθομιλῶν τοῦ καιροῦ, τρόπος τὸ κρίνων μέρος ἀλλὰ διδοὺς θεάτρου. Gebhardus. Et 'temporarii amici,' qui

amicitiarum jura non fide, sed successo ponderant; ut loquitur Justin. lib. XXXI. 7.

Neque callidam] Insidiatrixem, espatricem. Schottus *callidam* legit, redditique, temerariam. Certe non calide. Cotta apud Galliotum: 'Neque ego callidam facundiam, neque ingapit ad male faciendum exercui.' Gebhard.

Judicari potest] Igitur ex precepto Ciceronis Offic. II. in beneficiis collœandis mores hominum, non fortunam sequeretur. Hoc enim maxime officii est, ut quaque maxime opis indigeat, ita ei potissimum opitulari. Infra: 'Non fortunæ, sed hominibus scilicet esse amicium.' Schott.

Quod non florentibus se venditoris] Corrupte, qui vendiebant hactenus legerunt, et intelligatur Atticum non captasse gratiam eorum, quod pluri-
num poterant in republica, sed via
partibus sepe tulisse opem. Constat enim non ambivisse favorum Sullæ, aut Pompeij, aut Caesaris, vel Antonii, aut Augusti: quin potius pecunia subveniente Pompeiani et Brutianis, eorum afflictis rebus. Sic Ld. Vives, epist. que penes me est, ad Franc. Craneveldum, J. C. Schott. Ita Cicero pro Sulla: 'Fallacissime se alicui venditare.'

Serviliam Bruti matrem] Catonis Uticensis sororem, quam Julius Caesar adhuc adolescens amat. Unde quodammodo creditum, Brutum a Cesare genitum. Plutarch. Sueton.

Non minus post mortem ejus] Plutarchus enim Bruto superstitem fuisse matrem, auctor est. Schott.

Non malebet obliuisci, quam uelisci] P. Syrus: 'Injuriarum remedium est oblio.' Gebhard.

Præcepta retinehat beneficia] Id est ante accepta. Lambin. Ernst. Graeis προληφθέντα ut alibi saepè M. Tullius, et Virgilian. Æneid. XI. 'Exultatque animis, ac jam spe præcipit ante.' Schott. Ita illi. Sed minus recte:

retineo vulgatam, *percepta*. Frequens in his error ac lapsus olim librarium. P. Syrus: ‘Optime positum est beneficium, ubi ejus meminit, qui accepit.’ Idem: ‘Sat magna usura est, pro beneficio memoria.’ Præcepto vero Demosthenis obtemperavit, qui loco quodam: ‘Ἐγὼ νομίσω, οὐκοῦντα δὲν μεμνήσθαι, τὸν δὲ τούτου αὐθεντικόθεν.

Tandis meminerat, quod ille gratis] Pro quamdiu. Ciceronis hoc præceptum in Lælio: ‘Meminisse debet ea, in quem collatum est beneficium, non qui contulit.’ Supra Neps: ‘Maximum existimans quæstum, memorem gratumque cognosci.’ Schott.

Sui cuique mores fingunt fortunam] Elegans γένερη. Infra: ‘Quantum poterimus, rerum exemplia lectores docebimus, sicut supra significavimus, suos cuique mores conciliare fortunam.’ Ut M. Tullio Nepotem familiariter, sic et scriptis ejus usum apparet. Sic enim Paradox. v. ‘Fortuna, sicut sapiens Poëta dixit: Suis ea cuique fingitur moribus.’ Quod fortasse ex Plauto sumptum in Triumnummo: ‘Sapiens ipse fingit fortunam sibi.’ Livius lib. XXXIX. de M. Catone: ‘In hoc vero tanta via animi, ingenique fuit, ut quocunque loco natus esset, fortunam sibi ipse facturus videretur.’ Et Macrobius lib. I. 11. de servorum fortuna: ‘Sibi quisque dat mores, conditionem causas assignat.’ Huc pertinet et tota D. Chrysostomi Homilia in illud: ‘Nemo iudicatur nisi a seipso.’ Schott.

Qui cavit ne qua in re plecteretur] Uno consensu MSS. addunt *jure plecteretur*. Non abiudit idem Publius: ‘Id agas, tuo te merito ne quis oderit.’ Gebhard. Malo: *ne qua jure plecteretur*: cum alterum ex iascitia deseribentium subrepperit.

CAP. 12. M. Vipsanius Agrippa] Quem ‘generum Attici’ vocat Seneca Epist. XXI. quippe qui Pomponiam

ejus filiam duxerat in uxorem.

Nullius conditionis] Pro, conjugii. Hinc usitatum illud, ‘conditiones querere.’ Schott. Sic vox illa plenumque sumitur apud Juris Consultos. Quomodo et Suetonius utitur in Augusto. Keuch.

Præoptaretque Equitis Romani filiam generosam nuptias] M. Agrippæ tres uxores fuerunt. Prima, Pomponia Attici filia, conciliante eas nuptias M. Antonio Triumviro: ex ea genuit Vipsaniam, Drusai matrem. Altera, Marcella Octavia filia, ex qua quoque liberi, si Suetonio fides. Tertia uxor Julia: ex ea nati Caius et Lucius Cæsares, Postumus Agrippa, Agrippina, et Julia. In his pierisque verum, quod Tacitus notat Ann. III. ‘Una omnium Agrippæ liberorum Vipsania miti obitu.’ Lips.

Filiam generosam nuptias] Atticam, quam ἀποκορωτικῶς Atticulam Cicero vocat Epist. lib. vi. 6. De affectu in eam Attici lib. VII. 2. et lib. v. 19. *Filiam generosam nuptias* Hoc sensu ‘uxor generosa’ dicitur ab Apul. Miles. lib. ix. Explicat vetus Glossar. Generosus, εὐγενής, δὲ ἄνδρα γένεος: mancum (ut videtur) locum sarcito, τίμου vel ἀριστου addendo. Keuchen. Generosarum nuptias habent quidam libri, quod et Freinsheimio venerat in mentem. Boecler. Sine dubio legendum generosarum, id est, nobilium, Senatorii ordinis, quarumve patres ac majores honores in rep. gesserant. ‘Generosæ’ quippe sunt, quibus est generosa stirps, ut ait in Eumene, in initio.

Triumvir reipublicæ constituenda] Natum mendum est ex antiqua scriptura, quæ talis erat: ‘M. Antonius III. vir, R. P. C.’ Sic Suetonius de Augusto: ‘Triumviratum reipublicæ constituende per decem annos administravit.’ Fasti: M. ANTONIVS M. F. Q. N. LEPIDVS, M. ANTONIVS M. F. M. N. C. IVLIVS C. F. C. N. CÆsar. OCTAVIAN. III. VIRI R. P. C.

Antiquus nummus Clement. Tenevimi: M. ANTON. IMP. IIII. VI. R. P. C. Et alias: **ANTONIVS IIII. VI. R. P. C.** Vide quæ fuse ex inscriptionibus ad hunc locum notat Lambinus. Triumviris intis ut et dictatoribus, similes apud Græcos fuere, qui turbato intestinis malis Reipubl. statu, ad eam constituendam soliti creari. Hos Thessali ἀρχόδες, Lacedæmoniæ ἀρμοτὰς appellantur, φοβούμενοι: βασιλεῖς ή τυράννους καλεῖν, ait Dionysius Halicarnassæus, etsi revera tyranica aut regia potestate erant prædicti. **Cænus.**

Studio ductus Philosophæ] Saufius Epicureæ sectæ Philosophus, in qua heresi fuit et Atticus, Epist. lib. iv. 6. et lib. v. 19. et lib. vii. 1. et ad Famil. Epist. lib. XIII. 1. Schottus. Plurimi autem Romanorum ejus sectæ assensores fuerunt et sectatores: quod ejus placita nescio quas delicias et ἐξτας vulgo prima fronte pollicerentur. Causam suggerit Lactant. lib. III. 17. Vide nuperrimam histriam Philosophicam Georgii Hornii, lib. III. 17.

Ea, qua sum res gerebantur] Horat. Epist. lib. i. 17. ‘Res gerere, et captos ostendere civibus hostes, Attingit solium Jovis, et coelestia tentat.’ Hinc ‘Dictator rei gerunda’ Romæ creari dicebatur. Schott.

L. Julianus Calidum] Ita MSS. Gifan, et Schotti, atque editi. Alii Calidum, ut opinor, rectius: nam Calidius nomen gentis, non cognomen fuit. **Bosius.** Notat. alium ad eminentium ingeniorum tempora Vell. Paterv. lib. II. De quo Cicero in Brut. et Cæsar de B. C. lib. I. Ille erat præstantissimus Orator, hic multo elegantissimus Poëta.

A P. Volumnio, præfecto fabrum] Ἐπαρχος τῶν τεχνῶν. Fabris enim in bello opus, qui machinas facerent, &c. Eorum caput, operisque curator et exactor, præfectus fabrum. Vide Lipsium Polleret. III. 6. **Boect.**

CAP. 18. Nemo ille nimis] Hactenus de publica vita; nunc de privata: quarum illa ad πελοῦση, hæc ad ἀκονομικὴν Philosophiam pertinet. Catonis est præceptum, magis vendacem quam emacem oportere esse agricolam et patremfamilias. Plinius lib. XVIII. 5. Et Cicero paradoxo vi. ‘Non esse emacem, vectigal est.’ Schott.

Minus ædificator] Epigramma Graecum lib. Ἀνθολογίας: Ξέματα πολλὰ τρέψει, καὶ δέματα πολλ' ἀντερέαν, Ἀγράριοι εἰς πεντήν δοτὺν ἔρωμερον. Idem. Non solum boni Patresfamilias; sed etiam quidam Principes de ædificandi luxu abhoruerunt. Tacitus de Tiberio Ann. VI. ‘Tanto acceptius in vulgum, quanto modicus privatissæ ædificationibus.’ Plinius Panegyrico cap. 51. ‘Idem tam parcus in ædificando,’ de Trajano. Lacones si cui mala imprecari cogitarent, quatuor ipsi accidere optabant. Primum, ædificandi desiderium: secundum, dilationem: tertium, equos alendi studium: quartum, ut uxorem haberet adulteram. Locus exstat apud Suidam: Οὐαζούει σε λάθος καὶ ἀμφοτὲ, δὲ τὸ θεός, ‘Α το γυνά τοι μοιχὸν ἔχοι. Nam ista quatuor omnia δεκεὶ δακτυλῆ είναι. Et addit Suidas: ὡς τούτων πεντερῶν δακτυλῶν ὕπτιον καὶ δειγμόν. Gebhard.

Domum habuit in Colle Quirinale] Antiquissimum hujus collis nomen loquitur fœdus inter reges Romulum et Tatium initum, passim apud historicos. Nam facta inter utrumque populum concordia non domos modo privatas, sed et ædes sacras Diis erexerunt. Vide Onophrium, Livium, Eutropium, Ovidium, alios. Keuch. P. Victor in sexta regione statim post templum Quirini, collebat ædes Attici. Et Cicero de Leg. I. idemque juxta Salutis ædes Epist. lib. IV. 1. et lib. XII. 45. vicinum Cæsarem vocat; cuius statua in Quirini templo posita. Dion lib. XIII. Quo

in loco sedes Salutis, Salutis augustinum dicta. Schott.

Tamphilanam] Sic edendum curavi. ‘*Tamphilanam domum*’ autem accipio a Tamphilo quodam Romano sic appellatam. Tamphili enim Roman fuerunt, Pamphili non item. *Lambia*. Sed ego existimo *Cæcilianam* esse legendum, et domum a possessore suo Cæcilio Attici avunculo nomen fuisse sotitam. *Erastius*.

Tectum plex salis, quam sumptus] Hoc est, tecti architectura plus artis, venustatis, et elegantie, quam sumptus habebat. Sal enim condimentum omnium. *Vives* ibidem interpretatur de gratia ac venustate sedium, que per salem plerumque significatur. *Schottus*. Locus hic corruptus videtur Cl. Boeclero. *Bosius*.

Anagnosæ optimi] Romani Principes lectores apud se habebant, quos *ἀναγνῶτες* dixerunt, cum ipsi occupati lectioni vacare non valerent. Alexander ab Alexand. Vide Meursium Auctar. Philolog. cap. 8.

Plurimi librarii] Tres nominat Cicero Epist. lib. xiiii. 44. ‘Pharnacem, Antæum, et Salvium.’ Amanuenses et Anagnostas hos colligere licuit. A studiis et ab epistolis Alexium nominat Epist. lib. v. 20. et lib. vii. 2. et lib. xvi. 15. Athamam et Alexium amanuenses, Epist. xii. 11. et alterum vii. 2. Antiechum et Thallumetum literatos nominat, Epist. lib. xiiii. 33. et lib. v. 13. De Eutychide, quem manumisit, Epist. lib. iv. 15. De Nicanore Epist. lib. v. 8. et lib. vi. 2. Schott.

Quos cultus domesticus desiderat] Ad voluptatem et lucrum locata eorum opera. Sunt autem ejusmodi servorum nomina; gladiatores, agitatores, funambuli, palestritæ, pictores, cælatores, &c. Vide Laurent. Pignorium de servis. *Boecler*.

Elegans, non magnificus] Elegans homo, ad statem Catonis, non in laude, sed vitio ponebatur. Sic enim

ille de seculi sui moribus: ‘Avaritiam omnia vita habere putabant: sumptuosus, cupidus, elegans, vitiosus.’ Post in laudem vertit, ut hoc ipso loco. Lega Agellium Noct. Attic. lib. x. 2. et Joan. Bapt. Pium, Annot. post. cap. 8. Schott.

Supplex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset] Ita scripsisse eum, ex praecedentibus apparet: nam omnes antitheses ita sunt conceptæ, ut quid fuerit adfimet, quid non fuerit neget. *Elegans*, non magnificus; *splendidus*, non sumptuosus; *affectans munditiem*, non adfluentiam. Sic etiam ‘*supplex ei modica, non multa*:’ hoc est, modo, non copia aestimanda; instrumentum modice, non abundantiter, sufficiens; ut in neutram partem notari posset, neque sordium, quia aderat modus, neque luxus, quia aberat superfluum. Huic sensui verba mihi satia esse videntur exprimendo: neque aut *rd* multo ad defectum referendum, aut alia negatio adjicienda. *Gronov*.

Quam terrena millia æris] Non sunt mille ducenti sestertii: hi enim illo sevo quatuor millia octingentos asses colligebant: sed septingenti quinquaginta, denarii CLXXXVIII. cum dimidio, nostri coronati octodecim cum didrachmo et hemidrachmo: nam mille æris tum sestertios faciebat CCL. denarios LXII. et victoriatum. *Gronovius* lib. iii. de Peouia Vttere.

Ex ephemerede eum expensum sumptui ferre solitum] Ephemeridem, diurnum Latinum vocant. Significat hic libelum quotidianarum expensarum et erogationum. Aliud significant diurni commentarii apud Sueton. *Anugst*. 64. in quos etiam dieta et sermones annotabant. Vide Casaubonum ad illum locum. *Boecler*.

CAP. 14. *Aliud acroama audivit*] Vide Plutarchum Sympos. Macrobium, et Athenæum. Solebant enim sub coenæ finem admitti, qui partim

seriis recitationibus, partim dictis factisque ridiculis saturos convivas exhilararent. Andiebanter etiam cantores, tibicines, citharœdi, et qui-cunque alii musica instrumenta tractare, pulsare, aut inflare nossent. Acromata uno verbo Græci Latini-que omnes hos vocant. *Casabon.* Acrona dicitur pro acroama, ut ἀκρωτήριον pro ἀκροστήριον. Sed et apud Plutarchum Sympos. lib. I. κρόμματα dici invenies ἀντὶ τῶν αὐληγαδρῶν. *Lege* Senecam De Vita beata, cap. XI. et Philonem De Vita contemplativa.

Quam anagnosten] Manutius recte, quod sequatur ‘anagnostes,’ pro eo qui recitat, non pro re qua recitatur, exponi. Ut Cicero pro Sextio: ‘Non solum spectator, sed actor, et acroama.’ *Schoff.*

Ut non minus animo, quam ventre conviva delectarentur] Sic de Platonis cœna Timotheus, homo clarus Athenis, et princeps civitatis, cum vidisset eum postridie, ‘Vestræ,’ inquit, ‘cœnæ non solum in præsenti, sed etiam posterio die jucundæ sunt.’ Cicero Tusculan. v. et Demosthen. orat. περὶ συντάξεως. Idem in Catone Magiore: ‘Neque ipsorum conviviorum delectationem voluptatibus corporis magis, quam cœtu amicorum et sermonibus metiebar. Bene enim maiores accusationem epularum amicorum, quia vite conjunctionem haberet, convivium nominarunt; melius quam Græci, qui hoc idem compotationem, tum conconationem vocant.’ Sic et ad Famil. lib. IX. et Macrobi. Saturn. lib. I. *Schoff.* Vide Agellium lib. III. 11. ubi multa ex M. Varrone infert de ejusmodi conviviis, ‘in quibus legi non omnia debent, sed ea potissimum, quæ sunt βιωφελῆ, et delectent.’ Erasmus ‘cœnam Platonicam’ vocat in Convivio Prophano. *Keuch.*

Ut neque in sestertio vicies] Volebam; Vixerit in sestertium vicies, vel centies, scilicet, patrimonio. Et sic

alibi. Gronovius de Sestertiis.

Parique fastigio steterit in utraque fortuna] Hinc animi ejus moderationem et æquitatem notam sibi prædicat M. Tullius in Catone, quem illi dedicat, initio: ingenuitatem animique magnitudinem Epist. lib. r. 17. *Schott.*

Nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam] Quod parum credibile. Miror allatam a Nepote fidem, quippe qui propter Attici familiaritatem, sepe domesticis rebus interfuit. Habuit Villam Pomponius, et in illa Gymnasium Amaltheum; ut passim a Cicerone traditum. Lib. I. ad Atticum: ‘Ego te arbitror cæsis apud Amaltheam tuam victimis, statim esse ad Sicyonem oppugnandum profectum.’ Eodem lib. ‘Epigrammatis tuis, quæ in Amaltheo posuisti, contenti erimus.’ Et panio post: ‘Velim ad me scribas, cujusmodi sit Ἀμαλθεῖον tuum: quasque historias de Amaltheia habes, ad me mittas.’ Unde evidentissime constat, sumptuosam etiam fuisse illam villam, in qua plenum omnis eruditio Gymnasium. In agro etiam Buthrotio prædia habuit. Sed legendus Tur. neb. Adv. lib. XI. 16. *Keuchen.*

Præter Ardeatinum] Ardæa civitas, in octavo decimo millario ab urbe posita. Entropius. Rutulorum urbem facit Orosius, et Livius, qui eam inter colonias Romanas numerat. Meminit hujus quoque Plutarchus in Camillo. ‘Αρδα legit Strabo, Ptolemaeus, et Stephanus; qui eam quoque Trojam dictam scribit. Dauni urbem appellat Virgilius Æneid. x. Ardeæ nomen retinere scribit quidam. ‘Ardeatinum prædium’ Pomponii Attici, est Æmilio Probo in hujus vita. *Ortelius.*

Et Nomentanum] Νέμεντος Latino-rum mediterranea urbs, apud Livium et Ptolemaeum. Νέμεντος Stephanus est. Duodecimo ab urbe lapide, ut tradit Rhegino. Lamentana Leandro

est. Nomentanum rus, decimo lapidis diverticulo ab urbe. Plinius xiv. 4. et *Æmilius Probus* in Pomponio Attico. *Idem.*

In Epiroticis] Cicero Epist. lib. I. 5. ‘Epiroticam emptionem gaudeo tibi placere.’ Habuit et in Thesprotia possessiones, ut colligo ex Epist. lib. VI. 3. ad Attic. Schott.

Eum usum pecuniae non magnitudine] Supra: ‘Tantum aſuit a cupiditate pecuniae, ut nulla in re usus sit ea, nisi in deprecandis amicorum aut periculis aut incommodis.’

CAP. 15. *Ejus comitas non sine severitate erat, neque gravitas sine facilitate]* Sic Cicero haec inter se comparat multis in locis. In Muræniana, Lælio, in Oratore, Bruto, ad Q. Fratrem et ad Cornificium Epist. lib. XII. de Sexto Aufidio.

Idem in nitendo, quod] Manutio durum videtur nisi aliquam rem, nisi hic ad Ellipsim configuiamus, quæ in compositis ab hoc verbo non insolens. Rutgersius tuendo. Boeclerus.

Existimationem in ea re agi putabat] Ita Cicero dixit pro Cœcinna: ‘Agitur jus civitatis, bona, fortunæ omnium civium.’ Et Terentius in Heanton. ‘Non nunc pecunia agitur.’ Schottus.

Non inertia, sed judicio] Epist. lib. I. 17. ‘Neque ego inter me, atque te, quicquam interesse unquam duxi præter voluntatem institutæ vitæ: quod me ambitio quedam ad honorum studium; te autem alia minime reprehendenda ratio ad honestum otium duxit. Vera quidem laude probitatis, diligentiae, religionis, neque me tibi, neque quemquam antepono.’ Habet Ms. *judicio fugisse diuino*. Sed quomodo in talibus divinitas, non eventuum potius variorum assidua et multiplex ruminatio judicium stabiliat? Itaque fecero, *judicio fugisse diuino*. Pontanus Analect. lib. III. 18.

CAP. 16. *Idem seni Sulla*] Vide supra.

Sedecim volumina epistolarum] Quorum series nullam partem amissa, pristinum adhuc nobis ordinem exhibet. Volumina vocat, quod olim circumvolvi solent, quæ in charta aut scripto codice haberentur. Volumina etiam Plinius avunculus libros suos de Naturali Historia appellat. Schottus. *Undecim* etiam in Msc. et quibusdam Editis fuit: quod miratur Schottus, cum sedecim hodie circumferantur. Facile vero fieri potuit, ut *Videcum* mutaretur in *Undecim*. Bos.

Futura prædictis] Pauca de multis exempla collegi Auguri et Vaticinii Ciceronis. Epist. lib. VIII. 11. ‘Προθεων, noster Attice, non ariolans, ut illa, cui nemo credidit [Cassandra scilicet], sed conjectura propiciens; Jamque mari magno, &c. non multo, inquam, secus possum vaticinari: tanta malorum impendet Λαός.’ Et libro VIII. 3. ‘Et a me est (tute scis) propter suspicionem hujus impendentis tempestatis multo ante provisum.’ Epist. 12. ‘Scripsoram eas literas, quarum vaticinationem falsam esse cupio.’ Libro X. 8. ‘Et tamen, mi Attice, auguria quoque me incitant, quadam spe non dubia, non haec collegii nostri ab Attio, sed illa Platonis de Tyrannis.’ Et statim, ‘Nos tamen hoc confirmamus illo augurio, quo diximus; nec nos fallit, nec alter accidet. Corruat iste necesse est.’ Idem epistola ad Licinium Calvum apud Nonium: ‘Presentit animus, atque augurat quodammodo, quæ futura sit suavitas.’ Schottus.

CAP. 17. *Se unquam cum matre in gratiam]* Quod antiquæ inscriptione ita exprimitur: DIS MANIBVS. M. IVLIO. M. F. QVIRINA. PVIDENTI. VIXIT. ANNIS. LXXX. CORNELIA. CALLYCHE. CONIVGI. SVO. KARISSIMO. FECIT. BENEMERENTI. CVM. QVO. VIXIT. ANNIS. LV. SINE. CONTROVERSIA. VLLA. Ernstius. Exstat apud Gruterum pag. 795. 6.

Quam prope aqualem habebat] Alit

legere malunt : aetate aequalem. Ernst. Sed vox *aetate* Ms. Schott. Gifan, et Savar. aequit. *Bos.* *Æqualis, σύγχρονος,* δημότικ. Vide ad Aristidem notata.

Quanquam omnes ei paremus] En Scriptorem accuratum, etiam in iis, quæ &c & ταρόδη inculcat. Non sensel Cicero dixit : ‘ Naturam optimam esse vivendi ducem. Cui repugnare, nihil aliud est, quam Gigantum more cum Diis bellare.’ Chrysippus olim clamabat, τὸ τέλος εἶναι, δυολόθες τῷ φύσις ἔγγ. Vide Senecam De Vita beata cap. 8. *Keuchen.*

Ut sis ad vitam agendam, non ad ostentationem] Non ergo iis studiis vir prudens deditus est, quæ arguitis disputationum sese venditant. Quorum cultores Clem. Alexandrinus apposita voce appellat ὑπομονάχος. Vide Ernstium.

Non ad ostentationem] Quemadmodum alii Philosophi. De quibus Cicero dixit De Finibus lib. i. ‘ Ita vivunt, ut illorum vita refellatur.’ Et apud illum Stoicus lib. xv. ‘ Vitam nostram, consilia, voluntates, non verba corrigi.’ Invenialis Sat. ii. ‘ Indocti primum : quanquam plena omnia gypso Chrysippi invenies. Nam perfectissimæ horum est, Si quis Aristotelem similem, vel Pittacon emit, Vel jubet archetypos pluteum servare Cleanthas.’ Vide quæ ad Epicetutum notat metaphrastes ejus Arrianus, et Cicero apud Lactantium l. iii. 16. D. Hieronymus Epist. xxxiv. ‘ Philosophus gloriæ animal, et populariæ auræ vile mancipium.’ *Keuchen.*

Cap. 18. Moris etiam majorum] Ennius apud Ciceronem v. de Rep. ‘ Moribus antiquis stat res Romana, virisque.’ Lege Augustinum lib. ii. 21. De Civit. Dei. Hinc de antiquitate ab eo Cæsar quotidie requirebat : infra. *Schott.*

Quo magistratus ornavit] Malim ordinavit, quomodo Vossium legisse video de Hist. Lat. i. 2. Sic apud JCTos ‘ ordinare libellos et testamenta.’ At

‘ magistratus ornare’ est in provincias aut bellum eentes rebus necessariis instruere. Livius XLII. 1. ‘ Magistratus mulis tabernaculaisque, et omni alio instrumento ornabantur.’ Non novum est, hæc duo verba confundi a librariis ; ut apud Sueton. Julio, cap. 18. 1. ubi vide doctiss. interpretes, Casaub. Torrent. et Bernegger. *Bos.*

Illustris est populi Romani] Cicero in Oratore : ‘ Cognoscat Orator rerum gestarum et memorie veteris ordinem, maxime scilicet nostræ civitatis : sed et imperiosorum populorum et regum illustrium : quem laborem nobis Attici nostri levavit labor, qui conservatis notatisque temporibus, nihil cum illustre prætermitteret, annorum septingentorum memoriam unico libro colligavit.’ Nec pcc. tantum annorum, sed et Virorum totidem historiam colligasse, ex Plinii lib. XXXV. patebit. Et in Bruto multa, quibus subjungit : ‘ Eam utilitatem habuit Attici liber, quam requirebam, ut explicatis ordinibus temporum, uno in conspectu omnia videarem.’ Et ibidem paullo post ex Attici persona : ‘ Eisque nosmet ipsi ad veterum Annalium memoriam comprehendendam impulsi atque accensi sumus.’ Ac Ciceroni eum misisse, ex procemio de claris Oratoribus patet. Ibidem : ‘ Omnim rerum memoriam Atticus breviter et perdiliger complexus est.’ Meminit et epistola 28. lib. XII. ad Atticum, et Asconius Pedianus in Pisonianam : ‘ Tradunt et Antiochi regis filio ob-sidi domum publice ædificatam : inter quos Atticus in Annalibus.’ *Schottus.*

Familiarum originem] Γενεαλογία. Meminit Joan. Glandorpius libro de Famil. Romanis.

M. Brutii rogatu] Supra : ‘ Rogatu T. Pomponii Attici.’

Juniam familiam a stirpe] Ex ea fuit M. Brutus. Manut. Quæ nobilissima est earum gentium et familiarum, quæ

a Trojanis et Aenea hauserunt originem. Lege Dionysium lib. iv. Hæc quum in urbem una cum Romulo migrasset, laude et gloria bellica sub regibus floruit, usque ad L. Brutum, qui regio dominatu P. R. liberavit, postremus Junia gentis. Nam, ut idem lib. v. tradit, Brutus nullos reliquit liberos superstites, et qui sequuntur Bruti, plebeii sunt, non patricii. Alter tamen sensisse videtur Cicero, qui M. Brutam Cæsaris interfectorem L. Bruti gentilem appellat. Tuscul. iv. ‘Qui fuit in Italia iisdem temporibus, quibus L. Brutus patriam liberavit, præclarus auctor nobilitatis tuæ.’ Quomodo in Bruto, et Philippica i. Quod idem ex sententia Posidonii philosophi Plutarchus scribit, qui tertium Junii Bruti filium expertem conjurationis fuisse, ab eoque gentem Juniam propagatam tradidit. Gravissima Ciceronis hac in re debet esse authoritas, magna etiam Posidonii et Plutarchi. Dionysii tamen, qui multis sententiis suam argumentis exquisitusque rationibus confirmat, meo quidem iudicio vel gravissima. Neque enim quisquam ex hac gente per annos cc. post exactos reges, magistratum curalem gessit: quod quidem certe in tam clara et nobili familia accidere potuisse, nulla ratione, ut credam, adduci possum. Et tribuit hæc Cicero Bruto, homini amicissimo, non tam vere, quam ut pulcherrimum illud factum, quod pro libertate Reipubl. gessit, laudando extolleret: ac primo L. Brutum, deinde progeniem ejus, P. R. a regibus liberasse significaret. Hæc illustrissimus Streinius, in Gentium et familiarum Romanorum Stemmati.

Marcelli Claudi de Marcellorum] Altera hæc Claudiorum gens est, et quidem plebeia. Regillenses enim Claudi, idem Pulchri et Nerones patricii sunt, plebeii Marcelli. Licet autem conditio harum gentium diver-

sa sit, originem certe utriusque gentis eandem esse opinor. Plutarchus Posidonium secutus, Marcellum a Marte deducit, quod facile concedo, vel antiquitatis causa. Illud sane permirum mihi videtur, quod idem M. Claudium, qui quatinus Coa. fait, Marcellum, propter egregiam rei militari scientiam, primum nominatum scribit. Veterum enim Annalium monumenta, quæ et Livius et reliqui secuti sunt, patrem et avum Marcellum appellant. Atque unicam hujus gentis cognomen, hoc est, quod in aliis fortasse gentibus non item: rectius certe familiam, quam gentem appellaveris, quum gens ex multis familias constet. *Idem.*

De Marcellorum] Quid subjiciemus huic præpositionis, stirpe an familiæ? puto eam delendam esse et hic et mox, ut paillo ante rō enumeravit, Schottus præpositionem a quibusdam scriptis abesse testatur.

Scipionis Cornelii et Fabii Maximi de Corneliorum] Amplissima omniumque gentium nobilissima Cornelia ab antiquis est habita, et quidem jure ac merito. Sive enim dignitatem spectes familiarum, sive etiam præclara in Rempublicam merita, rerumque gestarum magnitudinem consideres, omnes certe omnium gentium virtutes hujus splendore obscurantur. Ac de origine nihil mihi occurrit. Familias præcipuas quatuor reperio: quarum una Maluginensem est, altera Scipionum, Rufiiorum tertia, postrema Lentulorum. Dolabellas eam, Cirnas, Merulas, et si quj sunt alii, plebeios potius, quam patricios credidimus. Vide eandem Streinius de gente Cornelii. P. Nannum de claris Cornelii. et C. Signum Scipionem *Hannianum.*

Fabiorum] Qui originem ad Aborigines, stirpem ad Fabium Herculeum filium referunt. Primo Fodii dicebantur ab agrorum fossione; inde Fabii. Vel a fabis; ut Pisones, a

pis; Lentuli a *lente*; Cicerones a *cicere*. Quod cum multis aliis amplexitur Plinius. Nec improbabilis illa nominis ratio, quam a Fabio, Hercules filio, dedit Plutarchus in Maximo. Hercules enim Jove natus, a Græcia ad Romanos, et usque ad Oceanum pervagatus, multis gentibus initia sui generis dedit. Vide eundem Strelinum in gente *Fabia*.

[*Æmiliorum*] Gens illa ab Aemilio Ascanii filio orta. Festus. A Mamerco Numæ regis filio. Plutarchus in *Paullo*. Quod probabilius, quia *Æmili* Mamerici et Mamercini, a gentis principe dicti sunt. Vel, propter *aluvias*, quam Græci 'orationis leporum' vocant. *Idem*.

Qui aliquam cupiditatem habent notitia clarorum virorum] Plinius l. xxxv. 2. 'Majus, ut arbitror, nullum est felicitatis specimen, quam semper omnes scire cupere, qualis fuerit aliquis.' Schott.

Attigit quoque Poëticen] Supra: 'Idem poëmata pronunciabat, et Græce et Latine; sic, ut supra nihil posset.'

Rerumque gestarum amplitudine] Plinius lib. xxxv. 2. 'Imaginum amorem flagrasse quondam, testes sunt et Atticus ille Ciceronis, edito de his volumine, et M. Varro, benignissimo invento, insertis voluminum suorum fecunditati, non nominibus tantum septingentorum illustrum, sed et aliquo modo imaginibus.' Quales in Biblioteca sua habuisse, colligo ex M. Tullii ad Atticum Epist. lib. iv. 10. 'Malo,' inquit, 'in illa secedula, quam habes sub imagine Aristotelis, sedere; quam in istorum sella Curuli.' Et in *Orator*. Demosthenis imaginem exercere in Tusculana Bruti villa se vidisse ait: ut nos marmoream, Tarracone, cum hac inscriptione vidimus: ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, pretermissam ab iis, qui veterum imagines, Hermas, et Terminos ediderunt. Schottus in notis ad Elogia Cornelia.

Liber Græce confectus de Consulatu Ciceronis] De quo Cicero Epist. l. ii.

1. 'Puer tuus mihi literas abs te, et Commentarium consulatus mei Græce scriptum reddidit: in qua lastatus sum, aliquanto ante de iidem rebus, Græce item scriptum librum L. Cos-sinio ad te perferendum dedisse. Nam si ego tuum ante legisset, fura-tum me abs te dices: quanquam tua incompta vissa sunt.' Vide se-quentia. Scripserat et Herodes ea-dem de re, sed quæ Ciceronis in con-sulatu præclare facta obscurarent potius quam illustrarent: Epist. lib. ii.
2. Atticus etiam quæ minus proba-bat in Ciceronis libris, ea notare mi-niata cera solitus erat. Epist. l. xv. 14. et lib. xvi. 11. Nec Bruto omnia probare potuit, quæ De Oratore con-scripserat. De qua Ang. Poli-tianus Miscell. cap. 53. Schott.

CAP. 19. *Rerum exemplis lectores docebimus*] Notatur applicatio ταρα-δεργάτων καὶ νοητῶν ad χρῆματα γρα-μμάτων καὶ πραγμάτων, in quo præcipua historia philosophia consistit: ut os-tendantur, inquam, officiorum fontes commemoratione actuum ex officio prosectorum, id est, exemplorum mora-lium. Boecler.

Quo erat ortus] Supra: 'Perpetuo a majoribus acceptam equestrem ob-tiuuit dignitatem.'

Divi Iuli filii] In nummis antiquis, in Triumvirato casis: IMP. CÆSAR DIVI F. III. VIR. ITER. R. P. C. Apud Antonium Augustinum aureus num-mus: IMP. CÆS. DIVI F. AVGSTVS. Et in aversa parte: C. L. CÆSARES. AVGUSTI. F. COS. DESIG. PRINC. IV-VENT. Item æreus apud eundem duo-bus capitibus signatus; in uno latere DIVOS IVLIVS præferebat; in altero DIVI F. AVE. Divos autem pro *Divus* Veteres dicebant, ut et *Davos* pro *Davos*. Servius in illud Virgilii VIII. Æneid. 'Divum genus,' *Divi* legisse quosdam refert; recte mea quidem sententia, idque cum apotheosi in

Deos relati easent. Et sic fere Graecorum natio, etiam in posterioribus imperatoribus, ut Dion, et ex Dione Xiphilinus et Ælianuſ de acie instruenda ad Adrianum Aug. Nervæ fiſium: Αὐτόκαρος Καῖσαρ, οὐδὲ θεοῦ, Ἀδρανὴ σεβαστέ. Schott.

Cæſarem est consecuta] Schottus laudat Veter. lectionem *Cæſarum eum consecuta*: ait Gif. Ms. confirmare lectionem. Mihi valde absurdum videtur dicere, *tanta prosperitas Cæſarum consecuta est illum*, pro, tanto Cæſarum favore floruit: sed inde tamen credere locum ita legendum, *Tanta enim prosperitas eum consecuta*, De Attico loquitur, quod clarum ex eo quod sequitur, ‘quod civis Romanus quivit consequi.’ Boecler.

Nata est autem Attico neptis ex Agrippa] Sueton. in Tiberio cap. 7. ‘Agrippinam M. Agrippa genitam, neptem Cæciliū Attici, ad quem sunt Ciceronis epistolæ, duxit uxorem, sublatoque ex ea filio Druso, quamquam bene convenientem, rursumque gravidam, dimittere, ac Julianum Augusti filiam confessim coactus est ducere.’ Ubi post avunculi testamentum Cæcilius vocatur, qui alias Pomponius. Notandum etiam, quod Agrippinam vocat Suetonius, quam Tacitus Vipsaniam, ut eadem patris non nomen tantum, sed et cognomen tulerit. Vide eundem in Augusto LXV. Keuchensius.

Tiberio Claudio Neroni, Drusilla nato] Livia Drusilla duorum Neronum mater erat, qui prænominis Drusi, cognomine Tiberii a se invicem disceperantur. Antiquus Nummus: NERONI. CLAVDIO. DRVSO. GERMAN. COS. DES. Et, NERO. CLAVDIVS. DRVSVS. GERMAN. IMP. Vide Stemma Domus Augusteæ, quod Tacito suo affixit quondam Justus Lipsius.

Necessitudinem eorum sancit] Id est, confirmavit, stabilivit. Lambinus legendum putat, auxil. Ernst.

CAP. 20. Non solem cum ab urbe abesset] Matus Schotti: ab urbe esset: Mox idem Ms. sic interpungit: mitteret, quid ageret imprimis: quid legaret: ubi mitteret, idem est ac scriberet, nunciaret, elliptica locutione. Ut apud Livium XXXVI. ‘ad M. Bæbium misit, Antiochum in Italiam impetum fecisse,’ &c. Cicero ad Fam. II. 1. ‘Polla misit, ut ad te, si quid vellem, darem literarum.’ Vide Gronovii not. ad Livinum VIII. 22. *Bosius*.

Quo non aliiquid de antiquitate ab eo requireret] Id est, vel ex antiquitate, ut st̄pe hæc præpositio positur, vel de antiquitate rei cuiusdam vel moris Romani. *Buchnerus*.

Aliquam questionem poetam] Vide Wowerium de Polymathia cap. 10. pag. 78. et seq.

Verboſiores eliceret epistolæ] Ut Cicero quoque ad Attic. Ep. lib. XVI. 11. Schott.

Ædes Jovis Feretrii in Capitolio ab Romulo constituta] De qua insigniter præ aliis Livins lib. I. Romulus, ‘duce hostium occiso, urbem primo impetu capit: inde exercitu victore reducto, ipse, cum factis vir magnificus, tum factorum ostentator haud minor, spolia ducis hostium cæsi suspensa fabricato ad id apte feretro gerens, in Capitolium ascendit; ibique ea cum ad querum pastoribus sacram deposuerit, simul cum dono designavit templo Jovis fines, cognomenque addidit Deo. Jupiter Feretri, inquit, hæc tibi victor Romulus rex regia arma fero, templumque illi regionibus, quas modo animo metatus sum, dedico, sedem opimis spoliis, quæ, regibus ducibusque hostium cassis, mo auctorem sequentes, posteri ferent.’ Vide etiam Dionysium. Situm illud templum fuit in IXX. Urbis regione, ubi a P. Victore collocatur. Spatiu ejus non ita magni ambitus. Quippe adhuc servatur vetus ejus vestigium,

quod intra xv. pedum longitudinem comprehenditur, ut inquit Dionys. Ex hoc sumebant Romani sceptrum, per quod jurarent, et lapidem silicem, quo fœdus ferirent. Lege Alex. ab Alex. lib. I. 14. et ex antiquis Plutarchum, Valerium Maximum III. 2. Keuchen.

Exul tum his terris] Supra: ‘Hos-tis Antonius judicatus Italia cesse-rat.’ Schottus Obs. III. 2. ex ultimis terris. Et explicat de Ægypto. Boe-clerus.

CAP. 21. Cum VII. et LXX. annos compleas] Qui est annus Climactericus hebdomaticus magnus, ducto septenario in undecim: nam Climactericus viros præstantissimos extinctos, veteres memorias monumenta declarant. Supra ‘anno sexto et sexagesimo’ matrem nonagenariam extulit: et bellum Casarianum exortum, Nepos ait, *etatis Attici sexagesimo*, qui est U. C. 704. Deceasisse vero Cn. Domitio L. F. CN. N. Ænobarbo, C. Sosio C. F. T. N. Coss. Qui est annus 721. post Romanam conditam. Natus itaque Atticus anno 644. trien-pio ante M. Tullium, cui XI. annis superstes fuit. Schott.

Putarunt esse tenesmon] Crebram et inanem voluntatem egerendi. Plin. Hist. Nat. lib. XXVIII. 14. Eadem explicatio legitur apud Hippocratem Epidem. lib. II. sect. 2. Dysenterie adfite esse vitium, eamque aspe-præcedere, et in eo pauca cruenta et mucosa, cum magna tensione egeri, scribit Galenus Com. ad aphorism. 27. lib. VII. Apud Nicandrum Schol. hunc merhum suo tempore *βιασμὸν* dictum scribit in Alexiph. vs. 182. Apud utrumque legitur *τηνεσμός*. Ma-nutius scribit *τενεσμός*. Jo. Valder. *τενερός*. Bosius *τενεσμός*. Gifan. Lamb. et Jo. Savaro *tenesmus*. Beu-verus vero *tenesmon* Latinis literis. Manutius ex subsequentibus verbis *cine illis doloribus probat τενεσμόν*

non fuisse, idque auctoritate Corn. Celsi. Ernst.

Sextumque Peducæum] Qui Prætor erat anno Urb. 678. Attici famili-riissimus. Ernst.

In cubitum innixus] Qui habitus lo-qui incipientis apud antiquos. Home-rus: ‘Ορθωθεὶς δὲ πάρεστε, &c. De Christo Nonnus: Καὶ ταῦτας ἀγκάνα ταλαθύητον ἔρεσας, ‘Απέρτανον περὶ κώλου διαστήρυον τραχῆς, Εἶπεν δὲς ἑτάροις. Herodianus de Marco Imperatore: ‘Ησυχὴ τοῦ σκύπτονος κούφιας ἐντύπη, τινούσαν λόγου πρόστον. Petronius: ‘Erectus in cubitum, hac fere oratione contumacem vexari.’ Keuchen.

Quod ad sanandum me pertineret] Hæc in quibusdam libris omittuntur. Sed in aliis habentur, nec, ut quidam suspicatur, a Lambino inserta. Boe-clerus.

Miki stat alere morbum docēnere] Cicero lib. IX. ad Varromem: ‘Modo stet nobis illud, una vivere in studiis nostris, a quibus antea delectationem modo petebamus, nunc vero etiam salutem.’ Schott.

CAP. 22. *Ex domo in domum videtur migrare]* Cato ille Ciceronianus multo rectius: ‘Ex hac vita discedo, tanquam ex hospitio; non tanquam ex domo: commorandi enim Natura diversorum, non habitandi dedit.’ Idem.

Agrippa cum flens atque osculans] Apage hinc oscula, ait Schoppins Verisimil. lib. III. 8. non enim *ægro*, cuique mori certum est, competit. Sanior vetus Codex, *flens atque obec-trans*. Sed rigido censori Schoppio non venit in mentem, quod etiam M. Popilius Oppium Gallum, familiarem suum, moriens ultimo complexu et osculo dignum judicarit. Valer. Max-im. lib. VII. 18. 9. Sed in his non sunt positæ opes Romanæ. Ernst. De osculis moribundorum plura Kirch-

mannus de fun. Rom. i. 5. Heliod.
II. προσαφῆται με καὶ τὰ τελευτᾶ
περιβαλεῖν, δοχάτων φίλημάτων, καὶ ἀψό-
χος ἀπεστρέψῃ. Cicero vidend. Orat.
in Verr. v. Keuchenius.

Ne ad id, quod natura cogeret, ipse quoque sibi acceleraret] Seneca: ‘Nunquam id sero venit, unde nunquam, cum semel vénit, potuit reverti.’ Curtius: ‘Ultimum omnium mors est, ad quam non pigre ire satis est.’ Bias, ἀπικαλουμένους τινὲς τὸν θάνατον ἐν τέκνον ἀπολέσq., ἔφη, γε ἀπὸν καλεῖ, ἀθροπεῖ; οὐκ, διὰ μὲν καλέσoys, ξεῖ; Ceterum moris erat sumenda mortis spectatores advocare necessarios, aliosque claros viros, quorum præsentia mortem clariorem et testatiorem fieri putabant, qui tamen plerunque, ut heic apud T. Pomponium Atticum, hortatores vitæ fuerant. Sic foemina nam quandam Sextus Pompeius in insula Coo mori destinatam, facundissimo sermone revocare conatus est. Val. Max. ii. 6. 1. Gebhard, Vulgati libri omittunt præposit. *ad*.

Compressit] In aliis libris est *depresso*: id est, serio contempsit. Ernstius. *Compressit* a Lambino videatur esse. *Bosius*.

Cn. Domitio, C. Sosio Coss.] Anno Urbis 721.

Elatus est in lecticale] Lecticam apud Romanos comporio fuisse in dupli usu; ad mortuos ferendos, et ad vivos. Ad mortuos, antiquus Romanos, et jam inde a regibus mortui in lectis efferebantur, sive in lecticis. Dionysius lib. iv. cadaver Lucretiae efferti facit ἐν τῷ μέλινῃ μέλασιν ἀμφοτελεῖσμένης. Et inter leges xii. fuit, ‘ne plures lecti struerentur uni.’ Mansit is mos, quamdui mansit res Romana. Asconius: ‘Cadaver Clodii in via relicum Sex. Tediis Senator, qui forte rure in urbem revertebatur, sustulit, et lectica sua Romanam ferri jussit.’ Tacitus Hist. iii. ‘Signum ferebatur lecticula parvulus

filius, velut in funebrem pompam.’ Mortui honestiores lectica hexaphoro efferebantur: at tenuiores sandapila, cui subjuncti saltem homines quatuor. Vide Martialem. In monumento M. Antonii Antii Lupi, quod exstat etiam nunc via Hostiensi, sculpta lectica cum pulvino et corona cernitur; funebre scilicet signum. Lips. Græci τὴν κλίνην et τὸ λέχος vocant. Hesychius: Λέχη, ἐφ' οἷς τὸν νεκρὸν κοσμοῦσι. Plura doctiss. Kirchmannus de Funer. Romanorum lib. i. 4. et lib. ii. 9.

Sine illa pompa funeris] Quam Serius, ad Virgilium, ‘pompam exequiale’ vocat. Quintilianus Declam. cccxxix. ‘Ducatur ingens funeris pompa.’ Tacitus Ann. ii. ‘Fuerunt qui funeris publici pompam requirent.’ Apuleius: ‘Utpote unus de optimatibus, pompa funeris publica ductabatur per forum.’ Sic pompa plerunque de funere dicitur. Vide Festum in Vespillonibus. Keuchen.

Sepultus est justa viam Appiam] In qua erant conditoria et sepulchra Romanorum. Rhenan. ad Senec. Vide Ciceronem in Milon. Fuit ibi et sepulcrum Severi Imp. teste Aelio Spartiano in Antonino Geta: ‘Illatus est in majorum sepulcra, hoc est, Severi, quod est in Appia via euntibus ad portam dextram.’ Gallienum quoque Imp. in hac via nono lapide sepultum, tradit Sextus Aurelius. De Thessalio Medico, Plinius lib. xxix. 1. idem lib. x. 48. Kirchmannus.

Ad quintum lapidem] Nam in Urbe Roma sepeliri nefas; et jam inde a x. viris lege xii. vetitum: quæ his verbis concepta est apud Ciceron. ii. de Leg. HOMINEM. MORTVVM. IN. VRBE. NE. SEPULITO. NEVE. VRITO. Credo inquit Cicero vel propter ignis periculum. Schott.

In monumento Q. Cæcili, evanculi sui] Cujus et hereditatem cravit ex dodrante, domumque habitavit, et

sepulchrum moriens tenuit. Quam inscriptionibus, literatisque lapidibus, et *ETERNAM DOMVM* vocari in vett. animadvertere licet. *Idem.*

F R A G M E N T A.

CHRONICORUM LIB. I.

I. Vixit Homerus] Non sunt hæc ipsa Gellii, nedum Nepotis verba, sed a Schotto paullum immutata. Quomodo et in sequentibus subinde veterum scriptorum *phœn* aliter inflexit, aut ex iis, quæ præcesserant, supplevit; alicubi et de suo addidit, quæ nusquam apud illos reperire est. Verba Gellii de Homeri ætate sic habent: ‘De Homero et Hesiodo inter omnes fere constituit, utrumque ante Romanam conditam vixisse, Silviis Albæ regnantibus, annis post bellum Trojanum plus c. et lxx. ante Romanam autem conditam, ut Cornelius Nepos in primo Chronicorum de Homero dixit, annis circiter c. et lxx.’ *Bosius.*

Homerus] De quo olim Plato clamabat: *ὅμηρος καὶ δεῖταρος τῶν ποιητῶν.* Aristoteles: *Θεσπέσιος Ὁμηρος παρὰ τοὺς Ἀλλούς.* Et addit alibi: *λέγεται καὶ διανοὶ τάντας ἵπερβέθηκε.* Vitam ejus conscripsit Herodotus. Lege etiam Plutarchum de arte ejus Poëtica, Dionem Chrysostomum, Suidam, Strabonem, Quintilianum, alios. Constantinus Lascaria *εἰς τὸν Ὁμηρον Λίδον ἔχουνος, Ἐρακεν ἤρων Γαῖα, θάλασσα, ἄλπε, οὐρανὸς ἐντὸς ἔχει.*

Ante Romanam conditam annis circiter c. et lxx.] Hæc Cornelii Nepotis sententia fuit, quem sequitur Socimus. Non tamen dicit, rebus humanis excessisse tot annis ante Urbem conditam, sed vixisse. Nec enim puto, de anno constituisse, quo obiit. Cassius in Annalibus de Homero et He-

siodo scriptum reliquerat, vixisse eos annis plus centum atque sexaginta post bellum Trojanum. Atqui ducentis et septuaginta plus annis eos vixisse oportet post bellum Trojanum: siquidem annis circiter c. et l. ante Urbem conditam fuere. Idcirco Lipsius corrigendum in Agellio indicabat, *plus ducentis atque sexaginta.* Sed nihil necesse. Opinio Cassii nihil commune habuit cum Nepotis sententia. Ille paullo plus quam c. et lxx. annis post Trojam captam fuisse Homerum voluit, hic circiter annis c. et lxx. ante Romanam conditam. Huic supputationi calculum addunt et consensum omnes fere Latini Scriptores. Plinius lib. vii. 16. ‘Jam vero ante annos prope mille vates ille Homerus non cessavit minora corpora mortaliū quam prisca conqueri.’ Scribebat ille anno Urbis octingentesimo trigesimo. Quibus si addas centum et sexaginta annos, ante Urbem conditam, quo tempore floriisse Homerus proditur, fient anni nonaginta et nongenti. Sic anni sunt prope mille ab ætate Homeri ad Plinium. Juvenalis: ‘atque uni cedit Homero Propter mille annos.’ Vetus Scholiastes: ‘dīnumerato tempore fortasse usque ad ætatem suam, Poëta dixit, mille annos fluxisse ex tempore Homeri. Fuit autem Homerus annis ante Urbem conditam centum sexaginta: post Ilium captum ducentis sexaginta.’ Scripta illa Satyra a Juvenale, sub initium Nervæ, vi-ginti circiter annis post Plinii opus.

Sic mille ac decem præter propter anni ab Homero ad Juvenalem, quo tempore scripsit illam Satyram. Velleius Paterculus in eadem sententia, qui annos ferme nongentos et quinquaginta Homerum ante ipsius ætatem floruisse tradit. Annis circiter quadraginta ante Plinium scribebat Velleias. Longe major inter Græcos Scriptores discordia. Quidam eum tempore belli Trojani extitisse volunt. In his Dionysium Epici Cycli Scriptorem numerat Tzetzes et Diodorus; Ὁ κατὰ Διονύσιον ἄνθρας τῶν Κυκλογράφων Ἐγένετο τῷ δύο στρατείαις λεγόμενος ὑπάρχειν, Θηβαῖςκης Ἐλλήνων τε τῆς διὰ τὴν Ἑλένην. Crates Grammaticus apud Clementem et Eusebium circa Heraclidatum descensum vuisse vult, octoginta annis post Troica; quam opinionem perperam Apollodoro tribuit Tzetzes in Chilidibus. Eratosthenes centum annis eum absuisse scripsit a Troicis temporibus. Aristarchus centum quadraginta. Herodotus centum sexaginta octo, quod Cassius in Annalibus secutus est, qui plus centum atque sexaginta annis Homerum post bellum Trojanum vixisse notaverat. Nec enim hic numerus mutandus, ut putavit magnus Criticus. Philochorus eum a Troja submovebat annis centum octoginta. Euthymenes in Chronicis dacentis, et aequævum Hesiode faciebat. Apollodorus Atheniensis centesimo anno migrationis Ionicas floruisse tradidit, hoc est, a Troja excidio, ducentesimo quadragesimo. Apud Hieronymum legitur CCLX. Huic calculo quidam XII. annos adjicunt, ut Latini fere omnes, qui centum et sexaginta circiter annis ante Urbem conditam vixisse eum tradunt. Latini itaque Apollodori sententiam secuti sunt. Alii longius multo a Troicis removent temporibus, ut Euphorion, qui Gygis ætati comparem statuebat. Gyges autem regpare occepit ab Olympiade decimus

octava. Archilochus, Eusebii teste, in Olympiadem XXIII. Homeri florrem ætatis ac famam conjectit, idem cum Euphorione sentiens. Nonnulli nonaginta tantum annis ante primam Olympiadem aiunt fuisse, hoc est, centum quadraginta sex annos ante Urbem conditam. Hujus opinionis auctorem prodit Clemens Sosibium Laconem, quas a supputatione Latinorum, quatuordecim tantum annis distat. Hanc dividiam anctorum super ætate Homeri hec libuit brevibus seris subducere. *Salmasius.*

Roma condita Olympiadis septima anno secundo] Onuphrius in Urbe Roma, Solinum inter eos auctores recenset, qui Olympiadis sextæ anno quarto Romam conditam scripsere, cum aperte profiteatur Solinus, sese existimare, collatis Romanis et Græcorum temporibus, eam anno primo Olympiadis septima conditam fuisse. Et perperam etiam ibidem notat, Lutatio et Eratostheni placere Olympiadis septima anno primo conditam, cum anno tantum secundo illi voluerint. *Salmasius.* Roma condita est, quo tempore πρῶτος δὲ ἀστεφανός Δαλάλης δὲ Μεσσήριος, δε τῇ ἐβδόμῃ Ὀλυμπιάδι στάδιον ἔτικα. Illo ipso anno urbs condita memoratur. *Anonymous* in illo tempore: 'Ρόμη ἐκτίσθη ὡς 'Ρόμου καὶ 'Ρωμέλου. *Videndus* Dionysius lib. I. Alli in secundum annum referebant, inter quos Polybius. Dionysius Halicarnassensis libro I. Οὐ γὰρ ἦξιον, ὃς Πολέμιος δὲ Μεγαλοπόλιτας, τοσοῦτον μόνον εἶπεν, διε κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος τὴν 'Ρόμην ἐκτίσθαι πείθομαι. *Auctor* Chronicæ Alexandrinæ annum quartum statuit: Καὶ τετάρτη ἔτει τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος, εἰκοστὴν τέταρτον τῆς οἰκείας ἡλικίας ἔγορτες ἐνιαυτός, 'Ρόμος καὶ 'Ρῆμος κτίζουσι τὴν 'Ρόμην. Atque huc pertinent ista Eusebii, Chron. I. 'Ρωμέλος φασὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος βασιλεύει τὸν Δασίρων ἄνδρα Λιβύεον, 'Ρόμη τε κτίστη,

καὶ μερομάσα τὴν πόλην. Jornandes simpliciter septimam dicit, non expresso ejus anno: ‘*Septima Olympiade Romulus, ejusque germanus, quae inter pastores emutritos diximus, collecta pastorum multitudine, Romanæ Urbis aedificia inchoaverunt.*’ Alii aliter statuebant; dissertus eleganter Dionysius libro citato, et Silius cap. 2. *Menses.* Condita Urbs ipsa Palilibus, id est, undecimo Calendas Maias, hora post secundam, ante tertiam, sicuti L. Taruntius pre-didit Mathematicorum nobilissimus, Sole in Taurō, Luna in Libra constitutis. Et hoc est, quod dixit Cicero; ‘*cum in jugo Luna esset.*’ Et sub Libra conditam ideo Romanam dixit Manilius. *Thesys,* in Miscell.

Archilechus Tullo Hostilio Roma regnante jam tunc Poëmatis clarus ac nobilis] Non minor varietas circa aetatem Archilechi quam Homeri. Herodotus refert ipsum ad imperium Gygis, quod incidit in tempus Olympiadis vigesimæ. Cicero regnante Romulo vixisse dicit; Olympiadis nimurum septima vel octava. A Romuli excessu ad aetatem, qua Tullius Hostilius cepit imperium, sunt anni quadraginta quatuor. Potuit sane trium Regum aetati superesse; at tot annis clarum et nobilem fuisse Poëmatis, non facile crediderim. Vide Eusebium in Chronicis. Schottus. Hic ‘maximus Poëta, aut certe summo proximus’ appellari meruit apud Valer. Maximum. In Snida est γενναῖος τοντῆς. Hippodromus Rhetor Homerum φωνῆν, Archilechum πρεψά vocavit. Paterculus: ‘Neque quemquam aliam, cuius operis primum auctor fuerit, in eo perfectissimum, praeter Homerum et Archilechum re-periemus.’ Colerus. Adi Vossium de Poët. Græc. cap. 3.

M. Manilius Roma qui Gallos in ob-sidione Capitolii obrepentes per ardua depulerat, convictus est consilium de regno occupando iniisse: damnatusque

capitis, a Saxo Tarpeio, ut M. Varro sit, præcepta datus est; ut Cornelius au-tem Nepos scriptum reliquit, verberando securus est] Manilius ob defensum Capitolum Capitulinus dictus, sexdecim annorum voluntarium militem se obtulit. Triginta septem militaribus donis a suis ducibus ornatus, viginti tres cicatrices in pectori habuit. Capta Urbe, auctor in Capitolum fugiendi. Quadam nocte clangore anseris excitatus, Gallos ascendentes dejectit. Patronus a civitatibus appellatus, et farre donatus est. Domum etiam in Capitolio publice accepit. Qua superbia elatus, quum a Senatu suppressasse Gallicos thesauros argueretur, et addictos propria manu liberaret, regni affectati suspicione in carcerem conjectus, populi consensu liberatus est. Rursum quum in eadem culpa et gravius perseveraret, et reus factus, et ob conspectum Capitolii ampliatus: alio deinde loco damnatus et de saxo Tarpeio præcipitatus. Domus diruta, bona publicata. Gentilitas ejus Manili cognitus ejuravit, ne quis postea Capitulinus vocaretur. Auctor de Viris Illustribus. In praenomine hujus triplex dissensio apud Historicos. Dionysius T. Manilium Capitolinum vocat. Diodorus A. Manilium. Pierique M. Manilium Capitolinum. Liv. Agellius. Alii. Florus quoque Livii abbreviator lib. iv. ‘Cam obstrictos,’ inquit, ‘sere alieno liberaret, nexos exsolveret, criminis affectati regni damnatus de saxo Tarpeio dejectus est: in cuius notam SC. factum, ne cui de Manilia gente Marco cognomen esset.’ Syllaba co repetita locum corruptil. Recte igitur Siganus praenomen ex Quintiliani lib. iii. reponendum docuit. Quod Livius et Plutarchus in libro τῶν κεφαλαιῶν confirmant: et illud Festi seu Panilli Diaconi lib. xi. de verb. signif. ‘Maniliæ gentis Patriciae decreto ne-mo ex ea Marcus appellatur, quod

M. Manlius, qui Capitolium a Gallis defenderat, cum regum affectasset, damnatus, necatusque est.' Vide T. Livium lib. vi. ab Urbe Condita. Schott. Defensio illa Manlii adversum Gallos Senones incidit in annum Æv. 73; n. 2200 CCCLXIII. Stad. Roma a Gallis capta, cum pugnatum paùlio ante esset ad Alliam flumen, die xv. Kalend. Sextil. *τετράς Σεπτήματος*, ut ait Plutarchus in Camillo. Manlius a Saxo Tarpeio præceps datus est anno vii. post urbem a Gallis receptam. Agellius Nepotem landat auctorem, qui Manlium verberando necatum scripserit. Adjectas mortuo motas, Livius, Sex. Pompeius, Herodes Atticus apud A-gellium, antores sunt: 'alteram publicam; quod cum domus ejus ex populi iussu ob defensam Capitolium in arce fuisse: ubi postea aedes atque officinae Monete; latum ad populum est, ne quis Patricius in arce aut Capitolio habitat: Gentilitiam alteram, ne quis ex ea gente Marci prænomine vocaretur.' Quod ille, qui de Viris illustribus, Plini Secundi titulo circumfertur, scripsit, 'gentilitatem Manlii ejurasse, ne quis postea cognomine Capitolini uteretur,' *ἀντρόποια* est. Constat enim ex Consulatum Annalibus, Capitolinorum cognomina in Manliana deinceps frequentissima fuisse. Stad. Vide Epitoman Livii, vi. Quintilianum III. 7. Val. Maximum vi. 3. Plinium VII. 28. et Plutarchum *ἐν αἰρίσιοις*.

Alexander Magnus Pella ortus, M. Fabio Ambusto, Tito Quintio Capitolino Coss. post Romanam conditam anno trecentesimo, octuagesimo quinto] Atqui multis modis hoc falsum deprehenditur. Quippe convenit inter omnes Alexandrum natum Olympiadis sextas supra centesimam anno primo. Alii secundo volunt. In hoc solum discordia est. Quod tempus convenit anno Urb. conditæ trecentesimo nonagesima septimo, vel octavo, si

Varronis calculum sequatio. Nepos; si quid Solino eredimus, natum Alexandrum scripserat, Consulibus M. Fabio Ambusto et T. Quintio Capitolino. Consules illi fuerunt juxta Livium anno Urbis quadringentesimo primo, hoc est, Olympiadis centesimæ sextæ anno quarto. Sed omnes anno primo aut secundo hujus Olympiadis natum prodidere. Nepoti placuit, ut ex Solino scimus, Romanam conditam esse Olympiadis septimæ anno secundo. Si ex æra Varronianâ, Urbis annus trecentesimus nonagesimus bonus convenit cum Olympiadis sextæ et centesimæ anno secundo; certe secundum æram Nepotianam Urbis trecentesimus nonagesimus septimus in eundem annum Olympiadis congruit. Ergo annus Urbis quadringentesimus primus, juxta Nepotem, cum Olympiadis septimæ primo aut secundo anno pariaverit. Olympiadis vero sextæ et centesimæ annus ultimus, quo natum Alexandrum putavit Nepos, Urbis annus fuerit trecentesimus nonagesimus bonus. An igitur hic numerus hoc loco expungendum? Id nimis longe abit a vestigis scripture veteris omnino librorum. Error potius Solini fuerit, ut in omnibus solemnes ejus sint tales hallucinationes. Natalem Alexandri in consulatqm Fabii Ambusti et Quintil Capitolini contulerat Nepos. Annū Urbis de suo addidit Solinus, quo anno nulli Consules Romæ, sed Tribuni militum Consulari potestate regebant. Quod tempus incident in Olympiadem secundam et centesimam exeuntem. In quod tempus nemo est, qui Alexandri natalem conjecterit. Existimavi aliquando legendum: *post Romanam conditam anno ccclxxxxv.* hoc est, nonagesimo quinto, uno decusse detrito factum ccclxxxv. Hæc est æra Pictoris, quam fortasse hic secutus est Nepos. Octava Olympiade Romanam conditam voluit. Secundum hunc calculum, qui

alii trecentesimus nonagesimus nonus ab Urbe condita, hic Pictori fuit trecentesimus nonagesimus quintus. Sed quis credat Nepotem sententias Pictoris heic adhæsisse, quum disertim Solinus tradat, Nepoti et Lntatio, opinionem Apollodori et Eratosthenis comprobantibus, placere Romanam conditam Olympiadis septima anno secundo? Hoc tantum itaque heic tenendum ex opinione Nepotis, natum Alexandrum, Consulibus M. Fabio Ambusto et T. Quinctio Capitolino. *Salmas.* *M. Fabio Ambusto et T. Quinctio Capitolino Coss.*] Horum consulatus incidit in annum tertium aut ultimum Olympiadis sextæ supra centesimam. Josephus narrat apud omnes in confessu haberit, Alexandrum vivis excessisse Olympiade centesima et decima quarta. Libro 1. contra Appionem: Ἀλέξανδρον δὲ τεθύναι πάντες διολογοῦσι· ἐν τῷ διατοστῆτες περιπατεῖται· Ὁλυμπίαδος. Hegesias tunc Archon erat. Aequo inter omnes constat, anno vite trigesimo tertio eum obiisse. Scribit Arianius occisum esse Philippum sub Pythodemi magistratu, Olympiade undecima et centesima, quo tempore Alexander annorum circiter viginti fuit. Si ab ea Olympiade retro numeres annos viginti, ad sextam centesimam devenies, cuius anno primo natus est Alexander, Elpinice Archonte. Ab eo Prætore ad Hegesiam, sub quo mortem obiit, anni sunt duo et triginta solidi: mortuus itaque anno etatis trigesimo tertio. Atque haec sunt apud omnes διολογούμενα: juxta calculum vero Nepotis minus etiam, quam triginta annos vixerit. A Nepote videtur sumpsisse Agellius lib. xvii. capite, quo exponit, quibus temporibus post Romanam conditam Græci Romanique illustres viri fluerint. In eo capite tradit, Alexandrum natum circa annum Urbis conditæ quadringentesimum. Cornelium Nepotem ibi in Chronicis citat

loco non uno. M. Fabius Ambustas consul fuit iterum cum M. Popilio, anno secundo Olympiadis sexagesima sextæ, circa annum Urbis trecentesimum nonagesimum nonum. Idem Fabius consul tertio fuit cum T. Quinctio Capitolino, anno Urbis, juxta Livium, quadringentesimo primo. Eo ipso anno quidam Annales non Titum Quinctium, sed Popilium consulem, cum Ambusto referebant. Livius: 'Creati Consules ambo Patricii. M. Fabius Ambustus, iii. T. Quinctius. In quibusdam Annalibus, pro T. Quinctio, M. Popilium consullem invenio.' Hoc errorem quibusdam potuerit objicere, in assignando Alexandri natalis anno, qui tertium Fabii Ambusti consulatum pro secundo acciperent, præcipue quum in utroque consulatu collegam illi dent M. Popilium quidam Annales. His adde, quod, juxta Livii et aliorum calculum, Fabius ille secundo factus est consul anno Urbis trecentesimo nonagesimo nono. Ex sera quoque Nepotis, qui duobus annis posterius conditam Urbem statuit, tertius ejusdem Fabii consulatus in annum Urbis trecentesimum nonagesimum nonum cadit. Et fortean Nepos, quum natum Alexandrum in Chronicis dixit, consulatu M. Fabii Ambusti, de secundo ejus consulatu intellexit, quem plerique assignant ad annum secundum Olympiadis centesimæ sextæ. *Salmas.*

Publius Terentius Sciponis Africani et Caii Latii æqualis] Quod contra Fenestellam. Vide eundem locum Dosati, vel, ut alii volunt, Suetonii. *Keuchenius.* Quin potius utroque major natu. Natus enim Terentius, si eidem Donato fides habenda, Cn. Cornelio Lentulo, P. Ælio Pæsto, Coss. anno, ni fallor, 553. post U. C. Mortuus vero Cn. Cornelio Dolabella, M. Fulvio Nobiliore Coss. anno U. C. 595. Scipio vero Africanus minor, natus Appio Claudio Polcro, M. Sem-

prono Tuditano Coss. anno 549. post R. C. Quo tempore Terentius sextum decimum annum agebat. Anno vero tricesimo quinto Andriam docuit; qui est U. C. 588. cum Scipio ageret undevicesimum. Lælius vero Scipionem paulum ætate anteibat, ut ipse in sui nominis Dialogo Ciceronianus: ‘Ut prius,’ inquit, ‘introieram in vitam, sic prius exirem de vita.’ Ubi tamen Terentium familiarem suum vocat Lælius; non, ut quidam falso crediderunt, Cicero, ne majori quidem Africano æqualis, quo moriente Terentius sedecim fere annos natus erat. *Schott.*

EXEMPLORUM LIB. II.

II. A Virgine Vestale] Pro *Vestali*: quia non personam, sed rem significat. Sic Sosipater Carisius lib. I. Gram. *Schott.* Vide Vossium de analog. lib. II. 11.

LIB. V.

Multis in Senatu placuit] Gemina sunt, que in Cicerone I. Offic. leguntur: ubi fidem hosti datam, servandam esse docet: ‘Secundo,’ inquit, ‘Punico bello post Cannensem pugnam, quos decem Hannibal Romanam misit, adstrictos jurejurando, se redituros esse, nisi de redimendis iis, qui capti erant, impetrasset; eos omnes Censores, quoad quisque eorum vixit, cum pejerassent in serariis reliquerunt: nec minus illum, qui jurejurando fraude culpam iniecerat. Cum enim permisso Annibalibus exisset e castris, rediit panlo post, quod se oblitum nescio quid diceret: deinde egressus e castris, jurejurando se solutum putabat: et erat verbis, re non erat. Semper autem in fide quid senseris, non quid dixeris, cogitandum est.’ Hæc ille. *Schott.* Vide super hanc quæstionem Hug. Grotius lib. III. 28. De Jur. Bell. ac Pacis.

Captivorum Romanorum ab Annibale] *Delph. et Var. Clas.* *Nep.*

Hæc Schottus de suo addidit. Nam in Gellio sic legimus: ‘Cornelius Nepos in libro exemplorum quinto, id quoque literis mandavit, multis in senatu placuisse, ut ii, qui redire nollent, datis custodibus,’ &c. Egerat autem in præcedentibus de capti- vis ab Annibale Romanam missis, hac conditione, ut redirent ad se, nisi permutato placeret Senatui. *Bosius.*

[Detectabiles] In editionibus inve- nio *intestabiles*. Quod perinde est. Horatius Sat. II. 2. 181. ‘intestabilis et sacer esto.’ *Idem.*

ILLUSTRUM VIRORUM LIB. II.

III. Subinde] Quo et Brutus et Cæ- lius frequenter usi sunt. *Sosip. Caris.* lib. II. Gramm. *Idem.*

LIB. XV.

Harum partum] Sic Cæsar in Ana- logicis, et Ennius. *Idem Sosipater:* ‘Jamque fere quatuor partum’ pro partium. Quod hodie obtinet. Sic et XII. Philipp. Cicero. Ut Muretus in Ms. Vaticano. Ita *mensum*, pro mensum dicebant. Et sexenta alia. Legendus Vossius de analog. II. 14. Sed Charisii locus aliter interpu- gendum est, quam vulgo legitur. Put- schius edidit: PARTVM. *Cæsar de analogicis*, HARVM PARTVM. *Corne- lius Nepos in illustrum decimo quinto.* Et Ennius, IAMQVE FERE QVATVOR PARTVM. Distingue: PARTVM, *Cæsar de analogicis*, HARVM PARTVM, *Corn. Nepos*, &c. *Bosius.*

LIB. XVI.

A fratre patruel] Rem necessitu- dinis, sed personam, ostendat. Quæ Garisii (ut pleraque illius) mutila sunt et corrupta. *Schott. Bos. Vos- sius.*

INCERTA QUO LIBRO VIRORUM IL-
LUST. POSITA.

Carthago] Urbs dicta per excel- lentiā, ut ante monuimus. Nam

Μῆτρα Phœnicibus Urbe est, Carthaga civitas Hertorum, quam Græci οὐεῦσσαν verterunt. *Hora Carthada et Carthago* idem. Sed illud merum Phœnicium, hoc Punicum, id est, jam depravatum Phœnicibus aliquantum temporis in Africa commoratis. Nam Poeni αἰτόχρημα θύεις. Nec dubium, quia Græcum Καρχηδῶν ab eadem origine sit deductum et inflexum. Quod Siculorum proprium, qui θι mutant in χ. Sic qua *Carthada vel Carthago* Poenis, ipsi dixerunt Καρχηδόνα. Ipsi Africæ vicini hoc nomen Græcis transmiserunt. Falluntur igitur antores plerique Græciæ, qui Καρχηδῶνa conditam scripsere, ἀντὶ Καρχηδόνος τινὲς ἀνθρὸς θύεις. Nam idem nomen Καρχηδῶν et *Carthago*, deflexum a Punico vel Phœnicio *Carthado*. Vide *Magnum Salmasium* in stupendo exercitationum Plinianarum opere.

Antea speciem habuit duplicis oppidi] Unde Virgilins Carthaginem et Byrsam conjunxit, ut urbes vicinas.

Cuius interior pars Byrsa dicebatur] Strabo lib. xvii. Geograph. Καὶ Καρχηδῶν δὲ ἐπὶ Χερρονήσου τινὲς θύραι. μετὰ μάση δὲ πόλιν ἡ ἀκρόπολις, ἡν διάλογον Βόρσαν, δῆρος λικανῶς ὅρθα, κεκλιφ περιουκιμένη. Appellatio illa a corio ducta. Vide Appianum, et Eustathium in Dionysium. Βύρσα enim Græcis corium. *Byrsa* et *Carthago*, ex taurino tergo derivata vocabula. Postea tamen diversa significata accepere. Ut probabile sit, nugari heic Græcos et Latinos autores, ut propemodum in omnibus. *Byrsa* enim בְּרַשְׁתָּא hoc est, munitus locus Poenæ et Orientalibus. Quo nomine etiam Idumæorum metropolis insignita. Unde hodie munita et augusta loca Bursæ vocantur. Quale est Rome Capitolium, Athenis ἀκρόπολις. *Keuchen*. Ceterum illud colligere possumus, *Byrsam*, quæ ἀκρόπολις fuit, a Didone Tyria tantum fuisse conditam; Iarbam postea novo

conditus eam urbem instansasse, et vocasse Καυσίν πόλιν, Punica vel Libya voce, quæ id significaret. Id erat *Carthada* vel *Carthado*. Unde καραθέρα Latinis *Carthago*, Græcis Καρχηδῶν dicta est. Falsa igitur et nugatoria Græcorum opinio, qui a Carchedone Tyria conditam, et inde nominatam scripsere. *Salmasius. Exterior Magalia*] Servius in iv. En. *Magalia*, Afrorum casas, et *Mepalia* idem significare annotat. Vide *Sallustium* et *Featum*. *Carisius Sosipater*: *Magalia*, καλύβαι Ἀφρῶν. *Mepalia*, καλύβαι ἄγρων. Sed utrobique Ἀφρῶν legendum censeo. *Schottus*. נִגְד palea vel pales Syris est agriculta, hinc mapale deductum, proprium agricultorū tugurium. Ergo apud *Carisium* καλύβαι ἄγρων legendum, non, ut *Schottus* censet, utrobique Ἀφρῶν. Hæc ante me vidi doctissimum *Bouchartus*. *Keuchenius*. Festus ‘mapalia,’ Punicas casas interpretatur, Plinius, domus. Cato cohortibus rotundis assimulat, iv. Originam. Quem citat *Servius*. Sic *Mapalia* et *Magalia* eadem. Idem *Servius Magar*, lingua Poenica villa significatione notat. *Salmas*. Unde *Isidorus Magalij*, quasi *Magaria* dicta, dicit. Quippe מִגְרָה, id est, *Magur*, hodie Orientalibus habitationem denotat. Atque hinc *Plautus* in *Poenulo*, ‘Megaria’ dixit. *Bouchartus*.

Vita illustrum] Nisi *Vita* legendum est. Hic locus mire confirmat scripturam vett. librorum in præomio operis de excellentibus viris. *Bosius*.

Proprius Grammatico accessi] Si vulgariter lectionem Diomedis sequimur, hæc Ciceronis, non Nepotis verba fuerint. Sic enim ex editione Putsehii verba Grammatici habent: PROPE, prope me est, ut dicit Cicero in *Pisonem*, PROXIMVS POMPEIVM SEDEBAM. Sed et Datico casu idem Cicero dixit ad *Atticum*, PROPIVE GRAMMATICO ACCESSI. *Nepos* in *Illustr. Salmasi*. PROXIMA CARTHAGINI LOCA.

Sed locus haud dubie corruptus est, nam illa *Proprius Grammatico accessi*, nusquam hodie in epistolis ad Atticum, quod sciam, apparent. Ista vero lib. i. epist. 14. cuius initium: *Vereor, ne putidum sit; legimus: Preximus Pompei sedebam. intellexi hominem moveri: quanquam ibi Lambinus, Simeo Bosius et Jan. Gruterus emendent proxime Pompeium: sed perperam, ut e Diomede colligitur. Sic igitur hunc locum distinguendum censeo: Sed et dativo easu idem Cicero dicit ad Atticum, (subintellige Proximus Pompeio sedebam.) PROPRIVS GRAMMATICO ACCESSI, Nepos in *Lust. Sallust.* PROXIMA, &c. Itaque et Schottus videtur interpunxisse. *Bosius.**

A. Albinus] Forte ex M. Catonis vita, quae et Virorum Illustrium erat, depromptum: nam, quod vulgo circumfertur, pars duntaxat esse videatur. Refert et Plutarchus in Catone, et Apophthegmatis; Cicero in Lucullo, et i. de Finibus. Schott.

Principio] Macrobius primo. Et statim: *si quid in illis libris.* Sed Maerobius non verba, sed sensum verborum Albini retulit. Unde mox pro illis, *Græca oratio nobis alienissima est, posuit, et eloquum Græcum a nobis alienissimum est,* forte, ut melius Græca exprimeret. *Bosius.*

Sum homo Romanus] Nescio cor Schottus omiserit vocem *inquit*, quam in Gellio et Macrobo lego hoc modo, *sum, inquit, homo Romanus.* Idem.

Cum compulsi peccavimus] Macrobius: ‘cum noxam imperio compellentis admisiimus, Te, inquit, oro, quis perpulit, &c. peteres, uti ignoscetur.’ Cetera quæ Gellius subjicit, eodem Macrobo absunt: quia non commemorat, unde haec hanserit. Schottus et Savaro e libro De Catone desumpta putant, cuius supra Nepos meminit. *Bosius.*

DE VITA CICERONIS. LIB. I.

iv. *Errasse videtur]* Vide Franc. Fabric. historiam Ciceronis ad annum XXVI. et XXVII.

Tres et viginti annos natum] Aetatis septimum et vicesimum agebat Cicero cum Roscius defendit, ut Asconius Pedianus, diligens ejus interpres apud Agellium, et Fabius libre XII. 6. auctor est. Schott. Natus Cicero anno U. C. 648. C. Atilie Serrano, Q. Servilio Cæpione Coss. Adolescens contra L. Sullæ dominantis opes pro Sex. Amerino dixit, quem exstat Oratio Off. II. Et primam caussam in Bronto egit, publicam scilicet (nam pro Quintio privatam apud Aquilium Gallum judicem egit) aetatis XXVII. anno U. C. 672. In Oratore, adolescentulum dicit se eam caussam egisse. Vide Fabium Quinctilianum lib. XIII. 6. Dixit et pro Roscio Commodo, anno 777. post Urhem conditam. *Idem.*

Tullius] Neque verba haec Nepotis sunt, neque certum e vita Ciceronis ea perfita esse. Quod posterius Schottus ipse non diffitetur. Sic enim Hieron. cap. 4. epist. ad Pammachium adversus errores Ioan. Hierosolymitanus: ‘Frustra suspicimus Tullium: refert enim Cornelius Nepos, se presente iisdem pene verbis, quibus edita est, eam pro Cornelio seditione defensionem peroratam.’ *Bosius.*

Me præsente] ‘Refert enim Cornelius Nepos se præsente.’ Ita Hieron. Schott.

Pro Cornelio seditione Tribune] De hac ipse in Hortensio: qui liber scriptus erat de laudibus Philosophia apud Lactantium lib. vi. 2. ‘Malo vel unum parvum de Officio libellum, quam longam orationem pro seditione homine Cornelio.’ Longam vocat, quia viginti amplius folia implere potuit. Vide Asconium. Plinius Epist. lib. I. 29. in hunc grandem li-

brum, omnia quæ per dies quatuor latius dixerat, coartasse dicit Ciceronem, Nepos vero iidem, quibus edita est verbis, peroratam. Quæ pugnare videntur. Meminit ejus Orationis, præter Fortunatianum et Maronianus Capella in Rhetor. uterque ille, Pro Cornelio Majestatis vocat. Hic, in oratione, inquit, Pro Cornelio, primo refutata sunt crimina, quæ secuta sunt Tribunatum: post ad ipsum Tribunatum recursus est factus, quæ dispositio artificialis, ut diximus, nominatur. Secundam etiam pro C. Cornelio, a Pediano, ubi de illius seditione Tribunatu, aliisque laudari video. Schott.

EPIST. AD CICERON. LIB. I.

v. *Magistrum esse potem vitæ Philosophiam*] Alludere videtur ad locum Ciceronis Nepos, qui exstat in Tusculanis Quæstionibus: 'O vita Philosophia dux: o virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum: quid non modo nos, sed omnino vita hominum sine te esse potuisse?' Et mox: 'Tu inventrix legum, tu magistra morum et disciplinæ fuisti.' Lib. II. 'In eo magistra vitæ tot secula permaneret Philosophia.' Schott.

Beataque vita perfectricem] Vide Arnobium lib. II. adversus gentes. Qui 'fermentum quoddam vitæ' vocat ejus cognitionem. Hierocles in Pythagoram: Φιλοσοφία ἐστὶν ἡνῆς θεραπείης κάταροις, καὶ τελεύτης. κάταρσις μὲν, ἀπὸ τῆς ὀλυκῆς ἀλογίας καὶ τοῦ θυητοειδοῦς σώματος. τελεύτης δὲ τῆς οἰκείας εὐχωτας ἀνάτηψις, τρὸς τὴν θελατούσιν ἐκαρδύοντα. Keuchen.

Eosdem in omnium libidinum cupiditatibus vivere] In eandem sententiam Cicero ipse, seu quisquis alius inducitur in Hortensio; in quo de universalis Philosophia, quantopere et exceptanda et colenda esset: 'præcipiunt hoc isti, et facit nemo.' Schott. *Lege quæ ad Pomponium notabamus.*

CICERON. EPIST. AD CORNEL. NEP.
EPIST. LIB. II.

Itaque nostri] Adeo carum Nepotem Cicero habuit, ut jocoseria cum illo præ cæteris lib. nter communiceat. Vide Epist. ad Attic. lib. XVI. 5. Ciceronem vero natura dicacem fuisse, et jocularibus, quæ et dentibus non carerent, mirifice delectatum, ex jocis lib. II. de Oratore discas. Macrobius etiam Consularem scurram ab inimicis, ut a Vatinio, audiisse, et a L. Papirio Pæto, scurram velitem appellatum, adfirmat Saturmal. lib. IX. 1. Schott.

Dicteria] Nescio in quibus libris Schottus hanc vocem invenerit. Nam in optimis edd. heic et toto isthuc capite dicta excusum video. Idque recte. Uno tamen loco Pontanus e Ms. Cod. dicteria reponi voluit. Bo-sius.

AD EUNDREM EX LIB. INCERT.

Aggrederer donis] Passive dixit, ἀνθρεπτῶ, inquit Priscianus de signif. vel gener. Verbor. *Idem.*

Aspernatur] Passive dixit, ἀκουθετεῖται. Idem Cicero ex *Economico* Xenophontis: 'Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur, passive ἀκουθετεῖται. Vide id genus innumera apud Priscian. lib. XIII. Schott.

Quis sententiis aut acutior, aut cre-brior] Idem Cicero ad Brutum, Oratores enumerans, negat se videre, cui Cæsar debeat cedere. Et Atticus ibidem judicabat, illum omnium fere oratorum Latine loqui elegantissime; scripsisse et de analogia ad M. Tullium; verborumque delectum, originem esse eloquentiæ, dicere solitum. Sed de his multi multa. *Idem.* Vide Tacitum in Dialogo de Oratore.

Nulla potuit esse felicitas] De hac ipsa Cæsaris felicitate Cicero Philipica II. 'Cæsar Alexandriam se re-cipit, felix, ut siquidem videbatur:

mea autem sententia, qui reipublicæ sit infelix, felix esse nemo potest.' Ut Nero Cæsar, et Sylla, quamvis huic Felicis cognomen datum: Vide ad Attic. lib. vii. Schott.

Camillus exulans] Valer. Maximus lib. v. 3. 'Virium Romanarum et incrementum lætissimum, et tutela certissima Furius Camillus, in Urbe in columitatem suam tueri non valuit; cuius ipse salutem stabilierat, felicitatem auferat.' Quippe qui Capenates et Phaliscos, et quod omnium maximum, Urbem Veios x. annis obsessam adjecerat imperio. Vide Livium, Plutarchum, Agellium. A L. Apuleio Trib. plebis in exilium ejectus est. Cuius post alios Seneca menit v. de Beneficiis. Keuch.

Id quod cupierat] Regnum affectasse Manlium, servato Capitolio, supra dictum. Teates Agellius et Cicero Phil. ii.

Quidam veterum] De periculis agit, in quæ vocari plerumque Historici solent. Ejus rei fuerunt Cremutius Cordus apud Dionem et Tacitum, Junius Rusticus apud Suetonium, Hermogenes et Metius Pomposianus apud eundem. Schottus.

Formidantes ea, quæ scriptoribus] Ingens audacia Schotti! Quippe non solum pro Ciceronianis venditat, quæ Ciceronis non esse facile omnes perspiciunt, qui purissimi scriptoris aurum ab Ammiani luto norunt discernere; sed etiam pluscula de suo inse- ruit. Ammianus enim postquam dixisset sibi usque ad confinia proploris memoriae progresso fuisse propositum referre a notioribus pedem, ut pericula veritati sœpe contigua et intempestivos censores declinaret; solum ista subjicit: 'Hæc quidam veterum formidantes, cognitiones actuum va- riorum stylis uberibus explicatas non edidere superstites, ut in quadam ad Corn. Nepotem epistola Tullius quo- que testis reverendus adfirmat.' Bo- sius.

Infelices esse] Hæc Ciceronis qui- dem esse ex Ammiano patet, qui 'sententiam Tullianam' vocat; sed ex Epistolis ad Nepotem desumpta non ait. *Bos.* Suspicio, vel ab ipso Marcellino conformatum hoc ex su- perioribus; vel sane ex eadem Cice- ronis epistola desumptum; loci affi- nitate persuasus, quod in eodem ipso xxvi. Marcellini repererim utrum- que, hoc extremo libro, illud non procul ab initio. In qua quidem re integrum est cuique a me dissentire. Non dissimile illud, quod D. Augus- tin. lib. v. Civit. Dei, cap. 27. laudat: 'O miserum, cui peccare licebat!' Quod de C. Cinna ait Cicero Tuscul. v. Et in Hortensio apud eundem Augustin. lib. xiii. cap. 5. de Trinit. 'Velle, quod non deceat, miseri- um: nec tam miserum est, non adipisci, quod velis, quam adipisci velle, quod non oporteat. Plus enim mali pravitas voluntatis adfert, quam for- tuna cuiquam boni.' Schott.

IDEM AD ATTICUM DE NEPOTE.

Nepotis epistolam] Homeri locum respexit, ut fere in his epistolis, cum ad amicissimum familiarissime scri- beret. Versus Homeri est: Τὸν δα- λανὸν μετ' ἀμύνοντα Πηλέωνα. Ex- plicavit vero acute, ut omnia, doctissi- mus Turnebus Advers. lib. ix. 22. Schott. Vide etiam Schoppium in Pa- radoxis literaris Epist. 5.

Male narras de Nepotis filio, valde me hercule moveor, et moleste fero. Ne- scieram omnino esse istum puerum] Epist. 14. De Cornelii filio nihil dum reperi. Quare valde ambigo, sitne hic cognationis nomen Nepos, vel Cæcilii alicujus Metelli cognomen, Schott. Nepotis mentio fit etiam lib. ii. Non dubito, hæc ad eundem Nepotem pertinere, ad quem præce- dens locus: non antem ad Cæcilium aliquem, ut Schotto in mentem venit. *Bosius.*

CORNEL. NEP. FRAGMENTA,
Incerta partim quo libro posita, partim quibus verbis concepta.

VI. C. Lælium] Qui inter Oratores a Velleio numeratur. De illo passim Seneca, et Cicero pro Archia.

Puteolanus] Vide, quæ Fr. Schottus in Urbis Roma admirandis disseruit ad Card. Bellarminum.

Cal. Martii] Quæ Matronalia dicebantur. Horatii Scholiastes in Od. III. 8. Hinc Martialis easdem ‘Saturnalia muliebria’ vocat, et Juvenalis, Kalendas Martias ‘femineas.’ Adi Festum et Tibullum lib. III. et IV.

Temporius ut discumberet] Sic editi omnes. Schottus tamen maluit *temporius*, ut apud Plautum *temperi*; nulla necessitate. Est enim a tempore comparativus, ac ita apud Columellam, Ovidium, et in Glossis quoque veteribus scriptum reperitur. *Bosius*.

L. Otacilius Pilitus] Qui primum ostiarius veteri more in catena fuit: ut ibidem Suetonius testatur, apud quem longe aliter hæc omnia leguntur.

Primus omnium libertinorum] Sic Terentius, ‘Servum hominem caussas orare leges non sinunt.’ *Schott*.

Literatos vulgo appellari ait eos, qui aliquid diligenter et acute scienterque possint aut dicere aut scribere] Iterum aliqua desunt. Sic enim Suetonius: ‘Corn. Neps in libello, quo distinguit literatum ab erudito, literatos vulgo quidem appellari ait eos, qui aliquid diligenter,’ &c. Ubi Schottus putabat legendum, *libello quodam distinguit*: ac mendum e compendio literarum natum. Nec enim titulum libri, inquit, tueri ea ἐπιγραφὴ potest: ‘Liber quo distinguitur literatus ab erudito.’ Sed non recordatus est Vir doctissimus, plane eodem modo Plutarchum inscripsisse suorum unum; τῶς ἀν τις διακρίνει τὸν κόλακα τοῦ φίλον. Ut taceam similes aliorum inscriptiones. Addit Suetonius: ‘eos-

dem literatos vocitatos.’ Quæ, si recepta lectio vera est, pariter a Nepote, eoque superioribus addenda sunt. Sed recte observatum Schotto, haec ad sequentia pertinere. Vide eum Obs. human. III. 14. *Bosius*. Ad intelligendam vero, quam inter Literatos et Grammaticos exequitur discrepantiam, dignabor ascribere verba Vossii. Γράμματα, inquit, et literæ, nunc prima notant elementa, ut cum literarum alias dicimus esse vocales, alias consonantes: nunc vero sumuntur pro literarum studiis, ut in veteri Senario: Διπλοὺν δράσιν οἱ μαθήτες γράμματα. Quomodo item Tullius literas dividit in vulgares, et interiores sive reconditas: ita et γράμματα, quæ ἀπὸ τῶν γράμμάτων dicta, nunc legendi, scribendique, vel bene loquendi artem designat; nunc vero præter eam, historiarum ac fabularum notitiam comprehendit: quandoque etiam plurium artium et multarum rerum scientiam et efflorescentem inde facultatem enarrandi scriptores, et judicandi de eorum scriptis, locisque corruptis. Atque hoc pacto cum sententia nostra conciliari posse arbitror opinionem veterum, qui late adeo Grammaticen extendunt, ut non una sit scientia, sed scientiarum cinnus. Hoc sine dubio argumentum fuit Telephi Grammatici libro eo, quo ostendit, πόσα χρή εἰδέναι γράμματα, teste Suida. A varia qui scientia commendarentur, appellabantur πολυτελεῖς. Ut Alexander Cornelius: item Apion Alexandrinus, contra quem Flavius Josephus scripsit. Dicti quoque φιλολόγοι, ut Eratosthenes et Atteius: de quibus c. 10. Etiam dicebantur πολυμαθεῖς. Studiumque ipsum nominatum πολυμάθεια. Hæc Incomparabilis Vossius.

Proprie sic appellandos Poëtarum interpres] Unde Seneca Epist. LXXXVIII. ‘Grammaticus,’ inquit, ‘circa curam sermonis versatur; et si latius evagari vult, circa Historias. Jam ut longissime fines suos profe-

rat, circa carmina.' Et Quintilianus, lib. II. 1. 'Grammatice, quam in Latinum transferentes, literatram vocaverunt, tenuis a fonte, nesciuntur Poëtarum historicorumque viribus, pleno jam satis alveo fluit.' *Keuchen.*

Qui a Græcis Grammatici nominentur] Tria genera Grammaticorum: alii τεχνικοί, alii λοροποιοί, tertium genus κριτικοί vocantur. Τεχνικοί elementa et primores literas docent. Item partes orationis, structuram verborum, et similia. Eos Græci γραμματικούς potius, quam γραμματικούς; et Latini literatores, non literatos vocant. Historici fluminum, montium, regionum nominibus occupati sunt: abstrusas historias, aut μυθολογίας, aut τοπογραφίας θεωρογυμνά exponunt, genealogias Deorum ac personam herorum diligenter rimantur. Nobilioreis his Critici, qui tanquam censores quidam, et veterum librorum Senatum legere possunt, et nos probos tribu movere: quique παρεγγεγραμμένα, μυθολογία, τοδεσσόντα, et similia decuppare, ut eorum verbo utar, solent. Joseph. Soniger.

*VII. Præter Physicos] Qui, postquam dubitatum fuerat, terrane ulteriora an Oceanus occuparet; terram tandem claudi Oceano deprehenderant. Vide Aristotel. de Generat. et Corrupt. II. Sed probabile est, Melam de Physicis loqui, qui naturales historias conscripsérunt. Qualia Plinius, cuius verba lib. II. 68. 'Est igitur,' inquit, 'in toto suo globo tellus medio ambitu procincta, circumfluo mari. Nec argumentis hoc investigandum, sed jam experimentis cognitum.' Idem sequenti capite ostendit, regum eura septentrionis oram magna parte navigatam: nec verisimile esse illuc maria deficere, ubi tanta humoris vis superet. *Keuchen.**

Homerumque] Cuius in hac fide non exigua autoritas. Quippe qui Philosophie magnus author, ut ex Quintiliano scimus. Ob ambitum autem

undarum parentes vocavit, quemadmodum ex illo Virgilius. Unde et illud: 'Ἐξ ὅπερ πάντες ποταμοί, καὶ πᾶσα θάλασσα, Καὶ πᾶσαι χρήναι, καὶ φρεστὰ μαρτὰ πάντας. Addo Dionysium περιηγήτην, qui in principio sui operis: Μήνοςαι Ὀκεανοῖ βαθυρρόδον· τὸ γὰρ ἐκεῖνο Πάσσα χθὲν, ἀπε τῆς τῆς αἰώνος, ἐστεφάνωται. Vide in Commentariis Eustathium. Cæterum difficultas circumnavigandi ex caussis et natura locorum orta est, ut adstruit Albertus cap. 8. Nec fidem adhibet Herodotus quarta Musa: τὸν δὲ Ὀκεανὸν λόγῳ μὲν λέγουσι ἀπὸ ἡλίου ἀντολῶν ἀρέμαντον γῆν περὶ πάσαν φέαν. Quod etiam contra Ciceronem et Macrobius sententiam, qui Ante eorum et Antipodum terras interfluente Oceano circumcirca separari putarunt. *Keuchen.*

*Testem autem rei Q. Metellum Celerem adjicit] Verba Plinii lib. II. sub finem cap. 67. 'Nepos de Septentriōnali cirenitu tradit, Q. Metello Celeri, C. Afrani in Consulatu collegae, sed tum Gallia proconsuli, Indos a Rege Suevorum dono datos, qui ex India commercii cassa navigantes, tempestatibus essent in Germaniam abrepti.' Strabo lib. XI. Herodote in Melpomene, Heraclidi Pontico, Posidonio, eadem Cornelio Nepoti narrantibus, non credit quosdam ab India ad Gades usque et Germanie littora navigasse. Schott. De Oceani navigatione lege Senecam I. Suasor. Ambros. III. Hexaēm. Olim etiam instaurata per Portugallias reges navigatione totus circuitus ejus innuit. De Hannone vide Melam III. 19. *Keuchen.**

Ex Indicis æquoribus abreptis] Brevis haec Plinius, e quo, sicut alia quædam indidem memorata, hausit Martianus Capella lib. VI. Satyr. cap. De rotunditate terræ; sed locus corruptus est, ut etiam Schotto observat. Grotius: 'Idem Cornelius post captos Indos per Germaniam naviga-

vit.' Schottus emendabat: *Idem Cornelius post: Capto Indos per Germaniam navigasse.* Sed hoc paullo durius. Malim: *Idem Cornelius posuit, captos Indos per Germaniam navigantes.* Bosius. Sed hoc durissimum.

Largitudo] Verba Charisii: 'Largitudo nusquam invenitur, nisi apud Nepotem.' *Bosius.*

Eudoxus quidam] Verba ipsa sunt Pomponii Melæ, lib. III. cap. 10. Eudoxum autem ætate Nepotis fuisse non dicit Mela, nec verum est. Obiit Nepos Augusti principatu; ut ipse Plinius alicubi asserit. Etsi enim haud plus quam quadraginta circiter anni ab excessu Lathuri ad initium Augusti intersint, haud dici tamen potest, Cornelium vixisse ætate Eudoxi. Nam quum hic fugit ex Ægypto, aut puer, aut nondum natus erat Nepos. *Salmas.*

Lathyrum regem] *Lathyrus* pro *Lathurus* perperam in libris Plinii ac Melæ scribitur. Ut *Thyrii* pro *Thurii*, qui sunt Θούριοι, et *Thyle* pro *Thule*, quum sit Θώλη. Græcis enim Λάθυρος vocatur, non Λάθυρος. Et frustra est Vir doctus, qui hunc regem Λάθυρον a leguminis genere ita dictum putavit, ut *Ciceronem* a cicere. Strabo, Clemens Alexandrinus, Eusebius, et omnes Græci Λάθυρον nominant. Θούρος significat cum impetu violentum: *Aa* particula auget significacionem: Inde Λάθυρος, maxime violentus. Forte etiam ita appellatus, quod in Venerem concitatus esset. Nam θούρης est ἀφροδισιαστής, et θούρα, καταφέρης, δρεκτικῶς ἔχουσα. Θούρης, λαγῆς. Hesychius. Hoc verius. Idem Plinius libro VI. 30. 'Ptolemæum Lathyrum' appellat, qui *Lathurus* scribendus est. *Salmasius.*

Ab Arabico sinu egressus, Gades usque proiectus est] Transito promontorio Bonæ spei, sine quo sinu Arabicō (qui alias rubrum mare dicitur) excendens, Gades pervenire non potuit. Pontanus II. Discussion. Histor. Vide

Hornium de Orig. Gentium Americanar. lib. II. 5. Schefferum de Milit. navali Veterum, lib. I. 1. Certum quidem est, a Gadibus in Arabiam olim navigatum fuisse, et contra; non tamen ea navigatio vulgata fuit et trita. Et sane hodie navigabile est, et ante Jubam etiam creditum, traditumque. Sed explorata ejus navigatione eo tempore fuit, tantum abeat, ut verum sit Jubam et spatiorum modos meminisse, et stationum loca addidisse, qui in eo cursu adiri solebant. Auctor Peripli maris Erythraei qui recentior Juba, fatetur quidem Oceanum Indicum ad Occidentem regyrrare, et unum fieri cum Hesperio mari, sed nondum exquisita illa maria navigantibus, et comperta esse. De Emporiis Azanii maris loquitur, quod in terras irrumpit per freta Arabicæ sinus, et Persici: δέ μερὰ τὸς τόπους Ὀάξεως ἀνερεύνητος ἀνεί τὴν δύσιν ἀναδεύσεται καὶ τοῖς ἀπειστραμμένοις μέρεσι τῆς Αἴθιοντος, καὶ Λιβύης, καὶ Ἀφρικῆς κατὰ τὸν υπὸ ταρκτείνων εἰς τὴν ἐστέριον συμπλογεὶ θάλασσαν. *Salmas.*

Gades] Hæc insula est, vel Urbs potius circumflua et interama Tarrætessos, duobus Bætis annis ostiis et mari concepta, quam Gadir Tyrii nominarunt. Syriacum esse, notum est γῆς. Hesych. Γάδειρα τὰ περιφράγματα Φούρκες. Avienus: 'Pœnus namque locum Gadir vocat undique septum.' Diversa utique ab illa insula, quæ in capite est Bætica, quam Latini Gadium, Græci Γαδεῖρων indigitarunt. Quod idem Salmasius ad Solinum suum notavit. Vide etiam Casaubonum ad Strabonem.

Ab Heneto Paphlagones] Nam Ἐπερότι Veneti, ut oluos vinum, et similia. Idem itaque nomen, ea re creditum putabat Nepos, hos ab illis ortos. Nihil verius. De populis igitur Ἐπερότι intelligebat Nepos, non de vico Heneto. Eos in Paphlagonia vel propè Paphlagoniam incoluisse volebant veteres. Horum meminit Homerus:

Παφλαγίων δ' ἡγέτοι Πιλαιμένεος λόγους
κῆρ, Ἐξ Ἐρετῶν, θεος ἡμένων, γέρος ἀγρο-
τερῶν. Qnia nullum Euetorum ves-
tigium in Paphlagonia sequentibus
ævis exstitit, ideo quæsivere Gram-
matici ac Geographi, quinam illi es-
sent 'Everei Homerici. Οὐ γὰρ δέκανος
θαλασσοῖς φασι νῦν, inquit Strabo, 'Evereis ἐν
Παφλαγονίᾳ. Zenodotus scribebat apud Poëtam δὲ 'Evereis, ut de Amiso
intelligeretur, quæ olim 'Evereis voca-
batur. Alii vicum hoc nomine in
Paphlagonia ostendi aiebant, decem
achænias ab Amastri disiitum. Atqui non nimis celebris ille vicus in Pa-
phlagonia, ut eo insignis hæc dici
possit. Præterea non ex illo vico
transvectos Venetos Italiam certum
est, sed ex populis Enetis, qui post
Trojan captam, quum diu deerrass-
sent, tandem in Italiam devenerunt,
et Venetiam regioni ac populis
nomen dederunt. In confessu apud
omnes esse tradit Strabo, 'Evereis no-
biliissimam ac præcipuam Paphlago-
niæ fuisse gentem. Eum vide l. XII.
Salmas.

Ubi minimum? Ms. Cod. Chifleti:
ubi minus. Bos.

Melpum? Sunt qui putent esse Me-
leium municipium nobile et ditissi-
mum: estque in Orbiis, de quibus
multa Zanchius ad P. Betulium, et
G. Merula Antiquit. Gallie Cisalpi-
nae, lib. i. 9. Schott.

Quo Camillus Veios? De die non-
dum in Fastis aut diariis compéri:
annus est in iis Tabulis marmoreis,
quo de Veientibus Dictator primum
triumphavit, A. U. C. 857. Livius
lib. v. et rursum Plinius lib. XXXII.
7. Plutarchus Camillo. Valerius IV,
1. Diodor. Flor. Eutrop. Auctor de
Viris Illustr. *Idem.*

Aquileiam? Quam a fontibus aqua-
rum perennibus dictam volunt. Con-
dita est a Romanis contra Barbaros,
Urbs tam augusta quondam, ut al-
tera Roma diceretur. Hodie ad so-

litidinem propemodum perduta,
Venetis paret.

*Eidemque istro ex adverso Padi fau-
ces?* Strabo lib. i. scribit Eratosthe-
nem, et ante eum multos in illa fuisse
ignorantia, ut fluvium ab Danubio
derivatum in Adriaticum juxta Istros
egredi tradiderint; unde et Iasonis
e Ponto in Adriaticum transitus lo-
cum habuerit historiæ. Hos Plinius
ac Mela secuti pari ignorantia nœvo
notantur. *Kesch.*

Plerique dixerunt false? Aristoteles,
De Hist. Anim. VIII. et *τηρηθεὶς ταῦτα*
δικαιούμενα. Strabo lib. VII. Apollonius
Rhodius et Mela lib. II. quos
miror omnes cum Nepote falsitatis
argui. *Schott.*

Padi accola? Unde Catullo epigram.
I. Italus; Ausonio autem, epist. XXIV.
Gallus vocatur. Nempe quia Italia
Transpadana diceretur Gallia Toga-
ta. De urbe patria quicquam se ha-
bere comperti, negat Elias Vinetus
in Ausonium Idyll. VII. At Ver-
onensem fuisse, in Leandri Alberti
Italia lego, ut et Cosmographia P.
Merulæ. Natus fuit in Hostilia: qui
Veronens. vicius. *Vossius.*

VIII. *Alpes in longitudine?* Mela lib.
II. 'Alpes ipsæ, ab iis littoribus longe
lateque diffuse, primo ad Septen-
trionem magno gradu excurrunt, de-
inde ubi Germaniam attigerunt, ver-
so impetu in Orientem abeunt, direp-
tisque populis immanibus, usque in
Thraciam penetrant.'

Vicies semel centena quinquaginta M.]
Cod. Toletanus: *vicies semel M. ut*
auctor est Varro, et fere veteres semel
quinquaginta. *Nepos Cornelius CCC. M.*
L. adiicit. Schott.

Portentosa Græcia mendacia? 'Et
quicquid Græcia mendax Audet in
historia.' Juvenalis Sat. X. *Idem.*

De hortis Hesperidum? Hesperides
Nymphæ sunt, quibus horti illi tribu-
untur. In Cyrenica 'Eoweples' urbis
nomen, quæ et 'Eoweples' et 'Eowegis'.

Nibil vanius et mendacius His fabulis, quæ Hesperidas nymphas et eorum hortos prodidere. Fabularum porro auctores, Hesperidas illas, quæ malæ aurea habuerunt, sed custode draconæ, circa oceanum collocant. Apollodorus : τοῦτα δὲ τὸν εὐχετήριον, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Ἀτλαντοῖς τῷ Τηρεφόροις. Hesiodus ultra Oceanum ponit. Non dubito tamen fuisse et ex Græcis auctores, qui nominis errore inducti, quod urbs Ἐσερίδες in Pentapolitana Libya vocaretur, eo transtulerint et Hesperidam hortos. Ptolemæus in Cyrenaica et Pentapolitana memorat Ἐσερίδες κήρους, quos tamen diversos statuit ab urbe Berenice; quam Ἐσερίδες dictam autem. Scylax Caryandæus in Pentapolitana urbis et portas Ἐσερίδες meminit. Haud longe ab Hesperidibus urbe κήρους Ἐσερίδες ponit idem Scylax, omni genere arborum refertas. Hortos Hesperidum major pars in Mauritania statuit ad Oceanum, circa Lixon. Allii etiam circa Atlantem Mauritania montem. Nam Hesperidas quidam Hesperi filias faciunt; quidam Atlantiæ ex Hesperide uxore. Servius : 'Quidam tamen hos hortos circa Syrites positos tradunt.' Nec diversæ sunt opiniones, ut velle videtur Servius. Errorem, ut dixi, fecit vox Ἐσερίδες, quo nomine appellata est Pentapolitana Libyæ civitas. Inde horti urbi vicini dicti Ἐσερίδεων, et confusi cum hortis fabulosarum Hesperidum, qui ad Oceanum. Salmas.

Prævalidam hanc urbem] Lixon: Nam de Cerne mox lib. vi. 20. Carthagini quoque objacere sup. Plinius: 'A Claudio Cæsare colonia facta Lixon: vel fabulosissime ab antiquis narrata. Ibi regia Antæi, certatamente cum Hercule, et Hesperidum horti. Affunditur autem huic aëstrinariæ e mari, flexuoso meatu, in quo Dracenis custodiam instar fuisse nunc interpretantur.' Schottus.

Ex adverso ejus silam] Statim: 'ex adverso maxime Carthaginis,' id est, e regione, vel, ex opposito maxime Carthaginis: ubi τὸ μέγιστον nominaliter sumptum malum, quam adversialiter. Poëta dixit, Carthago Italiam contra τὸν ἀναστροφὴν, eadem notione, qua Latini exadversus usurpant, vel exadversum. Keuchen.

Ab Tingi] Nimirum Mauritania. Alia est Τίγη Καισάρειa apud Ptolemaeum, quæ Tingi altera; ut 'altera Pergama,' 'altera Salamis' de Cypri Salamine. Lege Pomponium Melam lib. i. Keuch.

Cornel. Nepos CLM.] Duo Plinii MSS. CCLM. numerant. Schott. Bos.

Abesse prodiit Cernen] Quod idem est spatium, et pene idem situs. Desita Cernen insula debitatum ostendit Eustathius ad Dionysium: Καὶ ἡ θάλαττα δὲ αἰτρῆς διαφορέσται. οἱ μὲν γὰρ ἀνατολικῆς αἰτρῆς ὑποθέσσαι, ἦσαν καὶ Λυκόφραν ἐμφαίνει, οἱ δὲ δυτικῆς. Sane Lycophron ex insula Cerne oriri facit Auroram: Τάναρος δὲ κατέρρει τῆς Κέρυνης πέλας Λιτοῦσαν. His versibus Κέρυνη ibi collocat, ubi omnes alii veteres, χρυσῆν, δε τὴν αἰτρῶν τὴν χρυσὴν αἰτρήν. Hæc Cerne Lycophronis licet ad Orientem sit, non potest eadem esse cum Menethiadi. Sed non minus nugatur Lycophron cabile Solis in Cerne insula locando, quam Mimmermus, qui in Colchis constituit: Αἴγαρο πόλις, τόποι δὲ δεκάτοις Ἀκτῖνες χρυσέρει κείσσαι δὲ θαλάσσην. Omnes alii Scriptores Cernen in occidentali Oceano metantur. Quod etiam Strabo ostendit, licet Cernen inter loca numeret, que tunc non cognoscerentur, et Eratosthenem eo nomine reprehendat, quod fabulosis habeat fidem: πεντάτευκον δὲ καὶ τερτίου ἔως στηλῶν Ἡρακλεῖαν πολλοῦ μωάθεσι, Κέρυνη τε τῆςσον καὶ ἄλλους τόπους ἐνομάζειν τοὺς μηδαμοῦ τοὺς δεκατριάδες. Ergo Cerne extra Columnas Herculia in Oceano Atlantico, quam Polybius gravis auctor etiam agnoscit. Plinius

inter insulas *Aethiopias* et hunc locum dat: ‘Cerne nominatur insula aduersa *Aethiopias*, cuius neque magnitudo, neque intervallum a continente constat.’ Ita haec legenda, non ut est vulgo: *Contra sinum Persicum Cerne insula nominatur*. Nam verba illa, *Contra sinum Persicum*, ad praecedentem clausulam pertinent; ut jam alii animadversum. Occidentalis Cerne *Aethiopias* aduersa non est; sed *Hesperiae*. Terminus ejus statuitur navigationis *Phoenicum*, qui non navigabant in eam a rubro mari: qui enim id pote, nondum comperta Meridiani maris navigatione? sed per Gades Oceanum illum ingrediebantur, qui etiam in ora illa multa oppida condiderunt. *Salmas.*

Qui divi Augusti principatu obiit?] Vide D. Hieronymum in Chronicō Eusebiano, qui resert illum ad annum Augusti quartum.

Violacea purpura] De variis purpura generibus post Cælium, Bayfium, alias, accurate Salmasius in notis ad Tertullianum de Pallio, et Octav. Ferrarius de Re Vestiaria, præcipue lib. II. 7. qui videri poterunt. *Bosius.*

Improbatur] Sic Ms. Vulgati, improbabatur. Quod video summos viros non improbase. Mox edit. Dalechamp. *qua purpura quis non jam, inquit, triclinaria facit?* nec aliter laudant viri docti, qui de purpura tractarunt. Triclinaria Salmasius ait esse accubitalia, quibus accubita vel lecti tricliniares sternuntur. Not. ad Tertullianum p. 175. *Idem.*

Quis non, inquit, triclinaria facit?] Addit de suo Plinius: ‘Spinther ædilis fuit U. C. anno septingentesimo, Cicerone Cos. Dibapha tunc dicebatur, quæ bis tincta esset, veluti magnifico impendio; qualiter nunc omnes pœne commodiore purpura tinguntur.’ Hæc postrema Plinio ab aliquo adjecta asserere auderem, nisi in Ms. Toletano antiquiss. reperissem. In Consulatu vero M. Tullii nimis rotun-

dus numerus est, qui est in Fastis Capitolinis extra controversiam annus 690. post U. C. Collega C. Antonio: P. vero Cornelius Lentulus Spinther, Ciceronis imprimis studiosus, Cos. post fuit, anno 696. cum Q. Cæcilio Metello Nepote. Schottus. Triclinaria sunt accubitalia, quibus accubita vel lecti tricliniares sternuntur. Nec de purpura tantum illa, sed etiam auro clavata, at et mantelia, quibus mensa sternebatur, et mappæ. Aureorum et auratorum mantelliorum: mentio multis locis apud Histeriæ Augusta Scriptores. Stragula quoque vestis, qua cubiculares lecti in sternebantur, auro et purpura depingi solebat. Apuleius lib. x. ‘Sed et stragula ueste auro et murice Tyrio depicta probe consternunt.’ Nec minus tricliniaris et accubitalia. Babyloniorum περιπτρομάτων præcipue usus in sternendis accubitis, quæ auro et purpura pieta fuisse, nemo nescit. Inde ‘Babylonicum aureum plumatum’ Publio Syro dicitur. Glossa, *Babylonicum*, φῦλη πολύποτος. Salmasius ad Tertull. Pallium. *Kuchen.*

IX. Νέων δὲ Κορηλίος] Vide Plut. in libello, Εἰ πρεσβυτέρη ταλπετέον. Crudelissimum autem Hannibalem vocat Livius lib. xxvii. Valerius lib. v. 1. in fine. Silius Ital. lib. xii. Orosius lib. iv. 18. Aurelius Victor de Viris Illustribus: ‘Marcellus quinques Consul, insidiis Hannibalis deceptus, et magnifice sepultus. Osse Romam remissa, a prædonibus intercepta perierunt.’ Quis scit an haec ad librum Exemploram v. ubi et Hannibalis mentio sit, pertineant? Schott.

Διαφθαρίττα] Sequitur apud Plinianum in Lucullo: Τὰ δὲ φέρεται δοθῆναι μὲν ἀνταρέστο μᾶλλον δὲ Καλλισθένης τὸν αὐτοῦ τοιαύτην ἔχει δοκούντα τὴν δύναμιν. ἐκοτήσαι δὲ καὶ παταλίου τὸν λογοτύπον, θοτόν, ἐτι. ζώντες αὐτοῦ, τὴν οὐσίαν διοικεῖ τὸν ἀδελφόν. Quæ prioribus addi debuere: nam paſſiter

a Nepote desumpta sunt. *Bosius.*

Tὸ παρδογον τῆς τελευτῆς] In editione Parisiensi Jo. Rualdi, qua utor, excusum invenio, τὸ παρδ. τῆς τελευτῆς, nec variant MSS. *Idem.*

Οβαλέριον Μάξιμον] Cod. Vulcobiensis, *Οβαλέριον.* Alius, *Οβερόβριον.* Quod an reponi debeat, dispiciant Criticorum filii. Viri docti censem, Plutarchum ad ea respexisse, quæ Val. Maximus v. 1. ext. 6. de Marcelli funere retulit. Sed ea pauciora sunt, quam ut a Plutarcho heic laudata videri possint: nisi dicas solum epitomen librorum Valerii, non ipsum opus, ut ab eo est editum, hodie superesse; in quam sententiam Yossium propendisse video de Hist. Lat. lib. i. 24. Cæterum, ut hoc obiter addam, non est, cur apud Valerium pro corona laurea reponamus euream, ut Schottus voluit. Nam ille de corona cadaveri imposta, cum eoque combusta; Plutarchus de ea, quæ reliquias superimposita est, loquitur. *Idem.*

Τὸν σὺν Ἀρνίβῃ] Nota, non ipsum Hannibalem, sed qui cum eo fuerant, hoc est, duces ejus, dici victos. Non igitur his adversantur, quæ Nepos in vita Hannibalii cap. 5. et 6. retulit. *Idem.*

x. *Turdos paullo ante carplos saginari]* In Turdario Martialis lib. XIII. ‘Inter aves turdus, mecum si judice certes, Inter quadrupedes matty prima lepus.’ Unde in M. Druso Vir. Illust. locum recte, ni fallor, emendavimus: *Philippo Consuli, legibus agrariis resistenti, ita collum in comitio obtorsit, ut mulius sanguis effueret et nariibus: quæ ille luxuria comprobans, morti jam detrudi se dicebat.* Nos de vet. libro *σωτόχως* ‘quem ille luxuriam approbans, muriam de turdis esse dicebat.’ Qua de re plura Observ. lib. i. per Saturam. *Schott.*

Ciconias magis placere quam grues] Elegans carmen exstat in Petronii Arbitri Satyrico, de Ciconia: ‘Ci-

conia etiam grata, peregrina, hospita, Pietaticultrix, gracilipes, crotalistra, Avis exul hiemis, titulus tepidi temporis, Nequitiae nidum in cacabo fecit meo.’ Quem tamen aliter legit explicatque Had. Junius Animad. lib. vi. 15. *Schott.*

Præcipuam olim] Apud Plinium est, ‘Post præcipuam auctoritatem,’ &c. Dixerat autem paulo ante, ‘apud antiquos piscium nobilissimum habitu acipenserem.’ *Bosius.*

Laberius Poëta mimorum] De quo Macrobius lib. II. 7. et Seneca nos- ter Rhetor. Controvers. XVIII. de parricidil accusato. *Schott.*

Loto arbori] ‘Ἄνδ κονοῦ repetitum est. Mox in Msc. Chiflet. brevem tradit. Pro hisc edit. Dalech. illi; alii illæ, non male. Statim nonnulli ultra duos dies. *Bosius.* Unde lotophagi, de quibus Homerus Odyss. ix. et Scholiastes, et de herba Theophrastus de Plantis lib. IV. 9. Dioscorides lib. I. et Plinius lib. XIII. *Schott.*

Idem Nepos] Addenda erant, quæ Plinius subiicit: ‘baccaſas contusaſ (Ms. Chiflet. concisaſ) cum alica ad cibos dolio condi.’ *Bosius.*

Scandula conjectam fuisse Romanæ] Ms. *Scandulan non conjectam fuisse Romæ.* Idem. Scandula, quasi scindula, assulæ, non serra sed bipennibus productæ: nisi potius a scandendo. Hinc ‘scandulare tectum’ Apuleio Fab. Miles. lib. III. et ICtis ‘scandularii’ l. quibusdam D. de jure immunit. Vegetius De re militari lib. II. 23. ‘Tempore hiemis de tegulis, vel scandulis: quæ si deessent, certe de cannis, ulva, vel culmo porticus tegeretur.’ Scandula autem e robore aptissimæ. Vitruvius lib. II. 1. ‘Montium accolæ crustis marmoreis tecta contegunt; alii plumbi laminis. Septentrionales nostri harundine domus suas operiunt, durantque sevis tecta alta.’ Idem Plinius lib. xv. 36. Penes Germanos tegularum

usum non fuisse; sed materie informi domum tegere solitos, auctor est Tacitus. Culmis etiam tecta concinarunt, unde *culmina*. Seneca ad Lucilium: ‘Culmis liberos textit, sub marmore atque auro servitus habitat.’ Schott. Vide etiam Stewechium in commentator. ad Vegetum.

Lineas] Plinius: *eas*. Loquitur autem de lineis. Continentia verba paullo aliter apud eundem leguntur: *Hunc aut eodem nomine alium fuisse, quem tradit Corn. Nepos secutum in Italianam Demaratum, &c. fug. a Cor. injur. Cypseli tyranni, mox docebimus.* E quibus appetet, Nepotem solum dixisse, Cleopantum quendam Corinthium secutum in Italianam Demaratum, &c. cetera Plinii sunt. Quare vel totus locus recensendus erat, vel illa *aut eodem nomine alium fuisse, omittenda. Bosius.*

Adjecit] Plenius Edit. Dalech. *adjecit idem Nepos.* Sed postrema duo vocabula Scaliger castigat. in Catull. pag. 32. glossema putat. Quam conjecturam firmat Ms. Cod. qui legebat: *addiditque, eum primum, &c.* Cæterum apud Plinium quædam interjacent, que Schottus omisit. Etiam illud, *aut Lunensi*, Ms. aberat, et pro *e Carystio* legebatur *a Carystio.* Bos. Schott.

XI. Aedes Martis] Edit. Putsch. *ædis, Ædakōs. Bosius.*

Architectata Sic et ‘machinata,’ *τεθηρικῶς.* Sallustius Hist. lib. II. ‘At Lucullum regis cura machinata famea brevi fatigabat.’ Sed de his *supra* ad Epist. dicere memini. Architecti vero Hermodori sic meminit Vitruvius Architect. III. 1. ‘Quemadmodum est in porticu Metelli Jovis Statoris Hermodori.’ ut emendat Turnebus Advers. lib. XI. 2. Meminit et M. Tullius de Orat. lib. I. Schott.

Non amplius] Verba Suetonii: ‘Non amplius eum ter bibere solitum super cœnam in castris apud Mut. Cornelius Nepos tradit.’ *Bosius. Similis Vopisci*

de Tacito Imp. locus: ‘Fuit vita parciissimus, ita ut sextarium vini tota die nunquam potaverit.’ Eustathius de Ismeniæ ac Ismenes amoribus, libro IV. *Kai μερὶ τρίτην πόσιν καὶ τετάρτην καὶ πολυτελέσι τὰς τρυφὰς λέγεται συμπόσιον.* Keuchenius.

In extrema Britanniae parte] Sæpe multumque dubitavi, utri Cornélio, Nepoti ne, an Tacito, cuius hodieque Annales, licet mutili, in manib[us] doctorum hominum versantur, hæc darem: sed dum insulam, oras Britanniae legendō, sæpe etiam in altum evectus, diligenter investigo, *Mona* quidem Annal. XV. et in Agricolæ vita reperi: *Memma* vero, vel ut alii libri, *Minæ*, nec *vola* nec *vestigium.* Xiphilinus vero ex Dionae, Britannorum, inquit, duo sunt genera, Caledoniæ et Mæatæ. Quæ vox *Maudra* a *Mona* longius recedit. Quare in eam veni sententiam, ut nostro adscribendum censerem; duim alteruter e tenebris integer appareat: et *Chronica* Nepos, ut dixi, conscripsit; quos libros fortasse Gothus ille Jornandes, sive is Jordanus est, *Annales* vocavit; secutus, ut suspicor, aliquot Gothicarum rerum Scriptores, quorum præter nomen inane, nihil ad nos pervenit: quemadmodum libro priore Epitomam illam L. Annæ Senecæ, quæ vulgo L. Floro attribuitur, exscriptis obseruavi. Schott.

Cornel. etiam Annalium scriptor] As-sentior Schotto et Lindebrogio, Corn. Tacitum significari. Nam ex eo magnam partem hanc narrationem han-stam esse, vel illa fidem faciunt, quæ Jornandes subhicit: ‘Silurum colorati vultus, torto plerique crine et nigro nascentur. Caledoniam vero inco-lentibus rutilæ comæ, corpora magna,’ &c. Quæ, et alia Jornandi dicta, pñne totidem verbis in Agricola Taciti leguntur. Vide eum cap. 10. et sequentibus. Perperam igitur inter Fragmenta Nepotis relata sunt. Bos.

EPIST. CORNELIA, MATHIS GRACCHORUM.

xii. Epistola Cornelia] Unde hoc fragmentum sit, ostendit Schottus in epist. ad Lectorem, notis suis in Fragmenta Nepotis subnexa. ‘Nunc,’ inquit, ‘Cornelius matris Gracchorum (cui eloquentiam, teste Cicrone et Fabio, acceptam referabant) epistolæ fragmentum adjiciam: quod legitimum ne sit, aut a declamatore aliquo, ut solet, conformatum, nunc non dispiuto. Parva sane papyri jactura, repertum in vet. libro Abbatis Fossulanæ, mihiq[ue] ab Anton. Augustino Archiepiscopo Tarragon. V. C. perhumaniter oblatum, post idem a Cl. Viro Jacobo Bongarsio descriptum e Britannico exemplari e Germania domo missum, Cornelianis addendum putavi.’ Hæc Schottus: qui, ut vides, addubitate videtur, an legitimum ait. Ego vix dubitem esse: tam eleganter ἀρχεῖσθαι. Quia in re consentiente habeo eruditissimos Viros, Ian. Rutgersium v. Var. lect. 10. (ubi hanc epistolam aliquot locis emendat) et Aug. Buchnerum. *Bosius*.

Dicis] Sic Msc. meus, Gifanii dices. Pet. *hinc*, immendate. *Savaro*.

Esse videtur] Steph. Pighius *esse* omittit. *Gebhard*.

Ea persequi] Pro *es* idem mavult eos. *Gebba*. Inimicos, scilicet. *Bos*.

Uti nunc sunt, erunt] Sic Msc. meus et Gifanii. Msc. Pet. *non*. *Savaro*.

Verbis conceptis dejerere ausim] Dejerare correpte; id est, Deos jurare ausim. Explieat Denatus ad Terentii Hecyr. v. 2. Apuleius Milesiar. lib. i. ‘Quam sanctissime dejerantes.’ Quid porro sit, *verbis conceptis jurare*, vel *dejerare*, doctissime notat Turnebus Advers. lib. III. 10. Eratque hoc religiosum jurisjurandi genns. *Keuchen*.

Praterquam qui] Sic Mss. Gifanii et Pet. In mes qui desideratur. *Idem*.

Tiberium Gracchum necrunt] Cicero in Catilinam: ‘Tiberius Gracchus, quod iterum Tribunus pl. fieri vellet, occisus.’ Vide Livii Epitom. lix. Plutarch. in vita, Appian. I. Cicer. de Leg. III. Pro Sextio, Pro Milone, De Arusp. resp. et in Bruto. Velleium II. Flor. Eutrop. Val. Maxim. et Script. de Viris Illustribus.

Quantum te] Pighius mavult, *ta*. *Gebhard*.

Quos antechabebi liberos] Sic Msc. meus et Gifanii. Quos ante habuerim, legit Msc. Pet. *Savaro*. Rutgersius secundum priorem edidit, sed et omittit liberos, hoc quidem nulla necessitate. *Bosius*.

Partes eorum] In aliis partis, quod idem Rutgersius pro *partes* accipit, ἀποκλέει. Sic antea *αὐτίς* pro *αέδες*. Lege Priscianum lib. VII. *Keuchen*. Sic Mss. omnes *partis*: eorum deest in meo. *Savaro*.

Adversum meam sententiam] Sic Mss. Gifan. et Pet. Meus *adversus*. *Savaro*. Forsan *adversus*. Sed facere statim pro *faceres* in Parisina. *Keuchen*.

Cui parva pars vita superest] Aliter Schottus interpangit: *cui parva pars vita superest*. Ne id quidem, &c. Rutgersius mallet interrogative legi; quia et mihi *adverseris* et *rempubl. prestiges*. *Bos*. *Parva pars vita*, eadem ἀμφάρη, qua *parva dies* melior dicitur. Et explicat sese statim, per ‘breve spatium’.

Quae causa erit] Pighius putabat verbum *resistere*, aut simile quid, deesse. non opus. Alii *qua causa erit*? corrupte ut opinor. *Bos*, *Gebhard*.

Et quando] Forte *equando*. *Gebh*. Gifan. Boeler. Quod idem est, ac num *quando*: vel, *an aliquando*. *Græci* & *nōbre*, dicunt.

Et habentes et presentes] Sic Msc. meus et Gifan. Msc. Pet. et *absentes et presentes*. *Savaro*. Rutgersius legit: *et habentes et præsentes molestias, despere?* Quod fateor me non capere. *Bosius*.

Perpudescet miscenda] Rutgersius
scribendum ait, *perturbanda resp.* Sed
nihil mutandum. *Perpudescet miscenda*
rep. dictum, ut pudet dicto apud Tacit.
Agric. 32. 33. et similia alia. Bos.

*Facito quod lubet] Sic Msc. meus.
Gifan. Msc. per me facito quod lubet.
Savaro. Sed illud post me omisit
Rutgersius, incertum an studio.
Bosius.*

Ubi mortua ero?] Sic hactenus retentum, tametsi in vulgato quodam immiserint: *ubi enim mortua ero?* Greco more: *ὧν γέρεις*. Caeclina epist. ad Ciceronem: ‘*Ubi hoc omnium patronus facis?*’ Keuchen. *Ubi mortua ero?*] Pighius, *ubi non ero.*

Et invocabis Deum parentem] Rutgersius edidit: *et invoc. Deum parentem in eo tempore: ne pudeo, &c.* Sed ait hæc parum sana sibi videri. Igitur conjicit legendum: *invocabis Deum parentem numen.* *Eo tempore, &c.* Bos. Scriptum fuit: *et invocabis D. M. parentis, id est, Deos Manes parentis.* Scribe igitur ac distingue: *et invocabis Deos Manes parentis.* *Eo tempore ne pudeat eorum Deum preces expetere.* Eorum Deum, id est, Deorum Manium. Ovidius: ‘*Perque tuos Manes, qui mibi numen erunt,*’ *Salmas.*

*Non pudet] Pigh. pudebit. Ms. Sa-
varonis ne pudet. Unde Rutgers. na-
pudeto. Bosius. Salmas. modo ne pu-
deat.*

Eorum Deum pacem expetere] Ita enim scribendum est. Vulgo inepte, *preces*. Non bene conjicit Rutgersius, *pudeto*. Interrogatio est apertior, si scriptum esset, *in eone tempore*. Sed illud elegantius, et sapit antiquitatem. Plautus Trinum. ‘Utrum is itaque esse mavelit.’ Cicero de Leg. lib. II. ‘Deorum Manium jura sancta sunt, hos leto datos Divos habent.’ Gronovius.

Ne ille sinat Jupiter] Amplificative magis quam ~~deicticūs~~ *ille*, videlicet per scriptam epistolam. Plautus *Circus*. ‘Nec me ille sinit Jupiter.’ Veneres enim cum Jovis nomine pronomen *ille* s^apē jungabant, aut ad demonstrationem aut amplificationem. *Keuchen.*

Sinat] Pighius, siverit, vel sirit.
Gebhard. Bosius.

Tē ea perseverare] Rutgers. eo.

Culpa tua recipias] Vulgati, tu.

*Tute tibi placere possis] Rutgersins,
placare. Horatius Epist. i. 18. 'quid
te tibi reddat amicum.' Basius.*

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS EDITIONUM

CORNELII NEPOTIS,

AUCTIOR FABRICIANO, ET IN V. ÆTATES DIGESTUS.

EX ED. BIPONT. 1788.

ÆTAS I. NATALIS s. JENSONIANA

1471—1490—1520.

A PRINCIPE editione Veneta i. Nic. Jenson typographi, qui ex codice bono summa fide et superstitione sub nomine Æmilii Probi (veteris transcriptoris ævo Theodosii Imp.) *vitas virorum excellentium absque illis Catonis et Attici edidit* an. 1471. et bis recudit an. 1473. et 1476. Idem Jensonus Attici vitam in calce Epp. Ciceronis ad Atticum, Brutum, et Q. fratrem an. 1470. ediderat, iterumque cum virorum illustrum vitis ex Plutarcho Græco in Lat. versis 1478. Sed ante Jensonum Mediolanenses, et primus quidem Franc. Philephus, dein Jac. Bechetus, vitam Attici ediderant. Jensonianas vero secuta est Parmensis 1480. Maittario teste, sed a nullo editore adhuc collata. Romæ dein vita Attici per Corn. Nepotem cum Ciceronis Epp. ad Atticum, cett. 1490. prodiit; quam Brixensis 1498. a Jac. Britannico curata ceteris vitis addidit. Plenior etiam et optimæ notæ est Mediolanensis Petri Corneri s. a. et l. quæ nescio an ante 1496. vel 1499. lucem viderit. Sed et Veneta i. v. recusa est 1499. Cornerianam imitata est Argentoratensis s. Schureriana. Hanc vel Brixensem et vicinam Venetam excipit Parisina Iod. Badii Ascensii i. 1513. et ii. 1520. In his omnibus dominata maxime Jensoniana, sed inde a Cornero emendation extitit.

1471 Veneta i. princeps fol. ‘Æmilii Probi viri clarissimi de vita virorum excellentium liber incipit feliciter.’—In calce legitur :

Delph. et Var. Clas.

Nep.

2 Z

'Probi Æmilii de virorum excellentium vita per Nicolaum Jenson. Venetiis opus feliciter expressum est anno a Christi incarnatione M. CCCC. LXXI. VIII Idus Martias.'—Laudata quidem est hæc Maittario et Fabricio in Suppl. Vol. ult. an. 1721, [Vol. I. p. 103. Ed. Ernest. 1773.] sed a nemine inspecta ante Vulpios, curatores Patavinæ 1720. et cl. Fischerum, qui denuo contulit, et ex bono codice summa fide h. e. superstitiose expressam ostendit. Fuit in bibliotheca Jo. Dan. Ritteri Jcti, hinc in Kappiana.

Hac principe longe antiquiora duo diversa exempla vitæ Attici, et circiter an. 1462. exscripta censem cl. Jo. Henr. Schlegelius in Obs. hist. et crit. in Corn. Nepotem pag. 28-49. Forsan ista prodierunt primum cura Franc. Philelphi ante annum 1475. alterum Jac. Becheti; cujus utriusque epp. excipiunt vitam Attici in ed. Corneriana s. a. et l. vid. infra sub an. 1499. Schlegelius tertium exemplum profert, quod in calce hunc epilogum habet: 'M. Tullii Ciceronis ad Atticum, Brutum, et Quintum fratrem cum ipsius *Attici vita* feliciter expliciunt MCCCCLXX. Venetiis per Nic. Jensonum. Quartum exemplum a Schlegelio laudatum referemus anno suo 1478. Cf. cl. Harlesii Introd. in notitiam lit. Rom. P. I. p. 384.'

1473 Veneta II. fol. ab ipso Jenson recusa. Inspecta Jo. Savaroni, editori Nepotis 1602.

1476 Veneta III. fol. Jensonii, collata Hier. Magio, editori 1563.

1478 Venetiis, fol. Vita Attici cum virorum illustrum vitis ex Plutarcho Græco in Lat. versis—Per Nicol. Jenson Gallicum Venetiis impressæ MCCCCCLXXVIII. d. XI. Januar. Harlesius l. c. ex Schlegelio.

1480 Parmensis, fol. Æmilii Probi vitæ, &c: indice Maittario.

1490 Romæ, fol. Vita Attici per Magistrum Eucharium Silber alias Franck. Adjecta ad calcem Epp. Ciceronis ad Brutum, Q. fratrem, Octavium, et Atticum. (Nescio an hæc sit illa Romana sæpe laudata J. A. Bosio, quæ in Bibliotheca Acad. Jenens servata denuo profuit J. M. Heusingero.)

s. l. et a. Exempli hujus Romani repetitio facta per Barthol. Salicetum Bonon. et Corn. Regium, sed correctione adhibita, quæ videtur esse Pomp. Læti. (Nescio an Venetiis prodiit.)

1498 Brixiae, per Jac. Britannicum an. MCCCCIIIC. impressa: Sie

Bæclerus, qui eam contulit, in notis secundis ad cap. 14. Datamis pag. 111. ed. 1648. eam designat.

1499 Veneta iv. quam nonnisi ex Jo. Savaronis Animad. cognitam habemus.

s. a. et l. 8. Mediolanensis s. Corneriana, quæ quidem fluxit e Jen-soniana, sed emendatior est, vitasque Catonis et Attici complec-titur. In fronte est epistola Petri Corneri ad Theodorum Plat-um patricium Mediolanensem. Attici vitam excipit Ep. Jac. Becheti ad eundem Platūm ; et ad eundem Ep. Franc. Philelphi Mediolani iv. Nonas Januarias scripta, in calce libri legitur, hinc cl. Fischeri ‘Mediolanensis’ vocatur. Sed Philelphus jam d. 31. Jul. 1481. Florentiæ obierat. Vixit is ab anno 1440. Me-diolani, indeque abiit 1475. Romam, hinc rursus Florentiam. Necesse igitur est priorem aliquam Philephinam vitæ Att. edi-tionem fuisse. Hanc totius Nep. vero, quam Jac. Frid. Heusin-gerus, Jo. Mich. ex fratre nepos, in singulari libello de Bibl. Guelferbytanæ aliquot subsidiis de Corn. Nepote bene merendi, ad calcem edit. Fischerianæ recuso, ‘Cornerianam’ rectius dixit, et octojuges chartas ad magnitudinem quaternionum accedentes habere docuit ; unde eam post Maittarium in Annal. typogr. T. i. P. poster. p. 762. et Saxium in hist. liter. typogr. Medio-lan. etiam Fischerus quaternionibus prodiisse haud adeo accu-rate edixerat. Saxius eam ultimo decennio sæc. xv. excusam conjicit Mediolani, Heusingerus certe ante annum 1496. censet ; unde colligimus, vitam Attici ex prioribus Franc. Philelphi et Jac. Becheti accessisse editionibus, de quibus supra.—Exstat non modo in Bibl. Guelferbytana, sed et in Bibl. collegii Paullini Lipsiensis, unde eam denuo contulit Fischerus. Bosius jam ante et Jo. Mich. Heusingerus ejus lectionibus uai erant.

1506 Argentorati, 4. Æmilii Probi vitæ excellentium Imperatorum : Titi Pomponii Attici per Corn. Nepotem descripta : Plutarchi liber de illustr. mulierum virtutibus ; ejusdem parallela. Ar-gentorati in ædibus Schurerianis. Unde his, ‘qui eam contulere, dicitur vel ‘Argentoratensis’ vel ‘Schureriana’ ; cui quidem cum Lambino Fischerus primas desert bonitatis, unde profecerint ed. sqq. Verum sic potius Cornerianæ deferendas fuisse censemus, quippe quam sequitur maxime hæc Argentorateensis.

1511 Parisiis, fol. Vita Titi Pomponii Attici præmissa operibus epistolicis Ciceronis.

- 1513 Parisiis, fol. Ascensiana 1. Plutarchi parallelis, antea a Pylade Brixiano editia, adjecit *vitas Nepotis*. In Epist. ad Hier. Alexandrum Motensem laudat Gerhardi sui Vercellani diligentiam; quæ num etiam in Nepote Badium juverit, nescimus. Omisit vero Badius Catonem inter *vitas*, teste Jo. Mich. Heusingero in Præf. qui eam tractavit, et præter lectiones in annotationibus adjectas præfationi spicilegium omissarum adjecit, ex qua et Fischeriana collatione patet, editioni huic præluxisse Argentoratensem.
- 1515 Taurini, 4. Cornelius de *viris illustribus*. Taurini, in ædibus Nicolai de Benedictis.—Librum de *viris illustribus*, olim sub nomine vel *Æmilii Probi*, vel *Nepotis*, vel *Plinii jun.* vel *Suetonii* editum, probabilius S. Aurelio Victori vindicavit Andr. Schottus.
- 1520 (Parisiis) Ascensiana 11. fol. Plutarchi et *Æmilii Probi* *vite* *illustrium virorum*. Ex chalcographia Ascensiana. Sic est in Cat. Bibl. Schwarzianæ P. 1. p. 81. n. 1341. Contulit *eam* cl. Fischerus.

ETAS II. ALDINA 1522—1569.

Aldinæ scil. curator Franciscus Asulanus, Aldi ipse affinis, quo modo in Sallustio, et Livio, et Justino edendis, etiam in Nepote usus est, hoc est, non scriptos solum et impressos consuluisse videtur, sed et ex ingenio liberaliori s. sanavit s. mutavit lectiones; atque sic sæpe profuit, sed et ab his, qui in superstitione gaudent, sæpius notatur. Aldinum tamen textum, paucis locis exceptis, triennio post Juntina repetit 1525. Secutæ inde sunt Ultrajectina 1542. curante Ant. Cauchio, et Coloniensis 1543. Gyb. Longolii, qui usus Msto et edd. sed in scholiis morte interceptus, laudem reperit insignem. Neque contemnendas sunt edd. Gryphii et H. Stephani. Longolium vero annotationibus et historicis et criticis uberioribus scribendis superare studuit, in textu conferendo cum edd. opera Pompeii Nutii usus, Hier. Magius; quæ in Vitis virorum illustrium Basil. 1563. cum vitis excell. Impp. primum locum habent. Sexennio vero post lumen attulit Nepoti Lambinus, novæ ætatis princeps futurus.

1522 Venetiis, 8. Aldina. *Æmilii Probi* *vite* *externorum Imperatorum* (una cum Justino) Venetiis, in ædibus Aldi et Andr. Asu-

Jani.—Editio haec emendatior est vel libris adhibitis, vel ingenii beneficio.

1525 Florentina s. Juntina, 8. Aldinam 1522. imitatur, nisi in paucioribus locis.

1542 Ultrajectina, quam Andr. Schottus a Canteris Cauchiisve curatam dicit, sed præter ipsum editorum nemo contulit. Antonium quidem Cauchium novimus, Philologum Ultraject. qui animadversiones in Cic. de officiis acripsit et Gramma. Lat. Lipsio laudatam; sed Canteros haud novimus, nisi fratres literatisimos Wilhelmum et Theodorum Ultrajectinos, natos 1542. et 1545. patre fortean literato. Membrane tamen huic editioni inservisse videntur, quod ex Schotti notis patet, etiam passim a Bœclero in ed. III. 1648. excerptis.

1543 Coloniensis, 8. cum scholijs Gyberti Longolii. Colon. apud Gymnicum.—Longolius Msto, ut videtur, usus est, et edd. Jenson. et Argentorat. Ejus scholia optima desinunt in Timoleonte.

1544 Argentorati, 8. Corn. Nepos de viris illustribus, cum Jo. Boccati gestis Rom. et Æn. Sylvii de ortu imp. Rom.

1547 Lugduni, 8. Corn. Nepos de viris illustribus.—Gryphiana, nec nisi vitam Attici cum ceteris, quas A. Schottus dein reddit S. Aur. Victori, habere videtur.

1560 Parisiis, 8. edente Henr. Stephano, ad calcem vitarum Plutarchi ex versione Herm. Cruserii, teste Fabricio.

— [Parisiis, 12. Epitome vitarum Plutarchi—per Darium Tiberium, Equitem Cæsenatem, 1492. edita, ab Oporino Basil. 1541. Parisiis ap. Hier. de Marnef 1560. (quæ ed. nobis est ad manus) et Lugduni ap. Jac. Stoër 1573. et 1590. 12. habet quidem vitam Attici, neque vero textum ipsum Nepotis, quod Hauptmannus putavit, sed a Tiberto epitomatum.]

— Lugduni, 8. Gryphiana.

1563 Basileæ, fol. Vitæ virorum illustrium. (Collectore Herm. Widekindo) Continentur Æmilius Probus de vit. excell. Imp. cum annott. Hier. Magii, et ejusq. Magii Epist. de estate Probi, G. Cassandri viri aliquot illustres, qui ante Procœm in Latio fuere, Plinii Sec. de viris illustr. liber, cum appendice Ge. Cassandra, C. Suetonii de claris Grammaticis liber, Fr. Petrarchæ resum memor. seu de viris illustribus cum supplm. Lobardi Sirichii, Fl. Philostrati Heroicus sive Dial. de viris illustr. et de

vitis Sophistarum, cum vers. Steph. Nigri, et Cæsarum vitæ ex Suida.—Pompeius Nutius juvit Magium in conferendis edd. Jensoniana, Aldina, et Coloniensi s. Longolianæ.

ÆTAS III. LAMBINIANA 1569—1648.

Dion. Lambinus, excellens ingenio, acumine, et doctrina liberaliori, hinc a superstitione alienus, Cornelianum textum pluribus edd. priscis post Longolium et Magium collatis, adhibita quoque aliorum, ut Cl. Puteani, soletia, et cum scriptis Codd. collatione, cum dedisset novum 1569. facile ejus fidem securi sunt editores per LXXXIX. annos, primus quidem Henr. Stephanus 1572. in edendis cum Plutarchi vitis etiam Æm. Probi s. Corn. Nepotis vitis. Præter eum recensuit Nepotem Nathan Chyträus, sed ejus editio non egressa est Germaniam. Laudatior est Jo. Savaro, qui tribus scriptis libris adjutus notas breviores edidit Parisiis 1602. repetitis in Francofurtensi. Lambiniana notis Longolii, Magii, et Savaronis, et excerptis Cod. Ms. Dan. aucta ap. Cl. Marnium 1608. Anno post Andr. Schottus suas in Nepotem Annott. novas et in Fragmenta a se primum collecta Operibus Cornelii Nepotis ab eodem Marnio editis junxit, sed et qui vulgo Cornelii nomine ferebatur liber de Viris illustribus, eum potius S. Aurelio Victori jure postliminii redditum jam ante Duaci 1577. et Paris. nunc repetiit. Interim Nepos cum scholiis Longolii 1612. cum notis Magii et Savaronis 1628. et cum Longolianis 1642. reddi meritus est. Textus Lambinianus novos etiam vel scriptores notarum, ut Jo. Rave 1635. (rep. 1648. et 1677.) vel commentatores politicos pro sæculi genio invenit, ut Loccenium Suecum 1638. (rep. 1648. 1654. et 1673.) et Jo. Henr. Bœclerum Prof. Argentoratensem in edd. Nepotis 1638. et 1640. Juveniliter vero Lambinum, atque sic quicquid boni ad tuendam Nepotis lectionem in ed. Lugd. Bat. 1642. Amstel. 1662. repetita, injuriis contaminavit. Vita Attici, credo ex lectione Gryphiana, legitur ad calcem Cic. Epp. ad Atticum ex rec. Simeonis Bosii, certe in ed. Rapheleng. 1592. Sed multo plus profuturus fuit et vitæ Attici et ceteris Ernst s. Ernesti Jctus, qui in itinere Italico duos Mediceos contulit, et in Gallia sibi ipse unum comparando, nisi ipsi curatores, quibus Hafniæ primum 1629. dein Amstel 1637. vitam Attici cum notis

- eius edendi partes dederat, negligentiae nomine accusaudi suis-
sent. Itaque apparatum suum deiu legavit Jo. Andr. Bosio
rectius utendum.
- 1569 Parisiis, 4. Cornelii Nepotis seu Æmilii Probi liber de vita
excellentium Imperatorum, a Dionysio Lambino pluribus locis
emendatus et Comment. explicatus. Lutetiæ ap. Benenatum.
- 1572 Henrici Stephani II. 8. cum vitis Plutarchi Latinis, Lambi-
num maxime sequitur.
- 1573 Basileæ, fol. cum Plutarchi vitis virorum illustrium.
- 1577 Francofurti, 4. ex rec. Nath. Chytræi.
— (Duaci, 4. de viris illustribus urbis Romæ ab Andr. Schotto
emendatus et auctus.) Libellus hic, qui autea vel Plinii vel
Corn. Nepotis nomine venire solebat, Schottus vett. librorum
fide et rationum momentis vindicavit S. Aur. Victori. Sed Victor
tamen pleraque ex volumine Nepotis de viris illustribus Rom.
desumisso videtur, de quo Vossius. Repetita vero est ed. Schotti
Parisiis.
- 1579 Parisiis, 4. cum Comm. Lambini repetita.
- 1580 Francofurti, fol. Vitæ Plut. adjectas habent Æm. Probi s.
Corn. Nepotis vitas.
- 1581 Lemovici, 8. Attici vita ad calcem Epp. Cic. ad Atticum ex
rec. Sim. Bosii legitur.
- 1582 Antverpiæ, 8. eadem in Epp. ad Atticum.
- 1590 Bardi Pomeran. 8. vitæ excellentium Impp. ex rec. Chytræi.
- 1592 Lugduni Bat. 16. in Epp. Cic. ad Atticum vita ejus legitur.
Ex offic. Rapheleng.
- 1593 Ingolstadii. Schoppio memoratur in libris verisimilium.
- 1594 Bardi Pomeran. 8. Chytræi rep.
- 1600 Tiguri. (de viris illustr.)
- 1602 Parisiis, 24. cum castigg. et notis Jo. Savaronis, ap. Perrier.
- 1608 Francofurti ad M. fol. Corn. Nepotis vulgo Æmilii Probi de
vita excellentium Imperatorum Græcorum et Romanorum. Cum
commentariis Dionys. Lambini, Monstroliensis, auctis nuper
atque emendatis. Accesserunt commentarii, annotationes et
notæ Gyberti Longolii, Hieron. Magii, et Jo. Savaronis, cum
excerptis e vetusto Codice Ms. P. Danielis. Præfixa Chronologia
Impp. Græciæ apud Probum, per Olympiadæ. Cum indicibus.
Francof. ap. Cl. Marnium et hæred. Jo. Aubrii.—Cl. Marnius
præfatus est. Contextus est Lambinianus.

- 1609 Francofarti, fol. Corn. Nepotis opera, quæ quidem extant, historica virorum domi militiæque illustrum Græcorum Romanorumque explicata pridem studio Andr. Schotti. Nunc denuo doctorum hominum accessionibus aucta. Francof. ap. Cl. Marrium et hæred. Jo. Aubrii.—Continet Aur. Victoris duos libellos, de origine gentis Romanæ, et de viris illustribus, fragmenta Nepotis cum Schotti annott. in eadem et in vitas, P. Nannii de claris Corneliiis, et L. Siganii de vita et rebus gestis Scipionis Æmiliani.
- 1612 Lugduni Bat. 12. cum scholiis Longolii.
- 1620 Parisiis, 8. ed. Hieron. Magii 1563. repetita.
- 1628 Lubece, 12. ex ed. Savaronis Parisina.
- Lugduni Bat. 8.
- 1629 Hafniæ. Vita Attici cum notis per Henr. Ernstium. Valde corrupt.
- 1634 Lugduni Bat. 24. Æmilius Probus, al. Corn. Nepos de vitis Imp. Gr.
- 1635 Jenæ, 8. c. n. Jo. Rave. Editio haud contempnenda.
- 1637 Amstelodami ap. Janson. 16. Vita Tit. Pomp. Attici auctore Corn. Nepote, cum notis, glossario, et nomenclatore Henr. Ernstii, additis notis Christiani Heidmanni.
- 1638 Argentorati, 8.
- Holmiæ, 12. cum Loccenii notis politicis et indice philologico.
- 1640 Argentorati, 8. Bœcleriana I. Corn. Nepotis, vulgo Æmilius Probi, de excellentibus viris quæ exstant, cura Jo. Henr. Bœcleri. Impensis Frid. Sporii.—Lambini textum sequitur unum.
- Basileæ, 24. Liber Æmilius Probi s. Corn. Nepotis de vita excellentium Imperatorum, cum indice rerum mem. locupletissimo. Bas. impensis Ludovici Regis.
- 1642 Lugduni Bat. 12. cum Longolii et Savaronis notis. Ex offic. Jo. Maire.
- 1644 Amstelodami, 12. ap. Jansson, cum Jani Gebhardi spicilegio notarum. Repetita dein 1662.
- Argentorati, 8. Bœcleriana II. Idem Bœclerus Diss. Acad. suo modo et stylo Agesilaum, Eptaminondam, et Themistoclem imaginatus est, quæ recusæ in Opp. ejus Tomo II. n. XIIII. XIV. et XXVIII. leguntur. Sed hæc ad textum Nepotis minime pertinent, et sunt pro sæculi ingenio politica.
- 1645 Hamburgi, 12. Ravii ed. repetita.

1647 Lugduni Bat. 8.

1648 Hamburgi, 12. Editio Jo. Ravii repetita ex Jenensi 1635.

— Amstelodami, 8. illa Loccenii repetita ex Holmiensi.

ÆTAS IV. BŒCLERO-BOSIANA 1648—1733.

Jo. Henr. Bœclerus, qui in prioribus suis edd. nonnisi Lambinum secutus suo dissertandi modo in Nepotem scripsérat Commen-tarium (quasi Symposiacum) et notas post Magium et Lambi-num, nactus a Jo. Scheffero (cujus nomen ubique silet in honeste) Codicem optimæ notæ, sed sine vita Attici, tertiam 1648. edidit haud paulo emendatiorem cum notis aliis ad lectionem et scrip-turam pertinentibus ex illo Codice præsertim ad quas passim edd. Brixensem, Regi, Lambini, Schotti, Gebhardi, Rutgersii, eett. vel animadversiones contulerat; neque tamén curiose sati-s tractasse vius est Scheffero in Specimine Animadverss. in Mil-tiadem Hamb. 1675. et in Adverss. posthumis T. VIII. et IX. Miscell. Belg. Tertiam hanc bis, Bœclero in Suecia per tres annos absente, a typographo Argentoratensi, dissimulata repeti-tionis nota, recusam non sine erratis, eaque etiam in Lipsiensi an. 1653. quæ Bœclerianis curis Gebhardi illas et Ernesti in vitam Attiei adjunctas habet, retenta et aucta easc queritur Bœclerus in p̄f. ed. scatæ 1656. quæ proprie dicenda foret quæta eaque ultima Bœcleri Argentoratum reversi. Vedit tamen mox homo impatiens et superciliosus, se habiturum laudis in curando Nepote participes. Jam enim 1657. Jo. Andr. Bosius notis Bœcleri, cuius exemplum servavit, Gebhardianas et in Atticum Ernestinas et aliorum (ut Buchneri suasque) sapien-ter junxit; Gebhardi autem vestigia fere secutus est Rob. Keuchenius in edit. Lugdun. 1658. rep. 1667. cum notis Varr. epitomatis suisque; Jo. Vorstius curas suas addidit Bœclero, ac præsertim indicem fecit emendatiorem et auctiorem in ed. Lips. 1659. subirrascente Bœclero in p̄fatione Velleii sui 1663. Sed Bosii recensio obtinuit in Vorstianis, Rutgeri Hermannidæ 1665. rep. 1685. 1692. Kirchmajeri 1665. et Hildebrandina 1666. rep. 1680. Keucheniana, nunc Hackiana c. n. Varr. emen-dator 1675. cumque iconibus 1687. et 1697. (adde his egregiis J. G. Grævii recensionem vitæ Attici c. n. Varr. in Græviana ed. Epp. Ciceronis ad Atticum Vol. II.) Bœcleriana 1669. et Delph. et Var. Clas.

Nep.

8 A

1681. Locceniana 1673. repetitæ, et Aug. Buchneri Comm.
 1674. primum editus, rep. 1688. 1693. 1705. et 1721. Rediit
 interea Bosius ad recognoscendum iterum Nepotem, multis
 editionis I. sublatis, suas notas auxit, textumque etiam emen-
 davit, et indicem Bœclerianum post Loccenii Vorstiique curas
 locupletavit 1675. ita ut nemo editorum ab ejus exemplo rece-
 dere deinceps auderet. Eodem anno tamen etiam prodiere in
 Anglia Nepos ad MSS. collatus Oxonii, rep. 1687. 1697. et 1708.
 denique ex rec. Maittarii 1715. et in Gallia Nic. Curtini opera
 in usum Delphini, rep. Londini 1691. et 1720. quem excepero
 alii, et novissime St. A. Philippe 1745. In Batavis Hackiane
 Keuchenii successit Wetsteniana c. n. Varr. et icon. Impp. 1707.
 præter eamque novæ extitere minores c. n. Herm. Essenii 1691.
 et 1705. et Dav. Hoogstratani 1691. et auctior 1706. quæ cum
 repetitis Rutg. Hermannidæ 1692. et 1706. certarent. In Ger-
 mania præter Christoph. Cellarii curas, juventuti studiosæ pro-
 futuras, 1689. repetitas 1694. 1699. et 1737. auctas a Chr.
 Schöttgenio 1711. et Andr. Stubelio 1720. pœnitet ceteros
 nominare post Bosium et Buchnerum. In Italia vicit Vulpiorum
 industria in recensendis edd. Patavinis 1720. 1721. 1727. et
 1733.
- 1648 Argentorati, 8. Bœcleriana III. eaque ex Cod. Ms. emenda-
 tor: 'Corn. Nepotis, vulgo Æmilii Probi, quæ extant. Editio
 tertia cura Jo. Henr. Bœcleri. Impensis Friderici Sporii. Ar-
 gentor. MDCXLVIII.' — In hac quidem ed. post priores notas
 leguntur pag. 99.-124. aliae notæ ad lectionem et scripturam
 pertinentes ex Msto præsertim *nostro*. (Dicere debuit a viro
 humanissimo Jo. Scheffero nobiscum communicato.) Cetera su-
 pra diximus. Bis hæc repetita h. a. absente et inscio Bœclero;
 unde has repetitiones *quartam* et *quintam* ed. ridicule dixit.
- 1652 Lipsiæ, 4. Corn. Nepotis Themistocles, cum commentario
 Casp. Lili.
- 1653 Lipsiæ, 8. Jac. Mylii ed. quæ adjunctas habet notas Bœ-
 cleri et Gebhardi in omnes vitas, et Ernstii in Atticum.
- 1654 Holmiæ, 8. repetitio Loccenianæ.
- 1656 Argentorati, 8. Bœcleriana VI. tertia recusa.
- 1657 Lipsiæ, 8. Corn. Nepos — cum notis Bœcleri, Gebhardi,
 Ernstii aliorūque, e Museo Jo. Andr. Bosii. Acc. in margine
 varietas lectionis Cod. Scheffero-Bœcleriani et exempli Gebhar-
 diani.

- 1658 Lugduni Bat. 8. Keuchenii I. c. n. Varr.
- 1659 Lipsiae, 8. repetitio Bœclerianæ tertiae, adjunctis curis Jo. Vorstii.
- 1661 Basileæ, 12.
- 1662 Lipsiae, 8. ed. Jo. Vorstii, qui indicem Bœclerianum emendatorem et auctiorem dedit.
- Amstelodami, 12. recusa ex Amstel. 1644.
- Norimbergæ, 12. c. n. Germ. Abr. Schultei.
- 1663 Colbergæ, 4. Petri Larson von Blumenfeldt annotationes historicopoliticæ in Corn. Nepotem, ex variis historicis, politicis, antiquariis, jure publico et privato insigni commodo succinctæ, erutæ, &c. Colb. sumtibus auctoris.
- 1664 Aug. Munat. (Basil.) 18.
- ibid. 18.
- Argentorati, 16.
- 1665 Amstelodami, 12. ex recensione Rutgeri Hermannidæ, qui notas et indicem addidit e Bœcleriano contractum.
- Utrecht, 12.
- Wittebergæ, 8. cum notis philolog. hist. crit. et polit. additis tabellis analyt. et chronol. cum indd. uberr. Georg. Christ. Kirchmajeri.—Exprimit Bosii edit. Pueris tantum aptata, ut et sequens. Præfatio inscripta Ducibus Saxonie.
- 1666 Lipsiae, 12. Frid. Hildebrandi.
- 1667 Lugduni Bat. 8. Keuchenii II. c. n. Varr. Sequitur ed. 1658.
- 1668 Lutetiae, 4. Æmilii Probi seu Cornelii Nepotis liber de Vita excellentium Imperatorum.
- 1669 Lipsiae, 8.
- 1673 Hamburgi, 12: Repetitio Loccenianæ 1638.
- 1674 ibidem, 8. cum comm. Aug. Buchneri.
- 1675 Jenæ, 8. Corn. Nepotis, vulgo Æm. Probi, quæ extant, emendata et illustrata annotationibus ac lucubrationibus secundis Jo. Andreæ Bosii. Accedunt seorsim notæ Henr. Ernstii, et liber commentarius Jo. Henr. Bœcleri. Jenæ, imp. Christ. Kirchneri, bibliopolæ Lipsiensis, excudebat Jo. Nisius.—Bosius servavit exemplar Bœclerianum, nonnulla tamen fide librorum recte mutavit. Sequentes Nepotis editores sive parum sive plane non recebunt ab ejus lectione.
- Lugduni Bat. 8. Keuchenii III. ap. Hackios, c. n. Varr. Locupletior etiam ed. 1658. Laudat Keuchenius in Præf. nova prid.

- Id. Apr. 1675. consultum sibi Cod. Dan. in Menniana 1608. et Ms. Everhardi Sluisken; ceterum melioribus a Lambino ad Bosium usque obsecutum esse.
- Parisiis, 4. Cornelius Nepos de vita excellentium Imperatorum; Interpretatione et notis illustravit Nicolaus Courtin, in usum Delphini. Paris. ap. Fredericum Leonard.—Schotti chronologiam per Olympiadas digestam servavit.
- Oxonii, 12. e theatr. Sheldon. e MSS. recensita, addita e Pausaniae Messeniacis vita Aristomenis Messenii Graece et Latine.
- 1677 Hamburgi, 12. c. n. Jo. Rave, repetita ex ed. 1648.
- 1680 Lipsiæ, 12. ed. Fr. Hildebrandi.
- Lipsiæ et Wittebergæ, 8. cum notis philolog. crit. et polit. additis tabellis analyt. et chronol. cum indd. uberr. a Georg. Casp. Kirchmajero. Inscripta J. B. Colberto. Rep. ed. 1665.
- 1681 Argentorati, 8. Repetitio Bæclerianæ, quam ejus VII. audit.
- Francofurti, 8. cum Comm. dupliei Buchneri.
- 1685 Amstelodami, 12. ex rec. Rutg. Hermannidæ. Rep. ed. 1665.
- Basileæ, 18. sine notis.
- 1687 Lugduni Bat. ap. Hackios. Keuchenij IV. cum notis Varr. ex ed. 1675. Convenit cum seq.
- Amstelodami, 8. Eadem, Cornelii Nepotis vita excellentium Imperatorum observationibus ac notis commentatorum, quotquot adhuc innotuere, illustratae. Accesserunt huic editioni præcipuorum Græcia Imperatorum icones sibi incise, ut et index rerum et verborum præcedenti multo auctior et emendatior. Amst. ex typographia P. et J. Blœu. Ceterum est repetita Hackiana Keuchenii 1675.
- Oxonii, 12. Repetitio ed. 1675.
- 1688 Hamburgi, 8. cum notis Aug. Buchneri, ad tironum maxime captum comparatis.
- Lipsiæ, 8. Repetitio Amstelodamensis 1687. Accedit triplex in Nepotem clavis, chronologica, geographicæ, et statimica, quæ monetæ atque mensuræ veteris convenientiam cum nostra exhibet, auctore M. P. L. S. Additus quoque index duplex, alter Bæcleri Latinus, alter locutionum Germanicarum.
- 1689 Lipsiæ, 12. cum perspicuis notis tabulisque chronologicis ac geographicis Christoph. Cellarii.
- 1691 Loadini, 8. cum ind. et notis Nic. Curtini. Repetitio ed. in usum Delphini 1675.

- Trajecti, 12. cum Hermanni Essenii animadverss. per quam nitide excusa.
- Amstelodami, 12. cum notis selectis Davidis Hoogstratani.
- 1692 Amstelodami, 12. ex edit. Rutgeri Hermannidæ. Repetitio ed. 1665.
- 1693 Lipsiæ, 8. cum notis Aug. Buchneri, reçusa ex ed. 1688.
- Francofurti, 12. Lat. Germ. cum nota Abr. Schulteti.
- 1694 Lipsiæ, 12. ed. Christoph. Cellarii repetita ex ed. 1689.
- 1697 Oxonii, 8. e Theatro Sheldon, Repetitio ed. 1675.
- Francofurti, 8. cum Christ. Grunbergii notis philolog. histor. et geographicis, phrasiumque elegantiorum annotatione et varia-tione.
- Hamburgi, 8. e recensione Joach. Henningii, Conr. Hamb. ad-juncto indice Hermannidæ, hinc inde locupletato.
- Lugduni Bat. 8. Keuchenii v.
- 1699 Lipsiæ, 12. ed. Christoph. Cellarii, ex illa 1689.
- ibidem, 12. c. n. ad modum Minellii.
- 1700 Parisiis, 12.
- 1703 Hamburgi, 8. Lat. Gall. et Germ.
- 1704 Bernæ, 18. ex ed. Jo. Andr. Bosii, sine notis. Cum præf-a-tione Ad. Rechenberg. et ind. loc.
- Amstelodami, 24.
- Lipsiæ, 12. c. n. ad modum Minellii,
- 1705 Trajecti, 12. Exprimit ed. Esenii an. 1691.
- Francofurti et Lipsiæ, 8. o. n. Buchneri, per Ad. Rechenbergium amplificata.
- 1706 Amstelodami, 12. Repetitio ed. Hermannidæ 1685.
- ibidem, 12. Repetitio auctior ed. Hoogstrat. 1691.
- 1707 Amstelodami, 8. maj. Cornelii Nepotis Vitæ excellentium Imperatorum, observationibus et notis commentatorum omnium, quotquot hactenus innotuere, illustratae. Accesserunt huic edi-tioni præcipuorum Graecie Imperatorum icones, sive incisa, ut et index rerum et verborum auctior et emendatior. Amst. apud Wetsten.
- Lugduni, 16. apud Lud. de Claustra.
- 1708 Oxonii, 8.
- Lipsiæ, 12. cura Minellii.
- 1709 Oxonii, 8. Repetitio ed. 1697.
- Francofurti, 8. c. n. Germ. Grunbergii.

- 1711 Lipsiae, 12. ed. Christoph. Cellarii *repetita, additis in tironum usus scholiis Christ. Schöttgenii.*
- 1715 Londini, 12. Cornelii Nepotis *excellentium Imperatorum vitae, curante Mich. Maittaire. Londini, ex officina Jac. Tonson et Joh. Watts.*
- 1717 Halæ, 12. Germ. cum phrasibus Lat.
- 1718 Rothomagi, 12. Cornelius Nepos notis *selectissimis variorum illustratus. Rothomagi, ap. Richard. et Nic. Alemannum.*
- 1720 Londini, 8. editio in usum Delphini *repetita.*
—Lipsiae, 12. cum Cellarii notis suppletis ab Andr. Stubelio.
- Patavii, 8. Cornelii Nepotis quæ extant omnia. Patavii, excudebat Josephus Cominus. — Editio hæc accurata et nitida debetur curæ Vulpiorum (Jo. Antonii præcipue) habetque indicem elegantiorum locutionum, et varr. lect. edd. Venetarum 1471. et 1522.
- 1721 Dresdæ, 8. cum notis Buchneri.
- Patavii, 8. ex rec. Vulpiorum, *repetita ex ed. 1720.*
- Gothæ, 8. cum notis Chr. M. Fischbeck.
- 1722 Francofurti, 8. Germ. explicat. opera J. C. Maischii.
- 1723 Lipsiae, 12. cum notis ad modum Minellii.
- 1724 Basileæ, 12. sine notis, cura Mich. Maittaire.
- 1726 Lipsiae, 12. cum notis ad modum Minellii.
- Londini, 8. Lat. et Angl. c. Jo. Clarke.
- 1727 Patavii, 8. ex rec. Vulpiorum, exc. Jos. Cominus.
- Wratislavie, 8. Succus et sanguis Cornelianus, i. e. Cornelius Nepos de vita excellentium Imperatorum, vulgo Æmilius Probus, at perperam dictus, nova arte, nativa tamen, multoque commodiore enucleatus a Jo. Joach. Ungnad, Scehusa-Palæo-March. Wratisl. ap. Mich. Hubert.
- 1728 cum Abr. Kriegelii explicationibus Germ. 8.
—cum notis Germ. Em. Sinceri. 8.
- 1729 Brandenburgi, 8. cum Casp. Gottschlingii. notis phil. mor. et hist. .
- 1733 Patavii, 8. ap. Jos. Cominus, ex rec. Vulpiorum.
—Berolini, 8. cum notis Germ. Em. Sinceri.
—Lipsiae, 12. cum notis ad modum Minellii.

**ÆTAS V. STAVERIO-HEUSINGERIANA 1734—1747—
1755—1789.**

Conjungimus adversarios, quorum certamina profuere lectioni Bosianæ, quamvis in paucis emendandæ. Scilicet Augustin. van Staveren, qui non modo aliquibus Codd. MSS. præter jam collatas a superioribus editt. quamvis haud satis diligenter usus, sed et pro excerptis a Keuchenio integras variorum notas colligere voluit, iisque suas addidit an. 1734. In qua locupletiori editione quid sibi displiceret, cum Jo. Mich. Heusingerus, Rector Isenacensis, in Spicilegio Emendd. an. 1744. ostendisset, rixari cœpit Staverius in Obss. Miscell. Dorvillianis. Heusingerus vero etiam instructior a collationibus Ms. Axeniani et edd. priscis, haud tamen Ascensiana I. et Aldinam superantibus, nisi in vita Attici ed. Rom. 1490. accessit ad Bosianam II. denuo recensemdam, ab ea rarius dissentiens, ceterum sic illustravit notis et auctiori Bosiano Indice, ut quoad criticam rationem palmam præripuisse Staverio fere videretur 1747. et 1755. Neque tamen ille post Heusingeri fatum, nævos edit. I. sue in altera 1755. abstersit, sed et quasi Heusingerianam non viderit, convicia priora repetit, notarum farraginem novis auxit. Haud inutilem post hos duumviro operam consumxit clar. Jo. Frid. Fischer, Prof. Lips. in libello variarum lectionum repetitæ Bosii editioni an. 1759. cum illustr. præf. de Codd. et editt. Nepotis, fragmentis duobus ex Cod. Guelferbyt. a Jac. Frid. Heusingero, ex fratre Jo. Mich. nepote, addito; quæ iterum prodit 1768. auctior. Interim Staverianam II. clar. Jo. Kappi notis suisque locupletatam reddidit philologus celebris Theoph. Chr. Harles Erlangæ 1774. quam ad ed. ubiores notas criticas scripsit idem Kappius. Alii interea Bosii recensionem secuti vel Cellarii notas, ut adolescentibus utiliores, repetierunt, ut Chr. Aug. Krigel Lips. 1774. vel Keuchenianum exemplar c. n. Keuchenni abscissis et suis, ut B. C. Sandwig Hafniæ 1776. vel cum notis a delectu laudatis, ut J. S. Ith, Bernensis, vel cum suis notis in usum scholarum, pro suo cujusque sensu dederunt. Ceteræ repetitæ vel leviores, ut ex Gallis Philippei, ex indice noscuntur.

1734 Lugduni Bat. 8. maj. Cornelii Nepotis vitæ excellentium Imperatorum cum integris notis Jani Gebhardi, Henr. Ernstii,

et Jo. Andr. Bosii, et selectis Andr. Schotti, Dion. Lambini, Gilb. Longolii, Hieron. Magii, Jo. Savaronis, aliorumque doctorum, necnon excerptis P. Danielis. Accessit locupletissimus omnium vocabulorum index, studio et opera Jo. Andr. Bosii, curante Augustino van Staveren, qui et suas notas addidit. Lugd. Bat. ap. Sam. Luchtmans.—Locupletissima huc usque editio. Basis est exemplar Bosianum. Ceterum Staverius usus est Matis et edd. melioribus. De ejus correctionibus inter eum et Heusingerum controversia nata est.

1736 Berolini, 12. cum indice.

1737 Regiomonti, 12. cum notis Cellarii.

— Lipsiae, 12. cum notis, etc. Cellarii.

— Berolini, 12. cura Muzelii.

— Onoldi, 12. cum notis Germ. Cederi.

1742 Venetiis, 12.

1744 Isenaci, 4. Spicilegium emendatt. et observationum ad Corn. Nepotis vitas XVIII. priores.— Huic Spicilegio opposuit Staverius Animadverss. in Obss. miscell. Dorvill. posterioribus T. vi. pag. 513. sqq.

— Londini, 12. Cornelii Nepotis excellentium Imperatorum vitae. Lond. typis Jo. Brindley.

1745 Halæ, 12. sine notis.

— Amstelodami, 16. Corn. Nepotis vitae excellentium Imperatorum. Editio nova emendatior—ap. J. Wetstenium.

— Parisiis, 12. ex recognitione Steph. Andr. Philippe. Lutet. Paris. sumtibus Mich. Steph. David.

— Amstelodami, cum interpretatione Gallica et obss. hist. geogr. et crit.

— Göttingæ, 8. Enchiridion sive prudentia privata et civilis T. Pomp. Attici a Corn. Nepote descripta, recensuit Jo. Matth. Gesner.

1746 Berolini, 8. Corn. Nepotis vitae excellentium Imperatorum. Accedit versio Gall. curante Jo. Petr. Millero.

1747 Isenaci et Lipsiae, 8. Cornelii Nepotis de vita excellentium Imperatorum liber cum amissorum operum Fragmentis, sola vetustiss. exemplarium fide recensitus, perpetuisque emendationibus criticis emendatus a Jo. Mich. Heusingero. Accedunt chronologia omnium Imperatorum, omniisque vocabulorum ac rerum index Bosianus, multo quam antea plenior et aquosior.

- Isenaci et Lips. sumtu et typis Jo. Christoph. Krugii.—Heusingerū et ipse consuluit exempla quādam vetera, et a Frid. Noodt discrepantem scripturam ex optimæ notæ membranis Axenianis in exemplaris Noodtiani marginibus annotatam accepit. In constituenda contextus lectione rarius dissentit a Bosio: in animadversionibus potissimum de lectionis varietate et veritate, interdum quoque de potestate et vi verborum ac sententiarum, breviter quidem, at acute intelligenterque, disputat. Index est egregius ac plenus, et vicem commentarii frequenter præstat.
- Augustæ Vindel. 8. cum notis Em. Sinceri Germ. repetita ex ed. 1728.
- 1748 Wratislaviae, 8. ap. Mich. Hubert. Succus et sanguis Cornelianus, etc. Rep. ed. 1727.
- 1749 Francofurti, 8. cum notis Germ. Em. Sinceri.
- Glasguæ, 24. ex ed. Oxoniensi.
- Berolini, 8.
- 1750 Augustæ Vindel. 8.
- 1754 Parisiis, 12. ex recognitione Steph. Andr. Philippe, ap. Barbou.
- 1755 Isenaci et Lipsiæ, 8. sumtibus Gottl. Griesbachii. Editio Heusingeri 1747. mutata tantum tituli pagina.
- Lugduni Bat. 8. Cornelii Nepotis vite excellentium Imperatorum iconibus ornatae, et nonnullis animadversionibus, partim criticis, partim historicis, illustratæ. Lugd. Bat. apud S. Luchtmanns et fil.—Notam negligentem ab Heusingero inustam, in hac ed. delere studuit Staverius.
- 1756 Berolini, cur. Petr. Miller, cum versione Gall. emendatione quam illa 1746.
- Isenaci et Lipsiæ, 8. Heusingeri ed. repetita.
- 1757 Parisiis, 12. chez Brocas et Barbou. Corn. Nep. Latin et François avec des notes geogr. histor. et critiques par le Gras.
- 1759 idem, 8.
- Lipsiæ, 8. ex recensione atque cum animadversionibus Jo. Andr. Bosii. Libellum variarum lectionum et præfationem addidit Jo. Frid. Fischerus.
- 1761 Glasguæ, 8.
- Norimbergæ, 12. cum phrasibus Latinis et præfatione Gottschlingii.
- Brandenburgi. Eadem editio.

- 1762 Francofurti, 8. cum notis Em. Sinceri.
- 1764 Lemgoviae, 8. Corn. Nepotis vitae excellentium Imperatorum ad exemplum optimarum editionum expressae, notisque maxime geographicis et historicis illustratae a Just. Conr. Mensching.
- 1765 Parisiis, 8.
- 1768 Parisiis, 12.
- Francofurti, 8. cum notis Germ. Em. Sinceri.
- Lipsiae, 8. Corn. Nepotis vitae excellentium Imperatorum ex recensione atque cum animadversionibus Jo. Andr. Bosii. Libellum variarum lectionum et præfationem addidit Jo. Frid. Fischerus. Lips. in libraria Weidmania.—Rep. ed. 1759.
- Londini, 8. ed. in usum Delphini repetita.
- 1773 Halæ Sax. 8. Ubertiores in Cornelium Nepotem Obss. criticæ Jo. Kappii Prof. Baruthini in Harlesii Opusc. variii argumenti exscriptæ sunt.
- 1774 Erlangæ, 8. Corn. Nepotis vitae excellentium Imperatorum, cum animadversionibus partim criticis, partim historicis Augustini van Staveren, cura Theoph. Christoph. Harles, qui et suas et Jo. Kappii V. Cl. notas adjecit. Erlang. ex offic. Waltheria.
- Lipsiae, 8. Corn. Nepotis vita exc. Impp. una cum Fragmentis, e recensione Jo. Andr. Bosii, cum animadversionibus integris Christoph. Cellarii, indicibus historico ac Latinitatis.—Editor Christ. Aug. Kriegel notis Cellarianis et suas addidit, in quibus præcipue de lectionis varietate disputat.
- Francofurti, 8. cum notis Germ. Em. Sinceri.
- 1775 Halæ, 12.
- Berolini, 8. curante Jo. Petr. Miller. Vid. an. 1746. et 1756.
- 1776 Hafniæ, 8. ad exemplar Keuchenianum, in usum scholarum Danicæ et Norvagiæ. (cura Barthold. Christ. Sandwig.)
- Norimbergæ, 12.
- 1778 Manhemii, 8. min.
- 1779 Bernæ et Lausannæ, 8. ap. societatem typographicam. Cornelii Nepotis vitae excellentium Imperatorum: textui ad optimarum editionum fidem recensito accesserunt illustrationes brevissimæ, vel ex aliis selectæ, vel recens additæ. Curavit J. S. Ith, Bibliothecæ reipublicæ præfectorus.
- 1780 Monachii, 8. Cornelii Nepotis selectæ vitae excellentium Imperatorum. Subjectis interpretum animadversionibus suasque ad usum scholarum adjecit Henr. Braun.

- Genevæ, 12. ex recognitione Steph. Philippe.
 1782 Biponti, 8. studiis Societatis Bipontinæ.
 1787 Coloniæ, 8.
 1788 Lipsiæ, 8. e. rec. Jo. Andr. Bosii.

VERSIONES.

[Ex Jo. Alb. Fabricii Bibliotheca Latina a Jo. Aug. Ernestio
 auctius edita, T. I. c. 6.]

VERSIONEM Vitarum Nepotis *Græcam* habuit Jo. Christophorus Wolfius, incerto auctore. Initium est: ὁ Μιλτάδης τοῦ Κίμωνος, ἐκ τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως τῇ παλαιῇ γενέσει καὶ τῇ δόξῃ τῶν προγεγενημένων, &c.

Versiones vernaculae, puerorum causa scriptas *Germanice*, non attinet commemorare, nec libellos phraseologicos, aut imitationum puerilium libros.¹ *Belgice* versus est a Jo. Hilaride, Röterod. 1688. 12. *Gallice* a Bernardo Girardo, Paris. 1568. 4. ab Ant. Pineto, quem saepe a vero sensu aberrasse notat Colomesius ad Gyrald. p. 202. ab Ant. le Gras, Paris. 1729. 12. quæ parum fidelis esse judicatur ab ipsis Gallis. *Vitam Attici* vertit Jo. Franc. Sarasinus in Opusculis, Paris. 1656. 1658. 8. *Hic est Sarasinus*, qui sub Attici secundi nomine scripsit bellum Parasiticum, sive Satiram in Petr. Monmorium. *Anglice* a pluribus versus est Oxon. 1684. 8. *Vitam Iphicratis* vertit Andr. Allam, teste Wood Athen. Oxon. T. II. p. 595. *Atticum Matth. Hale.* *Totus Nepos* a Jo. Clarke, additis notis et indice, Lond. 1726. 1732. *Italice* vertit Remigius Narninus Florent. Venet. 1550. 8. *Etiam Veron.* 1732. 4. una cum versione Catonis et Attici a Dionys. Ramazzino facta. V. *Act. Erud. nov. suppl.* p. 248. *Hispanicam* et *Polonicam* versionem memorat D. G. Mollerus in Diss. de Nepote, §. 19. *Hungarice* vertit Georg. Ballog. V. Czwittinger in Hung. liter. p. 29. qui Sempronii editam hanc versionem tradit. *Danice* interprete Jo. Dabergio prodiit Hafn. 1669. 8.

NOTÆ

¹ Non est prætereunda tamen ver- ejusdem annotata. quæ prodiit Fran-
 sius novissima, ceteris præstantior, cof. ad M. 1783. 8.
 auctore clar. Bergstræssero, cum

De Cornelii Nepotis nomine, patria, ætate, et variis operibus jam satis dictum in Vita, supra p. 15. sqq. Editionum Recensui Bipontino supplementum qualemcumque nunc, de more, subjicimus.

Editio M. T. Ciceronis Epistolarum ad Atticum, Brutum, et Q. Fratrem, apud Gryphium, Lugduni 1555. 24mo. continet etiam T. Pomponii Attici Vitam, per Cornelium Nepotem.

Fragmenta quæ secutus est Livius, Franc. 1588. et Bas. 1590. 8vo. Franc. ad M. 1628.

C. Nepotis Opera quæ extant, cum Notis et Indice per Boëclerum. Arg. 1630. 8vo. Et Traj. ad Rhenum 1655. 8vo. Biblioth. Bodl.

Notæ in Miltiadem Nepotis, per Joan. Schefferum, Hamb. 1675.

C. Nepos Anglice versus per varios Oxonienses interpres. Oxon. 1684. 8vo. Biblioth. Bodl. Repet. Lond. 1685. 1712. 1723. 1726. 12.

Vitæ, &c. ex editione Rutgeri Hermannidæ. Londini. S. Smith. 1688. 12mo. Bruggermanni View of English Editions.

Nepotis Vitæ, &c. 8vo. Amstelod. 1707. cum notis MSS. Car. Burneii. Sic Catal. Musei Britann. Sed errat; nam MSS. notæ sunt viri docti J. Taylor, S. T. P. cuius autographum nobis bene notum est.

Vitæ Excellentium Imperatorum, &c. Lond. 1710. 1724. 1741. 1756. 1764. 12mo. ibid. 1768. 18mo.

The Life of T. P. Atticus, with Remarks by Richardson Pack, Esq. Lond. 1719. 8vo. Repetita fuit Lond. 1733. 8vo. Extat etiam in Operibus R. Pack.

Nepotis Vitæ, &c. cum Interpretatione, &c. cura Nicol. Courtin, in usum Delphini. Repetita fuit a. 1729. 1773. 1780. 1786. 8vo. Lond.

Vitæ, &c. ex editione *emaculatissima* Augustini Van Staveren emendatae. In aedibus Academicis excudebat Ro-

bertus Foulis, Academæ Typographus. Glasguæ, 1744.
12mo. et 8vo.

C. Nepotis Vitæ, &c. cum Anglica Versione per Arrol.
Edinb. 1744. 8vo. Bruggermanni View of English Editions.

C. Nepotis Vitæ, &c. cum Notis Essenii, edente Westerhovio, Amst. 1746. 8vo. Biblioth. Pinelliana.

Cornelii Vitæ, &c. Edidit Christ. Cellarius. 8vo. Lips.
et Regiom. 1750.

Notatu dignum est, quod memorant Harwood et Dibdin,
n. Nepotem Moscuæ excusum esse a. 1762. qui igitur,
quod ad Classicos auctores pertinet, preli Russiaci est
quasi primitæ.

Cornelii Nepotis Vitæ Anglice versæ. Per J. Stirling,
S. T. P. cum Versione ad literam facta, et aliis subsidiis
tironum usui accommodatis, Lond. 8vo. 1767.

Nepotem Germanice vertit, cum annotationibus, Otto,
Magdeb. 1776. 8vo.—De Germanicis Versionibus vid.
plura in Harlesii Not. Brev. p. 174. et seqq. et Suppl. I.
p. 285. seqq. II. p. 501. seqq. et Introd. p. 359. seqq.

C. Nepotis Vitæ, &c. 8vo. apud Foulis, Glasguæ 1777.

Vies des Grands Capitaines de l'antiquité, trad. avec
des notes par l'Abbé Paul, Paris. Barbou. 1781. 12mo.
'Avant cette Traduction,' dit Brunet, (Manuel du Libraire,)
la meilleure était celle d'un anonyme, Paris, 1744. ou 1759.
ou 1771. 12mo.'

Interpretationi Historicæ, ait Klügling (Addit. ad Theoph.
Christ. Harles. Brev. Not.) bene inservit editio a Ph. Lud.
Haus curata Mogunt. 1784. 8vo.

Præclara Bipontina editio, Indice luculento instructa,
Biponti repetita est 1788. atque iterum 1796.

Editio auctior Van Staveren (Lugd. Bat. 1773.) repetita
fuit cum notis eruditis a Tzschuckio, Misniæ, 1791.

Bene audit H. Bremi editio, cum notis Germanicis, 8vo.
Tiguri 1796. repet. Turic. 1812. Dimidio fere auctior
priori.

Vitæ, &c. Paris. apud Renouard. 1796. 2 Vol. 18mo.

C. Nepotis Vitæ Imperatorum, &c. 12mo. Par. ap. Didot, an. vii. Reip. (1799.) Editio stereotypa. Mus. Britan.

Omnes sequentes merum Nepotis textum, n. sine annotationibus aut commentariis, suppeditant: Didot. Paris. 1799. 12mo.—Hafniæ, 12mo. 1800. curante M. Rathje, qui optimas editiones contulit.—1801. 8vo. Lips. cum Vita Nepotis a G. J. Vossio.—Erford. 1802. 8vo. curante J. J. Bellermann.—Manheim. 1808. 8vo.—Hanover. 1809. 8vo.—Hafniæ, 1810. 8vo.—Marburg. 1810. 8vo.—Darmstad. 1812. 8vo.—Wirteburg. 1815. 8vo. Halæ, 1817. 8vo.

Æstimatur C. Benj. Schmiederi editio, cum notis Germanicis, 8vo. Berol. 1801. qui Halæ Sax. 1798. Lexicon über den C. Nepos, &c. édedit multum laudatum; et etiam Caroli Frid. Heinrick, Vratislav. 1801. 8vo. et J. G. Hütten, Tubing. 1798. 8vo. et anonymi, sine notis, Franc. ad M. 1801. 8vo. et sine notis quoque Marburg. 1799. 8vo.

Nepotis Vitæ, &c. Harlesii, 8vo. 1801. Repet. edit. 1774.

Vir cl. M. Chr. Jul. Guil. Mosche edidit Librum a Germanis commendatum, Programma de eo, quod in Cornelii Nepotis Vitis faciendum restat, &c. Franc. ad M. 1802. 4to.

Vitæ, &c. Curavit, notis et indice illustravit C. H. Pauffler. Lips. 1804. 8vo.

Multum laudatur, quasi ad usum criticum prorsus necessaria, nova editio Jo. Fr. Fischeri, a docto Harlesio curata. Lips. 1806. 8vo.

Vitæ Imperatorum, cum animadversionibus J. A. Bosii. Notas adjecit Fischerus. Lips. 1806. 8vo.

Nepotis omnia quæ extant, Mediolani. Per Aloysium Musium. Fol. 1807.

Cornelii Nepotis, &c. Oxon. 1811. 12mo.

Critice se agunt, et bene audiunt, edit. M. Birgeri Thorlacii, Hafniæ 1811. 8vo. et (in Bibliotheca Classica, tomis octo comprehendenti) Auctores Classicos Romanos, inter

quos extat Tom. II. Cornelius Nepos,) editio Franc. Nic. Titze, primum vulgata Pragæ, 1813. 8vo.

C. Nepotis Excellentium Imperatorum Vitæ. Cum Fragmentis, et variis Lectionibus. Oxon. 1815. 12mo.

Corn. Nepot. Vitæ, &c. adjecto Lexico. Editionem curavit M. Christ. Frid. Luttmann. Lips. 1816. 8vo. Lexicon über den Corn. Nepos, est etiam separatim venale. ‘Textus,’ ait Klügling, ‘in hac editione est vulgaris; Lexicon autem cedit in utilitate ac præstantia Schmiederiano.’ Lexicon Benj. Frid. Schmiederi prodiit auctius et emendatius Halæ 1816. 8vo.

Vitæ, &c. Editionem in usum scholarum paravit Jac. Brand. Franc. ad M. 1817. 8vo. Prior editio prodiit 1809. 8vo.

Cornelii Nepotis Vitæ, &c. ex editione Augustini Van Staveren, et Pomponii Melæ Geographia, ex editione Abrahami Gronovii. Recensuit et accuravit Johannes Carey, LL. D. 18mo. Lond. 1819.

C. Nepotis Vitæ, &c. cum Fragmentis et variis Lectiōnibus. Oxon. 1819. 8vo.

C. Nepotis Vitæ, &c. quibus accedunt notulæ Anglicæ et Quæstiones. Studio C. Bradley. Londini, in Aedibus Valpianis, 1820. 12mo.

De Dissertationibus in Nepotem, de Compendiis, et si quid aliud, quod ab exteris prolatum fuerit, disserere non conabimur. Si cui harum rerum sit desiderium, Fabricium, Ernestium, Harlesium, Kluglingium consulat: immo præcedentis Notitiæ lector quædam huc pertinentia jam satis intellexerit. Unam tantum Dissertationem in Cornelium notabimus, a sagacissimo et doctissimo viro J. Jortin, S. T. P. Anglice scriptam, quæ extat in ejus Tractatibus philosophicis, criticis, et miscellaneis.

Nec nostrum est editiones Daretis Phrygii et Pseudo-Dictyos describendo lectorem morari. Versiones Latinæ horum historiographorum nostro Nepoti perperam tributi sunt; et de his quidem Fabricius et Ernestius facem præstiterunt. At nihilominus, ut harum historiarum varios

codd. MSS. in Bibliothecis Britannicis sub nostri nomine Cornelii inspeximus, et eosdem lectori indicavimus, rebus nostris non omnino alienum videtur duas vel tres Versiones Anglicas saltem memorare, præsertim quod Chronicæ nostre antiqui, more suo fabulantes, in Britannorum suorum origine a Trojanis deducenda sunt multi.

Ex hoc numero sunt: *Anglica Versio* a Joan. Lydgate, 1500. et 1513. fol.—*A Thoma Marshe, Lond. 1755. fol.*—*Daretis Phrygii Angl. versio* a Thoma Paynell, Lond. 1555. 8vo.

His adjici possint, *Daretis Phrygii sex Libri Latino carmine a Josepho Exoniensi elegantissime redditi; recogniti et emendati cura et studio Joannis Mori, qui eosdem argumentis illustravit, totumque opus vero auctori restituit, Lond. 1675. 8vo.*

RECENSUS CODICUM MSS.

CORNELII NEPOTIS

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

Codices in Museo Britannico.

Biblioth. Reg. 6 C viii. cum Pauli Orosii Hispanici Hist. continet (art. 2.) Daretis Phrygii de Excidio Trojano Historiam, Cornelio Nepote interprete. sæc. xiii. Hic codex forsan pretiosus est, eo quod valde antiquus: sed nil moramur lectorem de libro qui Cornelii nostri nomen tantum præ se fert.

Idem dicendum est de codd. 10 A x. 6. 13 A v. 4. et 15 A xxii. 2.

In *Biblioth. Harl.* No. 2580. cod. est, continens inter multa alia, (art. 1.) Cornelii Nepotis Vitam Pomponii Attici, fol. 2. Præcedit titulus pro Æmilio Probo, et pauca de Eumene. Continet etiam (art. 2.) Catonis Vitam ex Æmilio Probo, et (art. 4.) Æmilium Probum de excellentibus Ducibus exterarum gentium. Mutilus, desinit in Vita Eparminondæ. Cod. chartac. folia continens 169.

No. 260. Cod. chartac. sæc. xv. continens C. Nepotem de excellentibus Græciæ et aliarum gentium Ducibus.

In Catalogo MSS. indescriptorum in Museo Britannico per Ayscough, vol. i. p. 346. est cod. chart. Cornelii Nepotis, circa sæc. xv.

Codices Cantabrigienses.

In *Bibliotheca Publica Univers.* Cornelii Nepotis Vita Pomponii Attici, 1684. 8.

C. Nepotis Historia Virorum Illustrum, 2528.

Inter codd. Cantab. in Biblioth. Publica collocatur C. Nepotis editio Oxon. 1697. cum paucis annotationibus, vel potius variis lectionibus cl. J. Taylor. Hæc collatio, ut appareat ex hac notula manu J. Taylor scripta, codici C. Nepotis in Biblioth. Publica Cantab. referenda est: ‘Cod. Ms. Acad. Cantab. recens scriptus. Isti Academiæ donabat Hacket Episcopus.’

In *Biblioth. Trin. Coll.* est cod. C. Nepotis membran. nitide scriptus, sine notis, circiter XIV. sæc. Incipit feliciter *Vita Miltiadis*: præfigitur Æmilii Probi lib. de excellentibus exterarum nationum Viris.

Hæc Biblioth. alium etiam codicem Nepotis continet, sæc. XIV. vel XV. membran. 8vo., cui etiam præfigitur Æmilii Probi lib. de excellentibus exterarum nationum Viris.

Quod ad Æmilium Probum pertinet, quem quasi conditorem harum Vitarum codices memorati, et alii, tradunt, bene notum est, et vix hic repetendum, eum sub Theodosio Imperatore vixisse; cui librum Nepotis multum exornatum dono misit Æmilius Probus, ut liquet e versibus antiquo codici præfixis. Vide supra, p. 19.

Codices Oxonienses.

Bibliotheca Bodleiana continet inter Laudi et Seldeni MSS. duos codices qui inter alia complectuntur Daretis Phrygii Hist. Excidiij Trojæ, cum Epistola Cornelii ad Sallustium, falso nostro Cornelio Nepoti ascripta.

Canonici Lat. 159. continet C. Nepotis Vitas, &c. cod. chartac. xv. vel XVI. sæc. cum variis lectionibus et marginalibus indicatoriis; membran. nitide scriptus: et, ni fallimur, aliis est inter Canon. chartac. sine variis lectionibus et glossis, sæc. ejusdem.

Inter *D'Orvillianos* codd. MSS. et impress. invenienda est, No. x. 1. 6. 10. collatio Corn. Nepotis, i. e. Præf. Timoleont. Regg. Hamilc. Hannib. Ep. Corneliiæ.

In x. 2. infra 2. 4. extant variæ lectiones et notæ in diversos auctores, inter quas sunt notæ J. P. D'Orville, collatæ ad editionem Amstelod. 1706. pp. 15.

Et hactenus de Oxoniensibus : de codd. enim C. Nepotis in Bibliothecis Collegi. Oxoniensium nihil audivimus.

Codices Dublinienses.

In Biblioth. Collegii sanctæ Trinitatis apud Dublinium codicem extare memorat Catal. MSS. Angl. et Hibern. No. 407. qui inter alia continet (art. 4.) Daretis Phrygii Historiam de Vastatione Trojæ a Cornelio Nepote (ut fertur) de Græco in Latinum sermonem translatam.

Tribuit quoque idem Catal. isti Biblioth. (No. 489.) alium codicem qui continet etiam, inter alia, eandem Historiam, cui præfigitur Epistola Cornelii ad Sallustium de eadem.

Codices Eboracenses.

In Biblioth. S. Petri apud Eboracum, No. 407. (sic saltem legimus in Catal. MSS. Angl. et Hib.) codex est, amplectens, inter alia, Daretis Phrygii Hist. de Vastatione Trojæ, a Cornelio Nepote (ut fertur) de Græco in Latinum sermonem versam. No. 489. continet, inter alia, ejusdem Hist. exemplar, cui præfigitur Epist. Cornelii ad Sallustium de eadem. Ita saltem olim, n. 1694. secundum Catal. MSS. Angl. et Hib. sed non nunc, nisi commentarioli nostri, in ea bibliotheca quondam relati, deficiant.

Hactenus de codicibus Cornelii Nepotis Britannicis : de exteris v. J. F. Fischeri Praef. supra p. 7. sqq.

INDEX

IN

CORN. NEPOTEM,

A JO. ANDREA BOSIO CONFECTUS.

Primus numerus Vitam, secundus Caput cujusque vitæ, notat. Literæ *Præf.* Præstationem, *Fr.* Fragmenta designant; *Lamb. Schott. Sav.*, ea quæ ex commentariis notisque Lambini, Schotti, atque Savaronis; *Boecl. Loccen. Vorst.*, quæ ex indicibus Boecleri, Loccenii, Vorstii sunt desumpta.

A condiscipulatu conjunctissime vivere cum aliquo xxv, 5 a fundamentis disjicare arcem (*ἀκρόπολιν*, funditus) xx, 3 domum xxiii, 7 a lassitudine acquiscere xiv, 11 a puerō in exercitibus versatus (inde a pueritia) v, 2 a stirpe ad hanc statem (ab initio familiarē et originis) xxv, 18 ab adolescentia usque ad extr. statem xxiv, 2 ab consulatu usque ad extr. tempus xxv, 16 (In his omnibus tempus significatur). ab Lacedæmoniis summa imperii maris transfertur ad Atheniensis (illis ademta, confertur Atheniensibus) iii, 2 ab tam tenui initio tantæ opes profigatae (tam parva occasione) xvi, 2 (E quibus locis simul apparet, rō Ab etiam ante consonas ponit solere: cuius rei exempla præterea habes i, 8. x, 1. xi, 2. xvii, 7. xviii, 10. xxiii, 3). ab aliquo magnas pradas facere xii, 2 (nisi tamen rō A glossema est). ab anno viçes. (inde ab anno etatis vic.) xviii, 18 ab janna proapicere xxiii, 12 (nisi malis ad præced. puer referre: v. *infr. v. Janua*). ab interitu retraxit Thebas Epamin. xv, 8 ab invidia tantum se putabant futu-

ros (abfuturos, remotos, liberos futuros) xii, 3

Abalienare aliquem rebus suis (ad defec-tionem impellere) xvii, 2 Sic: abalienata oppida xxii, 2 (addere Alienare) Abdere se penitus in Thraciam vii, 9 (veluti in sinum securitatis de eo, qui suam fortunam occulere studet. Boecl. Sic Cæsar B. Gall. vi, 5 'ne desperata salute se in Menapios abderet.' Et Cicero ad. Famil. xiii, 29 'abdidit se in intimam Macedoniam.' Et vii, 18 'Abdo me in Bibliothecam.' Adde inf. Penitus)

Abesse tantum a cupiditate pecuniae, ut xxv, 12 a societate sceleris, ut xx, 1 ab insolentia, ut xvii, 5 (adeo vacare his rebus: elegans formula: pro qua alii malunt, Tantum abest ut cupidus esset pecuniae, ut potius &c.). tantum abesse ab invidia, quantum xii, 3 (in edd. vulg. Sed ibi leg. est, ab invid. futuros). tantum abest ut putem (adeo non puto) Fr. 5 abest hoc a persona principis (non decet p. p.) xv, 1 abesse ab urbe (peregre esse) xxv, 20 (ubi tamen cod. Schotti, ab urbe esset). abest hac urbs ab illa tot millia pass-

- (distat) *xxiiii*, 6 longe aberat ab his
regionib. *xiv*, 4
- Abborre a consilio** alicujus *i*, 3 opp.
accedere ad consilium, ibid. non ab-
horrent ejus mores a meis (de simili-
tudine morum) *xxv*, 14
- Abjicere** aliquid in proposito (simere ja-
cere, tanquam rem vilem) *xxiiii*, 9 ab-
jectus (opponitur florenti) *xxv*, 8
- Abit res** a consilio ad vim pugnantium
(in prælio scil.) *viii*, 1
- Abrogare** alicui imperium *xv*, 7 magis-
tratum *vii*, 7
- Abripere**, quæ regi portantur (intercip-
ere) *xiv*, 4 cives alicujus gentis
(captivos abducere) *i*, 4 abripi vi
tempestatum (de navigantibus) *Fr.* 7
- Abscedere** oppido (quod oppugnabatur)
xi, 2 non abscedere prius (non desis-
tere a pugna) *xv*, 9
- Absens**: absenti imperium abrogatum
vii, 7 absens damnatus' proditiois
(Themist.) *ii*, 8 sūstulit T. Sempronium
Hannibal (scil. per Magonem fratrem)
xxiiii, 5 absenti abrogant magistratum
(Alcibiadi Athenienses) *vii*, 7 ab-
sentem accusant Themistoclem legati
Athen. *ii*, 8 reum faciunt Alcib. Athenienses
vii, 4 absentes damnantur, qui
exerc. deseruerant *xviii*, 5 absente
bono duce rea pejus administratur *ix*,
1 absentia levandæ invidiæ quæsita
xii, 3
- Absolvi capit is** (sub. a pena vel criminе,
vel in judicio: vide Voss. de construct.
cap. 26) *i*, 7 judicio aliquo *xi*, 3
- Abstinere se cibo** *xxv*, 22 (pro quo vul-
go obtinet, 'abstinere cibo.' Sic Cæ-
sar B. G. *viii*, 44 'paucia diebus sese
cibo abstinevit.' Cic. Epist. *vii*, 26
'me ostreis et murænis abstinebam.'
v. Voss. de construct. cap. 22. et Jo.
Rhodii Ind. Scribonii)
- Abstinentia** Epam. tentata (animi scil.
adversus pecuniam invicti) *xv*, 4 Ari-
stidis *iii*, 1. 8 (Cic. ad Att. Ep. 17.
'Sic in provincia nos gerimus, quod
ad abstinentiam, ut nullus teruncius
insumatur,' &c. Idem offic. 2. 'Nulla
alia re conciliare facilius benevolentiam
multitudinis possunt, quam abstinen-
tia et continentia.' Lamb.) Sic: ab-
stinentia signa (continentia; oppo-
nitur enim libidini aut luxuria) *xvii*, 7
- Abstrahi a re** majore *xiv*, 4 (Plus est
quam abduci; nam vim et coactionem
involvit: v. Donat. ad Terent. Adelph.
v, 8, 57. Lucretius *iii*, 261 'abstra-
hit invitum patrii sermonis egestas')
- Abundare copiarum omni genere** *xviii*,
5 abundans omnium rerum via *xviii*,
8
- Ac** (pro, quam): aliud facturus, ac
pronuniasi set *xvii*, 3 aliter ac spera-
bet *xxii*, 2 non secus ac *x*, 2 (Pro,
sic): pari diligentia ac in bello *xxiiii*,
7 pari ac dictator imperio (de magis-
tro equitum) *xxiiii*, 5
- Acarmanas** (populum Epiri) adjunxit
Atheniensibus Timotheus *xiii*, 3 (Ita
quidem vulgo editur: sed leg. Atha-
manas)
- Accedere Africam** *xxiiii*, 8 astu *ii*, 4
- Lemnum** *i*, 1 ad Atticam *i*, 4 ad
amicitiam alicujus *xviii*, 1 ad consili-
um aliquod (consensum et approba-
tionem notat) *i*, 3 (et alibi: sequi
consilium alicujus; cui oppon. mox,
abborre a consilio). ad hastam *xxv*,
6 (Sic, 'ad hastam suam accedere'
dixit Livius 43: alii, 'ad vectigal-
lia.' vid. Gronov. ad Senec. Epist.
101. et infra v. Hasta), ad manum (col-
latiss signis dimicare) *xviii*, 5 ad rem-
publ. (capessere rempubl.) *ix*, 1 pro-
pius muros *i*, 7 accedit mihi animus
i, 4 accesserant ad corporis firmatatem
plura animi bona (juncta erant firmati-
tati corp.) *xv*, 3 accessisse febrem
sensit (supervenisse priori morbo, cui
et rursus decessit *xv*, 22) *xxv*, 21
(Alio ratione febris accedere dicitur,
cum paroxysmus advenit)
- Accessio facta est pecunia** *xv*, 14
- Accelerare sibi aliquid** *xxv*, 22
- Accersi ad se aliquem** jubere *xxv*, 21
(Sic enim leg. videtur pro, aroessi,
vel arcesiri, quæ aliis placent)
- Accidit casu**, ut *xxiiii*, 12 hoc secunda
victoria *xvi*, 5 accidit, ut *vii*, 3. *xxv*,
20 existimans id quod accidit (evenit,
subsecutum est) *xiv*, 4 sicut tum ac-
cidit *vii*, 7 accidit hoc ei (de novo
symptome morbi) *xxv*, 21 huic,
quod ceteris mortalibus *ix*, 5 calamiti-
tas Lacedæmoniæ *xvii*, 6 accident
opera alicujus res adversæ, secunda
vii, 6
- Accipere calamitatem** *ix*, 1 conditionem
(acceptare, ratum habere id quod
offertur) *xiv*, 8 fidem (relat dare)
xiv, 10 imperium ab exercitu *xxii*, 3
injuriam (affici injuria) *xxv*, 11 vul-
nus *x*, 6. *xiv*, 6. *i*, 7 celeriter quæ
traduntur (de docilitate discipuli) *xxv*,
1 (ubi tamen alii malunt arripere). acc.
libenter (audire) *xxiiii*, 2 accipiebat
lacrymans tamē benevolentiam civium,

(excipiebat, vel, audiebat) vii, 6 accipitur hoc auribus (de iis, quae fama innotescunt: oppon. oculis cernere) xx, 2 (Sic, Cicero Phil. viii, 10 ‘Hæc auribus accipere potuistis.’ M. Seneca suas. 1 ‘propitiis auribus accipitur.’ Quintilian. declam. 337. ‘Intelligo aversis aurib. accipi hanc partem orationis.’) acceptus male (qui prælio fusus) xviii, 8 (Metaph. desumpta a conviviis: vid. Thesaur. Buchneri)

Accredere (pro credere) xiv, 3 (quo usi et Cic. ad Att. vi, 2. Plaut. Asin. v, 2, 4. Lucret. iii, 870. Horat. Epist. i, 15, 25. Columella i, 1, 3. Ead. ratione Lucretius iv, 814. dixit ‘adopinari’)

Accrescunt dolores xxv, 21

Accubare in acta (accubitu humili) xvii, 8 in convivio xvi, 3

Accurate scribere vi, 4 accuratius agere cum aliquo (majori industria rem agere) vii, 10 accuratissime accusare vi, 4

Accusare avaritiam alicujus (pro accusare aliquem avaritiae) vi, 4 (Similiter Cicero ad Fam. vii, 17 ‘Superbiā tuam accusant.’ Idem ad Q. Fr. dixit ‘accusare inertiam adolescentum.’ Justin. ii, 15 ‘tarditatem collegarum.’ Vorst.) accusari hoc crimen vi, 3. xv, 8 criminis Pario i, 8 (Utrōque subaudiendam præposit. de, docent Schopp. Gramm. Philos. p. 87. Voss. de Construct. c. 26). accusari capitis iv, 2 (subint. in iudicio, vel in causa, actione, vel de poena), proditiois i, 7 (sub. de crimen: vide Sancti Mīnervam lib. 5. pag. 293. Schopp. Gramm. Philos. p. 63. Voss. l. c. Nec officit, quod etiam dicimus ‘damnare aut plectere capite,’ nam illic genus poenæ; hic criminis indicatur)

Ace, urbs Phœnicia, (sic enim legendum, monuit Bongars. ad Justini Prol. 10. aliisque) xiv, 5

Acer ($\delta\acute{e}θυμος$, $\delta\acute{e}δ\acute{s}$, asper, iracundus, irritabilis) xiii, 3 acrius instare xviii, 4 premere adversarios xxii, 11 acerrimus vir (promississimus, expeditiss.) vii, 5 (Servius ad En. I. ‘quidam acrem in unamquamque rem vegetom, ac nimium tradunt.’ Sic: ‘acerrima mens Divi Augusti’ ap. Tacit. Hist. ii, 76). acerrimus leo xviii, 11 concursus (conflictus) xviii, 4 acerime occupatus in apparando (summo studio) xxii, 7

Acerba mors (luctuosa tanquam præmatura) v, 4 (Curt. ix, 6, 19. metaph. ducta a fructib. arborum, qui ante maturitatem acerbi sunt. Servius ad illud En. vi, 429 ‘funere mersit acerbo.’ Immature: a pomis translatione facta). acerbius imperium (mox expon. quo quis ‘cruelissime se’) gerit xviii, 6 Sic: acerbitas (rigor, opp. obsequio) x, 6 (Cic. ad Q. Fr. i, 1 ‘si implacabiles iracundiae sunt, summa acerbitas est.’ Similiter usi Cæsar B. C. i, 32. et Liv. xliv, 10). acerbitas temporis pristini (indigna prist. t. illata) vii, 6 (Ita Tacitus usurpat A. ii, 71, 3. et Suet. Calig. 2. ‘acerbitates rerum et verborum.’ Boecl. Adde Thes. Buchneri)

Acharnæ civis (Acharnis oriunda vel illic habitans) ii, 1

Acheron: ab Acheronte redimere (ab inferis et sepulcro) x, 10 (Cic. or. post redit. in Senatu dixit ‘excitare ex Acheron.’ Lanubinus)

Acies (pro prælio) xxiii, 5 Sic: acie decernere, vel contendere i, 4 acies instructa (opp. prælio fortuito et in itinere commiso) xviii, 8 acies instruta e regione (sc. hostium) i, 5 navium (vel classum) constituitur xxiii, 11 in aciem producere aliquot pedimentum et equitum millia i, 5

Acquiescere (significanter, de morte, vi tam laboriosam secuta) xxii, 13 acquiescere a lassitudine xiv, 11

Acroama xxv, 14 (alludit autem ad acroamata conviviorum i. e. symphoniacos: vid. Laurent. Pignor. de Servis, et Muret. l. 6. Var. Lect. c. 15. Boecl. Adde laudatos Ernstio in not. ad h. l. et Andr. Dounaum in not. ad Chrysostomum pag. 700. Buchner. in access. ad Fabrum)

Acta xvii, 8 (pro littore, e Græco ἀκτῇ, que proprie vox Attica, juxta Strab. lib. 1. et Photium cod. 279. Latini præter Nep. usi Virg. En. 5. et Cic. pro Cælio et in Verrem v, 31. ac 36. Val. Flac. i, 742. et v, 96. Auson. in perioche Odyssee 6. Paulini. Epist. 4 ad Ausonium: Prudent. in Symmach. i, 136. vid. Muret. Var. Lect. i, 3. Accurs. ad Auson. l. c. Brodæ miscell. ii, 8. Turneb. Advers. iii, 1. Cujac. observ. viii, 1. Casaub. ad Suet. Aug. 72. Barth. advers. xliv, 11. Salmas. exerc. Plin. p. 809. Alard. et Weitz. ad Flacci v, 95. ls. Voss. ad-

- dend. ad peripl. Scylacis : et Glossæ Isonis ad Prudentii l. c.)
- Actæi** (Attici, Athenienses) viii, 2 (ab Acte, sive Actæa; sic enim Attica olim dicta. v. Bochart. Hierozoic. part. 2. l. ii, 6)
- Actor**: vide infr. post, Agere
- Acumini ingenii inservire** (excolere acumen ingenti) vii, 11 (Acuminis voce usus et Cic. Tusc. 1. et de Orat. 1. Lamb.)
- Acutus ad fraudem (callidus)** x, 8 sententis (argutus, de oratore) Fr. 5 acutum imperatoris cogitatum (subtile, callidum inventum, consilium) xiv, 6 Sic : acute loqui (de jocis sive dictiis) Fr. 5 scribere aut dicere, Fr. 6
- Ad adventum imperatorum** (ubi advenerant) xxv, 10 (Sic, 'ad famam, ubi fama exivit). ad nostram consuetudinem (sub. comparata, relata, vel, si referantur) xv, 2 (Vulgo sic efferunt: 'respectu nostræ consuetudinis'. vid. Gifan. append. observat. p. 278. Sic Terent. Eun. ii, 3, 69 'Nihil ad nostram hanc.' Add. Buch. de commut. rat. dic. i, 22). ad nostram memoriam (usque ad) ii, 10 Sic : ad senectutem xi, 3. xxv, 5. 21 ad extremam ætatem xxv, 10 ad eum finem quoad (tamdiu, donec) xv, 2 (Alibi : usque eo). ad internectionem gesta bellis xviii, 3 usque ad Sulpicium et Aurel. cons. xxiiii, 7 (In his omnib. terminus ad quem significatur). ad Rhodios (de inscripto ipsis libro) xxiiii, 13 Sic : ad exterios testimonium dare alicui vi, 4 ad hanc sententiam (in hanc sent. hoc sensu) Fr. 3 ad quintum lapidem sepultus (quinto ab urbe lapide) xxv, 22
- Adamare** x, 2
- Addere** in edictum res novas xxiv, 2 totidem naves ad superiores ii, 2 addi ut supra nihil posset xxv, 4 (ubi tam rō addi quid. omittunt)
- Addubito illud, utrum scientie an imprud.** sit factum ix, 5 (Eleg. formula de re incerta judicium suspidentis. Sic alibi accredere dixit)
- Adducere exercitus subsidio alicui** xviii, 6 exercitum in eam consuetudinem, ut xi, 2 aliquem alicui in suspicionem (suspectum reddere) xxiiii, 2 adduci preibus alicujus (permoveri) x, 2 ab aliquo ad desperationem xviii, 12 adduci in opinionem xiv, 6 adducitur sermo ad finem xv, 3
- Adeo ut exaudiri posset** x, 9 adeoque (et adeo) i, 5
- Adesse (præsentem esse)**: Si affuisset ix, 1 quamdiu affuit (opp. mox absens) xxv, 3 in magnis rebus (consilio sc. opera) x, 1 qui aderant (sc. in militia, sive comitatu) iv, 8 omnibus percalis (in bello scil.) xvi, 4 alci in consilio xviii, 1 (sic Cic. pro Quintio : 'qui tibi in consilio adsunt.' In Verrem : 'ut sibi in consilio adcessem.' Lamb.)
- Adhibere celeritatem** xviii, 9 curam diligenteriamque in tuenda valetud. xxv, 21 memoriam nullam contumelias (ea ad ultionem non uti) xv, 7 modum (sc. narrationi) xv, 4 vim iv, 4 adhibetur materfamil. in convivium (adducitur), Præf.
- Adhuc (hucusque, usque ad hoc tempus)** i, 5 (et in quibusd. codd. xxv, 19. Sic et alii : vid. Vorst. de Lat. merito susp. cap. 18. et Buch. Thes. Fabri. Vulgo, hactenus)
- Adjacere mare** (jacere, situm esse ad mare) xiii, 2 (Ita plane Frontinus iii, 9 'ab ea parte murorum, que mare adjacebat.' Sic recte membranae vett. vid. Keuchen. ad eum locum. Simili constructione Lucret. v, 545 'Usque adeo magni refert, quid que adjaceat res.' vid. Ind. Gifanii. Subint. vero, ad. Integre Mela i, 7. Hadrumetum &c. 'hinc ad Syrtim adjacent.' Adde infr. Jacere)
- Adimantus collega Alcibiadi datus** vii, 7
- Adipisci victoriam** xii, 1 gloriam facto aliquo xi, 2 ex re aliqua xii, 2
- Adire ad aliquem** ii, 7. x, 8. xxiiii, 2 adire maximos labores xx, 5 periculum (venire in peric.) xiii, 4 (sic sæpe Curtius : vid. Ind. Freinsh.) aditus ad aliquem patet i, 8 aditum conveniendi dare potentibus (potestatem se adeundi et colloquendi) iv, 3
- Adjungere aliquid** (addere in quæ dicta sunt) xv, 10 (et in Ms. Schotti xxi, 1) Sic : hoc adjunxit (sc. multis quæ commemorat) xxiiii, 3 adjungere sibi aliquem (conciliare, in familiaritatem et amicitiam asciscere) xviii, 2 adjungere consilio urbes multas ad amicitiam (aliquorum adducere ad societatem et fœdus) vii, 5 (Sic, adjungere municipia dixit Tacit. H. i, 70, 3). adjungere bellicosas (vel, reges et bellicosas) nationes, aut reges bellicosas

- cosæ nationis (sc. ad amic.) xxiiii, 10 aliquos socios (facere) xiii, 2 amicum sibi cupiebat adjungi eum vii, 9 insula adjuncta oppido (conuncta adiacens) i, 5
- Adjuvare barbaros (scil. copiis et milite in bello) i, 7 adjutum aliquem venire (ad adjuvandum) xx, 2 adjuvari ab aliquo in re quapiam xviii, 10 opibus alicujus xx, 2 adjuvari in aliqua re non minus prudentia, quam felicitate (atque prudentia sua, quam fortuna, obtinere, ut res bene succedat) i, 2
- Adjutor datus (college gerenda bellū) ix, 4 alicui xii, 2
- Admetus rex Molossorum ii, 8
- Administrare bellum (de duce qui gerit bell.) xii, 2. xviii, 5 legationes per aliquem (adhibere aliq. ad obeundas legationes) x, 1 provinciam bene (componere ac tueri) vii, 4 administratur respubl. jure, potentia xxiv, 2 administrata eo pejus res est (de damno belli) ix, 1
- Admirari aliquem (venerationem not.) x, 2 in re aliqua i, 11 Sic: admirationem sui injicere alicui (reverentiam) xi, 3 admirabile in primis hoc fuit in eo (insigne ad gloriam) xvii, 7 quæ videbantur admiranda in Italia Hispaniisque (notatu, observatu digna) xxiv, 3
- Admittere aliquem ad se domum (aditum ei permittere in domum suam) xx, 1 admittere aliquid (agendum suspicere) xxv, 15 (in edd. vulg.; sed leg. est, annuisset). admittere scelus (perpetrare) xv, 6 (sub. in se, quomodo Cic. Phil. 2. 'Ea in te admissiti.' Et auctor ad Herennium: 'Adversarii hoc,' in se facinus, 'admisserunt.' Vorst.) admitti, (propria vox de aditu ad principem) xiv, 3 Sic: nemo sine hoc admittitur (de magistro admissionum apud Persas) ix, 3 admitti ad officium aliquod (adhiberi) xviii, 1 in numerum præfectorum (assumi, ascisci inter præfectos) vi, 1
- Admodum adolescentulus (omnino valde) xxii, 1 non admodum multi xxi, 1
- Admonitu alicujus xxv, 20
- Adolescens (de viro) xxv, 8. xvi, 1 (Ita solebant Romani, ap. Sueton. Aug. 20. de ann. 30. habente. Boecl. vid. Manut. Comm. in Epist. Cic. ad Fam. ii, 1. pag. 78. Pari modo Graci viros νεανίσκους et κομιδῆ νέους, immo παιδάρια et μειράκια, Ebræi בָּנִים i. e.
- pueros vocant: vide quæ diximus Exercit. philolog. ad 2 Tim. ii, 22. c. iii, 9. 9. et 10.) illustris xxii, 8 seni jucundissimus, ut senex adolescenti xxv, 16 senem severum æqualibus in familiaritate anteponens xv, 2 adolescentulus xxiv, 1 de xxxi. annorum juvene xxv, 2 (tot enim annos tum Atticus habuit: vid. Chronologic. Ernstii). adolescentulus quidam Argilius (de viro) iv, 4 (nam Thucyd. Argiliū hunc ἄνδρα vocat). admodum adolescentulus (v. Admodum) xxii, 1 adolescentiæ ineuntis vitia (incipientis) ii, 1 Sic: ineunte adolescentia vii, 2 adolescentiæ initium durum v, 1
- Adoptavit Atticum testamento Q. Cæcilius xxv, 6 (v. not. Ernstii, Cujac. obs. vii, 4. Petit. ad LL. Attic. ii, 7)
- Adorior oppugnare viii, 2 demergere x, 6 (ut alias: 'aggregior hoc facere,' conatum cum effectu notat. Boecl. Tueri forsitan hæc loca possunt vulg. lectionem apud Tacitum Agr. xxv, 4 'oppugnasse ultra castella adorti.' vid. tamen, quæ ad eum loc. Gronovius annotavit). adoriri Dodonam (de conatu corrumpendi sacerdotes Dodonæos) vi, 3 imprudentes xviii, 9
- Adventare xviii, 3 adventat classis i, 7
- Adventus xxii, 1
- Adversi casus xiv, 5 si quid adversi accidisset, ibid. adversum tenere proficiscentibus (de vento qui proficiscentibus suo statu est contrarius, qui contra spirat) i, 1 adversum Athenas, (e regione) ii, 3 (sic edd. vulg. Sed leg. exadversum)
- Adversus arma ferre xvii, 4 (Sic Cic. offic. i, 12 'qui contra ferret arma.' Auctor ad Heren. iv, 39 'qui contra tulerint arma.' Vellei. ii, 28. 'nec tamen in eos, qui contra armata tulerant, sævitum.' Boecl. Est a. locutio elliptica. Integre Livius xxxvii, 53 'qui adversus vos arma tulerint'). adversus resistere xvi, 1 (Et hunc locum similitudo et consensus libror. tuetur. Boecl.) adversus aliquem esse xxii, 2 facere xviii, 8 stare xvii, 5 hunc adversus imperator habitus ix, 2 (In his omnibus hostilitas indicatur). hoc adversus jus hospiti est (repugnat juri hosp.) xxiii, 12 adversus aliquem venire xxiii, 4 obviā venire, ibid. (Plauto ac Terentio est 'adversum': v. Buchn. Thesaur. v. Versus). ex adverso Padi fauces (vel faucibus), Fr.

- 7** (nisi tamen legendum est, exadversus)
- Adversarii** alicui (de dissensione civili) **xx, 2**
- Adversarius** (de æmulo, sive eo qui factionem comparat) **x, 7** in republ. administranda (*ἀντιτεχνος*) **xv, 5** (*ἀντιτασθέμενος* Plutarch. in Aristide, *ἀντιπολιτεία* est apud Plutarch. *ἀντιπολεμόμενος* in amat. narrat. Boecl.) adversarii populus (hac voce notatur τὸ φλάγμα, sive adversandi pre mendique superiorum libido) **xiii, 3** (Ita Boecl. Sed Clar. Schefferus referebat ad voc. potentiae), adversarii (obtrectatores, æmuli, qui accusant in judicio) **xv, 7. viii, 2** hostes **ii, 4. xiv, 6.** et saepè adversaria factio **xvi, 1** quæ mox **xvi, 2** (dicitur: adversariorum factio)
- Adulterii** suspicionem habere **xv, 5** (vide Habere)
- Advocare** concionem **vii, 6**
- Ædes** Jovis Feretrii (templum, fanum) **xxv, 20** Sic: **ædes** Minervæ **iv, 5** Proserpinæ **x, 8** Martis, Fr. **11**
- Ædium** locus primus (*τρόπον*, atrium) Praefat. (vid. Primus). pars interior, Praef.
- Ædificare** classem **ii, 2** mox: efficere Sic: ad ædificandas classes **iii, 3** (Ita et Cic. pro L. Manil. et Cæsar locuti: tueturque Buchn. de commut. rat. dic. i, 11, 1). ædificantes Athenienses (mu suos instaurantes) **ii, 6** ædificator (qui studio ædificandi ducitur) **xxv, 18** (sic Flor. i, 8, 4. et Columella i, 4)
- Ædificium:** non ædificio, sed sylva, constabat amoenitas domus (non structura sumtuosa) **xxv, 18** (v. Domus)
- Ædilis** plebis (ad differ. ædil. curulum et cereal.) **xxiv, 1**
- Æge** (Macedoniae oppidum) **xxi, 2** (De etymo v. Bocharti Canaan i, 13. Ptolemæo est *Abyla*)
- Ægates** insulae **xxii, 1** (site in mari Mediter. juxta Siciliam, vulgo perpetram Ægades. De iis prolix. Cluver. Sicil. antiqu. ii, 15)
- Æger** vulneribus **i, 7** (sub. præposit. a vel ex.)
- Ægos** Flumen (urbs Hellesponti) **vi, 1. vii, 8. ix, 1** (Græcis, ut Xenophonti, Aristot. Plutarcho, Diod. Sic. Stephano, *Ἄγιος ποταμός*. Singulari numero, ut Noster, etiam Plinius ii, 58. et iv, 10. ac Mela ii, 2. extulere. Lamb. Adde Scalig. ad Euseb. num. 1551)
- Ægyptus** (nota Africæ provincia) **xviii,** **2** *Ægyptius rex* **xi, 2** *Ægyptia* classis **xii, 2** *Ægyptiorum munera* Age silao missa **xvii, 8**
- Æmilius** (L. Paullus) occisus **xxiii, 4**
- Æmulari** aliquem (contendere de gloria cum eo) **xv, 5**
- Æmulatio** tantæ laudis est inter hos **xxv, 5** (ubi et mox, sicut et **xv, 5** disting. ab obtrectatione), rerum maximarum inter hos intercedit **xxv, 20** (mox: incidit, nisi tamen id a glossa est). æmulatio ducum **vii, 8** potentiae inter civitates **ii, 6. iii, 2. vii, 6**
- Æneæ corona** Alcibiadi donata **vii, 6** statuæ pecunia completeæ **xxiiii, 9** Pelopidae interfecto donatae **xvi, 5** (nisi potius æreæ coronaæ fuerunt)
- Æolia** (Asia regio ad mare Ægeum, inter Troadem et Ioniām. Eam restituere Atheniensib. conatur Conon) **ix, 5**
- Æolis** (ejusd. reg. nomen): ex *Æolidie* principes secum deducit Darius **i, 3**
- Æqualis** alicui vel alicuius (ejusd. ætatis, *σύγχρονος*) **iii, 1** Sic: *æquales* **xv, 2. xxv, 1** prope *æqualis* (q. edd. addunt ætate) soror **xxv, 17**
- Æque** bene uti oculo dextro (sub. ac altero, vel sinistro) **xxiiii, 4** æque bonus paterfam. quam civis (sic leg. videtur) **xxv, 18** (vulgo ed. neque. **Æque** quam pro, ac, dixerit etiam alii. v. Buchn. Thes. v. **Æque**)
- Æquiparare** aliquem labore, corporisque viribus **vii, 11** æquiparabat dignitatem ipsam urbis portus Piræi **ii, 6** (Sic Virgil. ‘Nec calamis solum æquiparas, sed voce, magistrum.’ Lamb. Usi eodem sensu Liv. xxxvii, 53. Sueton. Aug. 94. Ner. 58, et alii)
- Æquus:** non æquus alicui locus (incommodus ad pugnam) **i, 5** Cæsari **vi, 34** (iniquus: v. not.) æquam conditio nem versura non habere (non inventire, qui æquo ac modico sonore mutuam det pecuniam, quo debita sua solvat) **xxv, 2** (vid. Salmas. de modo usur. cap. 7. p. 300. et seqq.)
- Æquitas** Aristidis **iii, 2** (conjugitur cum justitia et innocentia, idemque est ac lenitas sive clementia, ut apud Sallust. Catil. cap. 9. Buchn. Thes. Boecl. exp. *μερπίστητη*, cui opponitur *παραποτητη* et intemperantia Fausan. v. 3. Sic: æquitate summa res Chersonæi constituit Milt. **i, 2**. Quod de ead. lenitate exp. Buch. in comment. Sed Cl. Ravius putabat simplicissime

et ex proprietate vocis intelligendam sequitatem juris, jus sequibile, *lrorquidat*, ubi aliquid 'aut omnibus licet facere, aut non licet,' ut loquitur Marius Victorinus in Comm. ad Cicer. Rhetor. 1. vel, ut est apud Livium iii, 34 'omnibus summis infimisque iura quantur.' quomodo et Boeclerus de civili formato statu accepit haec verba, 'aequitas animi.' mediocribus et presentib. contenti viii, 2, 4. quomodo et Cic. in Rullum et de Senect. hac voce usus : v. Thes. Buchneri)

*A*Equora Indica (mare Indicum), Fr. 7
*A*ris terna millia xv, 18 (Gronovio nostri coronati 18. cum didrachmo et hemidrachmo ; sed locus corruptus videtur, legendumque tricena, vel r̄ aris delendum)

*A*rarium commune (sc. civitatis) iii, 8 (sc. militare) ibid. privatum xxv, 8 serarii augendi ratio xxxii, 7

*A*es alienum inveterascit indulgendo xxv, 2 (vid. Inveterasco). crescit multiplicandis usuris, ibid.

*A*stimare item : aestimata est lis ejus tot talentis i, 7. xiii, 3 (damnatus est tot talentis ; intelligitur enim ipsa pecunia multatia, aestimatione delicti decreta : hinc addit Noster i, 7, 5 tot talentis aestimatam Miltiadis item, quantus in classem sumitus factus erat. Ex antecedenti consequens notatur, i. e. ex aestimatione delicti, mulcta : ut lis sumatur pro disceptatione litis tota et culpe, qua in judicium vocatur. Sic in crimine repetundarum, aestimatio litis et exilium, ordinaria pena : estimatis, inquam, furtis, auctione queritur ex bonis damnati ea pecunia, interdum cum auctario dupli aut quadruplici. Apud JCTos litis estimationem offerre, est, rei litigiosa pretium persolvere. Boecl. Adde Sigan. de judiciis ii, 28. et Pollet. hist. Fori Rom. iv, 10). aestimatam item solvere populo (pecuniam multatiam aestimatione delicti decretam) v, 1 magni aestimata hujus opera xxiv, 1 (in edd. vulg. Sed leg. est, existimata)

*A*etas puerilis xxv, 1 extrema (senectus) xxiv, 2. xxv, 10 etas extrema imperatorum (ultima tempora impp. sive tempus ultimorum impp.) xiii, 4 etas ejus cecidit in ea tempora (tempus vita, vixit iii tempor.) xviii, 1 Sic : etas nostra tulit hunc xxv, 12 etas eiusdem est (aequalis, viv. eodem tempore) vii, 11 etatis sue primi ii, 1

omnium formosissimus vii, 1 etatis vacatio (senectutis immunitas a bello) xxv, 7 etati omni aptissimus (hominiibus cuiuscumque etatis) xxv, 16 etate provectus (senex) xx, 4 proximus alicui (qui vixit prope ad tempus) ii, 9

*A*ffectare munditatem (sectari) xxv, 18 (pro quo frustra Ernst. mallet e suo cod. adlectare)

*A*fferre manus alicui (de imperfectione, cæde) xx, 1 (Petron. 'attulisse dannatas manus'). afferre alicui vim (ead. signif.) xviii, 12. Sic : afferetur huic vis x, 10 (Phras. eadem usi Cic. Phil. 12. et Ovid. Ep. 17. ac de Arte Am. 1. vid. nobilias. Heins. not. ad loc. priorem : et sensu paulo diverso Justin. xviii, 7, 8 'non tamen vim afferre religioni ausus est'). afferre multa nova in re militari (invenire, excogitare) xi, 1 affert haec res deformitatem (deformem efficit) xvii, 8 detrimentum rei familiari xxv, 2 afferunt hoc nuntii (nuntiatu hoc) i, 8 affertur epistola ab xvi, 8

*A*fficare aliquem magnis muneribus (donare) xvii, 3 pena xxii, 8 penitus gravibus xvii, 4 affici exilio viii, 3 morbo xxiiii, 4

*A*ffinis (vir sororis : haec enim propria vocis acceptio : v. Savar. ad h. l. et not. in Sidon. v, 20) xx, 1 Ita : affinitas x, 1 affinitate conjungi cum aliquo (tanquam generum cum socero) iv, 2 (nam et hi affines sunt invicem). Sic : affinitatem alicius diligere xxv, 12 in affinitatem alicius pervenire (tanquam avum uxoris privigni illius) xxv, 19 ob affinitatem non expers periculi (tanq. consobrinus uxori fratri) xxv, 2

*A*ffirmabat id fore (denuntiabat, alibi) ii, 4

*A*fflictio res ix, 2 (i. e. inclinatio, accisa. Justin. iv, 5, 2 'dum res, quamvis afflictio, nondum tamen perditæ forent')

*A*ffluens munditiae (abundans, luxuriosa) xxv, 18 (ubi tamen alii legunt, affluentiam. Usus ea voce non semel Cicero, ut pro Archia, pro Cuentio &c. Vorst.) affluentius vivere (splendidius) xxv, 14

*A*fros facilius se corrupturum existimabat Lysander (sacerdotes Jovis Hammonis in Libya) vi, 3 Africanorum fortissimi Hamilcar et Hannibal xxi, 3 Africanæ possessiones (sites in Africa) xxv, 12 Agamemnonis belli gloriam consequi

- (magnum gloriam bellicam) xv, 5
Agere aliquem ante se, ut feram bestiam xiv, 3 (Sic de adultera Tacitus Germ. xix, 2 'nudatam maritus per omnem vicum verbere agit'). agere cum aliquo (colloqui, consilia agitare) x, 2 ut aliquam sibi uxorem det, agimus (tractare, transigere) v, 1 Sic : agere per literas quæ quis cogitat (opp. colloqui cum aliquo) ix, 3 bellum (administrare) xxiii, 8 (quod perperam mutari vult Lambin.) causam populi (studere democratiæ, factionem populariem fovere) xix, 8 gratias Diis xx, 4 lege cum aliquo xx, 5 (vide Lex.) rem mandata ut suam xxv, 15 egit nihil aliud, quam ut plurimis esset auxilio (*περιποσίς* magnæ contentionis ac studii ; alibi, 'nihil aliud molitus est') xxv, 11 non aliud quicquam egit quam armavit regem xxiii, 10 oratores, qui nihil aliud egerunt (qui unice oratorio studio incubuerunt), Fr. 5 aguntur diligenter vigilæ in castris viii, 4 ad agendam vitam uti præceptis philosophorum (ad usum vita transferre præcepta : opp. ad ostentationem) xxv, 17 si quid de se agi vellent (scil. in judicio) vii, 4 agitur id (consilia illuc tendunt) ii, 5 rescit quid ageretur (strueretur, pararetur) xiv, 2 (quid ageretur ignorabant : additur ἐρεγματῶς, aut quare fieret : nam quid rei ageretur, videbant : non item cur et quo consilio). Quare in his omnibus locis subaud. est negotium aut consilium ; ut in similib. locutionib. volunt Sanctius lib. 4. Minervæ p. 292. et 324. Schop. Gr. Philos. p. 68) agitur in ea re existimatio alicujus (vertitur) xxv, 15 si qua res major acta est xxv, 4 nullis agi casibus (agitari, demoveri a proposito animi) xxv, 9 (opp. minni : quare quidam legi malunt, augentur). actorem auctoremque in omni procuratione reip. habere aliquem xxv, 3 (Buch. in Thes. ait auctorem esse, qui suadet præcipive rem, et rationem gerendi monstrat : actorem, qui administrat ac curat. Aliter Ernstius. Cæsar B. Civil. 1. 'illo auctore atque agente')
- Ager** (regio) xxiii, 5 ager Troas iv, 3 agro donati liberi Pelopidæ xvi, 5 agellius (de tenui possess.) xix, 1 ager Falernus (regio Campania fertiliissima ad Vulturum fl. de qua Cluver. Ital. antiqu. iv, 5. Merula Cosmogr. special.) ager Troas (Phrygia minor, regio Asiae circa Trojam urbem) iv, 8
- Agesilaus** Lacedæm. rex factus in Asiam bellatum proficiscitur xvii, 2 inducias dat Tissapherni et servat quamvis perfido, ibid. Phrygiam populatur xvii, 3 Ephesi militem exercet, ibid. domum revocatur xvii, 4 Athen. et Beotios apud Coroneam vincit, ibid. victoriam clementer exercet, ibid. Corinthii bellii vicit, urbe abstinet xvii, 5 consilium ejus subitum xvii, 6 munificentia et modestia in cultu xvii, 7 corporis bonis infelix xvii, 8 contemtus ab Ægyptiis, ibid. moritur, ibid. summus dux xii, 1 nomine potius quam potestate rex xxi, 1 (ei comparatus Chabrias) xii, 2
- Agredi** aliquem (impugnare) xiv, 9 (bello perseQUI, bellum inferre) xiv, 4 adversarios (adoriri, irruere in adv.) ii, 4 aliquem ferro vii, 10 aggredi aliquem absentem (accusatione scil. in judicio) vii, 4 ab aliquo domis factis (passive, pro invadi, tentari), Fr. 5 (v. Voss. de analog. iii, 6)
- Agis** rex Laced. filium relinquit Leotychiden xvii, 1
- Agitare** aliquid mente xxii, 1 (i. e. cogitare. Sic apud Justinum, 'agitare animo' : vid. Ind. Freinsheimi). agitandi equos spatium non erat (exercendi cursu, circumagendi in campo) xviii, 5 agitatur navis in portu (provehitur, movetur) x, 9
- Agnonides** (Atheniensis) Phocionem proditionis accusat xix, 3
- Agnoscere** aliquem (scil. quisnam sit) xiv, 3 natum (statim atque natus fuit, sc. pro filio ; mox) suum esse dicere xvii, 1 (Sic apud Curt. viii, 8, 12 Alexander : 'Jovis oraculo agnoscor.' Et August. ap. Suet. c. 65 'ex nepte Julia editum infantem agnosci aliique vetuit')
- Agreste** amiculum xiv, 3 (v. Amiculum)
- Agricola** solers (qui tenet art. agriculturæ) xxiv, 3
- Agrippa**, M. Vipsanius, filiam Attici ducit xxv, 12
- Ala** equitum, Hetærice dicta (sc. in exercitu Alex. M.) xviii, 1 ei prefuit Eumenes xviii, 1. 13 (De alis veterum, praesertim Romanis, plura Lips. de Mil. R. iii, 7. Savil. p. 381. Herm. Hugo de milit. eq. iii, 5. quadam et Salmas. de re milit. c. 9. et Scheilius not. ad Higin. pag. 66. et deinceps. Cincius apud Gell. xvi, 4. Alæ dictæ exercitus equitum ordines, quod circum

- legiones dextra sinistraque, tanquam
alio in avium corporibus, locabantur)
Alacrior ad rem gerendam factus Pausan.
Xerxis volantate cognitus (amplius ex-
citatius) iv, 2
- A. Albinus cum L. Lucullo consul fuit,
Fr. 3 scriptitavit res Rom. oratione
Greca, ibid.
- Alcibiades: Eo in virtutibus et vitiis
nihil excellentius vii, 1 quomodo
educatus vii, 2 dux bello Peloponnes.
delectus vii, 3 ab inimicis accusatus,
et a magistratu Athen. revocatus ad
dicendam causam vii, 4 Lacedaemon-
em demigrat, ibid. hinc ad Tissa-
phernem vii, 5 restituit inde ab
Atheniens., quorum res præclare gerit,
ibid. magnus applausu excipitur, abo-
lita devotione vii, 6 rursus in invidiam
recidit vii, 7 Philoclem ad occasionem
rei conficiendi frusta excitat vii, 8
ad Pharmabazum se confert vii, 9 cu-
jus opera perit vii, 10 ejus eulogium
vii, 11
- Alcmaeon (Amphiarsi vatis Greci, et
Eriphiles F.) matricida xv, 6
- Alere morbum desinere (non ultra foreve,
assumto cibo) xxv, 21 idem agellus eos
alet (sustentabit, necessaria vita sug-
geret) xix, 1 nolo meis impensis ali
luxuriam (i. e. instrumenta illis sup-
peditari lux.) ibid. ali publice (sus-
tentari sumtu publico) iii, 3
- Alexander M. Babylone moritur xviii, 2
morbo consumitur xxi, 2 ejus filius (e
Roxane scil. patri cognomine) xviii,
6 liberi xviii, 6. 2 (vid. infra Liberi).
amicci post mortem ejus praefecti ap-
pellati xviii, 13 poste reges, ibid.
xxi, 3 quando et ubi natus, Fr. 1
- Alexander Phereus tyranus Pelopidam
in vincula conjicit xi, 6 eum Epam.
bello persequitur, ibid. equum in eum
P. concitat, ibid.
- Alexandrea (urbs celebris Ægypti)
xxi, 3
- Alienum non videtur hoc (intempestivum
aut ἄλογον) i, 6 (Sic Cic. Verrin. v,
67 'non est alienum meis rationibus').
alienum as (vid. Æs). alienissimus
alicui locus (ad pugnandum plane in-
dideus: oppon. opportunus) ii, 4 (Sic
Cesar B. Gall. i, 15 'alieno loco
præsum committunt,' sup. i, 5 'non
sequum' dixit). alienissima a me est
oratio Greca (non satis assuetus sum
Græco sermoni, non satis in eo sum
exercitus), Fr. 3 aliena est civitatis
(sub. civis; vel, homo. alibi natus, ex-
- tranus) viii, 1 aliena opes (alterius)
xxi, 8. xxiii, 1 alienari timore ab
aliquo (favorem timore in odium mutare) vii, 5 alienatae insule (qua de-
fecrant) v, 2 Sic: oppida alienata
(in quibusd. edd. libri enim meliores
habent ab alienata) xxiii, 2
- Alienigena (peregrinus, quippe extra
Macedoniam natus; de Eumene)
xviii, 7
- Aliquanto (ἐπειρρυκώς, multo, longe,
haut paulo) x, 3
- Aliubi (pro alibi), Fr. 8 (Sic et alii: vid.
Theod. Canter. not. ad lib. 1. Arnobii.
pag. 8. Restituenda hæc vox Seneca
Epist. 92. in illis sub fine: 'Scit
alibi positas esse divitias, quam quo
congeruntur.' Exerte membrane bi-
bliothece Academie Argentoratensis,
olim nobis inspectæ: scit 'aliubi' posi-
tas)
- Aliud nihil egit, quam ut xxv, 11 molitus
est, quam ut vi, 1 neque aliud quic-
quam egit quam armavit xxiii, 10 nihil
aliud quam bellum comparavit (ἀλλερ-
τυκώς: sub. enim egit, vel molitus est)
xvii, 2 (Ubique singulare studium innui-
tur). aliud oppidum complectitur alte-
rum (pro, alterum opp.), Fr. 3 alias
munitiones incendit, alias disjectit
(quasdam) xviii, 5
- Alpes Italiam ab Gallia sejungunt xxiii,
3 transiit eas Hercules Graius, et post
eum Hannibal, ibid.
- Alpici (alpium habitatores. alli malunt
Alpini) xxiii, 3
- Alter collegarum (sub. e numero, unus
ex duobus) xv, 7 Sic: alterum cornu
xvi, 4 alteræ ale (pro alteri) xviii, 1
altera factio (scil. δύτρεψες) xix, 1
(Plura de hoc vocis signif. Gronov.
de pecun. vet. iv, 5) altera persona
(unus ex duabus, quibus respubl.
plurimum debet. additur 'secunda ta-
men,' ut referatur ad superiorem et
primum) xvi, 4 Boecl. (Nempe alter,
unus e paribus; secundus, inferior est.
Eumenius panegyr. c. 14, 'Rom. elo-
quentia non secundum, sed alterum
decus'). 'altero tanto longior xviii, 8
(Sic Cicer. de perf. oration. 'altero
tanto, aut sesquimajorem')
- Amare literas xxv, 1 amator antiquitatis
xxv, 18 amatores adolescentorum,
Pref. (et adde Rittersh. not. ad
Phœdr. fab. 59. pag. 128)
- Ambitione magna deducere aliquem
(vehementi studio et contentione, et
cum ostentatione quadam, seu, ut alli

exp. φιλοτίμως, honorifico apparatu ac
comitatu) x, 2 (Lambinus exp. 'gra-
tiam ejus aucepans,' illustraque
phras. Ciceronis, qui ad Attic. i,
15 'ambitione corrigere,' et Epist. 13
'sine ambitione commendare' dixit.
Non sati apte, ut arbitror. Fortasse
magis congruat illud Justini i, 8 'cum
admitti magna ambitione ægre obti-
nuissent'). ambitus largitiones (cap-
tatoria donationes in ambienda per
malas artes honoribus: id eam ambia-
tus voce notatur. Boecl.) xxv, 6

Aamicus non fortunæ sed hominibus
Atticus xxv, 9 non amicus populi
potentis (Pisander, non favens, nec
δημοσπερτὸς, sed, ut mox additur,) optima-
tum fautor vii, 5 amicus non
magis tyranno quam tyrannis (seu, ut
alii, tyranidi) Philistus x, 8 (De va-
riis hisce circa formas imperiorum ho-
minum studiis v. Clapmar. de arcan.
ii, 17. Boecl.) amicus, et si infirmus,
non deserendum xviii, 8 amicus nul-
lam sibi vult sejunctam ab amico for-
tunam xxv, 10

Amicior omnia libertati, quam suæ do-
minationi (qui potius respicit liberta-
tem communem, quam quid suæ do-
minatione conducat) i, 3 amiciores
conciliantur homines ea re (magis
amici redduntur) xvii, 8 (quana lec-
tionem frusta Lamb. solicitat). ami-
cissimus Romanis xxiii, 10 amice
cogitare aliquid de Romanis (φίλα
φρονεῖν Περιπλοιος. Lambin.) xxiii, 2

Amici Alexandri M. xviii, 18. xxi, 3
Regis (Persarum sc.) i, 3 (ita vocantur
principum consiliarii, prefecti, proce-
rea. Boecl. Plura de amicis regum
eorumque variis generib. Lipsius ad
Tac. Ann. 6. nota 29. Et Comm. in
Senec. de benef. vi, 38. num. 229.
Salmas. ad histor. Aug. pag. 47 et
306. Bernegg. ad Sueton. Cæs. c.
73. et in Justin. ix, 8, 17. ac xxxiv,
8, 3. Rave Comm. in Miltiad. Nepotis
pag. 28, &c.) amicis uti aliquibus
xviii, 12 amicorum concilium habere
xv, 8 facultatibus in se tuendo caret; fide ad alios sublevandas usus Epamin.
ibid. amicorum filias pauperes quomo-
do dotavit Epamin. ibid. amicis officia
prestanda sine factioне xxv, 8 officia
urbana prestare xxv, 4 amicis servire
(vid. Servie). cum amicis omnia com-
munia fuere Epamin. xv, 3

Amicitia Attici et Gelii Cani (in Indo

contracta) ad extr. statem crevit xxv,
10 simulata x, 8 amicitia fidem pre-
stare xix, 2 locum hunc tenuit apud
eum xviii, 1 amicitiam sicutus sequi
(partes, societatem) xv, 6 gerere ab-
sentem xiv, 10 magnam sibi parere
cum aliquo vii, 7 ad amicitiam ali-
cujus accedere xviii, 1 in amicitiam inti-
mam alicujus pervenire vii, 5 (alibi :
in intimam familiaritatem : v. Famili-
aritas). amicitia simulata capi xiv, 11
ab amicitia regi deficere (de rebelli)
ix, 2 in amicitia nunquam cum aliquo
esse (semper inimicum ei) xxiii, 2
nemo hunc antecedit vii, 9 plus valet
similitudo morum, quam affinitas xxv, 6
Amiculum suum minus bene vestitis de-
dit Cimon v, 4 amiculum agreste
duplex (indumentum humilium) xiv,
8 (Virgilio Æn. 5. 'duplex amictus';
Horat. Epist. i, 17 'duplex pannus.'
Lambin. Octav. Ferrar. de re vestiar.
part. ii. lib. i, 9. et 10. putat 'duplex
vestimentum' dictum, quod densum
crassumque ac duplice filo contextum
et villosum esset, vel quod duplaci
panno confertum. Græcia est χλαύβα
Ἑρώ. De amiculo idem parte i, lib.
8, 19)

Amita (Thyi) xiv, 2

Amittente animam (in vulg. edd. sed aliter
Mas. vid. Emittere) xv, 9 fidem (de
perfido.) xviii, 10 optimates (eorum
favorem) x, 7 amissus (amissio, jac-
tura) vii, 6 amissa recuperare xiii, 3
(v. Recup.)

Aμονονία (Athenis sancta a Thrasybulo)
viii, 3

Ammon (sive Hammon, cognom. Jovis)
vi, 3 (de quo prolix Voss. de idolo-
latr. i, 27. et 32. lib. 2, 11 Freinsheim.
Ind. Curt. Bochart. in Phal. i, 1.
Kircher. Obelisc. Pamphil. l. 4. pag.
270. seqq. et in Cœdip. Ægypt. tom.
1. syntagma. 8, &c.)

Amenitas domus (id quod domui ame-
nitatis causa conjunctum est) xxv, 18

Amor in patriam viii, 1 civium quod ex-
primit, nullam habet invidiam (opp.
vis) viii, 4 tantum amorem omnium
habere, ut xx, 8 non magis amore
quam more ductus v, 1 (elegans ἀρ-
ιστεύειν. Sic Symmach. Epist. iii,
59 'qua dudum alii ex more delata
sunt, nobis amore servata.' Sidon.
Epist. ix, 4 'ne forte videatur ipse
plus literas ex more deposcere, quam
nos ex amore dictere'). amore populi

- superari ab aliquo (favore ac studiis) x, 4 Venero diligere puerum iv, 4 (nisi tamen glossema est)
- Amovetur victus quotidianus (subtrahitur) xviii, 12
- Amphipolis (oppid. Thracie, sic dictum quod utrumque Strymone fl. allucetur. Lamb.) v, 3
- Amphoras plumbo complet, summas auro et argento operit Hannibal xxxii, 9 ex onyche ostendit Lentulus, Fr. 8
- Amplectitur aliud oppidum alterum (in se complectitur, continet), Fr. 3
- Amplum funus xviii, 4 (alii: munus). amplissima civitas vii, 1 amplissimum triumphus xxiv, 1 amplitudine rerum gestarum præstare ceteros xv, 18
- Amplius (plus, vel plures): non amplius quam triduum xviii, 12 quam tera millia seris xxv, 18 nolo amplius, quam 100 jugera viii, 4 amplius c millia (sub. quam) xxii, 2 Sic: non amplius centum adolescentuli xvi, 2 non amplius mille hominum xiv, 8 non amplius quaternis quinque versibus describere aliquid xxv, 18 (Sic Livius 42. 'amplius septingenti,' et alibi 'plus septingenti, ducenti,' &c. At in seqq. idem est ac preterea, ulterior). neque amplius requisivit (sub. aliquid preter coronam) viii, 4 ea de eo predicarunt, atque hoc amplius vii, 11 neque huc amplius quam pellis est injecta (aliquid preter pellem) xvii, 8
- Amyntas Macedo xi, 3 ejus filius Philippus rex xxi, 2
- An (pro annon): dubito, an hunc primum ponam viii, 1 (v. Dubito)
- Anagnosten jucundissimum in convivio audire xxv, 14 anagnostæ optimi xxv, 18 (servorum nomen qui super measam legebant librum: v. Pignor. de servis. Boecler. Add. Meurs. auctar. philol. c. 4. et Thes. Buchneri)
- Anastrophe: hunc adversus (pro, adv. hunc) xiii, 4 nihil erat super vii, 8, et al.
- Achora: in anchoris tenere navem ii, 8 (Sic apud Cæsar. 'in anchoris stare, consistere': v. Buchn. Thes.)
- Ancipite periculo premi (utrumque instante hoste) ii, 3 (et ap. Flor. iv, 11, 6. 'certamen', Justin. xi, 9, 9) ancipitibus locis premi xiv, 7
- Andocides (unus e decem Græciæ oratorib., de quo vid. Plutarch. in vitis Rhetor. et Photius in Biblioth. Schott.) vii, 3 (Male MSS. quid. Androclides vel Androclides exhibent)
- Anfractus longior via xviii, 8. 9 (Sic ap. Cicer. Partit. orat. 'anfractus (orationis) non longus': Lacret. 5. 'anfractus impares Solis': Accium, laudante Varrone 5. de L. Latin. 'anfracta terrarum.' Lambinus)
- Angusto mari configere ii, 4 angustias querere (scil. maris, ne quis multitudine navium hostilium circumveniatur) ii, 3 angustias locorum claudere adversarios xiv, 8 claudi xii, 2 ab hostib. xv, 7
- Anicia (Attici consobrina, uxor Ser. Selpidi) xxv, 2
- Anima cum relinquit (moritur) xviii, 4 animam deponere xxiii, 1 efflare iv, 5 emittere xv, 9
- Animadvertere aliquid (considerare) xv, 6 (conspicari) xvi, 5 in aliquos (de censore propria vox: hinc 'animadversio censoria', distincta a judicio, ut tradit Cicero pro Cluentio xxiv, 2) animadversa varietas fortunæ (observata) xiii, 4
- Animata bene insulæ (in obsequio manentes, oppon. alienatæ) v, 2 (apud Suet. Vit. 7. 'male animatus exercitus erga Pr.' Boecl. Et ap. Cic. in Ep. 'socii infirme animati')
- Animus (pro fiducia constantiaque): animus accedit civibus i, 4 (quod Cæsar B. Civ. 3. sic extulit: 'tantum fiducia ac spiritus Pompeianis accessit'). animi magnitudinem res exiles eti non frangunt, tamen immuunt (magnanimitatem) xviii, 5 animo bellare cum aliquo (consiliis, alios adv. eum concitando, et ad bellum ei infer. instigando, cum opere atque manu, quippe opib. destitutus, non possit) xxiii, 1 Sic: animo pugnare magis quam corpore xviii, 4 animo meditator proficiendi et regem adorari xvii, 4 (Utrobiique videtur subaud. præpos. in: quomodo Terent. dixit 'in animo cogitare,' et Barnabas ἐν καρδίᾳ μελετᾶν. Alibi Terentius est 'secum meditari.' vid. Buchn. Thes. v. meditor, et de commut. rat. dic. i, 21, 7). animo isto esse (id consilii habere) xviii, 11 (v. Ese). eodem esse erga (scil. hostili) xxiii, 10 magno esse xi, 3 maximo esse (μεγαλόφυχος) xv, 3 oppugnare imperium aliquod (fiducia et constantia max.) x, 5 fidenti et infesto efficere ut xxii, 3 animo bono

- facere aliquid (proposito non scelesto) xvii, 6 sequo ferre aliquid (sine indigatione) 1, 6 (sine obtrectatione) xxv, 1 (Subaud. a. in his omnibus prepos. cum. Integre Ennius: 'optima cum pulchris animis Romana juventus.' (vid. inf. Ease). animo meditari (concise dictum pro in animo med.) xvii, 4 (nisi fors leg. in animo)
Annibal (vide Hannibal)
Anno vertente confidere iter (toto, cuius sc. cursus natura vertitur eodem, ubi incipit) xvii, 4 (Censorino de D. N. c. 19. est 'natura, dum sol percurrentis xii signa, eodem, unde prosecutus est, redit.' Phrasij hac aliquoties usus Cic. ut 2 de Nat. Deor. or. pro Quintio, Philipp. 19. Lamb.) annorum octoginta ivit in *Egyptum* (sub. vir, vel homo cum esset) xvii, 8 Sic: annorum vii et lx cum esset xxv, 17 annorum nonaginta extulit matrem, (annos xc natam) ibid. annorum L imperium x, 5 multorum tyrannis, ibid. annos xxx medicina non indigere (sub. per, vel intra) xxv, 21 (Alias tamen edd., annis; sic sub. esset, in.)
In Annali suo (sub. libro) xxiii, 13 (vid. Voss. de analog. i, 41)
Annicula: vix anniculum Cesar despondit neptem Attici (sub. puellam existentem) xxv, 19 (sic 'anniculus' l. 6. D. de his qui sunt sui vel alieni jur. l. 26. de pact. dot. Loccen.)
Annueru: quod semel annuisset (sic enim leg.) xxv, 15 (Transitive dici volunt. Malum subaudiri ob, vel ad.)
Ante: ut ostendimus paulo ante (sub. hec; in superiori libri parte, in precedentibus) xxv, 10 alibi: ante alias unus carissimum (præ aliis) xxv, 3 ante hoc tempus (usque in h. t.) xiii, 2 Sic: ante id tempus iii, 2 ante hec sponsalia xxv, 20 ante hujus adventum xxii, 1 ante hunc natum xv, 10 ante illum imperatorem (antequam ille esset imperator) xi, 1. xv, 8 ante oculos civium esse (sub oculis, in conspectu) xii, 2 ante se agere aliquem xiv, 3 paucis ante gradibus, quam iv, 5
Antecedere aliquem (preferri, sc. in amicitia) xviii, 2 in re aliqua (superare, antecellere) vii, 11 in amicitia aliquem xviii, 2. vii, 9 condiscipulos doctrina tanto, ut: (mox) superare in artibus xv, 2 aliquem honore
 viii, 4 fortitudine xxiiii, 1 rerum gestarum gloria xxi, 2
Anteferre bello pacem (bellum deponere, pace mutare) xv, 5 libertatem civium fratri saluti (malle fratrem interfici, quam libertatem supprimi: conf. v. seq.) xx, 1 anteponuntur res gestæ hujus omnium virtutibus xv, 1 religionem iræ (illius respectu huic frenos imponere) xvii, 4 antefertur consilium aliquus ix, 3
Anteire aliquem auctoritate xii, 4 virtute viii, 1
Anteponere aliquem alicui xviii, 1 in familiaritate xv, 2 quem oratorum huic antepones, (preferes?) Fr. 5
Antigonus persecutus Eumenem xviii, 5 obsidet, ibid. imperium capit xxi, 3 in prælio cadit, ibid.
Antiochus (Magnus, rex Syriæ) rex potentissimus xxiiii, 2 non paret consiliis Hannibalis (magnu suo malo) xxiiii, 8 ei legati Rom. Hannibalem in suspicionem adducunt xxiiii, 2
Antipater, inter præcipios amicos Alex. M., xviii, 2 ei summa rerum decernit xviii, 5
Antiquitatem amator Atticus xxv, 18 antiquitatem diligenter habuit cognitam, et totam uno volum. exposuit, ibid. ea qua complectatur, ibid. de antiquitate aliquid requirere ab, aliquo (de reb. et ritib. priscis) xxv, 20 antiquitate generis florere i, 1 antiquitus constitutum tectum xxv, 13
Antistat eloquentia innocentia iii, 1 (Verbum elegans, inquit Barthius, sed non adeo usus tritum quin ap. paucos reperiatur. v. eum Adv. xxxiv, 6. et Lud. Carrion. antiq. lect. ii, 19. Savar. ad Sidon. 7. ep. 14)
Antistes Jovis (sacerdotes) vi, 8
Antonius M. hostis judicatus cedit Italia xxv, 9 reddit in eam xxv, 10 triumvir reip. constituendæ xxv, 12 absens literis colit Atticum xxv, 10
Antonomasia exempla (vid. in Laco, Barbarus, Nomen)
Anulum suum moriens Alex. M. dat Perdicce (tanquam insign. traditi imperii) xviii, 2
Apenninum transit Hannibal xxiiii, 4 (Mons est Italiam dividens, ab Alpibus ortus: Livio aliiisque Penninus: de origine nominis post alios Bochart. in Canaan i, 11)
Aperire (ostendere, declarare) x, 6. xxv, 9 Sic: aperuit in bello, qualis

easset (Sic enim leg. est; Non, ut vulgo editur, apparuit) xiv, 1 aperuerunt quid sentirent xviii, 13 aperit domino navis quis sit (significat, manifestat se) ii, 8 Sic: aperit huic, quid compriisset iv, 4 id si ei aperniasset vii, 9 aperire alicui suos sensus x, 8 aperit se res ipsa (facto ipso veritas dictorum confirmatur) iv, 3 aperit hoc dementiam ejus (indicat) xvi, 3 aperatum est mihi (scio) ix, 3 aperatum fuit, eum fuisse eruptum regi Asiam (apparuit reipsa) ix, 2 aperatum crimen harum rerum nullum erat (non satis constabat de ullo crim., non poterat ullius crim. convinci) iv, 3 Sic: aperatum id est alicui (constat ei de eo) ix, 3 Apollinis consilium, Atheniis, per oraculum Delphicum datum ii, 2 Apollini donum dat Pausan. iv, 1 Apollinem consulunt delecti colonorum Athen. (oraculum Apollinis Delphicum) i, 1

Apollocrates Syracusas obtinet x, 5
Apophthegmata Epaminondæ xv, 5. 3.
4. 6. 9. 10 Phocionis xix, 4

Appare bellum magna industria (moli-
ni, comparare) xvii, 3 (Pro quo alibi
ἀλλεπτικῶς) in apparando acerime
esse occupatum xxiii, 7 (adde com-
parare) Sic: apparatur bellum vii, 3
apparatus has res (moliebatur) xviii, 2
apparatus (conjug. cum munitionib;
de operibus πολεοκρητικοῖς) xviii,
5 regius (de cultu) iv, 3

Appare alicui (ministrare, de honorati-
ore ministerio) xviii, 13 (cap 5. dixit
'ad manum esse') Virg. Aen. xii. 'in li-
mine regis apparent' ubi Servius: Appar-
tent, id est, præsto sunt ad obsequium. Loccen.) apparere res non possunt,
nisi (clare cognosci) xiv, 1 Sic: hoc
minus lucide appareti ei xvi, 1 appa-
rent armati (conspiciuntur) xxiii, 12
apparet hoc iam omnibus (ita esse in-
telligitur) xviii, 10 apparuit qualis
esset xiv, 1 (in edd. vulg.; sed in me-
lior. lib. est aperuit)

Appellarunt Athen. illam legem (de
ἀμνηστίᾳ) oblivionis (Græca voce &
μνηστία vocarunt, quæ Latinae obli-
onis respondet) viii, 3 (Sic Augustin.
1. de peccat. merit. c. 24. ait: 'Chris-
tianos Punicos baptismata salutem, sa-
cramentum corporis Christi vitam
vocare, vocabulis scil. Punicis, quibus
Latina ista significacione responde-
rent.' Vorst. vide ejusd. miscellan.
Academ. c. 12). appellasse omnes li-

bros historiarum Origines videtur Ca-
to (inscripsisse, titulum Originum eis
imposuisse) xxiv, 3 appellari cogno-
mine Justi (vocari) iii, 1 appellari
regem (regis titulo honorari) xviii, 13
appellari cognomine iii, 1 appellatus
est, ut vellet (compeliat, rogatus)
xxv, 8 (Sic Plaut. et Terent. ut Phorm.
xv, 8, 22 'Demipho te appello')

Appellere classem ad Ciliciam viii, 4
appulsa ad Eubœam classe i, 4 (Ita
et Cicero ac Livius loquuntur: male
vero, quibus navis dicitur 'appellere.'
vid. Cl. Vorst. de Latin. merito susp.
c. 16)

Appetere majores res (de incivilis elati-
one) iv, 2 appeti ultro (haberi in
pretio, amari), Fr. 5

Appia via xxv, 22

Appicare se ad societatem alicujus (ac-
cedere) iii, 2

Apponuntur (alicui) custodes x, 4

Apportare: quæ apporavit (secum at-
tulit) vii, 9

Apprime bonus (valde) xxv, 13 (quo-
modo alii: apprime doctus, nobilis,
obsequens)

Appropinquat adventus hujus xi, 2

Aptus ad omnes res vii, 1

Apud Massagetas cecidit (in regione
Massagetarum) xxi, 1 apud Cadmeam
(juxta, prope) xv, 10 Sic: apud Ἐγος
Flumen vi, 1 Artemisium ii, 3 apud
Mycalem v, 2 (nisi glossema est).
apud Rhodanum, Padum, Trebiam,
Trasimenum xxiii, 4. 6. &c. apud
Venusiam xxiii, 5 Zamam xxiii, 6 a-
pud maximum magistratum dicere (co-
ram magistratu) vi, 4 apud aliquem
multum valere ix, 2 legati locum ob-
tinere (in comitatu alicujus) xxv, 6
cum apud eum esset summum impe-
rium populi (penes eum, cum prætor
esset) xix, 2

Apulia (Italia regio) xxiii, 4

Aquila ventus i, 1 (mox) ventus Boreas
i, 2 (v. Ventus) a septentrionibus ori-
tur i, 1

Arabicus sinus (recessus maris Erythraei
ad littora Arabiæ), Fr. 7

Aram tenens jurat ad eam deductus
Hannibal (more sc. recepto) xxiii, 2
in aram confugit Argilius iv, 4 (v.
Confug.) in aram considet, ibid. (pro
quo mox, sedet). aræ rati publice
factæ xiii, 2 aras conservat omnes a-
pud barbaros Agesilaus xvii, 4

Arbitri aliiquid non sine causa (sic ex-
istimare, opinari) vii, 6

- Arbitrium (electio)** ix, 4 arbitrio alicuius rem permittere (tractationem rei penitus committit.) xxii, 1 arbitrio hujus unius geritur resp. vii, 7 omnia geruntur (de summo imperio) ix, 2 arbitrio ejus hoc sit iii, 3 alieno viam dimittere xxiii, 12
- Arcades (populus Gracis in Poloponneso)** xv, 6 Arcadum conventus (v. Conv.) ex Arcadia hospes (e regione Arcadum adveniens) vii, 10
- Arcatum dominationis, in translatione gentium subactarum** i, 4 imperii, in demandanda urbium custodia i, 3
- Accessere aliquem (advocare)** x, 3
- Accesiri cum jussit ad se** xxv, 21 (ubi tamen videtur leg. 'accerni' vid. et de utroque verbo Buchner. Thes. v. cito)
- Archias (unus e magistratibus Theb.)** xvi, 8 (nisi nomen corr. est)
- Archias hierophanta (Theb.)** xvi, 8 (sed videtur leg. Archino vel Archinoo)
- Archilochus poëta** (quando claruerit), Fr. 1
- Ardeatinum prædium** xxv, 14 (sed leg. est Aretinum)
- Arete** x, 1
- Argentea triclinia (v. Triclin.)**
- Argilius quidam adolescentulus** iv, 4 (Thucyd. *Δέλτα της Ἀργυλίας*, scil. ex Argilo Thessaliam urbe: neque enim puto nomen viri esse)
- Argi, oppidum in Peloponneso** xxi, 2 Argivi Alcmæon et Orestes (Argis orti) xv, 6 in Argivos invehitur Epam. (cives Argivorum), ibid.
- Arguere (crimini dare): argueant, no**luisse Cymen capere vii, 7 argui criminis aliquo (convinci) iv, 8
- Argutissime in scholis precipere (de subtilitatibus philosophorum)**, Fr. 5
- Ariæus** xiv, 6 (in q. edd. sed v. Arisæus)
- Ariobarzanes pref.** Lydiæ et Ioniæ xiv, 2 ejus filius Mithridates xiv, 10
- Aristides cognomine Justus appellatus** iii, 1 obtrectatione Themistoclis exul factus, ibid. belli Persici necessitate restitutus, ibid. prætor in prelio apud Platæas iii, 2 justus, æquus, innocens, ibid. abstinentis ii, 3 pauper moritur, ibid.
- Aristomache soror Dionis (uxor Dionysii sen.)** x, 1
- Arma pedestria (quibus utuntur pedites)** xi, 1 armorum officinæ ab Agesil. institute xvii, 8 arma abjicere noluit Chabrias (metu flagitiis militaris) xii, 4 arma sumere (q. edd. 'capere': armari in hostem) xiv, 4 conferre cum aliquo (dimicare) xviii, 3 ferre cum aliquo contra aliquem (esse in diversis partibus) xxv, 4 adversus ferre xvii, 4 (Sic alii: contra ferre: v. sup. advers.) inferre alicui (bellum inf.) xxiii, 2 alienus superare consilio (vim armatam cludere strategemate) xxiii, 11 a patria accepta tradere adversariis non est virtus (a bello desistere et hosti cedere) xxii, 1 ad arma vocare vulgus (sc. capienda) xvi, 3 armis dimicare cum i, 1 parem non esse (alicui, vi, copiæ bellicis; opp. dolus) xxiii, 10 Sic: armis alicuius vinciri (potentia, robore bellico; opp. consilio) ii, 4 relictis, regione decadere (ab armis discedere, regionemque liberam relinquere) xxii, 1
- Armare aliquem adversus aliquem (ad arma instigare)** xxii, 19 armare se imprudentis alterius (suis consiliis ab imprudentia alterius robur mutuari) x, 6
- Armari studiose (disting. ab ornari. utrumque de militib.)** xvii, 8
- Armata navis (armamentis sive instrumentis nauticis instructa: quibus si privat, exarmari, vel exarmata dicitur. Vid. Senec. patrem pref. contr. vii filium epist. 33. et ibi Lipsium x, 9. in Ms. Boeci.)** armatorum x millia (militum) i, 5 armatis ornare navem x, 9 (sic Suet. Claudio: 'armatos jurare in nomen suum passus est')
- Armaturæ levis maximus numerus (sub. militum)** xiv, 8 armatura vetus Atheniensium xi, 1
- Armenii (ex Armenia, Asie regione, orti)** xiv, 8
- Armillæ aureæ** xiv, 8 (De hoc ornatus genere post alias Ruben. Elect. i, 38. et Tho. Bartholin. opusculo pecul.)
- Aretinum prædium (Attici. sic leg.)** xxv, 14
- Arripere studiorum literarum (magna avitatem incumbere studio lit.)** xxiv, 8 (Cic. in re eadem: 'Sic avide arripueras' (Græcas literas), 'quasi diuturnam sitim explore cupiens.' arripere celeriter quis traduntur (de soletaria ingen.) xxv, 1 (ex emend. Manutii et plerorumque aliorum: sed rectum est 'accipere')
- Ars:** arte nova prælium committere (nova ratione: singulari invento) i, 5 (nisi loc. corr. est. Quanquam sic et Florus iv, 2, 32 'nova Pompeianorum arte, actis sub mare funibus.' Noster

- etiam xviii, 8. novum consilium eod.
sensu dixit. Nec discrepant Mas.
Boecl. Leid. et Bavarii h. l.)
- Arsidaeus filius Datamis** xiv, 6 (sic me-
liores libri. Vid. VV. LL. Aliis est
Aridaeus)
- Artabanus** Xerxem interficit xxi, 1
- Artabazus** (Pharnaci F. Thucyd. I. Her-
odot. 9.) a Xerxe ad Pausan. mittitur
iv, 2
- Artaphernes** classi praeficit a Dario
i, 4
- Artaxerxes Macrochir** (rex Pers.) xxi, 1
pulcherrimæ corporis formæ laudem
habet, ibid. fortissimus Persarum,
ibid. morbo moritur, ibid. veniam dat
Themistocli ad se venienti ii, 9. 10
magnis eund. munierib. donat ii, 10
- Artaxerxes Mnemon** (alias rex Pers.)
xxi, 2 justitiae fama floruit, ibid. **Æ-**
gyptiis bellum illaturus Iphicratem
exercitui praeficit xi, 2 obit xxi, 2
apud eum numero militis fuit Datames
xiv, 1
- Artaxerxes duo** xxi, 1
- Artemisium** (promontorium Eubœa de-
script. a Plutarch. in Themistocle)
ii, 3
- Artibus optimis eruditum** xxv, 12
- Artifices** xii, 1 quos cultus domesticus
desiderat xxv, 13 (ad voluptatem et
lucrum locata eorum opera. Sunt autem
ejusmodi servorum nomina : Gladiatores,
agitatores, funambuli, palæstritæ,
pictores, cæstatores, &c. vid. Laur.
Pignor. de servis. Boecl. Cic. pro Sex.
Roscio. c. 41. ‘ omnium arti-
um puerulus’ dixit)
- Arx Athenarum** v, 2 Simpliciter arx
dicitur ii, 2 (De ea plur. Meursius
integro libro, quem Cecropiam inscrip-
xit)
- Arx munita ad urbem obwendam xx, 3
(mox : propugnaculum tyrannidis, im-
posita cervicibus urbis, ut loquitur
Curtius vii, 7, 1. et cap. 6. ‘claustrum
perdomitorum’ vocatur urbs simili de
causa condita. Tac. Agr. xvi, 1 ‘sedem
servitatis memorat.’ Boecl.)
- Arx oppidi** xvi, 1
- Ascendere gradum** eum (ad eum hono-
rem) xix, 2 (sic et Cic. pro Mur. et of-
fic. 2. sub fin. Lamb.) navem (in Ms.
Leid. ubi reliqui habent, ‘conscend.’)
xxiiii, 7 in navem ii, 8 (in edd. vulg.
Sed ibi vid. leg. ‘descendere’) in tri-
rem vii, 4
- Asciscere civitatem** (jus civitatis, civer-
fieri) xxv, 3
- Ascidus lepor** (oppoitur nativo) xxv,
4
- Asellis** (piscib.) olim præcipua anctoritas
(in cibis), Fr. 10
- Asia** (una e trib. Orb. vet. partibus) i, 3
succubuit Europa (i. e. Asiatica vis,
Persarum, Europæis, Graecorum viri-
bus, succubuit. Boecl.) ii, 5 Asia pars
xviii, 8 qui Asiam incolebant Graeca
ling. loquentes i, 8 in Asiam transit
Alcibi. vii, 9
- Aspendii** xiv, 8
- Aspergi infamia** vii, 8 (Sic et Cic. pro
Col. cap. 10. ‘aspergi rumore.’ Cart.
x, 10 ‘contumelia,’ Apulei. 8.)
- Asperitas** (difficillima natura, quales
δύσκολαις vocantur Graecis) xxv, 5
(disting. a severitate, cuius excessus
eat : v. Boecl. Ind. Vellei.)
- Aspernari conditionem** (recusare pactio-
nem) v, 1 aspernatur pauper (despi-
citur, passive), Fr. 5
- Asperni** hunc in acie nemo ausus fuit
(ἀπροσβλέψας, ἀποφθαλμεῖν, erectis
et irretortis oculis intueri. Lamb.) xv,
8 aspiciunt hunc milites (reverentur)
xii, 4 aspectu ipso cuivis injicere ad-
ministracionem sui (ob formam imperato-
riam scil.) xi, 8
- Aspis** (Catonaïm dynastes) xiv, 4
- Asportare** sua aliquo (illuc conferre) ii,
2 (Vetus Onomasticon Priscio in not.
ad Apul. p. 209. iudicatum : Asporta-
re, ἀφέρειν. Cl. Verstius malebat,
ἀφέρειν. Glossarium : asportavit,
ἀφέρειν. ‘asportare aliquid secum’
in Ms. Schott. et q. edd. xxiii, 9. sed
leg. est ‘ducere.’ v. not. Sic a. et alii
passim. de quo adiatis Vorst. de Latin.
mer. susp. c. 14.)
- Assecia pretoris** (de legato ejus) xxv, 6
(Sic ‘assecia legatorum,’ Cic. in
Ver.)
- Assimulare** consuetudinem castrorum
(factis sc. castrorum ritu igaibus)
xviii, 9
- Astu** (Græcum est ἄστυ, urbs, oppidum,
de Athenis peculiariter et ἀστοῦ ritu
dictum) ii, 4. vii, 6 (v. Interpp. ad Te-
rent. Eun. v, 5, 17. Savar. ad Sidon.
I. ep. 6. Voss. Instit. Orat. iv, 10, 5.
&c. Non contineri tamen hoc nomine
Pyrameum, ceaser Bucha. Thes.)
- Asyli** (periphrasis) iv, 4
- Athamanes** (gens Epirotica Acarnanis
et Ætolis vicina. Sic enim leg. est,
non Acarnanea) xiii, 2
- Athenea** civitas clarissima viii, 2 splen-
didissima vii, 11 antiquitate, humani-

- tate, doctrina præstat omnes **xxv**, 8 propugnaculum est barbaris oppositum (*προστα ταν φύλακτηριου της Ελλάδος*). Pindaro et Aristidi ob id dictum, Boecl. ii, 7 ceteris gentibus imperare consueverat **ix**, 8 victus Lacedamoniis servient **vii**, 9. viii, 1 liberantur per Cononem **ix**, 4 devictis (a Laced. scil.) **ix**, 2
- Athenas incendio delet Xerxes **ii**, 4 Athenarum arx ex manubii ornata **v**, 2 Athenis dues factiones **xix**, 8 (De hac urbe, ejusque varia fortuna, egregie Meursius in Athenis Atticis et Fortune Attica egit)
- Athenienses colonos Chersonesum mittunt **i**, 1 auxiliū a Laced. petunt **i**, 4 bellum contra Darium comparant **i**, 4 pralium committunt et profigant Persas **i**, 5 quale præmium Miltiadis tribuerint **i**, 6 quale Thrasybulo **viii**, 4 insulas, quæ barbaros adjuverant, bello persecuntur **i**, 7 Miltiadem multant **i**, 7. 8 classem sedificant **ii**, 2 petuntur a Xerxe (bello sc.) **ii**, 2 Apollinis consilio oppidum relinquunt, ibid. confiagant cum classiariis Xerxis **ii**, 8 triplicem Piræi portum constiut **ii**, 6 Victoria Marathonia et Salaminia magnam gloriam consecuti, ibid. legatos Spartam mittunt **ii**, 6. 7 cur urbem muris seperint **ii**, 7 Themistoclem expellunt, dannant, et prosequuntur **ii**, 8 Amphipolim decem millia in coloniam mittunt **v**, 2 exilio multant Aristidem **iii**, 1 Cimonem **v**, 8 revocant eund., ibid. bellum indicunt Syracusanis **vii**, 8 capitūs dannant Alcibiadēm **vii**, 4 recipiunt **vii**, 6 magistratum ei abrogant **vii**, 7 exhausti (pecunia) **vii**, 8 Chabriæ statuam ponunt **xii**, 1 Evagoram adjuvant **xii**, 2 oppugnant Chium **xii**, 4 Samum, et capiunt **xiii**, 1 undique bello premuntur **xiii**, 8 expellunt et dannant Phocionem **xix**, 8 Athenienses clari viri quem exitum habuerint **xix**, 4 Atheniensium dominacionem refringere (conantur Laced.) **vi**, 1 opes senescunt **vii**, 5 indicunt Lacedamoniis bellum **ix**, 2. xvii, 4 cum Bœtiis aliquis sociis vincuntur apud Coronam **xvii**, 4 Atheniensium classis (contra Xerzem) **ii**, 3 muros restituit Themist. **ii**, 6 quales illi, ibid. sub Athen. potentatem redigit Milt. Lemnum **i**, 1. ii, 4 Cyclades **i**, 2 Atheniens. fit hostis bellumque infert Darius **i**, 4 Athenienses belli navalis peritissimos facit Themist. **ii**, 2 ad eos summam imperii maritimi transfert Aristides **iii**, 2
- Athletæ **xii**, 1 ad Athletarum usum pertinet magnitudo virium **xv**, 2
- Atque: cum totidem navibus atque erat prefectus (quot nav.) **i**, 7 pari atque ille imperio esse (quo) **xiv**, 8 alio atque videri volebat (quam) **ii**, 6 Sic: alia atque antea sentire **xxiii**, 2 atque etiam (et præterea) **xviii**, 8
- Attendere animum ad cavendum **vii**, 5 Attica (regio Græcie, ubi Athenæ sita) **i**, 4. vii, 6 Attici (Athenienses) **viii**, 2 (in edd. vulg. Sed ibi leg. Actorum)
- Atticus (T. Pomponius) equestri loco bene educatus eruditusque **xxv**, 1 &c. Cinnano tumultu Athenas studiorum causa migrat **xxv**, 2 liberalitate Athenienses devincit, ibid. &c. a quibus ampli honoratur **xxv**, 3 Sylla gratus **xxv**, 4 amicos Romæ non destituit, ibid. redit Romam, ibid. Cæciliis avunculi obsequio conciliati hæres fit, **xxv**, 5 Ciceroni et Hortensio emulsi perfamiliaris **xxv**, 4 bellis civilibus, honoribus, litibus, præfecturis abstinuit **xxv**, 6 Cæsari gratus, nec Pompeio invitus **xxv**, 7 ærarii privati factionem disjecit **xxv**, 8 Brutum abjectum levat, nec Antonium potenter adulatur, ibid. runum ejusdem Italia pulsi uxorem et liberos ac familiares tuerit **xxv**, 9 a quo reduce et potente conservatur **xxv**, 10 prudentia ejus in civilibus turbis, ibid. fides et liberalitas erga amicos **xxv**, 11 quorum pericula et incommoda levavit **xxv**, 12 industria ejus et moderatio in re familiari **xxv**, 13 in conviviis et voluptatis instrumento cautio **xxv**, 14 virtutes δωληγρατικæ **xxv**, 15. 16. 17 scripta et libri **xxv**, 18 cum Augusto affinitas et familiaritatis **xxv**, 19 et 20 morbus et consilium finiende vita **xxv**, 21 obitus ac exequia **xxv**, 22 Atticus scripsit historias **xxiii**, 13
- Attingere aliquem (exponendo scil. de eo) **xxi**, 1 poëticem (aliquid opera in illo studio ponere) **xxv**, 18 Siciliam (eo pervenire) **x**, 5 summas (sub. rerum, δερθητικæ διέρχεσθαι, opp. res explicare) **xvi**, 1
- Avere multa facere **vi**, 4
- Auctor (sic enim scribendum, non autor, vel author: vid. Buchn. Thes. in Autor. et Vorst. de Lat. mer. susp. c. 25. quoque hic laudat) **xvi**, 3 hunc aue-

- torem probamus (huic potissimum credimus) ii, 10 auctor actorque in omni procurat. rep. (v. sup. post Agere) xxv, 3 auctores Cadmeæ oppugnandæ (quorum impulsu, ut xvi, 1 loquitur, Cadmea occupata) xvi, 3
- Auctoramentum (Sic nonnulli legunt pro ornamento) xxv, 7
- Auctoritas magna apud omnes in hoc est i, 8 Sic : auctoritas tanta est in illo ut xiii, 3 ejus est in hac re magna (ipsius auctoritatibz hic magnopere creditur) vi, 4 auctoritatibz majorum natu cedere xiii, 3 auctoritatem magnam pugna aliqua sibi constituere ix, 5 auctoritate tantum posse apud aliquem, ut x, 3 auctoritate atque consilio aliquis bellum indicere vii, 3 alicuius impelli i, 5 moveri tantum, ut (ad fidem scil. hab.) ix, 4 auctoritate plurimum valere apud exercitum v, 2
- Audax et factiosus (*δραγής, στρατιώτης*) vi, 1 audax instare hostes (sive hostibus) xv, 9
- Auderi : si animadverterent, auderi (vel, ut alii, audere, sc. eos) dimicare i, 4
- Audire: quod quidem nos audierimus iii, 1 (Formula eleg. corrigendi, que generalius dicta sunt; cui æquipollent ista : quod quidem sciām, meminerim, &c.)
- Audiendo facillime discitur xv, 3 audiendi studiosus (*φλέκκος*) xv, 3 male insuetus. (Sic passim veteres : v. Thes. Buchneri)
- Audientes dicto duci copiae (obedientes, obsequentes) xi, 1 imperatoribus vi, 1 iussis magistratum xvii, 4 regi xiv, 2 (Dicto, ex consuetudine formulæ, semper ad, audiens, refertur. Boecler. v. Gronov. ad Liv. xxix, 20. et Th. Buchneri. itemque Cl. Vorstius de Lat. falso susp. p. 184. et deinc.)
- Augere divitias a patre relictas muneribz. tyranni x, 1 gloriam a patre acc. virtutibus xiii, 1 officium aliquod alia liberalitate xxv, 2 gratia alicuius possessiones suas xxv, 12 augeri adjuvarique ab aliquo (promoveri ad maja ope consilio alicuius) xix, 2 augmentur cives agro, urbis (locupletantur) xiii, 1 augetur alitetur luxuria horum meis impensis (fovetur, crescit) xix, 1 multis rebus simultas horum x, 3 augetur opes alicuius (de potentia) viii, 2
- Aulicorum invidia xv, 5
- Avertere puppes (navium, de recedentibus) xxiii, 11 avertere aliquem a Delph. et Var. Clas.
- Ind. Nep.
- societate alicuius vii, 4 avetsum ferro transfigere aliquem (a tergo) xiv, 11 Aviditatem notitie clar. virorum habere xxv, 18 (Ms. Med. 2. pro cupiditatem)
- Avocare cives a bello xv, 6 (Proba lectio. nam avocandi verbum de otio et voluptatibus frequenter usurpatur : v. Gronov. ad Liv. Ep. 69)
- Aurelius (C. consul) xxiii, 7
- Auri magnum pondus (magna vis auri) xv, 4
- Auribus accipere xx, 2 (v. sub accip.) ad aures regis pervenient consilia i, 3 (Similiter Graeci : εἰς θεῶν ἀρά ἔλθον : v. Zenob. iii, 9)
- Auspicii regii simulacrum xviii, 7
- Autem : sæpe inservit connexioni sic, De pietate aatem Attici &c. xxv, 17
- Ἀντρωπαρίας* sacellum Deæ xx, 4 (vid. Plutarch. τετρά εἰμαρμένης : et Gyrald. in hist. Deor. syntag. 16. Non asse- quuntur rem, qui per casum, ut fecit Cruserius, sive, ut Lamb. per casum fortuitum vertunt. Melius Xylander, Fortem Fortunam. Coluit haud dubio cum Siculis hoc numen Timoleon, eo respectu, quo fortuna omnium actionum laborumque humanorum domina et moderatrix credita est, ut sit illa ipsa ἄγαθη τύχη, cui multa Graeci Romanique monumenta consecrarent, cujus cultum ex veteri autum Selden. de Diis Syr. syntagn. 1. c. 3 Retulit ad hujus Deæ auspicia ac numen quicquid habuit Timoleon successuum, unde patet scil. ex ipsa historia, quæ Dea, et quo fine culta. Boecl.)
- Autophradates (Lydiæ satrapes) per sequitur eos, qui ab Artax. defecerant xiv, 2 (De orthographia nominis hujus v. Keuchen. ad Frontin. i, 4, 5)
- Avunculum habere aliquem xxv, 5
- Auxilium salutis suæ petere xxv, 10 auxilio eæ alicui, quibus rebus quis potest (promptitudo adjuvandi significatur) xxv, 11 alicui venire viii, 3 proficiisci xiii, 1 auxilio celeri opus est i, 4 auxilio ejus expugnata urbs i, 4 auxilia petere, impetrare (militaria sc. sive copias auxiliares) xxii, 2 (Hæc enim proprie dicuntur auxilia : vid. Thes. Buchn. et Lips. de mil. R. i, 7)

B.

Babylon : Babylone moritur Alex. M. (urbe Chaldææ) xviii, 2. xxi, 2

c

- Bebius Cn. Tamphilus cons. xxii, 18
 M. Tamphil. cons. ibid.
- Bagoas ad Alcib. interfic. mittitur (sic Ms.) vii, 10 (Lamb. ed. Bagoas, quod nomen Persicum fuisse, quo spadones designarentur, observant Freinsheim. Ind. Curt. Hornius ad Sulpic. pag. 328. alii. v. not. Restitendum forsitan et Arriano Indicis pag. 546. ubi vulgo est μαργάρης)
- Balbus (L. Cornelius) xv, 21 (v. Cornel.)
- Barba promissa (seu, ut alii, prolixa) xiv, 3
- Barbarus (per antonomasiam de Xerxe) ii, 4 de Pharnabazo duce Persico ix, 4 de Tissapherne satrapa Pers. xvii, 3 barbari de Persis i, 7. iii, 2 de Thracibus i, 2 de Aspendiis viii, 4 barbari quidam (indefinite) xviii, 3 (Plinius l. 6. cap. 2. p. 302. dicit 'proditur, tres tantum gentes Grecas jure dici, Doricam, Ionicam, Æolicam, ceteras Barbarorum esse')
- Barcas cognomine Hamilcar xxii, 1
- Beatus : (βλαστός) homo non beatissimus (non ditissimus, qui non quidem in magna re, neque tamen pauperissimus est) xvii, 8 (vid. Thes. Buchn. v. Non. beata vita perfectrix non est philosophia, Fr. 5)
- Bellum Ægyptium (in Æg. gestum) xiv, 3 civile Cæsarianum xxv, 7 Coryzænum ii, 2 Coriathium xvii, 5 Peloponnesiacum vii, 8. viii, 1. ix, 1. xvi, 1 Persicum ii, 2 Pœnicum primam xxii, 1 secundum xxii, 4 primum et secundum xxiv, 3 sociale xi, 3 Troicum (ad Trojam gestum) xiv, 2
- Bellum intestinum exardescit diurnitate mali externi xxii, 2 navale ii, 2 omne confertur circa Corinthum (illa sedes bellii legitur) xvii, 5 confatur inter Ægypt. et Pers. xii, 2 sedatur xiv, 8 bellii calamitates (quas bellum patere solet, bellicos) xxii, 1 gloria Agamemnonis (bellica, reb. bello gestis parta) xv, 5 magna Pausanias iv, 5 Sic: bellii gesta Hannibal (in Ms. Boecl.) xxiiii, 18 belli imperitus dux xv, 7 peritus xv, 8 belli insensatio xv, 7 propter bellii diurnitatem, deserta regiones et urbes xx, 3 bellii praetextus, auxilium hostibus latum i, 4. 7 ἐπινέγκτις impotentia aliorum vi, 1 ad bellii utilitatem pertinet velocitas xv, 2 bello anteferre pacem xv, 5 bellum agere (opp. suscipere) xxiiii, 8 apparare magna industria xvii, 3
- comparare omni ratione x, 5 comparsus adversus aliquem xviii, 7 componere (pacem facere) xxii, 1 confidere cum magno labore et longinquo temp. ii, 4 totum delere (eleganter de subito et insperato fine imposito, hostibus impetu oppressis. Boecl.) vii, 8 (Bartho mira locutio videbatur.) ducere (trahere, per moram gerere, opp. confidere, bello decernere, debellere. Boecl.) vii, 8. xiv, 8 (v. inf. ducere) facere alicui (inferre) x, 4. xvii, 2 (Sic Cic. 6 Verr. et Catil. 2. Tacit. Ann. iii, 18, 1&c.) gerere adversus aliquem cum aliquo xii, 3 (v. cum) in aliquem vi, 1 inferre alicui terra et mari xii, 1 in Italiam xxii, 4. ii, 2 bellum clam parare alicui (comparare adversus) vii, 9 renovare iii, 2. xxii, 1 suspicere adversus aliquem xiv, 8 bello exercitatus xv, 5 strenuus xii, 1 superiores vii, 4 devincere totam insulam xii, 2 persequi aliquos ix, 4. xvi, 5 premi undique xiii, 3 opprimi xiv, 9 subigere (urbem aliquam) xiii, 1 in bello nihil contemnendum viii, 2 bello parit pax xv, 5 a bello avocare aliquem, ibid.
- Bella gesta Hannibalii xxiiii, 13 (nisi e Ms. Boecl. leg. bellii) ad intercessionem xviii, 3 bellorum duces xxiv, 3 bella multa administrare xii, 2 Bellare ii, 5 adversus aliquem ii, 9 cum aliquo xx, 2. xxi, 2 animo cum aliquo (v. animus) xxiiii, 1 bellatum mittere aliquem ix, 2
- Bellicosus (βολεμωτής) xx, 2 bellicosae nationes xxiiii, 10 (si tamen integrum est locus) bellicosissimæ gentes xxii, 4
- Bene (cum nota approbationis: ita Græc. suum καλῶς. Boecl.) viii, 4
- Beneficio aliquo uti xxv, 8 beneficia accipere xxv, 11 meminisse, præcepta retinere memoria, ibid. tribuere, ibid.
- Bene meriti (qui nobis benefic. contulere) xviii, 6
- Benevolentia civium (pro pignoribus et document. benevol.) vii, 6 benevolentiam magnam alicujus consequi xiv, 5 benevolentia tenere, quod alii imperio xx, 3
- Benignitas (beneficentia, de præstito auxilio) xx, 2
- Bestiæ feræ (comparatus captus hostis) xiv, 3 (ut alibi) leoni xviii, 11
- Bithyni (incolæ Bithynie) xxiiii, 11
- Bithynia (provincia Ásie minoris) xxiiii, 12

- Blandus (disting. ab affabili) vii, 1
 Blito Sulpicius (historicus Rom. in q.
 edd. et Ma. Boecl.) xxiii, 13
 Boeotii (sive Boooti) xv, 6 bellum indicant
 Lacedaemoniis ix, 2. xvii, 4 apud
 Mantineam fortiter pugnant xv, 9
 magis firmitati corporis, quam ingenii
 acuminii inserviunt vii, 11 (quod abhi-
 sic effertur) plus ei genti virum inest,
 quam ingenii xv, 5 (v. not. ad utrum-
 que loc. et adde Jo. Rusid. in vita
 Plutarchi c. 3)
 Bonus civis (significanter de eo, qui ha-
 bitus statusque civilis amans, officiis
 civilibus servit, Boecl.) xi, 3 pater-
 familias xxv, 13 vir xxv, 12 Bonus
 (cognomen in virtutis honorem Pho-
 cioni datum) xix, 1 (Grec. χρηστὸς,
 quod Loccen. pro leui et benigno ca-
 piendum existimat, quomodo Nepos i,
 8 bonitatis voce usus est &c.) bono
 animo facere (coasisio non scelesto)
 xvii, 6 boni omnes comitantur funus
 Attici xxv, 22 bonarum rerum igno-
 rancia (ἀβελερία vel ἀβέλεργία, nam
 et Gracis ἀβέλερπες explicatur, τὸ
 βέλτιον μὴ γνωστόν) xvii, 8 (constat
 autem hoc vitium risticitate et sinis-
 teritate sensuum; ἀργούσῃ ἀκριβίᾳ,
 ἀνασθρότῃ. Boecl. v. not. Lucret. i,
 728 regio rebus opima bonis. Et iii,
 1018. explore bonis rebus)
 Bono quadam naturali lucifacere que-
 dam (scil. obtinenda apud omnes grati-
 tis) viii, 1 bona multa ab natura ha-
 bere (dotes animi corporisque) x, 1
 animi virtutes xv, 3 bona alicujus (i.
 e. possessiones) publicare viii, 4. xxiii,
 7 alicujus vendere xxv, 12 (sc. tan-
 quam proscripti). bona neque plura
 reminisci, neque majora consequi pos-
 set hic, quam vel fortuna vel natura
 (ei) tribuit (de eximis natura ac fort.
 dotib. quib. Alcib. excellebat) vii, 2
 Bonitas excellens hominis (virtus et mo-
 deratio animi) xx, 5 bonitus Attici
 exemplum (morum facilitatis. Indi-
 catur τὸ θέλειν καὶ εὐδαιμόν, quod
 Porphyrogeniti characteres Ulysei tri-
 buant. Boecl.) xxv, 10 Sic: bonitate
 consequi aliquid xxv, 21 bonitas na-
 turalis perpetua (τὸ εὐθάραῦς τῆς
 φρεσκότεος nota, et moderati cautique
 judicii constantiam) xxv, 9 conf. xxv,
 7 (Θεμαστὴ παρὰ τὸ δὲ τὴν πολεμή-
 ρηταβολῆς ἡ εὐρέθεια. Plutarch. in
 Aristid. Boecl.) bonitate retinere po-
 testatem (aequitate civilis imperii, le-
 nitate) i, 8
- Boreas ventus (qui antea Latine aquilo)
 i, 2
 Borni (castelli nomen in Chersoneso Thra-
 cico ad Propontidem. Ortelius inter
 Pactya et Byzanthen collocat) vii, 7
 Brevi (βλαστικός) ii, 4 (Integre bre-
 vi tempore i, 2. ii, 1 (sub. in, vel a.)
 Brutus M. (interactor Cæsaris) adoles-
 centis familiariter utitur Attico xxv, 8
 proficiscitur in exilium, ibid. ejus fa-
 miliaris C. Flavius, ibid. interitus xxv,
 11 abjecto Italiaque cedenti pecan-
 mittit Att. xxv, 8 penes Brutos est
 respubl. Rom. ibid.
 Byrsa (interior pars Carthaginis), Fr. 3
 Byzanthen (sic nonnulli leg. ubi aliis
 Byzism, Bizam, vel Biram exhibent)
 munit Alcibiades (oppidum s. castel-
 lum Thracie) vii, 7
 Byzantium (urbe Thracie, hodie Con-
 stantinopolis) iv, 2
 Byzantii bello subacti xiii, 1
 Byzia (castelli nomen) vii, 7 (in edd.
 vulg. Sed ibi Ortelius et Vossius le-
 gunt Byzanthen)
- C.
- Cadore prælio (de morte bellica proprie-
 ty) iv, 1 in bello xiv, 1 in prælio xiv, 6
 cadit horum imperii majestas (everti-
 tur imperium) xvi, 2 (in edd. vulg.
 sed leg. est, concidit) res cadit præter
 opinionem (id est, evenit) i, 2 (Me-
 taph. a lusu alieno: v. Thes. Bachu.)
 cadere in suspicionem alicujus (sus-
 pectum fieri) iv, 2 (Sic Cic. pro Mil.
 et Philipp. 11. Lamb.) statas ejus cecidit
 in ea tempora xviii, 1 (ubi tamen alii
 incidisset)
- Cadorum magnitudine amphoræ ex
 onychæ, Fr. 8
- Cadmea vel Cadmia, (arx Thebana, dicta
 a Cadmo conditore Thebarum) occu-
 patur a Phœbida Laced. xvi, 1 recu-
 peratur a Pelopida xvi, 3. xv, 10 apud
 em pugnatur cum Laced. xv, 10
- Caduceum: (κέρκυνος) tabellarius cum
 caduceo (caduceator, κέρκυν) xxiii, 14
 (De forma caducei, post alios Phil.
 Caroli ad Curtium iii, 1. Ego in num-
 mis et sigillis vett. varias observavi: de
 quib. forsan alias)
- Cadusii (inter mare Caspium et Pontum
 sita gens) xiv, 1 (v. Strab. xi. Steph.
 et Plin. N. H. vi, 17)
- Cæcius Q. eques R. difficili natura xxv,
 5 testamento adoptat Atticum, ibid.

- Cædes magna fit (multi occiduntur, ut mox additur) xv, 9 cæde confecta, x, 10
- Cerimonia summa colitur hoc sacrarium (sanctitas religionis inviolabilis notatur) ii, 8 (Sic Tac. xiv, 22, 7 exercitacionem loci appellat. Boecl.)
- Cæsar (sc. Julius) occisus xxv, 8 ejus interfectores, ibid. summus orator, Fr. 5
- Cæsaris (sc. Octavii) potentia xxv, 12 prosperitas xxv, 19 ei conjunctus familiaritate int. M. Agrippa xxv, 12 Atticus, ibid.
- Cæsarianum civile bellum (inter Cæsarem et Pompei.) xxv, 7 (v. not. Ernstii)
- Calamitas illa accidit (clades) xvii, 6 Sic : calamitatem accipere ix, 1 calamitatem eam moderate ferre (de cæsitate) xx, 4 calamitates belli (*τὰ δεινὰ πολέμου*) xxii, 1
- Calce remittere (rejicere, calce ferire, de equis) xviii, 5
- Calcfieri (scil. exercendo agitandoque, de equis) xviii, 5
- Calidus L. Julius (poëta) xxv, 12 (nisi corruptum est)
- Callias (Atheniens. divitius clarus) v, 1 (De eo et duob. aliis hoc nomine plura Gronov. obs. iv, 5)
- Callicrates civis Athen. (Dionem interfici curat) x, 8
- Callidus homo (versutus. vir, qui consilio pollet) xiv, 10 callida liberalitas (insidiosa, captatoria, que non honesti studio sed temporis datur et utilitati) xxv, 11 ratio (consilium prudens) opp. demens iv, 3 callidum inventum (strategema) xviii, 5 callidissimus omnium vir (*γεωργεῖς καὶ πολέμους*) xxiii, 9 (Sic Tacit. H. ii, 31 'callidus rei militaris' imperator xxiii, 5 callide cogitare (perite, solerter, sapienter, ut nihil te lateat, fugiatque) xiv, 8 (Ita 'callide intelligere' dixit Terent. Andr. i, 2. 27 Buchner. Adde comment. Boecl. pag. 31. et deinceps) callidissime conjicere de futuris (perspicacissime et providentissime) ii, 1 (vid. denuo Boecl. comment. p. 21. et seqq.) calliditatem omnes vincere (solertia) xviii, 1
- Calliphron (saltator) xv, 2
- Callistratus (Athenienium legatus) xv, 6
- Camillus felicior Manlio, Fr. 5
- Comissares pater Datamis xiv, 1
- Campus : in campo castra ponere xxiii, 5 campestria loca xviii, 5
- Canere, (vox propria de oraculis, vatibus, poëtis) cecinunt, ut vates xxv, 16
- Canes venatici xvi, 2
- Canus (Gellius) xxv, 10
- Cannensis pugna (apud Cannas pugnata) xxiii, 5
- Cantare ad sonum chordarum xv, 2 tibiis carmina, ibid.
- Capere aliquid consilii novi xviii, 8 consilia inimica patriæ, sibi iv, 3 de summis rebus xviii, 7 dolores ex curatione (morbi) xxv, 21 fructum occultis ex casu alicujus (oculos oblectare, pascere) xviii, 11 (v. inf. ocul.) de rep. nihil praeter gloriam (ex administrat. reip.) xv, 3 honores, divitias per aliquem xxv, 7 imperium (invadere) xxi, 3 locum editum (occupare) xvii, 6 magistratus summos xix, 1 naves ix, 4 quinquagena talenta vectigalis ex castro aliquo vii, 9 urbem xv, 5 aliquem consilio, perfidia xiv, 11 humanitate adeo, ut vii, 9 elegantiæ vita xxv, 19 (Utroque loco idem est ac conciliare sibi ; metaph. a captiuis ducta) capere prædas xiv, 10 tedium vite, Fr. 2
- Capi bello xxi, 3 consilio opp. circumveniri multitudine xviii, 5 dicto, secunda fortuna alicujus (subigi) i, 2 dolo xiv, 10 (decipi : non enim Dat. captus, sed interfactus est) Sic : capi simulata amicitia xiv, 11 humanitate alicujus (affici, delectari) xxv, 4 capiuntur honores xxv, 6 captos cives quomodo redemerit Epamin. xv, 3
- Capessere remp. (Cicer. accedere ad remp. de gerendis magistratis. Boecl.) ii, 2 (Similiter Vellei. ii, 94, 3. Tacit. xi, 24, 2. xii, 41, 1)
- Capillo longo esse xiv, 3
- Caput interfecti relatum ad mandantem vii, 10 caput Grecis (urbs domina, princeps, imperans ceteris) xv, 10 capitio accusari iv 2 absolvit (de reo capitio, cui vita conceditur) i, 7 damnare iv, 3 damnari vii, 4. xviii, 5 (Sunt autem haec omnes locutiones ellipticæ, ac subaudiendum, in causa, (que vox in verbo accusare continetur) in judicio, in, vel de, crimine, de damno, vel simile quid. vid. supr. accusare. Nec officit, quod etiam dicitur, damnare capite. nam et heic præpos. de subint. debet Altero autem ablativo, crimine, in his talibus opus non est : cum alter ille sufficiat. Cum autem dicimus, arguere criminis, damnare sceleris, pariter ablativus alius cum præposit. suband. est, quicumque demum fuerit. nam ut a verbo Genitivum regi credamus, analogia Latinæ sermonis non patitur) capitio

- causam dicere (v. dicere) xi, 3. xix,
2 capitum judicium xv, 8 periculum
adire (vitæ) xiii, 4
- Capitulatum (κεφαλαιοῦ, summatum)
xxiv, 3 (Usus et Plin. N. H. ii, 12)
- Capitolium (arx Rom.) xxv, 20 (De
eo post alios prolixo pec. tract. Just.
Rycuius)
- Cappadoces xiv, 8 Cappadocia Eumeni
data (Asia regio) xviii, 2
- Captiani (gens Asiatica) xiv, 8 (Ubi
tamen Schott. legend. conjicit Cas-
piani. Loccen. Capsiani a Cappe urbe
Africæ, de quib. Sallust. Jug. 89, 5)
- Capua (urbs Campania) xxiii, 5
- Cardaces (genus militum apud Persas,
male vulgo Gardates) xiv, 8
- Cardianus (ex urbe Cardia in Chersones-
so Thraciæ, de qua Stephanus, Plin.
iv, 11. Ptolemæ. iii, 12. et Scholiast.
Aristoph. ad Aves) ortus xviii, 1
- Caria Lemni incolæ (e Caria Asia regi-
one oriundi) xiv, 1 Caria xvii, 3
- Carere facile aliqua re (non admodum
desiderare rem.) xix, 1 Sic : caruit
amicorum facultatibus in se tuendo
xv, 3 (non est usus. nam opp. mox
fide usus est. Neque igitur recte vir
doctus refellit Lambinum, qui carere
exp. uti nolle. Et carere non semper
necessitatibus esse, r̄d facile in exemplo
præced. ostendit) patria, (de exule)
xvi, 1 suspicione (de quo nulla est
suspicio) iv, 3
- Carior fit aliqua re omnibus observantia
alicujus xxv, 6 carius nihil habere
existimatione sua xxv, 15 carissimum
habere aliquem (maxime diligere, tq.
amicum) xxv, 10
- Caritas patriæ vii, 5. 8. xv, 4 (v.
Patria. Caritatem ita distinguit Cic. in
partit. orat. 16. ut Caritas sit deo-
rum, patriæ, parentum, et Amor fra-
trum, conjugum, liberorum, familiari-
um. Boecl.)
- Carthago xxii, 2 (Fuit maxima totius
orbis terrarum et potentissima urbs,
secundum Suidam. Et habuisse initio
tertii belli Punici intra se quidem ci-
vium septingenta millia, in Libya vero
trecentas urbes sub ditione sua dicitur.
Bochart. Geogr. Sacr. part. 1. lib. 4.
cap. 20. pag. 286. et part. poster. lib.
1. cap. 24. addet ejusd. part. poster.
cap. 35). Carthago speciem duplicitis
oppidi habuit, Fr. 3
- Carthaginienses apud Crimessum fluvium
Timoleon fugat xx, 2 C. Lutatius
superat xxii, 1 Carthaginienses pacem
- faciunt cum Romanis, ibid. (confer.
xxiii, 7) auxilia petunt a Romanis xxii,
2 legatos cum donis Romam mittunt
xxiii, 7 Hannibalem domum vocant,
ibid. Carthaginienses duo, Hamilcar
et Hannibal, omnium barbar. fortissimi
xiv, 1 (Ceterum Carthaginensis lo-
gendum an Carthaginiensis? v. notas
ad xxii, 1)
- Casa (domus exigua, tungurium) vii, 10
(ex emend. Schoppii)
- Cassandra (unus e successor. Alex. M.)
nomen regium sumit xviii, 13 Macedonia
pellitur xix, 3 cum eo sentiunt
optimates Athen. xix, 3
- Cassius C. (interfector Cæsaris floret)
xxv, 8 exultat, ibid. interit xxv, 11
- Castrum vii, 9. xviii, 5 (munitus muro
locus. nisi poster. loco leg. est castra.
de quo v. not.) castellum (exig. cas-
trum: vide tamen Thes. Buchn.) ædifi-
care (adornare) xxiii, 13 in castellum
confugere xviii, 5 in castello se tenere
xxiii, 12 munitissimum viii, 2 castella
communire (extruere, ut sint claustra
servititia) vii, 7 castellis idonea loca
i, 2 castellis munita regio xiv, 4
- Castra: (in pl. nota signif. militari) cas-
tra fiunt i, 4 castra nautica (de sta-
tione navium) xxiii, 11 (Liv. xxx, 9
castra navales dixit. Gebhard. vid.
Cl. Scheffer. de Mil. nav. vet. iii, 4)
castrorum consuetudo (scil. ignium
faciend. de quibus Lips. in milit. Rom.
v. not.) xviii, 9 castra habere alicubi
xxiii, 5 juxta hostem vii, 8 ponere
xiv, 11 in campo xxiii, 5 his locis
xiv, 6 loco idoneo facere i, 5 movere
xiv, 8 Sic : castra moventur (ἀναγύρησθαι)
xviii, 12 castra alicujus sequi (militare apud alij.) xxiv,
1. xxv, 7 in castra proficiisci cum
aliquo (in militiam ire) xxiii, 2 cas-
tris uti (bello operam dare, bello ex-
erceri, opp. palæstræ) xv, 5 in castris
esse cum aliquo (ut modo, castra se-
qui) xxiii, 13
- Casum alicujus lacrymare (acerbam for-
tunam) vii, 6 (nisi leg. casu) casu
accidit, ut xxiii, 12 (ubi r̄d casu Lamb.
perperam superfluum putat) casu alicujus
retardari (cæde in prælio lethaliter
vulnerati) xv, 9 ex casu alicujus fruc-
tum oculis capere (infortunio; de
captivo) xviii, 11 casu locus incensus
(forte fortuna) i, 7 casus mirabiles
(eventus memorabilis observationis)
xx, 6 casus adversos hominibus, secun-
dos fortunæ suæ tribuunt reges xiv,

- 5 casibus nullis agi, minui (*varieta-
te sc. temporum eventuumque*) xxv, 9
Cataonia (regio Asiae, Cappadocie vici-
na, cuius et Plinius vi, 3 meminuit)
xiv, 4
- Cato xvii annorum stipendium primum
meruit xxiv, 1 Quaestor, Aedilis plebis,
ibid. Praetor, ibid. Consul triumphavit xxiv, 2 Censor luxuriam
coercit, ibid. inimicities suscepit
reipubl. causa, ibid. ejus elogium
xxiv, 3 studia, ibid. scripta, ibid.
dictum elegans, Fr. 3
- Catullus (poeta elegantiss.) xxv, 12
Catulus (Q. Lutatius) pacem facit cum
Carthag. xxii, 1
- Causa damnationis (movens aliquem ut
damnet alium, opp. criminis seu pre-
textui) i, 8 causam interponere (pre-
textum, colorem, πρόφασιν) ii, 7 in-
terserere i, 4 (v. not. et Th. Buchn.
ac Boecl. Chrestomath. Terent.) Sic :
causam bellandi reperire xxii, 3 idoneam
nancisci ii, 6 hanc causam dictabant
esse belli vi, 1 causam omnem transferre in aliquem (culpam re-
jicere, et, ut mox additur) illius opera
factum contendere ut xv, 8 causam
dicere (sc. in judicio) vii, 4 capitio
(in judicio capitali pro se verba facere)
xi, 3. xix, 2 judicij publici agere (de
causidico), Fr. 4 causa cognita (in
judicio examinata) i, 7 causa tua,
mea istud facio (quoniam mea interest)
xv, 4 super causa tali mitti (negotio)
iv, 4
- Cedere (præbere se necessitatibus, non luc-
tari adversus impotent. popul.) iii, 1
Tale est : cedere invidiæ v, 3 cedere
alicui in re nulla xii, 2 alicujus auctoritati
(i. e. alicui, propter auctoritatem) xiii, 8 pertinaciæ xxii, 2 Italia
xxv, 9 (Sic Justin. xxxi, 5. qui et
'cedere alieno regno' dixit xxix, 2)
cedere hosti (de duce belli) xxii, 1
Sic : cedere loco (in prælio sc.) xii, 1
cesserunt hæc ei prospere (de rebus
gestis, secundo eventu) xiv, 1
- Celare aliquem (quod paratur) xxiiii, 2
celare commissæ xv, 8 celari hoc non
potuit ei vii, 5 celatum est hoc minus
diligenter ix, 5
- Celebrare (sc. funus. de officio exequiarum) xx, 5 hoc celebratum est fama
xii, 1 maxime xi, 2 (Sic Cic. 'om-
nium sermone celebratum,' pro dom.
et pro Cluent. Lamb.)
- Celebritas : in celebritate versari (in loco
adiem, quo plures commensant, quem
multi assidue celebrant et frequentant)
pref. (Cic. ad Att. iii, 7. 'Odi cele-
britatem, fugio homines.' Et xii, 12.
'Me hec solitudo minus stimulat,
quam ista celebritas.' Sic apud Tacit.
H. ii, 64, 1 'celebritas viarum ;' et ap.
Quintilian. decla. 265. 'celeberrime
via.' Et ap. Cic. in Part. Orat celebres
loci opp. deserti : v. Schopp. Veris. ii
10. Gronov. obs. iii, 16. et Thes.
Buchneri)
- Celeria remedia xxv, 21 (Vir clariss.
exp. laxantia, digerentia, resolventia,
que pellunt obstantia, ut Horat. loqui-
tur Sat. ii, 4 Nescio, an hunc sensum
admittat, quod additur, faciliusque)
celerius factum (presentiore consilio)
xvi, 6 celeritate consequi aliquid (con-
ficiendum serum) xiv, 5 tanta uti
(sc. expeditionis, itineris) xvii, 2 et
xvii, 4 Sic : celeritas consilii universis
saluti fuit xvii, 6 celeritate ingenii
omnes vincere (δρυχωλη) xviii, 1 ce-
leriter accipere que traduntur : (sig-
nif. docilitas ingenii) xxv, 1 effecta
classis (intra breve tempus) ii, 2 per-
venire ad principatum v, 2 pecunia
deinceps cepit x, 7 ponit hunc ejus
facti v, 3 repeneri que opus ii, 1
restituitur hæc urbs xvi, 3
- Censoria munia xxiv, 2
- Censorinus (qui aliquando censuram ges-
sit) xxiv, 1 (Alii Censorinus vel con-
sobrinus male)
- Centenarius C. praetor cadit xxiii, 4
- Cera circumfundunt Amici Agesilaum
(sc. ut servaretur a corrupt.) xvii, 8
- Ceraunus cognom. Ptolemæi xxi, 8
(quod ideo nactus est, quod in bello
quasi fulminaret. Lamb.)
- Cernitur hoc oculis, (plus est quam quod
opp. accipi auribus) ix, 2
- Certamen est mihi cum hoc de principatu
(simulatio) ii, 6
- Certum hominem ad aliquem mittere
(Thucyd. θύρα πιστὸς) iv, 2 certos
homines mittere ad aliquem vii, 10
ad montes xviii, 9 certos præficere
foris, qui non discedant x, 9 (de des-
tinatione peculiaris ad res obeundas.
Sic eleganter dicimus : per certos ho-
mines omnia rescrire poterat. Boecl.)
certam diem præstituere alicui xii, 3
certiorem facere aliquem id agi ii, 5
certe, vel certo, vincere xxii, 1 (Sic
integer est locus)
- Ceryces (Sic nonnulli legunt) vii, 4. 6

Ceterum (sed) xviii, 8 ceterus regius
caltus (reliquus) xiv, 3 cetera Graecia
(reliqua pars Graec.) iv, 2

Cethagus P. Corn. cos. xxii, 18
Chabrias Athen. (clarus invento quodam
in prælio) xii, 1 item bellis in Europa
et Aegypto, Cypro xii, 2 Aegyptios
sponte juvat et ideo domum revocatur
xii, 3 plurimum aberat patria, ibid.
telis hostium perit xii, 4

Chalcicæus iv, 5 (aëdes Minervæ Lace-
dæmone, ita dicta quod æreum esset
templum, ut Livius ait, sive quod
ædificatum a Chalcidiensib. Nisi malis
ipsius Deæ nomen esse; sane ἱερὸν
τῆς Ἀθηνᾶς τῆς χαλκικοῦ vocant
Thucyd. lib. 1. Diod. Sic 11. Themis-
tocl. epist. 2. Polyæn. 8. Pausan. Pho-
cicis, et Laconicis &c. τὸν ναὸν τῆς
χαλκικοῦ Chrysermus apud Stobæum
157. et ex eo Plut. in parall. Gr. et
Rom. et lib. de fluminibus: sicuti
τὸν τῆς χαλκικοῦ τέμενος Polyb. 4.
Polyæn. 2. et Plut. in apophth. La-
con. i, 3. Describit Pausanias Laco-
nicis)

Chalcis (urbs Eubœæ) xiii, 3

Chæones (gens Epirotæca) xiii, 2
Chares Athenis honoratus et potens xii,
3 plurimum in Sigeo vixit, ibid. ad-
versus eum subornat Phocionem De-
mosthenes xix, 2 non satis in eo
presidii creditur xii, 3

Charonis (Theb. domus) xvi, 2

Chersonesus (sc. Thraciae peninsula καρ-
έξοχη sic dicta Straboni) magna: in
eam coloniam dedit Miltiades, to-
taque regione potuit i, 1 perpetu-
am ibi dominationem obtinet i, 8 inde
Athenas demigrat i, 3

Chiliarchus Tithraustes secundum gra-
dum imperii tenet (apud Persas) ix, 8
(v. Freinsh. Ind. Curtii)

Chium oppugnat Athen. (insulam maris
mediterr. quæ hodie Scio dicitur) xii,
4

Chorda: ad chordarum sonum saltare
(citharae sci.) xv, 2

Cibaria cocta dierum decem xviii, 8
(usi et Cicero ac Cæsar hac voce:
v. Thes. Buchn. Frontinus etiam dixit
4. c. ult. cibaria parare. Sallustio et

Planto ap. Varro. 6. de L. Lat. est
cibus coctus)

Cicero (M. Tull. æqualis Attici et ami-
cus) xxv, 1. 9 ejus epistolæ ad
Atticum elogium xxv, 16 Hortensii
in eloq. amulius xxv, 5 invitus Anto-
nio et infensus xxv, 10. 9 futura

prædictum, ut vates xxv, 16 quando
primam causam judicii publici egerit,
Fr. 4 defensionem pro Cornelio iisd.
pæne verbis, quib. edita est, peroravit,
ibid.

Ciconiae in deliciis ciborum, Fr. 10
Cilices (e Cilicia, reg. Asie min. oriundi)
xiv, 8 Cilicæ portæ xiv, 7 (vid.
Portæ)

Cimon Atheniens. ob parentis multam
in vincula compactus v, 1 a sorore
liberatur, ibid. ad principatum perve-
nit v, 2 ejus res gestæ, ibid. ostracismus
eo ejicitur v, 3 revocatur v, 3 ejus
liberalitas v, 4 mors v, 3

Cinnanas tumultus (a L. Corn. Cinna
Cons. excitatus: v. not. Ernsti) xxv,
2 Cinnanae partes (qui Cinnæ causam
tuebantur), ibid.

Circa: qui circa sunt (antea, sui) xviii,
10 (οἱ τερπὶ τὰ. Sic Livius i, 40 de
comitatu Tarquinii regis: ‘qui circa
erant’ v. Casaub. ad Sueton. Cæs. c.
27. et Thes. Buchn. Terent. Eun. iii,
5, 85 ‘quæ circum illam essent’
Senec. controv. 11. ‘illi circa erant
sodales’)

Circiter annos octoginta xxiv, 2 circiter
millia trecenta xxiii, 6

Circulus xv, 3 (Gr. κύκλος. cætus vulgo
coenuntium ac fabulantium, qui collatis
capitibus videntur veluti orbem facere;
ait Lipsius. Notandum hic mos in cir-
culis philosophandi disserendique,
Sophistis usitatus. hi enim ubi scirent
convenire frequenter homines, in foro,
in circulis, disputationes et ἀριστεῖαι
suis recitabant. hoc Seneca ep. 40 et
54. est circulari, scil. circulus se vendi-
fare, aut, ut Lips. recte explicat, cir-
culos querere, aut facere: accipitur
enim circulandi vox de erronibus, va-
gantibusque sophistis, qui eloquentiam
suam per urbes circumferabant. de
quibus v. Cresoll. theatr. Rhet. l. 8. c.
3. quem loca Seneca distinxisse accu-
ratius mallem. Non enim statim sunt
τερπεῖαι qui circulantur: et genus
dictionis et consuetudo disserendi magis,
quam genus vitæ, exprimitur inter-
dum notione circulantium. Boe-
cler.)

Circum dare domum multitudine (cinge-
re) xxiii, 12 circumdari amiculo (ves-
tiri) xiv, 3 circumdatur portus næci-
bus ii, 6

Circumfundere aliquem cera (de cada-
vere) xvii, 8 circumfundi concursu
host. xii, 4

- Circumiri multitudine **ii**, **3**. **xiv**, **6** (pro a multitudine. Sic Cic. Philipp. **18**. 'circumiri totius belli fluctibus'). circumiri ab hostibus (integre) **xiv**, **7** (quomodo et Frontinus loquitur **ii**, **3**, **17**)
- Circumsaideri in castello (obsideri) **xviii**, **5**
- Circumvehens Peloponnesum (sc. classe) **xiii**, **2** (circumvehens dixit auctor pro circumvectus : ut equo vehens pro equo vectus) Boecl. Videtur autem subaud. se circum. nisi posterius ex ipso verbo ad accusat. loci trahere mavis)
- Circumveniri multitudine, (alibi, claudi) **xviii**, **5** (et in Ms. Bavar. pr. **ii**, **3**, **2** ubi vide in not. locum similem Sallustii) circumventus insidiis **xiii**, **4**
- Circus Flaminius, Fr. **11**
- Citari victorem (voce praeconis declarari, proclamari), Praef. (Pertinet huc proprie locus Cic. Ep. lib. **v**, **12** 'praecones ludorum gymniconum, cum ceteris coronas imposuerunt victoribus, eorumque nomina magna voce pronuntiarunt, cum ipsi ante ludorum missionem corona donantur, alium praecensem adhibent, ne sua voce ipsi se victores esse predictent.' Boecl.)
- Cterior Hispania **xxiv**, **2** (Tarragonensis provincia. vid. Hispania)
- Citharizare (*κιθαρίζειν*, canere cithara) **xv**, **2**
- Citium (oppid. Cypri, patria Zenonis Stoici) **v**, **3** (Hoc etiam statuit contra Cujacium Harduin ad Plinium lib. **5**. c. **31**. p. **284**. n. **18**)
- Civis bonus habetur Atticus (ob virtutes et officia societas civilis) **xxv**, **13** civis Acharnana (oriunda Acharnis) **ii**, **1** cives gentis alicujus **i**, **4** cives sui (ejusdem civitatis membra) **i**, **1** Sic : civium aliquis **xv**, **8** civium caedes fit **xv**, **10** in aliquem animi placati **xi**, **3** civibus suis donat **l.** talepta Conon (civitati sue) **ix**, **4** penas dare **i**, **3** cives civib. parcere aequum **viii**, **2** captos quomodo redemptum Epam. **xv**, **3**
- Civilis Victoria omnis funesta (a civib. in bello civ. reportata) **xv**, **10** (civiles clades hostibus produnt rempubl.) **xvii**, **5** civiles fluctus (de bellis civ.) **xxv**, **6** Sic : civiles procellae **xxv**, **10** (v. inf. fluctus) civilibus bellis alterutram offenditur **xxv**, **2**
- Civile ius **v**, **2** (v. Jus)
- Civilitas Agesilai in cultu victuque **xvii**, **7**
- Civitas Romana amittitur alia ascita (jus civit.) **xxv**, **3** amplissima **vii**, **1** clarissima **viii**, **2** splendidissima **vii**, **11** civitas qua libertate usus est (*ἡ δημοκρατομένη πόλις*) **i**, **8** universa descendit obviam Alcibiadi (cuncti cives s. incolae) **vii**, **6** (Sic Graci : *πᾶσα ἡ πόλις*) civitatis alienae esse (sub. hominem, civem, vel simile quid ; i. e. alienigenam) **xviii**, **1** Sic : civitatis ejusdem esse **ii**, **9** civitates potentissimas **v**, **3** civitatum magnum et liberarum commune vitium **xii**, **3** omnium eadem natura **i**, **6**
- Clandestina consilia (occulta molitio) **xviii**, **2**
- Clarus vir **iv**, **8** clarissimus vir **ii**, **8** claritate prestantes viri (celebres) **xviii**, **3**
- Classis **lxx**. navium **i**, **7** c. nav. **ii**, **2** ccc. nav. **ii**, **3** d. nav. **i**, **4** mccc. nav. longarum **ii**, **2** classis communis Grecaz **ii**, **3**. **iii**, **2** classis conflitit cum (classarii) **ii**, **4** (Sic alibi : naves superant Eubeam. Vorst. v. navis) classi preficere aliq. (Archithalassum constitutere) **i**, **4** classem sedificare **ii**, **2**. **iii**, **3** comparare **i**, **4** contrahere **ix**, **4** efficere celeriter **ii**, **2** dare alicui **i**, **7** classe proficisci (sub. cum, vel in), ibid. navibus **i**, **1** classe appulsa ad Eubeam **i**, **4** cum classe mittere aliq. **iv**, **2** in classe esse cum aliquo, (de collega Praefecti s. Archithalassi) **iii**, **2**
- Classiarii (milites class.) **i**, **7** et alibi (v. Cl. Scheffer. de Milit. Nav. **ii**, **3**)
- Clastidium (opp. Gallie Cispadane hodie Chiasteggio) **xxiii**, **4**
- Clavam gerere manu **xiv**, **8**
- Claudere hostem angustis locorum **xiv**, **8** urbem obsidione **xv**, **8** operibus **i**, **7** (Cæs. circumvenire) claudi angustum loci **xv**, **7**. **xii**, **2** multitudine (circumveniri) **i**, **5** (Proprie venatorium verbum est, et militare : v. Thes. Buchneri) ad claudendum filium **iv**, **5**
- Claudius M. Cos. **xxiii**, **7**
- Claudius altero pede **xvii**, **8**
- Clementia in captos uti **vii**, **5** est in victoria (opp. crudelitas) **xx**, **2** clementiam violare (facere quod clementiae officio indignum) **vii**, **10**
- Cleon Halicarnasseus **vi**, **3**
- Cleopantus Corinthius, Fr. **10**
- Clypeis maximis uti **xi**, **1**
- Cnidus, **ix**, **4**
- Coarguere tyraannidem alicujus (cum ex-

- probatione tyrannidis convincere) xv,
6
Cœlum vesperascit xvi, 2 in cœlum efferi laudib. (valde extolli) x, 7 (Sic in cœlo esse, cœlum tenere, tangere et in cœlum abire dicuntur, qui beatissimi sibi videntur. de quo vid. Bucha. Thes. adde Senec. de benef. i, 13 Petronius: 'Nunc in cœlum abiit, et Trimalcioni tapanta est')
- Cœnare apud aliquem xxiii, 12
Copit hic operam dare (dedit op.) ix, 5
Sic: cepit orare iv, 4 petere xxiiii, 2 cepit pugnari cum xv, 10 coepita est desiderari diligentia xv, 7 coepita sunt conjici vasa xxiiii, 11
- Coercere manibus procacitatem (punire pariter ac inhibere) xx, 5
- Cogere: quod cogit natura (ad quod) xxv, 22 (nisi leg. est, ad quod). cogit hic equos, verberib. exultare xviii, 5 eos sati habere, si xx, 2 medicos dare soporem x, 2 cogunt illi eum jurare x, 8 coactus est muros reficere xiii, 4 vetustate (sc. tecti labescens) xxv, 13 coactus odio civitatis xiii, 3
- Cogitare: quæ cogitas (v. seq.) quæ volebas ix, 8 cum cogitasset, facere audebat xiv, 7 (disting. a facere, conari, ita ut consilium primo et deliberatio adhiberi, deinde maturari factum intelligatur. Cicero etiam hac voce significanter utitur, de actu animi commentantis, rem secum expendentis, peragentis. 'sic cogitare de rep.' orat. de prov. cons. xiii. Verrem autem ait 'ingenio et cogitatione nulla fuisse.' Boecler.) quæ cogitarant, latere arbitrabantur (de scelesto transfugii consilio) xvii, 6 Paulo post dixit: quod fuerat ad perniciem cogitatum (i. e. insidiouse structum) xiv, 6 cogitata patefacere (molitiones) iv, 8 (alii leg. conata. Conjuratio et insidiis propriam vocem notarunt pridem docti. v. Cl. Bernegg. ad Justin. xxi, 4, 4. c. Cicero in Milioniana, Clodii 'cogitatos furores' cap. 12. 'cogitatum facinus' c. 17. eadem notione nominat. c. 25. ἐρεγγυταῖς loquitur: 'si hunc de tua vita nefarie aut nunc cogitare aut molitum aliquando aliquid putas.' Boecl. Voce 'cogitata' similiter usi Ter. Phor. i, 5, 53. Vellei. ii, 18, 4. et alicubi (Cicero). cogitare amico aliquid de aliquo (φίλᾳ τῷ φρονεῖ) xxiiii, 2 cogitabat corripere omnium partes (moliebatur) xviii, 2 cogitatum imperatoris scutum (pro celeriter reperto consilio, Delph. et Var. Clas.
- vel strategemate) xiv, 6 cogitatione omni ferri ad liberand. patr. (omnia illuc consilia vertere) vii, 9 cogitare callide xiv, 8 (de agitatione et exercitatione animi, facienda et eventura premeditantis, qua qualis sit, peto ex loco Liviano de Philopœm. in comment. [p. 88] Boecl.)
- Cognomine appellatur Bonus Phocion. ab integrit. vita xix, 1 Justus Aristides, ab abstinentia singul. iii, 1 (Mos passim obvius ap. Græcos Latinosque: rarus primo honor et gloriösus: mox ridicula sèpe ambitione vulgatus obsolevit. Boecl.)
- Cognoscere librum (legere, ἀναγνώσκειν) vi, 4 Sic: literas xiv, 5 sententiam alicujus xx, 8 facile omnium animos (penetrare sensa animi) x, 8 sibi esse pereundum iv, 4 (sc. e literis). hunc cognovit puerum in ludo (de initio familiar.) xxv, 10 cognosci memorem gratumque (reperi) xxv, 9 cognitione talen judicare aliquem (factis spectatum) i, 1 cognitione diligenter habere antiquitatem (perspectam) xxv, 18 non auditum, sed cognitione predicare aliiquid (compertum propria experientia, non aliorum relatu) xxv, 18 cognito hoc responso (audio intellecto) xxiiii, 7 cognita causa (in iudicio disceptata et examinata) i, 7 (sub. a, i. e. post cognitionem caus.) Sic: cognita voluntate hujus iv, 2 quibus cognitis ix, 4 nemo nisi industria cognita xviii, 1 (spectata industria. Subaud. autem nomen cum prepos. ut integre sit: homo vel vir cum ind. cogn. Vorst.)
- Cohortatio militum fit (ad milites) xxiiii, 11
- Coire (conspirare) xvi, 2 cum aliquo (ad societatem factiosi consilii accedere) xxv, 8 coire societatem cum aliquo ix, 2.—Sic sèpe Cic. et alii: v. Sanctum Minerv. l. 8. p. 151. lib. 4. p. 340. Voss. de analog. iii, 4. Qui hanc integrum putant locutionem, in priori v. subaud. esse τὸ societatem vel coitionem. Ego utramque ellipticam censeo, sed magis priorem. Integrum fuerit coire itum (s. viam, vel coitum) ad societatem.
- Colere agros (ut servos) iv, 3 sacellum sanctissime (de cultu religioso in sacello fieri solito) xx, 4 Sic: sacrarium summa colere cærimonia ii, 8 coli litteris ab aliquo (de commercio epistolaram familiarium) xxv, 20
- Collabefieri ab aliquo testula iii, 1 (ele-

- ganti metaphor. significante, dignitate statuque veluti suo pelli. Tacit. Ann. iv, 60 ' si jam labefactum demovisset.' Ann. vi, 29 ' Mamercum labefecit M. cronis odium')
- Collaudare aliquem iv, 2 officium alicuius xxv, 4
- Collegam habere aliquem in consulatu, censura xxiv, 1 collega dantur huic (sc. gerend. bell. in imperio militari, aut gerenda repub.) vii, 3. 7 collegas expectare (scil. legationis) ii, 7 habere hos xv, 7
- Colligere manum (kopias) vii, 7 colligere ex fuga reliquias xxiii, 6
- Collis Quirinalis xxv, 18 (Mss. quid. 'in valle')
- Collocare multititudinem in agris (sc. ductos colonos) i, 2 (h. e. agros assignare, quos colant, ibique domicilium figant. Buchn.) alicui filiam xxv, 19
- Sic: collocari (sc. in matrimonium, qua integra phras. Cic. usus est: elocari) iii, 3 Sic: si virgo nubilis propter paupertatem collocari non posset xv, 3 collocata in littore praesidia (posita, constituta) xxiii, 11
- Colloqui per internumtus vii, 5 colloquendi dies (colloquio destinatus) xiv, 11 colloquendi tempus sumere, ibid. colloquium alicuius petere xiv, 10 in colloquium venire de re xiv, 11 in colloquio aliquamdiu esse (de ipso actu colloquendi) xiv, 11
- Colonos mittere aliquo i, 1 arcessere Corinto xx, 3 deducendi, collocandi, muniendo, ordinandi ratio i, 2 tot.—colonia a Cimone constituta Amphipoli v, 2 in coloniam mittere aliquos (deducere eo colonos), ibid. (Sunt autem coloniæ civitates ex alia civitate veluti propagate. Gell. xvi, 18. quarum deducendarum causas ceteraque exposuit Sigan. de antiq. jur. Ital. lib. 2. c. 2. De jure earum ap. varias gentes memorabilia sunt quas collegit Henric. Valesius in annot. ad collectan. Const. Porphyrog. Boecl. Atheniensium colonias collegit et digessit Meurs. Fortun. Attic. cap. 6. Lacedæmoniorum idem in miscellan. Lacon.)
- Columnæ iii, 2 pedum ex onyche, Fr. 8
- Comites de suis adjungere alicui xvii, 6
- Comitari (sc. funus) xviii, 18. xxv, 23 (Est enim inter voces huic officio proprias, quas Kirchm. de funer. lib. 2. c. 10. refert: sequi, prosequi, exequi, comitari funus; ire, venire exequias.
- Boecler. Addo Helianum ad Ovidium Ep. 2. Heroid. vs. 119)
- Come ingenium (facile ad audiendum preceptorem et artes capiendas. Loccen.) x, 1
- Cominus pugnare xii, 4
- Comitas mira (pro civilitate cultus et affabilitatis) i, 8 (quomodo et alibi principib. viris sepe comitas tribuitur; ut Patribus ap. Liv. v, 3 et 7, &c. Augusto sp. Suet. c. 53. Tito ap. eund. c. 8. et Tacit. Hist. v, 1, 2. Druso Ann. i, 33, 4. addo Thes. Buchneri. Sed in Ms. Dan. et Schotti erat 'communitas'; idque rectius videtur) comitas ejus non sine severitate est xxv, 15 (v. Tacit. Ann. ii, 72, 3. vi, 50, 1)
- Comitium (scil. Sparte, Xenophonti τὸ ἄποτελον) xvii, 4 (Usus est, ut alibi sepe, Romana voce, que Graece responderet, ob similitudinem; nam ut Sparte in ἄποτελον, sic Roma in comitio populus conveniebat. Comitii a. vocem habes et apud Ciceronem Or. pro Sextio, Livium xi, 29. Plin. N. H. xviii, 15. Tacit. Ann. xiii, 58. et Agr. 3)
- Comitia amicorum (scil. in quibus agitur de amicorum dignitatibus) xxv, 4 (Ad hec ventitare, ibique petitionem amici auctoritate et suffragio juvare, offici erat. Boecl.)
- Commeare: commeant omnes hac via xviii, 8 (quandam consuetudinem; frequentiam, studium hac voce notari, observat Boecl. Chrestomath. Ter.)
- Commeatu omni privare urbem (annone subvectione) i, 7 Sic: commeatibus privatur civitas (intercipitur ei portas et subvehendit facultas) xix, 2
- Commemoravi de eo supra (dixi, narravi) x, 6 commemoratur hoc in virtutibus alicuius, Præf.
- Commendare alicui regnum (tradere, successorem facere) xviii, 2 (dicitur ea vi, qua morituri necessitudines suas aliaque amicis commendare dicebantur: vid. Brisson. Formul. 7. Boecler. Terent. Ad. iii, 5, 11 'ille tibi moriens nos commendavit.' Addo Thes. Buchneri). commendatio tanta oris atque orationis ut vii, 1 (de oratione commendata viribus actionis, ut loquitur Quintili. xi, 3. naturalique voluntas gratia et pronuntiandi excellentia valente: v. Cresoll. lib. 2. Vacat autumnal. p. 213. Boecl. Tacito Hist. iii, 1. est 'decor oris'). commendatio-

- mem aliq. consequi in iudendo aliquo xxv, 9 (ubi vulgo 'communitatem' edunt). commendatur non minimum dignitas corporis (laudatur) x, 1 (Lamb. tamen mallet 'commendat') Commiserari fortanam alicuius (scil. sermone) xvii, 5 (sic apud Sallust. Jug. 'miserando casum suum.' Vorst. Et ap. Tac. A. iii, 17, 1 'casum alicuius miserari')
- Committere aliquid (de crimen) iii, 1 predium (initium facere conflictus) i, 6 (sic et ap. Justin. ii, 12, 7. xv, 4, 22. et xxii, 6, 6. Apud Flor. similiter 'acies commissa,' 'bellum commissum,' pro incepto : v. Ind. Freinsheim.) committere predium statim (simpliciter de conflictu) xxiii, 11 vi summa i, 5 alicui imperium, potestatem vi, 1 (sic ap. Liv. et Frontin. 'committere alicui remp.' v. Gronov. ad Liv. xxvii, 7) committente se fluctibus civilibus (mox, dare) xxv, 6
- Commisca celare (tacere fidei sua concredita) xv, 3 (Horat. Sat. i, 3 'commisca tacere.' Et Ep. i, 18 'commissumque teges.' Lamb.)
- Commoda populi (ita τὸ καυη συμφέρειν in democrat. vocatur: ut) adversus commoda populi stetisse (sit pro criminis majestatis) xix, 4 (Boecl. sic ap. Vellei. ii, 13, 3 'commoda plebis')
- Commodo saltare, Praef. (εὐθεῖας, εὐχαρίστως, perite, concinne, eleganter, et ad modos ac numeros apte; sic ap. Suet. Aug. 79 'commoditas membrorum,' pro concinnitate) verba facere (de eo, qui nativum lingue leporem exprimit) ii, 10
- Commoditatem aliquam consequi in iudendo alio (emolumen, lucrum, quæstum) xxv, 9 (in edd. vulg. sed leg. est, commendationem)
- Commovere se non sunt ausi (eleganter de molitione nefaria, cohibita atque veluti constricta) xvii, 6 commoveri nuncio aliquo (erigi, excitari ad rem accuratius agend.) xiv, 7 nova re (perturbari) xiv, 6 his rebus vii, 10. xx, 1 hoc sermone (irritari) x, 2 commotus hoc nuncio rediit (pro quo alibi ἀλλαγῆται dicit, hoc nuncio rediit) iv, 8
- Communitate castella vii, 7 loca castellis idonea i, 2
- Communis infimis (κοινῶς, de popularitate et λογοποίᾳ) xxv, 3 (itaque τὸ δημοκρατικὸν notatur voce 'communitatis' apud auctores: qui de facilitate explicit, non satis discernunt via lo-
- corum. Boecl. v. Thea. Buchneri). communis affinis (sc. et mea et fratris) xx, 1 communis classis Grecis (a tota Grecia comparata, v. Classis). communi utilitati parere vii, 4 commune sc̄arum iii, 3 vitium in magnis civitatib. xii, 3 jus gentium (v. Jus) ii, 7 odium (quod uteque gerebat erga alium) xiv, 10 communia multa imperatorib. cum militib. et fortuna viii, 1 communitas mira in hoc est (sic q. Mss.) i, 8 (ubi alii, comitas). communiter cum his diem diligere (communi consilio) xvi, 2
- Commutare aliq. in tecto (edium sc. immutare, innovare) xxv, 18 commutatus vita status (genus vivendi diversus) x, 4
- Commutatio rerum tanta fit (ut, fortunæ statusque imperii ac belli) vii, 5 commutatio subita consequitur res prosperas x, 6
- Comparare bellum (ut parare, instruere, moliri) x, 5. xvii, 2 advenus aliquem xviii, 7 classem i, 4 classes xvii, 2 copias, ibid. exercitus xiv, 4. xxiii, 3 pedestres xvii, 2 (Sic Livius xlii, 30 'quod arma, milites, classem comparasset'). Ead. ratione Cesar. B. G. vii, 12. praesidium, i. e. militem praesidiarium, comparare dixit). factio nem excitare x, 6 iter ad regem (de itineris destinatione et preparatione) vii, 10 manum (sc. militum) x, 4 milites ad resistendum (instruere, ordinare) xiv, 4 comparatur hic cum primis statutis sue (par primis habetur: elegionis magni ducis). xi, 1 comparatum erat incendium ad intermedium virum vi, 10 (Sic Cic. Orat. 'ad delectationem comparatum genus.' Vorst.) ad comparandum dato tempore (ἀλλαγῆται. subaud. bellum) viii, 3 (Ciceroni pro Plancio est 'dari spatium comparandi')
- Comparativus pro absolut. elegantie ser viens: leviora, pro levib. xv, 1 acerbius imperium pro acerbo xviii, 6 obscuriora gesta pro obscuris xiv, 1 res major pro magna ii, 1 majores natu pro magno ii, 2 Sic: contumacius se gerere v, 2 audacius instare xv, 9 licentius dispertiri x, 7 (pro contumaciter, audacter, licenter. In quib. omnib. tamen intensio quadam significatur: ut cum dicimus paulo, aliquanto leviora, &c.)
- Comparere: comparet in his libris multa diligentia (conspicitur, &c.) xxiv, 3

- (Sic Cicer. in orat. perf. 'In Thucydide ornamenta comparent.' Lamb.)
- Compellare aliquem fratricidam (increpare, convicio ohjurgare) xx, 1 (Buchn. in Thes. Fabr. ait idem fere esse ac accusare, ut apud Suet. Ces. 17 'compellare maiorem potestatem,' explicant Casabuno). compellari hoc criminis (de eo qui in judicio conveniuntur super crim.) vii, 4 (nisi tamen locus corr. est. nam scripti codd. aliter legunt)
- Compellere hostem intra mœnia (al. restringere &c.) xvii, 6 (de iis, qui eruptiōne infeliciter tentarunt), compellere eo aliquem, ut xxii, 2
- Comperire aliquid ex literis iv, 4 ab aliquo rem gestam iv, 3 de scelere filii iv, 5
- Complecti (de luctantibus) xv, 2 (vid. Hieron. Mercurial. de art. gymn. lib. 2. c. 8.) complexi inter se (de serio pugnantibus) xviii, 4 (Diod. Sic. οὐνελάκηρος ἀλλόροις, et: συμπλεκμένοι τοῖς σώμασις: Hinc vocis translatio et usus artis luctatoriae patet, qui innuitur loco Nepotis priore. Boecl.)
- Complevit tot annos (scil. vivendo) xxv, 21 (Cic. de senect. cap. 5 'Gorgia centum et septem complevit annos')
- Completa sunt horum adventu decem millia (i. e. effecta) i, 5
- Complura castella xiv, 10 testimonia xiii, 4 (in edd. vulg. Sed in nostra est 'pleraque'). compluribus locis v, 4. xiv, 11
- Componere bellum (pacem facere) xxii, 1. vii, 8 (sic Pollio ap. Cic. 10. ep. ad fam. et Vellei. ii, 25, 1. Eod. sensu Horat. 4. Carm. 14. extr. 'arma composita' dixit)
- Composito (de industria, ἐκ παρασκευῆς, Plato de compacto) xiv, 6 (Donat. ad illud Ter. Phorm. v, 1, 29 'Composito factum est.' Sic, inquit, veteres: nos 'ex composito,' ut: 'Composito rumpit vocem, et me destinat aræ.' qui Virgilii versus est *Aen.* ii, 139.) parum composite, mox: minus eleganter (utrumque de puritate sermonis), Fr. 8
- Comprehendere aliquem iv, 4
- Comprimere preces alicuius tacitura obstinatio (inhibere) xxv, 22 (in edd. quibusd. nam in aliis est 'depressus')
- Comprobatum hoc est publice xxiii, 3
- Conari: prius cogitare, quam conari (προσφέρεσθαι πρόγυμνατι, ipsum actum notat. effectui rem dare) xiv, 7 ea re fallere ii, 7 frustra dehortando (miti, laborare) xxv, 21 multa stulta (suscipere, factitare) xxiii, 8 a conatu resistendi deterri xi, 4
- Conata perficere (destinata, significanter) x, 8 (vid. Taubm. ad Plaut. Merc. prol. 39. sic Caesar B. G. i, 3. et Suet. Galb. c. 17. Lucretius iii, 386. dixit 'conata patrare,' Accius apud Nonium et Velleius ii, 29, 1. 'exequi,' Juvenalis Sat. 13. 'peragere.' Reponunt nonnulli hanc vocem et iv, 8)
- Concedere aliquo habitatum ii, 8 concedere alicui aliquem (captam bello reddere) xxv, 7 principatum imperii xiii, 2 non concedere alicui principatum (se opponere dominationi ejus) i, 6 non conceditur hoc legibus (leges vetant) ii, 10
- Conceptus verbis dejerare ausim (formula asseverandi), Fr. 12
- Concidere multa millia adversar. (secunda producta; delere, interficere) xiv, 8 Alpicos xxiii, 3 Sic: conciduntur nonnulli ab insciis x, 10 celeriter per fugiū xiv, 6 (de magna et subita clade. estque ubique haec vox inter eas, quæ cum pondere et gravitate et fundamento ab ἄρχοντες dicuntur. Boecl. vid. Cort. ad C. Caesar de Rep. Ord. Ep. i, 5. n. 1) concidere (secunda correpta scil. ex vulnera) xv, 9 conjectu telorum xvi, 5 concidere hoc criminis (everti, subverti) xix, 2 vitio adversariorum xvii, 5 Sic: concidit majestas imperii Laced. xvi, 2 (Pertinet huc cognata translatio, collabefaci: v. supra. Boecl.)
- Conciliare servitutem (civib. suis scil.) xv, 5 (Lambin. exponit, querere, comparare. Nisi fors capiendum commendandi notionē et insinuandi, ut sspē. Ut sensus sit: blandiente otii titulo, paulatim civibus suis servitutem, quæ sub isto otio certa latet, veluti acceptam reddis. facis, ut quod omnium noxiōissimum est, veluti profutura tranquillitatis elogio placeat ameturque. Boecl.) conciliare tantum otium toti insulae (ut acquirere, comparare) xx, 3 conciliare alicui reges (adjungere partib. alicuius, pertrahere in societ. consiliorum) xxiii, 10 (nisi ἡ conciliabat a glossa est). pacem (facere. mox: componere bellum) xxii, 1 conciliare pacem inter duas civitates v, 8 (de eo, qui medius et veluti arbiter pacis intervenit, offensasque conciliat. sic Cic. 10. fam. 27.

et Ter. Heant. v, 5, 2.) conciliant fortunam sui cuique mores (efficiunt, et, ut alibi loquitur, fingunt) xxv, 19 conciliantur huic homines amiciores (benevoli redduntur) xvii, 2, (quam lectionem frustra solicitat Lambinus : Cic. pro Deiot. 'quocum mihi respub. amicitiam conciliavit.' Idem : 'Virtus et concilia amicitias et conservat'). conciliari mihi talem virum cupio (amicum fieri) ii, 10 conciliare nuptias xxv, 5 conciliator nuptiarum xxv, 12 (pararius, προξενης. bono et hoaceto significatu. Sic alii : v. Mercer. not. ad Nonium pag. 96)

Concilium amicorum habere (conventum) xv, 3 concilium populi habetur in theatro (concio) xx, 4 (similiter Liv. xxiv, 27 : vid. Gronov. ad Liv. xliv, 2, ubi prolike ostendit, quomodo differant consilium et concilium, que sepe in libb. confunduntur)

Communitas : vide Comitas

Concinnus in brevitate respondendi xv, 5 (cujus breve responsum aptissime congruit ; apposita responsones cum suavitate dicti notantur. ἀνοθετημένος Græcis easet talis homo. Boecler.—Cic. Bruto : 'sententia venusta et concinnæ.' Horat. Sat. i, 3 'concinnus amicis Postulat ut videatur.' Lamb.)

Concio convocatur (cœtus populi) vii, 6 concio populi xx, 5 in concessionem populi prodire (εἰς τὴν ἐκκλησίαν, vel εἰς τὸ βῆμα. Lamb. de judicio publico, quod in concessione sc. habebatur) ii, 1

Concitare equum in aliquem xvi, 5 concitato equo vehi ad hostem xiv, 4 concitant vasa jacta risum pugnantibus (movent) xxiii, 11 (ubi vulgo eat 'excitarunt.' Sic et Cic. de Orat. et in eund. modum alii, 'concitare iram,' &c.) concitat odium Hamilcaris bellum Punic. ii. (confat, commovet, et, ut Livius loquitur, conciet, causa est odio) xxii, 4 concitata multitudo a Themistocle in Aristidem iii, 1

Conclave x, 9 (Donat. ad Ter. Eun. iii, 5, 35 'Conclave est separatio locus in interiorib. tectis,' &c. Gloss. Græcolat. οἶκος ὅποι μίαν κλεῖδα, concilialis)

Concludere uno volumine (complecti) xv, 4 conclusio (pro obsidione) xviii, 5 (Sic Cæs. B. Civil. 2 'conclusio Massil.' Male Lambinus exp. 'in hoc conclusio loco')

Concupiscere majora iv, 1 majores res appetere iv, 2 (de molitionibus elatorum et incivilium hominum, qui suo statu non contenti, ambitiosæ res novas querunt. Boecl.) plura, quam quis efficere possit (moliri) ix, 5 intemperanter concupiscere aliiquid (vehementer) xxv, 18 (ubi alii male, imperanter, vel impenetrante) concupiscere tyrranidem (aspirare ad tyr.) vii, 7

Concurrere ad opprimendum aliquem (certatim operam conferre) xviii, 8 concurrere cum aliquo (de μονομάχῳ) xviii, 4 in navem regis (una incurvare, veluti agmine facto adoriri navem) xxiii, 10 concurrentes insidiatores xiv, 9

Concursus magnus est (populi scil. studio spectandi) xiv, 3 Sic : concursus magni fiunt xix, 4 (Lætitia connotatur : sic ap. Vellei. ii, 108, 4 'concursus civitatis'). uno concursu (unica pugna) v, 2 conurus acerimo pugnare (de confictu prælii) xviii, 4 Sic : in concursu (de prælio navalium) xxiii, 11 in concursu prælii viii, 1 motus conurusque (militum pugnantium) xi, 1

Concutere opes alicujus (labefactare potentiam) xv, 6

Condiscipuli xv, 2. xxv, 1 condiscipulus (συμμαθητα) xxv, 5 (ubi tamen alii, discipulatu, vel condisciplina : v. not. Ernstii. Usus et Justin. xii, 6, 17)

Conditio (pro pactione) : conditionem accipere (sc. oblatæ pacis) xiv, 8 (Donat. ad Ter. Andr. i, 1, 52 'conditio est pactio certam legem in se continens.') Sic : conditions non convenient (sc. belli componendi) xxiii, 6 (v. inf. Convenire). his conditionib. pacem fecit viii, 8 alibi: his legibus xiii, 2 de conditionibus tractare (sc. dedicationis facienda) xviii, 5 conditionem sequam versura non habere (copiam, facultatem) xxv, 2

Conditio (de matrimonio) : nullius non conditionis potestatem habere (nusquam repulsam metuere) xxv, 12 conditionem talen aspernari (sc. matrimonium sororis, pecunia emtum, cum homine non tam generoso, quam pecunioso) v, 1 (Sic enim hunc locum cum Gebb. accipio. Passim autem ita loquuntur veteres, Sueton. Galba c. 5. alii : ita dicimus : filiae conditionem quaerere, &c.)

Conditor urbium visus Timoleon (quia

- cas instauraverat, ac refocerat) xx, 3
(Sic aliis condere urbem, gentem, imperium, est perpolire, corriger, et quasi ex integro restituere : v. Freinshem. ad Flor. i, 3, 1. et Barth. ad Statii 4 silv. 3, 72. Ita Noster alibi 'constituere urbem' eod. sensu dixit, xv, 8)
- Conducere mercede, Pref. conductus (al. conductus) exercitus xi, 3 conducti ex Gracia xiv, 8 conductus ceterae xii, 1 (de mercenariis militibus, qui ferme delectui domestico opponuntur)
- Conferre se Athenas (proficisci) xxv, 2 ad aliquem (confugere : ut cum eo simus ac morem) vii, 5. ix, 2 conferre se suaque in naves (transferre) ii, 2 nihil in domum suam (in suos usus convertere) xvii, 7 legem in perniciem civitatis (adhibere, usurpare, legi obsequendo perniciem patriæ afferre) xv, 7 arma cum fortiore (congrexi) xviii, 11 conferre pecuniam (sc. ad sublevandos amicos) xv, 3 Sic : collata sunt 460. talenta Delum (contributa in commune ararium) iii, 3 conferre facta clarorum virorum (comparare) xxiii, 18 ligna circa casam (ut eam incendamus) vii, 10 conferrunt ei munera a rege (donantur) xvii, 7 collatum est omne bellum circa Corinthum (tota moles belli Corinthum translate, versa in Cor.) xvii, 5 (Sic 'arma undique collata,' Lucan. 5. 'orbitatem geminatam in unum tempus collatam,' Quintilian. decl. 537. 'castra aliquo conferre,' Tacitus i, 8, 6 dixit)
- Confidere per aliquem quod studies (agere, peragere) ix, 3 orationes (conscribere) xxiv, 3 (legitima, seu, ut alii, legitimos : v. inf. Legitima). confidere iter (peragere) xvii, 4 tertiam partem itineris xviii, 8 dimidium spatium (sc. itineris) xviii, 9 bellum ii, 4 confidere gerentes bellum (debellare) vi, 1 (Est autem proprie gladiatorium et bestiariorum : v. Donat. ad Ter. Eun. v, 4, 1. Thes. Buchneri), confidere aliquem incendio (interimere) vii, 10 dum res conficeretur (ageretur) xx, 1 ne res conficeretur (ne fieret, quod suaserat Milt.) i, 3 quibus rebus confectis xvi, 3 confidit cædes x, 10 alibi : fit xv, 9 res divina xxiii, 2 confecti Graco sermone libri xxiii, 18 confidere magnam multitudinem serpentum (colligere, conquirere) xxiii, 10 (Alii : grande peculium, pecuniam innumerabilem, tot talents : v. Gronov. ad Liv. xxix, 35.
- et ad Plin. N. H. xxxv, 7. In Boecl. tamen erat, fecisset)
- Confidere tales futuram aliquem i, 1 (Plus est quam sperare, cui opponitur. Sic Seneca Ep. 16 ' Jam de te spem habeo, nondum fiduciam')
- Configere : confixi ceciderunt (sc. telis) xiv, 9
- Confinis Cappadociae gens xiv, 4
- Confirmare quid satis (fidei rei sufficientem facere) xiv, 11 Sic : confirmare fide se fore proprium alicujus (data fide se alicui addicere, promittere operam suam) vi, 1 confirmare coniurationem x, 8 decretu populi (approbare, rata habere) xix, 8 exercitum (fiducia scil. et bona spe completere, *θεόπλευρον οὐ παράδει*. Lamb.) xvii, 2 insulas bene animatas (in officio, obsequio et fide retinere nutantes) v, 2 confirmare odium haereditate relicum (augere, vehementius exercendo) xxiii, 1 confirmatur regnum Persarum (stabilitur) i, 3
- Conflatur bellum xii, 2. xviii, 3 (Sic locuti et Hirtius de B. G. viii, 6. et de B. Alex. c. 1. Vellei. ii, 55, 2. et Cic. Philipp. 2. qui et pro Cleaet. dixit 'confiare seditionem ;' sic ut alii 'invidiā, odium,' &c.)
- Conflictari non simplici fortuna xx, 1 morbo x, 2 (Sic Cic. 'conflictari molestiis ;' Caesar : ' gravi annona ;' Tacitus : ' tempestatis ;' Celsus : ' doloribus.' Lamb.) cum adversa fortuna xvi, 5 (quasi dicas : cum fortuna, repugnante cœptis, veluti decertare, collectari, conteri, collidi. Confictatio enim, ut docet Donatus ad Terent. Andr., est corporum tactus invicem et collisio. Lamb. Superior formula affligendi; hec pugnandi notionem habet. Boecl.)
- Configere (præliari) i, 5 classe viii, 8 paucis navibus adversus classem xxiii, 8 configere cum aliquo xviii, 8
- Confluere ad (de copia et studio concorrentium ad aliquem) vii, 6 (Sic et Cic. pro Plane. Vellei. ii, 55, 2. et ii, 80, 4. Curt. x, 4, 15. Justin. i, 7, 9 &c.)
- Confodi conjectu telorum xvi, 5
- Confugere ad aliquem (tanquam ad præsidium infastis sortis) xi, 3 in aram iv, 4 (antea : in aram considerare. saluti tuende sc. tanquam in asylo. Mos passim obvius)
- Conquerere undique quod idoneum ad muniendum ii, 6 (Sic Curt. viii, 2, 24

- 'cœdi arbores, et saxa congeri jubet.'
Gebh.)
- Congredi (sc. ad colloq.) xiv, 11 dimicare armis xiv, 8 Ita : congregari cum aliquo xxiii, 1 congregari (bellum gerere) xxiii, 6
- Congruit hoc sententia Deorum, (ad illam accommodatur, refertur, consentit cum ea) vi, 3
- Conjicere tela in host. xiv, 9 Hinc : conjectus telorum xvi, 5 conjicere callidissime de futuri (divinare) ii, 1 Sic : conjiciunt hoc omnes ex eo xviii, 2 conjicere se in sacrarium (propere illuc confugere, securitatis scil. causa) ii, 8 in templum ex fuga xvii, 4 (Sic Terent. Heaut. ii, 3, 36 'continuo' se conjectit intro'). conjici in vincula i, 7. iv, 8. ix, 5 in castodiam xvi, 5. xix, 3 (Sic et Ulp. loquitur l. 8. de cust. et exh. reorum ; ac Scavol. l. 4. 5. Item ad Jul. majest. Savaro l. xix, 8, 4. xvi, 5, 1)
- Conjugi ejus cupidus (scil. contrahendit cum ea muliere) v, 1
- Conjuncta Cappadocia Paphlagonia (vicina cohærens) xiv, 5 conjungi affinitate cum iv, 2 conjunctus cognatione propinquus, Praef. (Velleio ii, 41, 2 'conjunctissimum sanguine') quomodo et ap. Cic. Verr. v, 67 'conjunctus sanguis' civium Rom. Adde or. pro Planc. c. 11). conjunctus alicui intima familiaritate xxv, 12 Pro his alibi conjunctus absolute, pro necessario amico, vel propinquu xxv, 7 (ut ap. Curt. vi, 11, 20 'conjuncti sotium' v. not.) conjuncte vivere cum xxv, 10 Item : conjunctissime xxv, 5 (de familiaritate). conjunctio (sc. affinitatis) xxv, 19 conjunctum petere auxilium salutis (sc. et sua et ejus, quem carissimum habebat, non sua solum, ut ibid. additur) xxv, 10
- Conjuratio (conspiratio, aut juxta Lamb. σύνομοις) x, 8
- Conon egregius terra marique bellator ix, 1 ad Pharnabasum se confert ix, 2 usui est adversus Lacedemonios ix, 3 accusat Tissaphernem ap. Artaxerxem, ibid. donatur munieribus et bello praeficitur ix, 4 &c. Lacedemonios apud Cnidiū fundit, ibid. dum patria studet, a Tribazo in vincula conjicetur ix, 5 &c. plurimum Cyperi vixit xii, 8 ejus memoriam renovat statua filii juxta paternam posita xlii, 2
- Conquirere quos possimus (sc. colonos) xx, 8 socios (quos asciscamus sc.)
- x, 8 proscriptos (de inquisitione proscriptorum et inquisitoribus) xxv, 11
- Conscendere navem xiv, 4
- Consciū (conjunctionis scil. seu, ut q. MSS. addunt) facinoris. Sic : tam multis consciū i, 8 res multis consciū que geritur, effertur x, 8
- Conscisci sibi necem, Fr. 2
- Conscribere in periculo (sic vulgo editur) xv, 8 (sed rectum est, inscribere). librum gravem multis verbis (scil. testimonii) vi, 4 conscriptus liber de historicis (factus, compositus) x, 3
- Conscripti patres xxiii, 12 (De senatu Romano usurpati, qui tanquam solemnium titulo ita compellari, vocarique conseruit. conscripti alias ii propriè dicebantur, qui a Bruto primum lecti in senatum, expulso regno. οἱ καταγράφεται εἰς τὸ βουλευτικὸν συνέδριον. vide Liv. ii, 1. Nec ignorari interim debet, etiam primos illos ab Romulo institutos centum senatores, πατέρες ἔγγράφους dici Halicarnasseo i. 2. antiqu. Boecl. add. Thes. Buchn.)
- Consecutari prædones ii, 2 singulos adversarios ii, 4 (cum studio et labore conquirere, persequendo sc.)
- Consentire in laudando uno aliquo (convenire, pariter laudare) vii, 11 (ubi tamen forsitan leg. est, conscientur). ad aliquem opprimendum (conspirare) xiv, 5 Sic : consentire cum aliquo de urbe tradenda xix, 2 consensio magna multorum (magna conspiratio) vii, 8 Ita : globus consensionis (conspirantium) xxv, 8 (Usus et Cicero, sed in bonam partem, orat. post red. ad Quir. c. 8)
- Consequi benevolentiam magnam regis (adipisci) xiv, 5 commendationem (vel commoditatem) aliqu. in aliquo ludendo xxv, 9 gloriam bellii xv, 5 tantam apud omnes gentes, ut ii, 6 familiaritatem alicujus re aliqua xxv, 19 hereditates multas non alia re, quam bonitate xxv, 21 dominationem non vi, sed suorum voluntate i, 8 consequi multum in eo xvii, 2 consequi aliquid facile aliqua re (perficere) xxii, 10 Sic : id qua ratione consecutus sit vi, 1 consequi (absolute) : consequuntur legati ii, 7 consequitur desiderium rei v, 3 (Curt. viii, 8, 23 'cruelitatem sera pœnitentia consecuta est'). consequitur id dictum invidia (magnam id dicentes invidiam confit) x, 6 consecuta est commutatio x, 6 consecuta est eum magna prosperitas

- (magnam adeptus est prosp.) xxv, 19
(Sic Ter. Phorm. v, 1, 24 'matrem mors consecuta est' vide Jo. Rhodii indicem Scribonianum). consequi fugientem (assequi) xxiii, 7
- Conserere manum xiv, 8. xvii, 3 cum aliquo xxiii, 4 (Est, justo prälio contendere. Aliis 'conserere prælium,' de quo C. Vorstius ad Sulpicii i, 36)
- Conservare aliquem (sc. vivum) xviii, 10 (in plerisque edd. vulg. Sed rectius est, servare), inducias xvii, 2 fidem xvii, 2 religionem, ibid. (in Ms. Dan. ubi vulg. est, servare), iusjurandum xxiii, 2 conservare simulacula, aras (honorem earum, et jus tuendi supplices non immuovere) xvii, 4 exercitum (sc. incolumentem) xiv, 2 conservatis legibus (i. e. observatis) xxv, 6
- Considerare in ara (de supplice) iv, 4 (Sic de Helena Virgilii: 'Aris invisa sedebat')
- Consilium (*στρατηγία*, ars, prudentia callidum et subitum inventum, quale est illud Themistoclis ii, 6. et Damas xiv, 6. Boecl.) Sic: consilium prudentissimum xviii, 7 consilii celeritas xvii, 6 consilium tale capere xxiii, 9 hoc consilio i, 5 consilio allicujus vinci magis quam armis ii, 4 ('consilio, quam vi' dicent Livius ac Tacitus) Sic: consilium superare arma allicujus xxiii, 11 tali percellere, profligare aliq. xiv, 6 consilium novum xviii, 8 (alibi, [i, 5.] 'nova ars,' de singulari invento, aut ex re et tempore capto consilio, Boecl.) consilium Apollinis (de responsu) ii, 2 repentinum (subito captum, propositum inopinatum) iv, 4 consilii maximi vir (de ipsa facultate ingenii prudentis) xiv, 1 Sic: consilii plenus iv, 1. vii, 1 consilii magnitudine superare omnes xiv, 1 consilio semper vincere xi, 1 consilii mei hoc non est (i. e. judicii et arbitrii in eligendo) ix, 4 (Sic Cic. ad famil. iii, 2 'Quid efficerre possis, tui consilii est.' Lamb.) ad consilium aliquod accedere (probare consil.) i, 3 in consilium dari allicui (de adjutoribus datis) xiii, 3 consilium idire (destinare) xxv, 22 mutare xviii, 9 allicujus sequi (imitari factum institutum) xiv, 6 consilio allicujus moveri (parere allicui) x, 1 consilio privato, publico facere aliquid (per se, aut publica auctoritate) xvi, 1 (Cæsar B. Civ. 3 'una ex his navib. privato consilio administrabatur.' Loccen.) a consilio allicujus abhorrire i, 3 a consilio abit res ad virea (vel vices) pugnantium viii, 1 consilia Lysander init, reges tollere (pro 'tollendi' per Græcismum, de factios. molition.) vi, 3 consilia claudentis operam dare, ut xxiii, 2 consiliorum omn. esse participem (mox, omnium rerum: inter requisita scribæ est ap. Græcos) xviii, 1 a consiliis interiorib. removeri (secretis) xxiii, 2—Consilium, pro ipsis hominibus in consilium adhibitis: ex consilii sententia xix, 3 (Ciceroni Verr. iii, 44. et ad Att. x, 7. est 'de consilii sententia'). consilii voluntate cognita xviii, 12 Sic: ad consilium referre (de re aliqua, dicuntur principes aut duces belli, cum amicis et legatis ac tribunis deliberantes) xviii, 12 (v. Gronov. ad Liv. xliv, 1. et observ. iii, 22). in consilio semper adesse alicui (est omnium consiliorum esse participem, ut, ibid. additur) xviii, 5 (v. Adesse: Sic Seneca de clement. i, 9 'amicis quos in consilium rogaverat.' Ubi male Piscator mutabat, In concilium)
- Consistere (de acie instructa) xi, 2 consistit huic speci in se locique natura xiv, 8
- Consobrina Pomponii Anicia xxv, 2
- Conspicere locum quandam (digo monstratum oculis consecrata, intueri) xiv, 11 in neutram partem conspici posse (i. e. ut nec defectum ad sordes, nec excessum ad luxum interpretari sive notare possis, ut Buchn. in Thes. exponit) xxv, 13 (Nempe conspici dicuntur, quæ velut eminent ac præ aliis notantur. Livius xxi, 4. de Hannibale: 'Vestitus nihil inter aequales excellens: arma atque equi conspiciebantur.' Idem, xxxv, 42 'Regem conspicere debere.' Seneca 3. de beneficiis: 'Beneficia conspicere volunt')
- Conspectus: in conspectum allicujus venire ix, 3. xiv, 10 a conspectu suorum recedere (absentia a patria notatur) xii, 3 ex conspectu ingrator. hominum morte decadere xx, 1 locus, qui est in conspectu (in propinquo, ut conspici queat) xiv, 11
- Constantes inimici (perpetui) vi, 2 constantia præferre aliquem alicui (constantiores habere) viii, 1 constantia vocis atque vultus Attici (morientis) xxv, 22
- Constat hoc inter omnes (de notitia) vii, 1 constat reditus pecuniae in his possessionibus (consistit) xxv, 14 Sic:

constribat amoenitas domus non aedificio, sed sylva xxv, 13
 Constituere aliquid : (vid. de hoc verbo Gronov. obs. i, 1). res quas Lysander Athenis constituit vii, 10 (quas ipso auctore agentaque sunt constituta in procuratione reip. sc. ἐκένον τὴν πόλιν ἀρετῶν ὑπέστη). Boecler.) constituere aciem navium (instruere ad præl. naves) xxiii, 11 oppidum (condere) v, 2 pacem xiii, 2 res summa æquitate (quasi fundare et firmiter sistere, ut facile dejici nequeant: de ordinato regionis statu) i, 2 (vid. Buchner. Thes. v. Statuo). Chersonesum i, 4 constituendæ reip. triumvir (ordinandæ, instaurandæ) xxv, 12 (v. Triumvir). constituere potestatem decemvirealem (instituere) vi, 3 portum tripliçem (ædificando emunire) ii, 6 alicui statuam (ponere) xii, 1 vineas, testudines (mox, statuere) i, 7 constituere urbem (desertam eversanque de integro condere, incolis et rep. formare) xv, 8 (ubi tamen opt. libri habent 'restituta': quomodo et in loco παραλλήλῳ habetur 'restituere' xvi, 4. v. supra Condere). constituere, quantum quisque daret (definire, de arbitrio, judicio, consilio) iii, 3 constituere de aliquo (sententiam ferre) xvii, 12 constituere sibi magnam auctoritatem pugna aliqua (comparare, struere, vel et firmare) ix, 5 classem apud fluv. (collocare) vii, 8 regnum alicui (stabilire) xii, 2 domicilium sibi alicubi ii, 10 (sedem domicil. legere). constituit desciscere (decernit, statuit) xiv, 5 (Sic sœpe Cicero. Vorst.) constitutum antiquitus tectum (ædificatum) xxv, 13
 Consuevit hoc sanctum esse apud omnes gentes (consuetudine quadam religio rei apud omnes servata est) xvi, 5 civitas Athen. imperare cet. gentib. (diurnitas prærogativæ et potentia significatur) ix, 3 consuevere magistratus simul epulari (solent) xvi, 2 consuevit hæc vivere cum illo (de consuetudine stupri) vii, 10 (ubi tamen quid. expungunt τὸ vivere)
 Consuetudo vita (institutum) xxv, 14 (Sic Terent. Heaut. ii, 8, 42 'quotidianæ vita consuetudinem.' Eand. phrasin Adel. v, 3, 34. reponit Guyetus : v. not. ejus). consuetudinis atque vita alicujus imago xv, 1 in consuetudinem eam inducere milites, ut (sic assuefacere) xi, 2 consuetudine, qua tum res gerebantur xxv, 12 (εἰθημοτικῶς hic mitigatur ea voce, quod ad vim dominationis clarius referendum erat. Boecler.) Sic : consuetudo regum (ingenium) xiv, 5 consuetudine sua devincere sibi aliquem (δυσλίq, convictione, familiaritate) xxv, 1
 Consulere Apollinem (consilium ab Apoll. petere) i, 1 consulere sibi (prospicere, providere, nisi tamen glossema est) ii, 8. xxv, 21 Sic : consulere rebus suis vi, 2 (Bene notanda est Εὐφαύσις horum locorum, et phraseos indeoles: cum enim de ultimo veluti remedio cogitatur, Latine 'consulere sibi' quis dicitur. Apud Cæsar. lib. 2. de bell. civ. Gaditanis deauntiant Gallonio, ut sua sponte excederet Gadibus, si id non fecisset, 'sibi consilium capturos.' Alibi: 'perteritis omnibus quiske sibi consulebat.' Effertur etiam ita: 'salutis suæ rationem habere.' 'salutem sibi,' fuga e. g., 'petere.' 'sibi, qua potestate, salutem quærere.' Boecler. vid. Curt. v, 11, 2. et Gronov. ad Liv. xxi, 16. Cicero dixit 'consulere rationib. suis,' in Epistolis). consulere male patriæ (utilitates ejus negligere) xv, 10 (noxam afferre) xix, 2 consultum mittere (sc. ad oraculum) ii, 2
 Consul (præcipuus inter ordinarios Romanæ magistratus) P. Corn. Scipio xxiii, 4 C. Flaminius xxiii, 4 Romanorum C. Lutatius xxii, 1 iterum, P. Scipio Afric. xxiv, 2 Ti. Sempron. Gracchus xxiii, 5 consul quinquies (sive quintum) xxiii, 5 consules C. Terentius et L. Paullus xxiii, 4 Romæ anni bini creabantur xxiii, 7 consulam præfectura delata Attico (a consulibus, ut cum iis proficeretur in provincias) xxv, 6 quibus consulibus (quo anno) xxiii, 18 Sic : consulibus M. Cl. Marcellio, Q. Fabio Labeone : L. Æmil. Paullio, et Cn. Baeb. Tamphilo : P. Corn. Cethego, M. Baeb. Tamphilo, ibid. M. Claudio, L. Furio xxiii, 7 L. Cornelio, Q. Minutio xxiii, 8 Consulibus Q. Fabio Maximo, M. Claud. Marcello xxiv, 1 L. Cotta et L. Torquato xxv, 4 Cn. Domitio, C. Sosio xxv, 22 (i. e. eo anno sub cuius initium hi consules magistratum inierunt, solenni consuetudine designandi temporis, Romanis scriptoribus). Consularis L. Flaminius (qui gesserat honorem consulatus) xxiii, 12 Sic : Consulares aliquot xxiii, 4 consulatum

- gerere cum aliquo xxiv, 2 Alibi : in consulatu collegam habere aliquem xxiv, 1 in consulatu priore (cum primum consulatum gereret) xxiv, 2 de consulatu Ciceronis liber xxv, 18
- Consumere plurimum studii in armis (sc. tractandis, de exercitio, quo discuntur *αἱ μεταχειρότεσις τῶν ὀπλῶν*, Boecl.) xv, 2 tot talenta in oppugnanda urbe xiii, 1 tot menses in morbo (tam diu ægrotare) xxv, 21 consumi morbo (interire) xxi, 2
- Contegere aliquem veste (induere) xiv, 3
- Contemnere morbum (non admodum curare, tanq. levem) xxv, 21 Sic : contemnentibus res illa pernicie fuit (negligentib. ut rem periculo carentem) viii, 2 contemni in bello nihil debet, ibid. contentus est a tyrannis viii, 2 (mox : despctus, ibid. v. infra Despicere)
- Contendere, sua opera hoc factum (affirmare) xv, 8 suam statem tulisse &c. xxv, 12 ap. aliquem, falsa ei esse delata (asseveranter dicere) ii, 7 quo contendebat (i. e. quo cursum direxerat) xiii, 3. xiv, 6 contendit Lacedæmonem v, 3 (Sic enim legendum e MSS. et vett. edd. Et 'contendere Abydon' Justin. ii, 13, 6. ad Prusiam xxxii, 4, 5. 'Thebas,' Frontin. i, 4. Savaro. Idem Justinus dixit 'contendere Megaram' ii, 8, 3. 'in Asiam' v, 2, 5. 'in Græciam' xi, 2, 5. 'rus urbanum' xxxi, 2, 3. contendere per loca sola, (profiscisci) xviii, 8 contendere posse xv, 2 (de cursu accipit Lambinus, vultque hanc esse sententiam : eosque cucurrisse, donec etiamnum currendo posset contendere ; neque tantopere se currendo defatigasse, ut pedibus currere amplius non posset. Malim de lucta accipere, nam et luctantis est contendere, et ad zæ stans referre. quomodo et Gronovius id videtur accepisse). contendere cum barbaro (bellum gerere) ix, 4 contendere acie (Sic q. mss. et edd.) i, 4 (ubi tamen alii habent, decernere). cum aliq. de principatu (assumptionis certamen not.) iii, 1 contendere inimica mente (de acri concursu in præl.) xviii, 4
- Contentio est inter hos, utrum (acris et ambigua deliberatio) i, 4
- Contentus domo ea xvii, 7 Sic : fortuna illa vii, 9 honore (sc. delatarum præfecturarum) xxv, 6 ordine equestri
- xxv, 19 contenti crimus uno testimonio (satis erit retulisse unicum testim.) xiii, 4
- Contexta historia (opp. rebus sparsim in Epist. memoratis) xxv, 16
- Contigit ei, ut liberaret patr. (de rebus rarib. et præclaris) viii, 1 Sic : contigit huic uni, quod nescio an ulli, ut xx, 1 (Similiter Cicero ad Att. 14. post. Epist. 77. 'contigit tibi, quod haud scio an nemini, ut summa severitas popularis esset.' Qui locus favet lectioni Lambinianæ, 'an nulli.' Velleius ii, 124, 2 'Soli huic contigit pene diutius recusare,' &c. Et c. 61, 3 'Qui honor non alii contigerat')
- Contineri beneficiis, odio alterius (scil. in amicitia. συνέχεσθαι, arctissime cohaerere) xiv, 10 contineri hospitio alicujus (esse inter eos, qui fœdere hospitii cum aliquo sunt conjuncti) vi, 1 (v. Hospit.)
- Continens : in continentis (sub. terra, i. e. perpetua s. continua, non cincta mari, non intercisa : opp. insulis) i, 7 (Sic, addita voce, quæ modo subaudiebatur) continens terra ii, 3
- Continens (ἔκκρατης) xv, 3 continentes hoc signum est ; et mox : continentes debet duci xxv, 18 (quid proprie notetur, exemplo locus ipse explicat. Boecl.)
- Contra ea (pro quo alii simpl. contra), Praef. ix, 5. vii, 8. xv, 10 ac fortassis et xv, 5 (adde Schopp. Instit. Gramm. p. 176. ed. noviss. Sic et Cæs. B. G. v, 29. B. Civ. iii, 74. Sallust. Orat. ad Cæsar. præc. et alii loquuntur)
- Contrario xiii, 1. xi, 1 (et in vulg. libris xviii, 1 : ubi tamen rectius alii, 'contrario,' sine prepos. quomodo et Cicero locutus : vide Cl. Vorst. de Latinit. merito susp. cap. 2. p. 27)
- Contrahere classem (comparare) ix, 4 (ut ap. Vellei. ii, 29.) exercitum xiv, 3 contractæ erant paulo ante copiæ (nuper conscriptæ, et, ut adjicitur, inexercitatae) xviii, 3 Alter : contrahere copiæ (eat dispersas in unum conducere, colligere) xiv, 7. xviii, 9 (quomodo sepe Curtius)
- Contumacius se gerere (de rebellione seu defectione) v, 2
- Contumelia (exhæredationis sc.) sine industria non extinguitur ii, 1
- Convenire : convenit hoc moribus illorum (moribus gentis receptum est), Praef. non convenit hoc prudentiam

ejus (non decet virum tam prud.) xviii, 11 Sic: negavit id convenire suse virtuti xvii, 5 non convenit (absolute, i. e. non constat inter historicos. Lamb.) xxiii, 18 ut conveniret Lacedæmonis cum rege (ut tollerentur controversiae, par conciliaretur, inter Lac. et r.) xvii, 3 convenire hoc in illum videtur (ipsi hoc factum tribendum videtur, suspicio hujus rei in illum competit) vii, 3 quæ conveniabant inter regem Pausaniamque (de quib. pacti fuerant) iv, 4 (Sic Petronius: 'pariter secundum lectum considerunt; ut putares hoc convenisse') Ita: non convenere conditions (pro, non convenit de conditionibus) xxiii, 6 (Sic solent veteres. Livius xxx, 40 'si conditions convenient pacis.' Et c. 43 'si pax convenient.' Sallust. Jug. 45 'pax convenient.' Justin. xxx, 3, 18. 'pax non convenient.' Adde Gifan. Observ. Lat. L. p. 51. Gronov. not. ad Statii Theb. vi, 630. et de pecun. vct. iii, 18. princ. ac Thes. Buchneri)

Convenire aliquem (accedere) x, 8. xv, 4 conveniendi alicujus potestatem habere vii, 9 conveniendi alicujus gratia venire x, 9 aditum potentib. dare iv, 8 convenire in colloquium xxii, 6 ad defendendum (coire, congregari) xiii, 4

Conveatus Arcadum (magnus senatus Arcadum, *oi μέρος*) xv, 6 legationum, ibid. (v. inf. Legationes)

Convertere ad salutem quod ad perniciem fuerat cogitatum xiv, 6 (Terent. Andr. iv, 1, 48 'non posse jam ad salutem converti hoc malum'). convertere ad se oculos omnium (aspici ab omnibus, estimatione et admiratione virtutis, potentia, Boecl.) vii, 8 (Sic Curt. de matre ac conjugi Darii, iii, 11, 24. et de Roxane viii, 4, 24. Simili phras., 'convertente in se omnium mentes' dixit Flor. ii, 17, 4. 'totum terrarum orbem.' Vellei, ii, 31, 1. 'animum adolescentis regis' Livius xxiv, 5). convertit se ad eum civitas (opinione omnium destinabatur, qui libertatem et statum reip. redderet) xxv, 8 (Cicer Ep. ad Attic. xiv, 20, ita effert: 'resp. pendet a Bruto, ab isto servabitur.' Boecl. Hac ipsa vero phras. usus idem in Somn. Scip. c. 2. qui locus instar παραφρόνεως erit. 'In te unum,' inquit, 'atque in tuum nomen, se tota convertet civitas: te senatus,

te omnes boni, te socii, te Latini intuebuntur: tu eris unus, in quo nita- tur civitatis salus,' &c. Senec. de Clem. i, 4 'Sequitur, ut is quoque carior sit, in quem se respubl. convertit.' conversa subito fortuna est (commutata) xxv, 10

Convictus (*προστυματικός*) xxv, 8

Convivæ Attici animo et ventre delecati xxv, 14 quales ab eod. vocati, ibid. convivio uxores Romani adhibebant, Graeci non item, Praef. in convivio Attici anagnosce auditi xxv, 14

Cooritur risus xv, 8

Copiae (sc. militum): copiarum omne genus xviii, 5 copias suas deducere in camp. i, 4 barbarorum disjicere i, 2 educere ex urbe i, 5 traducere (ponte: alibi, trajicere; et mox, trans- portare) i, 8 copiis exigui dimicare i, 4 cum tantis copiis Europam inva- dere, ut ii, 2 copiis pedestribus plus valere quam navibus vii, 8 pellere ad- versarios xxiii, 11

Copiosa via (mox, omnium rerum abundans: opp. loca deserta) xviii, 8 (Sic ap. Cic. pro Archia: 'urbs copiosa, in qua omnium rerum est copia. Vorst.)

Copulam manu gerere xiv, 8 (ἱαύτα, vinculum, lorum, quo ligantur canes venatici. Ovidius Trist. v, 19 'Luc- tantem frustra copula dura tenet.' De cane venatico loquitur. Adde Barth. advers. xviii, 14). copula talium viro- rum (de Attico, qui inter semulos, Cic. et Hortensium, intercessit veluti medius, effectique ut nulla inter eos intercederet obrectatio) xxv, 5 (Sic Julia Pompeii et Cæsaris copula fuit: qui enim illa necessitudine confine- bantur adhuc, soluto per mortem Ju- liae federe, ad arma prorupere. 'Male coherens pignus concordie,' Velleio ob id dicitur. Boecl.)

Coquitor ei cena (apparatur) v, 4 coc- ta cibaria xviii, 8

Corcyram sub imperium Athen. redigit Timoth. xiii, 2 demigrat Themistocles ii, 8 Corcyraem bellum (cum Corcyraeis gestum) ii, 2 Corcyraeos frangit classis Athen. ii, 2

Corinthus a tyranno liberatur xx, 1 eam oppugnare non vult Agesilaus xvii, 5 circa eam confertur omne bellum xvii, 6 Corinthium bellum unde appellatum, ibid. (Diodoro, Pausanias, aliis, πόλεως Κορινθίας.) Corinthii stepe adjuti Dionysiorum opibus xx, 2

- Cornelius L. Cos. xxiii, 8 Cornelius Cethegus : v. Cethegus
 Cornelius Scipio : v. Scipio
 Cornu alterum tenere (de parte aciei) xvi, 4 quo cornu rem gessit xxiii, 8 (de duob. aciei cornibus vid. Lips. de Mil. Rom. ii, 7). in cornibus juvenorum deligata armenta xxiii, 6
 Corona aurea Romanis a Carthag. legatis donatur xxiii, 7 (Inter dona victoriis aut præpotentib. cultus causa et gratulationis mitti solita per legatos, sœpe coronæ aureas memorantur. Ap. Curt. iv, 2, 2. Tyrii Alexandro coronam auream donum ferebant : v. Cl. Berneg. ad Just. xi, 10, 10. Boecl.)
 Coronis aureis donati Olympiæ victores et Alcibiades vii, 6 (vid. Olymp.) coronis aureis donatus interfectus Peleopidas xvi, 5 (*στρατόν εργάσθεις* intelligit Paschalius de Coron. l. 7. c. 5. Alias etiam in coronis mortuorum aureas memorantur. Sic honoris ergo auream coronam Castricio mortuo imponendam Pergamenos decrevisse, auctor est Cicero in Orat. pro Flacco c. 31. v. Kirchm. de fun. l. i, 11. Verum, ut dixi, haec nihil ad h. l. Tropaea, coronæ, arma, ap. Plutarch. juncta sati ostend. sensum. Boecl. Add. Pet. Fabri Agonistic. pag. 325. Dalechamp. ad Plin. xxi, 3. Freinshem. ad Curt. iv, 5, 11) Sic : corona aurea cadaveri Marcelli imposita, Fr. 9 coronæ (inter munera Ægyptiorum missa ad Agesil.) xvii, 8 (convivales, sed pretiosas, intell. Paschal. de Cor. ii, 3. Boecl. Magius papyraceas fuisse putat), corona honoris facta duabus virgulis oleaginis a populo Ath. data Thrasyllo viii, 4 (v. Oleag.).
 Coronæ (urbs Beotia) xvii, 4
 Corpus mortui (cadaver) iv, 5 corporis dignitas non minimum commendatur (sive, ut Lamb., commendat) x, 1 firmitas xv, 3 corporis maximi homo xiv, 3 corpore et statura (al. corporis stat.) similis xiv, 9 corpore exiguo esse xvii, 8 in corpore fingendo naturam maleficam nancisci, ibid.
 Corripere et complecti partes omnium (omnium potentiam ad se trahere) xvii, 2 (Diod. Sic. lib. 18. est τὸν ἄλλων ἡγεμόνων περιπελούσαν τὰς διονυσίας. Tacit. A. xi, 8, 4 'neque cunctatur quin proximas prefecturas corripiat.' Gebh.)
 Corrumperet Delphos (sacerdotes orac. Delphici) vi, 3 aliquem pecunia xv,
- 4 corruptus a rege (sc. pecunia) aliave, qua perfidia emitur, ratione) i, 7 corruptis civitatis moribus (depravatis, pervernis) xxv, 6
 Cotta L. Cos. xxv, 4
 Cotys (rex Thraciæ) xiii, 1 ejus filia xi, 3
 Crastinus : in crastinum differre rem (sc. diem) xvi, 8
 Craterus (unus e ducibus Alex. M.) xviii, 2 cadit xviii, 4
 Creaturæ pretores i, 4 reges xxiii, 7
 Creber sententias (de bono oratore), Fr. 5
 Credere fortunas suas fidei alicujus xxiii, 9 pecuniam alicui sine favore (mutuo dare) xxv, 9 credere alicui plurimum de re aliqua (fide digniss. judicare in eo argumento) ix, 5 creditus (pro, ut creditus) xxv, 18 vix credendum sit, ibid. ereditur huic custodia pontis (pone tuendus committitur) i, 3 (Sic Terent. Heaut. i, 5, 2 'eis commisi et credidi.' Petron. 'crede ratem ventis, animum ne crede puellis.' Buchn.)
 Cremare mortuum vii, 10
 Crescere as alienum multiplic. usurps non patiebatur Atticus xxv, 2 dignitate, fortuna, gratia xxv, 21 fama, opibus vii, 7 crevit amicitia ad extr. statem (aucta est in senectute usque) xxv, 10 crevit virtutem laude, quoad vixit, Cato xxiv, 2 crescat opes Lacedaemoniorum vii, 5
 Cretensium avaritia delusa xxiii, 9
 Crimen harum rerum apertum (delictum) iv, 8 criminis Paro accusari (notanter sic ponitur crimen, quo accusatur quis, ut opponatur cause, qua damnatur. Boecl.) i, 8 crimina adversariorum (criminationes, obtrectationes) xv, 7 (Burm. ad Ovid. Met. i, 766). in crimen vocari (accusari) xiii, 3 (Ovid. de Ponto iv, 14 'Inque novum crimen carmina nostra vocat'). crimen aliquo compellari ab inim. (accusari) vii, 4 (ubi tamen alii legi, compelli in contentione). invidia accusari, ibid. (nisi malis cum ed. Ultraj. legi, invidia criminis)
 Crimessus (Siciliæ flumen) xx, 2 (aliis Crimissus, Græcis Κριμίσης aut Κριμίσης et Κριμίσης; de quo ejusque nomine, ac vero situ Cluver. prolix. Sicil. Ant. ii, 2. Originem nominis investigat Bochart. de col. Phœn. i, 29)
 Critiothen (urbem Helleponiti) accipiunt Athen. xiii, 1 (Sic enim vid.

- legendam. Vulgo est, Erithonem. In
Mss. q. Critonem. v. not.)
- Critias Atheniens. tyrannus mittit ad
Lysandrum vii, 10 dux tyrannorum
Athen. cadit in prælio viii, 2
- Crudelitas Lysandri vi, 2 est in victo-
ria xx, 2 crudelitas civium erga no-
biles vii, 4
- Cruentare manus sanguine suorum (de
lis, qui se miscent bellis civilibus) xv,
10
- Cubitus : in cubitum innixus xxv, 21
- Cullei a milit. comparati (sacci, una
cum utoribus, inter vass. militaria trai-
ciendo amni, &c.) xviii, 8
- Culpæ sue tribuere aliquid vii, 6 alicui-
jus omnia tribuere vii, 7 culpa (vel,
ut alii, culpa sua) rem male gerere
xi, 1
- Cultus domesticus (usus familie) xxv,
13 quotidianus xxv, 14 cultum vesti-
tumque mutare iv, 3 cultus parsimonia vii, 11 (hac voce notantur
ea, quibus in externo paratu, famu-
litio, vestitu, et similibus indigent ho-
mines aut utuntur. Boeci.) cultus
regius (mox : ornatus) xiv, 3
- Cum (adverb. temporis) : cum bellum
inferre voluit (quo tempore) xi, 2
cum primatum potuit (ubi primum, ut
primum) xx, 3 (Notanda est elegans
hujus vocis et veluti transposita usur-
patio, ad hunc modum :) dimidium
spatium confecerat, cum allata est sus-
picio (pro, cum dimid. spat. confec-
set, allata est s.) xviii, 9 (Ita sepe
Curtius et Poëte. Virg. Æn. 'Vix e
conspexit Siculus telitus in altum
Vela dabant, cum Juno,' &c. Vorst.
v. Bang. obs. philol. lib. 2. pag. 1189).
cum eo pervenisset (de futuro) i, 2—
- Cum (conjunction) : cum humanitas,
tum communitas i, 8 (eleganti copulan-
di significata, de quo idem Bang.
pag. 1276. Tursellin. de partic. Lat.
L. cap. 39. Buchn. Thes.) cum gloria,
tum etiam licentia xviii, 8 (Sic et
Cicero. vid. Tursell. l. c.) cum non
petivit (cum interim non peteret) xiv,
10 Sic : cum superior prælio diaces-
sisset, cum exercitus ter ei jurasset,
cum ei esset infensissimus (cum tamen,
etsi, &c.) xviii, 10 cum tantis rebus
presufisset iii, 3 (Sic Seneca contr. 10.
'Latronis admirator erat, cum diver-
sum sequeretur dicenti genus ;' quem
locum perperam solicitat Schultingius.
Quomodo et Cicero ac Horatius hac
- particula usi: v. Glan. append. observ.
pag. 291). cum quidem : v. Quidem
Cum cum adeo exellehat iii, 1 (Sic MSS.
Dan. pro, quanquam. Sic et alios lo-
cuto, docet nobil. Heins. ab Ovid.
Vid. VV. LL.)
- Cum (præpositio) : cum eo (ope et tempo-
re ejus) xv, 10 (in q. edd. Sed leg. est
'contra ea'). cum aliquibus esse (pra-
sentia aut societas indicatur) xviii, 10
Sic : cum Ægyptiis bellum gerere adv.
regem (in societate Ægyptiorum) xii,
3 cum quibus ne arma contra te ferrem
xxv, 4 (vid. Bellum), cum offensione
magna civium redire i, 7 cum summa
offensione alicujus remanere xxv, 7
(comitate, subsequente offens. Ad
hunc modum Justinius vii, 2, 5 'cum
amore popularium administrato regno.'
Vorst.) cum tanto flagitio domum redi-
re (admisso tali scelere; vel, macula
sceleris inquinatum) xxii, 1 cum epis-
tola mittere aliquem ad iv, 4 cum
imperio habere aliquem apud exerc.
(prefecisse exercitui) xxiii, 7 (Sic Cic.
pro Flacco : 'qui nuper summo cum
imperio fuerit.' Vorst.)
- Cuncta Gracia (universa) ii, 9
- Cupere : cupit se tecum affinitate con-
jungi iv, 2 uteisque se principem esse
xxv, 20 (in quibus vulgo rō se omitti-
tur : v. inf. Se.)
- Cupidus : nullius rei cupidus, nisi sin-
gularis imperii xxi, 2 non cupidior
salutis, quam fidei (scil. amico oppri-
mendo servande) xviii, 3 cupidissimus
literarum xxiv, 3 cupide elabore (ve-
bementer studeo) iii, 1 cupiditas hujus
major intercedit ea in re (impetus ani-
mi cupientis) x, 1 cupiditatem habere
notitiae clar. virorum (studium) xxv,
18 ad cupiditatem imperii trahi con-
suetudine i, 8 cupiditate bellandi fla-
grare xxii, 1 incendere aliq. xxiii, 2
miribili pugnandi flagrare i, 5 cupidite
aliqua rapi in Macedoniam (vehementiore desiderio) xviii, 6 cupiditate
disentire (sc. imperii ; non odio tyran-
nidis, ut additur) xx, 2 a cupiditate
pecuniae tantum abesse ut xxv, 12
cupiditatibus turpissimis imbui (vo-
lupt.) x, 4
- Cura (studium, diligentia) : curam dili-
gentiamque adhibere xxv, 21 cura
sibi habere aliquid xxv, 20 cura omnes
vincere xviii, 1 magna custodiare xxii,
9 non sine cura rem administrare ix, 4
- Curo per hunc ut id fiat xv, 4 curare pre-

- ceptum diligenter (efficere) xviii, 9
curare aliquem interficiendum (de auctore et mandante) xx, 1. x, 6 curare rem deportandam ad xviii, 13 reficiendos muros ix, 4 legem ferendam (de legislatore) viii, 3
- Curatio** (sc. morbi) xxv, 21
- Currendo exerceri xv, 2 (vid. Hier. Mercurial. l. 1. c. 10) cursor i, 4 cursum dirigere aliquo (*τὸν πόρον*, de navigatione) i, 1 (Sic etiam Cœs. B. Civ. iii, 25. Vellei. i, 4, 1. et ii, 19, 4. Curt. x, 1, 17. Cic. de nat. deor. ii, 131. Justin. xlii, 5, 1. locuti. Hinc passim ‘cursus’ pro maritima profectio, seu potius ordine eius. Ut apud Cic. ad fam. 18. Ep. 68 ‘ex quibus cognovi cursus navigationum tuaram.’ Add. Clar. Vorst. de Lat. fals. susp. c. 8. pag. 22. Et ‘currere,’ pro navigare. vide Lamb. ad Horat. l. 1. oda 28. Et apud nostrum, transcurrere Hellespontum, in q. edd., xviii, 3)
- Custos** gase regis xiv, 5 custodem in hortis imponere (vel, ut alii, posse: qui fructus custodiat) v, 4 custodes pontis i, 3 corporis (*σωματοφύλακες*) xiv, 9 ap. Alexand. xviii, 7 (qui quales fuerint, explicat Curt. v, 1, 42. ubi v. com. Freinsh.) custodes appositi pnero (luxuriae correctores) x, 4 (Sic Horat. 3. od. 4. ‘nequitias appositus custos.’ ubi v. not. Lamb. et sup. Apponere ‘Custodibus datis’ praesidio militari, a quo captivi deducerentur, Freinshem. ii, 2). custodum praefectus (sc. qui captivos custodiebant) xviii, 11 custodiò. septe domum x, 9 a custodibus se subducere vii, 4
- Custodia** (vincula, captivitas, hinc): in custodiam dare aliquem xviii, 11 coniici xix, 3 custodes eadem tenaci (eodem carcere) v, 1 penes quem summa est imperii custodia xviii, 11 custodia illa creditur huic (potius tuendi cura) i, 3
- Custodire templum ab aliquo xxiii, 9
- Cyclades insulae** (maris Ἀργει, circulari figura sitae, vulgo Insulae Archipelagi) a Miltiade subactæ i, 2
- Cyme** (urbs maritima Aeolida in ora sinus Smyrnæi, hodie Fœja Nova, clara clade Turcaram ann. 1650. vide Ferrar. Lex. Geogr. cum addit. Bautrandi. Memorant Mela i, 18. Plin. N. H. v, 30. et Epitome Stephani) vii, 7
- Cyprus** (insula Asia in mari Syriaco): in eam mittitur cum classe Paestinæ iv, 2 Cypri bellum gerit Chabrias xii,
- 2 (sub. in insula, vel regno. Sic et alii locati, ut docet Voss. de construct. cap. 25) Cypriorum classem capit Cimon v, 2
- Cyrene** (urbs Libye, præcipua provincie Cyrenaice, ubi hodie regnum Barœ, versus Syrtim magnam: vulgo Cairoan. Meminit Strabo, Plinius, alii) xvii, 8 Cyrenæi xxiii, 8
- Cyrus** (major) rex Persarum, in prælio cadit xii, 1 Cyrus (minor) frater Artaxerxes Mnem. bellum fratri parat vii, 9 superatus a fratre opera Tissaphernis ix, 3 (De nomine Cyri, post alias Rupert. ad Besold. Usser. annal. V. T. tom. 1. pag. 146)
- Cyzicum obsidione liberat Timotheus xiii, 1

D.

- Damnare aliquem capitii iv, 3, et alibi. damnari capitii xviii, 5 proditionis ii, 8 sacrilegi. vii, 6 (Ubique ‘de criminè’ subaudiri volunt Sanctius, Schöppius in Gramma. Philos, et Voss. de constr. c. 26. repugnante Cl. Vorstio de Latin. merito susp. c. 19. qui mallet Gracismum esse, ac subaud. *ἀντίτιτη*; vel suppleri vocem ‘nomine.’ quod posterius etiam Schoppio in accessionibus, ad Minervam Sanctianam pag. 293. in mentem venisse video. Non nego id subaudiri posse: sed tamen nec alterum plane improbat *anaim*; cum diserte veteres dixerint ‘damnare criminè diri fati, impudicitie, adulteri, mortis, sceleris;’ sicut, ‘accusare criminè iniqui, arguere criminè pigritiæ, furibundæ mentis, absolvere criminè commotæ mentis.’ Vide Sanctium p. 298. unde simul patet, etiam ad *τὸν* sceleris vocem ‘criminè’ subaudiri posse, et ‘mortis’ quoque vocem heic usurpari: quod utrumque negabat vir doctus. In alii a. exemplis, ubi illud ‘criminè’ locum non habet, Ablativus alius subaudiri potest; aliquid et ipsum nomen ‘damnatio,’ ut heic in duobus prioribus exemplis) damnari timore (populi scil. de cause impellente) ii, 8 damnatus voti xx, 5 (Damnari voti, est, necessitate persolvendi voti obligari. Sic Virgil. ‘reus voti.’ Lambin. Macrobius 3. Saturn. 2. Hæc vox, ait, ‘voti reus,’ propria est sacerorum, ut Reus vocetur, qui suscepto voto se auminibus obligat: Damnatus autem,

qui promissa selv. adeoque compos
voti factus. Vid. omnino Brise. Form.
1. Boecl. Adde Gruter. not. ad Livii
l. 8. et Interpp. ad illud Virg. Eclog.
v, 80 ‘damnabis tu quoque votis.’
Atque sic et Livius semel iterumque
locutus; ut docet Voss. l. c. qui sup-
plendum existimat ‘obligatione’ aut
‘persolutione,’ aut similis voce. Possis
et subaudire ‘de damage,’ ut ‘voti,’
vocabulo res vota designet, sicuti cum
dicimus ‘potiri vota,’ sub. ‘rebus’).
damnatio (de malcta imposita) i, 8

Damon (musicus) xv, 2

Dare parentib. aditum conveniendi iv, 3
alicui annum temporis de his rebus ii,
9 Paulo aliter: dato tempore ad com-
parandum (relicto spatio temporis con-
juratis, quo compararent bellum) xxiii,
2 donum Apollini victoria ergo (offerre,
consecrare) iv, 1 (vide infra Donum)
alicui fidem (jurare) xxiii, 2 fidem de
re (super re) xiv, 10 filiam in matri-
monium xxii, 3 filiam nuptiam iv, 2,
x, 1 imperium urbis (praeficere urbi)
i, 3 (sic saepe Curt. ut iii, 9, 1. et iii,
13, 14). dare manum (sive potius
manus: victimum se confiteri) xxii, 1
occasione sui opprimendi x, 4 epe-
ram ut ii, 7 operam honoribus (capes-
sere honor.) xxiv, 1 operam palæstræ
(studere) xv, 2 operam rei familiaris
(scil. tuendæ augendæque) xxv, 4
potestatem (sc. belli gerendi) xvii, 2
præsidii quod satis est ii, 8 signum
(sc. rei patrandæ) i, 7 signum pugnae
xxiii, 11 signum prælia xi, 2 tantum
pecunia ad classes sediucandas (con-
ferre) iii, 3 Sic: quantum quisque
daret (ad sublevandos amicos scil.) i,
3 tempus, diem (ex composito, praefi-
nire) xvi, 2 tempus literis (impendere,
tribuere) ii, 10 testimonium ad vi, 4
vela ventis (de navibus in altum pro-
vectis) xxiii, 8 veniam (concedere,
annuere postulatis) ii, 10 eam veniam
(in eo annuere) iv, 4. x, 2. xviii, 6
(v. Venia) dare alicui jusjurandum
(jurare) xxiii, 2 (Sic Plaut. Mostell.
v, 1, 36. et Ter. Hec. iv, 4, 75). alicui
classem i, 7 criminis (arguere) xv, 8
decem milia peditum i, 4 id. negotii
ix, 4 populo talenta aliquot muneri
xvii, 8 negotium alicui, qui simulet se
inimicum x, 8 ut interficiat vii, 10
poenam civibus (puniri) i, 3 potestates
summas amicti xvi, 1 alicui soporem
(porrigere medicamentum soporiferum)
x, 2 (Sic ‘dare medicamentum’ Curt. vi,

10, 84. ‘venenum,’ Id. x, 10, 14, &c.)
statuam (ponere) xiii, 2 supplicium
multitudine aliqua (sc. cæsorum homi-
niaum: vid. Supplicium. puniri propter
aliquem) xvii, 5 verba (re et facto
per dolum eludere) xxiii, 5 vestitum
suum (permutatione facta) xiv, 9 so-
rorem suam uxorem (collocare, con-
cedere, de marito illius alteri conjuge
sua cedente) v, 1 librum testimonii
loco vi, 4 aliquem in custodiæ (in
vincula coagiore) xviii, 11 se duritæ
(operam dare. de instituto vita) vii,
11 (Sic Cic. Verr. 5 ‘dare se labori
atque itineribus;’ et alibi: ‘rei fa-
miliari viteque rusticae’). se fluctibus
civilibus (committere) xxv, 6 se to-
tum reip. ii, 1 (Ita q. edd. sed rectius
alii, dedere). se adversarii alicujus
(applicare se illis, in eorum partes
concedere) xxv, 9 (Sic ‘dare se legio-
nibus’ ap. Tacit. Ann. i, 31, 1. et ap.
Terent. ‘dare’ et ‘dedere se alicui.’
v. Chrestomath. Boeccleri). senatum
legatis (diem dare, ut senatum adire,
mandataque sua et postulata expondere
possint) xxiii, 7 (propria vox: vide
Brison. form. l. 2. Boecl. Sic apud
Liv. xxxv, 83 et 40 ‘concilium datum
legatis’). datur hosti locus nocendi (oc-
casio) xxii, 1 huic facultas perorandi,
dicendi causam xix, 4 alicui aliquis
adjutor ix, 4. xii, 2 (sc. in bello)
summa belli (committitur) xvi, 5 huic
facultas vivendi pro dignitate (relinqui-
tur) xxv, 2 accubanti epistola (offer-
tur) xvi, 8 datur occasio a fortuna i,
3 dantur dotes filiabus Arist. de ser-
ario iii, 8 alicui in consilium duo sapi-
entes (tanquam adjutores et consiliarii)
xiii, 8 collegæ (duci belli) vii, 3 data
occasione xxii, 1 data dextera recipere
in fidem viii, 8 dati ad supplicium (pub-
lico supplicio affecti) iv, 5 datum
muneri castellum xxiii, 12

Darius, Hystaspis filius, Persarum rex
xxi, 1 aduersus Scythas infelicitate
bellat i, 3 Grecis dominatum agitat
i, 4, &c. pugna Marathonia vincitur
i, 5 Darii regis praefectus (Ochi sc.)
vii, 5

Dataunes bello Artaxerxis in Cadusios
illustratus, patri successit xiv, 1 ad-
versus defecores quoque magni fuit
ejus opera xiv, 2 Thym vincit capi-
tque, ibid. quem insolito ornato regi
adducit xiv, 3, &c. Aspim impruden-
tem opprimit xiv, 4 hinc benevolen-
tia regis, aulicorum invidia xiv, 5

- quorum insidias Pandates Datami appetit, ibid. igitur deficit a rege, ibid. adversus Pisidas profiscitur xiv, 6 defectionem socii egregie dissimulat, ibid. hostem vincit, ibid. a filio proditur regi xiv, 7 cuius exercitum ingenitem adversus se misum concidit xiv, 8 ad pacem invitatur, ibid. mox insidiis appetitur, quarum primas discutit xiv, 9 denique Mithridates imagine amicitiae virum illicit xiv, 10 et in colloquio per fraudem interficit xiv, 11
- Datus classi Pers. præficitur i, 4
- Dea par xiii, 2 (nam ethnici νάρα θεοτούς, presertim τὰ νοτὰ, virtutes, vicia, &c. Boecl.)
- De exercitu non amplius hominum mille cecidit xiv, 8 non potest reperiri, neque de Græcis rebus, neque de Ital. quod xxiv, 3 de servis suis fidelissimum misit ii, 4 Sic : de suis triginta habuit secum viii, 2 de his qui ii, 9 (Ita Livius xxxviii, 54 'Quem eam rem relit Senatus quædere de iis, qui prætores nunc sunt'). quid facerent de reb. suis (alias, rebus suis : vid. inf. Facere) ii, 2 de vehiculo loqui (ex, de eo qui insidet veh.) xx, 4 de rep. nil capere præter xv, 3 de quotidiano cultu nihil mutare (ex) xxv, 14 de aliquo supplicium sumere xviii, 12 (ab aliquo, ut loquitur Valer. Max. iv, 1. Quomodo Terent. 'De Davo audivi.' Vorst.) de sua re in jus ire (propter negotium proprium) xxv, 6 de templo efferri (ex) iv, 5
- Debere (de honestate, sive eo, quod fieri decet) : hic debet suos nosse ix, 4 debent hi habere partem regni x, 2 quantum deberet paterfam. tantum opera dedit r̄ei fam. xxv, 4
- de necessitate : debent bello exercitati esse, qui xv, 5
- de ære alieno : debere eos longius non est passus (de æris alieni solvendi tempore observato) xiv, 2
- Debilitantur animi militum (terruntur) xiv, 6 debilitari invidia civium (premi, collabesceri) xxxiii, 1 debilitari dicuntur etiam opes adversariorum (potentia inclinata et decrescente h. e. frangit, imminuit) xvii, 6
- Debitum naturæ reddere (τηρόφασις mortis) xxi, 1 (Nam, ut ait Flaccus, 'debemus morti nos nostraque.' Sic fere Cicero pro Cluentio : 'et naturæ et legibus satisfecit : quem leges exilio, natura morte mulctavit.' Lamb.
- Idem Phil. 14. extr. 'O fortunata mors, quæ naturæ debita,' &c. Lucret. iii, 985 ' vitaque mancipio nulli datur, omnib. usu.' Plura Gebhard. ad h. l.)
- Decedere (mori) iii, 3. xxi, 2 (sub., de vita) decedere morte ex conspectu hominum (significanter de morte voluntaria tædio ingratitudinis sumta) xx, 1 decedere in vinculis v, 1 in magna paupertate iii, 3 decedere de foro (publice abstinere et luce fori) xxv, 10 decedere Sicilia xxii, 1 ex provincia xxiv, 1 decedere febris (desinit &c.) xxv, 22 (ut ap. Cicer. 7. ep. 2. et ad Att. 'decessit quartana' et ap. Terent. 'decedit ira', Hec. iii, 5, 55). post decepsum Dionysii (descensum, postquam Syracusis excessisset) xx, 2
- Decemplex (sic MSS.: male v. Lamb. 'decuplex') numerus hostium (δεκαώδος, decem partibus superior) i, 5 (v. Paschal. de Coron. v, 33. Boecl.)
- Decemviri in civitatibus vi, 1 decemviralis potestas (de eorundem imperio) vi, 2
- Decelia (penult. products, Δεκέλεια, Frontino) i, 3 Decelea (ubi v. not. Keuchenii) oppidum Atticæ vii, 4
- Decernere cum aliquo (dimicare, confisigere) xxiii, 4 exercitu integro xviii, 9 classe xxiii; 10 (Similiter Curt. iii, 1, 1 'Darius statuit ipse decernere' et passim Cic. aliquique. Integrum est 'decernere acie' i, 4. nisi tamen ibi legit, 'contenderent' vel 'cernerent' de quo v. not. sive 'prælio decernere', ut ap. Justin. xiii, 8, 4. Simplici 'cernere', sic usi Lucret. v, 394. Ennius Ann. 6. et in Medea, Virgil. Æn. xii, 709. Plaut. Bach. iii, 2, 15, &c. utrumque factum imitatione Græcorum, quibus κόπεις τὸν τάλανον et διακρίνει, est prælio dimicare, et signis collatis concurrere). decrevit bellum inferre (constituit) i, 3 decreverunt illud tempus expectandum vii, 4 decernere alicui honores vii, 7 statuas i, 6 (decreto publico conferre : proprium in hac re id verbum fuit. vid. Emund. Figrel. de statu illustr. Rom. vi, 15) decreta populi (Athen.) xix, 2
- Decertare classe (sic q. edd.) xxiii, 10 (sicut acie. Ms. Schotti i, 4, 4. Sed aliter utroque loco libri meliores. v. not.)
- Decidere ex equo in terram xviii, 4 decidere (dejici de fortuna, de statu suo) xviii, 11 (nam 'cadere' et 'deci-

dere dicuntur, qui adversam fortunam incurunt. Vide *Laberii mimos*. Buchn. h. l. qui et *Laberianos* versus exhibet emendatque in *Thes. v. cado*. *Iis simile est illud Senecae controv. lib. 3. pref.*

‘Sæpe illi bene cessit, saepe decidit’

Declarare quid in re aliqua (ostendere, documentum ejus dare) xi, 3 imaginem consuetudinis atque vita alicuius (exprimere scribendo) xv, 1 res tantas tam breviter (sufficienter explicare verbis paucis) xxv, 18 declaratur navis ducis (ostenditur quæ sit) xxiii, 11

Decorum moribus nostris, Præf. (τὰ πρέσπορα intellig. honesta aut honesto non adversa. Boecl.)

Decurrere in spatio (de equis exerceri cursu solitis) xviii, 5 (Eleganter Virgil. Aen. 5. ‘Pelago decurrunt aperto’ Cic. Tusc. 5. ‘Video calcem, ad quem cum sit decursum.’ Lucret. 4. translate dixit ‘spatium decurrere amoris.’ Lamb. Alii vita, vel astatis)

Dedere se (de victo) xiv, 4 se totum reipub. (de rudimentis civilium officiorum) ii, 1 ne dedetur timet Hannibal (sc. Romanis) xxiii, 9 qui eum dedi volunt (tradi in suam potestate) xxiii, 12 deditum eas alicui (ut preceptor discipulus, diligentia, studio, amore) xv, 2 deditus rebus Veneris vii, 11 vino, epulis xvi, 8

Deducere aliquem secum (sibi asciscere comitem) xxv, 4 ex provincia (Roman sc.) xxiv, 1 copias in camp. i, 4 regem (ex Thracia ut huc veniat efficer, accire) vii, 8 (ubi tamen alii leg. inducere, sed sine necessitate. Deducere aliquando idem est ac perducere, conciliare: v. Suet. Cas. c. 50. et ibi not. Torrentii ac Berneggeri) qui initio deduxerant (coloniam sc.) xx, 3 deducere aliquem a vietu pristino (demovere, abstrahere) x, 4 deduci aliquo velle xv, 4 (ubi tamen alii legunt, duci) deduci ad regem (admissionis causa sc.) xxiii, 11 deducatur classis in prælium xxiii, 11 sermo ad finem xv, 3 (ubi male alii, adductus, vel, perductus) deducta eo est multitudo (vel, ut alii, res militum; ad id periculi ventum) xv, 7 (Sic Quintilian. decl. 337. ‘Si eo me deduxit error’)

Deesse alicui de fama dimicanti (in iudicio non defendere) xiii, 4 deesse tanto viro non poterant maledici (necessæ erat eum habere maledicos) xxii,

Delph. et Var. Clas.

Ind. Nep.

8 nullus honor huic defuit (ita circumloquenter honoratissimum) xx, 8 nulli defuit fides ejus, opera, res familiaris (omnibus fide officioque praesto fuit) v, 4 nemini res ulla defuit (omnia necessaria suppeditante Attico) xxv, 11

Defendere aliquem (desertioni opponitur) xviii, 10 astu (adversus hostes) ii, 4 alibi: tueri oppidum i, 3 Deos ac penates suos ab hoste ii, 7 se a navib. hostium xxiii, 10 se moenibus i, 4. ii, 4 defendi opib. alicuius xi, 3 defendi ab aliquo in iudicio xix, 2 Sic: ad defendendum aliquem convenire xiii, 4 defensio (excusatio in iudicio facta) xv, 8 et Fr. 4.

Deferrere aliquid senatu (exponere, referre) xxiii, 12 deferre de re q. xiv, 7 deferre summa imperii ad aliquem (committere alicui) xxiii, 8 Sic: defertur ad hanc summa rerum xviii, 5 defert huic fortana aliquid (mox, conciliat; et paulo ante, tribuit) xxv, 19 deferrit ei iussit munera (afferrit) xxv, 4 deferi in Ciliciam (sc. itinere) xiv, 4 delatum Carthaginem (nunciatum) xxiii, 8 delati honores, potestates (collati) xix, 1 delatas sibi praefecturas accipere (oblatas) xxv, 6 (Utroque loco alii variant). delatum accipere nolle (oblatum, de pecunia opp. eruptum) xv, 4 (Sic de vestib. Tacitus xxii, 18, 6)

Deficere (sc. ab obsequio) v, 2 ab amicitia alicuius ix, 2

Degredi a suis (longius provehi) xvi, 5 Dejerare (valde et sancte jurare) Fr. 12 (Sic Plaut. Men. v, 2, 63. Terent. Eun. ii, 3, 59. et Hec. v, 2, 5. Utroque loco Donat. exp. ‘valde jurare’)

Dejicere se e super. ad. parte x, 4 in mare xii, 4 hoc dejecto (de eo qui cecidit in pugna, significanter) viii, 3 (v. de hoc signif. vocis Taubman. ad Virg. Boecl. Sic ‘dejicere hostem,’ dixit Claudian. de bello Get. vs. 164. ‘numerosos ducis artus,’ idem alibi: ‘dejectum ab hoste’ Curt. iii, 5, 6. ‘dejectum fratrem’ Seneca Thebaid. v. 637. Respondet Graecorum κατέβαλλεν, quo ptimum in ea significazione usus Homerius rhaps. 2. Diodorus 14. κατεβάλλεντο τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ σχέδιο τρίποντα κατέβαλον. Lib. 16. οὐδὲ ἀλύτους κατέβαλον. Hinc λακατέβαλλος, invictus. Dejicere proprie sacrificiorum verbum est. Flaccus Argonaut. i, 191. ‘Et Zephyrus

f

- Glaucōque bovein, Θετιδηκε juventū
cam Dejicit Anteus.' Mactantur igitur
tyranni ut victimā. Seneca Herc. Oct.
vs. 921 'Victima haud ulla amplior
Potest magisque opima mactari Jovi,
Quam rex iniquus.' Justinus v., 10
'Tyranni ut pacis victimā trucidantur.' Plutarch. Dionē: ἔχειρις καθά-
πει λέπτων τὸν Δίανον ἀπόφασον. Hoc
fere Gebhardus. Sic: 'dejecte cohortes'
ap. Cæs. B. Civ. i., 46. 'dejecti
hostes' ap. Lucan. ii., 694. v. Buchn.
Thes.) dejiciantur Hermæ (deturban-
tor) vii., 3
- Deinde post (pleonastice) xviii., 5
- Delectari aliquo (alicuius convictu et fa-
miliaritate) i., 2 facto xiv., 3 animo,
ventre (de convivis) xxv., 14
- Delecta manus (militum sc.) i., 1. xvi., 4
(non semper præstantiam notat hec
vox, sicut vulgo existimant, sed certos
homines ad negotium destinatos no-
minalaque &c. Boecl.) Sic: delecti
mittuntur ii., 3 delecti ex his i., 1 de-
lectus est, qui constitueret (delatum
est ad eum rei arbitrium &c.) iii., 8
- Delectus novi (de mil. recens lectus)
xxiii., 6
- Delegare quem ad volumen aliud (abli-
gare, remittere) xxiv., 3 (ubi tamen
ali illalent 'relegare')
- Delere impetu aliquo totum bellum (v.
bell.) vii., 8 ('Delere urbem,' idem
Curt. dixit v., 7, 10. et ix., 4, 7) deleti
sunt barbari (penitus fugati) iv., 1
(Sic 'delete cohortes' Tac. hist. iv., 18,
2. 'copiæ h. ii., 14, 7. 'exercitus' h.
ii., 26, 3. et ap. Curt. iv., 9, 22 'de-
leta fana' est in q. eod. sed in Ms.
est, deserta) xx., 3. xxii., 2
- Deliberare: tu deliberas, utrum colloqui
malis ix., 3 (At in illo, 'deliberantibus
Pythia respondit' ii., 2 Idem est ac,
consulere oraculum. Sic: deliberatum
mittuntur delecti i., 1. Schoppius 2.
versim. 10. cum his comparat illud Cic.
Offic. 1. 'deliberant consilium dare':
et alterum 5. Tuscul. 'nec amicis deli-
berantib. debeat': itemque Seneca
verba extr. Epist. 3. 'cum rerum na-
tura delibera: illa dicet tibi.' addit
Gifan. observ. Lat. L. pag. 68. et qui
loca ab eo adducta, ut solet, descrip-
tit, Pareum in Lex. Crit. Consultandi
verbo sic usus Tac. An. ii., 54; 4. cum
consultantes vocat, qui Apollinis Clarii
oraculum consularent. Sicuti vicissim
consulere interdum est, deliberare,
consultare. ut apud eund. Tacit. xv.,
- 26, 9 'conducit inter primores ci-
tatis Nero, bellum sanccep, an pax in-
honestas placet'; addit Pareum in
Lexico Crit.)
- Delicate facere multa edios (molliter,
voluptarius) vii., 2
- Deligere ducem xv., 7 ad bellum ge-
rend. vi., 3 delectus dux xx., 1 deli-
gero diem, ad xvi., 2 delectus (v.
sup. Delecta)
- Deligata in coribus juvenorum sar-
menta xxiii., 5
- Delphi (urbe Boeotia) i., 1. ii., 2 Delphos
corrumperē conatur Lys. (oraculum
Delphioum) vi., 3 Delphici Dei re-
sponsū (Apollinis in oraculo Delph.)
iv., 5 (ubi tamen rō Dei in q. MSS.
doest. De urbe et oraculo hoc plur.
post alios, nobilias. Clasenius de ora-
culis gentil. ii., 2)
- Delus (una Cycladum insularum in mari
Ægeo. vid. Buchn. Thes.) serarium
commune Gracie iii., 3
- Demades (orator Athen.) Athenas tradi-
capit Antipatro xix., 2
- Demænetus (Athen. petulans homo) xx., 5
- Demens: dementi ratione, cogitata pâ-
tisfacere iv., 3 (Sic ap. Virgil. Ecl.
3. 'mala fâx,' qua quis male uti-
tur, ut Servius sit. Vorst. Ita Cic.
Philipp. ii., 7 'Quid est dementius,
quam obijicere aitief salutaris?')
- Demergere hunc fortuna adoritas (de-
primere) x., 6
- Demetrias (rex Asiae, Antigoni filius) in
custodia generi perit xxi., 8
- Demetrius Phaleretus Athen. in factione
optimatum erat xix., 3 ei coe statuas
decrevit pop. Athen. i., 6
- Demigrare Lacedæmonem (confugii cau-
sa) vii., 4 Coreyram ii., 8 conoedere,
ibid. demigrare ex insula (quam sc.
incoluerant) i., 2 (Usus et Cæs. B.
Gall. 4. ac Cic. pro Rabir. et alibi.
Locean.) demigrationis societatem pe-
tere (sc. in coloniam) i., 1
- Democratis Athenis restituitur viii., 8
- Demoliri arem xx., 3 propugnacula ty-
rannidis, ibid. tectum iv., 5 (Ita Curt.
viii., 10, 80. Similiter Cio. 'demoliri
parietem, partem muri' &c.)
- Demosthenes (celeberrimus Athenis ora-
tor, immo Graecorum oratorum prin-
cipes) in exilium pulsus xix., 2 prodi-
tus a Phocione, ibid.
- Demum: aunc demum xx., 5
- Demique (proced. unioe membro, et se-
quente voce 'postremo') xviii., 12 (q.
d. breviter, uno verbo &c. Sic saepe

- alli : v. Freinah. Add. Flor. et Curt. Eodem, ut videtur, sensu, eti pluribus membris procedit. usurpatur xvi, 4. xxi, 2)
- Denuo** : denuantiant se damnastreros (cum imperio et severitate edicunt) xii, 3 (Sic Curt. vii, 7, 26 &c.)
- Depellere** de provincia aliquem (de successore in regenda provincia) xxiv, 2 hostem terrae (prosigare) vii, 8 Sicilia xx, 2 periculum (evadere) iv, 3 (ut ap. Tac. H. iv, 42, 2). depellere presidia barbarorum ex his regionib. iv, 2 servitatem a civitate xx, 1 depelli a gradu ii, 5 (v. Gradus). a re ea (eleganter, cum consilio demovetur) xiv, 7
- Deponere** prius animam, quam odium (de inexpiabili odio) xiii, 1 ('Deponere odium' usitatum, sed 'animam', ratus; dixit tamen Probertus Lamb. Sic alibi, ponere vitam iv, 5), deponere pecuniam in templo (sc. custodio et securitatis causa) xxii, 9 (mos passim obvius), deponere imperium ix, 3
- Depopulari** regionem xvii, 3
- Deportare** : ad deportandum eum missa navis (ad vehendum : de eo, quiescera denunciatione magistrat. vocatus erat dom.) vii, 4 deportare ossa aliquis ad (v. Osse) xviii, 18 triumphum ex provincia xxiv, 2
- Deprecari** penitentia, incommoda amicorum (ne illos affligant) xxv, 12 (Sic 'deprecari bellum, et 'mortem.' Justin. viii, 2. et xi, 9. Verst.)
- Deprimere** naves (demergere) ix, 4 deprimere preces aliquis obstante diurna (contempnere. Sic MSS. et edd. vet.) xxv, 22 (Male Lamb., comprescit)
- Depugnare** : ad depugnandum cogi (ad pres. committendum) ii, 4
- Dercylus** (Antipati psefectoris Atticæ) xix, 2
- Descendere** in Graciam (de adventu Xerxes per mare) iii, 1 (Graci ἀνάστασις vocant Schott.) descendit civitas univ. his obviam in Piraeum vii, 6
- Desiscere** xxii, 2 ab aliquo vii, 5. xiv, 5
- Deserit** ab aliquo in bello xiv, 2 deseruit eum nulla in re (de fidelis constantique opera) xiii, 8
- Desiderat** haec oboeonia genera tempus pressens (poscit) xvii, 8 artifices quos desiderat cultus domesticus (quibus spes est ad cultum dom.) xxv, 18 non multum desideret histeriam, qui (expetat) xxv, 16 desideratur illius im-
- pezoatoris opera (opus est eam sollicitare) xv, 5 Sic : desiderari cepta est diligentie. Espaniondæ (hunc potius praesesse, cuius virtus spectata erat, omnes cupiebant) xv, 7 (~~rapacissimus~~ instar esse potest ad hunc l. ille Taciti de Agric. xli, 3 'cum dama dannis continuarentur, poscebat ore vulgi dux Agricola, comparantibus cunctis vigorem, constantiam, et expertum bellis animum, cum inertia et formidine eorum,' qui tum res gerebant sc. Eodem sensu dicitur de absente et exule). confessim nota virtus desiderium consecutum est v, 3 Cimonem. Athen. in bello, in pace, diu desideraverunt (de mortui desiderio) v, 4 (hoc sensu clare loquitur Plin. Paneg. de Nerva cap. 10. 'eo ipso carus omnibus ac desiderandus, quod prospererat, ne desideraretur,' Boecl.)
- Desistere** : (molestiis, Freinah. xii, 6) de contentione (controversiam omittere) xiii, 2 non destitit inimicitias suscipere (semper suscepit) xxiv, 2 juvare patriam xvii, 7 nunquam destitut animo bellare xiii, 1
- Desperare** de rebus summis xviii, 9 desperavit præstare se posse, que pollicitus erat ii, 10 non desperatur de virtute eorum (crederetur, adhuc esse aliquod in virtute eorum præsidium) i, 4 desperati (abjecti afflictique) xxv, 8 desperatis robis generi (id est, eum desperasset, generi conata successura aut eventum habitura) xiv, 6 desperatis rebus provinciarum xv, 8 (cum diffisi essent provinciis : que illis data fuerant : Crete et Libya P. Manut.) ad desperationem pervenire xxii, 3
- Despicere** aliud (negligere, non curare, tanq. rem cura et solicitudine indignam) xvi, 8 rei fauillaris fructus (non cupere redditus ; honore contentum) xxv, 6 despectus (qui non metuitur : paulo ante, contentus) viii, 2
- Despondet** vix anniculam virginem Caesar Neroni xxv, 19 (Magna ea, vulgo etiam, licentia sponsaliorum, nullo astatis respectu, hinc immaturitas sponsarum ab Augusto lege coercita. Suet. 84. Vid. Lips. ad Tacit. A. 3. Boecl. Add. not. Loccenii. Ceterum etiam ex h. l. apparel non esse perpetuum discrimen inter spondere et despondere, Donato traditum ad Ter. Andr. i, 1, 75.)
- Destinavit** præoccupare (constituerat, in animo habebat) xviii, 2 (antea : co-

- gitabat' v. ibid. Sic aliquoties Curtius et Tacitus : ap. quem 'destinata' hoc sensu legas iv, 40, 9. Videtur autem subaud. 'in animo.' Est v. proprie verbum sagittariorum. v. Ind. Freinsheimii)
- Destitui ab aliquo (de rejectis precibus negatoque auxilio) vii, 5
- Detecta sedes vetustate (tecto vetustate corrupto prolapsoque) xxv, 20 (Alier Ms. Schotti. v. not. 'Verum detectam sedem' etiam Livius dixit, de ablato, sed data opera, tecto, lib. xlii, 2 et 7. et Metaphorice apud Plautum hominem cum aedificio comparantem. Mosell. i, 2, 60. et sc. iii, 6. Philolaches ait, ignaviam esse grandinem, imbretem et tempestatem illam, quam modestiam omnem, verecundiam et virtutis modum, qua tectus fuerit, sibi detexerit)
- Deterri a conatu resistendi (de pertinaciente hostem, eique se dedente) xiv, 4 Sic: non deterri religione ab incepto (quae duas postremas voces absfuerent ab opt. libris) x, 5 (At paulo latius accipitur in seqq.) deterrebantur a deditione (deducebantur a consilio dedendi se fiducia adventantis classis regiae) i, 7 deterritus ab ea voluntate (deponenda tyrannidis sc.) consilio x, 3
- Deterior peditatus (*διεστέρεψεν*, inferior; infirmior) xviii, 3 (Sic: melior peditatu, instructior, validior)
- Detestans compellabat impium (i. e. detestabatur et vocabat imp.) xx, 1 detestabilis et invitus (Ita Schottus edit.), Fr. 2 (sed leg. 'intestab.') Detrahere de aliquo (de invidiosa et obtrectatoria depressione) xii, 3 (Ita Cic. pro Rabir. c. 7 'quo facilius de hoc senatu detrahere possit.' Paulo ante dixerat: 'in invidiam vocatis.' Et Philipp. ii, 1 'An in senatu facillime de me detrahi posse credidit?' Ap. eund. Q. Fratr. 'qui de se detrahere volunt' Ammian. Marcell. xxx, 29 'de fortib. detrahebat, ut solus videretur bonis artib. eminere') Sic: detrahere de rebus gestis alicujus (obtrectando ea immuinere) xx, 5 detrahere pondus (sc. loricarum, leviores loricas invenire) ii, 1 detrahere multas partes novem (minuere multam demando partes novem) xiii, 4 signum (sc. epistolæ) iv, 4 detraxit ei multum, quod aliena erat civitatis (decepserit, detravit, sub. de auctoritate et Macedonum favore) xviii, 1
- (v. Perix. ad Sanctii M. l. 4. c. 4, 11, 49)
- Detimentum existimationis nullum facere xxiv, 2 rei familiaris affert peregrinatio xxv, 2 sine detimento exercitus se expedie (salvo atque integro exercitu) xxiii, 5
- Detrudere aliquem ad fortunam humiliorum ex regno (significanti et ordinaria metaphora, qua fastigium, ascensio, dejectio, de magnatum fortuna usurpantur) xx, 2 (Boecl. Vet. Scholastes Horati: 'de insa detrusus.' v. Pricæsum ad Miles. Apulei. pag. 293)
- Devehi nave Corintuum x, 4
- Devenire domum alicujus (sic libb. vet.) xvi, 2 in urbem xvi, 3
- Devertere Thasum (sc. ex itinere in urb.) vi, 2 (Sic enim leg. eo loco, non 'divertisset.' Ita namque locutus veteres, docet Dauaquis in Orthographia. quomodo et Cic. ad Attie, iii, 7. dixit 'itinera causa devertere'; et in Philipp. 'devertere Massiliam.' Reponit hanc vocem Lambinus etiam xvi, 2, 5. sed sine causa)
- Devia itinera (occulta et insueta) xviii, 3
- Devincere bello totam insulam xii, 2 dev. exercitum hostium (penitus vincere, ad internacionem cadere, ut ad resurgendum nullæ vires restent) i, 2 Sic: devicta Athenea. copias ix, 1 devicti Atheniens. ix, 2 (ut apud Curt. ix, 2, 23. Persæ.) devincere virtutem alicujus (significanter, deprimere, inutiliter reddere. de obtrectantibus) xxiii, 1
- Devincere sibi aliquem consuetudine sua (benevolum reddere) xxv, 1 devinc. aliqu. liberalitate (mox: suum reddere, valentiore significatu) vii, 3
- Devocare (est vocare de foro ad coenam) v, 4 (Usus eo verbo, præter Cic. et Horat. a Lamb. laudatos, etiam Plin. xxxiv, 8. et ex emend. Gronovii, sed alio sensu xxxv, 7. Male a. mutat b. I. Lamb. Et pejus etiam alii: denotaret)
- Devovere aliquem (de publico devotionis ritu) vii, 4, 6 (De verbo et more v. Brisson. Form. 1. et Plutarch. in Alcib. It. Lamb. qui exponit denique; pro, aqua et igni interdicere: firmamentio pilorum, quæ adhibitus inter infamias notas et proscriptionia. Nec displicet interpretatio: ita tamen ut omnino execrationis quiddam ac diram habuisse ista exclusio relegatioque videatur. Boecl.)

Devotio in pīls scripta (de elogio sive indice devotionis) vii, 6

Deus Delphicus (pro Apolline) iv, 5
(ubi tamen in opt. libris vox 'Dei' ab-
erat) Dñi publici, patrii, penates li, 7
(Conjunguntur, ut 'publici' notent re-
ligionem et sacra universa, et quoniam
unaqueque civitas certos ac veluti
proprios Deos habebat, adduntur 'pa-
tri': 'penates' autem sua cujusque do-
mestica sacra notant. Majoris expres-
sionis causa, id innuitur quod alias voce
'divinorum' notatur, in formula veteri:
'divina humanaque omnia.' Item per
'aras'; ut in illa: 'aras focosque.' Mens
loci: religionem, sacra, templa, com-
muni gentium jure, tum ceteris pre-
sidiis tum m̄nibus defendi posse ac de-
bere. Nominatur quod est potissimum,
nec excluduntur, quae ad 'humana et fo-
cos' pertinent. Boecl.) Deorum numen
facit cum iis qui fidem servant xvii, 2
(nisi tamen locus corruptus est; ut
doctiss. Scheffero visum). sine Deo-
rum numine nihil rerum humanarum
agit xx, 4 Deos sibi iratos reddunt
perjurii xvii, 2

Deuti vīto (pro abuti, ut videtur) xviii,
11 (Male ante vulgati, se uteretur)
Dextra fidem dare xiv, 10 data recipere
alig. in fidem ii, 8 (De hoc more v.
not. ad utrumque loc. et Freinsh. ad
Curt. vi, 4, 14)

Diadema (regium capitis insigne) cum
sceptro in sella positum xviii, 7 (Ita
solebat in aula fieri et tabernaculo
regis: quem morem hic observare ju-
bet Pasch. de coron. x, 10. ut imita-
tum intelligamus Eumenem usitatum
regni schema, reposcendique et asser-
vandi diadematis consuetudinem. Boe-
cler. Add. not. et laudatos Freinshe-
mio ad Curt. x, 6, 15)

Diana templum (ap. Gortynios) xxiii,
9

Dibapha Tyria (purpura genus), Fr. 8
(de quo videndi, quos in not. lauda-
vimus. Tert. de Pall. c. 8)

Dicere: qui diceret ne ab exercitu dis-
cederet (ediceret, vetaret discedere, de-
nuncio a rege ad ducem missō) xiv, 5
dicere causam vii, 4 capitis ii, 3. xix, 2
(in judicio capitali pro se respondere).
Sic: dicere pro se (in judicio scil.) i, 7
mox: verba facere dicere diserte xv,
3 in dicendo exercitatus xv, 5 dicendo
valere vii, 1 (Hæc vox proprie eloquen-
tiā notat et artem. 'dicitur matrem
Paus. vixisse eō temp.' refertur, traditur,

sub. dictum vel simile quid. Vulgo
Gracismum esse censent: sed Latinam
constructionem esse, ac alteram potius
vulgatam 'dicitur mater vixisse' Gra-
cam, docet Schopp. in Gramm. phi-
los. et paradoxis litterar. Add Heins.
ad Ovid. Fast. iv, 507). dicta est ei
provincia (destinata, opp. data) xviii,
2 (Sic, 'dos dicta' ap. Cic. pro Flacc.
et Nonium in Dicere. et Dicere diem.
v. Salmas. de modo usur. c. 16. et
Nic. Heins. ad Ovid. Fast. vi, 594.
et ad Metam. xi, 213)

Dictitare: vulgus dictitabat tyrannum
non ferendum (crebro jactabat) x, 7
dictitant hanc sibi esse belli causam
(prætendent, προφασίσουσι, hoc utun-
tur prætextu) vi, 1

Dictator Fabius xxiii, 5 ('Dicebatur' hic
magistratus; i. e. dicendo crebatur:
hinc 'dictator,' a propria voce, ἀβρό-
κράτερ στρατηγός Polyb. dicitur Hist.
3. 'ultimum rebus trepidis consilium,'
Liv. iv, 56. quo Romani ad vindican-
dam maximis periculis remp. usi.
Vellei, ii, 28, 2. quem loc. feliciter
restituit Gerard. Vossius. Boecl. Adde
not. Boecleri ad eum loc.)

Dictum (de oratione captiosa) i, 2 (de
sententia s. versu Homeri) x, 6 dicta
(vel dictaria) proprio nomine appella-
ta, quæ facete et breviter et acute lo-
cū eassemus, Fr. 5 (v. Boecler. Chres-
tomath. Ter. et Thes. Bucha.)

Dicto audiens alicui (obediendi signif.)
vi, 1. xi, 2. xiv, 2 jussis alicujus xvii,
4 (v. Audiens)

Dicti causa xxv, 8 (προφάστεος ἔρεκα,
λέγου χάρω, verbo, non re: in speci-
em, simulacri causa, perfectorie,
non ex animo. v. Petr. Pithœum sub-
seciv. part. 2. c. 8. Manut. ad loc.
Nep. nostri, ubi exempla congesit.
Tawarello et Cujac. tribuitur formules
ubique ferme depravate restitutio.
Explicant et per illud Græc. ἀφοσί-
στεος χάρω: quod tamen sua cautione
non caret. Boecl. Ita scil. hunc lo-
cum, præsente Cujacio obser. x, 37.
legunt Manutius, Lambinus, Schottus,
Boeclerus, Ernstius, et cum iis aliis.
Formulari autem 'dicti causa' præter
jam dictos et laudatos Schotto ac Ernstio
in not. ad h. l. illustrant etiam
Brodæus miscell. x, 18. Duaren. disp.
annivers. i, 47. et comm. in L. 7. D. de
Pactis, Ant. Augustin. Emendat. ii, 1.
Læl. Bisciola subseciv. viii, 12. Bris-
son. de verb. signif. lib. 4. Elmen-

horst. ad Apol. I. 1. de philosoph. not. et in Ind. Schott, observ. lxxx. v, 33. Rittershus. lect. sacr. iii, 12. Salmas. defens. miscall. c. 17. &c. Verum in oīnib. MSS. et edd. vett. Nepotis legitur 'necis causa.' v. not.)

Dies : quem djam sic univ. civit. prosecuta est (i. e. quem discessum, sive quod discessus ejus tempus) xxv, 4 (Dies, pro eo quod per diem accedit. Ita Joann. xii, 27. et Marci xiv, 35. ἡμέρα pro eo quod in ea sustinendum erat:) dies induciarum præterit (sc. ultimus, terminus, meta) xvii, 3 (de qua vjd. H. Grot. de J. bell. et pac. iii, 21, 4. Possit etiam capere pro tempore induciarum toto, Boecl. Sic Cic. Ep. 14. ad Tironem : 'dies promisorum adest' Locc.) diem obire (mori : subint. supremum ; quæ integra phrasis reperitur i, 7. vii, 10. x, 2. xx, 5. xxi, 1. v. inf. Suprem) diem certam præstinet alicui (sc. ante quam redire debeat domum) xii, 8 dies noctemque navem in salo tenere ii, 8 Sic : dies noctesque iter facere xiv, 4 in diem emere (ut solvas post aliquod tempus sive ad certum diem) xxv, 9 (Sic in Jure R. 'in diem addictio.' item 'ad diem pecunia propria.' L. 77. de verb. oblig. 'in diem legatum.' L. un. § 8. quand. dies ususfr. leg. ced. Loccen.) usque ad hanc diem (hoc tempus) xxiii, 8 die ipso colloquendi (paulo ante, tempus dixerat) xiv, 11 die natali maxima fecit preha Tim. xx, 6 in dies xxv, 21 dieb. paucis (sub. in ; intra paucos dies) xiii, 19 (v. Vopat. de Lat. falso susp. pag. 222)

Differre in nulla re a privato xvii, 7 differre rem in crastinum (rejicere) xvi, 3 differendo negare v, 4 (φόρος γνωμῆς) cuius fundamentum explicare illa Seneca possunt 1. benef. 1. 'distulit' i. e. timide negavit' et mox : 'qui tarde fecit, diu poluit.' it. lib. 2. c. 5 'tarde velle, nolentis est.' Boecl.) dilato rumore (emanato, dispersao) x, 10 (Iba plane loquitur et Sueton. Aug. 14. Idem in Jul. 13 'fama distulit.' Tacito absolute est 'differtur' An. iii, 12, 6. et iv, 25, 5. Simili phrasi Terent. Heant. prol. 15. 'differe rumor' ; Tacit. A. i, 4, 2. ac Petron. 'differe aliquem rumoribus.' Sicuti Livius xxiv, 4 'sermonibus.' Virgilium Æn. 7. 'Diditur hic subito Trojana per agmina rumor').

Difficillima natura (sub. homo, vel vir) xxv, 5 (quam et asperitatem vocavit, quæ prædicti vocantur Philosopho θεοκλεῖοι, θεοτρόποι, qualiter θεοποιοί Terent. in suo Deimes ; in quo tamen et alia copiuntur), difficile fuit judicare xxv, 12 Sic : ut difficile sit judicari xxv, 16 ut difficile sit intellectu xxv, 15

Digna memoria (ἀξιομνήσεις), celebri dignus ad posteros) xlii, 4 si qua digna memoria erunt (digna cognitu) xv, 1 non satis dignum summorum virorum personis genus scripture (conveniens, congruens, ex illorum dignitate), Praef. (Sic ap. Val. Max. ix, 2 'tormenti genus haud dignum passo, auctori dignissimum')

Dignitas : ad hanc dignitatem perdidit hunc agellus (de honorib. summisque potestatib. a populo delatis) xix, 1 Sic : dignitate regia esse (non auctoritatem modo, sed potestatem regiam notat) i, 2 dignitas equestris (de ordine et nobilit. equitum R.) xxv, 1 dignitati servire (consulere existimationi. et honori suo) xxv, 6 dignitas magna corporis (augusta corporis forma, consistens in magnitudine, proportione, et pulchritudine Loccen.) x, 1 dignitas honesta (mascula et viro digna pulchritudo, si tolerari debet hæc lectio) xviii, 11 (grandis dicitur, quam venustas, aut pulchritudo : ita 'dignitas formæ' sapient. τὸ εἶδος τὴς τυπωύλος. v. Thes. Buchneri. Etiam de feminis usurpatur. Zenobiam dignitate formæ haud de generem reputatam,' auctor est Tac. xii, 51, 4. i. e. ex forma supra vulgarem angusta, pro generosa agnita. Boecl. adde not. ad h. l.) dignitate portus urbem equiparat (pro splendore et visendo rei specie) ii, 6 dignitate vita omnes superare vii, 11 (cum splendore jungitur, intelligiturque τὸ σηματωπές μετ' εὐπαρελεῖας καὶ χάριος. Boecl.) pro dignitate vivere xxv, 2 (Intelligitur hio dignitas vite exacte ad τὰ καθήκοντα, quæ bonum se. virum decet. Boecl.) pro dignitate homini amplio funere efferre eum (prout meretur illius conditio ac fortuna) xviii, 4

Digrediens (paulo ante discedens) xiv, 11

Dilabi (fuga et discessione, qua quisque potest, salutem petere) vi, 2 (Exempla et amplior. expedit. v. ap. Muret. var. lect. ai, 5. Boecl.) dilabatur

- cepit signum cum nuntio (de nuda discessione) xviii, 8
- Dilegere amittatem alicuius (eligere : sic Ms. Schotti) xxv, 2
- Diligere puerum amore Venereo iv, 4 (tamen tamen posteriora verba a glossa sunt, quod Piccaro visum). diligi turpites quam par est xxii, 3 diligi quam metri maluit (Timoleon) xx, 3 diligē genia veritatis (φιλαλέθης) xv, 5 diligētate patre uti xxv, 1 (i. e. amante : nisi malis pro pareo accipere, quomodo Ciceronem ea voce uti observant Gisam. obs. L. L. pag. 70. Schopp. ep. de disc. Lat. L. pag. mihi 94. et Pa- rens in Lex. Critico)
- Diligens imperator (al. imperti : de ducis industria et strenua administrat.) ix, 1 (Tali loquendi formula Tac. 'strenuus militis.' H. iii, 42, 6 &c. Boecl.) diligētia multa comparet in his libris (auctoris scil.) xxiv, 9 diligētia omni affectore munditium (omni studio) xxv, 13 minus diligenter hoc celatur (predicit, detegitur ex negligētia) ix, 5 diligētia Epaminondas desideratur (φιλοτονία) xv, 7
- Dimicare (pugnare, praeium committere) vii, 8 (mox : configere. Sic : dimicare armis, armis cum). dimicare aduersus quem (resistere, in aciem exire ad.) i, 4 dimicare de summa imperii xxiii, 8 de summis rebus xviii, 16 dimicare equitatu xviii, 8 in terra ii, 8 (Paulo latrone significatu) dimicare cum aliquo (est bellare) ix, 4 Sic : dimicatur in Asia (bellum geritur) xvii, 2 dimicare de fame (in judicio, sub.) conservanda xxii, 4 (Sic Cl. pro Arch. 'dimicare de vita.' Vost.)
- Dimittere imperium (deponere) xx, 2 vitam xxii, 12 (amittere, ut loquitur Horat. i, 1. seu negligere). Sic : occasiōnem i, 8 &c. (quod περιφραστοῦ est) tempus rei gerendae vii, 8 (Priore formula usus et P. Syrus : 'Cavendi nulla dimittenda occasio.' itemque Ces. B. G. v, 87. posteriori idem Ces. II, 21. Curtius dixit 'opportunitatē dimittere' iv, 4, 1). non dimittere a se praeceptorem (non desinere ejus disciplina et institutione uti) xv, 2 dimisit eum resquam ab se (retinuit in convictu assiduo) xxv, 4 dimittere aliqui saucium ac fugatum xxii, 4 neminem nisi victimum dimisit xxii, 8 (Elegans formula, qua Graecorum δια- τριβῆς καὶ ἀνάγκης τε τὰ μάχας μετ' οὐρανούς notatur. Boecl.)
- Dion (historicus) ix, 6
- Diomedon Cyzicenus Epaminondam fratre tentat corrumpere pecunia xv, 4
- Dion Syracusanus describitur a bonis fortunis, animi corporis x, 1 Dionysius infirmus, ibid. legationibus adhibitus, Ibid. Platoni Syracusas accepit deditus x, 2 similitatem tacitam cum Dionysio exercet x, 8 mox suspectus Corinthum dimittitur x, 4 uxore et filio spoliatur, Ibid. bellum para tyrranno x, 5 Syntaxis positur et ad pactiones tyrannum redigit, Ibid. adversis conficitur x, 6 multa impotenter agit x, 7 a Callicrate quodam similiata amicitia decipitur x, 8 et interficitur x, 9 post mortem converso affecta desideratur x, 16 ejus eodis mentio etiam xx, 2
- Dionysius prior diligit Dionem x, 1, 2 ejus causa Platonem accersit, Ibid. somno sopitus obit, Ibid. idem fortis, contensis, ambitionis, felix xx, 2
- Dionysius filius Platonem et Philistum accersit x, 8 Dionem ingenti praestantia suspectum Corinthum dimittit x, 4 a quo bello petitus ad pactiones redigit x, 5 Dion interficto rursus Syntaxis potitus est xx, 2
- Dionysiorum tyrannis x, 1
- Dionysius (Theb. musicus) xv, 2
- Dirigere cursum, quo intend. (avigando provehī, ad terrā, itineris contendere) i, 1 (v. sup. Curr.) eo dirigere navem (sc. ad portum) xii, 4
- Discedere ab aliquo (abire) vii, 8 domos stas ii, 4 discedere inter se longe (a se invicem) xviii, 8 hosper qui nunquam discedere voluerat (qui semper eum comitatus fuerat) vii, 10 discedere a judicio capitii xv, 8 Sic : discesserat aliquoties liberatus (sc. a judicio) xix, 2 discedere pari prelio (ut neuter vicerit, æquis manibus abscedere) ii, 8 discessit superior (victoriam reportavit) xiv, 8. xxii, 1. xxii, 1 superior prælio xviii, 10 (respondet formula antea lataitate, 'victimū a se dimittere.' Boecl.) discedere infectis rebus a pugna (omittere oppugnationem) i, 7 (ubi tamen illa 'a pugna' melior. libris absunt)
- Discere (cognoscere, intelligere), Prof. (sicut 'docere' aliquando est 'exponere.' v. Docere). discitur facilissime ex hoc, quod quis studiosus est audiendi xv, 8
- Disciplina militari erudit exercitum xi, 2 nobilitati xi, 1

- Discrimen: in magno discrimine esse (periculo) xiv, 5
- Discubere temporius (maturius coenare), Fr. 6
- Disertus xiii, 1 diserte dicere xv, 3 dissertationis omnium Graecæ lingue eloquentia, vii, 2 (in libris vulg. et Mss. Boecl. ac utroque Bavarico. Verum in aliis est 'ditissimus')
- Disjicere copias aliquas (dissipare) i, 2 (Ita Cas. B. G. i, 25 'disjecta phalange.' Tac. A. ii, 45, 3 'disjectas per catervas'). disjicere munitiones xviii, 5 arcem a fundamentis (destruere, demoliri) xx, 3 Sic: domum xxiiii, 7 disjecta moenia xx, 3 (Sic et Livius xxiv, 2). disjectus est ille globus consensionis (dissipata societas, privato serario constitendo destinata) xxv, 8
- Dispalati in agris vi, 1 dispalata multitudine xxiiii, 5 (palabundi et dispersi passim vagantesque. Cic. et Cæs. 'palantes.' Sesenna hist. 3 'dispalati ab signis, dispersi omnes ac dissipati.' Nonius c. 1, 250. Gellius i, 11 'ne sparsi dispalatique prouerent.' Paulo diverso significatu Sallustius, sive quis alius auctor est, epist. 2. de rep. ord. cap. 13 'Haec multitudo in artes vi tasque varias dispalata, nullo modo inter se congruens; nam hic animorum distractio et separatio, ibi corporum, innuitur.)
- Dispensare pecuniam ix, 4 (de eo, quem τραπεζαν Graci vocant, pecunias cogendas administrandisque praefecto. 'dispensator' aliquando dicitur: servile alias id nomen: v. Marcell. Donat. in Suet. August. 67. Adde Thes. Buchneri et ibi laudatos)
- Dispartire bona militibus x, 7 servis unguenta, coronas, mensam secundam xvii, 8 dispartiuntur regna familiaribus (passivo) xviii, 2
- Dispicere hujus consilium plerisque (non probatur) ii, 3 huic crudelitas illius (improbatur) x, 1 pluribus cum nonnulli dicunt (nolunt assentiri) iv, 5
- Dispositi ab imperatore milites (in acie stantes: paulo ante, ordinati) xi, 2
- Disputare de rep. (disserere) xv, 3 (mox: sermonem habere). in disputanda philosophia (seu, ut Schottus edidit, disputando versari), Fr. 5
- Dissentire ab aliquo xxiv, 1 dissensio oritur inter hunc et illum (dissidium: unde mox, factio) x, 6 dissensione unius disjicitur globus consensionis (quod ille consentire nolle) xxv, 8
- Dissidere ab aliquo (de rege bellum cum alio gerente) xxiiii, 10
- Dissimilis hujus, factis, moribus xii, 3
- Dissociati civium animi (de civ. discord.) xxv, 2
- Dissolvere regiam potestatem (abrogare: ita Graeci καταλέγειν) vi, 3 dissolvitur societas (sc. inter amicos Alex.) xxi, 3
- Dissolutus (neglectum legis, boni moris, existimationis sign.) vii, 1 (Hæc 'dissolutio,' ita enim vocat Treb. Poll. in Valer. jun., contemnum parit: sicut flagitia et iniqüitas principum, timorem. Ut sententio locutus sit Pollio, cum dixit: 'Non est quicquam ad audaciam malis, ad spem bonorum bonis promitis, quam cum vel malus timetur, vel dissolutus contemnitur Imperator.' in Gallien. cap. 5. Boecl.)
- Distineri litibus (vexari ac distrahi) xxv, 9
- Distrahi: non prius distracti sunt quam de pugnantibus et inter se complexis xviii, 4
- Districtus tantis bellis (occupatus) xxiiii, 13
- Diversi discedunt (in diversas partes) xiv, 11 (poëta: 'quo diversus abis?' Æn. v, 166. Boecl.)
- Dividere agros civibus (partiri, distri buere, assignare) v, 2 bona (civium; paulo ante: dispartire militib.) x, 7 inter se bona publicata viii, 1 copias hyematum (in hyberna dispartiri) xviii, 8 (ubi tamen alii leg. 'dimisit')
- Divinus (de Attico) xxv, 9 (qui ea parte prudentiae, quæ divinatio sive providentia dicitur, valet, rectitudine, in quam, constantiaque consilii ac propositi. Ita Boecl. Videri possit potius idem esse ac divinandi peritus, quomodo alios hac voce usos, docent Buchner. Thea. Pareus in Lex. Crit. Reines. epist. ad Fred. Helmijum, aliique: siquidem 'divinatio' in seqq. retineri deberet. Sed ea merito suspecta est, legendumque forsitan 'divina'; ut ita vocetur bonitas naturalis. Vide paulo post Divinare). divina res conficitur (sacrificatur: Jovi hostiis immolantur) xxiiii, 2 (Nonius cap. 4 'facere rem divinam, religionibus exhibere.' v. not. in Sidon. 5. ep. 17. Savaro. Sic Cic. 1. divin. 'cum res divina fieret.' Et 'divinam rem facere.' Plantus ac Livius: 'res divinas perficere,' Virgil. Æn. 8. Loccen.)
- Divinare de exitu (Ἐσοῦτε θεῶν τυδεῖς χρηστοὶ εἰρηκάτε, inquit Diodor.) xvii, 6

divinatio est prudentia xxv, 16 divinatio appellanda est perpetua natura bonitas xxv, 9 (Ita quidem libri omnes editi scriptique. sed Bachnerus mallet legi 'divinitas,' quod etiam Schotto in mentem venerat. Conjectura summi viri faverat, que toto isto capite subjiciuntur, nisi tamen malis 'divina' legere. Vid. VV. LL.) Dives : ditissimus eloquentia Graeca lingua vii, 2 (ubi vulgo est 'disertiss.') Divitissimus xix, 1 (denuo notas adi) Divitiae orbis terrarum accipere nolle pro carit. patris (*θερβολαύρος de summo pretio*) xv, 4 divitiae ornare (cives) ii, 2 (alibi : locupletare) Diatina contentio xiii, 2 par xv, 5 Divum sub divo iv, 5 (et juxta Savar. et alio xliii, 5. i. e. in aperto aere, non sub tecto. Scripturam hanc e Mss. Codd. Nostro, itemque Lucretio iv, 211. Ciceroni 1. in Ver. cap. 19. Horatio Od. iii, 3. 23. Od. i, 18, 13. ac Od. iii, 2, 5. Suetonio in Jul. 72. et Aug. 82. dudum Gifanius, Torrentius, aliquique asseruere. Antea namque ferme ubique 'sub die' legebatur; quod Festus *ἀντὶ τοῦ δός* dictum vult, Rectius Varro de L. Lat. iv, 10. qui ab antiquo 'Diovis' derivat. Unde Horat. i. Od. 1. 'sub Jove frigido,' i. e. sub divo, in aere frigido) Divus (*δικαιούμενος*, consecratus. Absolute ponitur pro Julio Cesare) xxv, 19 (nam et hoc inter arcana firmandae dominationis flagitia inventum. Boecl.) Docere (exponere, narrare), i, 6. xvi, 4 (ostendere, demonstrare) xiv, 5. xvii, 2 docere lectores exemplis xxv, 19 docere aliquem musicam, Praef. Docilitas ingenii xxv, 1 Doctor literarum Graecarum xliii, 18 Doctrina multa comparat in hoc libro (eruditio) xiv, 3 doctrina, non natura solum, hoc fecit xxv, 17 doctrinae (doctrinarum cognitio et profectus) xv, 2 doctrina puerilis statim (quae tradi solent pueris) xxv, 1 Dodona (urba Chaonia in Epiro: Jovi sacra. Pro oraculo Dodonico, sive potius sacerdotibus oraculi) vi, 3 (v. Plutarch. in Lysandro) Dodrans : ex dodrante heres xxv, 5 (nove partes haereditatis intelligend. cum dodrans novem partes sive uncias assis ex 12. sc. alias significet. Nam assis vocabulo haereditatem totam; 12 partibus assis partes haereditatis app-

Delph. et Var. Clas.

Iad. Nep.

pellari omnes noverunt. v. Budæ. de asse. Donat. ad Suet. Jul. 83 &c. Boecl. add. not. Ernstii et Gronov. de pecun. vet. iii, 10)

Dolopes Scyrum obtinunt v, 2 (populi Thessalise)

Dolor desiderii (ex desid. concept.) xxv, 4 tantum indulxit dolori, ut cum pietas vinceret xxi, 1 (Sensus : indignatione justa in scelus matris et vindictam ita exarsit, ne oblisceretur interim, matrem esse, super cuius facinore doleret. Igitur filii officio animoque dolor irritati conjugis est coerctus. Boecl.) dolore incendi vi, 3 Dolo pugnant, qui pares non sunt armis xxiiii, 10

Dometricis rebus (vel, ut alii, opibus) robustus xxiiii, 10

Domicilium (sedes) xvii, 3 sibi consti-tuere (habitandi locum) ii, 10 domicilium imperii orbis terrarum erat in ea urbe (de Roma) xxv, 3 (quasi fortuna imperii ibi habaret. Tac. 'caput rerum' A. i, 47. 1. 'urbs, unde in omnia regimen' A. iii, 47, 2. Cicer. 'domicilium imperii atque gloria' I. de orat. 23. Flor. 'destinata hominum ac deorum domicilio civitas' i, 18, 18. Id. 'Imperii sedem caputque terrarum' vocat i, 7, 8 &c. V. Clapm. de arcan. ii, 20)

Dominatio perpetua i, 8 (pro imperio et potestate : ita enim *συνεπείας* vocatur i, 8). dominatio unius (libertati omnium opposit.) i, 3 dominatio (de intemperantia, qua in alio affectatur imperium) ii, 7 impotens Atheniensium dominatio vi, 1 (de imperio ut capito occupatoque, adeoque de tyranide. Sic : dominatio Persarum i, 8. v. Clapm. de arcan. iii, 2. ejusmodi dominationis cupiditas et cura intelligitur in Lacedamoniis ii, 7. v. Clapm. iii, 7. ejus parandæ artes et flagitia vi, 1. de quibus Idem 2. cap. 9, 15. et 19. Alia dominationis flagitia viii, 1. v. eundem Clapm. v, 5, 10. Tale est x, 4, 3. et 4. Adde Justin. i, 7, 12. ubi not. Cl. Bernegg. Dominationis firmandæ obvia flagitia suspicio et crudelitas xii, 2. Boecl.)

Dominatus (pro *συνεπείᾳ* : oppos. regno, quod nomine tale est, non potestate) xxi, 1

Dominus navis ii, 8 (v. Navis)

Domus (pro sedibus) : Domus (ejus) sic erat instructa, ut nulla in re differret

- cuivis inopis atque privati (Grecorum imitatione, pro, a cuiusvis inopis atque privati) xvii, 7 domi nati domique facti artifices Attici (in domo ejus geniti, educati, instituti, non aliunde emti conductive) xxv, 13 domus amoenitas non edificio sed sylva constabat, ibid. in domum (vel, ut alii, domum) suam nihil unquam contulit Agesilaus xvii, 7 domum Hannibalis a fundamentis disiecerunt Poeni (tanquam proditoris et majestatis rei) xxiii, 7 (Sic Romani etiam solebant. Notum est Äquimelum apud Lívium iv, 16. Sic M. Flacci et Saturnini penates ab imis fundamentis eruti sunt. v. Val. Maxim. vi, 9. Politicos passim, et in his Piccart, observat. dec. iii, 1). in domo sua facere mysteria (domi sua, ut vulgo loquimur) vii, 3 domo se tenere xv, 10 (Sic Cicero, pro domo sua: domo me contineo. Virgilius Georg. 8. ‘Hunc quoque, ubi aut morbo gravis aut jam segnior annis Deficit, abde domo.’) Domus (pro loco domicilio): domum Chersonesi habere (domicilium et fixam sedem) i, 2 domi creati decem pretores (in ipsa urbe Athenarum) i, 4 domo proficiisci i, 1. 2 domo auctius ei venit (Lacedæmon) xvii, 4 domos suas discedere ii, 4 Domus (pro familia seu gente): domus et familiæ Philippi inimicissimi xviii, 6 in domum aliquas plurimas mala inferre (familias aliquas multis damnis afficere) ii, 9 Domesticæ rea (vires propriæ, intestinae) xxiii, 10 domesticatio quamvis generæ erat xviii, 1 (ita τεριφάδερα domi nobilis) Donari magnis munieribus ii, 10. ix, 4 præmiis xvii, 8 coronis aureis vii, 6 (v. Coron.) monumento sepulcri x, 10 (v. Sepulcr.) Donicum (pro donec) xxii, 1 (qua voce et Plautus, Cicero, Lucretius, alii usi. v. Sosipat. Charis. Lib. 2. Instit. Gramm. pag. 178. et Gifan. Ind. Lucret.) Donum Deo dare iv, 1 (inter solennia. Sic eam scrib. D. D. vel D. P. i. e. donum dedit, domum posuit. Vide de more toto Diis dona figendi, dicandi, sacrandi, iisque inscriptiones addendi Brisson. formul. Lib. 1. et Tomassin. de Donariis. Proprie reddidit Poëta μῆμα ἀναθέτων) dono sibi dati Indi quidam a rege Bætorum, Fr. 7 Dotibus de ærario communi datis collo-
- cata Aristidis filia lii, 3 (Notandus mos, quo Resp. olim virorum bene meritorum filias pauperes ab indotatis nuptiis liberalitate sua vindicavit, ut loquitur Val. Max. iv, 4, 10. ubi Romanis quoque hanc laudem defert. Boecler.) Drusilla natus Tiberius Claudius Nero (conjuge scil. Tib. Claudi Neronis, quæ post Augusto nupait, Livia Drusilla) xxv, 19 Dubium nemini est ix, 1 dubium esse nemini debet xxiii, 2 sine dubio xvii, 7 (hæ formulæ affirmant rem) Dubito, an Thrasybolum primum omnium ponam (eleganter pro, annon ponam, vel, eo inclino, ut ponam) viii, 1 (Cl. Vorstius sic reddidit: fortasse ponendum est). non dubito fore plerosque, qui &c., Pref. non dubitabat se consecuturum vii, 9 se habiturum vi, 8 nemo dubitabat aliquid de pace esse scriptam xxiii, 11 (Cicero et Terentius dixissent: quin futuri sint, quin consecuturus sit, quin habiturus sit, quinscriptum sit. Lambinus) non dubitavit committere prælium xxiii, 11 configere xvi, 6 (de fiducia et prompto conatu). ne dubitaret ducere xxiii, 2 venire xvii, 4 (ut omnia veniret, vel, ne differret ducere, venire. Ita Flor. i, 7, 6. et Curt. vi, 4, 14. Terentius dixisset: ne veteretur ducere, venire) Ducere exercitus xviii, 18 exercitum adversus aliquem xv, 7 naves ex Syria in Asiam xxiii, 8 aliquem in errorem (sic vulg. odd. sed nos e Ms. edidimus, inducere) xxiii, 9 aliquem in convivium, Pref. (pro quo Noster ibid. dicit: adhibere aliquem in convivium). ducere ferant bestiam captam (vincentem agere) xiv, 8 dixit secum Hamilcar filium Hannibalem in Hispaniam (de contuberaio) xxiii, 8 ducere aliquid secum (de auro a. thesauro) xxiii, 9 ducere (existimare, credere) vii, 7 ducere laudi (tribuere), Pref. ducere bellum (protrahere) xiv, 8 (ita sepe Cic. Cæs. alii: opp. sedare bellum, ibid.) ducere bellum quam diutissime (eod. signif.) vii, 8 (Quamquam Cl. Vorstius, quem vide, priore loco ‘duci bellum,’ interpretatur ‘bellum geri.’ Non, inquit, dicit Cornelius, Autophradatem, quod videret bellum duci majore Regis calamitate quam adversariorum, fecisse eum belli compendium et celeriter bellum confecisse,

- sed hortatum esse ad pacem). ducere tempus quam longissime (cunctando extrahere) ii, 7 (ita Cic. Verrin. 3. Tac. A. ii, 34, 5. Cæsari 1. B. G. est 'diem ex die trahere.' Loccen.) ducere uxorem xv, 5
- Duci adversus aliquem (sc. militatum) xviii, 3 duci (sc. cum præsidio. sic vulg. edd. sed nos edidimus: deduci) xv, 4 duci ad mortem xix, 4 duci non magis amore, quam mose (impelli, moveri) v, 1 (v. supra Amor). caritate patriæ vii, 5 studio philosophia (teneri) xxv, 12 suspicione falsa x, 10 omnium opinione victorem (credi, existimari) xvii, 3 pena dignum iii, 1 duci continentis debet, non intemperanter concupiscere xiv, 13 (v. Ellipsis)
- Ductor legatus (fortassis princeps legationis) xv, 6
- Ductus (opera in gerendo administrando bello): Sic, Pausanias ductu Barbari apud Plataeas deleti sunt iv, 1 quorum ductus res male gestæ xiv, 5 (differt ductus ab auspicio, quippe quæ ad summam fati et fortunæ pertinent; interdum tamen conjugantur, ubi idem auctor actorque. Boecl. v. Brison. form. 4. add. Boecl. de auspic. reg. i, 11)
- Dulcius nihil potest esse his libris (sc. cogniti) xxv, 18
- Dum (donec): expectandum, dum se ipsa res aperiret iv, 8 (ita saepè Cicer.) Dum (de re præsentis): dum res conficeretur, procul in præsidio fuit xx, 1 (Terentius dixisset: 'interea dum res conficeretur,' vel, 'dum res conficeretur, interea procul,' &c.)
- Duplicare modum hastæ (duplo fere longiores facere hastas, quam fueru ante) xi, 1
- Duplici amiculo circumdatas xiv, 8 (v. Amiculum)
- Duritia (sc. in victu cultuque) vii, 11 (Sic Plautus Mostell. i, 2, 75 'parsimonia et duritia disciplina alius eram.' Loccen.)
- Durum adolescentis initium (asperum et calamitosum) v, 1
- Dux manus (qui parti copiarum præsest) xvi, 4 (opp. Imperatori, qui totis). dux Sparte (a Spartanis constitutus) iv, 2 dux summus ix, 2 dux postulatus a Coriathis xx, 2 dux fortis et prudens ix, 4 dux belli imperitus xv, 7 ducum vitia xxv, 16 ducum princeps (præcipiuus) xiv, 6 dux non est a majoribus rebus ad rem parvam abstractendus, ibid. Duce mutato mutatur fortuna vii, 5. xxii, 1 ducis respectu bellum timetur ix, 4 ducis præclarri absentia quid noceat ix, 1 ('Ducis pernicies certum Victoria apud hostes momentum,' v. Grut. disc. ad illud Tac. Hist. iv, 34, 9. 'ac forte Civilis lapsu equi prostratus, credita per utramque exercitum fama, vulneratum aut interfactum, immane quantum suis pavoris, et hostibus alacritatis indidit'). duce Pausania Mardonius fugatur (i. e. Pausanias opera) iii, 2. iv, 1 duces bellorum xxiv, 3 duces mari (*θελαρτοκράτορες*) xiii, 2 duces et terra et mari (de principatu in Gracia) iii, 2
- Dynastes Paphlagonie (de Paphlagonia v. infr. suo loco) xiv, 2 dynastæ xvii, 7 (Non assequitur usum hujus vocis Marcell. Donat. ad Sueton. Tiber. 26. dum de magistratu plurim et proceribus civitatis capit. Unde nunquam in singulari dynastam apud scriptores observari, ait; quod vel ex Nostro promtum est refellere. Ne arcessamus rem longius, locus, qui præ manibus, uterque lucem afferit dubiis scriptorum assertionibus. In priore enim Thyus 'dynastes Paphlagonie' vocatur. interpretetur nobis Athenæus; ille 'regem Paphlagonie' vocat: sicut ipse Nepos lib. 14. c. 8. 'nobilem regem:' recte. Ita enim vocari possunt et solent reguli, toparchæ &c. ut mox patebit; ita Scriptura cuiuslibet civitatis dominum 'regem' vocat. Strabo Persidis, Mediæ, Assyriæ, Parthiæ toparchas, 'dynastes' appellavit. Quos 'reges' etiam dici potuisse probatur exemplo reguli Adiabenæ, quem Strabo in 16. vocat simplic. ἄρχοντα, principem: Josephus vero 'regem'; qui et alibi Abennerigum quendam Στρατίου χάρακος βασιλέα, regem castri Spasini, nominat; quem Casaub., qui in exerc. 2. ad Baron. annal. hæc disserit, non multo fuisse majorem 'rege Yvetotì Normanico' suscipitur. Adhibetur jam alter Nepotis locus, ubi diserte Reges, Dynastæ, Civitates distinguuntur: ut Dynastæ non intelligantur magistratus civitatis, sed reguli, et certi loci tractusque domini. Tales ferme hodie Comites, Barones &c. Gradus. Cicero Philip. xi, 12. ita exprimit: 'reges, tetrarchas, dynastas.' Scriptor de bell. Alex. 64. 'reges, tyrannos, dynastas.' Ceterum

'Paplagonum dynasten' cum Cappadocis satrape, exarcho Longobardorum, Cretensium Cosmis &c. comparat Alex. genial. dier. iv, 23. quem vide. Boecl.)

E.

E contrario xi, 1. xxii, 1 (et in quibusd. edd. xviii, 1: vid. sup. Contrario). e regione (ex adverso) i, 5 e repub. gerere honores (ad utilit. publ.) xxv, 6 e vultu cuiusdam intelligere aliquid iv, 5

Edere: edit in vulgus Mithrobarsanem profectum suo jussa (i. e. vulgo rumorem spargit) xiv, 6 (sub. rumorem, vel simile nomen). Neque enim postrema ista cum verbo edit, construuntur, ut vult vir doctus. Plene Liv. iii, 8, 3 'ad rumores hominum de unoquoque legum capite editos' Curt. iii, 8, 7 'Vatum responso, quod edebatur in vulgus'). Edere per literas, quæ quis cogitat (sic edd. vulg.) ix, 8 (ubi nos edidimus, agere). editi in vulgus libri xxv, 16 (sic et Tacit. xv, 63, 4). editis mandatis per alium confidere, quod quis studet ix, 8 (Sic Cicer. dixit 'edere postulata' Verr. 5. et JCti 'edere actionem, rationes, instrumenta' &c. Lamb.)

Editus locus (altior) xvii, 6 editum conclave x, 9

Edictum censorio xxiv, 2

Educati in domo alicujus vii, 2

Educere copias ex urbe i, 5 ex classe v, 2 e navibus i, 7 educere exercitum xiv, 6 in aciem xviii, 3

Efferre, quæ attuleris (asportare) xv, 4 fortuna exultul hunc (evexit) x, 6 Sic : effere laudibus (extollere) vii, 11. vi, 4 effere in celum laudibus x, 7 effere aliquem amplio funere (exportare, ἀφέρειν) xviii, 4 suo sumtu v, 4 matrem xxv, 17 (propria vox de sepultura, v. Kirchm. de fun. initio Lib. 2. Hoc sensu) efferti x, 10. iii, 3. xxv, 22 elatus semianimis de templo iv, 5 semivivus ex acie xviii, 4 efferti secunda fortuna, magnis opibus vii, 7 Sic : efferti victoria (insolescere, in superbiam corrumphi) iv, 1 (Elata, Elatus, v. infra)

Efficere nihil non posse (omnia obtinere posse, quæ cupis) vii, 7 per aliquem, ut (curare, ut est in qu. edd.) xv, 4 efficit his rebus, ut xvii, 8. xxv, 12 efficere classem ii, 2 (ante, sedificare)

Efflare animam (mori) iv, 5

Effringere forces x, 9

Effugere invidiam ii, 8 Insidiantes sibi xxiii, 6 effugere ex præsidio xviii, 2 ex vinculis publicis iv, 2

Effusi honores (largi nimium, et qui ad prodigalitatem quandam interpretari possunt. Boecl. tenuibus et raris opp.) i, 6 (Sic effundere fortunas et pecuniam dicuntur prodigi, metaph. ab aquis ducta). effusa largitiones (immodice) xxv, 6

Egressi navi vii, 6 egredi extra vallum nemo est susus (castrorum vall. intellig.) xxiii, 5

Ejicere urbe et insula sessores veteres v, 2 aliquem ex rep. vii, 4 in exilium xvi, 1 in ignem vestes (projicere : nam bona est lectio) vii, 10 ejici ex civitate ii, 8

Ejusmodi : id ejusmodi erat, ut (eleganter de effectu et ἐπεγένετο) x, 7

Elabii xviii, 4

Elaborare cupide, ut (niti, contendere) iii, 1

Elata opibus insula i, 7 elata res (divulgata) x, 8 (Ter. Phor. v, 7, 66 'videt tuum peccatum esse elatum foras')

Elatius se gerere (insolentius) iv, 2 (Floro i, 26, 8 'efferre se altius et incivilius'. Tacito A. i, 12, 6 'plus quam civilia agitare.' v. Grusov. ad Liv. xxxvii, 12)

Elegans, non magnificus xxv, 18 (fit oppositio inter cultum domesticum, vel modo et munditia, vel cum sumtu et splendore dispensatum. Boecl. v. not. add. Boecl. Chrestomath. Terent.) elegantissimus poëta xxv, 12 elegancia vita (ad universi moris condecorationem referenda est) xxv, 19 (Sic ab 'elegantia vita' M. Servilium Tacitus A. xiv, 19, 2. ob 'eleganter actam vitam' Zenonem quendam Livius xxxv, 81. commendant. Add. Scheffer. ad Phœdr. ii, 3)

Elephantus ornatus (sic enim leg. non oneratus, ut Schottus vult) xxiii, 3 elephanto ferociissimo (comparatus Eu-menes captivus) xviii, 11

Elicere epistolæ alicujus (sc. occasione suppeditandi rescribendi) xxv, 20

Elias vii, 4 (Urba Elias, regionis Peloponnesi, primaria, Homer. estate vici formam adhuc habens, paulatim vero vicinorum huc commigrantium multitudine et opibus aucta. Ubb. Ennius Gr. vet. tom. 1. lib. 2. pag. 24. seqq.)

(Ellipsis nominis Pactum, vel similis) : Quæ regi cum Lacedæmoniis essent vii, 10 (Navis, vel similis) : ut habebret, qua fugeret ad salutem x, 9 Est civitatis ejus, partium harum, pluris, virtutis tuæ ; (ubi semper nominativus aliquis subaudiendus. v. Esse civitat.) (Ellipsis pronom. frequ.) : miseranda vita, qui se metui quam amari malunt (pro, eorum, qui s. m. q. a. m.) x, 9 Sic : convenient, cujus de periculo timebant (pro ejus causa, cujus d. p. t.) x, 8 (Talia sunt ii, 9. xii, 4. xiv, 9. xvii, 3. xx, 2 &c.) (Ellipsis Verbi substantivi una cum nomine) : non liberalis sed levis arbitrabatur xxv, 15 continentis debet duci xxv, 18 (subaudiend. esse rem, negotium, opus &c. v. Esse). (Ellipsis Verbi jam ante positi) : nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est (sc. commutare) xxv, 18 non concupiscere, quod a plurimis videoas (scil. concupisci), ibid, parati facere, quod ipam vidissent (sub. facere) xiv, 9 cum tempore ipso pervenissent, quo studuerant (sc. pervenire) xvi, 2 eo venit, quo studuerat (sc. venire) xiv, 4 (Ellipsis participii Existens vel verbi substantivi cum adverbio Cum) : seni Syllis fuit jucundissimus Atticus adolescentis (cum esset adolescens, Gr. νεότερος ἀνήρ) xxv, 16 (nisi quis rō adolescens pro participio habere malit). Eumenes post Alexandri mortem, imperator, exercitus duxit (cum esset imperator) xviii, 13 tribunos plebis interfectus est (cum easet tribunus plebis) xxv, 2 quem puerum Pausanias dilexerat (cum esset puer) iv, 4 Epaminondas eloquentia eluxit Spartæ, legati ante pugnam Leuctricam (cum esset legatus) xv, 6 (ultima tamen verba suspec. vid. VV. LL.) Eumenes annorum xlvi. (sc. cum esset) xviii, 13 qui ex intimis regis ab amicitia ejus defecerat (cum esset ex intimis regis) ix, 2 (Ellipsis adverbii Ut pote vel Quippe) : ille, qui in aliqua re vellet patrem imitari, morem ei geassit (ille, utpote qui in aliqua re &c.) x, 3 (adverbii Sicut, vel similis) : attigit poeticon; credimus, ne ejus experientia suavitatis (pro, sicut credimus) xxv, 28 (adverbii Satius vel Potius) : statuit congregati, quam refugere (pro, satius statuit &c.) xiv, 8 (Sic sœpe Tacitus. v. Voss. de construct. cap. 9.) (Ellipsis præpositionis Ex) : persuasit populo, ut ea pecunia

classis sedificaretur (ex ea pecunia) ii, 2 (præpositionis Per vel Intra) : annos xxx. medicina non indiguit (intra annos &c.) xxv, 21 (præpositionis In) : bello cognitum est (pro, in bello) ii, 2 et mari et terra bellum inferre (pro, in mari, in terra) ii, 2 esse periculu (v. Esse). senectute obire (v. Senect.) incidit in invidiam, quam pater suus (pro, in quam) v, 3 Huc pertinent 'ea estate,' 'dignitate regia esse' &c. (Ellipsis conjunctionis Et) : equis, armis, viris, pecunia Africam locupletavit xxii, 4 adolescentis illustris, formosus xxii, 3 (sic sœpe Cicero, alii). (conjunctionis Ut) : suasit, ne se moveret et expectaret xviii, 6 pedierunt a rege, ne iminicissimum suum secum haberet, sibiique dederet xxii, 12 scripait, ne timeret, statimque ad se veniret xxv, 10 (nisi dicas latere in his et similibus rō ut in preced. ne). his dat negotium, ad Dionem eant (pro, ut ad Dionem) x, 9 (conjunctionis Quam) non amplius centum adolescentuli xvi, 2 (v. Amplius). (conjunctionis Si, verbo tamen in particípio mutato) : quibus se oppresso nulla spes salutis relinquere (pro, si oppressus esset) i, 3

Eloquentia (inter artes viri civilis et ad magna nitentis) v, 2 eloquentia Epa-minonde armis parva facit, ibid. (v. Paschal. Legatum). eloq. Platonis x, 3 antistat eloquentia innocentia (id est, superat eam, valet contra eam) iii, 1 (cum scil. ejus fraude damnantur boni, ut Quintil. ait ii, 16). eloquentiae principatum tenere xxv, 5 eloquentiae satis habebat Cimon v, 2 (modus loquendi passim scriptorib. frequentatus, v. Savar. ad Sidon. 9. Epist. 9). eloquentia lingua Græca disertissimus omnium (vel, ut alii, ditissimus) vii, 2

Elpinice Cimonis soror v, 1

Euæcæcere virtutibus (inclarescere) iv, 1 eluet ex his illud (illud potissimum et ad gloriam illustre est) xii, 1 eluxit eloquentia ejus &c. xv, 6 (Illustri argumentum cognita est)

Emax (qui emendi stadio ducitur) xxv, 13

Emere in diem (v. supr. Dies)

Emendata (dicuntur) virtus virtutibus (quorum turpitudine per virtutes postea extincta ac oblitterata est) ii, 1

Emergere altius (attollì honoribus, potentia, auctoritate) xii, 3 (Sic habent qu. edd. ; nos e MSS. melioribus edidimus, eminere altius) emerge se ex

- malis xxv, 11 (Sic plane Tercut. Andr. iii, 3, 30. et alii vett. v. not. Loccen. Tali formula dicitur 'abstinere se cibo' xxv, 22. 'erumpere se foras,' apud Caesar. v. not. Ernstii)
- Emetiri (peragere) : emensi que intererant, Fr. 7
- Eminere altius (honoribus, potentia, &c.) xii, 8
- Emittere exercitum in Asiam (bellatum mittere) xvii, 2 animam (exspirare, examinari) xv, 9 emititi (sc. ex custodia) v, 1
- Emphyletus xix, 4
- Enarrare vitam xvi, 1 (oppon. histor. scrib.)
- Ennius Q. poëta a Catone Rom. deductus ex Sardinia, magnique estimatus xxiv, 1
- Enumerare (per seriem narrare) vi, 2. xxiii, 5 familiam (de genealog.) xxv, 18
- Enuntiare (deferre, revelare rem secretam) iv, 4 (v. not. Ernst. Sic sepe Cic. It. Cæs. B. G. v, 58. Justin. v, 1, 1. Curt. iii, 6, 7. Add. Gronov. ad Liv. ix, 16)
- Eo (in eum statum) : eo deducta erat illa militum multitudo errore ducis, ut xv, 7 eo res utrorumque perduxit, ut xv, 8 Eo (ad illud tempus) : usque eo ferrum in corpore retinuit, quoad renumitum est vicisse Beotios xv, 9
- Eo (ideo) : eo nolentibus configere classe, quod pedestribus copiis plus quam navibus valerent vii, 8 eo non accidit, quod nunquam cum fortiore sum congressus xviii, 11 Eo (intendendi vim in seqq. habet) : id illi usque eo despicerunt, ut xvi, 3 is usque eo vita statum comunitatum ferre non potuit, ut x, 4 hoc usque eo tota Gracia fama celebratum est, ut xii, 1 (Usque eo, pro adeo. Sic sepe Cicer. Sed tum absuit, eoque pejus res administrata est ix, 1 neque eo magis ex prælio exceasit xviii, 4 Sic : neque eo magis arcem Thebanis reddiderunt xvi, 1 neque eo magis carebat suspicione iv, 3 neque eo magis potenti adulatus est Antonio xxv, 8 neque eo secius Atheniensibus officia prestabat i, 2 neque eo minus privatis publicisque rebus interfuit xx, 4
- Eodem (in eundem locum) : postquam eodem perfugit x, 5 eodem, unde erat profectus, se recepit xiii, 3
- Epaminondas Thebanus, honeste natus xv, 2 diligenter educates, ibid. bonis animi ac virtutibus egregies xv, 3 abstinentiam exemplum edit xv, 4
- dicta ejus scuta xv, 5, 6 patiens fuit injuriarum xv, 7 retinet imperium diutius quam per leges licet, ibid. accusatus ut se defendaret xv, 8 fortis in morte xv, 9 uxorem nunquam duxit xv, 10 bello civili abstinuit, ibid. Thebas solus illustravit, ibid. Epaminondas impetus xi, 2
- Ephebus factus est (ad pubertat. venit) xv, 2 (v. Interpp. ad Ter. Andr. i, 1, 24)
- Ephesus xvii, 3 (Olim a Caribus et Lelegibus habitata, post colonia Atheniensium et Ionum, principi Androclo, Codri postremi regis Attici filio, aucta, inter urbem Ionis post Miletum multis seculis maxima, ditissima, potentissima, Asiae totius intra Taurum montem emporium nobilissimum. Ubb. Ennius tom. i. vet. Greec. pag. 106)
- Ephemeris xxv, 18 (diurnum Latini vocant; significat hic libellum quotidianarum expensarum et erogationum. v. Thes. Buchn. et Ernst. ad h. i. add. Loccen. Aliud signific. 'diurni commentarii' ap. Suet. Aug. 64., in quo etiam dicta et sermones annotabant: v. Casaub. ad illam loc.)
- Ephori Lacedæmoniorum ii, 7 penes horum sumnum imperium, ibid. ephori licet regem vinculis indere iv, 8 (de hornu potestate et offic. v. Nicol. Cratium de rep. Lacedæm. lib. 2. cap. 4. add. Ubb. Ennius tom. iii. Greec. vet. pag. 122. seqq. Arniss. de Repub. ii, 6, 2. §. 30. seqq. et Meurs. Miscell. Læcon. ii, 4)
- Epigramma (inscriptio, titulus, elegiū; qualia donis adduntur, quæ Dñs sacrabant) iv, 1 (Brass. formul.)
- Epirus (regio Græcia trans Sinum Ambracium versus Occidentem in ora Maria Ioniæ. Ubb. Ennius tom. i. vet. Greec. pag. 54) : in Epiro Olympias habitat xviii, 6
- Epirote Pyrrhus xxi, 2 Epirote xiii, 2
- Epirotica possessiones (quaes habet aliquis in Epiro) xxv, 14
- Epistola Themistoclis ad Artaxerxem ii, 9 epistole vincula lacerare (vulgo laxare) iv, 4 epistolam solvere xxiiij, 11 epistolam accipere ab aliquo ad aliquem iv, 4 epistola Ciceronis ad Atticum xxv, 16 epistola verbosiores xxv, 20
- Epulari luxuriosas iv, 8
- Epulum magistratum Thebanorum solenae xvi, 2
- Equestris dignitas xxv, 1 (ordo medius tertiusque Romæ Plebi et Patribus

- insertus, ut loqu. Plin. xxxiii, 1. V. iterum Hugon. lib. 5. cap. 1).
- Equitatu omni præesse xxiiii, 3 equitatus hostium arborum tractu impeditus i, 5 (gaudet enim campo potius: v. Herm. Hugonis comm. de militia equestris lib. 4. cap. 5). equitatu vale-re xviii, 3
- Equum concitat in aliquem xvi, 5 equo concitato vehi xiv, 4 equi militares (in coniunctione, arte servati, ne scil. eorum præster consuetudinem otiam pedes, quod Plutarch. l. 5. Convival. prob. 4. ait, vitium contrahe-rent. Boecl.) xviii, 5
- Eretria (Euboicarum civitatum maxima) capitul i, 4 (fuit et alia ejusdem nominis urbs in Thessalia: v. Ubb. Emm. tom. i. vet. Græc. pag. 41. et 66)
- Erga Romanos confirmavit velut hare-ditate relictum odium paternum xxiiii, 1 erga Italiam eodem animo fuit xxiiii, 10 erga regem commune odium suscepserant xiv, 10 erga nobiles crudelitas vii, 4 erga Romanos odium xxii, 4 (in his omnibus 'erga' in malam partem accipitur)
- Ergo: victorise ergo donum Apollini dare iv, 1 (i. e. pro concessa vic-toria, in memoriam victoriae. Solemis est in ejusmodi donariis hujus vocis usus)
- Erichthon (urbs Hellesponti) xiii, 1 (hoc nomine significatur, sed mendoce: vera lectio est Cithone)
- Erexit eum haec contumelia (i. e. ad in-dustriam et emendationem excitavit, exacuit) ii, 1 (cum fundamento sen-tentiōso; quedam enim ingenia fran-git contumelia et ad dissolutionem neglectumque infamia abdicit; quædam erigit instigatque, ut dedecus in gloriam vertere contendant. Boecl. v. Freinab. et Loccen. ad illud Curtii vii, 2, 38 'Incitat virtutem igno-miniae demenda cupidio')
- Eripere: Asiam Agesilaus regi fuisse-erupturus (bello ademeturus) ix, 2
- Error: errore ducis in discrimen ductus exercitus (ducis culpa) xv, 7 his in errorem inductis (calliditate deceptis, ut crederent, merum aurum et argen-tum esse, quod maximam partem plumbeum erat) xxiiii, 9
- Erudire exercitum disciplina militari xi, 2 (de qua ἀποδεδεκταλη. Veget. lib. 1. cap. 13. &c. et H. Hug. iii, 1). erudire filium doctrinis xxv, 1 eru-
- diri ab aliquo vii, 2 eruditus sic, ut &c. (scil. variis disciplinis et artibus) xv, 2 eruditus literis, sermone ii, 10 (de eo, qui linguis alicuius notitiam sibi comparevit). optimis artibus xxv, 12 (capio de rectissimis atque honestissimis studiis rationis et officii, quæ Cicero vocat 1. de invent. 1. Boecl.)
- Erumpere: erumpit pus per lumbos (vel, ut ali, fistula puris aut patris) xxv, 21
- Erupcio ex oppido hostili viii, 4
- Eryx xxii, 1 (mons post unam Aetnam reliquos Siciliæ magnitudine saperans, in cuius vertice templum Veneri pos- situm erat, quæ propterea Poëtis Erycina dicitur. Horat. lib. 1. carm. ad. 3. ceterum sic quoque appellata urbs fuit inter fastigium et radices montis illius sita, quæ nunc vicus val-lis Mazara vel Trapano del Monte vocatur)
- Escendere: escendit in navem omnibus ignotus nautis ii, 8 (Sic pro ascendi-tus et M. P. Dan. edimus, nulli dubitan-te, quin genuina sit lectio. Nam et aliis vett. scriptoribus Paulo Diacono, Tacito, Ciceroni, Sallustio, Varro, Plauto idem verbum restituerunt Muretus, Carrio, Janus Guilielmus, Gru-terus, Schoppia, alii. In primis vid. Gronov. ad Liv. ii, 28. add. Pare. Lex. Crit.)
- Esse aliquibi (degere) xxiiii, 12 Ese (ex-istere et quidem cum emphasi): sunt aliquot ejus libri (i. e. existunt, ha-bentur, circumferuntur) xxiiii, 13 effec-tit, ut esset poëtia, quæ Romanis ex fidebre penderetur (id est, habebetur) xxiiii, 7 Ese (pro fore): post Pelopon-nesium bellum Athenasque devictas, cum Thebanis sibi rem esse existimabant xvi, 1 (v. Buchn. de commut. rat. dic. pag. 128), eum jam in eo esset, ut oppido potiretur (integrum est: in eo statu vel in eo loco) i, 7 cum jam in eo esset, ut comprehendetur iv, 5 (v. Gronov. ad Liv. vii, 35). Si ille non fuissest ix, 2 (pro quo Cosmici: 'absque illo fuissest' vid. Cl. Vorst. de Lat. merito susp. pag. 80). nisi ille fuissest, Sparta futura non fuissest xvii, 6 (ubi simul elegantiæ seviræ duplex ejusdem verbi significa-tus. 'Ese' enim primo open, auxili-um, operam notat: mox pro durare, consistere, superesse usurpatur. deslis-set esse Sparta; actum de ea erat, absque hujus viri opera fuissest ac vir-tute. Boecl. Sic Livius ii, 10. et

xxiv, 24. Florus ii, 3, 5. actum erat de Roma, nisi Marius iiii seculo contigisset, Cicero Cat. Maj. Si senes nulli fuissent, nullae omnino Civitates essent. et ali.) Quae tyrannis paucis annis ante fuerat (vigerat) i, 8 sic fuit apud Atheniens (cum de more loquimur) i, 6 (ubi aliquid subaudiendum est ex antecedentibus), cum quid esset, renuntiasset xxiii, 12 (Esse, per ellipsis absorbetur : vid. Ellipsis) Esse civitatis ejus ii, 9 civitatis alienae xiii, 1 (In his vulgo genitivum existimant a verbo substantivo regi. Sed recte notarunt Schoppius in Gramm. philosoph. Vossius in lib. de construct. et Boeclerus in Chrestomath. Terent. plerasque ejusmodi locutiones ellipticas esse; ac si suppletantur ellipses, multum Grammaticarum observationum minui posse. Sic igitur in his locis suppl. vox Civis : v. gr. 'esse civitatis ejus, vel civitatis alienae,' scil. civem. Similiter et in sequentibus subaudiri certa nomina debent. esse ejusdem statis (sub. hominem vel virum) vii, 11 optimarum partium (sub. hominem vel sectatorem) xxv, 6 arma adversarii tradere non tue virtutis (sub. res, negotium, opus) xxii, 1 id arbitrium non est mei consilii (sc. res) ix, 4 (vid. Comsilium). potius diligentia quam pretio parare, non mediocris est industria (sub. res &c.) xxv, 13 eorum retinere usum benevolentiamque inter quos &c. magna est sapientia (sub. res &c.) xxv, 20 (Huc pertinent illa, in quibus præter nomen subaudiendum etiam est infinitivus verbi substantivi : v. g.) non templeranter concupiscere continentis debet duci (sub. rem esse) xxv, 13 Atticus polliceri, quod præstare non posset, non liberalis, sed levius arbitrabatur (sub. rem esse) xxv, 15 (In his vero, in quibus verbum substantivum restimandi significacionem habet, duobus nominibus genitivus suppletandus est, hoc modo : ejus opera fuit magni; scil. pretii opera. pro quo, Noster ita : ejus opera restimata est magni, xxiv, 1). unus homo quam civitas fuit pluris (sc. pretii res) xv, 10 videbant Eumene recepto omnibus præ illo futuros parvi (sc. pretii homines) xviii, 10

Ese auxilio alicui xxv, 11 esse calamitati (sc. recipientibus et nimium confidētibus) xiv, 6. xvi, 3 (nam sub. est Dat. personæ, ubi expressus non est). curæ

alicui xxv, 12 gloriae magnæ (ut in quibusd. est codd.) viii, 4 indicio alicui vi, 8. xx, 2. xxv, 16 invidia alicui x, 7 letitiae alicui xiii, 2 malo alicui vii, 7 opprobrio alicui ix, 8 pernicie, saluti alicui viii, 2. xii, 4. ii, 2 orname- mento alicui x, 2 premio alicui iv, 4. xxiii, 10 praesidio alicui ix, 2. xvii, 7 spectaculo populo, Praef. turpitudini alicui, ibid. usui omnibus ix, 2 (In his omnibus, si credimus Sanctio et Schoppio, neuter Dativus ab orationis aliqua parte pendet. Verum tametsi de Dative personæ, qui jam composita orationi accedit, eoque haud male Dativus acquisitionis dicitur, eis valde assenti- mur; alterum tamen Dativum, qui commodum aut incommodum signifi- cat, atque adeo ad ipsam orationem componendam pertinet, omnino puta- mus alicund regi. Interim notari hoc debet, posse sensu convenienter verbum substantivum explicari per rā af- ferre, Dativo rei in accusativum mu- tato, ut ita : esse auxilio alicui, sit affer- re auxilium alicui; esse calamitati, afferre calamitatem; esse cure, afferre curam: et sic deinceps. Vident et Vos- sius potest, de construction. c. 34. Porro quod Noster xxv, 16. habet : ei rei sunt indicio sexdecim volumina epistolarum; in eo vocabulum 'rei' putamus expiere vicem Dativi perso- nae, ut proinde tertius aliquis Dativus isque persona subaudiendum non sit, neque preterea dicendum 'ei rei' ponи pro 'eius rei,' uti vult vir doctissi- mus h. l.)

Ese abstinentia magna iii, 3 estate ea, ut i, 1 animo isto xviii, 11 ani- mo codem erga aliquem xxiii, 10 mente eadem xxiii, 3 tanta ferocia, ut xxii, 1 præcipua fide erga aliquem vi, 2 invidia minore xviii, 7 tantis opibus, ut xx, 3 cura tanta, ut xxv, 15 dignitate regis i, 2 dignitate ho- nesta, et viribus ad laborem fereandum firmis, neque tam magno corpore, quam figura venusta xviii, 11 animo magno et corpore, imperatoriaque forma xi, 3 ea fama, qua xviii, 3 gloria magna in musicis xv, 2 (heic gloria personæ tribuitur; alibi rei. ut :) corona honoris, Thrasybulo da- ta, magna fuit gloria (sensus : mag- nam Thrasybulo attulit gloriam) viii, 4 genere summo domestico xviii, 1 liberalitate magna v, 4 natu magno xiii, 3 pari imperio atque aliis est (de belli ducibus) xiv, 3 potestate

perpetua i, 8 propria voluntate i, 9 prudentia singulari et industria in rebus omnibus xxiv, 8 sagacitate magna vii, 5 eodem sensu quo (i. e. ingenio), ibid. esse pari periculo xxii, 2 magno periculo xxiii, 9. xiv, 5 (et juxta qu. MSS. x, 8. vid. not. add. Schopp. Verisim. iv, 14). majori periculo i, 2 (ad eundem modum et Cicero locutus ad Fam. iv, 15. et viii, 2. itemque Petronius, Livius, alii. Ceterum in hujusmodi locationibus supplendas sunt prepositiones, cum, in, &c. nam integre dicuntur: esse cum abstinentia, potestate, &c. in astate ea, in gloria, in periculo, &c.)

Esse ab invidia tantum, quantum quis a conspectu suorum recessit (i. e. abesse, remotum esse) xii, 3 adversus aliquem (belligerare) xxii, 2 ante oculos ciuium (versari) xii, 3 apud aliquem (de amicis, qui ap. aliq. vivunt) xviii, 12 (Esse apud aliquem, pro existimari, haberi ab aliquo, v. g.: nullius momenti apud exercitum esse vii, 8 erat summa laus apud Persas fortiter venari vii, 11 est hoc multo apud Graecos honorificentius, quam apud Romanos xviii, 1 esse legationis jus apud omnes gentes sanctum consuetum xvi, 5 ne letores, quae ipsis leviora sunt, pari modo apud ceteros fuisse arbitratur xv, 1 (Ubi recte annotat Cl. Vorstius eodem sensu dici 'esse alicui' et 'esse apud aliquem.' Sic enim Noster passim). non eadem omnibus sunt honesta atque turpia (i. e. judicantur, putantur), Pref. Cinoni non fuit turpe sororem germanam in matrimonio habere, ibid. (i. e. a Cimone non fuit nefas habitum, ut paulo post loquitur, &c. Sic quoque Virgilii Eclog. 5. vers. 53 'An quicquam nobis tali sit munere majus,' a nobis habeatur. Eclog. 7. vers. ult. 'Ex illo Corydon Corydon est tempore nobis.' a nobis habetur, ducitur, et alibi) est apud hunc summum imperium populi (i. e. habet in populum) xix, 2 esse cum aliquo (διψαλέν, de convictu) xxii, 3. vii, 10 est huic societas cum illo vii, 10 (Sic Ms. Boeccleri et qu. edd. nos edidimus: quae regi cum Lacedemoniis essent, subintell. pacta vel tale quid. v. not. et Schopp. Verisim. iv, 8). esse in amicis cum aliquo xxii, 2 esse hoc in animis debet (observari animis) viii, 2 esse in colloquio (colloqui) xiv, 11 in fastigio summo xxv, 10 (opp.

in periculo summo, ibid.) in tuto ii, 9 (opp. in periculo, ibid. Thucyd. ἐν ἀσφαλεῖ, ἐν ἀτικυθήρῳ). in discrimine magno xiv, 5 in exilio cum aliquo viii, 3 in foro (i. e. fori studiis et civilibus artibus operam dare) xxiv, 1 (vid. Forum), in fuga (meditari fugam, adornare) ii, 4 in magistratu xii, 4 in obsidione (obsideri) xviii, 5 in potestate sua xxv, 6 in similitate cuius aliq. xxv, 17 in spe magna provinciae bene administranda (de spe aliorum, provinciam bene administratum iri) vii, 4 in summa laude xi, 2 in timore i, 8 in vinculis ix, 5. xviii, 11 pater, quantum in se fuit, Thrace me genuit xi, 3 erat in eo cum summa humanitas, tum mira comitas i, 8 erat in pueri summa suavitas oris ac vocis xxv, 1 erant in eadem epistola, quae ad ea pertinebant &c. (sc. scripta) iv, 4 arripuit, quod in praesentia vestimentorum fuit (sc. ad manum) vii, 10 esse penes hos videtur respub. xxv, 8 est penes hunc summa imperii custodia xviii, 11 esse sub adversarii potestate x, 5 sub imperio ejus est phalanx &c. xviii, 7

Etiam tam xxiii, 4

Et mari et terra ii, 2. xxii, 1

Etruria (sive Hetruria, quae allis veterum Tuscia, nunc la Toscana dicitur) xxiii, 4 (pari Italie notissima, inter mare Tyrrhenum ad occasum et meridiem, montem Apenninum ad septentrionem, et Tiberim fluvium ad ortum)

Evadere: timeo quorsum haec evadant x, 8

Ebagoras xii, 2

Eoebea i, 4. li, 3 (Insula Graecie ora Attica post promontorium Sunium, itemque Boeotiae et Locrensi et Malensi objecta, et pelago non lato ab iis remota. Ubb. Eumenius tom. 1. vet. Græc. pag. 141)

Eudoxus, Fr. 7

Evitare odium x, 8 periculum xiv, 2 tempestatem (proprie) xiii, 3 (metaphorice, de fuga periculi) vii, 4

Eumenes, Cardianus (scriba primum Philippi) xviii, 1 demide Alexandri, ibid. post cuius mortem Cappadocia prefectus destinatur xviii, 2 Leonnati insidias vitat, ibid. Perdicce fidus xviii, 3 pugnat cum Cratero et vincit xviii, 4 damnatur capit is xviii, 5 obsessus calidum usurpat inventum, ibid. evadit, ibid. Olympiadi prædenter consultus xviii, 6 et subvenit, ibid. adversus Antigonum bellum sus-

- cipit xviii, 7 imperii auctoritatem apud suos commento assecutus, ibid. vincit Antigonum xviii, 8 veteranorum licentia impeditur, ibid. Antigonum adventantem deludit arte xviii, 9 cui perfidia militum deditur xviii, 10 et conservasset ille, ibid. nisi invidia consilii totius obstitisset xviii, 12 igitur in duram custodiam conjectus xviii, 11 inscrite denique Antigono interficitur xviii, 12 et ab eo honorifice funeratur xviii, 13
- Eumenes rex Pergamenus Romanus amicus (vincitur astu Hannibalis) xxiii, 11 Eumolpidæ vii, 4 (familia sacerdotum Athen. ab Eumolpo dicta, quos et concilio publico aliquando præfuisse, auctor est Alex. ab Alex. iv, 11. adde Lamb. in h. l. Meurs. Eleusin. cap. 13. et Loccen. Ind.)
- Evocare aliquem (accire, ad se vocare) ix, 5 (alibi: excire)
- Europa (una e tribus Orb. vet. partibus) i, 3. xii, 2. ii, 2 Europæ succubuit Asia (de Græcorum viribus) ii, 5 (v. Asia)
- Europæ adversarii (ab Europa hostes) xviii, 3
- Eurybiades rex Lacedæmoniorum ii, 4
- Eurydice mater Perdicæ et Philippi ii, 3
- Eurysthenes, rex Spart. xvii, 1. 7
- Ex (originis significationem habet, sive 1. Nativitatem alicuius exprimas, ut): ex fratre et sorore nati xiv, 2 (Sive 2. Causam rei, ut): qua ex re majoribus rebus præesse cœpit, ibid. qua ex iratus, privatus in urbe mansit xxiv, 2 qua ex re nobilis inter aequales ferebatur xxv, 1 (ubi 'qua ex re' integre ponitur pro 'quare', i. e. ob quam causam. Sic): ex quo accidit, ut (unde) xxv, 20 ex quo siebat, ut vii, 7 qua ex re creverat cum fama, tum opibus, ibid. ex eo facile conjici poterit xiii, 4 ex quib. civib. de ceteris possent judicare xv, 6 ex aliqua re adipisci gloriam xii, 2 (Sive 3. Reditus, ut): ex metallis reddit pecunia publica ii, 2 ex metallis pecunias magnas facere v, 1 ex novis vectigalibus ut esset pecunia, effecit xxiii, 7 (Sive 4. Sumptus, ut): ex præda tripodem aureum Delphis posuit iv, 1 ex hostium præda muros restituere xiii, 4 ex sua re familiari m. restit. ibid. ex sua re familiari dabat, quæ amicis opus fuerant xxv, 7 ex manubiosis ornare arcem v, 2 ex pecunia publica classem ædificare (sic q. edd.: nos sine provocabolo edidimus, ea pecunia) ii, 2 (Sive 5. unum aut aliquot e multis, ut): ex ephoris quidam luc descenderunt iv, 4 Tissaphernes, qui ex intimis regis ab amicitia ejus defecerat ix, 2 ex his rebus memoria dignis eluet maxime inventum ejus, quod &c. xii, 1 (Sive 6. statum priorem, ut): ex hyeme marique scopulo navem servare xxv, 10 ex procœlis civilib. ad incolumitatem pervenit, ibid. ex bello otium insula conciliavit xx, 3 (Sic Velleius: 'ex consulatu sortitus est Asiam' ii, 98, 1. 'ex consulatu obtinebat Hispaniam' ii, 78, 3. ubi Vossius 'ex consulatu' male interpretatur 'consul.' vid. Thes. Buchn. sic Suetonius et alii sepe. vid. Boecl. ind. Vellei. v. Ex) (Sive 7. Patriam aut locum, ut): ex Arcadia hospes quidam erat cum eo vii, 10 (ubi tamen alii omittunt prepositionem). Sic Thucyd. ἐπ Λακεδαιμονίου Πανστάτιας. Xiphilin. Σέργος, ὁ ἐπ Βοιωτῶν φιλόσοφος. ille ex ultimis terris certiore fecit Atticum xxv, 20 (sic enim legend. pro: exul tum his terris). ex insula conspiciebatur lucus i, 7 ex quo loco posset audiri, si quis quid loqueretur iv, 4 ex proximo locum fors obtulit xvi, 2 ex fuga plerique se in templum Minervæ conseruerunt xvii, 4 ex una urbe nostra totam Græciam liberavi (de copiis ex una urbe petitis) xv, 5 (Sive, denique, Modum, ut): ex sententia rebus peractis (ex voto) xxii, 8 minus ex sententia rem geraserat vii, 7 ex consiliis sententia in custodiam conjectus xix, 3 ex more Persarum ad Chiliarium accessit ix, 3 ex pacto postulat, ut (*κατὰ συνθήκην*) i, 2 ex Senatus consulto his reponsum est xxiii, 7 ex federe pecunia Romanis pendasatur, ibid. (in quibus tamen quinque ultimis exemplis etiam causa facti simul affertur)
- Exacui ira (irritari, exasperari: respondet Græco *ταρπίδεσθαι*) xix, 4
- Exadversus Athenas (e regione, Gr. ἀντικρὺ Αθηνῶν) ii, 3 (Terentius, nunc cum Dativo construit, nunc absolute usurpat. Cicero dixit exadversus, quomodo et Noster): cum exadversus Thrasybulum fortissima pugnaret (quoniam obistendi significatur) viii, 2 (Ceterum alibi ita Noster): ex aduerso Padi fauces (nisi forte leg. exadversus), Fr. 7.
- Exagitus a Græcia ii, 9 (Buchn. Thesaur.)
- Examinari (de moriente) xv, 9
- Exardescit bellum xxii, 2 (Sic Tacit. H.

- ii, 27, 2 'gravis alioquin seditio exarserat,' et ibid. xxviii, 2 'prima inter patres plebeumque certamina exarsere.' Et Cicero passim. Metaph. ab incendio desumpta)
- E**xaudiri foris potuit x, 9
Excedere ex acie xxiii, 6 ex prelio xviii, 4 (de sauciis aut pulsis). excedere pugna (desistere) xv, 9
Excclere abstinentia iii, 1 excellens in virtutibus vii, 1 excellens bonitas xx, 5 excellentes Imperatores, Præf. viri xv, 4 excellentissimi reges xxi, 1
Excellenter pronuntiare xxv, 1
Excipere hostium impetum (hosti incurrit se objicere) xii, 1 excipere nantem (suscipere) xii, 4 (vid. Gifan. observ. L. L. pag. 87). excipere has partes (in se suscipere negotium) x, 8 invidiam (subire) xiv, 5 exceptis Hamilcare et Hannibale, vir omnium barbarorum fortissimus xiv, 1
Excire aliquem aliquo (evocare) xxiii, 8
Excitare aliquem adversus aliq. (instigare) xxiii, 10 risum aliqui (i. e. movere) xxiii, 11 (Sic in vulg. edd. : sed nos edidimus ex Ms. Boecl., concitare)
Excludi redditu in Asiam ii, 5 (Sic, Cicero Verrin. 3. 'angustiis temporis excludi')
Exegitare (respondet Aristotelico ἐξεπλοκεῖν, quo facultas expediti in actu civili consilii notatur) ii, 1 exegitatum est a quibusdam (de singulari invento firmando molitionis cujusdam) xxv, 8 (Boecl.)
Excursions (quæ prædictæ ab hoste agendi causa fuit scil.) i, 2 barbarorum ii, 6
Excutere sudorem xviii, 5
Exemplum devotionis (i. e. formula de scripta, descriptio, ἀρτύπασσον) vii, 4 exemplum bonitatis Attici xxv, 10 exemplum illius utinam sequi Imperatores nostri voluissent xvii, 4 exempli grati proferre vi, 2 (Cic. solet dicere : exempli causa. ut Or. pro Mur. 2. in Verr. et Philipp. 13). exemplis rerum docere lectores xxv, 19
Exercere : in filium (sic nos edidimus. alii : in filio) fortuna sevitiam (alii : vim) exercuit x, 6 exercere remiges x, 9 exerceri currendo et luctando xv, 2 (Gymnasticis operibus vox idonea, nec minus armorum tractandorum meditationi apta et solennis. Boecl.) exercentur equi stantes xviii, 5 (agitationis sc. novo genere, et loco am- bulationis, cursusque equestris usurpato. Boecl.)
- Exercitatus bello xv, 5 in dicendo, ibid. (promta facultas utrobique notatur). exercitatores copiæ nullæ quam Iphicratæ xi, 2 exercitatum (ejusmodi militarium) genera, (et armorum officinas memorantur) xvii, 3 quibus effectum est, ut Agesilaus haberet exercitatiassimum exercitum, ibid. (quam rem copiose exemplis ducum locisque scriptorum illustrat H. Hug. milit. equ. iii, 1. Boecl.)
- E**xercitus victor (victoriis clarus et formidabilis) xvii, 4 exercitatiassimus et ornatissimus xvii, 8 (Ita, ibid. 'studiosius armari, insigniusque ornari' conjunxit. Omnino enim splendor armorum cultusque militaris, diligentia laudata veteribus et utilis. v. iterum H. Hug. lib. 3. c. 3 et 4). exercitus contrahitur xiv, 3 exercitus Carthag. facit imperatorem xxii, 3. xxiii, 3
Exhæredatus (pro abdicato ob vivendi licentiam et dissolutionem) ii, 1 (Alias abdicat pater filium dum vivit, exhæredat post mortem : v. Thes. Buohn. v. Dicare. Ceterum pro 'exhæredatus' Imperator et Salvianus forte dixissent 'exhæreditatus,' etsi minus concinne. v. eund. Thes. v. Hæres)
Exhaustus (cau pecunia deest, et instrumenta belli cetera) vii, 8 exhaustus patriæ facultatibus (consumptis) xxiii, 6 (Metaph. a fontibus et pateis desumpta)
Exiguus (brevis statuæ) xvii, 8 (sed ibi leg., corpore exiguo) exigua manus i, 5
Exiles res xviii, 5 (tenues, calamitosæ, de difficultatibus a fortuna adversante objectis. Boecl.)
Exilium : in exilium proficiunt xxv, 8 in exilium aliquem ejicere xvi, 1 exilio multari xvi, 2 exilio decem annorum multari iii, 1. v, 3
Eximere de numero proscriptorum xxv, 19
Eximie collandari ab aliquo xvii, 1
Exire (proficiunt domo) ii, 6 in hostem et bellum xvii, 6. vii, 4 ex navi ii, 8 in terram (sc. ex nav.) vii, 8 Sic : in littora, Fr. 7 classis exit (scil. ad bellum) vii, 8 exit fama (emanat &c.) xvii, 2 de pecunia, quam magnam secum portabat xxiii, 9 (Sic quoque Livius iii, 81. Gr. ἔξιλεν ή φέμη, Matth. ix, 26. Locren. Suet. Ner. 58. 'exierat opinio'), in turbam exit, se

relictum xiv, 6 (in quo subjectum est 'se relictum esse,' prædicatum 'exit in turbam.' Similiter ut ap. Suet. Galb. 20. 'exierat in vulgus respondisse eum.' aliter Gell. xii, 12 'ea res in vulgus exxit.' Cicero pro Rosc. conjungit 'exire et in vulgus emanare.') nil gloriosum exxit ex ore ejus xx, 4 (Cicero in Vatinium cap. 2. 'Non putos esse, verbum ex ore exire cujusquam, quod non jucundum et honorificum ad aures tuas accidat.' Idem in Orat. 'ut verbum ex ore nullum nisi aut elegans aut grave exeat')

Exitus: hunc exitum plerique habuerunt (de fine vite) xix, 4 (Plene :) talem vitæ exitum habuit xviii, 13 exitus in omnibus partibus sedicū habere (i. e. janus) xxiii, 12

Existit vis (eleganter, pro, cooritur) vii, 3
Existimare: hoc quale sit, facilius existimabit is, qui &c. (i. e. animadverteret) xxv, 20 ut facile existimari possit, prudentiam esse quodammodo divinationem (i. e. colligi, judicari) xxv, 16 (Cæsar de B. G. 'existimari non poterat, an' &c. Sic sepe Terent. et alii). hoc non minoris existimamus, quam &c. (i. e. existimus) xxiv, 1 Sic: magni ejus opera existimata est in prælio (i. e. existimata), ibid. existimare de aliquo male (sermones not. sequiores) x, 7 (ut ap. Senec. Epist. 81. et de ira iii, 22. auctorem dialogi de causis corrupt. eloqu. cap. i, 3. et Macrob. 2. Saturn. 4. Ita: bene de aliquo existimare, ap. Cic. ad fam. xvi, 4. Sic Suetonius: opinari de aliquo male, in Aug. cap. 51. Vide ibi Casaub. et Calig. 27)

Existimatio (pro judicio, estimatione): existimationis male veniam gratiamque postulavit, Fr. 3 (Sic, Tacitus Hist. iv, 7, 8. 'existimatio Senatus.' add. Gronov. ad Liv. iv, 41. Eodem sensu Cicero: 'artificii alieni existimator,' de Orat.) Existimatio (pro bona fama): existimationis nullum detrimentum fecit xxiv, 2 suam existimationem in ea re agi putabat; qua nihil habebat carius xxv, 15 bonam existimationem opulentissimo regno præposuit xvii, 4

Exordiri: ut explicem, quæ exorsus sum (quæ suscepit scribenda Græc. ἐπιχειρεῖν). Præf. Ita: de quo exorsi sumus scribere xvi, 1 (confer:) sed satis de hoc; reliquos ordiamur vii, 11

Expectare: huic suasit, expectaret, quoad

Alexandri filius regnum adipisceretur xviii, 6 putabant expectandum, dum se ipsa res aperiret (de omitteendis suspicionibus) iv, 3 illud tempus expectandum decreverunt, quo exisset vii, 4

Expectatio magna fuit ejus visendi vii, 6
Expedire rem (de ancipiū negotio) xviii, 9 (Cicero de Off. 2. conjungit 'rem expedire' et 'consilium ex tempore capere.' Lamb.) expedire se (de eo, qui multitudine circumventus est) xviii, 5 de clauso locorum angustis xxiii, 5 e vinculis iv, 3 expedire aliquem (proscriptorum numero eximere) xxv, 12 (Expedire, neutr.:) non idem ipsi et mihi expedit (de diversa, ut hodie loquuntur, ratione status) i, 3

Expeditus: impediti non poterat, quo minus ad dimicandum manum haberet expeditam xiv, 6 (de militibus cape, et intellige facultatem dimicandi non impeditam loco aut preciassam. Sic apud Tacitum H. ii, 8, 3.) expeditiores milites (minus impediti ad dimicand. pondere arm. &c.) xi, 1

Expellere ex arce (de vi bell.) xv, 10 ex civitate (de exilio) vii, 6 **Alii**: ejicere e civitate ii, 8 ejicere ex republ. vii, 4 pellere patria (suband. præposit.) iii, 1. xv, 6 Sic: expelli Athenis iii, 8 (Livius ii, 6 'qui nos extores expulit patria'). expelli (sine casu et præposit. codem sensu) iii, 1 expelli in exilium xix, 2 (nisi 'in exilium' glosseme est). expelli potestate (imperio privari) i, 8

Expulsor tyranū x, 10 (inter elogia mortui: quales predicationes est videre apud Tac. A. ii, 78. Sueton. Oth. 12. Herod. in Commod. iii, 11, et passim apud alios)

Expensum sumtui ferre (in rationes eorum referre, quæ erogamus et expendimus) xxv, 13 (v. Bucha Thes. in Acceptum et Expensas, et Loccen. Ind.)

Experiī inimicum (sentire, pati hostilia ab) ii, 9 omnia. primum &c. xiv, 2 (est sententia et phrasis Tertiat. in Eunuch. act. 4. sc. 7. 'omnia prius experiri verbis, quam armis, sapientem decet'). experiri Romanos (cum illa de imperio certare) xxii, 4 (Lamb. quali locutione Poëta dixit Ecl. 3. vs. 28 'Vis ergo inter nos, quid possit utesque, viciissim Experiāmur?' et En. 7. vs. 484 'tandem Turram experiatur in armis'). experiri legibus xx, 5 (cat, lege cum aliquo agere, ut Noster ibidem

loquitur; quod Buchnerus Thes. sic exponit: 'actionem alicui intendere secundum legum præscripta.' v. inf. Lex). natura experta videtur in hoc quid efficere possit vii, 1 (magni ingenii periphrasis)

Expers consilii (non conscientis) xvii, 6 literarum Græcarum (ignarus hist. et rer. Grac.), Praef. periculi (immunis) xxv, 2 suavitatis poeticae (carendi not.) xxv, 18

Expetere preces ab aliquo: v. Preces Explicare alicujus res (sc. gestas, i. e. prolixo narrare et accurate) xvi, 1 (opp. summas tantummodo attingere, ibid.) exponere rationem gestorum alicujus xiv, 1 ut ea explicem, que exorsus sum, Praef. quorum vitas separatim complures ante nos explicarunt xv, 4 imperatores Romanorum explicare xxiii, 18 explicari non potuit multitudine (in acie scil. propter loc. angust.) ii, 4

Explorare (in rem præsentem venire) ii, 7 de voluntate alicujus xxiii, 2 exploratores locorum ante colloquium mittere (moris erat) xiv, 11

Exponere: de hoc alibi plura sunt exposita (de scriptione hist.) x, 3 Sic: exponere de virtutibus alicujus xvi, 1 (pro quo in Prefat. dixerat: exponere alicujus virtutes). exponere de vita excellentium Imperatorum, Praef. viros claros versibus xxv, 18 antiquitatem totam in aliquo volumine xxv, 18 aliquem e nave ii, 8 (verbum nauticum: v. Gifan. obs. p. 90. Cæsar de B. C. i, 81 'in terram exponere' plene dixit add. Buchn. Thes.)

Exposcere aliquem (petere ut tradatur, dedatur) xxiii, 7 Sic: exposcitur publice Themistocles (ad supplicium, πρὸς τύμφας, ut in ea re loqu. Diod.) ii, 8 (Cæsar B. Civ. iii, 110. et Hirtio viii, 88. est 'deposcere')

Exprimere imaginem vita (de θυρηδόνῃ) xv, 1 (Sic fere Cic. pro Rose. 'ut expressam imaginem vita nostræ quotidiana viderimus' Lamb. Et pro Arch. 'quam multas nobis imagines non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum, fortissimorum virorum expressas, scriptores, et Graci et Latinis, reliquerunt.' Vorst.) coronam amor civium non vis expresserat (i. e. amor civium causa coronar erat) viii, 4

Exprobare alicui de uxore &c. xv, 5 (sub. famam)

Expugnare urbem i, 4 expugnare vi i, 7. xxiii, 8

Exsculpere iv, 1 (Non dubitaverim verum esse, quanquam Lambinus et Magius malunt 'exscalpere.' vid. not. ap. l'hucyd. 1. ἐκκολάπτειν. Dicitur autem 'versus exsculpere,' qui literas extantes abradit, atque ita superficiem lapidis aut ligni rursus planam reddit. Contra 'sculpere versus' dicendus is erit, qui literas in superficie lapidis aut ligni extantes facit. Ceterum 'sculpere' et 'exsculpere versus' dicitur, quia ipsa literæ vel sculpuntur vel exsculpuntur, quomodo 'versus scribere' dicitur is, qui ipsas literas scribit. Sed 'sculpere versus' etiam is dici possit, qui in lapide, ligno, vel tere literas depresso et refugientes faciat. Si ergo Lacedæmoniorum quoque tales fuerint, 'exculpsisse' illi dicendi erunt, quod lapidi aut ligno eam adhuc partem demerent, in qua literæ fuerint excavatae, atque ita superficiem rursus planam redderent. Vorst.)

Explendescere clariss. &c. (vox valida et efficax, ad radios ingenii et præcellentiam se erumpentem) xxv, 1 (Boecl. similius Suet. Tito c. 8)

Extare volebat memoriam ejus rei (durate, conservari, manere, non interire) xx, 2 (Sic Cicero pro Rosc. 'extant expressæ vestigia aceleris.' et de Orat. 1 'extant libri, scripta, monumenta, picture')

Externum malum (de bell. ext.) xxii, 2 Extimescere potentiam alicujus i, 8

Extinguere liberos (e medio tollere, &c.) xxv, 9 (Sic Ter. Hec. v, 1, 23. et passim Justinus, Tacitus, &c.) extinguere aliquos (scil. expugnando, perdere) xvii, 5 contumeliam industria (veluti redimere, aut memoriam contumel. delere) ii, 1

Extrahere copias ex hybernaculis (scil. ad faciendum iter) xvii, 3 (Aliter et venustiore signif.) extrahere se ac suos omnes incolumes (scil. e castello, subducere) xviii, 5 (plene Terentius, Phorm. i, 4, 8 'nescio quomodo me ex malis extraham')

Extrema ætas (i. e. extrema pars statis, de senectute) xxiv, 2. xxv, 10 extrema ætas imperatorum Atheniensium (de ultimis imperatoribus) xiii, 4 Sic: extremo tempore (sc. morbi) xxv, 21 extremo tempore (scil. vite sue, tandem) xiv, 10. xv, 9 extremis tempo-

ribus (sc. vite sua) **xix**, 2 sed extrem.
temp. (subaud. Punici belli) **xxii**, 1
extremo bello (de fine belli) **ix**, 1 sed
extremo, cum prope jam ad desperatio-
nem pervenissent **xxii**, 2 (Ubi extremo
ut adverbium ponitur, et subaud. in
tempore vel periculo. Cicero dixit
'ad extremum de Orat. 2: 'Quinque
faciunt quasi membra eloquentiam :
invenire quid dicas, inventa disponere,
deinde ornare verbis, post mandare
menoriæ, tum ad extremum agere et
pronunciare')

Exstructa satis altitudo muri (educta, ex-
aggerata) **ii**, 6

Exul: exul tum his terris **xv**, 20 (Sic
qu. edd. sed nos edidimus : ex ultimis
terris) exules occupant Thebas **xv**,
10 exilio **x**. annorum multari (poena
ostracismi legibus definita) **iii**, 1. **v**,
3 (v. Ostrac.) exilio affici **viii**, 3

Exultare (de equis, verberibus ad sub-
sultandum coactis) **xviii**, 5 (oppon.
remittere calces, ibid.)

F.

Fabius Q. Maximus dictator Rom. (in
agro Falerno Hannibali se objicit)
xxiii, 5 callidissimus imperator, ibid.
Q. Fab. Max. Cos. xxiv, 1

Fabiani milites (*σωματοχικῶς* de præ-
stantibus milibus) **xi**, 2 (Loccen-
putat vel ad 300. Fabios, vel ad mili-
tes Q. Fabii Maximi respici. Alias
Fabiani tribus nomen ap. Suet. Aug.
40)

Facere quod alteri inutile est **ii**, 7 facere
audet, quod cogitavit (rem delibera-
tam efficere &c.) **xiv**, 7 facere nihil
reliqui, quod ad sanandum se perti-
neat (i. e. experiri omnia) **xxv**, 21
facere versuram publice **xv**, 2 (v.
Versura), facere summan (sc. pecunia)
xv, 3 facere mysteria (celebrare) **vii**,
3 (v. Mysteria). opus (de munitione)
ii, 6 postulata (annuere &c.) **vii**, 8
imperata (quæ Dux mandat) **xviii**, 9
naufragium (de clade navall) **ii**, 7
castra (ponere) **i**, 5 ignes **xviii**, 9
potestatem sui (de commitendo pug-
na, manum cum hoste conserere)
xviii, 3 (de presentia, sistere se) **xxiii**,
9 prælium **ii**, 9. **xii**, 1 prælium
navale **xxiii**, 10 pugnam **ix**, 5 (Tacit.
Ann. iii, 21, 5 'prosperam adversus
Numidas pugnam facit'). verba (orat.
habere) **vii**, 6 bona (de beneficiis

præstitis, facere quod alteri utile est)
ii, 9 (quod apud Plautum Casin. ii,
8, 82. de venerea voluptate invenitur).
pacem (a bello desistere) **x**, 5 detri-
mentum existimationis (pati, subire)
xxiv, 2 (Sic Cicero lib. 7. Ep. ult.
'damnum facere' pro 'pati' dixit, et
alibi). iter **ii**, 5 (Sic Curtius iv, 10, 18
'iter facienti spado unus ex captiuis
nunciat' &c.). Facere cedem alijus
(perpetrare) **viii**, 3 finem belli **xxii**,
1 finem libri **xxiii**, 19 finem vitæ (de
accersita morte) **xx**, 1 magnam mul-
titudinem serpentum (colligere) **xxiii**,
10 (Sic in Ms. Boecl. et alias Noster :
cum amplius centum millia facta essent
armatorum **xxii**, 2. Sic Sallust. 'ex-
ercitum facere' ap. Senec. Epist. 114.
sed nos edidimus, confidere). Facere
bellum aliqui (movere adversus) **x**, 4.
xvii, 2 (v. Bellum). insidias aliqui (stru-
ere) **vii**, 9 Facere aliquem hæredem
(instituere, scribere) **xv**, 5 aliquem
missum (dimittere captiv.) **xviii**, 11
aliquem reum (accusare) **vii**, 4 ali-
quem certiorem **xiv**, 11 aliquem ci-
vem (asciscere) **xxv**, 3 aliquem im-
peratorem (creare) **xxii**, 2 multa me-
liora (emendare) **xi**, 1 (Horsum per-
tinent et illa, in quibus 'facere' aesti-
mandi significationem habet, et alter
accusativus eleganter omittitur). Facere
aliquem pluris **xi**, 3 facere aliquem
tanti, ut **xxii**, 4 (sc. pretii hominem.
v. Voss. de construct. c. 29). Sic : facere
aliquid lucri (sc. rem, de gloria capta,
qua alteri debefatur) **viii**, 1 (vid.
Lucrum). Facere male et injuste **ii**, 7
crudeliter avareque multa (de solitis
magistratum vitiis, avaritia et super-
bia) **vi**, 4 negligenter et malitiose **vii**,
7 pulchre aliquid posse (de opera
prompte obeunda) **xxv**, 13 parum ali-
quid alicui **xxiii**, 11 non fecit id
frustra (conatus eventuum habuit) **xxiii**,
2 Facere ab aliquo prædas **xii**, 2 (an-
notat hic Gebhardus vix inveniri alibi
hanc phrasin, nisi ap. Cicer. in Verr.
Vorstius tamen recte affer verba Ca-
esaris lib. 4. B. G. 'quanta prædie
facienda facultas daretur'). adversus
aliquem (de hostilitate, interdum enim
'facere', pro 'pugnare' sumitur. v.
Buchn. Thes.) **xviii**, 8 (oppon. stare cum
aliquo, adjuvare aliquem, ibid.) apud
aliquem verba (oration. habere) **ii**, 10
cum aliquo amicitiam **vii**, 4. **xiv**, 10
cum aliquo societatem **ii**, 8. **ix**, 2 (ubi
mox : coire societatem cum aliquo,

xv, 6. ubi mox : amicltiam alicujus sequi, xviii, 2) animadvertisit Deorum numen facere secum xvii, 2 (i. e. studere sibi, ut ibid. loquitur), de re aliqua mentionem vii, 5 de aliquo mentionem (de tota vita alienij exposita) xv, 4. xxii, 3 de aliquo librum (componere) xxiv, 3 miserunt Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis (quid inceparent, consilii caperent) ii, 2 ex urbe eruptionem viii, 4 (Sic Flor. iii, 20, 14. Tacit. Ann. ii, 7, 1. et alii). ex metallis pecunias (reditus fodin. metall. intellig.) v, 1 (Sic quoque Cicero 1. divin. et Verrin. 4. ac Sallustius). in aliquem impetum (adoriri) xiv, 9 in flumine pontem i, 3 in studiis progressum (proficere) xxiv, 3 inter hunc et illos pacem (de reconciliatione) viii, 8 pro aliquo verba (de ἀνολογίᾳ judiciali) i, 7 sub terra locum iv, 4. Faciebat, ut ei ipsi numerarent pecuniam (curabat numerari) xv, 3 faciam, ut scias xxiiii, 10 non imprudenter feceris, si quid &c. xxiiii, 2 (Sunt inter istos verbi hujus usus, qui suspecti esse possunt; sed vide Cl. Vorstium de Latinit. fals. susp. c. 9 p. 95. seqq. Ceterum 'facere' interdum in macrologia usurpatum, ut:) certum hominem ad eum mittas face (i. e. mitte) iv, 2 ('face' autem est pro 'fac.' ut ap. Plautum). neque hoc solum in Græcia fecit, ut templo Deorum sancta haberet (id est, habuit) xvii, 4 (sic passim Comici, præsertim Plautus; et Cicero, Suetonius, Vitruvius, Ovidius, Plinius junior, alii. v. Buchn. de commut. rat. dic. i, 21, 3. pag. 330)

Fio : fit cædes civium (cæduntur) xv, 10 sumtus in classem (impeditur) i, 7 fiunt sumtus x, 7 fiunt insidiae ab x, 8 fieri pluris xiv, 5 (æstimari). quid his fieri vellet (de his) xvii, 4 quo fiebat, ut x, 2 (Integre:) ex quo fiebat, ut vii, 7 quo factum est, ut ii, 3 (Integre:) ex quo factum est vii, 7 quibus rebus fiebat, ut i, 2 ut ibi de eo legibus fieret judicium xix, 3 factus ad rem gerendam alacrior iv, 2 factus domi (i. e. educatus, institutus ducta artificum) xxv, 13 factus est ephesus xv, 2 facta ei potestas manendi xxv, 11 facta duabus virgulis oleaginis corona viii, 4 facta cohortatione militum (i. e. ad milites) xxiiii, 11 factum est æquitate ejus, ut (effectum, impletatum, res

eo deducta) iii, 2 factum est adversariorum immodestia vi, 1 eo facto (per id, hac ratione) xvii, 5 quo factum (qua causa, qua ex re) vi, 1. xiv, 5. xvi, 1. xxiiii, 3. xxv, 5 (Sic Vellei: ii, 76, 3). in quo facto quid opus xviii, 9 facta sunt amplius centum millia armatorum (collecta) xxii, 2

Factum illustre iii, 2 magnificentissimum viii, 1 præclarissimum xx, 1

Factio (de studiis et partib. ut vocat Tacitus) x, 6 factio adversaria (pro viris advers. fact. ἀντιτασσόμενος) xvi, 1. xix, 3 (Polyb. ἀντιπαραγωγὴ 2). factio adversariorum xvi, 2 factionis principes xvi, 2 factionis principes xvi, 1 sine factione amicis officia præstanta existimabat xxv, 8 (i. e. sine pactione et conspiratione occulta: hæc enim factio est. Nam amicitia actiones liberas habet. Erat autem duplex respectus in Bruto, quatenus amicus Attico erat (talem enim fuisse cum ex hoc, tum ex cap. 14. liquet) et quatenus adversarum Antonio partium dux erat. Ceterum hoc sibi dudum gravissimis rationibus proposuerat Atticus, civium bellis partibus que se non miscere. Ut itaque id servaret a tueretur, nec interim tamen amicis deesset, operam sibi dandam existimavit. Noluit itaque assentiri Flavio in privatum aerarium Bruto constituendum, neque deseruit tamen Brutum, cum afflictus necessitate ope amici indigeret. Pari ratione Antonii sociis uxoriisque affuit pari laboribus fortuna, eorum adversos casus levans, non ejus parti firmans arma. Ita ergo et suum propositum tenuit, et utrius officium præstitit, quod amicus amico debebat. Buchn. in comment.) factiones duæ Athenis x, 3

Factionis vi, 1 factiosus et potens xvii, 1 Facete loqui, Fr. 5

Facies terribilis xiv, 3 facies (contemtibilis) xvii, 8 facies (pro forma et modo totius corporis) xvii, 8 (quomodo veteres propriæ hanc voc. usurparint, docet Gell. xiii, 28. adde Philipp. Carol. animadv. in eund. loc.)

Facile intellectu x, 9 Sic: facili carere aliqua re xix, 1 adeo facile perperus est paupertatem, ut &c. (æquo animo tulit) xv, 8 quo facilius sub divo interiret iv, 5 facilius se Afros corrupturum existimans vi, 3 ibi facillime suam fortunam oculi posse vii, 9

- Facilitas gravitati (mista) xxv, 15** (v.
Comitas)
Facinus praeclarissimum (factum) xx, 1
 (Sic : ' pulcherrimum' Ter. Ph. v, 6,
 31. et Sall. Cat. 20. ' rarum' Tacit. A.
 iii, 21. I. v. eund. xv, 49, 4)
Facultas ita vivendi non datur (copia,
 potestas, occasio) xxv, 2 facultates
 ingenii (dotes, δύναμεις) xv, 1 facul-
 tates amicorum (opes) xv, 3 Sic : fa-
 cultates patriæ xxiii, 6
Falernum ager xxiii, 5 (in mediterraneis
 Campaniæ : v. Cluver. Ital. antiqu. iv,
 5)
Fallere : eum ea re conari fallere ii, 7
 cives tuos fallis verbo (falsi tituli spe-
 cie) xv, 5 fefellit eum hæc res (contra
 opinionem cecidit) x, 5 non fefellit
 eum (ut prædictit, accidit) vii, 8 fe-
 fellit eum opinio xvii, 3 fefellerunt
 eum multum Jovis antistites (spem
 ejus destinerunt) vi, 3 falli (opinione
 sc.) xv, 5
Falso : sperans ibi facillime suam fortu-
 nam oculi posse. falso vii, 9 (Inter
 suaviores elegantias merito reponenda
 et hec formula. Boecl. Nam falso tan-
 tumdem hic valet, quantum valent
 hæc : at falso ita speravit. Vorst.)
Falsum : neque id falsum (scil. quod
 dixerat Eumenes) xviii, 11
Fama est ii, 10 exit xvii, 2 exiit de
 xxiii, 9 facti pervenit ad xiv, 3 per-
 fertur in Graciā ii, 2 perfertur in
 Siciliā x, 2 fama magna est integrat-
 tis ejus vitæ xix, 1 fama rei per-
 territi ii, 4 (Hæc ad nuntios et rumo-
 res pertinent; illa ad significatum
 laudis et gloriæ :) fama majorum x, 1
 fama felicitate magis quam virtute
 parta vi, 1 fame servire ii, 1 (v.
 Servire). famam sui relinquere vi, 1
 de fama dimicare (sc. in judic.) xiii,
 4
Fames : fame plures quam ferro interiere
 xxii, 2 fame fatigatus triduum xviii,
 12
Familia optima, eademque vir mediocris
 xxv, 18 familiarum origines Attico
 memoratae (Genealogica ejus) xxv,
 18
Familiaris (qui cum aliquo est) vii, 10
 familiaris (Alex. M. amici) xviii, 2
 familiarior xxv, 16 familiaris Cic. ut
 qui maxime (de amico summo), Fr. 4
Familiarissime aliquo uti (de summa
 amicitia) xvii, 1
Familiaritas hujus (cum hoc) xxv, 10
 familiaritatē alicuius consequi xxv,
 19 ad familiaritatē intimam alicuius
 pervenire xviii, 1 Sic : familiaritate
 alic. intima uti xxv, 9 &c. conjunc-
 tum alicui esse xxv, 12
Fanum xvii, 4 Neptuni iv, 4
Fastigium (oppōn. periculū) xxv, 10
 fastigio pari stare in utraque fortuna
 (par cultus ac vitæ modus intellig.)
 xxv, 14
Fatigare lectores (similitudine, narratio
 et multitudine exempli.) vi, 2 fatigari
 fame xviii, 12 (Sic Cic. 3. Off. ' vin-
 culis et carcere, et igne fatigare.' Ta-
 cit. H. v, 3, 3 ' fatigabat inopia a-
 qua')
Favere partibus Cinnanis (de studio par-
 tium) xxv, 2
Fautor optimatum vii, 5 naturam fau-
 tricem habere in tribuendis animi vir-
 tutibus (de natura propitia) xvii, 8
 (oppōn. mox : naturam maleficam man-
 nisci. Similiter locuti Ter. et Cic. v.
 Buchn. Thes.)
Febris (seu, ut alibi, febres) xxv, 21
Felicitas quid sit, Fr. 5
Felicitas Timoleontis xx, 2
Fere (scilicet), Praef.
Feretrius xxv, 20 (cognomen Jovis, de
 quo inter alios Freinash. ad Flor. i, 1,
 10. b.)
Ferocia : tanta fuit ferocia, ut &c. (de
 animosa elatione) xxii, 1 (mox, perti-
 nacia)
Ferociorem reddidit civitatem (propen-
 siorem ad bellum, bellicosiorē, for-
 tiorem) ii, 2 (Ita Tacitus H. ii, 24, 3
 ' ferociissimos auxiliarum' pro fortis-
 simis dixit, et Livius iii, 47 ' feroci-
 ter facta.' v. Nonium in Ferox), feroci-
 issimus elephantus xviii, 11
Ferocius loqui (elatus, arrogans) xviii, 11
 (Sic Cic. Philipp. 2 ' plane
 respondisti ferociter.' et Plaut. Am-
 phitr. i, 1 ' ferociter legatos incre-
 pant')
Ferre arma adversus (absolute : v. Adver-
 sus) xvii, 4 ferre arma cum aliquo
 contra aliquem xxv, 4 ferre calamita-
 tem moderare xx, 4 (tolerare, susti-
 nere) fortunam sapienter xx, 1 labo-
 rem xviii, 11 injurias xv, 3 aliquid
 æquo animo (sine invidia et æmul.)
 xxv, 1 non tulit hoe æquo animo
 (impatiens tolit, indoluit) x, 6 Ali-
 bi : aliquid indigne ferre xviii, 1
 (inter formulas meliores est hec, cum
 et animum alicuius re quap. commo-
 tum et prævertendi studium notamus)
 vii, 10 nemo potest hunc ferre (de

domine difficulti, aspero, non tolerabili) xxv, 5 tyrranum non ferendum dictabant (i. e. tollendum e medio) x, 7 ferre fructum pietatis (referre, reportare, adipisci) xxv, 5 (Sic Sulpic. Sev. i, 51 'ibique a filii interfector, dignum se exitium tulit.' Et Noster alibi:) si fecerit, nullius rei a se repulsa laturum iv, 2 ferre alicui opem xviii, 6 sumtui expensum (expensos sumtus in commentarium referre) xxv, 13 (v. sup. Expens.) si tulisset ita fortuna (si ita accideret) xviii, 6 tulit hunc astas nostra elegantissimum poëtam xxv, 12 ferre suffragium (de judic.) xviii, 5 de sententia per calculos xv, 8 ferentem ad se conspicit (ad se ferri) xiv, 4 (nempe actuum pro passivo heic ponitur, sicut alibi gestare, movere, vehere, pro gestari, moveri, vehi. v. Voss. de analog. iii, 8. Lectionem autem vulgatam tuetur auctoritas Ms. eti Lambinus malebat 'ad se ruentem', vel, 'se afferentem')

Ferri lectica xxiii, 4 ferri omni cogitatione ad liberand. patriam vii, 9 magno odio in aliquem (de studio animi, contentione, affectu) xxv, 10 ferri præcipua laude (celebrari) xxv, 10 fama xviii, 3 Ita : ferebatur nobilis inter æquales xxv, 1 fertur navis tempestate Naxum ii, 8

Ferrum (pro gladio) xiv, 11 Sic : ferro intericta xxi, 1 ferro hostium interire (i. e. armis) i, 8 ferro aliquem aggredi (de vi armatorum) vii, 10 (mox : manu aliquem superare). ferrum (pro spiculo, quo hastile præfixum est) xv, 9 Festum habere alicujus natalem diem (solennis instituta festivitas intellig.) xx, 5

Ferus : nemo tam ferus fuit, quin &c. (i. e. tam durus, immobilis, implacabilis) vii, 6 fera bestia xiv, 3 (pro quo vulgo 'fera' omissio substantivo, ut 'frigida' pro frigida aqua)

Fictilia vasa xxiii, 10 ('fictiles lagenas' vocat Justin. xxxii, 4, 6)

Fidere (pecunia, spem confiendi aliquid inde sumere) vi, 3 Victoria (fiduciam Victoria habere tanquam certæ) xii, 1 (priore loco præpos. 'in' : posteriori, si proba lectio est, nam Mss. alter legunt, 'de' subintelligitur). fidenti animo xxii, 3 (de eo, qui ex successu animosus est)

Fides vix facta his est, Agesilaum esse unum ex his &c. (vix persuasi sunt,

Delp. et Var. Clas.

Ind. Nep.

ut crederent) xvii, 8 (Sic Soetonus Vesp. cap. 7 'cum vix fides esset, rem ullo modo successoram.' Vide Duk. ad Flor. iii, 16, 6. Refert huc Vir doctissimus illud Jostini xiii, 1, 4 'ut vero mortis ejus fides affuit, omnes barbaræ gentes ut parentem luxerunt; at ego ibi malum rōd fides pro 'argumento' sumere faciente fidem, quomodo ap. Eudem et ix, 2, 15, sumo : ea primum 'fides' inopia Scythicæ fuit). fidei alicujus aliquid credere (committere alicui quid tanquam homini bonus fidei, aut bona fide servandum) xxiii, 9 fidem maximam habere alicui x, 5. xiv, 11 fidem singularem ei in omnibus ejus periculis præbuit xxv, 4 fidem si mihi, quam postulo, dederis (si promiseris, quod cupio) xxiii, 2 fidem de aliqua re dare dextra xiv, 10 fidem de aliqua re accipere, ibid. fidem amittere maluerunt, quam eum non prodere xviii, 10 fide præcipua fuit ea civitas erga Athenienses (constantissime omnium adhæsit illis) vi, 2 (v. Præcipuus). fide male facere, ut &c. xiv, 6 se fore alicujus proprium, fide confirmare (sc. data) vi, 1 fide summa in pactione aliqua manere xvii, 2 (pro quo alibi integre :) in fide manere xviii, 4 homo sine fide (*τοῦ ἀπαγῆσαι οὐδὲ δτιοῦν φροντίζων*) x, 8

Fiducia nimia magna calamitati solet esse xvi, 3 (intellig. securitas ex confidientia). fiduciam habere rei potiundæ (spes certa, et plusquam spes) xvii, 4 fiducia Antiochi Carthaginenses ad bellum inducere (i. e. ostensa ex Antiochi armis et societate fiducia) xxiii, 8

Fidus : pacem non fidam futuram putabat (non servatum iri) xiv, 8 (Ita 'fidus' non tantum de homine, sed et de iis, quæ sunt hominis et ad hominem pertinent, dicitur: qualis epitheti translatio in omnibus linguis est frequens. Vorst. Sic ap. Virgil. 'mala fálx.' v. Demens.)

Figura venusta (de congruo totius corporis habitu) xviii, 11 (oppon. hic magno corpori. Faciunt ad mentem loci illa Taciti Agric. 44, 2 'si habitum ejus posteri noscere velint, decentior quam sublimior fuit' &c. Boecl.)

Filius : C. Marius, filius (pro quo Schotus nulla necessitate legit : C. Marius, Caii F.) xxv, 1 (Solebant enim veteres eam vocem absolute ponere : quem

scribendi modum etiam Sulpicius Severus imitatus est **ii**, 23 ‘Antiocho filio imperfecto.’ neque enim **vñ** ‘Antiochi’ excidit, aut ‘Antiocho puer’ legendum, ut volebat Drusius. Qui **sæque** male eundem Scriptorem **ii**, 24. canon-davit, et ‘pro Demetrii filius’ reposait ‘Demetrius, Demetrii filius.’ Legendum autem esse ‘Demetrius filius’ nullus dubito. Sic quoque vox Patris absolute usurpatur. Suetonius Jul. Cæs. cap. 52. ‘Curio pater quadam eum oratione omnium mulierum virum et omnium virorum mulierem appellat.’ Idem Aug. cap. 71. ‘accesserunt convivæ Vincius et Silvius (Casabonus malebat Silius vel Salvius) pater.’ et alibi. filius Cononis acceptam a patre gloriam multis auxit virtutibus **xiii**, 1 ejus statua veterem patris renovavit memoriam **xiii**, 2 filio regnum a vivo patre non tradendum **xxi**, 3 a filio interficunt parens, ibid.

Filius Aristidis aluntur publice et dotantur **iii**, 3 filiam alicui in matrimonium dare **xx**, 3 alicui collocare **xxv**, 19 alicui despondere, ibid.

Fingere fortunam sibi **xxv**, 11 (pro, quod **xxv**, 19, conciliare sibi fortunam). ‘Fingere se,’ effingere suos mores in rectitudinem officiorum vitæ. Artis enim vocabulo, venuste ad vivendi habitum fatumque translato, res non parva aut rudit elaboratio notatur. (Boed.) Sic : si ipse fingere (*sc.*) vellet **vii**, 2 (i.e. voto et cogitationibus exemplum veluti prosperitatis sua formare. Boeci.) in fingendo corpore naturam maleficam nactus Agesil. **xvii**, 8

Ficta dona, Fr. 5

Finire : ubi vitam finierat **iv**, 5 (Sic vulgo. Nos e melioribus Mss. edidimus : ubi vitam posuerat)

Finis : finem belli facere **xxii**, 1 libri facere **xxiiii**, 18 vita facere (de acerata morte) **xx**, 1 ad eum finem, quoad &c. (tamdiu, donec) **xv**, 2 (mox **xv**, 9 ‘usque eo.’ Sic Cicero action. 1. in Verr. ‘usque ad eum finem, dum judices rejecti easent.’ Et 1. de nat. Deor. ‘usque ad eum finem, dum possint se ipsa defendere.’ Vorst. Adde ejus librum de Latinit. falso susp. cap. **3**. pag. 25. Nizolii Indicem et Parei Lex. Crit.)

Fio : **v.** supra, post **Facio**

Firmæ copiæ (respect. peritis bellandi, indurata bello manus) **xviii**, 3 (Sic : ‘firmus exercitus,’ ap. Vellei. **ii**, 29, 1).

firmæ vires ad laborem ferendum (de eo, qui invictus laboris, operis, &c. *τένεις ἀνέρεως πηρά*) **xviii**, 11 firmissimi amici (constantissimi) **vi**, 2 firmitas corporis (exercitatione parta scil.) **xv**, 8 (ab hac robur et agilitas. v. Mercur. **iv**, 2)

Fistula patris erupit per lumbos **xxv**, 31 (Sic Lambinus curavit edi; Savaro autem ‘fistula puris’ quod Loccenius in Ind. probat, describens puris fistulas ex Hippocr. de fistulis, et Celso de re med. **v**, 18. quod sit sinus altus, angustus, callosus et purulentus, ex abscessibus plerisque conflatus. Probat et Barthius, aliquie. Nos tamen lectionem Medicæ codicis ‘pus erupit,’ genuinam putamus esse, et ‘fistula’ vocem textui ex ora intrusam)

Flaccus L. Valerius **xxiv**, 1. 2

Flagitium : cum flagitio domum redire (cum dedecore ex armis relictis) **xxii**, 1 (Proprie vox militaris est, ut Donatus ad Ter. Eun. **ii**, 3, 90. exponit. v. Buchn. Thes.)

Flagrare cupiditate bellandi **xxii**, 1 (Justinus : ‘bello flagrare’ **xxx**, 3, 10) pugnandi **i**, 5 audiendi alicujus **x**, 2

Flaminius C. Cos. occiditur **xxiiii**, 4

Flaminius L. Quintius consularis **xxiiii**, 12

Flaminius circus, Fr. 11

Flavius C. **xxv**, 8

Flectere iter suum **xviii**, 9 (de alia via tent.)

Floreare (de potentia et excellentia imperii) **xviii**, 1 fama justitiae **xxi**, 1 modestia sua, majorum gloria **i**, 1 rebus quibusdam (*sc.* gestis) **v**, 3 in re militari **xv**, 5 florens (adhuc viens, superest) **xxv**, 11 florens regnum **xxi**, 2 pars florens (oppon. abjecta) **xxv**, 8 Sic : florentes (stantes adhuc suo fastigio, valentes) **xxv**, 11 (oppon. afficti)

Fluctus civiles (ita comparantur civiles turbæ : quibus et prosterni multa, sicut procellis ac tempestate ; et jactari omnia, sicut fluctibus : et implicari, sicut circulo quodam pernicie, videamus) **xxv**, 6 (Boeck add. not.)

Flumen : pontem fecit in Istro flumine **i**, 3 apud flumen Strymona **v**, 2 apud *Ἄεγος* flumen (v. tamen supra *Ἄεγος*) **vi**, 1. vii, 8. ix, 1 apud flumen Nilum **xviii**, 5 (Addit in his Noster per *ἐπεξήγησαν* Proprio Nomini Appellativum Nomen, quod in sequentib. est. am facit) Oppidum Amphipolim con-

stituit v, 2 in oppido Citione est mortuus v, 3 vento aquilone venit Lemnum i, 1 vento borea domo profectus est i, 2 naves triremes totidem ad superiores addunt ii, 2 navem triremem armatis ornat x, 9 (Similiter locuti Caesar, Livius, et Curtius : v. Sanctii Minerv. lib. 4. de Ell. pag. 284, 300, et 321. add. Buchner. de comm. rat. dic. i, 18, 5. pag. 227. seq.)

Fœderata civitas xxiii, 3

Fœnus (de usuris) xxv, 9

Forem (pro, essem) : quam vere de eo foret judicatum &c. vi, 3 ut saepe ad desperationem forent adducti xviii, 12

Foræ adficii xxiii, 12

Foris (adverb. in loco) : ut foris exaudiri strepitus posset x, 9 (adverb. de loco :) foris flagitantes telum (ab iis qui foris adstabant), ibid. (mox : Lyco per fenestras gladium dedit)

Forma corporis amplissima pulcherrimaque xxi, 1 imperatoria (Imperatore digna ; quæ longe lateque ostentat imperatorem, ut de Trajano Plin. Paneg. cap. 4) xi, 3 (Dioni egregia voce σεμνωρέσ τοῦ προσώπου dicitur. Sic Jul. Capitolinus Pertinace c. 12 ‘statura imperatoria.’ v. Savar. heic et ad Sidon. 1. Ep. 2. pag. 8. add. not.) formam alicuius cognoscere (mox explicatur, qualis sit &c.) xviii, 11

Formosissimus aetatis sua Alcibiades vil, 1 (Unde ejus vultus paradigmæ proverbiale formæ speciosissimæ. Vide copiosissimas doctrinæ virum Casp. Barth. advers. 52, 5. Boecler. add. not.)

Fors (pro casu) : ut quemque ex proximo locum fors obtulisset xvi, 2 (Sic Lilius xxxi, 41. ex emend. Gronovii : ‘castra, quo fors tulisset loco, sine ullo discrimine posita.’ Tacitus Ann. xiv, 5, 5 ‘verum Acerriona contis et remis, et quæ fors obtulerat, navalibus telis conficitur’)

Fortis ac strenuus (conjunguntur) xv, 7. xiv. 7 fortis manu iv, 1. xiv, 1 forti animo cedere invidiae alicuius v, 3 fortissimi habentur, qui et potentissimi xviii, 3 fortiter venari vii, 11 (nam veterum venatione ad fortitudinem spectabant præcipue. vid. Xenophon. Boecl. Et Aristoteles Polit. 1. cap. 8. θρευτικὴ dicit esse μέρος τῆς πολεμικῆς. Athenæus vero lib. 16. ait, ‘ad venationem procedere juvenes tanquam ad meditationem bellorum periculorum.’ Vorst.)

Fortuna (1. pro, rerum humanarum domina, uti Cicerò eam pro M. Marcello describit) : fortuna sua mobilitate, quem paulo ante extulerat, demergit x, 6 sevitiam suam in filium exercuit, ibid. tribuit (ei) multa eaque magna bona vii, 2 nihil ei non tribuit (de singuliari felicitate) xxv, 19 obstat consiliis x, 9 nos superstites Attico esse voluit xxv, 19 in prælia concursu plurima (sibi) vindicat viii, 1 fortunæ munus xxv, 3 (oppon. prudentia specimen, ibid.) in quo fortunæ varietas est animadversa xiii, 4 fortunæ tanta varietas iis temporibus fuit, ut modo hi, modo illi &c. xv, 10 quibus in bello parcerat fortuna viii, 1 quamdiu fortuna passa est xxiii, 13 ut si in sua manu esset fortuna xiii, 3 (Sic Lambinus et alii legend. putant, et intellig. de obsequio fortunæ semper faventis, numquam adversantis ; quo eodem sensu Curtius x, 5, 35 Alexandrum dixit ‘solum omnium mortalium fortunam in potestate habuisse.’ Verum nos edidimus : ut in sua navi esset fortuna). si ita tulisset fortuua xviii, 6 (Scilicet tanquam de Dea ita loquuntur gentiles : cum illarum rerum, quæ suas causas et interiores rationes hominibus non produnt, administrationem volunt innuere : sive eventum potius ; nam ignoratio et negleglio virtutis administrantis, ut sic dicam, tot illas ἀντιφάσεις εὐ προσκεμένη, quod Aristoteles diceret, perperit, quas nec hodie satis vitatas, ostensa vera hujus loci philosophia, pudefecit seria Barçalai dissertatione Argent. l. 4. Boecl.) (2. pro, successu) : fortuna secunda res magnas gessit xxii, 4 fortuna secunda adversariorum capti i, 2 idem cum prospera fortuna prope ad annum LXXX. pervenisset xix, 2 (Sic enim Schoppio leg. videtur, non ‘eidem,’ quod in libris tum manu exaratis tum impressis inventur). (3. pro, statu) : fortunam sui cuique mores fingunt xxv, 11 (mox:) conciliant xxv, 19 conversa subito fortuna est xxv, 10 fortuna secunda fundum emit xxv, 9 in secundi quam in adverse fortuna inconsiderior fuit ix, 5 secundum quam adversam fortunam multo sapientius tulit xx, 1 cum adversa fortuna confictatus est xvi, 5 fortuna non simplici confictatus in his rebus est xx, 1 (i. e. fortuna variæ, vel utraque, ut alibi loquitur).

- in utraque fortuna pari stetit fastigio
(pari modo se gesit, cum sestertium
vicies, atque, cum centies haberet) xxv,
14 fortuna non metimur magnos ho-
mines, sed virtute (i. e. nec ob secun-
dam magnos, nec ob adversam viliores
censemus) xviii, 1 pari fortuna per-
culsi xxv, 11 fortunam Græciae com-
miserauit est xvii, 5 alienam opulen-
tum fortunam pauperes iniquo animo
intuentur xii, 8 qua fortuna non erat
contentus vii, 9 non fortunæ, sed
hominibus amicum esse xxv, 9 hujus
si virtutis par data esset fortuna xviii,
1 fortunam nullam se junctam sibi
esse ab eo volebat xxv, 10 fortunam
suam ocululere (statui suo et celebri-
tati latebras querere tum famæ tum
securitatis) vii, 9 fortuna humiliore
princeps civitatis xxv, 19 Reges
casus adversos tribuant hominibus,
secundos fortunas suæ xiv, 5 (non
acceperim simpliciter pro felicitate
cum Lambino; sed pro auspicio ma-
jestatis regie; quo sensu Tacitus dix-
it: 'pleraque auspiciis Principum ac
consiliis, quam telis et manibus geri,
quo pertinet fortuna Imperii, fortuna
pop. Rom. fatum urbis' &c. v. de re
ipsa Gruteri discurs. ad Tac. 1. Boecl.
add. dissert. ejus de ausp. Reg.)
- Fortunæ (plur. pro opibus, facultatibus,
bonis): fortunas suas fidei alicujus
credere xxiii, 9
- Forum: in foro esse cœpit xxiv, 1 (fori
studiis et civilis actus rudimentis ope-
ram dare. Utebant enim Romani
foro tanquam schola omnium pacis
artium, civitatisque disciplinam ibi
discere et tractare moris erat. Ergo
Tacitus Agr. 39, 3 'studia fori et
civilium artium decus' conjungit, 'mi-
litarique gloria' opponit. Boecl.) de
foro decidere xxv, 10 (publico absti-
nere, civilis actus lucem latendi cau-
sa declinare. Boecl. Oppon. apud
Terent. et Senec. 'uti foro.' v. Thes.
Buchn.)
- Forensis opera: v. Opera
- Frangere: Corcyraeos fregit (bello debi-
litavit, vicit et victis superbiam ade-
mit) ii, 2 Sic: Thasios opulentia
fretos sub adventu fregit v, 2 non
fregit eum contumelia (de abjectione
animi) ii, 1 (opp. erexit, ibid.) Sic:
etsi res exiles animi magnitudinem non
frangebant, tamen minuebant xviii, 5
frangi cura rerum quarundam (angi-
vehementer &c. de ægritudine animi)
- x, 7 (Sic: 'casu alicujus,' Suet. Aug.
cap. 65)
- Fratrem tyrannum interficiendum cura-
vit (sc. libertatis publicæ vindicandæ
ergo) xx, 1
- Fraternus sanguis xx, 1
- Fraticidam eum impiumque detestans
compellavit xx, 1
- Fraus: ad fraudem acutus x, 8
- Fregellæ xxiii, 7 (Latii oppidum clarum,
a L. Opimio excisum anno 680. ab U.
C. ut Livius refert. vid. Cluver. Ital.
iii, 8)
- Frequentes delati honores xix, 1 fre-
quentior familiaritas (de crebriore con-
victu usuque &c.) xxv, 19 frequen-
tissimus conventus legationum (de
magnō consensu ac numero) xv, 6
- Frequentia vulgi maxima (de comitat.
fun. scil.) xxv, 22 (Ita in vet. inscript.
'elatus est &c. frequentia maxima,'
apud Kirchm. de funer. ii, 2)
- Fretus non tam suis copiis quam odio
tyranni (confusus) x, 5 freti opu-
lentia (elati) v, 2 Alibi: opibus elati
i, 7 (Sic Tacitus Ann. vi, 31, 2 'su-
perbiā in nos, saevitiam in populares
sumsiti, fretus bellis, quæ secunda
adversum circumjectas nationes exer-
ceruat')
- Frustrati aliquo (conversari cum aliquo) xxv,
20 pace diutina xv, 5
- Fructus rei familiaris (lucrum, commo-
dum, quo res familiaris augeri potest)
xxv, 6 fructus (hortorum et prædiorum
scil.) v, 4 fructum pietatis ferre (præ-
mium &c.) xxv, 5 fructum oculis cap-
pere ex casu alicujus (delectationem :
v. Ocul.) xviii, 11
- Frumento donavit Athenienses Atticus
xxv, 2
- Frustrari seipsum (nocendi signif.) xxiii,
2 (Sic sepe Cæsar, ut B. G. iii, 15.
iv, 14. B. Civ. ii, 32. et xlii, 3, 97
&c. Gebh.)
- Fugam alicujus sublevare (de expulso et
hoste judicato) xxv, 2 fuga periculum
evitare xiv, 2 salutem petere xxiii,
11 ex fuga plerique in templum Mi-
nervæ se conjecterunt xvii, 4
- Fugare (vincere et fugare) xv, 5 fugare
classem xiii, 2 hostem uno prælio xxiii, 4
- Fugere procreationem reip. (abstinere ea
&c.) xxv, 15 haec Dionysium non
fugiebant (satis intelligebat haec) x, 2
- Fulget indeoles virtutis in eo xviii, 1
(eluet, exsplendescit. Suet. Tit. 3
'in pueri statim corporis animique
dotes exsplenderunt')

- Fulvia uxor Antonii xv, 9
 Fundamenta : arcem, domum a fundam-
 entis disjicare (i. e. funditus, &
 θεμέλιον) xx, 3. xxiii, 7 (Sic 'a ra-
 dicibus' apud Phaedrum, 'a stirpibus'
 apud Sallustium)
- Funditores xiv, 8
 Funesta victoria (illustabilis, detestanda)
 xv, 10
 Fungi munus militare xiv, 1 (similia ex-
 exempla cum quarto casu colligit h. l.
 Lambinus et Kirchmaierus. add. Voss.
 de constr. c. 22. et Buchn. de com-
 mut. dic. rat. i, 20, 1. pag. 309).
 fungi munere servorum (de Helotis)
 iv, 3 potius barbarorum quam civita-
 tis more fungar (eleganter, de usurpa-
 tione moris patrii aut peregrini) ix, 3
 functus summis honoribus ii, 7 (qui
 magnis rebus prefuit, multum in im-
 perius magistratibusque versatus est, ut
 hec *τεραπόδεσσι* causa repeatantur
 ex i, 8. iii, 3. Sic plane Suet. Aug.
 2. et Calig. 26)
- Funus militare honestumque xviii, 13
 funus nullius ex suis vidit (de morte
 &c.) xxi, 2 funeris pompam (ultima
 voluntate prohibet Atticus) xxv, 22
 funeris publici honor x, 10 funere
 amplio effere xviii, 4
- Furius L. Cos. xxiii, 7
 Futurorum conjectatio, inter dotes in-
 genii prudentiaeque ii, 1 (v. Comm.
 Boecler. pag. 22. seq.)
- G.
- Galea venatoria (ex hirsutis pellibus con-
 puta) xiv, 3 (Probat enim in conje-
 taneis suis ad Varromem Scaliger, ex
 diversis animalium pellibus galeas
 olim fuisse confectas : add. Veget.
 lib. 11. cap. 17)
- Gardates xiv, 8 (Sic habent plerique
 libri ; sed nos edidimus Cardaces,
 Brisonium et Schottum secuti)
- Gaudere : gavisus magnopere tot homi-
 num salute mittit &c. iv, 2
- Gaza regia custos xiv, 5 (*γαζοφύλακες*,
γαζοφύλακοντες appellantur illi Per-
 sarum prefecti : vid. Briss. de regn.
 Pers. l. 1. thesaurarii, arcarii, ut habeat
 vet. interp. Esther. iii, 9. ubi v. an-
 not. Drusii. add. Freinshem. ad Curt.
 v, 1, 20. Pricæum ad Act. viii, 27
 &c. Curtio l. c. dicitur 'regis pe-
 culiaris custos.' Est autem Gaza Persis
- propria vox de pecunia reg. quod vel
 ex Curt. iii, 18. constat. plura Drusius
 in Observat. et Freinshem. Ind. Curt.)
- Gedius Q. Carus xxv, 10
 Geminus Servilius xxiii, 4
 Genealogie claror. virorum xxv, 15
 Gener regis (pro marito filius regis) ix, 2
 (pro marito sororis) iv, 1 (si Cujacio
 obs. vi, 17. aliquis credimus) gener
 sacerum in vinculis habet xxi, 3
- Gens (pro regione interd. ponitur). Sic :
 in Lucanis absens xxiii, 5 in Sabiniis
 versatus est xxiv, 1 ex Medis ad ad-
 versariorum hybernacula pervenit xviii,
 8 in Persas proficiunt xvi, 4. xvii,
 4 (Sic : in Hirpinia Vellei, ii, 68, 3).
 gens Cataonia (pro regione) xiv, 4
 gentis Græcia duces xxi, 1 gentes
 maximæ, bellicosissimæ xxii, 4 gen-
 tum jus commune (v. Jus) ii, 7
- Genus antiquum (famil.) xiv, 2 honestum
 xv, 2 summum vii, 1. xviii, 1
 generis antiquitas a majorum gloria
 distinguitur (quæ scil. facta potius
 respicit) i, 1 Genus (gens, natio) : ge-
 nus Macedonum xxi, 2 Sic : tres sunt
 præterea ejusdem generis, ibid. ge-
 nere Græcius i, 3 (Sic vocatur, qui
 genus quidem ex Græcis ducit, domo
 tamen et patria Græcius non est.
 Buchn.) cuius generis cum magnus
 numerus easet (eleganter pro sim-
 pli relativi ad præced. colonos)
 i, 1 Sic : cursor ejus generis, qui &c.
 i, 4 generis ejus multitudinem mag-
 nam dispalatam immisit (jumentorum
 scil. in terribil. speciem adornatorum)
 xxiii, 5 genus quoddam hominum,
 quod Helotes vocatur iv, 3 utrumque
 genus hominum (et qui, et qui) xviii,
 11 omni genere copiarum abundare
 (tam equitatu, quam peditatu) xviii,
 5 genus scripturarum (ratio &c.), Præf.
 genera exercitationum xvii, 8
- Generatus ab origine ultima stirpis Ro-
 manæ (oriundus) xxv, 1
- Generosus (de nobili famil. dicitur) ii, 1.
 v, 1 generosa fama majorum (fama ex
 majoribus generosis &c.) x, 1 gene-
 rosa stirps Eumeni defuit xviii, 1 ge-
 nerosi condiscipuli (*γενναῖοι*, animo
 erecto excelsisque præditæ) xxv, 1 ge-
 nerossæ (feminae nobiles) xxv, 12
- Gerere consulatum (administrire) xxiv,
 2 Sic : gerere imperium xv, 7 magi-
 stratus xiii, 3 præturalm xxv, 6 rem-
 publ. vii, 7 Sic : non potest bene geri
 respubl. multorum imperiis x, 6 (ubi

Mas. Schotti 'regi'). gerere honores xxv, 6 res magnas (efficere) xxii, 3 de actu rerum, qui distinguitur a consilio ii, 1 Sic: nulla res major gerebatur sine eo ii, 1 res nulla gesta est publica, de qua prius sit decretum, quam &c. xx, 3 his de rebus si quid geri volueris iv, 2 hæc dum geruntur xiv, 5 quo dum in Asia geruntur (in transitione ad novam narrationem) xxiii, 12 quæ gererentur, fieri præcepto suo ait x, 8 (Sic in MSS. Boecleri). Sic: post rem gestam xxiii, 5 (et absolute:) gesta ejus pleraque xiv, 1 gerere rem multis consciis x, 8 gerere rem male (uti adversa fortuna) i, 3. ii, 5 rem male culpa xi, 1 res male vii, 5. xxii, 1 gerere bellum (de ducis officio) ii, 2 gerere bellum inter se xxi, 3 Sic: gerebatur bellum inter eos et mari et terra xxiii, 10 bellum in aliquem vi, 1 bellum cum aliquo adversus aliquem xii, 3 gerere amicitiam (exercere) xiv, 10 imimitias xxv, 11 gerere morem voluntati alicuius (parendi notione) xiv, 4 Sic: gerere morem alicui x, 3 Sic: gestus est ei mos ii, 7 gerere vestem xiv, 3 galeam vespatoriam in capite, ibid. gerere se sic, ut xxv, 3 gerere se contumacius v, 2 se crudelissime xviii, 6 se elatius iv, 2 se parum splendide xxv, 14

Germana soror (*δυοπάτριος*, consanguineus, eodem patre nata, sed non eadem matre), Præf. et v, 1 (Addit de vocis usu Gifan. Obs. L. L. pag. 101. et qui verba illius pro more descriptis, Paroum in Lex. Crit. ubi imprimit laudatur l. 1. C. Theod. l. 2. t. 19. de inoffic.)

Germania, (provincia Europæ maxima): in Germania potiora vasa ex onychè facta, Fr. 8 in Germaniæ littora Indi quidam exiere, ibid.

Glaudius: gladium per fenestras dedit x, 9 gladii minuti (breviores) xi, 1 gladios obruere xiv, 11 (v. Obruere)

Globus: sic ille consensionis globus humanus unius dissensione disjectus est (de numero conspiratorum, factione, cohorte, turba) xxv, 8 (ubi Buchnerus annotat, 'globum' a Nepote vocari illos, qui Bruto et Cassio privatum serarum constituere paraverant, et conspiraverant quasi, et factionem fecerant. vid. ejus Thea. Sic apud Vellei. 'globus conjurationis' ii, 58, 1)

Gloria: gloria majorum (sc. ob merita) i, 1 rerum gestarum xxi, 2 gloria in-

solenlia xvii, 5 (v. infra. Insolentia. Cognatas voces conjunxit Cæsar l. 1. B. G. c. 14. 'quod sua victoria insolenter gloriaretur.' Vorst.) gloria comes invidia xii, 3 gloriam belli magnam turpi morte maculavit iv, 5 Agamemnonis belli gloriam sibi videbatur consecutus xv, 6 præter gloriam nihil de republ. cepit xv, 3 gloriam paternam tueri xix, 1 gloriam a patre acceptum multis virtutibus augere xiii, 1 gloria inveterata xviii, 8 magna fuit gloria honoris corona viii, 4 (v. Ese abatinentia)

Gloriosum (*ἀλογόσωκόν*) xx, 4 (Sic ap. Plaut. 'gloriosus miles.' Lamb.)

Golonæ s. Colone (locus in agro Troade) iv, 3

Gongylus Eretriensis iv, 2

Gortynii xxiii, 9 (Gortyn aive Gortyna, urbe Cretæ, etiam Strabonis astate clara, Cnoso finitima, nunc exiguis pagus. v. Steph. de urib. et Ubb. Emm. tom. 1. vet. Græc. pag. 138. addit Plin. iv, 12. Ceterum Nummum ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ vide ap. Carol. Patin. Thes. Numism. cap. 2. pag. 21)

Gracchus T. Sempronius insidiis periit xxiii, 6

Graccho C. filia Bruti nuptum data, Fr. 9

Gradus (proprie): paucis ante gradibus, quani qui sequebantur, in adem Minervæ configit iv, 5 Gradus (impropriæ): eodem gradu fuit ap. Alexandrum (sc. honoris et amicitiae) xviii, 1 Sic: gradum quem tenebat, auctus adjutusque a Demosthene ascenderat xix, 2 (Plene Curtius: 'affirmans eundem illis amicitiae gradum patere ap. Regem' v, 10, 10. 'quo propiore gradu amicitiae me contingis, hoc manus est dissimulationis tuæ facinus' vi, 7, 82. Et Livius: 'in eum gradum amicitiae regis acceptus erat' xxxv, 18. Sic Valer. Max. 'his gradibus officiorum jacentem ad regium fastigium erexit' v, 1, 1. Et Noster:) gradus primus capessenda reipubl. fuit bello Corcyreo ii, 2 qui secundum gradum imperii tenebat (de proxima a rege dignitate) ix, 3 (Est et gladiatorium vocabulum Gradus. unde Noster:) gradu a Themistocle Xerxes depulsus est (i. e. victus est) ii, 5 (Elegantissime enim hæc metaphora a pugnantibus ad consilii et propositi statum et captum veluti ex arte et ratione opportunitatem transfertur. ut 'depellit gradu' dicatur, eu-

nes statu ita consturbatur, et si quis in pugna de loco dejicitur. Cic. 1. off. 28. proverbium 'de gradu dejici' (quo etiam 16. ad Att. ep. 16. usus est) ad perturbationes animi tumultuantis et a statu rationis quasi discedentis veniente accommodat. Eadem locutione in oratione Cæcinaiana dicitur, 'de statu demovere.' ubi vide, quæ Petrus Faber eruditus annotavit Boecl. Add. eund. Agonist. i. 11. et Lips. Saturnal. ii. 20)

Græca oratio (sermo Græc.), Fr. 3 Græca lingua loquentes i, 2, 1 Græci genere i, 3 (vid. Genus). Græci libri Hannibalii xxiii, 13 Græcas literas (de lingua Græc.) xxiii, 13 pro rebus et lectione Græcorum, Pref.

Græco loqui xxv, 4 Græce coactus liber xxv, 18

Gracia (pro regione) : omnes Græcie civitates ix, 5 cetera Græcia iv, 2 Græcia (pro incolis Græcie) i, 6 Sic : Græcia armæ ii, 4 (v. Barth. advers. xx, 21). Græciæ liberanda occasio i, 3 totam Græciam liberavit Miltiades (sc. a Persia) i, 6 cunctam Græciam Conon a Lacedæmoniis liberavit ix, 4 universam Græciam in libertatem vindicavit Epaminondas xv, 8 Græciæ principes Thebani xv, 5 &c. Græcia gens (Græca vel Græcorum) xxi, 1 Sic : Græcia civitas vii, 7 (ubi 'civitatis' vocem male ejicit Lambinus. Vellei. i, 4, 3 'magna vis Græciæ juventutis' ita enim legend. ex editione Rhemani. v. tamen Boecl. not. ad h. l.)

Graius (adject. Ἀλπικός) : quas (scil. Alpes) nemo unquam cum exercitu ante Hannibalem, præter Herculem Graius, transierat xxiii, 8 quo facto is hodie saltus Graius appellatur, ibid. (Lipsius cent. 1. ad Belg. ep. 93. 'uterque,' inquit, Hercules et Hannibal, 'per Alpes ivit, sed non signite easdem earum partes.' que mens et in Silii, fortasse et in Amili Pro布. verbis). Graius (substant. Ἀλπη) : Graiorum virtutes, Pref. Graiorum præda locupletari vii, 7

Grammatici (quinam Græcis dicantur), Fr. 6 (quem locum illustrabunt, quæ eruditæ congesse Wower. de polym. cap. 4. et Voss. de art. Gramm. i, 1. et seqq.)

Grandis liber vi, 4 (ita quidam MSS. codd. verum Nos edidimus, gravis)

Gratia (pro grati animi memoria) : gratiam alicui pro meritis referre ii, 8

satus dexit, si ita tulisset fortuna, perire bene meritis referentem gratiam, quam ingratum vivere xviii, 6 in aliqua re maximas alicui gratias agere atque habere xx, 4 (v. Cort. ad Sall. Jug. cap. 110. n. 4). magnam ab aliquo inire gratiam (valde aliquem demereret) vii, 9 (Sic Terentius Eun. iii, 6, 9. ubi vide Donat. item Plautus Cistellar. ii, 3, 84. A plerisque tamen MSS. Ne- pot. illud 'ab eo' abest). Gratia (pro amicitia et benevolentia) : gratia alicuius augere possessiones suas xxv, 12 in gratiam redire cum suis vii, 5 in gratiam redire cum rege xiv, 8 nunquam cum matre in gratiam rediit (i. e. at mox loquitur, nunquam cum matre in similitate fuit: ponitur n. consequens pro anteced.) xxv, 17 Gratia (de eo, qui gratis ap. alios est) : gratia multam valere ap. aliquem ix, 2 est in illo adolescentulo magna gratia xxv, 2 propter gratiam honores non petuit, cum ei paterner xxv, 6 propter suam gratiam nullius conditionis non habere potestatem xxv, 12 Gratia (pro via) : gratiam malæ existimationis, si quid esset erratum, postulavit (i. e. veniam erratorum, ne quis sinistre ea interpretaretur), Fr. 3 Gratia (causa, ergo) : hujus accusandi gratia ix, 3

Gratus (beneficii memor) : que ipse tribuerat beneficia, tamdia meminerat, quoad ille gratus erat, qui acceptor xxv, 11 munus gratum acceptumque xxiii, 7 que omnia ap. Græcos et grata et laude digna ducuntur xv, 1

Gratia (abque premio) xv, 4

Gravis (scil. moribus, σεμψ) xv, 3 gravis liber vi, 4 gravis morbus xxiii, 4 hoc si tibi grave est ix, 8 tres gravissimi historici vii, 11

Gravitas (morum scilicet) cum facilitate xxv, 15 gravitas Lacedæmoniorum iv, 4 (in suspendenda, dum res penitus exploraretur, fide. Boecl.)

Grunium in Phrygia castrum vii, 9

Gubemator (scil. navis) xii, 4. xxv, 10 (propria nauticae rei vox : v. Scheffer de Milit. nav. iv, 6)

Gymnasium Timoleonticum xx, 5

Gynæconitis (est Græcum γυναικονίτης sive γυναικονής, θος. dicitur n. utrumque), Pref. (gynæceo συνέργειον locum in aedibus, i. e. sohie mulieribus ad habitand. datum, facit Grapaldus de part. sed. lib. 2. cap. 5.

Boeci. Add. Vituv. vi, 10. et ibi not.
G. Philandri)

H.

Habere amatores quam plurimos, Praef. bona multa ab natura x, 1 exitum vite talem vel talem xviii, 13 Sic : habuerunt hunc exitum plerique clari viri xix, 4 habere maximam fiduciam potius regni xvii, 4 sumnum imperium xvii, 2 tantum amorem omnium, ut &c. (adeo ab omnibus amari, ut &c.) xx, 3 (Sic fere Cicero 2. de offic. 'maxime necessarium est familiaritatis habere fidias amantium nos amorum et nostra miraatum'). habere nullam invidiam (non invidiosum esse) viii, 4 laudem formae xxi, 1 collegas xv, 7 naturam fautricem, in tribuendis animi virtutibus xvii, 8 obrectatorem xv, 5 ornamentum ab aliquo (acepisse ab aliquo honores, dignitates, opes) xxv, 7 tempus morandi i, 1 quinquagena talenta vesticigalis ex castro vii, 9 (Sic qu. edd.; sed nos edidimus, capere). potestatem cuiusvis conditionis (scil. quaerendae, impletrandae) xxv, 12 potestatem alicujus conveniundi vii, 9 cupiditatem notitiae clarorum viorum (cupidum esse cognoscendi res claror. viror.) xxv, 18 nihil negotii (de re facili et expedita) xviii, 12 (Sic Cicero passim). praecopatem xv, 2 provinciam (de praefecto provinc.) xiv, 1 societatem cum aliquo iv, 3. xii, 2 maximam spem in aliquo vii, 3 spem victorie positam in alicujus pernicie xviii, 11 antiquitatem adeo diligenter cognitam, ut &c. (i. e. cognovisse, scire, tenere) xxv, 18 Philosophorum precepta ita percepta, ut &c. (percepisse) xxv, 17 Sic : quos relictos atque desertos habuisti (i. e. reliquisti atque deseruisti), Fr. 12 (Ita Suetonius Aug. 94 'cum Augustum incognitum alias haberet.' Quam figuram Græci μαρπλογιαν, Latini productionem vocant. vid. Buchner. de commut. rat. dic. i, 21, 1. add. cl. Vorst. de Latinit. falso suspect. cap. 7). tot annos (de estate tot ann.) xxv, 7 satis eloquentia, summa liberalitatem, magnam prudentiam v, 2 festum alicujus diem natalem (celebrare) xx, 5 sancta Deorum tempia (non violanda ducere) xvii, 4 (Sic Cicero pro Arch. 'poëtae semper

apud omnes sancti sunt habitu.' Vorst.) habeo vos testes xxv, 21 habere timorem vii, 3 habere aliquem cum imperio ap. exercit. xxiii, 7 habere exercitum ap. (versari cum exercitu) vii, 5 castra nautica juxta hostes vii, 8 castra alicubi xxiii, 5 contentionem cum aliquo (disceptare &c.) xvii, 1 aliquem secum (convictum notat ac δμιλιαν) xxv, 4. i, 4 receptare xxiii, 12 non plus habuit secum, quam tringinta de suis (de comitatu) viii, 2 habere aliquem ad manum (uti alicuius ministerio) xviii, 1 nihil carius existimatione sua xxv, 16 aliquem carissimum (inter carissim. ponere) xxv, 10. vii, 11 aliqu. collegam in consulatu censuraque xiv, 1 consili principem (utili quo collega et princip. cons.) xxv, 8 aliqu. inimicum (odio haberi ab aliquo) xiv, 5 aliquam in matrimonio, Praef. et i, 1 habere concilium amicorum (convocare amicos) xv, 3 Sic : cum ibi conciliuni populi haberetur xx, 4 judicium nullum habuit xxv, 6 (de Attico, quem Manutius existimat judicem inter litigantes nunq. fuisse. Boecler.) habere orationem xxv, 22 questionem de aliquo (de cognitione judiciali) vii, 4 sermonem de aliqua re (pro quo paulo ante : disputare de aliqua re) xv, 3 habere tempus morandi i, 1 habere alicui fidem ii, 7. x, 5. xiv, 11 alicui honorem praecipuum ix, 1 alicui honorem quemvis ix, 3 alicui honores omnes publice xxv, 3 alicui maximis gratias in aliqua re xx, 4 (quam loquendi rationem male Lambinus negat Latinam esse. vid. Buchn. Thes. v. Gratia), habere iter (faciendum destinasse) xviii, 8 habere sibi aliquid curæ (diligenter curare) xxv, 20 non habuit id satis, sed etiam &c. (non contentus fuit id fecisse) xv, 4 ut Lacedæmonii satis haberent, si salvi &c. xv, 8 (vid. infr. Satis). quemadmodum se haberet (ut valetudo ejus comparata esset) x, 2 ita se habet respubl. xxii, 2 ut haberet, qua fugeret ad salutem (sc. navi) x, 9 habere suspicionem adulterii xv, 5 (heic 'suspicionem habere' idem est ac 'suspectum esse'; Ciceroni vero lib. ad Famil. 8. Epist. 15. est 'suspiciari,' quando inquit : 'Suspicionem nullam habebam te reipubl. causa mare transiitrum'). non dubitabat se habiturum sententiam Deorum (se

adepturam, sc. corruptis sacerdotibus) vi, 3 qui habet (dives, opulentus), Fr. 5 (mox oppon. qui est pauper. sic : δέκατη, et, δέκατη Matth. xiii, 12. xxv, 29. &c.) negabant oportere extra Peloponnesum ullam urbem haberi ii, 6 omnium rerum particeps est habitus (in consilium adhibitus) xviii, 1 haberet in summis ducibus xii, 1 numero sapientum viii, 4 numero sacrilegorum xvii, 4 (signif. reputari, ponit &c.) Sic : habetur nefas, Præf. habitus est imperator ix, 2 quando modus ei rei haberet poterit, Fr. 12 haberet male ab aliquo (vexari, detinens multis affici) xviii, 12 (Sic Cæs. B. Civ. i, 6, 9)

Habitate bene (commoda habitatione uti) xxv, 13

Hadrumetum (Colonia Phoenicum in Byzacio) xxiii, 6

Hæres ex dodrante xxv, 5 (vid. Dodrants) hæreditate relicta ab avunculo domus xxv, 18 hæreditate relictum odium xxiii, 1 hæreditates bonitate consecutus est Atticus xxv, 21

Hædrium xxiv, 1 (i. e. prædium parvulum teste Festo. Varro lib. 1. de R. R. cap. 10 : Antiquus noster ante bellum Punicum pendebat bina jugera, quod a Romulo primum dicebantur viritim : quæ, quod hæredem sequentur, 'hædrium' appellantur. addit. Berold. pro horto olim usurpatum ait, ipsamque hortum pro villa, Apuleius in Floridis, 'hædriolum' usurpat κτημάτων. addit. note. Ernstii. et Auson. Idyll. 4)

Haliartus vi, 8 (urbs Boeotia ampla et locuples, arcto loco inter imminentem montem et lacum Copaidem, nec procul a lacu alio minore et Permessio oppido. Bello Macedonicō contra Persea Regem, cuius partes foverat, prorsus deleta a Romanis, ut tempore Strabonis nihil Haliarti superasset. Ubb. Eaminius tom. 1. vet. Greec. pag. 43)

Hamilcar Carthagin. primum imperator fortunam Carthag. in melius convertit xxii, 1 ejus in pace facienda consilium et pertinacia, ibid. res trepidas rursum restituit, fines imperii propagat, otium reddit tota Africa xxii, 2 Hasdrubali filiam collocat xxii, 3 in Hispania res magnas gerit xxii, 4 in prælio cadit, ibid. odium ejus in Romanos, ibid. Hamilcar et Hannibal

Delph. et Var. Clas.

Ind. Nep.

fortissimi et callidissimi Africanorum xxi, 3 imo omnium barbarorum xiv, 1

Hammon : v. Ammon

Hannibal Carthaginensis major ceteris imperatoribus xxiiii, 1 adv. hostem invictus, suorum invidia debilitatur, ibid. hæreditario in Romanos odio Philippum, mox Antiochum concitatit xxiiii, 2 apud quem in suspicionem adductus purgat se, ibid. novem annos natus in militiā ductus, ibid. juravit inimicitias cum Rom., ibid. imperator fit minor quinque et viginti annis natus xxiiii, 3 Hispaniam triennio subigit, Seguntum expugnat, ibid. Pyrenæum saltum transit, ibid. Alpes, ibid. apud Rhodanum, Padum, Trebiām, Romanos vincit xxiiii, 4 apud Trasimenum rursus, quamvis r̄eger oculus, ibid. ut et in Apulia, ibid. Fabium strategem deludit xxiiii, 5 Minutum, Sempronium Gracchum, Marcellum vincit, ibid. in Italia semper prælio superior, ibid. revocatus domum, cum Scipione de pace frustra agit xxiiii, 6 mox pulsus Hadrumeti contrahit copias, ibid. interim pace cum Romanis facta res in Africa gerit xxiiii, 7 ex quo imperio dom. revocatus præturam laudabiliter gerit, ibid. deinde metu deditioñis profugus ad Antiochum, domi exul judicatur, ibid. denudo Carthaginenses ad bello. conatur inducere xxiiii, 8 configit adv. Rhodios, ibid. Antiocho fugato Cretam profectus xxiiii, 9 astu quodam opes suas servat, ibid. hinc ad Prusiam venit, eumque adversa. Rom. instigat xxiiii, 10 Eumenem mirabilis dolo superat, ibid. repetitur a Romanis et mox in castello suo circumcessus venenum sumat xxiiii, 12 de tempore mortis ambigitur xxiiii, 13 Græcas literas didicit, ibid. quos rerum suarum scriptores nactus sit, ibid. Laudatur xxi, 3. xiv, 1 Marcello interfecto, quomodo se gesserit, Fr. 9 ab eod. victus est, ibid.

Haruspex xx, 1

Hasdrubal male audit ex contubernio Hamilcaris xxii, 3 fit ejus gener, ibid. succedit ei, ibid. mores vetustos pervertit, ibid.

Haste brevis modus duplicatus xi, 1 (v. supr. Duplicare). ad hastam publicam nunquam accessit xxv, 6 (Manutius : Bona civium Romanorum publicata, quæ ad hastam in auctione veniebant,

k

- nunquam emit. Nam si quando bona proscriptorum hostiumve manubiae, aut praedae venales forent, vinctigaliave locarentur, usus obtinuit, ut hasta posita venirent, quæ ‘publica’ dicta est, ut habet Alex. ab Alex. lib. 3. cap. 16. Add. Keuchen. ad h. l.)
- Hastile xv, 9
- Hellespontus (modo fretum inter Sestum et Abydum significat, modo regionem fretu adjacentem, inde a Dardano usque ad Cysicum) : quem pontem in Hellesponto fecerat ii, 5 quæ pars Asiae inter Taurum montem jacet atque Hellespontum xviii, 3 Hellespontum copias traxit xvii, 4 Hellespontus desecravit (ab Atheniensib.) xiii, 3 Hellespontum receperat vii, 5 Pausaniam Hellespontum miserunt iv, 2
- Helotes (d'Orres Ms. Dan. Illoze pro Ilote; servi Lacedemoniorum) iv, 3 (de quib. v. Nic. Crag. de rep. Laced. i, 11. add. Ubb. Eunn. tom. 3. Græc. vet. p. 189. seq. et Mag. ac Lamb. ad h. l. Meurs. Miscell. Lac. ii, 6)
- Helvius C. xxiv, 1 (alii: Elius)
- Hemerodromes (Græc. ἡμερόδρομος) i, 4 (q. d. ‘cursores diarii.’ vid. Suidas et not. Primæ ejus muneris partes, inquit J. Rave in comm. ad h. l., olim in eo sitæ erant, ‘ut sub manum annunciarci cognoscique possit, quid geratur,’ interprete Suetonio. Nobis hodie, de Post. Antiquissimum sane institutum. Persarum initio, quibus Angari et Astanæ dicti; de quib. Herodot. viii, 98. Xenoph. Cyr. Pæd. lib. viii, 3. Deinde Græcorum, ut h. l. Tandem ab Augusto ad Romanos translatum, de quo opera pretium est videre Sueton. ii, 49. et Symmach. Ep. x, 27. E recentiorib. v. Brisson. de regn. Pers. pag. 147. Cassaub. ad Suet. f. d. Lips. centur. Epist. ad Ital. et Hisp. 59. pag. 363)
- Hephæstio magni estimatur ab Alexander xviii, 2
- Heraclides interficitur x, 6
- Hercules, ex Herculia progenie principes xvii, 1 Hercules Graius ante Hannibalem Alpes cum exercitu transiit xxiii, 3
- Hermes Andocidis vii, 3 hermæ, ibid. (Statuæ erant Mercuriales quadratae sine manibus et pedibus, de quibus vide Thucydidem lib. 6. et ejus Scholiasten. Boecl. Addes Suidam et Magium, Lambinum et Keuchenum ad h.
- i. itemque Figvel. de statuis illustr. Rom. cap. 17. Syntagma de Hermis, Hermathenis, Hermerotis et Hermeraclis affectum habuisse Felicem Osi- um, disco ex elogis Jac. Philippi Tomasini; sed nescio an prodierit) Hermodorus Salaminius, Fr. 11
- Heterice xviii, 1 (ita vocabatur haec ala equitum ap. Maced. ab amicitia et veluti sodalitate regia. vid. quæ Lambinus heic congesit. Boecl. Dici Ariano lib. 5. videtur τὸν ἑταῖρον τὸ θύμη, et lib. 6. Τίτος ἡ ἑταῖρος)
- Hic, haec, hoc (pronomen demonstrativo-relativum) falsa his esse delata contendit ii, 7 in his bonis ingenium docile x, 1 complures urbes expugnaverant; in his Byzantium vii, 5 ab hoc tamen viro Scismas descidi xiv, 7 huic ille, fallis, inquit xv, 5 imperium his erat abrogatum xv, 7 hanc legem cum reipublica, causa latam videret, ibid. omnium his temporibus potentissimus Rex xxiii, 2 atque hic tantus vir tantisque bellum districtus xxiii, 13 sunt aliquot eius libri; in his ad Rhodios de Cn. Manlii Vulsonis in Asia rebus gestis, ibid. hujus bella gesta multi memorie prodiderunt, ibid.
- Hicetas vincitur xx, 2
- Hierophantes XVI, 3 (genus sacerdotii Atheniensis. v. Alex. ab Alex. lib. 4, 7. lib. 5, 17. add. Meurs. Eleusin. cap. 18. Elmenhorst. et Herald. ad lib. 5. Arnobii, et Jac. Gothofred. not. ad L. 14. Cod. Theod. de Pagan. sacrif. et templi: qui pleraque veterum loca collegerunt)
- Hilaritas (voluptas animi ex ridiculo &c.) xv, 8
- Hipponicus vii, 2
- Hipparinus x, 1
- Hippo xxii, 2 (Urbs valentissima totius Africæ, quæ Diodoro, Stephano et aliis Hippuacra dicuntur. Ceterum latere in Hippone barbarum nomen a Græcis interpolatum suspicatur Sam. Bochartus Geogr. Sacr. part. poster. lib. 1. cap. 24)
- Hirta tunica (hirsuta, hispida) xiv, 3 (Sic: ‘hirta toga’ apud Sili. Ital. i, 6, 10. et in dialogo de caus. corr. eloq. xxvi, 2)
- Hispania citerior xxiv, 2 (i. e. Tarraco-nensis provincia. Cum enim antiquitus in tres partes divisa esset Hispania, a Romanis postea in duas, Citeriorrem et Ulteriorrem, quæ Beticam et Lusitaniam veterum complectitur, di-

stingui caput. vid. Megal. in Hispan. Joan. Gerundensem Paralip. Hispan. l. 1. et Cluverii introductio. Geograph. lib. 2. cap. 3. qui veteribus annotata collegere). Hispaniae gentes ab Hannibale subacte xxiii. 3

Histieus Milesius i. 3

Historia et vita, opp. xvi, 1 (Illa est, scriptio publico actui rerum aptior ideoque instructior; haec, privatim morib. servit, ideoque simplicior. Plutarchus Alexandri principio: ὅπερ γὰρ ἴστοριας γράφουμεν, ἀλλὰ βίους. Boec. addit. ejus Librum Comment.) historia contexta temporum (opp. sparsis per Epist. narrationibus) xxv, 16 historiam temporum quorundam relinquere ii, 9 historia Catonis xxiv, 3 historicis magis quam vulgo notus xvi, 1 (sic libri vulgati; sed nos edidimus 'historicis'). historia olim non nisi ab honestissimo quoque scribi solita, Fr. 6

Historicus ix, 5. x, 3 historicus qui vitas scribit, que utatur methodo, quoque scriptoris instituto xv, 1 (confer, Pref.) ejus cura in instruendo lectorे servandoque scriptoris modo xvi, 1 in brevitate xiii, 4 in erundo obscura et explanando xiv, 1 in observando memorabilia xv, 10 nihil omittendo, quod ad scopum pertinet xv, 1 ejus canticum in delectu circa diuersum scriptorum vi, 1. vii, 2. ix, 5. ii, 9. 10 (ad eam mentem Livius xxii, 7. 'Fabium,' inquit, 'aequaliter temporibus hujus belli, potissimum auctorem habui,' &c.) historici tres gravissimi, Thucydides, Theopompus, Timaeus vii, 11 historicorum diuersus xxiii, 13 in judicio de personis vii, 11 de historicis liber Nepotis x, 3

Homerus (Poëta sine exemplo maximus) xiv, 2 Homeri versus x, 6 rhapsodie, ibid. (v. Rhape.) quando vixerit, Fr. 1

Homo maximi corporis xiv, 3 homo Romanus, Fr. 3 homo magnus (vir magnus) iv, 1 homines magni xviii, 1 (Sic quoque Livius xxx, 10. et Cicero ad Attic. 2. Ep. 2 'magnus homo es,' ironice ap. Martial. ix, 50. Ponitur haec vox aliquando eleganter pronominis vice, ut xviii, 2. 4)

Honesto loco (scil. ortus) xviii, 1 honestum genus xv, 2 honesta dignitas (de pulchritud. virili) xviii, 11. (ut ap. Ter. 'honestae forma, facies.' v. Thes. Buchneri). non eadem omnibus ho-

nesta (ap. omnes decora, πρέπεια), Praef.

Honor regni (pro ipso regno) xvii, 1 honores razi, tenues, gloriosi, effusi, obsoleti i, 6 frequentes xix, 1 Militia talis honor tributus est (de victoriae premio) i, 6 honor præcipuus habitus ei est (de præcipua dignitate collata, ut ex seqq. apparet) ix, 1 (Sic Tereatius, quanquam per sarcasmum, Eunuch. v, 7, 23 'hic pro illo munere tibi honor est habitus' add. Buchn. Thes. v. Honor), non est grave quemvis honorem habere regi ix, 3 huic omnes honores, quos possunt, publice habent xxv, 8 honores, quomodo petendi, capiendo, gerandi xxv, 8 honoribus operam dare (accedere ad hon. et remp. capessere &c.) xxiv, 1

Honoratus et potens xii, 3

Honorificus: quod multo quam ap. Romanos honorificentias ap. Graios est (quod majorem honorem ap. Graios confert, quam &c.) xviii, 1

Hortari ad pacem amicitiamque xiv, 8 horari milites (allocutione prælio firmare) i, 6 legati hortabantur accipere (ut acciperet) xix, 1 (Similiter et alii hortandi Verbis infinitivus subjicitur. Justinus xxix, 4, 5 'multis promissis impellit ætolos bellum adversus Philippum suscipe.' Vorst.)

Hortatus illius Romam demigravit xxiv, 1

Hortenius Q. princeps eloquentiss. Ciceronis simulacrum xxv, 5

Horti Cimoni v, 4

Hospes ex Arcadia vii, 10 hospites ad eum defendendum convenerunt xiii, 4 hospitem tanti fecit, ut mallet &c. xiii, 8

Hospitium: hospitio alicuius uti v, 3 hospitio alicuius contineri vi, 1 (v. Contineri), hospitium mihi est cum illo (de jure hospiti) ii, 8 quam hospiti, sanctione jura patriæ duxit esse xiii, 4 illud recusavit, quod adversus jus hospitiū esset xxiii, 12 (Antiquitus enim, ut fere inquit Buchnerus Thesaur. v. Hospes, ita solebant hospitiū contrahi, ut ab hospitiū dimidiata acciperentur tessera mutuo: cujusmodi tesseram, si quis afferebat deinceps, (quam ob causam diligentissime asservabantur) agnoscī poterat, et tanquam hospes atque amicus vetus hospitiū excipi. Atque hoc jus ad liberos etiam transibat. Deique hospitalis reverentia

religiose colebatur. Hactenus Buchnerus, qui ex Livio præterea obseruat hujusmodi hospitii non privatos modo, sed Reges, viros Principes et Civitates solitos fuisse conjungere, vel parandæ potentie vel stabiliendæ causa. Ceterum totam hanc rem de more ac jure hospitii ap. veteres, tum de necessitudine ac religione hospitalis copiose illustravit Jo. Guil. Stuckius antiquit. convival. lib. 1. cap. 27. add. Jac. Phil. Tomassini librum de tesseris hospitalitatibus anno 1647. Utini editum)

Hosties xxiii, 2

Hostis (*hostis in sua terra invadendus*) xvii, 2. xxiii, 8 imparatus a paucis vincitur, paratus vix magno exercitu xiv, 4 hostem judicare aliq. ix, 4 hostes non temere credunt, quæ palam pronuntiantur xvii, 3 hostem esse alicui i, 4 naves in hostium veniunt potestatem vii, 5 pares esse hostes neque mari neque terra poseunt vii, 6 Marium hostem judicatum juvit opibus suis xxv, 2 hostis Antonius judicatus Italia cessit xxv, 9 (Enimvero eos, qui contra patriam arma cepissent, vel a rep. defecissent, resque novas moliti essent, moris erat, hostes a Senatu judicari, inquit Brisson. formul. 2. ubi plura vid. Boecl.)

Hujusmodi: id hujusmodi erat, ut &c. (*sequebatur ex eo, fiebat, is erat effectus ejus rei*) x, 7

Humanitas summa i, 8 humanitate capiuntur hominem vii, 9 humanitate civitatis omnes præstant Athene xxv, 3

Humare aliquem (*cremati alicujus cinesores collectos humo operire, sepelire*) xviii, 13

Humilis: nemo tam humilis erat, cui non ad Miltiadem aditus pataret i, 8 humilis vestitus (vilior) xvii, 8 humilia (*infra dignitatem honesti viri posita*), Præf. humiliore fortuna (*inferiore*) xxv, 19

Hyberna ad usum belli sumere xviii, 8

Hybernacula xvii, 3. xviii, 8 (pro hybernis: ut ap. Sallust. Cat. 128. ubi v. not. Dan. Parei; alias 'hybernacula' pro ipsis tentoriis sumuntur, sive pro pelib. sub quibus antiquitus milites hyemabant. Boecl.)

Hyems (pro tempestate) xxv, 10 (vid. Serv. ad illud Virg. En. 1 'Emissaque hyemem sensit Neptunus').

hyemale tempus xiv, 6

Hyemare: hyematum reducere exerci-

tum aliquo xvii, 3 cumque in Medium hyematum coëgit redire xviii, 8 in finitima regione hyematum copias divisit, ibid. (Cæsar B. C. i, 37. dixit: 'legiones circum aliqua loca hyemant di causa disponere')

Hystaspes Darii pater xxi, 1

I.

Jacere (de situ): hæc gens jacet supra Ciliciam xiv, 4 pars Asiae, quæ inter Taurum montem jacet atque Hellespontum xviii, 3 portus jacens inter Cyrenas et Ægyptum xvii, 8 (v. cl. Vorst. de Latinis. falso susp. cap. 13. pag. 161). jacens (de eo, qui in pugna cecidit) xvi, 2

Jactari fluctibus maritimis xxv, 6

Jam tum xiii, 3 jam tum illis temporibus viii, 2 cum illo venisset Thessaphernes, jam Agesilaus magna preda erat potitus xvii, 3 hic cum jam animo meditaretur proficiisci in Persas, nuntius ei domo venit xvii, 4 (sic edidimus ex Ms. Dan.) cum jam haud ita longe abasset, obistere ei conati sunt, ibid.

Janua: puer ab janua prospiciens xxiii, 12 (Pignor. de servis pag. 214. existimat servulū significari, qui clausis janus præcesset, qualem Levius apud Gell. xii, 10 'claustrium' dixit, alii rō 'ab janua' ad verb. prospexit referunt)

Jason tyrannus xiii, 4

Ictus lapide xxi, 2

Id quod xiv, 4. xx, 1. xxi, 2 (eleganter, pro Quod, vel Quod etiam). id Carthaginem delatum est (subaud. factum) xxiii, 3

Idem: satrapes idemque gener regis ix, 2 idem continens, &c. xv, 3 (copulæ vicem præstat eleganter: 'iudeum illi Eumolpidæ sacerd. t. r. s. c.' vii, 6)

Idoneus: idoneo loco castra fecerunt i, 5 idoneus locus ad castra ponenda xiv, 11 idonea causa (speciosa et opportuna) ii, 6 idoneum tempus (opportunitum &c.) xxv, 2

Igitur: Eumenes igitur intelligebat, si copiae &c. xviii, 3 (Sic qu. edd. Sed nos expunximus rō igitur, quod pro 'inquam,' vel, 'ut cōpi dicere,' Lambinus et Boeclerus positum post longiorē ἐξεμβολήν ac suspensionem cōpte narrationis putant)

Ignis in castris, qua consuetudine habi-
tus xviii, 8. 9

Ignorare aliquem (non nosse) iii, 1 (Sic
Terent. Heaut. i, 1, 52 ‘ernas, si id
credis, et me ignoras, Clinia,’ et Suet.
Vitell. 17 ‘sciscitante quinam es-
set: nam ignorabatur.’ Similiter Tac.
Hist. iii, 74, 1. et H. iv, 36, 4. Gif.
obser. p. 112.) ignorare te nolui ista
(docere volui &c.) xxv, 21 ignorantia
bonarum rerum (*ἀβελτερά*) xvii, 8 (v.
Bon.)

Ignoti (active, qui non norunt) xvi, 8
(Sic Cic. ad Fam. 5 ‘ignotis nota faciebant.’ Et in Ver. 5 ‘producere
ad ignotos.’ Lamb.)

Ille (celebritatis, famae, laudis respectu
additum): Pittacus ille viii, 4 Pythame-
nes ille xiv, 2 ille vir xxv, 13 non ille
quidem major (abundat eleganter, non
sine nervo tamen) xviii, 1 ab illo
eodem vita privatus dicitur xxi, 3
(Sic quoque ‘illud’ usurpatum cum
nota celebris aut usitata sententiae,
veri verbi, &c.) proceptum illud
viii, 2 (Ceterum in his exemplis: mo-
ne, ne vii, 8 illud recusat, ne
xxiii, 12 illud unum intelligi vol-
lum xv, 11 illud sine dubio; ne
neminem &c. viii, 1 illud addubitat,
utrum ix, 5: satis elucet *ἔμφασις δευτερά*, in re vel denuncianda mag-
nitudine ac momentis, vel excipienda
distinguendave gravitate, vel flectenda
ad præcipuum docilitatem. Alter et
cum figura dissimilationis ac mitigationis,
in re, cui vocabulum detrectatione
judicii ponere volumus, usurpatum
ibi. Boecl.) secutum est illud, cum
resp. &c. xxv, 8

Illuc: sed illuc redeamus xvii, 4 sed
illuc revertor x, 4 (in digressionibus
finiendis. Vorst.)

Illudere aliquem (callido invento fallere)
xxiii, 10 (v. Voss. de Construct. cap.
43. et Boecl. Chrestom. Ter.)

Illustris adolescens (generis resp.) xxii,
3 illustris res pop. Roman. (*ἀπογνω- μένων τις*) xxv, 18 illustre factum
in re militari iii, 2 illustre est ei max-
ime (insigne ad famam) xxi, 1- illustriores
legationes x, 1 illustrissimum
præmium (celeberrimum) iv, 1 quod
quidem sub ipsam proscriptionem per-
illustre fuit (quod præcipue tum in-
telligi et judicari potuit) xxv, 12

Illustrari (notum clarumque fieri, ad fa-
mæ celebritatem pervenire) ii, 1 (nisi
malis idem esse, ac dignitatib. publicis

et magistratib. ornari: quod suadere
videtur id, quod sequitur ii, 2 ‘Pri-
mus gradus capessendæ reip. &c.’ (Sic:
vet. lapis Ferraria in ædibus Fr. Guic-
ciardini: **ORNAMENTIS DECURIONA-**
TUS ILLUSTRATUS. Similiter accipien-
dum est illud Salviani lib. 4 ‘ut pauci
illustrentur, mundus evertitur, unius
honor orbis excidium est.’ v. Buchn.
Thes.)

Imaginem consuetudinis atque vite ali-
cujus exprimere (mores et vitam ali-
cujus describere) xv, 1 imagines cl.
virorum xxv, 18

Imbui cupiditatibus x, 4

Imitari aliquem aliqua in re velle x, 3
consuetudinem gentis (moribus ejus
vivere) viii, 11

Imitator: moris majorum summus imi-
tator fuit xxv, 18

Immerentes (innoxii, insontes) x, 10

Imminere (moliri oppressionem) xviii, 10

Imminuere animi magnitudinem (minus
quam, frangere) xviii, 5

Immittere jumenta (sc. ad host. castra)
xviii, 5

Immoderata licentia (vulgi scil. liberta-
tem suam intemperanter habentis et in
licentiam vertentis. Boecl.) vii, 4

**Immodestia (de licentia milit. et dedig-
natione parendi. Boecl.) vi, 1. vii, 8**

**Immolare hostias Jovi xxiii, 2 (v. Briss.
Form. 1. ‘non est hic victimarii aut**
popæ, sed sacerdotis aut magistratus,
qui sacra facit.’ Boecl.)

Immortalis: memoris immortali retinere
beneficia percepta (*ἀδέντρως* de dili-
genti, perpetua memoria) xxv, 11
immortalis pugna (dicitur, cuius glo-
ria est immort.) xv, 10 immortales
Dii xx, 5 (*ἐνίδηρος* solenne)

Immutatus: mirabiliter vulgi immutata
est voluntas x, 10 (Sic Lambinus
edidit. Nos e libris melioribus: mu-
tata)

Imparatus: existimabat facilius se in-
prudentem imparatumque parva manu
oppressurum, quam paratum quamvis
magno exercitu xiv, 4 (sic qu. edd.:
sed τὸ ‘imparatumque’ genuinum non
videtur). omnes imparatos impruden-
tesque offendit xvii, 2

Impedimenta viii, 2 (significatione mi-
litari, pro sarcinis, instrumentis, vehi-
culis, ipsisque jumentis, queæ expedi-
tionum necessitatibus et vecturis ser-
viant. Boecl.)

Impedire aliquem multum ix, 2 ne quis
impediretur, quo minus &c. v, 4.

**Impelli auctoritate alicujus (moveri) i,
5 ad perniciem alicujus (concitari
&c.) xiv, 5 ne hujus quidem indicio
impuli sunt, ut iv, 4**

**Impendere (imminere, de mox futuris)
xviii, 10**

**Imperare: quæ civitas ceteris gentibus
imperare consuevit ix, 3 imperare
crudeliter (scil. in magistrat. gerend.)
iv, 3 quantum quisque daret, pro cu-
juisque facultatibus imperabat xv, 3
(ubi lenius quam pro consuetudine vo-
cias 'imperare,' significat 'non nolen-
tibus prescribere.' Boecl.) maritimis
civitatibus naues longas imperabat ix,
4 victor privatis pecunias per epistolas
imperabat, xxv, 7 (de mandatis eas
res jure potestatis exigentibus. Boecl.
Add. Freinsheim. et Loccen. Indd.
Curt.) illo imperante (summam belli
administrante) xiv, 5**

**Imperata facere (i. e. quæ dux man-
dat) xviii, 9 (Tacitus 'imperium du-
cis' vocat. Sic enim H. i, 84, 3 'pa-
rendo potius quam imperia ducum
sciscitando res militares continentur')**

Imperator (dux, στρατηγὸς) i, 1. v, 2
Sic: imperator magnus xxiv, 3 sum-
mus vii, 1 imperator exercitus duxit
(cum ἐπιμελεῖσι sive copia, fuit dux
exercitus) xviii, 13 cum proscriptos
præmiis imperatorum vulgas conqui-
reret xxv, 11 (uni per 'imperatores'
intellig. Octavius, Lepidus, et Antonius,
quia ea tempore in armis erant).
cujus exemplum utinam imperatores
nostrí sequi voluissent xvii, 4 impera-
torum Atheniensium extremi xiii, 4 im-
peratores Romanos explicavit Nepos
xxiii, 18 illa omnia communia impera-
toribus cum militibus et fortuna viii, 1

**Imperatoria forma (v. Forma) xi, 3 (τὸ
βασιλεὺς τοῦ προσέκοντος) vocat Plu-
tarcbus in Arato. Sic Justinus vi, 5,
5. in Iphicrate ait 'Imperatorias artes'
fuisse. Vorst.)**

**Imperium (ἀρχή): imperium majus est
nactus (de prolatis finibus) i, 6 im-
periū singularis perpetuique cupidus (i.
e. monarchiæ) xxi, 2 imperii maritimi
summa a Lacedæmoniorum translata ad
Athenienses iii, 2 hic simul atque
imperiū potitus est, persuasit &c. xvii,
2 imperium quinquaginta annorum
x, 5 nullum imperium tutum est nisi
benevolentia munitum, ibid. imperio
regis non parebat (detrectabat impe-
riū, ut Livius alicubi loquitur) xiv,
4. in qua urbe domicilium orbis ter-**

**tarum esset imperii. xxv, 3 sub im-
perio Lacedæmonior. cuncta fuit Græ-
cia ix, 4 (annotat ad h. l. Keuchenius
sumi 'imperium' pro θεατροπολικό,
verum nescio, an bene. Obstat enim
'Lacedæmoniorum imperii majestas,'
quam infra appellat Noster xvi, 2.
v. Majestas), neque pristinum impe-
rium recuperarunt (sc. in ceteram
Græciā) xvii, 7 cum primum potuit,
imperium depositū xx, 3 quod ceteri
reges imperio potuerunt, hic benevo-
lentia tenuit, ibid. nonnullas insulas
propter acerbitatem imperii defecerant
v, 2 quibus singulis ipsarum urbium
perpetua dederat imperia (de tyran-
nide principibus a Dario concessa) i,
3 qui summam imperii tenebant (cum
perpetuo imperio præerant), ibid. qui
tum summam imperii præerant ii, 4 si
specie imperii bellum videretur ad-
ministrare xviii, 7 neque id magis
imperio quam justitia consecutus est
(non tam potestate juris dictio[nis], quam
aequitate administrationis) i, 2 (Sic
fere i, 8. non vi, sed suorum volun-
tate. Loccenius autem strictam h. l.
potestatem imperandi aut vim intelli-
git, Ravius imperium militare, Geb-
hardus imperii violentiam), fiebat, ut
perpetuo imperium obtineret i, 2 (Sic:
perpetuum Chersonesi obtinuerat domi-
nationem i, 8). qui amici Alexandri
M. post obitum ejus imperia ceperunt
xxi, 3 multorum imperiis bene geri
resp[on]sib[us] non potest i, 6 (Est inter-
pretatio versus Homerici: οὐκ ἀγάθη
τολυκοπαύσι, εἰς κοίφαντα λότω). Im-
perium (magistratus): penes quos
summum imperium erat (de Ephoris
Lacedæmonior.) ii, 7 cum apud eum
summum esset imperium populi xix, 2
(Plutarchus στρατηγὸν καὶ βασιλέα vo-
cat, i. e. pretorem. Lamb.) decem de-
legerat, quibus summum imperium po-
testatēque omnium rerum committie-
ret vi, 1 Imperium (de militari pre-
fectura): quo imperio plerasque insulas
ad officium redire coegerit i, 7 ejus
imperiū memoria iii, 2 imperio pari
eum atque illos esse jussit xiv, 3 illi
summa imperii tradita est, ibid. pari
absentia imperio præficitur vii, 5 horum
imperiū tanta commutatio rerum facta
est, ut, ibid. qui summum imperium
tum inter prefectos habebat regios
(precipuus seu summas dux erat)
xvii, 2 Sic: summi imperii potiri (de
summo belli duce) xviii, 7 cuius sub**

imperio phalanx erat Macedonum, ibid. ob eam rem imperium his abrogabatur (de imperio ducum bellicorum) xv, 7 imperii diligens ix, 1 (Sic in quibusd. ed. : non vero edidimus 'imperator diligens'), quo imperio plerasque insulas ad officium redire coegerit i, 7 multum in imperiis magistratibusque versatus (si genuina est lectio) i, 8 imperium (de prefecto custodum) xviii, 11

Imperitus belli xv, 7

Imperite aliquid facere xx, 3

Impersonalis locatio pro personali : redditum est, pro, redierunt xv, 8

Impertiri debet his doctrinis etas puerilis (impendi) xxv, 1 (*γεράφων* est puerilis discipline). Sic Tacit. A. xiv, 16, 3 'sapientes doctoribus tempus impertiebat' &c. xxi, 6 'aures studiis honestis impertire'

Impetus : eo impetu totum bellum delerit (de repentina oppressione hostium) vii, 8 impetus hostium (incurvus) xii, 1 it. de hostis urgentis vi xi, 2 impetus facere (impressionem) xvii, 3 in aliquem xiv, 9 impetu primo resistentes pellit xiv, 6

Impiger (scil. in negotiis suscipiendis) xiii, 1

Implius (de fratricida) xx, 1

Implacabile odium xiv, 9 (*ἀκαράλλακτος*. Livio 25. et Cie. de Arusp. resp. 'inexpiable bellum')

Implicari in morbum v, 8. xvii 8 (Lilius, Lucretius, aliisque dixerunt : morbo implicari). implicitus magnis rebus (ex difficultate captorum in variis emergendi angustias conjectus) iv, 4 implicatus utraque tyrannide Dionysiorum (necessitudinis sc. et familiarit. ratione) x; 1

Imponere custodem in hortis fructus servandi gratia v, 4 imponere aliqui vadimonium (i. e. necessitatem vades dandi) xx, 5 impositum telum (infossum, et, ut paulo ante loquitur, 'obrutum,' sc. terra) xiv, 11 imponere aliqui (verba dare, facum facere) xviii, 5 (Sic Cicero ad Q. Fr. 2. 'cui egregie imposuit Milo noster.' Lamb. Est a. locutio elliptica, in qua Buchnerus Thes. v. Pono. accusativum 'fraudem' subaudiens. putat; Sanctius 'citetas,' cuius Minervam vide pag. 291. Vossius de Construct. cap. 28. arbitrabatur 'onus,' vel 'ridiculi quippiam' καὶ ἔλλειψις subtractum)

Impotens dominatio (de intemperantia imperii insolentia et abuso potestatis

Boeci.) vi, 1

Imprudens (inscius) vi, 4. xiv, 4 Ita : illo sciente an imprudente sit factum, addubitat ix, 8 imprudentem hostem opprimere (nec opinantem) xviii, 8 imprudentem parva manu opprimere xiv, 4 (opp. : paratum magno exercitu, ibid.) imparatum imprudentemque aliquem offendere xvii, 2

Imprudentia praeatorum xv, 7 imprudentia alterius se armare (v. Arm.) x, 8

Impugnare prior voluit (de singulis qui alteri ictum inferre priores conantur) viii, 2 impugnare aliquem (advers. aliq. pugnare) xv, 10

Impulsu perpaucorum arcem occupavit xvi, 1

In (cum accusativo) : admirandum in modum patiens xv, 8 bellum in aliquem gerere (adversus aliquem) vi, 1 in filium sevitiam suam exercuit x, 6 fundum in diem emere xxv, 9 (v. Dies). dolores accrescant in dies (sc. singulos) xxv, 21 in singulos menses xxv, 18 In (cum ablativo) : in terra dimicare ii, 3 pari fortuna in terra usus est v, 2 in bello et in pace eum desideraverunt v, 4 in Istro flumine pontem fecit i, 8 quem pontem in Hellesponto fecerat ii, 5 in epistola aliquem collaudare iv, 2 cum ei in suspicionem venisset, aliquid in ea epistola de se cæscriptum iv, 4 erant in eadem epistola, quæ ad ea pertinebant, &c. ibid. in aræ considerere, sedere, ibid. in urbe comprehendendi iv, 5 in itinere insidias sibi fieri intellexit, ibid. cum jam in eo esset, ut comprehendenderetur, ibid. (v. Ese). In praesentia (eo tempore) ii, 8 vii, 10 (et in Mss. xxiii, 6. v. Præsentia). in praesenti (sc. tempore) vii, 4. xxv, 12 (v. Præsens). in pueritia nobilis ferebatur (puer cum esset) xxv, 1 Sic : quod in senectute adversus populi commoda steterat xix, 4 in tanta paupertate decessit, ut &c. (tam pauper &c.) iii, 8 Sic : in summa paupertate paternam tueri gloriam xix, 1 Sic : neque in sestercio vices parum se splendide gessit, neque in sestercio centies affluentius vixit xxv, 14 ne qua in re jure plecteretur cavit (ne quam ob rem) xxv, 11 Sic : in quo cum reprehenderetur xv, 10 in eo reprehensus est iv, 1 qua in re dignitati et tranquillitatì serviebat xxv, 6 in quo divitiis ornavit Athenienses ii, 2 in eo consequi se multum dicebat xvii,

- 2 in quo facto (interim dum id fit) iv,
 2 in his rebus (dum has res gereret) xx, 1 in aliqua re maximas diis gratias agere atque habere xx, 4 quo in numero fuerunt L. Torquatus &c. xxv, 1 in eis prætoribus Miltiades (inter eos præt.) i, 4 Sic : in ejus virtutibus commemoratur saltasse eum &c., Pref. nemini in eisdem gentibus turpitudini fuit, ibid. in his urbibus Byzantium vii, 5 Sic : in primis omnium Persarum et manu fortis et consili plenus iv, 1 in primis lapidem attulit iv, 5 in primis (sc. ejus factus æquitas est) quod ejus aequitate factum est, ut &c. iii, 2 in primis dicendo valebat vii, 1 in primis literarum studiosus xxv, 1 in primis bene habitavit xxv, 13 cum in primis laetus esset Eques Rom. xxv, 13 (Interdum adverbialiter 'inprimis' pro 'presertim' usurpat Nepos, ut :) in primis quod nobilis rex in potestatem inopinanti venerat xiv, 3 in primisque commissa celans xv, 3 in primis quid legeret xxv, 20 in Miltiade erat humanitas, communitas i, 8 in eo uno erat tantum, ut &c. (is unus tantum poterat, ut &c.) xviii, 12 in hoc tantum fuit odium multitudinis xix, 4 hoc in tempore i, 5 in eo tempore, Fr. 12 in nullo tempore, ibid. (Sic Terentius Andr. iv, 5, 24 'in tempore hoc.' Suetonius Tib. 60 'in paucis diebus.' et Claud. 18 'in tempore hyberno.' Plautus Captiv. i, 2, 64 'in his diebus.' et alii. In his omnibus et similib. exemplis vulgo putant præpositionem abundare ; sed falso. Nam potius est, cur dicamus eam subaudiri in vulgatis illis : 'hoc tempore,' 'his diebus,' &c. Vid. Vossius de struct. cap. 44)
- Inanis : cum comperisset, naves pene inanis reliicas (i. e. vacuas, de vulgo Atheniensium, qui prædatum in terram exierat) vii, 8
- Incendere aliquem cupiditate bellandi xxiii, 2 quo dolore incensus init consilia tollere &c. vi, 3 incensus ira equum in eum concitat vi, 5 adeo incensus erat, ut leni non posset (adeo irritatus, infestus) xviii, 10 (in his omnibus emphasis est)
- Incendium: ut incendio conficerent, quem manu superari posse diffidebant vii, 10 arcem incendio delevit ii, 4 captam aliquam urbem incendio delere xi, 2
- Incestus (Edipi xv, 6
- Incidere in invidiam v, 3 in morbum x,
- 2 in periculum xxv, 10 incidente simulatio inter hos (contingit &c.) xxv, 20 incident bellum istud, cum haberet &c. (exortum est, cum &c.) xxv, 7 incidere (secunda producta): in pila lapidea incidere devotionis exemplum vii, 4 deviationem in pilis scribere vii, 6 (v. Pila)
- Inceptum (propositum): ab incepto non modo non deterritus, sed &c. x, 8 id si fecissent, incepta prospera futura i, 1 (Sic Terentius Heaut. i, 1, 67. et iv, 6, 7. alibi 'inceptus,' dixit Noster). Epaminondæ retardavit inceptus xi, 2 Incitare omnes studio suo (scil. ad diligentiam) xxv, 1
- Incivilitas sive insolentia (per notas de scripta) iv, 3
- Inclinatae jam erant tyrannorum copiae (fugam spectabant, vel, pugna desierat esse ἵστηματος) xvi, 5 (Sic quoque Vellei. ii, 55, 1. Et ap. eund. ii, 52, 3. ac Suet. Cæs. 62 'inclinata acies.' ap. Flor. iv, 7, 12 'inclinatum cornu.' ap. Cicer. 2. Fam. ep. 16 'inclinata fortuna.'
- Incognitus (cujus animus virtusque incognita) xv, 4 incognitum illi nihil de his fuit xxiv, 3
- Incolumenta : ad incolumentem pervenire (e periculo servari) xxv, 10
- Incolere regionem i, 2 Asiam i, 3
- Incommodus : non incommodum videatur xxi, 3 (alibi : non alienum videtur i, 6) incommoda amicorum (pericula adversa) xxv, 12
- Inconsideratio in secunda quam in adversa fuit fortuna ix, 5
- Incredibilis virtus belli xxi, 1 incredibili felicitate Dionysium tota Sicilia depulit xx, 2 incredibile dictu xxiii, 6 (formula ἀδεγνυθεῖ, sicut et priora viii signif. intendunt. Boecl.)
- Incuria (de neglig. circa cur. sedif.) xxv, 20
- Incurrentes (qui in hostem impetum faciunt) xii, 1 (Sic Curt. ix, 5, 8. Flor. i, 9, 7 &c.)
- Index (qui rem desert) iv, 4 (Sic : Justinus xxxii, 2, 9. et xxxii, 3, 2 immittere indices, torquere indices.' Vomt.)
- Indicium (narratio, manifestatio, confessio) iv, 4 indicium (argumentum) : hic qua fuerit abstinentia, nullum est certius indicium, quam quod deceasit &c. iii, 3 quam vere de eo foret judicatum, oratio indicio fuit, quæ &c. vi, 3 illum non odio tyrannidis discessisse, sed cupiditate, indicio fuit, quod

- nolunt &c. xx, 2 ei rei sunt indicio sexdecim volumina epistolarum xxv, 16 (v. Ese auxilio)
- Indicare se (scipsum prodere &c.) iv, 4 Indi quidam vi tempestatum ex Indicis sequocibus in Germanie littora abrepti Q. Metello Celeri a Rege Bætorum dono dantur, Fr. 7
- Indicere alicui bellum ii, 8, v, 3, xiv, 2 (denuntiatio hostilis intellig.)
- Indidem: habuit obtrectatorem Meneclidem quandam indidem Thebis (i. e. ex iisdem Thebis) xv, 5 (Ita Cicero pro Rosc. Amerino: 'quos homines? indidemne Ameria? an hosce ex urbe siccarios?' Lambin. Utitur et alibi eadem voce Cicero, sed sine addito substanti- vi casu: v. g. 3. de orat. 'unde simile duci potest, indidem verbum translatum lumen afferet orationi.' Usi etiam Plautus Cist. i, 1, 64. et Mil. Glor. ii, 2, 79. Gell. vi, 10. Apul. de Mundo &c. sed diverso significatu. V. Gloss. Indidem ἐρεύθειν)
- La diem aliquid emere xxv, 9 (v. Dies). in dies (sc. sing.) xxv, 21 (v. Linacri. de emend. struct. Lat. serm. l. I. de adverb.)
- Indigere opis alicujus v, 4 armorum viii, 2 alienarium opum (de exule) xxi, 3 xxiii, 1 (v. Opes). indigere medicina xxv, 21 pecunia xvii, 7
- Indignari: id factum multi indignabantur (indigne ferabant: quomodo xviii, 1. Neps loquitur) x, 4 (Gr. ἀγανάκτειν. Lamb.)
- Indignum fide sua nihil fecit xiv, 5 indigna (ἀρετὴ, iniqua, miseranda) xix, 4
- Indiligens xxv, 4 non indulgens rerum memorie (de bono historico), Fr. 4
- Indoles, virtutes xviii, 1
- Inducere in insidias (pellere &c.) xxiii, 5 ad bellum (permovere) xxiii, 8
- Plato Alcibiadem induxit commemo- rantem se pernoctasse &c. (i. e. per- sonam ei tribuit ejus sermonis gratia: propria scena et spectaculorum vox) vii, 2 induci ad credendum (adduci, quomodo et legitur in quibusd. Mass.) ix, 8
- Induciarum specie paratur aorius bellum xvii, 2 inducias ab aliquo petere eas- que impetrare trimestris, ibid. indu- cias sine dolo conservare, ibid.
- Indulgere alicui (favoris honorisque signif. quem exhibemus viro bene merenti. Boecl.) 1, 2 indulgere (de cre- ditibus solutionem debiti non ur- gentibus, ad moram convinentibus.
- Boecl.) xxv, 2 (Est n. 'indulgere' proprie 'non urgere.' vid. Cassaub. ad Pers. Sat. v, 57). sic educari eum jussit, ut indulgendo turpissimis im- bueretur cupiditatibus (dum ei indul- geretur, de dissoluta educatione) 1, 4 nihil indulgere alicui ad violandum alium xxv, 9 (hoc sensu dicit Tac. A. i, 9, 4 'Augustum multa Antonio, multa Lepido concessisse'). indulgere dolori xxi, 1 (ejus impetum sequi, obsequi dolori). indulgere sibi (licen- tia significatu) vi, 1 sibi liberaliter (splendidus vivere) xii, 2
- Indulgens pater (in laude pon.) xxv, 1 (ut apud Tac. 'indulgentia matris,' de materna cura circa educat. Agric. 4, 3. Alia est ap. Horatium: 'blanda patrum indulgentia.' de qua v. Quin- tilian. Inst. Or. i, 2)
- Indulgentia in suos xxv, 17 (nam haec vox significanter de affectu necessitu- dinum, et facilitate συγγενεύσης φύ- μας usurpatur. Boecl.)
- Industria (φλογοπλα) xxiv, 3 summa (de studio actus civilis et officiorum vita) ii, 1 quorum in ea re egregia industria fuisset (qui cura id sibi habuissent &c.) xvii, 3 magna industria bellum parare, ibid.
- Inest illi genti plus virium quam ingenii xv, 5 inesse in uno homine tantam dissimilitudinem tamque diversam na- turam admirabantur vii, 1 (Sic Teren- tius Eunuch. i, 1, 14 'in amore haec omnia insunt vitia.' Et Cicero passim. Tacitus hist. iv, 27, 6. cum dativo: 'tanta illi exercitu diversitas inerat licentia patientiasque')
- Inexercitata copiae xviii, 3
- Infamis (per flagitia) xv, 10
- Infamia aspergi vii, 3
- Infanatus a plerisque (vituperatus) vii, 11 (de historice scriptioris testimo- nio)
- Infectis reb. i, 7 (non effectis)
- Infelices, qui omnia sibi licere existi- marunt, Fr. 5
- Inferior copiis (de minore numero copia- rum) xiv, 8 peditatu inferior xviii, 3 (Sic Ernstius in suo codice legit pro 'deterior,' quod retinuimus. Sic Sul- pic. Sever. i, 50 'multitudine infer- ior non ausus manum conserere muris se tuebatur')
- Inferre alicui arma xxiii, 2 bellum i, 3 terra et mari ii, 2. xxi, 1 inferre bel- lum in Italianum (bello Italianum petere, vel eam sedem bello legere) xxii, 4

- inferre signa (ire in hostem) xiv, 6
 inferre plurima mala in domum alicuius (vexare, detrimentis afficere dom.) ii, 9
 inferri aliquo (dicitur corpus mortui sepeliendum scil.) iv, 5 (est enim inter verba solemnia rei funebris. v. Kirchn. iii, 22)
- Infestus Romanis animus (de hostili odio) xxii, 3 cum ei fuissest infestissimus xviii, 10
- Inficiari (negare): non est inficiandum Hannibalem præstissem &c. xxiii, 1
- Inficias ire aliquid (negare) xv, 10 (Voss. de anal. i, 47 dictum vult, ut 'ire exequias, suppetias:' ac utroque subintellig. præpositionem. Ad. Est a. 'inficias' ἄρνησω, ut Glossæ Philoxeni interpretantur)
- Infinus: ad infinitos montes certos homines mittit (ad radices montium) xviii, 9
- Infinitum bellum (inexpiable, implacabile) xiv, 10 infinitæ occupationes (maximæ &c.) xxv, 20
- Infirmus (scil. viribus armorum) xviii, 3 infirmissimi (sc. potentia &c.) ii, 6
- Infodere (de sepultur.) iv, 5
- Ingenium docile, come, aptum, ad artes optimas x, 1 ingenii celeritas xviii, 1 docilitas xxv, 1 facultates xv, 1
- Ingratus: ingratum vivere xviii, 6 integrati cives v, 3 homines xx, 1 integrata civitas xiii, 3
- Ingratitiæ: hoc eo valebat, ut ingratis ad depugnandum omnes cogerentur (vellet nollent) ii, 4
- Injicere admirationem sui (eleganter, pro, excitare, quo Cic. uti solet) xi, 8 alicui suspicionem xviii, 9 terrorem xxiii, 5 timorem x, 7. vii, 3 non amplius quam pellis est injecta (de strati tegumento) xvii, 8
- Inimicitias suscipere xvi, 1 cum aliquo suscipere (sic edente Lambino) xiv, 10 reipubl. causa suscipere xxiv, 2 (Sic Tacitus Ann. iii, 54, 10, dixit: 'graves offendentes pro republ. suscipere'). utens liberalitate nullas inimicitias gessit xxv, 11
- Inimicus alicui xxv, 10 consilia cum patriæ tum sibi inimica capiebat (de seditionis et periculosis motiōnib.) iv, 3 inimicorum delatio quomodo accipienda xiv, 9 inimicissimus alicuius xviii, 6. xiv, 5 inimicissimum suum (vocant Romani Haunibalem) xxiii, 12 inimicos ulisci pulchrum, et quatenus, Fr. 12
- Inire consilium aliquod xxv, 22 inire gratiam ab aliquo (mereri ap. aliquem) vii, 9 (v. Gratia). init consilia, reges Lacedæmoniorum tollere vi, 3 tam init rationem ad hunc interficiend. &c. (tale cepit consilium) xxiii, 10
- Iniens adolescentia (incipiens, prima &c.) ii, 1. vii, 2 (Sic: 'ineunte Januario, ineunte ætate' apud Cicer. 'ineunte vere' ap. Cæs. 'ineunte vita' ap. Gell. legimus. Buchn. Sic Virgilii Ecl. iv, 11 'Teque adeo decus hoc ævi, te consule, inibit.' h. e. incipiet Vorst.)
- Initium: hoc initium fuit salutis Acteorum viii, 2 Dionis et Dionysii similitatis tale initium fuit x, 3 ab tam tenui initio tantæ opes sunt profigatae (a tam tenui occasione) xvi, 2 initio (pro, ab init.) viii, 1. xxiii, 11
- Injuria: si quam injuriam acceperat, malebat ulcisci quam obliisci xxv, 11 non solum populi, sed etiam amicorum ferebat injurias xv, 3 fuit patiens, suorumque injurias ferens civium xv, 7 (sc. quas intulere cives. Sic 'injurias adolescentium' Terentius dixit And. ii, 1, 58). patriæ injuriæ (ille, quas pertulit patria) ix, 5 injuriarum obliisci xviii, 6
- Innixus in cubitum (sic n. legend.) xxv, 21 (Ita Plinius N. H. vii, 53 'C. Servilius Pansa, cum staret in foro ad tabernam hora diei secunda, in P. Pansam fratrem innixus obiit.' Cicero de Arusp. resp. 'etenim vix haec, si undique fulciamus, jam labefacta, vix inquam innixa in omnium nostrum humeris cohærebunt')
- Innocentia (abstinētia, continentia: oppon. avaritiæ) iii, 2
- Innoxius plectitur i, 8
- Inopia publica xxv, 2 (v. Reipub. indig.)
- Inopinanti venit in potest xiv, 3 inopinata res (felicitas spe uberior) x, 6
- Inpræsentiarum: v. Præsens
- Inprimis: v. In et Primus
- Inquit vii, 8. xxiii, 2 (eleganter post primas orationes, quæ referuntur, voces: quomodo et Cicero aliisque. v. Cl. Vorstii de Latinit. merito susp. cap. 24. pag. 205. seqq.)
- Inscientia eo xviii, 12 (inscio) Sic: inscientibus illis xxiii, 9 (Ita Cicero Philipp. ii, 37 'non insciente te.' et Philipp. xii, 4 'inscientibus iis, qui

bellum gerunt, de pace decernere'). inscientia belli (imperitia &c.) xv, 7
 Inscriptionis exempl. in dono iv, 1 in damnatione xv, 8
 Insequi (vexare, aggredi; extra bell. signif.) xxv, 9
 Inservire studii gentis (imitari mores et consuetud.) vii, 11 magis firmatii corporis, quam ingenii acumini (studere, operam dare), ibid. Sic: non tam magnitudini virum servire quam velocitati xv, 2 inservire temporibus vii, 1 (v. Tempus)
 Insidiæ sunt ab aliquo alicui x, 8. iv, 5 (Justinus xi, 7 'insidiæ parantur ab aliquo alicui'). insidiæ facere alicui vii, 9 (Sic quoque Cic. proem. in Verr. act. 1. Lamb.) insidiis circumvenire aliqu. xxiii, 4 nunquam sine insidiis esse (peti semper insidiis) xxiii, 12 insidiis eum interficere studuit xiv, 9
 Insidiator singularis perpetuique imperii xxi, 2 (oppon. amicus tyrannidi x, 8) insidiatores in eum faciunt impetum, qui suppositus erat xiv, 9
 Insidiari alicui xxiii, 6
 Insignius ornari xvii, 3
 Insolens: nihil unquam insolens ex ore ejus exiit (de elato sermone) xx, 4 insolentia (elatio) xv, 5 tantum abfuit ab insolentia gloria, ut &c. xvii, 5 (Fortasse nihil insolens habet haec locutio, ut mutanda sit, 'insolentia gloria': erit enim hic 'gloria' ipse sensus gloriae ex re bene gesta, ex quo facile oritur elatio insolens et insultandi libido. Boecl.)
 Instare hostes audacius (urgere) xv, 9 hostes acrius xviii, 4 (sic utrobique MSS. Codd.)
 Instat tempus proficisciendi (adest) vii, 4 instans periculum (imminens, impendens) iv, 3 de instantib. judicare (præsentibus: opp. futuris) ii, 1
 Instituere officinas armorum xvii, 3 pulvinar Deæ xiii, 2 (v. Pulvinar). instituit tempus querere vii, 5 instituit historias scribere (secum constituit, de capto consilio) xxiv, 3. Sic: instituit ceteros tueri xxv, 11 instituerunt tempus ejus interficiendi querere vii, 5 instituerat sacrificare (cooperat) xxiii, 2 Sic: non affluentius vixit, quam instituerat xxv, 14
 Institutum vita (ratio, consuetudo) xxv, 7 instituta patriæ (respicitur ad formam reip.) xvii, 4 instituta (pro nominibus), Praef. uti eodem instituto, ibid.

Instruere aciem i, 5 instructa acie configere (opp. fortuito prælio, quod in itinere sumitur) xviii, 8 domus sic erat instructa (cultus domesticus notatur) xvii, 7 instruere muros (ædificare, extruere) ii, 6
 Insuetus male audiendi (de eo, qui sinistre de se opinantes ægre fert) x, 7 (nec tam assuetudinem, quam patientiam negat &c. Sic, 'insuetus contumelie' Cic. ad Att. ii, 21)
 Insula: cum incolas ejus insulæ (Lemni) sub potestatem redigere vellet Atheniensium i, 1 Cares ex insula (Lemno) demigrarunt i, 2 insula (Scyro) sesores veteres ejecit v, 2 Insula (pro incolis insulæ): opibus elata insula (Parus) i, 7 insulæ nonnullæ propter acerbitatem imperii defecerant v, 2 insulas bene animatas confirmavit, alienatas ad officium redire coegerit, ibid. pari felicitate ceteras insulas (Cyclades) sub Atheniensium redegit potestatem i, 2
 Integrior exercitus (opp. lasso) xviii, 9 integratis vita xix, 1
 Intelligere: e vultu ephori cujusdam insidiæ sibi fieri intellexit (cognovit) iv, 5 Sic: ex quo intelligi potest (cognoscit) xv, 10 Alibi: judicari xxv, 15 Sic: quem unum Alexander, quod facile intelligi posset, plurimi fecerat xvii, 2 ut facile intelligi posset initima mente contendisse xviii, 4 intelligi non poterat, quare id fieret (nemo poterat cogitatione assequi) xxiii, 11 ut intelligi non posset, uter eum plus diligenter (ut dijudicari non posset) xxv, 5 illud unum intelligi volumus (de eo, quod præcipue notari cupimus) xxv, 11
 Intemperanter concupiscere xxv, 13 intemperantia (immodestia, insolentia et licentia milit.) xviii, 8
 Intemperantia (*rapacopula*, incivilis elatio, insol.) iii, 2
 Inter se (pro, invicem): inter se complexi in terram ex equis deciderunt xviii, 4 inter se obtrectarunt iii, 1 cum inter se timerent x, 4 (Sic Ciceron passim. Est a. locutio elliptica. Integre dicitur 'sibi inter se' aut 'se inter se:' quomodo Cicero de Amicit. 'colet se inter se.' Vorst.) inter quos maximarum rerum non solum simulatio, sed obtrectatio intercedit xxv, 20 (conf. xxv, 5)
 Intercedit cupiditas major in hac re (intervenit consiliis melioribus) x, 1 in-

- tercessit nullus temere dies (ferme singulis diebus) xxv, 20 intercedit simulatio hujus rei inter illos, *ibid.* (conf. xxv, 5). obtrectatio inter illos (est inter illos) xxv, 20 querimonia inter eos (accidit, intervenit) xxv, 17
- Intercipere moram alicuius (v. Mor.) xi, 2 (Sic Lamb.: sed e MSS. leg. intercepit)
- Interdici non potest socero gener (contubernium et convictus generi) xxii, 3 (utrumque Latine 'interdicitur mihi' huc res et haec re, aliter tamen MSS.)
- Interesse pugna iii, 2 rebus domesticis alicuius xxv, 13 rebus privatis, publicis xx, 4 (plusquam nudam praesentiam notat), neque res ulla nisi tempus interest (nullius rei nisi temporis discrimen intercedit) xviii, 8 quae intererant (interjacebant, de regionib. longo terrarum spatio interjectis), Fr. 7
- Interficere hostes xiv, 6 maximos duces xviii, 12 interficere insidiis (θελοφέννη) xiv, 9 interfici dolo xxi, 8 interfectus exercitus host. (deletus occidione) iii, 2 Sic: moram Laced. interfecit xi, 2
- Interfectores Cesaris (percussores) xxv, 8
- Interior: cum interim non destitut patram juvare xvii, 7
- Interimere: intererunt ferro Xerxes xxi, 1
- Interire ferro hostium, inopia i, 3 in vinculis v, 1 sub divo iv, 5 interit pecunia (prodigatur) ii, 2
- Interitus: post ejus interitum (mortem) xv, 10
- Interior pars adiunum, Praef. (oppon. primus locus adiunum)
- Interiora consilia (secretiora) xxiii, 2
- Internecio: ad internacionem gesta bella xviii, 3 (ad partis, aut partium interitum διορθώσθω πάλεωι)
- Internuntii vii, 5
- Interpellari (impediri), Fr. 6
- Interponere causam ii, 7 (alibi: intersecrere i, 4. Eodem signif. προφασίς εσθαι, pretextu uti. Cesa. de Bell. Gall. i, 43 'nolebat colloquium interposita causa tolli'; ubi Metaphrastes προφάσις παραλείψεθαι). interponere (de judicio sententiaque scriptio inserta) xvi, 3 interponere se (ope sua intervenire, facultatem rei conciliare, pecunia mut. juvare. Boccl.) xxv, 2. 9
- Interpretari (rationem rei reddere) xxv, 3
- Intestabilis: usque adeo intestabiles invisaque fuerunt, ut &c. (detestabiles, execrandi), Fr. 2
- Intestinus (domesticus, interior): intestinum bellum xxii, 2 (Sic Cic. ad Fam. xi, 24 'intestinum urbis malum.' Lamb.: et ad Brutum 10 'ingravescit indies intestinum malum, nec externis hostibus magis, quam domesticis laboramus'). intestinum (substantive): vis morbi in unum intestinum proprupit xxv, 21
- Intimus alicui i, 1 intimi regis ix, 2 intima amicitia vii, 5 familiaritas xviii, 1. xxv, 9 intime uti aliquo xxv, 5
- Intrare castra xiv, 2 limen i, 9 portum xii, 4
- Introire: primus in Thraciam introiit vii, 7
- Introitu faciem alicuius xvii, 8 intueri non sequo animo fortunam alienam (invidie περιφρασίς) xii, 3 id novum intuens, progredi non est ausus xii, 1 (Sic qu. edd.: sed nos edidimus 'contumplatus'). huc ille intuens cum nesciret &c. (considerans) i, 8 (conf. xii, 2). intuebatur potius, quid se facere par esset, quam quid alii laudatur forent (spectabat, agebat) xxv, 10 id potius intuebantur, quod ipsorum dominationi, quam quod universa Graecia atque esset ii, 7
- Invehi multa in aliquem xv, 6 nonnulla in aliquem xx, 5 (alicuius exigitandi ergo, probra spargere &c. ubi simul, 'multa et nonnulla' in quarto casu Graecorum imitatione usurpata, observabili. Boecl.)
- Inventum (εὑρίσκειν consilium, art, strategema) xii, 1 callidum xviii, 5 (ελάσματα καὶ στρατηγήματα vocat Halicarnass. lib. 3)
- In veterascit esse alienum xxv, 2 (Ernestius exponit: 'extinguitur.' Sed Loccenius in Ind. Philol. negat alio significatu heic accipiendum esse, quam quo Cic. lib. 3. de Rep. ap. Augustin. de C. D. xxii, 6. Cesa. B. G. 1. et B. Civ. 110. Tacit. A. xi, 25, 10. usi sunt: quib. idem est ac 'vetus fieri.' idque suadere illa v. 4 'neque longius quam dictum esset' &c. nam utroque loco idem dici)

- In veterata gloria, licentia xviii, 8 servitus xx, 1
 Invictus morior (*vix Epam. morientis*) xv, 9
 Invidere aliquid (*pro, ob aliquid*) viii, 4 (*vid. tamen Voss. de Construct. c. 34*)
 Invidus potentiae populus (*qui ob pot. invidet*) xiii, 8
 Invidia: aulicorum invidiam excipere xiv, 5 civium suorum invidiam non effugit ii, 8 invidiam vulgi effugere xi, 3 invidiam verebatur, quam effugere non potuit xviii, 7 incidit in eandem invidiam, quam pater suus v, 3 in invidiam recidit vii, 7 cives propter invidiam eum praescire exercitu noluerunt xv, 7 invidia ducum Antigono est deditus (*sc. qua invidenter*) xviii, 10 (*Cicer. Tusc. iii. 9. mallet vitanda ambiguitatis ergo 'invidentiam' dici*), corona a populo data nullam habuit invidiam viii, 4 id factum magna fuit invidia tyraano x, 4 id dictum magna invidia consecuta est x, 6 invidiam lenire obequio, ibid. mox oppon.: invidiam aceritate opprime, ibid. invidia gloriæ comes xi, 3 invidiæ crimen (*ex invidiæ impositum, sive, ubi invidia pro crimine sufficit*) vii, 4 invidia minore esse (*minus sentire invidiam, minus peti invidia*) xviii, 7 invidia civium debilitari xxiii, 1 invidia laudem virtutis nonnulli obterebant xx, 1 tantum ab invidiis se putabant futuros, quantum &c. xii, 3
 Invitus: invito aliquo elabi non posse xviii, 4
 Invocati (*non vocati ad coenam*) v, 4
 Inutile ii, 7 (*Schopp. Verism. i. 20. damnosum exp. illud Lucilii allegans: 'Servus nec infidus domino, nec inutilis ulli'*)
 Jocus: ne joco quidem mentiebatur Epam. xv, 3
 Iones i, 4
 Ionia (*Asia minoris regio*) i, 8. vii, 5. ix, 2. xiv, 2
 Iphicrates Athen. disciplina militari nobilis xi, 1 in qua multa meliora et nova attulit, ibid. præsertim in armatura, quam expeditiorem reddidit, ibid. ejus res gestæ xi, 2 dotes xi, 3 dictum, ibid. plurimum in Thracia vixit xii, 3
 Iphicratenses milites (*pro præstantibus*) xi, 2
 Ipse (*auget vim exprimendi, addita velut ἀριθμοῖς nota*): ille ipse, qui tum fiebat vii, 6 illi ipsi eum in his maxime admirabantur vii, 11 illi ipsi custodes x, 9 ipse se indicavit iv, 4 ipsa res se aperit iv, 3 ipso aspectu cuivis injiciebat admirationem sui xi, 8 ipso die xxiii, 10 ipso tempore xvi, 2 (*definit præcise tempus &c. Sic quoque usurpatur xxiii, 6: quos non solum effugit, sed etiam ipsos opprimit: qui sc. se opprimere conabantur*)
 Irasci iis nefas, quos amare debemus xxv, 17 irasci patriæ nefas duxit Epam. xv, 7
 Irratus ex ea re xxiv, 2
 Ire (*cum exercitu scil.*) xlvi, 8 Sic: ob viam hostibus i, 4 alicui subidio xvii, 8 ire ad scenam, Praef. spectacula ludos xxi, 2 ire in jus de re aliqua xxv, 6 (*notat disceptationem rei, et litigationem ap. judicem. Nota sunt verba solennia, quibus experiundi juris causa, veteres ad prætorem se mutuo evocabant: 'in jus eamus, in jus ambula.'* de quib. v. Briss. Form. lib. 5. a pr. Boecl.)
 Irrita future, quæ regi cum Lacedæmonijs essent (*non valitura*) vii, 10
 Is: dixit se eum esse, qui &c. xvii, 5 (*Sic: 'non sum is, qui' &c. non ejusmodi homo, vel tali animo præditus &c. Sic Cicero 1. Acad. quest. 'Zeno nullo modo is erat, qui nervos virtutis incideret.'* Vorst. add. ejus lib. de Latinit. falso susp. cap. 5). ei rei sunt indicio xxv, 16 (*v. Esse auxil.*) ea tribuit illi, ut plura a parente profici ci non potuerint (*talia ac tanta*) xxv, 9 (*vid. Th. Linacri lib. 2. cuius exempli tamen ex Virg. Æn. 1 'non ea via animi,' rejectum a Scaligero de caus. Lat. ling. lib. 6. c. ult. Boecl.*) ea (*per eam viam*) ii, 5 (*Sic: 'qua' utrobique subaud. 'via,' vel 'in via,' sicut et in v. 'hac,' neque enim adverbia sunt, ut vulgo credunt, sed pronomina sexti casus)*
- Ismenias captus xvi, 5
 Ister (*Europ. fluv.*) i, 3
 Istria (*unde dicta*), Fr. 7
 Ita (*adeo, admodum*): non ita magna copia xvi, 2 haud (vel non) ita magna cum manu iv, 1. xiv, 6 haud ita longe abesse xvii, 4 hanc post rem gestam non ita multis diebus xxiii, 5 post, neque ita multo v, 3 Alibi: neque ita multo post xxi, 3 (*vid. Tursellin. de particul. cap. 84*)
 Itaque (*pro, quare, et ego, igitur*) passim.

- (pro, et its) vii, 4 (Sic : utique, pro, et uti : quoque, pro, et quo. vid. Utique et Quoque. Interdum tamen connexioni tantum inservit). itaque hic fecit, ut vere dictum videatur &c. xxv, 11 (Vorst.)
- Itemque xxiii, 7 (copulat et comparat simul)
- Iter facere ii, 5 cum iter per Thebas ficeret xvi, 1 iterum flectere xviii, 9 iter comparare ad aliquem vii, 10 in itinere cum aliquo configere xviii, 8 oppon. : non instructa acie, ibid. itineribus occulte utendum in bell. xviii, 8
- Iterum Consul (secundum) xxiii, 5 primum, iterum, tertio xxiii, 6 (ita Cicerone sapit)
- Jucundissimus est mihi (in convictu scil.) xxv, 16
- Judicare de instantibus ii, 1 judicare aliquem exulem (judicio exilium discernere) xxiii, 7 aliqu. hostem (v. Host.) ix, 4 Sic : hostis judicatus xxv, 2 si judicandum est utilitate (secundum utilitatem) xxv, 13 id judicari potest ex ipsius rebus &c. (intelligi, cognosci) xxv, 11 Sic : ex quo judicari poterat &c. xxv, 13 ut judicari possit xv, 3. xxv, 5 judicari (intelligi, cognosci), ibid.
- Judicium fit de hoc (habetur) xix, 3 judicium habere (v. Hab.) xxv, 6 in judicium venire xv, 8 a judicio capitatis maxima discedere gloria, ibid. ille sui judicii potius intuebatur &c. (homo *αὐτογένειος*) xxv, 10 (in bonam partem : qui suo potissimum judicio sibi standum ea temporum perturbatione intelligebat. Quanquam de lectione loci discepatur. Suet. Tib. 18 'arbitrii sui contentusque se uno'). judicio fugit reip. procurationem, non inertia xxv, 15 judicio omnium magnus xx, 1
- Judicia privata ii, 1 (in his Themistocles rudimenta civilis peritis actusque ponebat. Porro de publicis privatisque Atheniensium judicis, v. Car. Sigon. de rep. Athen. lib. 3. cap. 1. Boecl. add. Ubb. Emm. tom. 3. vet. Græc. p. 41. et seqq. Sam. Petit. Comm. ad leg. Attic. lib. 4. &c.)
- Jugera agri viii, 4
- Julii Divi filius (si genuina est lectio. v. not.) xxv, 19
- Jumentum (de equis) xviii, 5 in jumentorum cornib. deligata sarmenta incidunt Hannibal xxiii, 5 jumentis junctis vehi (*καραβηθειν επι την ζεύγων* Plutarch.) xx, 4 (Boecl.)
- Junia familia xxv, 18
- Jupiter Hammon vi, 3 Feretrius xxv, 20 (vid. sup. Hamm. et Feretr.) Opt. Max. xxiii, 2 Jovis antistites vi, 3
- Jurare : aram tenentem jurare jussit (ex ritu satis noto. v. not.) xxiii, 2 (add. Lamb. h. l. et Clar. Berne. Just. xxiv, 2, 8. et not. Schott.) jurare Callicratem cogunt in ædem Proserpinæ deductum (ex cod. ritu) x, 8
- Jus : communis jure gentium aliquid face-re ii, 7 (additur 'communi', quia cum naturali coincidit : est enim omnino defensionis jus, de quo sermo est, ab ipsa natura profectum. vide Pet. Fab. semestr. i, 2. Seneca Ep. 48 'commune jus generis humani,' et de Clem. i, 18 'commune animalium jus' vocat. Apul. in apol. et Metam. 3 'commune jus humanitatis,' et Cic. 'jus communis humanitatis'). Cimon magnam prudentiam juris civilis habebat (sc. Atheniensis) v, 2 in jus de sua re nunquam iit (in propria causa) xxv, 6 patrie sanctiona jura, quam hospiti, esse duxit (de officiis patriis et hospitiis. præstandis) xxiii, 4 quod adversus jus hospiti esset xxiii, 12 (v. Hospitium). cum legationis jure satis tec-tum se arbitraretur xvi, 5 (v. Legatio). jure suo nonnulla (plurima) vindicare (merito) viii, 1 jure administrare rempublic. xxiv, 2 oppon. potentia eam administrare, ibid.
- Jusjurandum aliqui datum servare xxiii, 2 (Ergo ut dicitur 'fidem dare' et 'fidem servare,' ita etiam 'jusjurandum dare' et 'jusjurandum servare' : quia videlicet jusjurandum, quod aliqui datur, fidem, i. e. promissionem in se continet ; et qui se aliquid facturum jurat, idem promittit se facturum. Est autem 'dare' in istis phrasibus nihil aliud quam 'facere,' cuius generis plura vide pag. 124. et 125. lib. de Latinit. falso susp. Vrost.)
- Jussu magistratum xvii, 4
- Jussu populi (formula δημοκρατειν) xiii, 4 jussu ephorum xvii, 4 (Sic vulgo. Genuinum autem putamus esse 'missu Ephorum.' v. infr. Missu)
- Justus (cognomen Aristidis) iii, 1 (vide ap. Plutarch. in Arist. prolixam hujus nominis commentationem, quam, more suo, philosophandi causa inserit. Boecl.) justus tyrannus (de Miltiade, qui potestatem neque per vim ce-

perat, neque immoderate gesserat) i,
8 (v. Tyrann.)
Justitia (pro æquitate civilis animi ac
ἰσονόμου) iii, 2
Juvaro aliquem opibus suis xxv, 2
Juvenis : me juvete, Fr. 8
Juxta theatrum occisus est xxi, 2

K.

Kalendas : pridie Kalend. Aprilis xxv, 22

L.

Labeo Q. Fab. Cos. xxiii, 13

Labor : animi laborem perferre vii, 1
(oppon. remittere se, ibid.) labor rei
militaris (de rebus bello gestis) xix,
1 multis variisque perfungi laboribus
(de variis casibus) xxiii, 13
Laboriosus (laborum tolerans) vii, 1.
xiii, 1 laboriosius id ei, an gloriiosius
fuerit, difficile fuit judicare xxv, 12
(v. Savar. ad Sidon. Epist. iii, 9)

Laboro querere de hac re (annitor, stu-
deo, Sc.) xvi, 3

Lacedæmonii : a Lacedæmoniis auxili-
um Athenienses petunt i, 4 a Lacedæ-
moniis cuncta Græcia liberatur ix,
4 Lacedæmonii principes Græcia vi,
1 terra marique duces iii, 2 Lacedæ-
moniorum potentia vii, 9 tyrannis
(i. e. insolens in ceteros Græcos do-
minatus) xv, 6 Lacedæmonii intel-
ligunt de principatu sibi cum Atheni-
ensib. certamen fore ii, 6 tyrranos
imponunt Atheniensibus viii, 1 Athene-
nibus bellum indicunt v, 3 auxi-
lio privati sociorum xv, 6 retinent
arcem Theb. xi, 1 in societate, quam
cum Artaxerxe fecerant, non manent
ix, 2 post Leuctram pugnam nun-
quam se refecerunt xvii, 7 eorum pot-
tentia percussa xvi, 2 eorum reges
duo xvi, 1. vi, 3 Lacedæmonii vic-
tus atque cultus parsoniose dediti
vii, 11 omnia ad oracula referebant
vi, 3

Lacerare vincula epistolæ iv, 4 (vulgo
laxare)

Laco (per antonomasiam, pro Agesilaō)
xiii, 1. xvii, 2 §. 3 et 4 (Ad quem
ultimum locum annotat Vir doctissi-
mus Agesilaūm propterea antonomas-
ticē Laconem a Nepote vocari, quod
morum Laconicorum observantissimus
totoque orbe longe celebratissimus fu-
erit: eique sententiæ argumento esse,

quod similiter Lacones Pausaniam,
Lysandrum, aliosque Lacedæmonio-
rum duces non vocet Nepos. Male.
Nam et a Nostro Lysander sic dici-
tur, et ab aliis alii. v. not. ad vii, 10.
et infr. Paphlago. Factum autem illud
est Græcorum imitatione, ne paulo
ante usurpatum Proprium Nomen, si
denuo repeteretur, aures offenderet.
Vide Buchner. de commut. rat. dic.
i, 10, 1)

Laonica (sc. regio) xiii, 2
Lacessere hostem (oppon. cedere) xxii,
1

Lacrymare casum alicujus (si vera est
lectio : illacrymare casui) vii, 6 la-
crynans accepit tales benevolent.
civ. suor, ibid.

Lædere : nonnulli læsam ab eo pietatem
putabant (de Timoleonte, qui interfici-
endum fratrem tyrannum curaverat)
xx, 1 (Sic Cicero pro Sex. Rosc.
Amer. 'vultu sæpe læditur pietas.'
Sic 'lædere fidem, pudorem, existima-
tionem' apud bonos Auctores passim.
Lamb.)

Lamachus (unus e Collegis Alcibiadis)
vii, 3

Lamestius xx, 5

Lamprus (musicus) xv, 2

Lampsacus (alii Lampsacu) ii, 10
(Urbs insignis cum portu optimo, cir-
citer initia Helleponti, per quem
Propontis in mare Ægeum evittitur,
Callipoli in Chersoneso Thracia sitæ
opposita. v. Ubb. Emm. vet. Gr. tom.
I. l. 6. pag. 95)

Lælius C. Terentius æqualis, Fr. 1 et 6

Lætitia minus diuturna vii, 7

Lapis (de millario) xxv, 22 (nam ap.
Rom. millaria lapidum intervallis cum
signis et numeris suis notabantur. v.
Thes. Buchn.)

Largitio magistratum i, 6 ea interit
pecunia ii, 2 ea pervertuntur mores
Carthaginensium xxii, 3 largitiones
effusæ xxv, 6 (fere in malam partem
usurp. hec vox, de iis, que ambitus
causa donantur. vide Muret. in Tac.
A. I. Boecl.)

Largitudo, Fr. 7

Lassitudo : a lassitudine acquiescere
xiv, 11 lassitudinem militum sedare
xviii, 9

Latere (occultum esse ignorari) xvii, 6
de dissimulatione imperii eleganter
xviii, 7

Lathurus (rex Ægypti), Fr. 7

Latinī sermonis nativus lepor xxv, 4

Laudare consilium alicujus xvii, 6

- Laudatio : simulata laudatione adolescentulos recuperavit xvii, 6**
- Laus liberandar. Thebar. propria est Pelopidae (de ejus gloria ex Thebis liberatis) xvi, 4 cetera laudes communes sunt cum Epaminonda, ibid. laus rei militaris (de fama rebus bello gestis parta) i, 8 virtutum (ex virtutibus) xxiv, 9 hujus victorise vel maxima fuit laus, quod &c. (victoria in eo est laudabilis, quod &c.) xvii, 4 laudi id ducitur, Praef. laudem præcipuum habere 'amplissime corporis formam (ob ampliss. corp. formam potissimum laudari) xxi, 1 laude præcipua ferri xxv, 10 in summa laude esse (laudari) xi, 2 magnis in laudibus est (variations ejus, quod modo dictum erat 'laudi ducitur'), Praef. laudibus efferte vii, 11**
- Lautus Eques Rom. xxv, 13 (pro divite. v. Gif. obs. L. L.)**
- Lauta vivere (splendide, liberalius sibi indulgere) xii, 8**
- Laxare vincula epistolæ iv, 4 (Quamquam nos edidimus 'lacerare')**
- Leuctra fertur ægrotus Hannibal (scil. militari) xxiii, 4 leuctra elatus Atticus xxv, 22 (sc. funebri, quæ λέχη Gracis; ea nobiliores et diotiores: ceteri sandapila efferebantur. v. Kirchman. de Fun. ii, 9. Boecl.)**
- Legere milites iv, 1**
- Lectio : nunquam sine aliqua lectione apud eum cœnatum est xiv, 14**
- Lectoris sciatetas et ignorantia xvi, 1 (quarum hec scil. ex nimia brevitate, illa ex multitudine. Boecl.)**
- Legatus, qui eloquentia ornes præstat xv, 6 Legatus (ductor, v. Ductor): legatus in Persas est profectus xvi, 4 legatus (de assecla prætoris) xxv, 6 (v. Assecla. add. Sigan. de ant. jur. provinc. ii, 2). legati cautio circa morum sua civitatis observandum ix, 3 (v. Lamb.) legati Prusie Romæ apud L. Qu. Flaminium Cons. cœnant xxiii, 12 legati Carthaginenses Romani venerant xxiii, 7 legati Romani Carthaginem venerant, ibid. legati sociorum omnium convenerunt xv, 6 legati tres Athenæ missi sunt ii, 7 legatos Athenæ miserunt Lacedæmoniorum (sc. de non instruendis muris) ii, 6 (sc. Themistoclem accusatum) ii, 8 antistites Jovis legatos Lacedæmonia miserunt (sc. Lysandrum accusatum) vi, 8 legatos questum mittere, quod &c. xii, 3 legati Roma in Bithyniam missi Hannibalis exposcendi grata xxiii, 12 do-**
- sum ejus circumdant, ibid. legatis senatum dare xxiii, 7 (v. Dare). legati quales mittendi ii, 7
- Legationis jus sanctum ap. omnes gentes xvi, 5 (v. Grot. de jur. b. et p. lib. 2. cap. 18. et Paschal. itemque, Marseiarum, qui hoc omne argumentum præ ceteris illustrarunt eximile). legationem suscipere (obeundam in se recip.) ii, 6 legationes administrare fideliter, obire diligenter x, 1 legationes illustiores, ibid. coram frequentissime legationum conventu (per Metonymiam, de legatis ipsis) xv, 6 (Sic Justinus xxx, 3, 5 'dum hæc aguntur, interim legationes Attali regis et Rhodiolorum, injurias Philippi querentes, Romanum venerant' aliisque. Sic Tacitus 'servitiae' pro 'servis' Ann. xv, 69, 1. posuit: 'Vestinus immunitentes foro sedes, decoraque servitia et pari astate habebat.' Et Ann. xii, 17, 1. dicit: 'servitii decem millia offerebant.' Add. Buchner. de Commut. dic. rat. i, 4, 5)**
- Lemnus non vult se dedere i, 1 dedit se i, 2**
- Lenire invidiam obsequio x, 6 nomen tyrami humanitate x, 1 (Sic Lambinus edidit; Nos: tegere). leniri (mitigari) xviii, 10**
- Lentulus Spinther, Fr. 8**
- Leoni acerrimo se comparat Eumenes captivus xviii, 11**
- Leonidas rex Laced. ii, 3 (de quo plura Schott. ad Senec. Suasor. 2)**
- Leonnatus (unus ex Alexandri amicis) xviii, 2**
- Leotychides xvii, 1**
- Lepor nativus (de suavitate lingue nat.) xxiii, 4 (v. Nativus)**
- Lesbus xii, 3 (insulæ in Ægeo pelago magnitudine soli Eubœæ concedens, inque meridiem a Septentrione porrecta. V. Ubb. Emm. tom. 1. vet. Gr. pag. 149)**
- Leto affici ab aliquo (paulo ante: in prelio occidi ab aliquo) xxi, 3**
- Levare : sæpe suis opibus inopiam Atheniensem publicam levavit xxv, 2 paulo ante: pecunia sublevavit et juvit opibus suis**
- Leucosyri xiv, 1 (qui nunc Cappadociæ. Lamb. sic dicti ad differentiam fusti coloris Syrorum. Loccenius ex Eustath. schol. in Dionys.)**
- Leuctra (vicus Boeotie, de quo vide Meurs. Laconic. iv, 7): accidit Lacedæmonis calamitas ap. Leuctra xli, 6 Leuctrica pugna xv, 6. 10. xvi, 4 post**

post eam se nunquam Lacedemonii refecerunt xvii, 7 (pugnæ hujus iconem habes ap. Jo. Arcerium in notis ad Ælianii Tactica)

Levis armatura (pro militibus levis armat.) xiv, 8 levius (expeditus) xi, 1 levius xxv, 15 (de eo, qui plura promittit, quam præstat, non tam facilitate officii, quam temeritate lingue. Boecl. : oppon. liberalis, ibid.) leve jucicare aliquod genus scripturæ, Pref. (mox : non satis dignum summorum virorum personis, ibid.) levior esse cepit morbus (remisit) xxv, 22 hec leviora sunt mibi, mox : ap. me xv, 1 (vid. Esse ab invid.)

Lex de prohibendis sepultura proditoribus (ap. Athen.) ii, 10 (v. Lambin. Fit ejusdem legis etiam mentio ap. interpretem Homer. Adde xix, 4). lex oblivionis (*ἀμνοτίας*) viii, 3 lex de non retinendo ultra præfinit. tempus imperia xv, 7 legi agere cum aliquo, mox : legibus experiri xx, 5 (legitimis actionibus experiri. Sicut enim ejus, qui jus reddebat, est 'jus dicere'; ita is, qui jus suum persequebatur, et aliquid eorum, quæ legi continebantur, apud pretorem, aut jus dicentem, in jure obibat, 'lege agere' dicebatur. v. Brisson. de Form. et Sigon. de judic. l. 1. cap. 7. et 9. Boecl.) leges patriæ (forma libertatis) xx, 1 civitatis leges libertatemque reddidit (*ἀβερουλας*) xx, 3 (leges conjunguntur heic recte cum 'libertate,' quæ ademantis legibus tollitur; relicta remanere videtur. Quo sensu Rhodii ap. Liv. 32 'Carthago libera cum suis legibus est.' Boecl.) legibus eorum licet cuivis ephoro hoc facere regi iv, 3 legibus Atheniens. emitte et custodia non poterat (per leges illorum) v, 1 ut ibi de eo legib. fieret judicium (secundum leges) xix, 3 legib. an cum pernicie civitatis parendum xv, 7 his legibus pacem constituerunt, ut &c. xiii, 2 alibi : his conditionibus pacem fecit viii, 3 Legitima prona (legibus definita) iii, 1 legitimi quidam confecti (judices delegati veluti et extraord. constituti) xix, 4 (Boecl. Gebhardus neutro genere accipit, et 'legitima confecta' exponit, quæ lege ad accusandum et audiendum reum, nec non reliquum judicij ordinem sunt constituta. quomodo Cicero ad Anton. 'cedo illa legitima, que Coss. populum jure ro-

gaverant.' Hanc expos. sequitur et Buchner. in Thes.) Libenter aberat Athenis xii, 3 paulo ante : non libenter erat ante oculos suorum civium, ibid. libenter de his detrahunt, quos eminere vident altius, ibid. Liber de historicis Cornelii Nepotis x, 3 liber Græce confectus de consulatu Cic. xxv, 18 multis verbis librum gravem conscripsit (sc. testimonii) vi, 4 mox : testimonii loco librum tradidit, ibid.

Liberæ civitates (*δημοκρατούμεναι*) xii, 3 (alibi : quæ libertate utuntur i, 8. vid. Libertas)

Liberare obsidione urbem aliq. xiii, 1 patriam (sc. a servitute) vii, 9 patriam a tyranno viii, 1 liberari pena iii, 2

Liberator patriæ x, 10

Liberalis : non liberalis, sed levis, arbitrabatur, polliceri &c. xxv, 15 (v. Lewis)

Liberalitas Cimonis v, 4 liberalitas Cononis in cives ix, 4 liberalitas temporaria, callida (quæ temporis et spēi causa fit) xxv, 11 liberaliter polliceri (prolixe, ample) vi, 4 (Cic. de petit. consul. dicit 'large et honorifice promittere')

Liberalius indulgere sibi quam ut &c. xii, 3

Liberi benemeriti viri, agro donati xvi, 5 liberi Alexandri xviii, 2. 6. 18 (Accipiunt nonnulli de unico e Roxane filio ; (qui itidem ut Patri nomine Alexander fuisse ex idoneis Auctoriis, docet Freinsheimus ad Curtii x, 6, 9,) quomodo 'liberorum' vocem usurpari, præter Lambinum, et Magium annotarunt Philipp. Caroli et Thysius ad Gell. ii, 13. Esti et singulari numero 'liber,' pro 'filio,' repertur. v. Voss. de Analog. i, 42. et Bang. obs. Philol. lib. 1. pag. 318)

Liberius vivere (de licentia morum &c.) ii, 1 (Sic Cic. pro Cœl. 'si vidua libere vixerit' Locc.)

Libertas (*δημοκρατία*) xx, 3 Sic : civitas quæ libertas nra est (ἢ δημοκρατία πόλεις) i, 8 eodem signif. : libertas civium (unius tyrannide opposita) xx, 1 libertas populi vii, 3 libertatis species (pars, indicium) xx, 5 libertatis spes (qua servi duocuntur) iv, 3 libertas dicendi, quæ quis vult xx, 5 libertati omnium amicior, quam sue dominationi i, 8 in libertatem vindicare patrum ex servitute viii, 1 libertatem parat reddere Dionysius x,

- 3 (Sic Sueton. de Aug. 28 'de red-denda rep. bis cogitavit'). pro liber-tate fortius loquuntur boni, quam pug-nant viii, 2
- Libet interponere hoc loco xvi, 3 (servit hæc formula, cum tacita veluti *προθεσμίᾳ*, inserenda in historiam judiciis, observationibus, egressionib. locis memorabilibus. Boecl.)
- Libido (de voluptatibus, et mollitiis; opp. mox : abstinentia) xvii, 7 libidinosus vii, 1 in omnium libidinum cupiditatibus vivere (de philosophis, quorum vita et doctrina plurimum distant), Fr. 5
- Librarii xxv, 13 (servi quorum opera in excubendis et curandis libris veteres utebantur. v. Pign. de serv. pag. 113. Boecl.)
- Licentia civium immoderata (notatur intemperantia libertatis, τὸ δυλοκρατικὸν ἐν τῇ πόλει) vii, 4 licentia inver-tata (de militarem discipl. dedig-nantib.) xviii, 8 licentia dispertivit militib. bona eorum, quos sciebat ad-versus se sensisse (de vi dominat.) x, 7 si esset licitum per suos xviii, 10 (si licuisse)
- Licet ephoro cuius hoc facere regi iv, 3 Ligneæ moncia (ænigmatische, de navibus in resp. oracul.) ii, 2
- Ligures xxiii, 4
- Linteæ loricas xi, 1
- Lis : item aestimatum populo solvere non poterat v, 1 alibi : pecuniam qua lis aestimata est i, 7 lis ea vel ejus 1 vel c. talentis aestimata est i, 7. xiii, 3 (v. Aestim.) litib. distineri xxv, 9 (v. Dist.)
- Literas publice mittere aliquo xiii, 3 li-teris colti ab aliquo (de familiarit. epistolaris commerciis) xxv, 20
- Literæ (pro studiis) : literarum in primis studiosus xxv, 1 literis nonnihil tem-poris tribuere (de duce bellico) xxiii, 13 literas amare xxv, 1 literæ Grae-cæ (pro lingua Graeca) literarum Graecarum doctor xxiii, 13 (nisi malis, de rebus ac monumentis Graecorum accipere, quo signif. :) literarum Graecarum expers, Præf. (et) rudes li-terarum Graecarum xvi, 1
- Literati (quinam olim dicti), Fr. 6
- Literatissimi pueri (in familia Attici) xxv, 18 (eruditæ enim etiam mancipia erudita habere studebant. Boecl.)
- Locūs : locus sacer, profanus, privatus, publicus ii, 6 locus primus sedium (*προθύρον*), Præf. locus non æquus, (iniquus et incommodus) i, 5 eodem sensu : alienissimus alicui ñ, 4 (v. Άequus et Alienus). ad castra ponen-dæ idoneus xiv, 11 locus solerter cap-tus xiv, 7 loci auxilium quale sit xiv, 8 loci religiosi, in bello etiam, tuen-tur supplices xvii, 4 eo loco eum ire, quo ipse consueverat, jussit (sc. in agmine militari) xiv, 9 hoc loco non est prætereundum factum Pharnab. (in transitione) vi, 4 Sic : hoc loco non est prætereunda gravitas Lacedæmoniorum iv, 4 loci quibus pauci multis possunt resistere viii, 5 loca campes-tria, plana xviii, 5 castellis idonea i, 2 loca deserta (sc. ob aquæ penur.) xviii, 8 loca sola, ibid. loca sanctissima xxv, 3 locorum angustiae xv, 7 loca multa expugnare xvii, 3 locu-s (pro occasione, sive tempore : nam ut 'spatium' et locum et tempus sig-nificat; sic 'locus' eand. significandi amplitudinem sortitur. v. Boecl. Chrestom. Terent.) ut quemque ex proximo locum foris obtulisset, eo patriam recuperare nitebantur (h. e. prima quaque occasione) xvi, 2 locum no-cendi dare xxii, 1 occasionem dare, ibid. Locus (pro familia) : loco honesto esse (e familia honesta) xviii, 1 locus (pro officio, dignitate, conditione, gradu) : cum tredecim annos eundem locum ap. Alexandrum obtinuissest (sc. apparitoris) xviii, 1 locum legati obtinere xxv, 6 locum secundum imperii tenere xviii, 4 alibi : gradum ix, 3 hunc tenuit locum amicitiae ap. Philippum xviii, 1 (mox : gradum, ibid.) Huc pertinent : loco scribere aliquem habere ad manum (nisi illud 'scribere loco' a glossa est) xviii, 1 loco testi-monii librum tradere vi, 4 (ac for-tassis in his omnibus metaphora sumta est a spectaculis, in quibus suus cuique locus ab Adilibus destinabatur. Boe-cler. Chrestomath. Terent.)
- Locupletatio munera (larga magna) viii, 4 locupletissima regio xvii, 3
- Locupletare exercitum vii, 5 (Gr. ἀπλῆσαι στρατόρας, vel πλήσει τὸ στράτευμα ταυτολας ἀφελεῖς. Gebh.) multitudinem excursionib. i, 2 regi-onem aliquam equis, armis, viris, pecunia xxii, 4 milites præda magna xvii, 3 locupletari præda barbarorum vii, 7
- Longæ naves (v. Nav.) ii, 2
- Longum est enumerare prælia xxiii, 5 (formula præcisionis)
- Longius, quam dictum est, debere (diu-nius) xxv, 2

- Longinquis tempus (longius)** ii, 4 (Sic
‘ longinqua oppugnatio’ ap. Cæs. 3.
Civ. 80. et ap. Eund. ‘ longinqua
consuetudo, longinquitas temporis’ &c.
v. Gronov. observ. iv, 11)
- Longus Tiberius** xxiii, 4 (Collega P.
Corn. Scipionis Cos.)
- Loqui**: quem turpiter diligi loqueban-
tur (perhibebant, ferebant) xxii, 3
loqui Graeca lingua i, 3. x, 1 liberius
x, 7 fortius quam pugnare viii, 2 fa-
cete, breviter, acute (de jocis et dic-
teria), Fr. 5
- Loricæ linea** xi, 1
- Lotus arbor**, Fr. 10
- Lucani (pro regione Lucan.)** xxiii, 5 (v.
Gens)
- Lucide** id appareat (perspicue) xvi, 1
(sic Cicer. 2. de Orat. ‘ lucide brevi-
terque aliquid definire’)
- Lucretius** xv, 12 (Poëta ingenio et fa-
cundia præcellens. v. Gell. i, 21. add.
Barth. Advers. 42, 26. et 43, 2)
- Lucrum**: ille universa (quæ Alcibiades
bello Peloponnesio gesserat) naturali
quodam bono (i. e. singulare naturæ
felicitate) fecit lucri viii, 1 (h. e. fac-
tum est, ut ipsi, sc. Thrasybulo, non
Alcibiadi, collegæ ejus, præclare ges-
ta tribuerentur. Omnino enim *τὸν* ille
Thrasybulum refert. Ceterum putat
h. l. Vir doctus ‘ aliquid lucrifacere’
dici pro ‘ facere lucrum alicuius rei’.
Verum quid opus est? Malim sub-
audire ‘ rem,’ vel similem accusati-
vum, qualis et in aliis ejusmodi struc-
turus *κατ’ ἔλλειψιν* subtrahitur. Est
enim in illa locutione ‘ facio’ esti-
mandi verbum, sicut et in his Plaut.
Mostell. i, 1, 57 ‘ orationis operam
compendii face,’ et Penul. i, 2, 138
‘ curam hanc facere compendii potes.’
Nam et heic subaudi. ‘ rem,’ vel si-
mili quid)
- Luctando exerceri** xv, 2
- L. Lucullus** xxv, 5. Fr. 9
- Lucus incerto casu accensus** i, 7
- Lumina oculorum (pro oculis)** xx, 4
- Lupo (pisci) præcipua auctoritas in ci-
bis**, Fr. 10
- Lutatius C. fudit Carthag.** xxii, 1
- Luxuria pullulans reprimenda** xxiv, 2
luxuria enervatur Dionis filius (sc.
per ingens flagitiū dominationis) x,
4 luxuriam liberorum alere atque au-
gere suis impensis xix, 1
- Luxuriose vivere** vii, 11
- Lycus (pater Thrasybuli)** viii, 1
- Lyco (Syracusanus)** x, 9
- Lydi** xiv, 8
- Lydia (regio Asia)** ix, 2. xiv, 2
- Lysander Lacedæmonius** Athenienses
jam diu in Peloponnesios bellum ge-
rentes casu conficit vi, 1 hinc elatus
et dominationi sum studens Xviros
constituit passim, ibid. &c. quæ po-
testas sublata rursum vi, 3 crudelis
manet et perfidus vi, 2 et 4 reges ab-
rogare molitur, ideoque oracula cor-
rumpere instituit vi, 8 &c. sed judi-
cio liberatur, ibid. denique occiditur
apud Haliartum, ibid. a Pharnabazo
delusus egregia accusatione vi, 4 fac-
tiosus et potens xvii, 1 muros diruit
Athen. ix, 4
- Lysimachus** iii, 1 alias xviii, 10 prælio
cadit xxi, 8
- Lysis Tarentinus (Philosophus Pythagoreus
et Epaminondæ præceptor)** xv,
2
- LLS. xxv, 4 (Sestertium antiqui his modis
exprim. iis. ss. lls. duarum libra-
rum et semissis charactere. superposita
lineola, millenarii index. sestertium
in neutro signif. vid. Budæ. et Glarean.
de asse. it. Henisch. et præser-
tim tabulas Scioppianas, quas in in-
dice Suetoniano commendamus. Eas,
sed ad veriorem sententiam correctas,
suis de pecunia vetere libris subiuxxit
Gronovius pag. 889. seqq. v. inf. Ses-
tert.)**
- M.
- Macedones veterani** xviii, 10 Macedo-
num militum fama xviii, 3
- Macrochir (Longimanus) Artaxerxes** dig-
nitate formæ et virtute præstans xxi,
1
- Maculare gloriā belli magnam turpi
morte** iv, 5
- Magis**: hujus consilium plerisque dis-
picebat et in terra dimicari magis
placebat ii, 3 animo magis etiam
quam corpore pugnarunt (adhuc ma-
gis) xviii, 4 non magis amore quam
more ductus v, 1 non magis eos in
sua potestate existimabat esse, quam
qui &c. xxv, 6 neque id magis impe-
rio quam justitia consecutus est (seque
justitia atque imperio) i, 2 neque eo
magis ex prælio excessit (nihilominus
in prælio perseveravit) xviii, 4 Sic :
neque eo magis carebat suspicione iv,
3 arcem Thebanis reddiderunt xvi, 1
adulatus est Antonio xxv, 8 que

magis praeceptum illud omnium in animis esse debet viii, 2 nequeo eo magis xviii, 4 non magis quam v, 1

Magalia (seu, ut alii, ' Magaria,' pars exterior Carthaginis, Byream amplectens), Fr. 8

Magister equitum pari ac dictator imperio xxii, 5 (per turbulentas rogationes ita accidenter. alias enim dictatoris imperio parabat. v. de hoc officio eruditus et copiose disserentem H. Hug. milit. equ. v, 2. Boecl.)

Magistra vita an sit Philosophia, Fr. 5 magistri vivendi, ibid.

Magistratus (de munere ac potestate superiorum): qui tum maximum magistratum Thebici obtinebat xvi, 8 magistratum absenti abrogabant (præturam bellicam, imperium militare) vii, 7 in eo magistratu (cum ei potestati preeasset, cum Carthaginē rex esset) xxiii, 7 cum magistratus gerere desisset xiii, 8 in magistratibus multam versatus i, 8 (ubi tn. MSS. aliter). magistratus (de iis, qui magistratum gerunt): ad magistratum senatumque Lacedæmonior. adiit ii, 7 ego te tradam magistratus (sc. ad pœnam) xv, 4 postquam de reb. suis gestis ap. maximum magistratum dixerat (i. e. apud Ephoros Lacedæmonior.) vi, 4 dies, quo maximi magistratus simul conueerant epulari (sc. Thebanorum) xvi, 2 his magistratibus legati Romani venerunt (cum hi Consules essent) xxiii, 7 largitione magistratum corruptus populus i, 6 cum publica pecunia largitione magistratum quotannis interiret ii, 2 absentium magistratum jussis dicto audiens fuit xvii, 4 magistratus (Romanos) oravit in volumine quodam Atticus xxv, 18 (v. Ornare)

Magnesia (urbs Asie ap. Meandrum fl.) ii, 10

Magnus timor vii, 8 magnus concursus xiv, 8 magnus homo iv, 1 Sic: magnos homines virtute metimur non fortuna xviii, 1 (v. Homo). magnus imperator xxiv, 8 vir omnium judicio magnus xx, 1 magnus hoc bello Themistocles fuit nec minor in pace ii, 6 magni fuit ejus opera (sc. pretii res vel opera) ix, 1. xiv, 1 (Sic: Cicero ad Fam. l. 15. Ep. 15 ' magni erunt mihi tuis literæ.' v. Esse civitatem add. Voss. de construct. cap. 29). magno natus esse (de senect.) iv, 5 (v. Na-

tu). magno et animo et corpore esse xi, 8 magna multorum consentio vii, 8 magna amicitia, ibid. magna gratia vii, 9 magna benevolentia xiv, 5 magna festinatio ix, 5 (Sic vulgo. Sed Nos pro ' magna festinatione' edidimus ' magna de re,' securi MSS. Gif. Dan. et Savar.) magna corporis dignitas x, 1 magna spes xiii, 8 magna expectatio vii, 6 magna pecunia vii, 9. xxiii, 9 magna laus xv, 2 magna divitiae x, 1 magna res x, 1. xvi, 2 magna periculum xxiii, 9 major annis sexaginta natus deceasit ii, 2 major res nulla gerebatur sine eo (major in momenti) ii, 1 sic: si qua res major acta est, non defuit xxv, 4 majorum rerum nihil adversum aliquos sententiam facere. Fr. 12 At, maiores res appetere (de ambitionis novisque consiliis) iv, 2 Sic: majora concupiscere (scil. quam que privatum et subditum decent) iv, 1 maiores natu (seniores, qui superiori aetate vixer) xi, 1 (v. Gifan. observ. L. L. Sic: 'maiores antores,' ap. Columell. ix, 18). maiores natu (seniores, sed coevi) ii, 2 Sic: majorum natu auctoritas xiii, 8 (Alibi simpliciter 'maiores,' pro priscis). majorum instituta, Praef. majorum more honores petere (ut fieri solebat priscis reipubl. temporib.) xxv, 6 maiores (de parentibus, avis, &c.): majorum gloria i, 1 a majoribus accepta equestris dignitas xxv, 1 maximi exercitus xxi, 1 maximi ignes xviii, 9 maximum studium xiv, 4 maximi corporis homb xiv, 8 maximus magistratus (supremus) vi, 4. xvi, 3 Sic: maximi magistratus xvi, 2 maxima classis ii, 5 maxima fides x, 5

Magnificus (opp. elegans) xxv, 13 (v. Explicat. h. l. apud Baptist. Pium annot. post. cap. 8). magnificenterimum factum viii, 1 (illustriß.)

Magnitudo voluminis (modus, quantitas), Praef. animi ii, 10. viii, 1. xxi, 8 (primo loco notatur generositas animi nihil abjectum sentientis agitantisque; reliqui ad militias laudem pertinent. Boecl.) magnitudo rerum gestarum xi, 1

Magnopere delectari xiv, 8 gaudere iv, 2 laudari i, 3 (pro, magno opere: quomodo Plautus Cas. fl. 7, 7 ' expetivisse opere tam magno settim, nō ea mihi daretr')

Mago (frater Hannibal) xxii, 7 do-

mem revocator, *ibid.* fraternis calamitatibus involvitur *xiii*, 8 ejus interitus, *ibid.*

Majestas: quorum imperii majestas ab hoc initio perculsa cecidit *xvi*, 2 (de summo imperio, quod penes Lacedemonios et terra et mari erat. *conf. iii*, 2. alibi: Lacedemoniorum tyrannis *xv*, 6)

Male rem gerere (*infelicitate pugnare*) i, 3. *xiii*, 1. *xi*, 1 Sic: male gestis rebus *vii*, 5 (Livius lib. 1. opponit, 'bene rem gerere,' felicitate pugnare. *Vorst.*) male accipi (*fugari*) *xviii*, 8 male audire *x*, 7

Maledici noa desunt magnis viris *xxi*, 3 maledicentissimus historicus *vii*, 11

Maleficam nataram in corpore nascisci (de errore ac deformitate nature in corpore) *vii*, 8 (oppon. habere natum fautricem, *ibid.* Ovid. in *Epist.* dixit, naturam difficultem. 'Si mihi difficultis formam natura negavit')

Malle: potius augeri patria opes, quam regis maluit *ix*, 5 qui malunt se metui, quam amari *x*, 9 maluit se diligiri, quam metui *xx*, 3 se capitis periculum adire quam deesse &c. *xiii*, 4 (v. *infra*. Se)

Malum externum (de bello cum ext. gesto) *xiii*, 2 male esse alium (*mocere*) *vii*, 7

Malitiose facere (cum quis culpa sua et de industria rem male gerit) *vii*, 7

Mamercus, dux Italicus, capitular *xx*, 2

Mansueta eques Rom., Fr. 10

Manceps *xxv*, 6 (qui a populo aliquid emit, conductive; ejus rei queniam sublata manus indicium facit, seque auctorem proficitur, 'manceps' dicitur. v. *Sigon.* de antiq. jur. civ. Rom. ii, 4. vide *infra*. *Presa. Boecl.*)

Mandata res (de negotio, quod quis in se procerandum suscepit) *xxv*, 15 (oppon. sua, *ibid.*) mandatis editis per me conficies, quod stades ix, 3

Mendacies *xiv*, 5

Manere (*expectare hostem*) ii, 4 manere in fide *xviii*, 4 in pactione *xvii*, 9 in societate *ix*, 2 in officio (sc. fidei et obsequii) *ix*, 3. *xviii*, 6 (oppon. deficerre ab aliq. *ix*, 8. vid. de his et similiis formulae *Prisc.* ad *Apulei. Miles.* 2. pag. 110. et *Gronov.* ad *Statii Theb.* vi, 680. Greci dicunt ἀμέντωτος διαθήκαιος, quos Latini imitati videntur. Nem eodem modo Cicero pro domo sua: 'in fide manere,' ad Attic. *vii*, 16 'in conditione manere.'

Cesar B. G. 1. 'in eo, quod convenit, manere.' *Livius xxxv*, 12 'in societate Romana manere.' Poetas omittunt prepositionem. Sic Virgil. *Aeneid.* 2 'tu modo promissis manus.' *Vorst.*) manet amicitia inter eos (durat, constat) *xxi*, 8 Sic: memoria laudis manet *xiii*, 2 manere (ratam esse) *vii*, 10

M. Manlius, Fr. 1

Mantinea (urbs Arcad.) *xv*, 9

Manubia *v*, 2 (prædam, sive pecuniam ex præda redactam intelligi ostendit *Gell. xiii*, 23. *Boecl.*)

Manus: sua manus scripsit, ne timeret *xv*, 10 aliquem ad manum habere (ministerio alienus uti) *xviii*, 1 (Locc. indic. philolog. exponit 'amanussem,' seu 'librarium,' cuius ministerio fu scribendo utimur. qui Suetonio in Aug. 67 'a manu' dicitur), ut si fortuna in sua manu esset (in sua potestate) *xiii*, 8 (Sic in quibusdam Mass. ac eddi sed non edidimus 'in sua navi'). manus dare (de succumbentibus) *xviii*, 1 (Est a. translatio a gladiatori. ducta). Manus (pro vi et armis): manus afferre alieni *xx*, 1 manus cum superari posse diffidebant *vii*, 10 (paucis ante: ferro eum aggredi non audebant, *ibid.*) manus aliquo porrigithe (de extorsionibus, quibus exhaustum immodicis sumbitibus ararium repletur) *x*, 7 (v. *infra*. *Porriger.*). manus consarcere (acie contendere) *xiv*, 6. *xviii*, 4 alibi: ad manum accedere *xviii*, 6 manu fortis *xiv*, 1. *xv*, 8. *xxi*, 1 **Manus** (de exercitu et copiis): manus delecta i, 1. *xvi*, 4 exigua manus i, 5 hand ita magna manus iv, 1 manus mirabilis flagrat cupiditate pugnandi i, 5 manum colligere *vii*, 7 comparare *x*, 4 ad dimicandum expeditam habere *xiv*, 6 (v. *Expeditus*)

Marathon (campus clade Persarum et Miltiadis tropoe insignis) i, 4

Marathonia pugna i, 6. *ii*, 2

Marathonium tropœum (pugna, seu pugna gloria) *ii*, 5

Marcellus M. Claud. Cos. *xxiii*, 18. *xxiv*, 1 quinque Cos. ap. Venustum cadit *xxiii*, 5 quomodo morte ejus audit. Hannibal se gessent, et quomodo corpus ejus tractavit, Fr. 8 en Hannibalem vicem, *ibid.*

Mardonius, quis *iv*, 1 a quo victus, *ibid.* (add. *iii*, 2)

Mare Pamphylium *xviii*, 8 subram *xviii*,

- 2** scopulosum **xv**, 10 mare tutum reddere **ii**, 2 maris principatus controversa **xiii**, 2 mari duces Athen., ibid. mari res magnas gerere **ix**, 1 mari et terra bellum alicui inferre **ii**, 2 alibi : terra marique **xxi**, 1 mari et terra duces erant Lacedaemonii **iii**, 2
- Maritim** imperii summa ab Lacedaemoniis transfertur ad Athenienses **iii**, 2 principatum Lacedaemonii Atheniensibus concedunt **xiii**, 2 maritim pre-dones (pirates) **ii**, 2 fluctus **xxv**, 6
- Marius hostis judicatus juvatur ab Attico **xxv**, 2
- Marmor** crusta primum parietes operuit Matamura, Fr. 10
- Massagetae** populi Scythiae Asiaticae **xi**, 1
- Mater patri prelata a Menestheo **xi**, 3 filii poenam promovet **iv**, 5 mater timidi fieri non solet (proverbium) **viii**, 2 matresfamilias, Praef.
- Matricida (*μητροκτόνος*) **xv**, 6 (v. de hac voce Savar. ad Sidon. carn. 5) in Matrimonio habere aliquam, Praef. v., 1. x, 1
- Maturare alicui mortem (accelerare) **xii**, 4 (Sic Cicero pro A. Cluent. 'huic mortem maturabat inimicus'). concitatus est ad maturandum (scil. incep-tum) **x**, 8
- Mature decidere (cito, ante tempus) **xxv**, 2
- Maxime** (principue) : cum unus omnium maxime floreret **i**, 1 Sic : cum unus in civitate maxime floreret **v**, 3 uni huic maxime indulgebat **x**, 2 Ciceronis, ut qui maxime amicus fuit, Fr. 4 (formula *εὐχήρων*)
- Media** **xviii**, 8 (Asia regio ab Occasu transversa oblique Parthia occursens. v. Plin. N. H. vi, 26)
- Medi** : ex **Mediis** (pro e **Media**) **xviii**, 8 (v. Gens)
- Medica vestis** (fluida et perlucida) **iv**, 3 (adde Freinsheim. ad Curt. vi, 6, 4. et Brisson. de regn. Pers. 2)
- Mederi** satietati lectoris (ne satietate obtundatur, cavere) **xvi**, 1
- Medicina** annos **xxx**. non indiguit Atticus **xxv**, 21
- Medicus** : quo ille commotus, patri (Dionysio) soporem medicos dare coegerit **x**, 2
- Medianus** (et **Medium** : Grecorum mensura, Romanos sex modios capiens) **xxv**, 2 (vel septem. vid. Modius. addo Petit. comam. ad LL. Attic. lib. 1. pag. 5)
- Mediocris** : non mediocris est industria (eximis, singularis) **xxv**, 18
- Meditari** animo aliiquid (constituere ap-se) **xvii**, 4 meditor hoc facere **xiij**, 4
- Melle** (cera) cadaver alicujus circum-fundere **xvii**, 8
- Melpum** (opp. Italiz Transpad.), Fr. 7
- Memor** gratisque (quodam sententiae genero juncta) **xxv**, 9 memor virtutum pristinarum **xiii**, 12 (non tam memoria, quam memoris efficacia et instinctio ad aliiquid notatur. Boecl.)
- Memoria** laudis **xiii**, 2 laboris militaris (fama) **xix**, 1 imperii (gloria ex gesto imp.) **iii**, 2 memoria contumelie **xv**, 7 memoria duplex de interitu ejus (fama) **xxiii**, 8 memoria testator **vii**, 4 memorie prodere aliiquid, vel, de aliqua re **ii**, 10. vii, 1. xi, 3 memoriam veterem patria renovavit juxta posita recens filii statua **xiii**, 2 ad nostram memoriam manserunt monumen-ta ejus (usque ad nostra tempora) **ii**, 10 (Sic passim Cicero, Livius, alii). maxima post hominum memoriam classis **ii**, 5 Sic : maximi post homi-num memoriam exercitus **xxi**, 1 unus post hominum memoriam cognomine Justus appellatus est **iii**, 1 (Sic assi-pissime et alii locuti. Quin Cicero interdum conjunctim 'memoria tem-pora' v. g. Orat. in P. Servil. Rullum : 'me perlongo intervallo prope memorie temporunque nostor-rum, primum hominem novum consu-le fecisti.' Vorst.) memoria dignus dux (memorabilis) **xiii**, 4. **xxi**, 1 me-moria digna (res memorabiles) **xv**, 1 memoria immortaliter retinere beneficia percepta **xxv**, 11
- Mendacium** neque dicebat, neque pati poterat (de Attico, qui neque mentie-batur ipse, neque mentientem alium sustinere et auscultare poterat) **xxv**, 15 (Ex quo loco claret, non esse per-petuum discrimen interr'd 'mendacium dicere' et 'mentiri', de quo Gellius N. A. lib. 11. cap. 11. Similiter 'mendacium dicere' pro 'mentiri' usurpat Plautus Bacchid. iii, 4, 30. Vorst.)
- Meneclides** (obtrectator Epaminondæ) **xv**, 5
- Menelai** portus **xvii**, 8 (vid. Strab. lib. 1. et ult. Lamb.)
- Menestheus** (filius Iphicrat.) **xi**, 3 ma-trem pluris facit, quam patrem, ibid. fit praetor **xiii**, 8 (Ed. Ultraj. Longol.)

et Mag. leg. Mnestheus. quomodo Virg. Aen. iv, 288 'Mnestheia Ser-gestumque vocat.' Sed Græcis quoque est *Meneθeis*)

Mens (propositum, consilium) xvi, 1
hac mente ix, 4. x, 9. xx, 1. xvii, 4
(alibi dixit: hoc consilio xxii, 1) mente
eadem esse xxiii, 2 si sana mens esset
xvii, 5

Mensam secundam servis dispergit xvii,
8 (Sic Cicero ad Attic. xiv, 28 'hæc
scripsi, sea dictavi, apposita secunda
mensa, apud Vestorium.' Horat. Serm.
ii, 2, 121 'tum pensilis uva secun-
das et nuz ornabat mensas cum dupli-
ce ficu.' Et alii. Scilicet bellaria per
'mensam secundam' intelliguntur.
(Gr. *ώρματα, τραγήματα*, quæ post
alios cibos convivis jam cibo potuque
satiatis apponebantur, ad eorum appre-
titum quasi denuo excitandum. de
quorum instructu vid. Stuck. antiq.
conviv. iii, 2. et Buleng. de convivis
ii, 89)

Mentio: de quo mentionem Plato in
Symposio facit (cujus rei meminit,
quam rem narrat) vii, 2 Sic: de quo
supra mentionem fecimus (cujus vitam
supra explicavimus) xv, 4

Mentiri: ne joco quidem mentiebatur
Epam. xv, 3

Meroenarii scribæ (non sine nota vilis
animi et operæ hec vox, honestis ac
industriis viris, qui fidem potius quam
lucrum spectant, majorumque rerum
actores sunt &c. opponitur) xviii, 1
(Ita passim ap. auctores: 'mercenaria
opera, mercenarii homines' &c. cum
quodam contemptu dicuntur. Boecler.)
mercenarii milites xx, 1 desciscunt
xxii, 2

Meritis stipendum (militare &c. v. Sti-
pend.) xxiv, 1

Mereri bene de rep. xix, 2 (mox opp.
male consulere patriæ). meritus optimæ
de illo iv, 4

Meritis multis magnisque ap. aliquem
valere ix, 3

Messena (restituta) xv, 8. xvi, 4

Metalla: ex metallis facere pecuniam
v, 1 Sic: ex metallis redire pecunia
dicitur ii, 2 (intellig. fodina metalli-
cæ. Sic quoque Tacitus, Plinius, So-
linus, alii. vid. Buchn. Thesaur. v.
Metallum)

Metellus Q. Celer, Fr. 7

Methodus vitarum scribendarum xv, 1

Metiri aliquem fortuna, virtute (æsti-
mare e fortuna, e virtute) xviii, 1

usum pecunias non magnitudine, sed
ratione xxv, 14

Metui malle, quam amari, periculosum
x, 9 diligi quam metui: se maluit Ti-
moleon xx, 3 (Sic de Alexandro M.
Justin. ix, 8, 18 'amari pater malle;
hic metui')

Micythus xv, 4

Migrare: non ex vita, sed ex domo in
domum videbatur migrare (de Attico
in morte constantiam vocis atque vul-
tus servante) xxv, 23

Miles jure suo nonnulla ab imperatore
 vindicat viii, 1 milites regiam tuen-
tes ap. Persas xiv, 1 milites Fabiani,
Iphicratenses (pro præstantibus) xi,
2 milites veterani imperare postulant
xviii, 8

Militia Romana initium annus xvii.
statis xxiv, 1 (v. Lips. de milit. Rom.
lib. i. Dial. 2)

Militaris rei labor (res bello gestæ) xix,
1 in re militari multa partim nova at-
tulit, partim meliora fecit xi, 1 mili-
tari disciplina nobilitatus, ibid. vesti-
tu ornatus xiv, 9 militares equi xviii,
5

Mille militum i, 5 mille hominum xiv,
8 (Sic enim recte dici Gellius i, 6
ostendit). decem millia passuum i, 4
decem millia armatorum i, 5 multa
millia adversariorum xiv, 8 (Scil. τὸ
mille semper adjective plurale *άκλιτον*
est, et generum omnium. Et sub-
audiiri in primis istis duobus locis
'manus' vel 'numerus' aut simile quid
debet. Sic enim integræ Virgil. Aen.
x, 187. 'Sub quo mille manus juve-
num' &c. Val. Max. viii, 15 'Senatus,
qui mille hominum numero con-
stat,' et alii. Millia, vero plurale qui-
dem adjective est, sed neutrum et
declinabile. Et materie congruerent
suppleri aliquo substantivo debet, quod
generi et numero eidem respondeat:
quomodo v. g. i, 4 spatia, i, 5 et xiv,
8 corpora, subaudiend. vid. Pascas.
Großpp. paradox. liter. Epist. 14. et
Gronov. de pecun. vet. iii, 10)

Miltiades colonos Chersonesum ducit i,
1 Lemnum et Cycladas capit i, 2
consilium dat excutiendæ dominatio-
nis Pericæ i, 3 Marathonia pugna
vincit i, 5 quale præmium victoria
ceperit i, 6 a Pari oppugnatione casu
abstrahitur i, 7 ob id dannatus in
vinculis moritur, ibid. vera damnatio-
nis ejus causa i, 8 laus ejus i, 1. 2. 8
Minervæ ades iv, 5 templum xvii, 4

- Minuens religionem (violare)** xvii, 4
 minus ex sententia, ibid. minus lucide xvi, 1 minus movere aliquo ii, 4 minus probatus ii, 1 minus prospere xiv, 6 minus prospere gesta vii, 7 minus robustas xxii, 10 impedit quo minus v, 4 recusare quo minus xv, 8 (In his negationis vicem eleganter explet haec particula; in sequentib. tantum minuit). cum minus, quam vellet, moveret eum ii, 4 minus sepe, quam vellet xxv, 20 ornatus non minus concinnus in brevitate respondendi, quam &c. xv, 5 non minus bonus paterfamilias, quam civis est habitus xxv, 13 non minus multos amavit (sc. quam amatus est a multis) vii, 2 neque minus multas urbes consilio ad amicitiam adjunxerant (sc. quam expugnaverant multas) vii, 5 minus diebus tringita (subaud. quam) ii, 5 nemo minus fuit emax, minus sedicator illo (i. e. quam ille) xxv, 13
- Minime**: dedit operam, ut quam minime multa vestigia servitutis manarent xx, 3
- Minutius Ruf.** M. F. xxiii, 5 Q. Minutius Coa. xxxii, 8
- Mirabilis cupiditas (vehemens, ingens)** i, 5 quod omnibus mirabile visum est xviii, 5
- Mirabiliter vulgi mutata est voluntas** x, 10
- Mirus**: mira comitas (magna) i, 8 mirum omnibus id videbatur xi, 3
- Mirari**: sic se gerendo minime est mirandum, si vita ejus secura fuit v, 4 Sic: neque id mirandum, si non facile ad credendum inducebatur ix, 3 ait se mirari, quare jam tertium diem sic teneatur xviii, 11
- Miscere plurima caput** (de seditionis et turbulentis motiōnibus) iv, 1 (Sic Cicero pro Mil. 'quanto ille plura miscebat.' Phœdrus Fab. 2 'Procas libertas civitatem miscuit.' Loccen. Tac. H. i, 53, 2 'Cæcina agre pausus miscere cuncta statuit')
- Miseranda vita (deploranda)** x, 9
- Misereri statim** (i. e. senect.) xix, 4 (sub-int. vox 'causa,' ut docet Voss. de construct. c. 27)
- Misericordia alicujus capi** ii, 8 misericordia odio succedit x, 10
- Misur fieri (dimitti)** xviii, 11
- Misst ephorum (mittentibus ephoris)** xvii, 4 Similiter Solinus c. 2 'ad quem legatus venerat missus Mamis regis,' (uti quidem Salmas. eum locum corredit,) et alii passim.
- Mithridates, Ariobarsanis fil.** xiv, 4. 10
- Mithrobarsanes** xiv, 6
- Mittere aliquos in coloniam** v, 3 legatos ii, 6 legatos de aliqua re ad aliquem xix, 3 nuntium alicui vii, 4 literas et nuntios aliquo consultum, utrum &c. xviii, 6 Sic: literas Athenas publice misit, sibi proclive fuisse &c. xiii, 3 mittere literas ad aliquem xxv, 20 mittere aliquid muneri alicui iv, 2 Attico misit, quid ageret (auntiavit, scripsit) xxv, 20 (Sic Cicero ad Famili. xi, 8 'Polla misit, ut ad te, si quid vellem, darem literarum' et Livius 36 'ad M. Bibium misit, Antiochum in Italianum impetum fecisse,' &c. Adde Gronov. not. ad Liv. viii, 22. Sic quoque Græcor. ἀναγέλλειν sepe idem est ac literas dare, per literas certiore facere. Plene alibi:) eodem ut sequerentur, ad Timotheum et Iphicratem auctium misit xiii, 3 de servis suis quem habuit fidelissimum, ad regem misit, ut ei nuntiaret &c. ii, 4 ex his electi Delphos deliberatum missi sunt i, 1 missi sunt electi, qui Thermopylas occuparent ii, 3
- Mitylenai** multa millia jugera agri Pittaco muneri dantes viii, 4
- Mixtura virtutum et vitiorum in Paassania** iv, 1 in Alcibiade vii, 1 (Alia eiusdem mixtura exempla videsis ap. Mich. Piccart. obs. historico-polit. dec. 1. c. 8)
- Mnemon Artaxerxes justitiae fama florens** xxi, 1 peperit matri, πτονις interfeci, ibid.
- Mobilis populus (inconstans)** xiii, 3 mobilitas fortune (inconstantia, varietas) x, 6
- Moderata vita (civilitatis nomine et bonitatis, quam alibi vocat)** xiii, 4
- Moderate ferre (sequo animo, non impatienter)** xx, 4
- Moderatio (in omni cultu sci.)** xxv, 14
- Modestus (κόρων Lambin.)** xv, 3
- Modestia (civilis communique sensui et legibus congruens animus intellig.)** i, 1 (de civilitate obsequii in patriam. xvii, 4. Boecler.)
- Modii septem faciunt medium Atheniensem** xxv, 2 (Sic enim legend. Sane Alex. ab Alex. ii, 20. ita distinguunt: ut 'modios' quidem 'sex medium' facere; Atheniensem autem

- medium. 'septem modiū' constare dicitur)
- Mocilla, L. Julius, prætor xxv, 11
- Modica supellex xxv, 13 (opp. multa)
- Modus : admirandum in modum xv, 3
pari modo xiv, 10 non pari modo xx, 1 tali modo xxv, 21 modum adhibere (scil. in proferendo) xv, 4
modus hastæ (quantitas) xi, 1 Sic : modus mensura xxv, 2 (Sic quoque ap. Gell. i, 1 'modus planta Herculis,' et ap. alias 'modus jugeri,' 'agri,' 'tumuli,' 'olives,' &c. v. Rhodii Lexic. Scribonianum)
- Mœnia lignea (ænigmatische de navib.) ii, 2 mœnibus circumdare ii, 6 se defendere (opp. obviam ire hosti) ii, 4, i, 4
- Molestum non esse alicui (i. e. nullas alicui pecunias imperare) xxv, 7
- Moliri (de conatu rei magnæ) vii, 10 (de factiosis consiliis) vi, 1 moliri multa (de Philippo Maced. dominationem moliente) iii, 3 molitiones viribus maiores ix, 5
- Molossi (gens Epirotica) ii, 8
- Momenti nullius esse (auctoritate sc. amissa) vii, 8
- Monere (significanter, cum denuntiatione monere) vii, 8
- Mons : ad infimos montes xviii, 9 (v. Infimus)
- Monumentum (sepulcrum) xxv, 22 monumentum sepulcri i, 10 monumenta (indicia rei memoriam conservantia) ii, 10 (a monendo enim deducit Varro. Boecl.)
- Moram Lacedæmoniorum interfecit (manum, cohortem) xi, 2 (Erat autem μόρα, sive μοῖρα, multitudo 500. aut 900. Lamb. Add. Crag. de rep. Lac. iv, 4. et Meurs. lect. Attic. i, 16)
- Mora nulla est ix, 3 (sc. in me, vel, per me, quemadmodum alii plene locuti. Virgilius Ecl. v, 52 'in me mora non erit ulla.' Terent. Andr. iii, 4, 14 'per hunc nulla mora est')
- Morari alicubi xxiv, 2. xii, 3 in montibus xxiii, 5
- Morbus oculorum xxii, 4 morbo consumi xxi, 2 morbo mori ii, 10 morbo perire xxi, 3 morbus levior esse cœpit xxv, 22 in morbum incidere x, 2 morbo graviter confictari, ibid. in morbum implicitus v, 3. xvii, 8 (v. Implic.)
- Mors : honestam mortem præstare turpi vita existimat Chabrias xii, 4 mors heroicæ Epaminondæ xv, 9 mors turpis iv, 5 ex ingratorum hominum conspectu morte decidere (sc. voluntaria) xx, 1 quæ lex morte mulctabat, si quis &c. xv, 7 morte ab aliquo mulctari xv, 8
- Mortales ix, 5 (per Syncedochen pro hominibus, quomodo et alii. Cicero : 'unus omnium mortalium sine ulla dubitatione deterrinus.' Plinius xii, 17 'tanta mortalibus suarum rerum satietas est.' Sallustius B. Jug. 'multos mortales cum pecore atque alia præda capit')
- Mortiferum vulnus (mortale, letale, θανάτιον) xv, 9
- Mos a majoribus traditus xvii, 1 moris majorum summus imitator xxv, 18 Sic : more majorum honores petere xxv, 6 (sc. sine fuso et fallaciis, ut Cicero explicat. provocabatur autem in plerisque rebus cum pondere et proverbiali veluti formula, ad 'morem majorum,' i. e. instituta inde a majoribus propagata. Boecl.) non magis amore, quam more ductus (consuetudine, instituto legibus permesso) v, 1 (v. Amor). mores civitatis xxv, 6 more Atheniensium nefas hoc est vii, 3 more Persarum xiv, 10 moribus ipsorum loci convenit, Præf. moribus Lacedæmoniorum. summa virtus in patientia ponebatur (secundum mores Lacedæm.) vii, 11 Sic : nostris moribus musice abest a principis persona xv, 1 moribus nostris nefas habetur, Præf. moribus nostris hoc decorum est, Præf. morib. eorum id non fit xii, 3 mores patios mutare (consuetudines patrias, instituta patria) iv, 3 Sic : mores Græcorum sequi in narrando, Præf. more civitatis suæ fungi ix, 3 (v. Fungi). morum similitudo plus valet in amicitia, quam affinitas xxv, 5 vocabat eos, quorum mores a suis non abhorrebant xxv, 14 morum præfectorus xxii, 3 fortunam sui cuique mores fingunt xxv, 11. 19 (v. Erasm. Chil. 2. cent. 4. proverb. 30). morem gerere alicujus voluntati (obedire) xiv, 4 Sic : mos ei gestus est ii, 7 mos crudelitatis (de crudelitate ipsa) viii, 3
- Movere se (sc. ex pristina habitat.) xviii, 6 neque se quoquam movit ex urbe xxv, 7 Phrygiam prius depopulatus est, quam Tissaphernes usquam se moveret xvii, 3 movere castra xiv, 8. xviii, 12 movere (persuadere) ii, 4 hoc auctio motus domum rediit iv, 3 tantum auctoritate ejus motus est, ut

- &c. ix, 4 ejus consilio multum movebatur x, 1 suaque omnia, quæ moveri poterant, asportant (bona mobilia, quæ vulgo dicunt) ii, 2 (conf. x, 4). (Livius 'res moventes' dixit. Invenias et 'moventia,' ut in illo: 'fixa et moventia')
- Motus concursusque (prælantium sc. bellantiumque) xi, 1 motus corporis (agitatio, de equis) xviii, 5
- Mulcta: mulctæ aliquid detrahere xiii, 4
- Mulctari pecunia i, 7. v, 1. vi, 1 (Justinus dixit, 'pecunia dannari' viii, 1, 7. Vorst.) exilio iii, 1. v, 8. vi, 2 morte xv, 8 lex mulctat morte, si quis &c. (mortis pœnam constituit) xv, 7
- Multorum imperiis non potest bene geri respubl. x, 6 multæ magnæque pollicitationes xviii, 2 cum in oratione sua multa in Thebanos invectus esset xv, 6 (heic τὸ multa adverbialiter ponitur Græcorum more, quemadmodum et alibi. A. Cæcina ad Cicer. l. 6. Ep. 7 'ignovit omnibus, qui multa Deos venerati sunt contra ejus salutem.' Sic quoque Virgilius, aliisque. Vorst. adde Vechn. Hellenolex. pag. 99. et seqq.) multum in imperiis magistratisque versatus i, 8 multum in judiciis privatis versatus ii, 1 multum in bello versatus xi, 1 Sic: aliquem multum fallere vi, 3
- Multo formosissimus omnium etatis susse vii, 1 multo locupletissima regio xvii, 8 multo elegantissimus poëta xxv, 12 neque ita multo post xvi, 2 post non multo iv, 3 post, neque ita multo v, 3
- Multimodis ii, 10 (Sic enim in plerisque MSS.)
- Multitudo (sc. militum) i, 2 (paulo ante: manus i, 1) Sic: multitudine circumventus est xviii, 5 multitudo navium ii, 4 multitudo magna Helotum iv, 8 multitudo Macedonum xviii, 7 multitudo (populus, ὁ πολλος) vii, 3. i, 8 (oppon. principibus, magistratibus, &c.) concitat reprimi non potest iii, 1 multitudinis odium xix, 4
- Multiplicare usuras xxv, 2
- Mundities (in re fam.) xxv, 13
- Municipium xxiv, 1 (v. Gell. xvi, 13. et Sigan. de ant. jur. Ital. l. 2. c. 6. &c.)
- Munire (absolute pro muros struere, ~~τερπειχέων~~) ii, 6 munire urbem vii, 4 arcem xx, 3 se mœnibus ligneis ii, 2 disceptatio de jure muniendi ii, 7
- (adde Clapm. arcan. iii, 7). itinera munire (de viii, quæ faciendo itineri aptantur ac emuniuntur) xxiii, 8 munire imperium singulare et perpetuum (translate de stabilienda dominatione) xxi, 2 Sic: quingentis longis navibus munitum imperium x, 5 benevolentia munitum imperium, ibid. munitæ urbes xiv, 5 ne essent loca munita, quæ hostes possiderent ii, 6 munitiora loca x, 9 munitissimum castellum viii, 2
- Munitio (de ipso opere muniendi) ii, 7 munitiones (de operibus obsidentium) xviii, 5
- Munus (de functione et opera): munus militare fungi xiv, 1 munere servorum fungi (de Helotis) iv, 8 (v. Fungi). munus (de donis): munera magnæ pecunia a Rege aliquo (sc. missa) xix, 1 ob viam missa honoris ergo xvii, 8 parva munera diuturna: locupletia non propria easse consueverunt viii, 4 (illorum mansura est et intemerata gloria; hæc ob invidiam nihil habent solidi, quo possint gaudere. v. Propri.) munus fortuna xxv, 8
- Munychia (portus Atticæ, ut Stephanus ait, seu, ut Strabo lib. 2, 'collis Chersonesi speciem præbens, introitum habens oris angusti') viii, 2
- Murus ligneus (enigmatische de nav.) ii, 2 muri Atheniens. (quo commento extracti) ii, 6 ex sepulcris et sacellis constant, ibid. muri ex multa refecti xiii, 4 muri victus diruti ix, 4 muros struere ii, 6 muros reficit Conon ix, 4 muros separe &c. ii, 7 muri caruit Sparta vii, 6
- Musica, Präf. musicæ a principis persona abest xv, 1 in musicis magna gloria esse xv, 2
- Mutare arma (alia inventire) xi, 1 consilium xviii, 9 mores, vestitum &c. iv, 3 mutare aliquid de cultu quotidiano et de vita consuetudine xxv, 14 aliquid de victu et vestitu xvii, 7 mutata est voluntas vulgi mirabiliter x, 10 (alii: immutata)
- Mutationes reip. xxv, 16
- Mutina xxv, 9
- Mutua beneficia xiv, 10
- Mycale (urbs Cariæ) v, 2 (nisi glossa mea est)
- Mysteria facere vii, 3 (Cereris sacra arcana: alio nomine, Initia: De his Just. v, 1, 1. Brisson. l. formul. Alex. ab Alex. vi, 19. et prolixe Caſaubon. adv. Baron. Exercit. xvi, 43.

adde Petit. comm. ad LL. Attic. lib. 1. Jac. Gothofr. Exerc. 2. de Eccles. et incarnat. Chr. et in primis Meurs. libr. singul. quem Eleusinia inscripsit) Myus (urbs Asiae) ii, 10

N.

Nancisci magus imperium i, 6 morbum xxv, 21 sorte provinciam xxiv, 2 nancisci causam idoneam (opportune, commode oblatam, captiunem) ii, 6 (ejus elegantiæ est locutio Floriana ii, 6, 12 'hostes frigidum et nivalem nacti diem' &c. scil. tempestatem ejus diei in consilium verterunt, suo usui accommodarunt &c.)

Nasci ex aliqua ii, 1 natus ab aliquo xiv, 2 natus ex aliquo x, 2, 15, 10 natus nobili genere x, 1 nata Attico neptis ex Agrippa xxv, 19 nata eodem patre v, 1 nati ex fratre et sorore xiv, 2 omnes in Africa nati (i. e. Africani) xxi, 3 natus annos circiter quadraginta (de eo, qui jam implevit tot annos) vii, 10 (ellipt. 'annos' pro 'ante annos', vid. Voss. de Construct. cap. 13. et 44). Sic: circiter annos LV natus x, 10 annos IIII et XX natus, Fr. 4 major annos sexaginta natus xxi, 2 minor quinque et viginti annis natus xxxii, 3 (Lambinus utrobique resposuit, 'natus')

Natu magno (æstatis notione) iv, 5. xiii, 3 (Sic Liv. ii, 8. lib. x, 38. v. Gifan. obs. L. L. pag. 144). majores natu (de senioribus, sed coævi) ii, 2. xiii, 3 de senioribus, sed qui desierunt vivere xi, 1 natus maximo filius xiv, 7 alibi: qui maximus natu easet ex liberis ejus xvii, 1

Natalia dies Timoleontis festus Siciliæ xx, 5 (sc. quod felix et victoriis nobilitatus. v. Alex. ab Alex. iv, 20) Natione Car. xiv, 3 Medus iv, 1 nationes et gent. xxxii, 1

Nativus lepor (de pura et in affectata sermonis gratia) xxv, 4 oppon. ascitus, ibid. (Petronio 'naturalis pulcritudo,' Gellio x, 3 'nativa suavitatis dicta.' Locc.)

Natura videtur experta in hoc quid efficiere possit (de Alcibiade, quo nihil fuisse excellentius memorias proditum) vii, 1 (ponitur heic 'natura' tanquam effectrix rerum &c.) Sic: natura fautrix (propitia) xvii, 8 opp.

malefica (invida), ibid. inesse in uno homine tantam dissimilitudinem, tamque diversam naturam admirabantur vii, 1 (vid. Inest). id, quod natura cogit (de morte) xxv, 22 natura difficilima (ingenium difficile) xxv, 5 naturæ omnes paremus (ingenio quod natura dedit, obsequimur &c.) xxv, 17 (Sic quoque Cicero). naturæ debitum reddere (mori) xxi, 1 (v. Debit.) neque id natura solum fecit (de naturali ingenii propensione) xxv, 17 ab natura multa habuit bona x, 1 natura loci xiv, 8 natura civitatum eadem (translate of consuetud. civit.) i, 6 naturalis bonitas xxv, 9 (v. Bonitas). naturale bonum viii, 1 (naturæ quadam gratiæ apud omnes obtinenda felicitas. adde Cic. pro Cœl. 5. Boecl.)

Naufragium: apud quam urbem jam bis classis regia fecerat naufragium ii, 7 Navis percussa rostro xii, 4 navis triremis x, 4 ut fortuna in sua navi easet xiii, 3 navem in anchoris tenere ii, 8 naves capere, deprimere ix, 4 naves serpentibus completae xxiiii, 11 naves onerariæ ii, 2 longæ ii, 2. ix, 4 naves triremes ii, 2 ('Onerariæ naves' ἀλκαδες serviebant commeatu transvehendo &c. Bellicarum navium, maxime eminent 'naves longæ' respectu sc. 'onerariæ' qua latiore ventre et rotundiores, et ex longis, 'triремes' dicta juxta numerum transitorum et remorum supra se in vicem locatorum, serie tamen fortassis non directa &c. vid. Sævillii milit. Rom. pag. 66. 70. et Gyrald. de navigiis. Boecl. Plura de variis navium generib. habent apud Andr. Senftleibum in libello cui tit. Argo, sive de navibus veterum, et Jo. Schefferum in dissert. de varietate navium, et lib. 2. de milit. nav. vet. cap. 2. ac lib. 4. cap. 1). naves (metonym. pro militibus in navib.) ii, 3. xxiiii, 7 navis dominus ii, 8 (Thucyd. et Polyæn. ναῦκληρον vocant: sed Themistocles Ep. 19. pariter ut Nepos, τὸν δεσπότην τῆς νεώς. idque rectius puto. fuit enim navis, qua Themistocles vehebatur, ut ex iis, scriptorib. cognoscimus, ex eo genere, quod Græci ἀλκαδες, Latini 'onerarias' vocant; ac, ut videtur, alicujus mercatoris. quanquam non ignono, in Epist. 20. Themistoclis eam dici ἀλκάδα Ἀλεξανδρου τοῦ Μακεδόνος)

- Navalis belli peritissimus ii, 2
 Nautica castra vii, 8. xxiii, 11 (v. Cas-
 tra)
 Naxus (insula in Ægeo) ii, 8 (Varia
 ejus nomina, quibus olim nota fuit,
 Plinius iv, 12. recitat. Hodie Nicosia
 dicitur)
 Ne joco quidem mentiebatur xv, 3 nul-
 lius unquam consilium non modo ant-
 telatum, sed ne comparatum quidem
 est xx, 3 ne (enclatica, in seqq. du-
 bitationi et interrogationi servit): ex-
 periri voluit, verum falsumne esset re-
 latum (verum an falsum) xiv, 9 is cum
 interrogaretur, utrum pluris patrem
 matremne faceret (patrem an matrem)
 xi, 3
 Necessarius homo (signif. propinquitatis,
 de socero) xiv, 6 homines tam neces-
 sarii iv, 2
 Necesse: nihil necesse est pluribus ver-
 bis commemorare (si locus sanua est)
 xxv, 21 (Sic Terent. Eun. v, 6, 28
 'nisi quia necesse fuit hoc facere.' et
 v, 9, 46 'necesse est multum accipere
 Thaidem.' Sic quoque Plautus, Ci-
 cero, alii)
 Necessitas: hac necessitate coactus (de
 urgente calamit.) ii, 8
 Necessitudo (affinit.) x, 1 necessitudo
 sortis xxiv, 1 (collegarum sorte lec-
 torum consensio et vinculum conjunc-
 tioque notatur. Boel.)
 Necis causa datae provinciae (Sic MSS.
 et edd. vett. ad unum omnes) xxv, 8
 necem sibi consiscere, Fr. 2
 Nectanabes (rex Ægypti) xii, 2. xvii, 8
 Nefas: se patria irasci nefas esse duce-
 bat xv, 7 nefas id habetur moribus
 nostris, Pref. quod nefas erat more
 Atheniensium vii, 3
 Negare: ne differendo videretur negare
 v, 4 (v. Differre). negat sui consilii
 esse ix, 4 negabat se ei vim allaturum
 xviii, 12 negabat id sua virtuti con-
 venire xvii, 5 (Sic Val. Max. i, 6, 6
 'signiferis negantibus signa moveri
 sua sede posse'. Suet. Aug. 94. 'ex
 eo negantur ibi rancæ coaxare'). ne-
 gare ei non potuit, quin &c. x, 2
 Negotio duplex more Græcorum usur-
 pata: nullæ unquam neque exercita-
 tores copiæ, neque magis dicto audi-
 entes fuerunt xi, 2 (vid. Vechneri
 Hellenolex.) Sic: nihil unquam, ne-
 que insolens neque gloriosum ex ore
 ejus exiit xx, 4 non facile reperiri po-
 test, neque de Græcis neque de Ita-
 licis rebus, quod &c. xxiv, 3
 Negligere rem familiarem (de luxurioso
 et dissoluto) ii, 1
 Negligenter, malitiose facere vii, 7
 Negotium dare alicui vii, 10. x, 8. 9
 negotium suscipere (de re mandata
 efficienda) xxv, 15 negotium alicujus
 procurare, ibid. negotium mihi est
 cum viro strenuo (eleganter dicitur)
 xiv, 7 eo interfecto nihil habituros
 negotii (omnia parata et facilis fore)
 xviii, 12 (Sic, Cicero sape, sapitque
 proverbium ea locutio) Ita: sine ne-
 gotio xvii, 5
 Nemo non putat xv, 10 nemini non
 ibi manendi potestas facta est xxv, 11
 Neocles (sive ut in quibusd. MSS. Neo-
 clus) ii, 1
 Neontichos (sic legit Vossius) vii, 7
 (Est a nomen castelli in Thracia, cu-
 jus et Scylax ac Plin. meminere)
 Neoptolemus cadit xviii, 4
 Nepos Corn. M. Ciceronis, ut qui maxi-
 me amicus familiarisque fuit, Fr. 4
 laudat librum suum de historic. x, 3
 et alium de vita Catonis xxiv, 3
 Nepotes nati ei sunt multi xxi, 2
 Neptis nata est Attico ex Agrippa xxv, 19
 Neptuni fanum (ἵλιον) iv, 4
 Neque eo magis fida inter eos amicitia
 mansit xxi, 3 neque eo magis ex pre-
 lio excessit xviii, 4 neque eo minus
 xx, 4 neque eo secius xxv, 2 neque
 suo nomine neque subscribens xxv, 6
 neque colloquium ejus peti, neque in
 conspectum venire studuit xiv, 10
 Neque vero hic non contemtus est
 (negatione dupli affirmandi vim ha-
 bente) viii, 2 Sic: neque tamen non
 patiebantur xviii, 1 (adde: ix, 2.
 5. xxv, 18). neque minus propter mo-
 res, quam affinitatem (tam propter
 mores, quam affin.) x, 1 Sic: neque
 minus bonus paterfamil. habitus est,
 quam civis xxv, 13
 Nero, C. Claudius xxiv, 1
 Nescio quo casu i, 7 nescio quomodo-
 vii, 11, viii, 1 (formula frequens
 ἀπορητική). huic uni contigit, quod
 nescio an ulli xx, 1 (Sic Nos edidi-
 mus; Lambinus et alii, 'an nulli'. v.
 supr. Contigit)
 In neutrā partē (neque hoc, neque
 illo nomine) xxv, 13
 Nicamor Cassandri praefectus Piræo
 potitur xix, 2
 Nicias unus et collegis Alcibiadis vii, 3
 Nihil neque insolens, neque gloriosum

xx, 4 sic, ut supra nihil possit addi
xxv, 4 nihil illo fuit excellentius vii, 1
nihil ea pugna est nobilior i, 5 (pro:
nullus illo fuit excellentior, nulla
pugna ea fuit nobilior. Ita autem
sepiissime et alii locuti sunt, quia, ut
Bangius Observat Philolog. lib. 2.
pag. 919, existimat, plenius quid et
suavius in Neutro est, quam in Mas-
culino et Feminino. nihil aliud egit,
quam ut &c. v. Agere). nihil aliud
comparavit, quam bellum xvii, 2 ni-
hil aliud molitus est, quam ut &c. vi,
1 nihilo secius ix, 2, x, 8. xxv, 22
nibilo segnius xiv, 2 nibilo magis xiv,
10 nihil necesse (alii 'opus') est com-
memorare (nihil attinet, non est o-
pera pretium) xxv, 21

Nilus, flumen xviii, 5

Nisi ille fuisset, Sparta futura non fuisset
xvii, 6 (v. Esse)

Niti (anniti ut hoc vel illud fiat): quo
patriam recuperate niterentur (labo-
rarent) xvi, 2 in nitendo, quod se-
mel annuisset xxv, 15 maxime nite-
batur, ut (vehementer suadebat, suad-
endo conabatur efficere ut) i, 4 niti
aliqua re (ab ea pendere) i, 8 patro-
ciniis alicujus xix, 8

Nix in eubitum (Sic alii: nos 'innixus')
xxv, 21 (erigentis se habitus deno-
tatur)

Nitida jumenta (pinguia, non squalida,
non horrida, non rigosa, ut Lambinus
exponit) xviii, 5 (Sic Ovid. Metam.
2 'nitidam cape præmia vaccam.'
Horat. Epist. i, 4, 15 'Me pinguem
et nitidum bene curata cute vises.'
Phædrus Fab. xlii, 4 'Unde, quæso,
sic nites; Aut quo cibo fecisti tantum
corporis?')

Nobilis propinquitas x, 1 nobiles po-
pulo et civitatibus democraticis invisi
vii, 4 (Ista generis sunt: de cetero
ad celebratatem et glorian transfertur
vocabulum). nobilis rex xiv, 3 nobilis
et clarus poëmaticis, Fr. 1 nobilis inter
sequales xxv, 1 nobile nomen i, 8
hac pugna nihil est nobilior i, 5 no-
bilissimæ urbes xvii, 5

Nobilitate aliquem præcurrere (claritate
et amplitudine) viii, 1

Nobilitari re aliqua (esse in claritate ob-
rem aliqu.) xi, 1

Nocere supplicibus (damnum inferre)
xvii, 4 nocere se ei non posse intelli-
gebant vii, 4

Nolle: ex istis nolo amplius quam cen-
tum jugera viii, 4 pro patriæ caritate

accipere orbis terrarum divitias nolo
xv, 4 (Elegans locutio, pro qua alii
neque minus eleganter dixissent: 'non
meream orbis terrarum divitias, ut
(quamobrem) fidem erga patriam exu-
am.' conf. Buchn. Thes. v. Meroe).
noluit non parere (paruit) vii, 4
Nomen nobile (pro fama clara) i, 8 no-
men Romanum (cum granditate qua-
dam, pro populo) xxiii, 7 nominis
Alexandri simulatio xviii, 7 nomen
regium sumere (titulum) xviii, 13
neque suo nomine neque subscribens
xxv, 6 nomine magis quam imperio
reges xvii, 1 nomine otii servitutem
conciliare xv, 5

Nominatim: his consulentibus nomina-
tim Pythia præcepit, ut Miltiadem
&c. (i. e. expresso nomine) i, 1

Nomentaneum prædium xxv, 14 (De
Nomento, oppido Latinorum, vid.
Cluver. Ital. antiq.)

Non libenter xii, 3 non magis quam i,
2. xxv, 6 non modo, sed ne quidem
xi, 3 quare venire non dubaret xvii,
4 non (in negatione, quæ nudæ affir-
mationi sequipollit): non defuit, si
qua &c. (adfuit) xxv, 4 non parere
noluit (voluit) vii, 4 neque vero non
fuit apertum ix, 2 neque tamen non
in primis bene habitavit xxv, 13 nemo
non putabat xxv, 10 nihil in iis non
apparet xxv, 16 nihil ei non tribuit
fortuna xxv, 19 nonnulli temporis
xxii, 13 nonnulla invehi in aliquem
xx, 5 nullius conditionis non habere
potestatem xxv, 12 nihil eum non
efficere posse ducebant vii, 7 non
(in negatione, quæ simul affirmat,
simul auget); quæ magna corporis
dignitas non minimum commendat
x, 1 non indiligens pater xxv, 5 non
(in negatione, quæ simul affirmat, si-
mul minuit): homo non beatissimus
(non admodum beatus, mediocriter
fortunatus) xvii, 8 non nimis diurna
letitia vii, 7 (Alia λαθυρωτας similiis
exempla vid. ap. Buchn. de commut.
dic. rat. lib. 1. cap. 6)

Nora castellum Phrygiae xviii, 5

Nostræ Imperatores xvii, 4 nostri mores,
Pref. et xv, 1

Notare diligenter loca quædam (signo sc.
et observatione) xiv, 11 notare res
sine nominibus (exprimere, scribere)
xiv, 8 notari (annotari, prescribi)
xxv, 18

Notus historicis xvi, 1 (opp., vulgo notus.
Scilicet alii fama vulgi celebres fe-

- runtur ; ceterorum facta non tam celebratione loquentium, quam scriptis Historicorum pervigent. Boec.) nota virtus (cum laude insignis pariter ac perspecta) v, 8
- Notitia : propter notitiam intromissi (tandem noti) x, 9 notitia clarorum virorum (cognitio de rebus eorum) xxv, 18
- Nova res (insolita) xiv, 6 nova ars i, 5 (eleganter dicitur significatione inventi tam soletis, quam necessarii. Boec.) Sic : novum consilium xviii, 8 novi delectus (de militib. recens lectis) xxiii, 6
- Nova afferre in re militari xi, 1
- Novitas ornatus (insolentia) xiv, 8
- Novissimo tempore (extremo) xviii, 1
- Nox prima (vigilia prima) xviii, 9
- Nubere alicui (feminarum est) v, 1 nupta est huic xxv, 5 nuptum dare filiam alicui iv, 2. x, 1. 4
- Nuptiae (pro matrimonio) xxv, 12
- Nubilis virgo xv, 8 (*ταρδόφρασις* vocis est in illo Virgilii *Aen.* 7 'Jam matura viro, jam plenis nubilis annis')
- Nudare vagina telum (distringere) xiv, 11
- Nugator : næ tu nimium nugator es, cum maluisti &c., Fr. 8 (elegans form. objurg.)
- Nullus : huic uni contigit, quod nec scio an nulli xx, 1 (Sic qu. edd. alii tamen 'ulli')
- Numen Deorum xvii, 2. xx, 4 (notat hic auspicium, curam, *ώποιαν*. In priore loco pro ipsis Diis potest capi. Boec.)
- Numerus decemplex i, 5 in hoc numero fuit (alias, in eis, inter eos) i, 8 numero copiarum fretus (multitudine) i, 5 numerus militum (conditio, locus &c.) xiv, 1 Sic : numero militia erat (*τέ μέρη στρατώρων*) xv, 7 in numero amicorum esse xiv, 9 de numero proscirtorum eximere aliquem xxv, 10 Sic : in numerum proscriptor. referre aliquem xxv, 12 numero sacrilegorum haberi xvii, 4 sapientum viii, 4
- Numerare alicui pecuniam xv, 8 Ita : numerata pecunia xiii, 1
- Numidæ frustra insidiantur Hannibali xxiii, 6
- Nuntius venit mihi xvii, 4 nuntium mittere alicui de vii, 4 nuntii crebri hoc afferunt i, 8 hoc ille nuntio redit Ath. (postquam hoc comperisset) xii, 8
- Nuntiare alicui aliquid verbi alterius ii, 4
- Nusquam auxilium nisi a Lacedemoniis petiverunt (a nemine, nullo e loco) i, 4 nusquam eam a se dimittebat (ad locum nullum) xxv, 4
- Nutu ejus geruntur omnia (i. e. arbitrio, placito) vi, 2
- Nyses x, 1
- x O.
- Obducta nocte xxiii, 5 (obscuram, nebulosam, non serenam explicat Lamb. quemadmodum Horatio Epop. 13 'frons obducta' dicitur. verum potius 'obduci' hic nos dicitur, ut in Georg. Virg. 'obtendi.' Curt. viii, 13, 25 'obducta nox caelo')
- Obedire legi xv, 8 obedit rex illis (horum consilio potissimum utitur) xiv, 5
- Objicere se hosti (de eo, qui se opponit hosti) xxiii, 5
- Objectio illo repentina viso (i. e. objecta specie oculis) xxiii, 5 (Tacit. Hist. iii, 9, 3 'cum latera objectu paludis tegerentur')
- Obire diem (mori) x, 10 integre : obire diem supremum i, 7, vii, 10 (Habes utriusque nominis Ἀλεψίν in illo Juvenalis sat. vi, 56 'magnus civis obit et formidat Othoni'). Interdum tamen 'obire diem' est ad diem certum aliqua de causa adesse. Quomodo Cicero de Amicit. 'cum in hortos D. Bruti auguris, commentandi causa, ut assolet, venissemus, tu non affuisti, qui diligentissime semper illum diem et illud munus solitus esces obire'). legationes obire (suscipere, legatum agere) x, 1 (mox : legationes administrare, διοικεῖν, sed de ipsa rerum tractatione)
- Oblivisci injuriarum omnium xviii, 6
- Oblivionis lex (*ἀμνηστία*) viii, 3
- Obniti : obnixo genu scuto (i. e. obnixo in scutum, obfirmato genu ad scutum. Lamb.) xii, 1
- Obortio tenebris xviii, 9
- Obruere gladios (terra operire, infodere) xiv, 11 (Sic : 'thesauros obruere' ap. Cicer. in Cat. maj.) obrui vino, epulis x, 4 vitis (obtegi, obcurari) iv, 1
- Obsecrus : obscuriora gesta (de minus notis) xiv, 1
- Obsequi studiis suis xxv, 2
- Obsequium (civilitas, comitas, indulgentia) x, 6
- Observantia (de ea, qua quis alios perof-

- ficiose et peramanter observat) xxv, 6
 Obsesa retentus (legationis missae causa) ii, 7 obsidem ejus rei se fore pollicitus est (obligavit fidem suam hoc non esse futurum) xix, 2
 Obsideri (urbs dicitur, cuius arx scil. jam est occupata) xvi, 1 obsideri ab hostibus xv, 7 obsidere undique (cum exitus omnes custoditi sunt) xxii, 12
 Obsidonia ratio, artes et instrumenta i, 7
 Obsignare fibrum vi, 4
 Obsistere (cursum impedire, objicere se) xvii, 4
 Obsoletus honor (spretus &c.) i, 6 oppon. gloriósus, ibid. (Sic Curt. ix, 1, 2 'jam vilia et obsoleta esse spolia de Persis.' add. Suet. Aug. 99). obsoletus vestitus xvii, 8 (detritus, sordidus : ut apud Curt. vi, 9, 25 'obsoletum amicum,' et ap. Liv. 'vestis obsoleta')
 Obsonium : v. Opsonium
 Obstare consiliis alicujus (propositum intervertetur ix, 2, x, 9 obstatit ne conficeretur (impeditiv) i, 8
 Obstinatio tacitura (obstinatio propositi taciturnitate ostensa, significata) xxv, 22
 Obstruere valvas adiis iv, 5
 Obtemperare legibus patrie xx, 1
 Obterere laudem virtutis xx, 1 (includit significatum contemptus ac suppressionis. Bocl. similiter Curt. viii, 1, 23 et 31)
 Obtestationes assidue (postulationes, preces non sine flagitatione et obstringentibus verbis. Bocl.) xxii, 4
 Obtigit ille questor Scipioni xxiv, 1 (ita sepe Romani auctores, de magistratus sorte data &c. Bocl.)
 Obtainere dignitatem equestrem xxv, 1 locum eundem apud aliquem (idem officium gerere) xviii, 18 locum legati apud aliquem xxv, 6 imperium i, 2 perpetuum dominationem i, 8 maximum magistratum xvi, 8 principatum in civitate xxiv, 2 provinciam xxiv, 1 regionem xviii, 7 regnum xx, 3 (habendi administrandique notione)
 Obtrectare inter se (non simulari tantum, sed adversari sibi mutuo, detrahere) iii, 1 (*πολεμεῖν* Lambinus exponit. Sic enim Cicero Tuscul. Quæst. 'Obtrectatio est ea, quam intelligi Zelotypiam volo, agitudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ille ipse concupiverit')
- Obtrectatio : inter eos tantus laudis erat simulatio, nulla intercedebat obtrectatio (de Cicerone et Hortensio de principatu eloquentia contendentibus) xxv, 5 inter eos maximarum rerum non solum simulatio, sed obtrectatio intercedebat (de Cæsare et Antonio, summum imperium affectantibus) xxv, 20 (Illi miratur Noster, quod inter tanta simulos amicitia manserit, hec docet oriri similitatem ex simulatione solere). obtrectatio virtutis xviii, 10 obtrectatio multorum vincit facile unius virtutem xxii, 1
 Obrectator (*ἀντρασόμενος*, mox) : adversarius in administranda republ. xv, 5
 Obviām ire hostibus i, 4
 Obvius ei fuit xix, 4 obvius itineri ejus mons xvii, 9
 Occasio : data occasione xxii, 1 ne militum immodestia occasio ei nostri opprimendi exercitus detur vii, 8 Sic: ne aliquam occasionem sui opprimendi daret x, 4 ne datam a fortune occasionem liberandæ Græciæ dimitterent i, 8
 Occasus : post hujus occasum statim regium ornatum nomenque sumserunt (post hujus mortem) xviii, 13 Sic Cicer. Quæst. Acad. 1. 'post L. Älii nostri occasum.' Lambin.
 Ocululæ fortunam suam vii, 9
 Occultare voluntatem in re aliqua vi, 2
 Occupare tyrannidem xx, 1 occupatus in eo erat, ut bellum quam diutissime duceret vii, 8 occupari acerrime in apparando xxii, 7
 Occupationes infinitæ xxv, 20
 Occurrere rei (mederi) xvi, 1
 Octavius Cæsar Atticum familiariter per epistolæ colit xxv, 20
 Oculorum lumina smittere (visum) xx, 4 oculorum morbus xxii, 4 oculos omnium ad se convertere vii, 3 (Curtius viii, 4, 24 'omnium oculos in se convertere.' Et iii, 11, 24 'omnium oculos animosque in se convertere.' Sic Florus ii, 17, 14 'omnium in se mentes convertere'. ante oculos ciuium suorum libenter non erat xii, 3 oculis fructum capere ex casu alicujus (delectari casu) xviii, 11 (simile est, 'oculos pascere' contrarium, 'oculis dolere,' vel, 'oculos alicui dolere,' de quo v. Pet. Vict. Var. Lect. ii, 5. Turneb. adv. xii, 17. Taubm. ad Plaut. Asin. v, 1, 4. et Mostell. iv, 2, 10. &c.)

- Odiosa multa delicate jocoseque facere** vii, 2
- Odium civitatis (in civitatem)** xiii, 3
odium ejus in hoc viro tantum est (adversus hunc v.) xix, 4 odium erga aliq. xxii, 4. xxii, 1 hæreditate relictum, ibid. implacabile xiv, 9 militum x, 8 odio misericordia succedit (sc. sublato, quem odium petebat) x, 10 odium sic confirmavit, ut &c. xxiiii, 1 in odium alicujus pervenire vi, 1. xix, 2 ut odio communis, quod erga regem suscepserant, contineri videretur xiv, 10
- Oedipus parricida et incestnosus** xv, 6
- Offendere aliquem imparatum (deprehendere)** xvii, 2 offendere in aliqua re (peccare, labi) xix, 2
- Offensio populi (odium)** x, 8 magna cum offensione civium i, 7 sine offensione xxv, 6 cum offensione ejus xxv, 7
- Offensus fortuna** v, 4 offensa in eum militum voluntate (infensa, infesta) x, 7
- Offerre se periculo (audere rem periculosa)** xvi, 2 locum fors offert, ibid.
- Officinas armorum instituit Ephæi Agesilaus** xvii, 3
- Officium :** (*τὰ καθήκοντα* respicit, quo sensu Cicero libros de Officiis inscripti) officio tribuere aliquid (honesti rectique studio facere) xxv, 6 (conf. xxv, 4). officium (de obsequio impe- rantiibus debito): ad officium redire i, 7. xvii, 5, v, 2 (sic et Sueton. Jul. 69), ad officium reducere xiv, 2 in officio manere xviii, 6 non manere iii, 9 (Cæs. dixit, 'ab officio discedere et decedere' B. Gall. lib. 1 et 5). officia præstare alicui (tanquam civis civi et magistrati, cum nota obsequii erga imper.) i, 2 (Significatio benevolentie et promissæ humanitatis, ac per haec præstitæ operæ est in istis). officium suum præstare (sc. in judicio) xxv, 9 officium aliquid alia liberalitate augere (de pecunia mutuo data) xxv, 2 officia præstare amicis xxv, 8 (sicut alibi: necessariis. includiturque hic respectus τῶν καθήκοντος). officia urba na xxv, 4 (scil. solennibus negotiis in urbe præstari solita. quo sensu ap. Sueton. Aug. 53. dicitur: 'officia cum multis mutuo exercuit, nec prius dies cujusque solennes frequentare desit' &c.) Atheniensibus officia pre stabant i, 2
- Oleaginæ virgulæ (et ex iis corona)** viii, 4 (victoriæ symbolo oblata: nam a ludis Olymp. ad seria transferri ejus modi res, usitatum et elegans)
- Olympiæ victor, Pref.** (Sic Cicero Tusc. 1 'Diagoras cum uno die duos filios victores Olympiæ vidisset.' Vorst.) Olympiæ victores quibus coronis donati vii, 6 (Vide de Olympionicia et eorum honore copiose agentem Paschal. 6. de coron. cap. 7, 8)
- Olympias, mater Alexandri, Eumenis consilium, mox et auxilium implorat** xviii, 6
- Olympiodorus (tibicen)** xv, 2
- Olynthus (urbs Thrac.)** xvi, 1
- Olynthii bello subacti** xiii, 1
- Omittere : ut omitam Philippum (ut prætercam illum, nihil dicam de illo)** xxiiii, 2
- Omnis equitatus (totus)** xxiiii, 3 ita sa pe: qui plurima mala omnium Graiorum in domum tuam intuli (ex omnibus Grais, inter omnes Graios) ii, 9
- Omnia: cum omnino non essent amplius centum** xvi, 2
- Onerarie naves** ii, 2. x, 5 (v. Nav.)
- Onomarchus custodum præfector** xviii, 11
- Onustus præda** vii, 5 (copiam dicit et ubert.)
- Onyx : ex onychæ amphoræ et urcei, itemque columnæ xxxii pedum, Fr.** 8
- Operire (obtegere)** xxiiii, 9
- Opera imperatoris** xv, 5 opera ejus magni fuit xiv, 1 magni ejus opera aesti mata est in prælio ap. Senam xxiv, 1 operam honoribus dare, ibid. operam clandestinis consiliis dare xxiiii, 2 opera ejus hostes profligati xiv, 2 (Porro cum satis late pateat vocis significatio, non rara cum primis est ap. scriptores, 'opera fortis,' 'fidelis,' 'egregiae' &c. in bellicis rebus mentio. Boecl.) opera (sc. officiosa in iis, quæ amicis aliis ve præstamus) v, 4 Sic: forensis opera viii, 3 (et ap. Val. Max. iii, 8. Ext. 4. Horatio 'forensis opella' Ep. i, 7, 8). opera ducis xi, 2 opera alicujus facere aliquid vii, 4 opera ejus adversæ et secundæ res acciderunt vii, 6 ejus opera susceptum est bellum xxiiii, 7 opera ejus factum, ut xv, 8 in odium veni vi, 1 opera alicujus patria pelli (de eo, qui in causa est, rem struit, molitur, efficit) vii, 6
- Opes (pro potentia)** xv, 6. xviii, 10 Atheniensium vii, 5 magnæ ab tenui initio prodigatae xvi, 2 patriæ ix, 5 regi vii, 10 opes (pro viribus bellis ciis) viii, 2 opes debilitantur xvii, 5

- opes magnas prostertere (magnam vim hostium ac numerum, adeoque potentia hostilis partem non minimam) i, 5 Sic : opibus regius praesesse ix, 4 opibus elata insula i, 7 Sic : secunda fortuna magnisque opibus elatus vii, 7 (similiter Tacit. A. xv, 20, 1). cum tantis esset opibus, ut &c. (tanta potentia, ut) xx, 3 alienarum opum indigere (patrocinii) xxi, 3. xxiii, 1 Sic : opibus alicuius defendi xi, 3 juvari xx, 2 (Cæs. de Bell. Civ. 3 'Pompeius misit ad Ptolemaeum, ut illius opibus in calamitate tegeteretur' &c.)
- Opinio : de quo quanta fuerit opinio eorum, qui &c. (quid judicarint, &c.) xviii, 13 opinio nimis ingenii atque virtutis (nimia existimatio) vii, 7 opinio manebat, cum cum rege habere societatem iv, 3 in opinionem adduci xiv, 6 in opinionem mihi venit xxv, 9
- Opis alicuius indigere v, 4 sine ope Deorum vi, 3
- Oportet : nihil in bello oportet contemni viii, 2
- Oppidanī (qui sunt in oppido) i, 7
- Oppidum tueri i, 3 oppon. relinquere ii, 2 oppidum Amphipolim constituit v, 2 (conf. v. Flumen). oppida dono data ap. Pers. ii, 10 (v. Briss. de regn. Pers. 1). oppidum (absolute pro Athenis) i, 4. ii, 10 (imitatione Græcorum, quibus ead. urbs κατ' ἔσοχν dicta Σέρνη. v. sup. Astu)
- Opponere aliquem adversariis xviii, 3 Sic, 'opponi alicui' eleganter dicitur is, qui suas in hostem curas intendere jubetur, si quid ab eo moveatur, xiii, 3. Boecl.
- Opprimere aliquem (subvertere) xiv, 5 imprudentem xviii, 8 (v. Gronov. not. ad Liv. xxx, 10). hostes ii, 5 Græciam (subigere) ii, 8 libertatem vii, 3 universi ii, 4 invidiam acerbitate (vim in extinguendo notat) i, 6 (oppo. lenire obsequio, ibid.) opprimi, se oppresso (dignitate aut opibus demoto afflitoque) i, 3 (infr. extincto). oppressa patria a tyranno xx, 1 a tyrannis viii, 1 opprimenti bello (opp. mox : insidiis interfici) xiv, 9
- Opprobrium (contumeliae causa objec- tum) xv, 6 opprobrio esse ix, 3
- Oppugnare imperium x, 5 oppidum i, 7 Sic : Ægyptum oppugnatum pro- Delph. et Var. Clas.
- fiscisi xviii, 3 cum oppugnatum esset magnam partem dici xviii, 4 (Sic MSS. Boecl. et Longol.)
- Oppugnatores (qui urbem oppugn.) i, 7
- Opsonium ii, 10. xvii, 8
- Optimates x, 6. xxv, 9 optimatum cau- sam agere (de factione Aristocratica) xix, 3 Ita : optimatum fautor vii, 5
- Opulentēs xii, 3 (Veteres enim promis- cue 'opulens' et 'opulentus' dixerunt. Ausonius de Mediolano : 'Tem- pla, Palatinaeque arces, opulensque moneta.' Quomodo violens et violentus, gracilens et gracilens, &c. v. Buchn. Thes. v. Opis). opulentissi- mum regnum (de Persico) xvii, 4
- Opulentia fretus v, 2
- Opus facere (de ædific. et munitione) ii, 6 Ita : opus fit (procedit) ii, 7 ope- ribus urbem claudere (munitionibus, i. e. fossa, vallo, aggere &c.) i, 7 Sic : opera incendere, statuere, ibid. (Cæsar B. G. 'locus egregie natura et opere munitus')
- Ora Asiæ (extremitas) vii, 5
- Oraculum consultur i, 1. ii, 2 omnia ad oracula referre vi, 3
- Orate te (interpositum sermoni, ut alias, quæso, amabo) xxv, 4 orare atque obsecrare xxv, 22
- Oratio Lysandri nomine a Cleone scrip- ta vi, 3 (Usurpatus enim ille mos in Græcia, ut oratores et sophistæ alii orationes scriptitarent. Unde λογο- γράφοι; que vox cum re postea in con- temptum adducta. vid. Cresoll. theatr. Rhet. iii, 2. Boecl.) oratio Greca (sermo Græc. lingua Gr.), Fr. 3 ora- tio perpetua xv, 5 (oppo. brevitas respondendi, ibid.) oratio perpetua (opp. responsis brevibus) xv, 5 (Græcis est ἐντελέψις τὸν λόγου). orationis commendatio (vid. Compend.) ora- tione fracta tyrannis Lacedæm. xv, 6 orationes confidere xxiv, 3
- Orator probabilis xxiv, 3 (v. Probab.)
- Orbis terrarum xv, 4. xxv, 3. 20 (Sic quoque Cicero, qui et 'orbis terræ' dixit. Ρόται ἀλειπτικῶς orbis. Virg. Ecl. 3 'Descripsit radio totum qui gentibus orbem.' Vorst.)
- Orchomenii vi, 3
- Ordinare magistratus xxv, 18 (Sic Vos- sius et Barthius legend. censem. ubi vulgo est 'ornare'). ordinatæ copiæ (que in acie stant) xi, 2 (mox : dis- positæ)
- Ind. Nep.

- Ordini ab initio ii, 1 ordiri reliquos (vitam reliquorum exponere) vii, 11
 Ordo equestris (dignitas ordinis equ.) xxv, 19 ordinem suum uterque retinebat (de ambobus regibus Spartanis, quorum ille ex Procli, hic ex Eurysthenis familia semper surrogabatur) xvii, 1 ordo (locus in agmine) xiv, 9 ordine enumerare xxv, 18 omnium ordinum homines xxv, 18
 Orestes matricida xv, 6
 Origo ultima stirpis Romane xxv, 1 origo familiarium xxv, 18
 Origines Catonis xiv, 3 (laudate Ciceroe in Bruto 17)
 Oritur tempestas xiii, 3 seditio xviii, 12 ortus ab hoc (de genere) xxv, 18 ortus equestri ordine xxv, 19 ortus municipio xxiv, 1
 Ornare arcem (extruere, κατασκευδέω, ut Plutarchus loquitur) v, 2 amplissimam pulcherrimamque corporis formam incredibili virtute belli xxi, 1 navem armatis x, 9 (nisi fors rectius 'onerat' heic legend. Boecl.) aliquem torque et armillis aureis, ceteroque regio cultu xiv, 3 aliquem deditiis (locupletare, ut alibi) ii, 2 magistratus (volumine edito sc. de magistratis) xxv, 18 (nisi malis cum Vossio leg. 'ordinare'). ornari insignius xvii, 3 (disting. ab 'armari.' v. supr. Exercitus)
 Ornatus elephantus xxiii, 3 (instructus ad pugnam. alii : 'onernatus'). ornatus vestitu militari xiv, 9 (Gell. v, 2 'ornatus armatusque ad prælium equus.' sic : 'exercitus ad prælium intentus ornatusque' ap. Tac. H. iii, 63, 2. Gebhardus huc etiam refert 'asinos ornatos' ap. Caton. de re rust. lib. 10. nescio quam bene. nam Cato loquitur de asinis clitellariis, qui sterlus vectant; quales in acie nemo videtur). ornatus (pro cultu quolibet, etiam vili) xvii, 8 ornatus regius xviii, 13 non minus concinnus in brevitate respondendi, quam in perpetua oratione ornatus xv, 5
 Ornamentum habere ab aliq. (honores, dignitates, opes intelliguntur) xxv, 7 (ali 'auctoramentum' malent). ornamento esse principi, tyranno &c. x, 2 (de viro promoto claroque, cuius industria pleraque negotiorum præclare administrantur. Boecl.)
 Os : oris commendatio vii, 1 suavitas xxv, 1 (vultus significatur)
- Ossa mortui uxori remissa xviii, 4 mōtuorum uxori liberisque remissa xviii, 13 ossa sepulta ii, 10
 Ostendere se inimicum vii, 6 causam adventus alicuius xv, 4 omnes exitus occupatos xxiii, 12 ostendit, se id utriusque facere causa x, 4 ostendit se velle colloqui cum rege ix, 3 siue ostendimus (naravimus) xvi, 5 alibi : ut ostendimus supra xvii, 1 (Scilicet utimur hoc Verbo, quando rem aliquam exponimus, declaramus, narramus, testamur)
 Ostracismus v, 3 (Dicebatur autem Ostracismus, vel, Exostracismus, exiliū decennale testularum, quæ Græcis ὄστρακα, suffragis (i.e. inscripto testis multandi nomine) illis irrogatum, quorum Athenis potentia nimia videbatur, et hoc pacto ad democraticæ æqualitatis statum contemporanda &c. vid. Plutarch. in Aristide, Themist. et cetera Lamb. notata in vit. Themist. Telum id, ut dixi, adversus dominatum : sed, ut est genius popularis libertatis, intemperanter haberi ceptum, atque in virtutis clarissimæ injuriis conversum, quod Aristoteles inuitit : στασιαστικῶς γὰρ ἔχοντο αἱ τάξεις. vid. Siron. de Rep. Athen. ii, 4. Diximus aliquid hac de re in commentar. pag. 63. et seqq. Boecl.)
 Otacilius, L. Pilitus, Fr. 6
 Otium tantum tota Africa reddidit, ut nullum &c. (de statu et facie pacis) xxii, 2 Sic : ex maximo bello tantum otium toti insule conciliavit, ut xx, 3 otii nomine servitutem conciliare xv, 5
- P.
- Pactio xvii, 2 (Existimat h. l. Vir docissimus præcipuum aliquam paciscedam amicitiae rationem ut inducias significari. Quasi veræ inducias non fuerint, quas cum Tissapherne pepigit Agesilaus. Referri antem 'pactionis' vox ad jusjurandum debet, quod uterque deederat, se sine dolo inducias conservaturum, si ad ipsas inducias non potest). pactionibus talib. pacem facere velle, ut (conditionibus, legibus) x, 5
 ex Pacto (ex conventione, ex pacto convento, καὶ συνθήκη) i, 2
 Pactye (urbs Thracie) vii, 7
 Padus fl. xxiii, 4. 6

- Palæstra (quomodo utendum) xv, 2
(‘palæstræ’ vocantur, quæ alias ‘gymnasia.’ v. Hieron. Merc. de art. gym. lib. 1. c. 6. ceterum quæ ad hujus loci explicat faciunt, habentur ii, 8 et v, 5). palæstra, castris oppon. xv, 5
Palam facere aliquid alicui xxiii, 11
palam fit de hujus morte x, 10 palam facta re xxiii, 7
Panphylium mare xxiii, 8
Pandates xiv, 5
Paphlago (per Antoniasiam pro Thyo) xiv, 2 (conf. Laco.) Paphlagones xiv, 8
Paphlagonia xiv, 2
Pani præbendo urbs destinata ii, 10
(mores Persarum, v. supr. Oppid.)
Par: disertus fuit, ut nemo Thebanus ei par esset eloquentia xv, 5 parem non esse alicui (sub. armis) xvii, 8
Sic enim Noster alibi: cum par non esset armis (sub. Eumeni) Hannibal xxiii, 10 (In sequentibus duobus locis casus uterque dissimulatur:) neque terra, neque mari hostes pares esse potuerunt vii, 6 universos esse pares aiebat ii, 4 pari prælio discedere (neutro victo aut victore) ii, 3 (Tacitus dixit ‘æquis manibus abscedere’ Ann. i, 68, 3). pari felicitate in ea re usus est (de Pausania, qui feliciter seque barbarorum præsidia ex Cypri et Hellesponto depulit, ac fugaverat Mardonium) iv, 2 Sic: pari fortuna in terra usue est v, 2 pari se virtute postea præbuit xiv, 2 pari fastigio stetit in ultrae fortuna xxv, 14 par modo Marcelli Claudi (scil. rogatu Marcellorum quoque sc. familiam ordine enumeravit) xxv, 18 Par est: (pro, æquum est, convenit) Sic: relinquì eum par non est xiv, 6 quid se facere par easet, intuebatur xxv, 10
Parataca (regio Mediæ) xviii, 8
Parare bellum xxiii, 2 alicui vii, 9 (molliri, adornare in aliquem). parare copias (comparare) xiv, 10 adversus aliquem xiv, 6 parare exercitus xiv, 11. xviii, 6 parat proficiisci (constituit &c.) xiv, 4 (Sic Curtius ix, 8, 8 ‘in alium orbem parat ire’). potius diligenter quam pretio parare (acquirere) xxv, 18
Paratus: ea gratis facere sum paratus xv, 4 ut parati essent facere, quod ipsum vidi sentent xiv, 9 parati adversarii (ad pugnam scil.) xviii, 8
Parcere alicujus vitæ xxi, 2 nulli rei ad perficiendum aliquid iv, 2 nullo loco ii, 6 quibus fortuna in bello parserat (quos fecerat superstites) viii, 1
Parere imperio regis xiv, 4 imperio alieno xv, 10 consiliis alicujus in suscipiendo et agendo bello xxiii, 8 institutis patriæ se accommodantis). non parere noluit (sc. mandatis magistratus) vii, 4 parere naturæ (ejus ductum sequi) xxv, 17 (sic quoque Cicero). iræ sue, utilitati communi vii, 4 (propter illam aut hanc aliquid facere)
Parere sibi amicitiam cum (comparare) vii, 7 tyrranidem xxi, 2 parit haec rea suspicionem (præbet, injicit) xiv, 11 paritur pax bello (comparatur) xv, 5
Parma xi, 1 (scutum breve, pelta tamen major. v. Manut. quæsit. per Epist. Part. 2. Ep. 6. et Lips. Mil. R. iii, 1 et 2. add. Keuchen. ad Nepot. cit. loc.)
Parricidarum exempla xv, 6
Pars interior ædium, Præf. superior ædium x, 4 nullam in ea re suam partem fore sentiebat (debita se laude fraudatum iri) vii, 8 partes omnium corripere aique complecti cogitabat xviii, 2 (v. Corripere). pars (pro, facione) xxv, 8 Sic: partes Syllanæ, Cinnanæ xxv, 2 optimarum partium et esse et existimari xxv, 6 (Val. Max. dixit, ‘sequi alicujus partes’ i, 7, 7). partes (de negotio): excipit has partes ipse Callicrates (sc. simulandi se inimicum) x, 8 (v. Excipere). partum (pro partium), Fr. 8
Partim: quorum partim secuti sunt, partim &c. xxv, 7 Sic: partim prædatum suis dispergit, partim ad Datenmen mittit xiv, 11 (Sic in quibusdam Mass. v. Bang. observ. philolog. Part. 2. pag. 1164). partim interficerunt, alio in exilium ejecerunt xvi, 1 (Ex h. l. patet, partic. partim aliquando non geminari, contra quam Budus in Pandect. 5. putat. v. Alciat. parerg. vii, 20. Locc.)
Partiri: de partiendo regno cum aliquo colloqui x, 2
Particeps regni xx, 1 omnium consiliorum xviii, 1 omnium rerum, ibid.
Parsimonia victus, cultus vii, 11
Parum patiens xi, 3 parum odisse xxv, 9 non parum liberaliter domum suam

- aliquem invitare xxv, 13 neque in sestertio vices parum splendide se gessit, neque &c. xxv, 14
- Parus insula (una e Cycladibus, candido marmore celebris) oppugnata i, 7
- Parium crimen (super Pari oppugnatione intentatum) i, 8
- Passus : is campus abest ab oppido circiter millia passuum decem i, 4 Hadrumetum abest a Zama circiter millia passuum trecenta xxiiii, 6 (Passibus enim veteres metiebantur suos lapides et milliaria. facere autem 1000. passus unum lapidem Ital. 4000. passus unum milliare Germanicum vulgo traditur)
- Patefacere cogitata iv, 3 loca xxiiii, 3
- Patet mihi aditus ad eum i, 8 patent mihi honores xxv, 6
- Patri jusjurandum dare xxiiii, 2 patre uti diligente, indulgente, diti, studioso literarum xxv, 1 paterfamilias non indiligens xxv, 4 non minus bonus paterfam. habitus est, quam civis xxv, 13 patres conscripti xxiiii, 12 (v. Conscr.)
- Paterna provincia (cujus praefectus pater fuit) xiv, 1 paternam gloriam tueri (patris gloriam) xix, 1 (posito adjec- tivo pro substantivo). ne aspicere qui- dem fraternum sanguinem voluit xx, 1 (fratris sanguinem. Vorst.)
- Patrii Dii ii, 7 patrios mores mutare iv, 3
- Patria, in qua erat natus xx, 1 patriam juvit, quibuscumque rebus possumus xvii, 7 patriæ caritate ductus vii, 6 pro patriæ caritate orbis terrarum divi- tias accipere non vult Epanimondas xv, 4 a caritate patriæ non potuit re- cedere Alcib. vii, 8 patriæ jura sanctiora quam hospitii xiii, 4 legibus patriæ obtemperare satius quam im- perare xx, 1 opes augere ix, 5 patriæ claritudo monus fortuna xxv, 3 patriæ irasci nefas xv, 7 patriæ carere (de exule) xvi, 1 (integre:) exul patria caruit xvi, 5
- Patrimonium (possessiones) xxv, 12
- Pati (pro, permettere): negabat se pas- suram v, 1 quantum facultates pati- untur xxv, 8 neque tamen non patie- bantur eum sibi anteponi (ferebant) xviii, 1
- Patiens (sc. duritiae et laboris καρπεροῦ) xv, 8 (quo sensu 'Patientia apud La- cedæm.' summa laus dicitur vii, 11 ita : patientia (φιλοτονία) xviii, 1. Eod. sensu videtur haec vox capienda. xvii, 7. ubi 'libidini' vel 'luxuriæ' op-
- ponitur. v. Thes. Buchneri)
- Patiens (*καρπόθυμος*) xv, 7
- Patroclus xiv, 2
- Patruelis : a fratre patruelie, Fr. 3
- Patruus xvii, 1
- Paucitas (de exiguo militum numero): ejus paucitatem multitudo hostium obest xiv, 7 ea paucitatem percussa est La- cedæmoniorum potentia xvi, 2 (Sic Justinus xx, 4 'Locrenses pauci- tatem suam circumspicentes omissa spe victorie in destinatam mortem conspirant')
- Paulius, L. *Emilius Cos.* xxiiii, 13
- Pauperes opulentis iniqui xii, 3 pauper aspernatur (contemnitur), Fr. 5
- Paupertas Aristidis iii, 3 Phocionis xix, 1 paupertatem facile perpessus Epa- min. xv, 3
- Pausa : quæ pausa erit (quis finis), Fr. 12 (Eadem voce usi et alii. vid. Voss. Etymolog. ling. Lat.)
- Pausanias varii moris homo Mardonium fudit iv, 1 hinc incivilis insolentia, ibid. quæ felicitate augetur iv, 2 am- bit amicitiam Xerxis, ibid. ideo mul- tatur, ibid. vincula rursus meretur et effugit iv, 3 suopte indicio deprehen- ditur iv, 4 tot. in Chalcioceo interit iv, 5 Fit eius mentio iii, 2 rex Laced. dicitur viii, 3
- Pausanias (Philippi percussor) xxi, 2
- Pax bello paritur xv, 5 pax et amicitia (conjunct.) xiv, 8 non fida, ibid. pax mala fide petita xviii, 4 quonodo facienda xxii, 1 Paci ars factæ xiii, 2 pacis vocabulo sepe servitus legitur xv, 5 pacem conciliare inter aliquos v, 3 reconciliare viii, 8 ab aliquo pe- tere xviii, 4 impetrare, ibid. constitu- ere his legibus xiii, 2 inter Thrasybu- lum et eos, qui urbem tenebant, fecit pacem, his conditionibus &c. viii, 8 (de Pausania pacem conciliante. De ipsa belligerantibus x, 5 usurpatur. Vorst.)
- Pecunia publica (de redditib.) ii, 2 ut esset pecunia quæ Romanis pendere- tur xxiiii, 7 pecunia multari i, 7. v, 1 depellere instans periculum iv, 3 ea pecunia classis ædificatur iii, 3 pecunia sine somno et stipulatione credita xxv, 9 pecunia in bello per certum hominem dispensatar ix, 4 pecunia collatio sublevandis amicis xv, 3 pecunie quinquaginta talenta civibus suis donat ix, 4 pecunia usus non magnitudine, sed ratione meti- endus xxv, 14 pecuniam numeratam

- accipere xiii, 1 pecunias ex metallis facere v, 1 imperare alicui xxv, 7 Pecuniosus (dives) v, 1. xxv, 13 (pleniū Cic. pro Quint. 'vir copiis rei familiaris locuples et pecuniosus.' Apud Tacitum est 'pecuniosa senecta' Ann. iii, 55, 3: et 'pecuniosa orbitas et senecta' Ann. xiii, 52, 3) Pedibus jam non valet propter aetatem xix, 4 Pedester exercitus (peditatus) x, 6. xviii, 4 pedestres exercitus (opp. classiaris adeoque et equitatum comprehendunt. v. Gronov. not. ad Liv. xxxvii, 53. et Thes. Buchneri) ix, 1 copiae vii, 8. xii, 2. xxiii, 11 pedestraria arma xi, 1 Peditatus xviii, 3 Pedisequi omnes Attici aut anagnostae aut librarii xxv, 13 cum nummis v, 4 (v. de hoc genere serv. Pignor.) Peducæsus Sextus xxv, 21 Pelli patria (in exilium) iii, 1 (mox oppon. restituti in patriam). pulsus Macedonia xix, 3 Pellere adversarios (fugare) xxiii, 11 hostem xxiii, 4 copias adversariorum xvii, 3 arce præsidium (depell.) xvi, 3 Pellicere aliquem (scil. in suas partes) xviii, 2 Pelopidas Theban. per factiosos patria pellitur xvi, 1 adolescentibus undecim stipatus insolito habitu Thebas redit xvi, 2 magistratus violentes occidit xvi, 3 libertatem reddidit, Cadmeam restituit, ibid. altera Thebis persona fuit xvi, 4 adversa persessus xvi, 5 cadit in prælio, ibid. vir fortis xv, 7 Peloponnesus x, 10 Peloponnesiacum bellum vii, 8 Pelta (scutum parma brevius) xi, 1 (v. Alex. ab Alex. vi, 22. et expressas peltarum figuræ apud Pier. hieroglyph. i. 42. it. Lips. analect. mil. Rom. iii, 2. Boecl. add. Hear. Steph. Ind. thes. Gr. L. col. 1626. Manutius in quæsat. per Epist. part. 3. Ep. 6. docet similes fuisse ceteris. Hesychio, Suidæ, Ammonio et Thomas magistro πέλτη εστι δοῦλος τρυν οὐκ ἔχοντα. haustum id, ut eorum alia, praesertim Ammonii, e libello nondum, quod sciam, edito Ptolemai Ascalonitæ περὶ δαφορᾶς λέξεων. Ubi tamen in antiquissimis schedis Fr. Lindenbrogii, quibus olim usus sum, legebatur: πέλτη, η ἀσπίς η τύν οὐκ ἔχοντα)
- Peltastæ xi, 1 (Sic eos et Statius Theb. i, 145. vocat; Lactantius 'peltatos'; Livius 'peltatos' xxviii, 5. et 'peltastæ' xxxi, 36. De iis post alios videri etiam Rigaltius potest Glossar. Tactic. pag. 143) Penates (Dii domestici) ii, 7 (v. Dii) Pendere alicui pecuniam ex foedere (numerare) xxiii, 7 (pendebant veteres monetas, quas nunc numeramus; inde tot vocabula ponderum in re monetaria mansere &c. Boecl.) Penes hos est resp. xxv, 8 summum imperium ii, 7 (potestatis aut possessio- nis aut administrationis signif. habet ea particula. Boecl.) Penetrare (sc. in portum) xii, 4 (intrare, devenire, non sine difficultate scil. et periculo: id enim subintellig. in hac voce. Boecl.) Penitus se abdere in Thraciam (in interiore Thraciæ se conferre) vii, 9 (Sic Tacitus: 'penitus abdere sensus' i, 11, 5. Cicero in Catil. 'penitus intrare in familiaritatem alicujus') Per literas agere ix, 3 si per se virtus ponderanda sit (sine ascitio rerum externarum pretio, sola) viii, 1 per suos (venia et concessu suorum) xviii, 10 per eum honores cepit illi (illius ope beneficioque) xxv, 7 Sic: per me nihil secus conficies, quod studes ix, 3 neque per senatum hoc efficerem potuit xxiv, 2 (i. e. propter senatum obstantem). per eum legationes administrabantur (ab eo) x, 1 Peradolescentulus (de Eumene circiter xx annos nato) xviii, 1 Peræque xxv, 13 (vulgo vix nota particula, qua Cicero sepe utitur, pro, aequaliter vel eodem modo, ut vulgo loquuntur. Gifan. observat. append. Boecl.) Peragere propositum (pertendere) xxv, 22 peracto senatu (finito) xxiv, 2 (nisi legend. 'consulatu' vel 'magistratu'). peractis ex sententia reb. xxii, 3 Peragrare (de exercit.) xviii, 8 Percellere: tali consilio proditoris perculit (pervertit) xiv, 6 percussus plaga xviii, 5 percussi pari fortuna xxv, 11 Percipere: philosophorum præcepta percepta habuit xxv, 17 (v. Habere) Percuti sparo xv, 9 percuditur navis rostro xii, 4 percussa est potentia (convulsa) xvi, 2 percussus (pro, percussione), Fr. 7

- Perdere aliquem xviii, 10 (vulgo, prodere). equos militares (corrumperem) xviii, 5 omnia (licentia scil. et ferocia infestum omnibus esse, omniaque pervertere) xviii, 8
- Perdiccas (Amyntæ et Eurydices filius) xi, 3
- Perdiccas (inter amicos Alex. M.) xviii, 8
- Perdita luxuria (extrema) x, 6 (intendit vituperium probrose). perdita impiaque consilia, Fr. 5 (Transfertur heic epitheton ad ea, quæ sunt in homine, quemadmodum et alibi familia v. g. 'demens', 'impius', 'scleratus', eodem transfigri solent. Proprie enim de ipsis hominibus ita omnia dicuntur. Vorst.)
- Perducere aliquem aliquo xviii, 2 (paulo ante : persuadere aliquid ut, ibid.) Sic : eo perductus est, ut mallet xxii, 4 perducere rem eo, ut x, 5 Sic : eo res utrorumque perduxit, ut xv, 8 perducere aliquem ad voluntatem suam talentia quinque xv, 4 aliquem ad aliquam dignitatem (provehere) xix, 1 aliquem magna ambitione Syracusas x, 2 perduci ad societatem periculi x, 5 perduci in præmium dolo xxii, 5 (Sic vulgo : nos edidimus 'producere')
- Peregrinatio (alias demigratio) xxv, 2
- Peregrinus xviii, 9
- Perferre epistolam iv, 4 perfertur fama de ejus adventu ii, 2 perfertur de his ad illos vi, 4 perferre laborem (tolerare) vii, 1 pœnam iii, 1
- Perficere conata x, 8 perfecit, ut auxilio sociorum Lacedæmonii privarentur (effecit) iv, 6 ad ea perficienda, quæ pollicetur iv, 2
- Perfectrix beatæ vitæ philosophia, Fr. 5
- Perfidia Lysandri vi, 2 veteranorum xviii, 10
- Perfuga (transfuga) xiv, 6
- Perfugit eodem (Corinthum scil.) Heracles x, 5 (nisi forte 'profugit' legend.)
- Perfunctus multis variisque laboribus xxii, 13
- Pergameus rex Eumenes xxii, 10
- Pergamene naves xxii, 11
- Pericles vii, 2 (Vitruvius Alcibiadis)
- Periculum (singul. signific. de libello seu scripto judicis) xv, 8
- Periculum est, ne detur, premerentur, faciant vii, 8. ii, 2. xviii, 8 periculi nihil ab illo est x, 8 periculum capitii adire xiii, 4 in periculum aliquod incidere xxv, 10 periculo ancipiti premi ii, 3 periculo mag-
- no esse (ἀλλεπιτάσσειν. v. Ease) xiv, 5. xxii, 9 (plene :) magno in periculo esse xxv, 10 summo in periculo esse, ibid. in omnibus alicujus periculis alicui singularem fidem præbere xxv, 4 pericula (de laboribus belli, pugnae, de præliis) vi, 4 pericula (de iis, quæ quis in iudicis) subit xix, 2 (Cicero de Archia 'judicia et pericula' conjungit: ejusmodi persona, quæ propter otium ac stadium minime tractata est)
- Perillustre hoc fuit (clarissime apparuit) xxv, 12
- Perinthus (urbs Thracie in ora Propontidis, Samiorum colonia) vii, 7 (Sic Longolius, Lambinus, Savaro, aliique. Nos cum Ortelio reposuimus 'Pactye')
- Perire morbo xxi, 3
- Peritus bellii xv, 3. xxi, 2 rei militaris xiii, 1 civitatis regendæ, ibid. regionum xiv, 8 reip. (τολματικός) xxiv, 3 peritissimum navalis bellii ii, 2
- Perjurium xviii, 13 Deos hominesque alienat xvii, 2
- Permittere rem arbitrio alicujus (committere) xxii, 1 (Sic Sulp. Sever. i, 37 'permittere alicui summam rerum')
- Permoveri tumultu i, 4
- Pernicies : ad perniciem alicujus impelli (de aliquo interficiendo cogitare) xiv, 5 (Sulpicius Severus dixit: 'in pernicie alicujus ferri.' lib. i. cap. 20. et 'exitium alicujus moliri,' ibid. cap. 25). Sic : ad perniciem alicujus aliquid cogitare xiv, 6 in pernicie alicujus salutem patriæ sitam putare xv, 9 in pernicie alicujus positam spem habere victoria xviii, 11 et alibi. ad perniciem civitatis conferre (sc. aliquid) xv, 7 oppon. ad conservandam rempubl., ibid.
- Pernicious : pernicioissimum fore videbat, si &c. xvii, 6
- Pernoccare cum aliquo vii, 2
- Perorare de aliqua re xv, 6. xix, 4 (ubi mox : causam dicere). perorare defensionem pro aliquo, Fr. 4
- Perperna, M. Censorinus xxiv, 1 (al. Perpenna)
- Perpellere : quis perpulit, ut id committeres, quod &c., Fr. 3
- Perpetui aliquid, iv, 8 Alibi : æquo animo aliquid ferre xxv, 1 perpetui indigna xix, 4 paupertatem facile xv, 3
- Perpetua dominatio (continua) i, 8 perpetua oratio (continua) xv, 5 (oppone brevitatis respondendi, ibid.) perpetua

- vita (tota) xxiv, 1 perpetua naturalis bonitas (quæ nullis casibus neque augetur, neque minatur) xxv, 9 perpetuum imperium i, 3. xxi, 2
- Perpetuo imperium obtinere i, 2 perpetuo a majorib. acceptam equestrem obtinere dignitatem xxv, 1
- Perpudescit: quando perpudescet miscenda atque perturbanda republ., Fr. 12
- Persa fusi i, 5 venatibus et luxuriæ detiti vii, 11 Persarum dominatio i, 3 Persarum nemo illo fuit manu fortior (de Artaxerxe Longimano) xxi, 1 in Persas proficiunt, in Persiam (gente sc. pro regione posita. vid. Gens) xvi, 4. xvii, 4
- Persis ii, 10 Persidis regio xviii, 8 Perscripta alicui mittere aliquo xiv, 5
- Persequi (in signific. hostilit.): persecuti aliquem (conari e medio tollere) vii, 10 aliquem bello i, 7. ix, 4. xiv, 2. xvi, 5 hostem armis xxii, 1 persecuti (pro, narrare, commemorare) persecuti plura magnitudo voluminis prohibet, Praef. persecuti omnia et non necessaria xxv, 11 reliqua bella pari modo (i. e. sequi capitulatum, atque &c.) persecuti xxiv, 3 de vita et moribus alicujus plura persecuti, ibid. (Sic Cic. Offic. 2 'commodissime eas res persecutus est Xenophon.' Ead. ratione simplici 'sequi' usos veteres, docet Buchn. in Thes.)
- Perseverare (de constantia conficiendi bellis) xiv, 2 persevero bellare ii, 5 ne sinat Jupiter, te ea perseverare, Fr. 12
- Persona: abest id a principiis persona (non decet principem) xv, 1 personis summorum virorum non satis dignum (conditione et loco eorum), Praef. persona (significanter, pro viro, cui administrationes publicæ innituntur) xvi, 4 (summa est metaph. a personis scenicis v. Buchn. Thes. Sic Cicer. acad. quest. 2 'qui sermonibus ejusmodi nolunt personas tam graves illigari,' i. e. tam claros viros)
- Persuadere (est in opinionem adducere, sive verbis id fiat, sive factis. Illa significatio est in sequentibus): id ei persuasit ii, 5 persuasit consilium esse Apollinis, ut in nave &c. ii, 2 persuasit ei finem facere tyrannidis (quo faceret) x, 3 ut militib. pernanderet, se proficiisci (quod proficiisceretur) xviii, 3 multis magnis pollicitationibus ei persuadere studuit, ut &c.
- xviii, 2 (Hæc in istis): persuasum erat populo accidisse &c. vii, 6 hæc diu faciendo persuasit homini suscepisse se &c. xiv, 10
- Pertasum est cum suscepti negotii xxv, 15
- Perterriti timore x, 8
- Pertimescere, ne &c. vii, 5 de salute xv, 7
- Pertinacia (non recedentis sc. a sententi) xxii, 2
- Pertinere: pertinet ad rem publicam (respicit, refertur) vii, 3 ad religionem, ad coniunctionem (signific. finalis causa) vii, 3 ad sanandum me xxv, 21 ad usum athletarum, ad bellorum utilitatem xv, 2 ad rem declarandam xv, 1 ad irridendum eum xxii, 11 quæ ad victimum pertinent viii, 2
- Perturbatus eo venit iv, 4 tanto magis perturbatus orare cœpit, ibid. perturbata est civitas tumultu Cinnano xxv, 2 plerique omnes perturbati admirabantur xviii, 12
- Pervehi in Italiam vii, 4 pervectus Gades usque, Fr. 7
- Pervenire ad principatum v, 2 ad desperationem xxii, 2 ad incolumentem xxv, 10 in amicitiam alicujus vii, 5 in affinitatem alicujus xxv, 19 in familiaritatem intimam xviii, 1 in odium alicujus vi, 1. xix, 2 in tutum xii, 4 in tutelam suam xviii, 2 (v. Tutela). pervenit ad illum hæc pecunia (illi data est) xv, 4 pervenit ad regem ejus facti fama xiv, 3 de re male gesta fama ad illos pervenit xiv, 6 pervenit ad aures magistrorum, exules in urbem devenisse xvi, 3 Sic: pervenerunt ejus consilia ad regis aares i, 3 (vide de hac postrema locutione Cl. Vorstium. lib. de latinit. falso susp. cap. 13)
- Pervertere civitatem (evertere) vi, 2 mores vetustos (corrumperem) xxii, 3
- Pervulgata sunt nomina eorum (publice et vulgo nota celebrataque) xv, 2
- Pete aditum conveniendi iv, 3 amicitiam alicujus ii, 9 auxilium ab aliquo i, 4 auxilia ab aliquo xxi, 2 colloquium alienum xiv, 10 aliquem ducem xi, 2 honores xxv, 6 pacem vii, 5 societatem alicujus demigrationis i, 1 petere salutem fuga (querere sibi) xxii, 11 petere castra, naves (in castra se conferre &c.) i, 5 regionem xxii, 4 peti (sc. bello): Athenienses peti dicebantur ii, 2 Sic: peti se senevit (sibi parari hoc exitum &c.) xxii, 12

- Petulans homo (*immodestus, procax*) xx, 5
- Peucester (*corporis custos Alex.*) xviii, 7
- Phalanx xii, 1 *Alex. Magni* xviii, 8 *La-*
conum xvi, 4 *Macedonum* xviii, 7
 (*vide descriptum hoc militum agmen*
ap. Curt. iii, 2, 13. et quæ ibidem
Freinshemius notavit. adde Freder.
Gronov. lib. 8. c. 6. quo loco 'moræ'
vocem Ciceroni restituit, et Turneb.
lib. 9. c. 7. perfecta phalanx quot
militum fuerit, v. Montefalcon Bibl.
Coislin pag. 507)
- Phalericus portus ii, 6 (*Unus e tribus*
Atheniensium, et antiquissimum et bre-
vissimum ab urbe spatio remotus. vid.
Ubb. Emm. vet. Gr. tom. 1. lib. 3)
- Pharnabazus vii, 10 *satrapes regius* vi,
 4 *satrapes Ionie et Lydie* ix, 2
Pharnabazus dux belli Ægypt. desti-
natus xiv, 3
- Phidias xxv, 3 (*nisi ex Ernstiano Cod.*
Mss. Philie legend.)
- Phere, *colonia Lacedæmoniorum* ix, 1
- Philenius *Historicus Græcus* xxiii, 13
 (*sed leg. Silenus*)
- Philippides, *cursus ejus generis, qui he-*
merodromæ vocantur i, 4 (*alii Phi-*
lippeus vel Phidippides malunt)
- Philippeense prælium, *quo Augustus sc.*
Brutum et Cassium devicit xxv, 11
 (*sic dicitur, quod prope Philippus*
Thessaliam urbem commissum sit)
- Philippus (*Alex. pater*) xi, 3 *idem*
Amynæ filius vocatur xviii, 1. xxi, 2
idem Philippus rex xix, 3 *Macedo*
multa moliebatur (*sc. dominationis*
consilio &c.) xiii, 3 *a Pausania occi-*
ditur xxi, 2
- Philistus, *historicus, Syracusas reducitur*
 x, 3 *tyrannidi amicus, ibid. (Plato*
Epist. 3 'Philistiden' vocat)
- Philocles, *prætor Atheniensium* vii, 8
- Philosophia *præceptor* xv, 2 *studium*
 xxv, 12 *philosophia non ad ostenta-*
tionem, sed ad vitam agendum uten-
dum xxv, 17 (*Multus in hoc argu-*
mento Seneca: vid. Ep. xx, 10, 8
&c.) Philosophi plerumque male vi-
vunt, Fr. 5
- Philostratus, *Dionis frater* x, 9 (*Sic edi-*
dimus ex optimis Mss. vulgo autem
erat Philocrates vel Philocratus)
- Phocion, *Atheniensis, Bonus cognom.*
 xix, 1 *paupertate memorabilis, ibid.*
ejus dictum super ea, ibid. Demadis
consiliis mixtus Demosthenempellit
 xix, 2 *Piræum securitate sua prodidit,*
ibid. capitis damnatus a populo xix,
- 3 *causam dicit ap. Philipp., ibid.*
Athenas reductas damnatur xix, 4
ejus dictum, ibid. a servis sepultus
est, ibid.
- Phœbidas *Lacedæmonius* xvi, 1
- Phœnicum *ducentarum navium classis*
devicta v, 2
- Phrygea xiv, 8
- Phrygia vii, 9. xiv, 2
- Phyle *castellum Atticæ* viii, 2
- Pietas (*de affectu in necessitudines*) xxv,
 17 *ita notat affectum matri debitum*
 xxi, 1 *obsequium et reverentiam in*
avunculum xxv, 5 *pietas lessa (sc.*
quæ debetur fratri) xx, 1 (unde qui
violavit, mox 'impius' dicitur. Eadem
voce obsequium in patriam notatur
 xvii, 4)
- Pila lapidea (*in qua incisa devotio Al-*
cibiadis) vii, 4 (*Ex more scil. infamie*
conscindens usurpato: unde ἀπράτης
et συγλατεύθηκε. Lamb. Plures tm.
pilas, non unam fuisse, Noster vii, 6
testatur)
- Piræi portus *triplex Themistoclis con-*
silio constituitur s. emunitur ii, 6
- Piræo *potitur Nicanor* xix, 2 *in Pi-*
raeum universa civitas Athen. obviam
descendit Aleibiadi ejusque collegis
 vii, 6 *in Piræum transit Thrasyb.*
 viii, 2
- Pisander vii, 5. ix, 4
- Pisides (*populi juxta montem Taurum*
habitantes) xiv, 8
- Pisistrati *tyrannis* i, 8
- Pittacus, *e sept. sap.* viii, 4
- Placare aliquem (*reconciliare*) iv, 5 *pla-*
cari animo in quem xvi, 5 *placati*
animi civium (alibi: benevoli) xi, 3
 (*ita Tac. H. i, 31, 7*)
- Placet dimicari in terra (*de consilio et*
sententia) ii, 3
- Plaga (*pro calamitate*) xviii, 5 *plagæ*
 (*vulnera*) xviii, 4
- Platææ *urba Bœotie, spud quam cum*
universo exercitu suo Mardonius Persa
casus est iv, 1 (*in quibusdam Mss.*
est Platææ. Græc. Πλαταιαὶ et Πλα-
ταιαὶ utroque numero. v. Steph. de
Urb.)
- Platæenses i, 5 *Platæense prædium*
 (*apud Plat. commiss.*) iii, 2
- Plato *Tarentum venit* x, 2 *a Dionysio*
patre Syracusas perducitur, ibid. rur-
sum a filio precib. Dionis ut antea
Athenis arcessitur x, 3 persuadet ty-
raunidis finem facere, ibid. a patre
Dionysio venundari jussus x, 2
- Plebiscitum (*quod plebs sciscit, jubet,*

- ψήφισμα δίπουν** iii, 1. vii, 5. xv, 7. xix, 2 (Sic in omnibus his locis vulgo; Nos tamen semper reposuimus 'populiscitum')
- Plecti (panini) i, 8 plecti in re aliqua (signif. paulo latius, ponas dare erroris admissi, reprehendi ob neglectum officium) xxv, 11
- Plenus consilii iv, 1. viii, 1
- Plerique omnes (maxima pars, non omnes) xviii, 19 (Est Atticum loquendi genus. v. Gell. Noct. Attic. viii, 12. Priscian. lib. 18. Donat. ad Terent. Andr. i, 1, 28. et Serv. ad Æn. 1). pleraque moderata sapientisque vita Timothei testimonio xlii, 4 (mox oppon. unum, ibid.)
- Plumbo complete amphora xxiii, 9
- Plus valere, quam &c. viii, 1 non plus habuit secum, quam triginta (non plures) viii, 2 pluris esse xv, 10 fieri xiv, 5 (locut. elipt. v. sup. Ese). pluribus verbis aliquid commemorare (multis) xxv, 21 plura persequi magnitudo voluminis prohibet, Praef. (Annotabam antehac ad ista verba, esse in Boecleri Ms. 'sed hec plura persequi m. v. p.' idque si in textum recipere, 'plura' exponi debere 'prolixus,' 'pluribus,' sc. verbis. Neque nunc muto mentem. Est magis, quod mirer, quomodo illud adeo non capere hoc loco Vir Clarissimus potuerit, ut scriperit, non congruerit meam expositionem isti Nepotis loco, qui est xxiv, 3 'hujus de vita et moribus plura in eo libro persecuti sumus.' Ubi r̄d 'plura' non potest non a Verbo regi). Plurima mala omnium Graiorum in domum tuam intuli, 9 plurima fortuna vindicat viii, 1 plurimum aberat Athenis Chabrias (sepiissime, plerunque, maximam partem) xii, 3 (Terent. Phor. i, 4, 17 'domum ire pergam: ibi plurimum est.' ubi Donat. plurimum, r̄d πλεστον. Subint. vero 'tempus')
- Pœcile (*ρωκλης*) i, 8 (Porticus Atheniensis a varietate picturarum sic dicta, quæ ibi positis; quas recenset Pausan. Atticis. vid. Rutgens. var. lect. v, 1. add. Mears. Attic. lect. vi, 17. et Athen. Att. i, 5)
- Pœna: legis pœnam subire (lege constitutam) xv, 8 pœnam legitimam decem annorum non perferrere (in patriam restituти ante legitimum Ostracismi tempus) iii, 1 pœna liberari (exilio decem annorum) iii, 2
- Ponit populum judicii sui xlii, 4 celerius Athenienses, quam Cimonem posuit ejus facti (i. e. ejus exilio, quo multatus Cimon erat) v, 3
- Pœnus (per Antonomasiam pro Hannibale) xxiii, 10 (vid. supr. Laco). Pœni (pro Carthag.) xxii, 2. xxiii, 7 Pœnicum bellum primum xxii, 1. xxiv, 3 Pœnicum bellum secundum xxii, 4 (Pœnicum enim rescripsimus pro Pœnicum)
- Pœmath clarus, Fr. 1
- Poëta elegantissimus xxv, 12 poëtarum interpres proprie Grammatici appellandi, Fr. 6
- Poëticæ quæstiones Attico propositæ xxv, 20 (Quæ cujusmodi fuerint, docet Jo. Wowerius de Polymath. x, 12)
- Poëticæ suavitæ xxv, 18 poëtiken attingere, ibid.
- Polliceri liberaliter (promte, prolix, ample) vi, 4 polliceri quod præstare non possis levitatis est xxv, 15
- Pollicitationes multæ magnæ xviii, 2
- Polybius (Historicus) xxiii, 13
- Polymnus (Epaminonda pater) xv, 1
- Polyperchon Cassandrum Macedonia pellit xix, 3
- Pompa funeralis xxv, 23
- Pompeiani qui et cur secenti xxv, 7 Cn. Pompeii M. res gestas scripsit L. Octavius, Fr. 6
- Ponderare (considerare) viii, 1
- Pondus (scil. armaturæ) xi, 1 magnum auri xv, 4
- Pogre castra xiv, 11 castra in quibusdam locis xiv, 6 castra in campo adversus aliquem xxiii, 5 ponere alicubi praesidium perpetuum vii, 4 aliquid in publico, ibid. pecuniam in æario xxiii, 7 hortis custodem fructus servandi gratia v, 4 (Sic Schopplus e vet. libro): statuam alicui xxv, 3 tropæum, quo loco pugnatum est xiv, 8 tripudem aureum ex præda alicui (scil. doni causa) iv, 1 (Est hujusmodi dedicatio inter solennia). prima ejus imago ponebatur in decem prætorum numero (de Miltiade) i, 6 ponere (pro constitutere, existimare, habere, numerare): ponere aliquem primum omnium viii, 1 aliquem principem in bello xxiii, 2 ponuntur haec infamia, humilia &c., Praef. non ei par quisquam in civitate ponitur vii, 3 illorum moribus summa virtus in patientia ponitur vii, 11 apud quoscumque est princeps ponitur vii, 11 hoc in virtutis ponitur xv, 1 in eisque

- (sc. maledictis) hoc posuit, (inter alia
hoc usurpavit) xv, 6 (Adde Vorst.
ad Val. Max. iv, 4, 1. At, vitam po-
nere iv, 5 dicitur ut 'ponere cala-
num,' i.e. deponere)
- Positam spem victoriae in alicuj. pernicie
habere xviii, 11
- Pons in Istro factus i, 3 pontis custodes,
ibid. pontem facere, dissolvere ii, 5
rescindere i, 3
- Pontus xxiiii, 10
- Populus jubet (de populi decreto et
lege, formula δημοκρατική) xv, 7 ur-
banus populus oppon. exercit. v, 2
populus largitione magistratum cor-
ruptus i, 6 populus (suspiciose liber-
tati sua timet) vii, 3 populus acer,
suspicax, mobilis, adversarius, invidus
etiam potentia xiii, 3 (locus memo-
rabilis in ingenio multitudinis, quem
illustrare potest Lips. polit. iv, 5).
populi mobilitas notata vii, 6 popu-
lus timet potentiam cl. viror. i, 8 popu-
li causam agere (de factione demo-
cratica) xix, 3 populi potentia non
amicus vii, 5
- Populares (qui populo student) xix, 3
(δημοκράται, quos Plutarchus in Ara-
to φιλοπολίτας vocat)
- Populiscitum (decreturn populi, φιλοσύνη)
iii, 1. vii, 5. xv, 7. xix, 2
- Porrigere: non suppetebat, quo manus
porrigeret, nisi amicorum possessiones
(non erat, unde raperet &c.) x, 7
(Seneca Epist. 55 'cum tempes tis
piscatoribus dedit ferias, manus ad pa-
rata porrigitur')
- Porta Ciliciae (clastra, aditus) xiv, 7
(Grac. πύλαι. Curtius iii, 4, 2 'Py-
las incolae dicunt; arctissimas fauces,
munimenta que manu ponimus, na-
turali situ imitante')
- Portare secum (ausiere) xxiiii, 9 (ubi
tamen Nos 'ducere' reposuimus). que
regi portarentur (advehentur) xiv, 4
portari vehiculo xix, 4
- Porticus (quaer. Poccile vocatur) i, 6
- Portus Athen. describitur ii, 6 Menelai
xvii, 8 portum intrare xii, 4
- Poscere: cum tempus posceret vii, 1
- Posse multum auctoritate apud aliquem
(valere &c.) x, 3 Sic: posse plurimum
in civitate viii, 3 (quomodo et Cicero
passim). non poterat id pati vii, 9
quod facere possent (liceret illis) ii, 7
non potuerunt corrumpi (non sunt
passi se corrumpi) vi, 3
- Possidere: ne essent loca munita, que
hostes possiderent (occuparent) ii, 6
- Possessio Siciliae (imperium quod ibi ob-
tinetur) xx, 2 tenere possessionem
Siciliae, ibid. possessiones amicorum
(bona) x, 7 possessiones Africane
xiv, 12 Epiroticae, urbanæ xxi, 14
pretiosæ xxi, 12 vacuefactæ bello
xx, 8 possessiones suas augere xxv,
12
- Post bellum Peloponnesium (sc. finitum,
confectum) xvi, 1 Sic: post Athenas
devictas, ibid. post calamitatem (sc.
acceptam) xxv, 9 (i.e. postquam in
calamitatem incidit, et fortuna uti
capit adversa. Sic Justinus viii, 1, 6
'prosorsus quasi post arma et bellum lo-
cum legibus reliquerint.' Idem i, 6,
12 'ingenus post necessitatem pug-
nandi animus exercitui ejus accessit.'
Vorst.) post hominum memoriam ii,
5. iii, 1. xxi, 1 post annum quintum,
quo expulsus erat v, 3 post annum
quartum quam iii, 3. x, 10 Sic: post
diem tertium quam x, 5 post hanc
rem gestam non ita multis diebus xxiiii,
5 post id factum nunquam xvi, 5 post
non multo iv, 8 post neque ita multo
v, 3 neque multo post xxv, 8 neque
ita multo post xvi, 2. xxi, 3 post ali-
quanto vii, 11 (Justinus ii, 10, 14
'non magno post tempore per prodi-
tionem capiuntur.' 'Deinde post,' ut
'post deinde' ap. Ter. xviii, 5, 5)
- Posteaquam i, 6. xxv, 2. x, 4 sexto
anno postquam erat expulsus iii, 1
(sic in quibusd. codd.) nono anno
postquam xxiiii, 4 Sic: anno tertio
postquam xxiiii, 8
- Postera nox xviii, 9 postero die i, 5. xiv,
8 (Sic quoque Cicer. asp̄ins, Colu-
mell. vi, 14. et xii, 25. Liv. xxiiii, 19.
&c. 'postero anno' Varro de R. R.
i, 40). postero tempore iii, 8
- Posterior (postea) iv, 5
- Postulare fidem (jujur.) xxiiii, 2 postu-
laro, ut tradant urbem incola i, 2
(confer i, 1). postulo id a te fieri xxiiii,
12 postulabat se imperare non parere
ducibus xviii, 8 (Plene, pro, postu-
labat imperare, quemadmodum Noster
iv, 2 'se tecum affinitate conjungi cu-
pit.' Idem xiii, 4 'malebat se capitis
periculum adire.' Et xv, 4 'se deduci
volebat.' Vorst. Ceterum est in isto
loco 'postulare' idem ac 'cupere,' ut
appd. Plaut. Men. ii, 3, 88 'qui me
hero postulem moderari.' v. Thes.
Buchneri). postulare facere (de con-
silio dato) vii, 8 postulare veniam
gratiamque male existimationis (de-

- precari malam existimationem, sequiora judicia), Fr. 8
- Potens (magnus in civitate; alias, qui multum potest) xvii, 1 Athenis xii, 3 potens (florens) xxv, 8 potentissimus omnium tyrannus xiii, 4 rex xxiii, 2
- Potentia civium (Atheniensium formidabilis) i, 8 Lacedemoniorum percussa paucitate (sc. armorum) xvi, 2 singularis (*μοναρχία*, imperium unius) x, 9 potentia simulatio ii, 6. 7 potentia invidus populus xiii, 3 potentia administratur respubl. (oppon. jure administr.) xxiv, 2
- Potestas (imperium, prefectura) ix, 1 (magistrat. censura) xxiv, 2 potestas regia vi, 3 potestas omnium rerum (summa imperii) vi, 1 potestates summae xvi, 1. xix, 1 (de magistribus). in potestatem redigere xvi, 5 alibi: sub potestatem redig. i, 2. iv, 2 venire xiv, 3 omnia in sua potestate esse vult i, 6 (periphrasis subest dominationis). in potestate sua tenere populum (non imperio scil. sed auctoritate apud populum benevolum plurimum posse) v, 2 in sua potestate non sunt, qui se civilibus fluctibus committunt (non sunt sui arbitrii) xxv, 6 (oppon. libertati actionum et consiliorum). potestatem sui facere (offerre se pugna &c.) xvii, 3 (astere se, de presentia &c. opp. fuga et demigratione) xxxii, 9 potestas ei facta manendi (facultas data &c.) xxv, 11 potestatem habere cuiusvis conditio- nis xxv, 12 (de eo, cuius matrimonium et affinitas ubique optata &c.)
- Potiri (cum casu generandi): totius ejus partis Sicilie potitus est x, 5 potiri classis hostium vi, 1 imperii xvii, 2 rerum (v. Res) xxv, 9 summi imperii xviii, 7 urbis xx, 2 (v. Voss. de construct. c. 31). potiri (cum quarto casu): potiri summam imperii (ceteris imperare) xviii, 3 potiri (cum sexto casu): oppido potiri i, 7 preda v, 2. xvii, 3 regione i, 2
- Potius: cur non in prælio cecidisti potius, quam venires &c. (quam ut venires) xviii, 11 postulabat, ut potius de presente quæstio haberetur, quam absens accusaretur vii, 4 potius patris opes augeri quam regis maluit ix, 5 potissimum: quo potissimum duce uterentur i, 1 non videbant quid potissimum vitarent xxiii, 11 egit Diis gratias, quod se potissimum esse du- cem voluissent xx, 4 quod in ea potissimum urbe natus est xxv, 3 potissimum ejus diligebat affinitatem xxv, 12
- Præ illo omnes parvi futuros videbant (notatur contentio) xviii, 10
- Præbēre alicui fidem (præstare) xxv, 4 alicui suspicionem insidiarum (facere ut suspectetur insidias) xiv, 10 alicui panem ii, 10 præbet hæc res suspicionem talis hominis (facit ut talis suspectetur) xvii, 8 præberet se talem imperatorem, ut (gerere) xvii, 6 præbuit se pari diligentia in eo magistratu ac fuerat in bello xxiii, 7 pari se virtute postea præbuit (sc. ac se præbuerat in bello adversus Cadusios gesto) xiv, 2
- Præcipere (de responso oraculi) i, 1 præcipere lectoribus (de admonitione studiosius facta) xv, 1 præcipere in schola de pudore et continentia argutissime (de philosophis), Fr. 5 præcipere (docere, monstrare quid faciendum sit) iv, 4 (proprie magistrorum verbum est. vid. thes. Buchneri. Interdum et de inferioribus usurpatur, estque idem ac suadere, monere, suggerere sine ulka jubendi auctoritate; ut ii, 6. sic Alexander ap. Cart. iv, 13, 8 "furum ista solertia est, quam præcipitis mihi")
- Præcepit curare diligenter (rem mandatam, præscriptam) xviii, 9 (Diod. οὐεῖν τὸ προτάχθειν. Virgil. Æn. ix, 45 'præcepta faceassere'). illa fieri præcepto suo x, 8 Sic: Hannibalis præcepto (jussu) xxiii, 11 præcep- tum illud in animis omnium debet esse (de monito, sententia, dicto vul- gari) viii, 2 præcepta philosophorum xxv, 17 præcepta beneficia (προληφέσσα, ante accepta) xxv, 1 (sepe ita hoc verbo usus Curtius. v. Ind. Freinshem.)
- Precipuus ei bonos habitus est (καλ- peros, singularis) ix, 1 Sic: præcipua laude fertur gubernator, qui &c. xxv, 10 præcipuum habet laudem amplissimè pulcherrimæque corporis formæ (i. e. potissimum laudatur ob formam corporis &c.) xxi, 1 præcipuo periculo suo muros restituit (ita ut ipse potissimum periclitaretur) ii, 6 præcipua fide fuit ea civitas erga Athenienses (i. e. majore, quam reliqua civitates) vi, 2 (Nam recte h. l. obser- vat Cl. Vorstius 'præcipua' casus sexti vocem esse, contra quam Boëclero

videbatur; et si Latinus dici quoque possit 'fide præcipuum,' ad eundem modum, quo Florus iii, 1, 2 Jugurtham 'regem fraudæ præcipuum' vocat, et Velleius ii, 29, 3 Cn. Pompeium 'sanctitatem præcipuum.' Huic rei indicio est, quod Noster alibi 'præcipuum laudem,' 'præcipuum fidem,' 'præcipuum periculum' &c. dicit, et de cetero substantivum verbum sappissimum cum sexto casu, omissa prepositione, usurpat. V. *Esse*)

Praeclara victoria xx, 2 **praeclar**um hoc quoque Thrasybuli, quod &c. viii, 3 **praeclar**a facta xiii, 1 **praeclarissimum facinus** xx, 1

Precurrere aliquem nobilitate viii, 1 (**superare, antecellere**)

Praedam ab aliquo facere xii, 2 (Sic etiam Cæs. Bell. Gall. 4. et Cic. 3. in Verr. locuti. Lamb. Usitatus est 'predas agere,' quod tamen male reposuit Lamb. xiv, 10. ubi constanter Mas. et edd. vet. 'magnas predas capit.' quomodo et Cic. pro dom. 'capta e fortunis preda.' Et Plaut. Trucul. v, 2, 14 'de prædonib. prædam capere'). præda hostium (hostibus erupta) xiii, 4 præda ab eo (scil. facta) xiii, 1 præda barbarorum locupletari, quam civium gloriiosius vii, 7 præda locupletatus exercitus vii, 5

Praedicare aliquem liberatorem (ut liberatorem) x, 10 laudes alicuius xx, 4 **Praedicare** aliquid de aliquo vii, 11 in quo bello si tantum eum prudentem dicam, minus quam debeam **Praedicem** (non satis laudem) xxv, 9 **Praedicabat** mirari se (aiebat) xvii, 4 **Praedicare** (pre se ferre, προφασίγεναι) vii, 4. xviii, 13

Praedicere alicui ut &c. (affirmatus aliquem monere) ii, 7. xiv, 9

Praemium rusticum xxv, 14 **predia** com pluribus locis habere v, 4

Praedones maritimi (pirates) ii, 2

Praeesse alia equitum xviii, 1 armatis xix, 2 classi x, 6 exercitu (de prætorib.) i, 4. vii, 6 exercitibus xi, 1 insulis ix, 1 **praeesse** cōpīt majoribus rebus xiv, 2 **praeesse** rebus regis xix, 8 opibus regis (jussu regis summam belli administrare) ix, 4 rebus magnis (in imperiis sc. magistratibusque) iii, 3 rebus iisdem (in imperio militari) vii, 6 summae imperii (de summo duce) ii, 4 potestati severe (magistratui) xxiv, 2

Praefectus classis vi, 4. ix, 1 (Gr. γεν-

αρχος et στρατηγος. v. Scheffer. de mil. nav. iv, 5). **praefectus custodum** xviii, 11 equitum x, 5. xiv, 6 fabrum xxv, 12 et Fr. 10 (ἐπαρχος τῶν τεχνῶν. fabris enim in bello opus, qui machinas facerent &c. eorum caput, operisque curator et exactor, 'praefectus fabrum.' v. Lips. Poliorcet. iii, 6). **praefectus Lydiæ** xiv, 2 **praefectus regis** vii, 5 (eo sensu, quo 'praefecti regii' satrapæ, imperatoresque vocantur xvii, 2. vid. Gell. x, 18. et Justin. v, 2, 5. ac ibi not. Berneger). **praefecti regii** (scil. *classis*) i, 4 **praefectus morum** xxii, 3

Praefectura consulum prætorumque xxv, 6 (a consulibus prætoribusque delatae praefecturæ. erant enim tales praefecture in exercitu variae, ab Imperatore deferri solite. v. Sigon. de antiqu. jur. prov. ii, 2)

Praeficerre aliquem classi i, 4 exercitui xi, 2 **praefecti** imperio pari (potest. milit. sc.) vii, 5

Praeferre: qui praefectendi sint judicare xiii, 13

Praefinire: diutius retinere imperium, quam lege praefixum est xv, 7

Praelium terrestre, navale vii, 5 **praelium navale** facere xxiii, 10 **praelium committere** xxiii, 11. 10 **praelio** pari discedere ii, 8 **praelio** superior xviii, 10 **praelio** cadere (in praelio) iv, 1 fugare uno **praelio** exercit. xxiii, 4 magno **praelio** aliquos ix, 4 ex **praelio** excedere xviii, 4 **praelia** certo die facta xx, 6

Praemium (victorie Marathonis Miltiadi tributum) i, 6 premia proposita (militibus diligenter armatis ornatissime) xvii, 3 premia, quæ minime invidiosa viii, 4 premio id ei magno futuram iv, 4. xxiii, 10 (premio virtutis et meritorum) status i, 6. xii, 1 statua genes xvi, 5 corona oleagina viii, 4 corona aurea xvi, 5 ager, ibid. cognomen iii, 1. xix, 1 sepulter magna fice et sepulcri monumentum x, 10. xx, 5 sustentatio publica liberorum, collocatio et dotatio filiarum iii, 8

Praenuntiatum est de eorum adventu xviii, 9

Praeoccupare (sc. portus) xiv, 7 regionem xviii, 2 **praeoccupare** alterum (insidiis tollere) x, 4 (cum alter ab altero timet sibi, ideoque prior eum occupat)

Praeoccupatio: effectus illud locorum **praeoccupatione** xviii, 8

Praeziplare nuptiis generosarum filiam equitis Romani xxv, 12 (Alias construitur hoc verbum cum infinitivo et conjunctione 'quam.' Justinus viii, 4, 5 'perire ipsi quam non perdere eos praeoptabant')

Praeponere regno bonam existimationem xvii, 4 prepositi a Lacedæmoniis triginta tyranni (impositi cervicibus Athen.) viii, 1

Præs nullius rei factus est xxv, 6 (publicorum conductores, mancipes, prædes dabant. Est adeo 'præs,' qui populo se obligat, et a magistratu interrogatur, in publicum ut praestet: inde cum respondeat, dicitur 'præs.' Varro de L. L. Festus ita: interrogatus, 'si præs sit,' ille respondet, 'præs.' vid. Brisson. formul. 6. et Pollet. hist. fori Rom. lib. 5. cap. 1. fin. add. not. et Salmas. de mod. usur. cap. 6)

Præscribere: ut præscriperat ipse xxv, 22

Præsens tempus hoc desiderat xvii, 8 præsentati bello (eo quod tum gerebatur) ii, 2 præsentes res secundæ vii, 6 (oppon. adverse superiores, ibid.) in præsenti vii, 4. xxv, 12 (tum &c. Tacit. 'in præsens')

Præsentia: in præsentia (tum temporis) i, 7. ii, 8. vii, 10 (H. Stephanus in Pseudo-Cicer. negat Latine dici. v. Voss. de vit. serm. iv, 38), in præsentiarum xxiii, 6 (alias 'in præsenta.' illam lectionem defendant Schottus et Lambinus auctoritate Cornificii, Taciti, Gellii, Ulpiani: in quibus tamen ipsis non consentiunt exemplaria. Vossius in Latino-barbaris etsi lib. i, 25. dubitarat an genuina sit, credideratque ex 'in præsenti rerum' corruptam: tamen lib. iv, 38. non audet eam cum Schoppio in tanto Mss. consensu damnare. Tuetur eandem et Elmendorstius in Ind. Apul.)

Præsidium (*προσταχίη*, Gall. convoi) xv, 4. xxv, 10 Sic: præsidium, quod satis erat, dedit ii, 8 (custodia militaria et satellitium) xii, 4. xiv, 2 (item: pro militibus præsidiariis, tuedia sc. urbi impositis) xvi, 8 Ita: præsidium perpetuum alicubi ponere vii, 4 præsidia (milites præsidium agitantes) i, 4. xv, 10 præsidia barbarorum iv, 2 intra sua præsidia in littore collocata se recipere (de dispositis tutando receptui militibus) xiiii, 11 præsidii regiones aliquas occupare xvii, 3

præsidii in eo non satis est (de eo qui hosti oppositus erat) xiiii, 3 præsidio esse civibus suis (juvare, prædesse &c.) ix, 2

Praestare fidem (implere) ii, 8 fidem amicitiae xix, 2 præstare officium suum xxv, 9 officia i, 2 (v. Offic.) amicis officia xxv, 8. 4 præstare (pro, antecellere): præstat honesta mors turpi vita xii, 4 præstare omnes callicitate xxi, 3 omnes eloquentia xv, 6 antiquitate xxv, 3 aliquem prudentia tanto, quanto &c. xxiii, 1 aliquem honore rerumque gestarum amplitudine xxv, 18 que civitas omnes antiquitate, humanitate, doctrina præstabat xxv, 3 præstans claritate, usu belli xvii, 3 usu, sapientia xiii, 3

Praestituere certam diem (præfinire) xiiii, 3

Præter ceteros (supra ceteros, præ ceteris) iii, 1 (vid. Gifan. observ. L. L. pag. 193). præter consuetudinem xiiii, 12 (adde Perizon. ad Sanctij Min. lib. 2. cap. 11. n. 3). opinionem i, 2 (extra. v. Turnellin. cap. 185)

Præterire: induciarum præterit dies xvii, 3 (Livius dixisset: 'induciatur exiit dies'). præterire aliqd (in narratione omittere) vi, 4 Sic: non preterire aliquem xiv, 8

Prætermitto: nullum diem prætermittit huc facere v, 4

Præterquam, quos (dolores) ex curatione capiebat xxv, 21

Prætextus bellii i, 4. vi, 1

Prætor fit a populo ad gerendum bellum ii, 2 prætor fuit Atheniensium apud Plateas in prælio iii, 2 hic, ut rediit, prætor factus est xiiii, 7 prætores decem creati i, 4 (Intelliguntur his locis magistratus militares, στρατιώτες, quos recte Latini 'prætores' vocant. ita enim, teste Asconio Comm. in 3. Verria. vocatur, qui exercitum dicit. v. de his prætoribus Athen. mil. Sigon. 4. de rep. Athen. 5. et Petit. Comm. ad leg. Att. pag. 251. et seqq. 'Prætoris' voce similiter usi sequales Nepotis Cæsar et Cic. itemque Livius xxi, 3. ex emendatione Gronovii, cuius libi notas vide), prætor et prætura (sc. Roman. de quibus passim antiquit. scriptores) xxv, 6

Prævidere: nisi quid prævidisset xiiii, 9 (Sic in vulgat. edd. Nos edidimus 'providisset')

Preces alicujus comprimere (v. Com-

prim.) xxv, 22 preces Deorum expertere, Fr. 12 (Jos. Mercerus in not. ad Aristaeu. Ep. i, 8. exp. 'invocare' : atque hoc advocat illud Plauti Truc. i, 5, 1 'qui a paterna preces mea expetessunt' ubi v. not. Täubmann. Buchnerus censebat 'preces' poni pro rebus petitis, ut 'vota' pro rebus quas vovemus, quam explicationem et Plauti locus admittit)

Precari a Diis immortalibus xx, 5 (Sic Livius xxix, 17 'ne ab Diis quidem immortalibus quod precemur quamquam superest')

Premere adversarium (carpere, vexare) xiv, 7 adversarios (instare perculsis) xxiii, 11 premi ab hoste (cum in periculo et angustia sumus) i, 3 (Est venatorium verbum, cum ita urgetur bestia, ut nulla elabendi amplius copia sit. Inde ad militiam; per metaph. vero et ad disput. transfertur; quemadmodum non semel Cic. usus. Buchn.) premi a scipio periculo ii, 3 valetudine xxiii, 4 undique bello xiii, 3 premi ad exequendum (urgeri) xvii, 6

Pretiosae possessiones xxv, 12

Pridie Kalendas Aprilis xxv, 22

Primus locus aedium (atrium), Praef. prima ejus imago in decem praetorum numero ponitur (primo loco) i, 6 prima nocte (prima noctis parte, prima vigilia) xviii, 9 cum primum potuit, imperium depositum xx, 3 primus Græcia (e Græcia; Græcorum) vii, 7 primus (cujus prima seu precipua habetur ratio) xvii, 1 primi etatis ejus (precipiui ejus temp.) xi, 1 in primis stare (sc. in acie, pugnare inter primos) xv, 10 in primis bene habitavit xxv, 13 in primis omnium Pers. manu fortis (inter omnes Persas in primis fortis) iv, 1 (Ceterum hujus generis exempla plura supra annotata sunt. v. In)

Princeps (pro primo) viii, 1. xxii, 3. xvii, 1 (pro precipuo): princeps dum cum xiv, 5 princeps non solum consilii sed etiam in convictu (cujus consilio convictuque ante alios utimur) xxv, 8 Ita: princeps in bello ponere aliquem (alicujus opera consilioque plurimum uti) xxiii, 2 Ita: principes (viri precipui, clari, florentes) v, 3 (oppo. infimis) xxv, 3 principes ordinis equestris xxv, 8 philosophi xxv, 17 princeps fuit hujus rei (de auctoritate) xxv, 8 principes scleris (auctores) xviii, 13 (Ms. tamen Schotti ha-

bet 'participes'). principes factionis xvi, 1 principes (cum nota potestatis et officii): principes civitatis ii, 8 Ionia sc. et Æol. i, 3 Sic: principibus praesentibus (sc. Gortyniorum) xxii, 9 (Aliter cum nota ἐξοχῆς et magnitudinis:) principes civitatis xxv, 19 (παραφρόσεως loco esse possunt verba xxv, 18; qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros praestitere). Princeps urbis Romanae et terrarum orbis (de summi imperii affectatione) xxv, 20 Princeps Græciae Spartani xi, 2 Thebani xv, 5 Principum studia (optimum) xxv, 16 Principi a musica convenientia xv, 1

Principatus maritimi imperii xiii, 2 de principatu intelligebant sibi cum his certamen fore ii, 6 (talis civitatum similitudine descripta Justino viii, 1, 1)

Principatus (non imperii, sed auctoritatis, precipiuus in civitate locus) v, 2 talis principatus causa similitudine x, 6 principatum in civitate obtinet Scipio (gloria ceteris prestat) xxiv, 2 Aristides cum Themistocle de principatu contendit iii, 1 principatum eloquentia tenet Hortensius xxv, 5. v, 2 sicut: principatum in civitate obtinere (de Scipione) xxiv, 2 (excellencia sc. gloria famaque supra ceteros)

Principia (castrorum sc.) xviii, 7 regia, ibid. (Locus castrorum, ubi tendabant duces, tribuni &c. ubi jus dictum, signa asservata; altaria culta. vid. Lips. mil. Rom. v, 4. add. Berneg. ad Just. xi, 6, 6. et Gronov. observ. iv, 10. ubi plura de hac voce)

Prior: Dionysius prior (paulo ante: superior. sc. ex duobus illis Siciliæ tyrannis) x, 1. xxi, 2 (quomodo et Justino vocatur xxii, 1, 1. Sic: 'prior Africanus' apud Quintilian. 1. O. xi, 1)

Pristinum tempus vii, 6 in pristinum restituere provinciam (in priorem et veterem statum) xx, 1 (Dicitur ut 'restituere in integrum')

Privare commeatu urbem i, 7 privari auxilio sociorum xv, 6 commeatibus xix, 2 vita ab aliquo xxi, 3

Privatus (opponitur magistratus et qui sunt cum imperio domi militiæque): potentior et major quam privatas existimatur Alcibiades vii, 8 privatus in classe erat Chabrias, sed omnes, qui in magistratu erant, auctoritate anteibat xii, 4 (Ubi opponitur is, qui tum erat privatus, et sine imperio, iis,

qui tum erant in magistratu) Sic : erat ibi (in exercitu) privatus numero militis xv, 7 ut si privatus in comitio esset Spartæ xvii, 4 privatus esse posse non videbatur Miltiades (ex imperiis et magistratibus ad ἵποντας privati juris non redditurus facile existimabatur) i, 8 privatus (qui imperium depositum) xx, 3. xxiv, 2 privati hospites (respectu Jasonis tyranni) xiii, 4 privato suo consilio, non publico xvi, 1 privatum ararium (paucis scil. aliquibus constitutum) xxv, 8 privata judicia ii, 1 (de Athen. sermo est. v. Sigan. 3. de rep. Ath. 1)

Privignus vii, 2

Prius est decretum quam &c. xx, 3

Pro (dilecti), pretii et mercedis significatu) : pro caritate patriæ xv, 4 (ubi tamen fors non incommodo exponas : præ caritate patriæ. Sic Curt. v, 11, 5 'quasunque sedes elegeris, pro patria et domesticis rebus petituri.' Auctor dial. de orat. xxxii, 2. qui Lucilium pro Horatio, et Lucretium pro Virgilio legunt). pro meritis gratiam referre ii, 8 pro (secundum, juxta) : pro cujusque facultatibus xv, 3 pro dignitate hominis xviii, 4. xxv, 2 pro necessitudine sortisxv, 1 non pro opinione (non ut astimaverat) viii, 2 pro (loco, vice) : pro noxiis nonnulli ab insciis conciduntur x, 10 pro perfuga proficiisci xiv, 6 (Sic Cæsar B. G. iii, 18 'qui ubi pro perfuga ad eos venit.' Livius xvii, 15 'pro perfuga jussus Tarentum transire,' ita locum emendante doct. Gronovio. Justinus xxxii, 3, 9 'pro victo fugere visus est' Tacitus xi, 24, 7 'victos pro alienigenis arcebant.' Idem i, 36, 5 'pro deseratore.' Plautus Most. xii, 6, 2 'pro imbre.' Idem Menachm. ii, 2, 24 'pro sano.' Terentius Ad. i, 1, 23 'pro meo.' Adde Gell. xi, 3. et Turcell. cap. 138)

Probare aliquid (approbare) xiv, 6 probare librum vi, 4 consilium x, 8. ii, 2 alicujus consilium xxv, 21 alicujus factum xx, 1 probare auctorem aliquem (ei potissimum credere) ii, 10 cum minus esset probatus parentibus (de Themistocle liberius vivente) ii, 1 (exprimitur τὸ ἀδόκιμον τὸν θέους). probata re (cum utrique res placuisse) xiv, 11 probanda fuerunt (laudanda) ix, 5

Probabilis orator xxiv, 3 (vult dicere, fuisse Catonem oratorem civili captui

cumprimis accoinmodatum, et cuius oratio facile fidem apud omnes inveniret. Nam Ciceroni id est 'probabile,' si oratio non sit nimis comita, si auctoritas et pondus in verbis, si sententia vel graves, vel aptæ opinionibus hominum et moribus. Vide Partition. orat. cap. 6 et 9. itemque Quintil. viii, 13)

Procacitas hominis (audax petulantia in incessendo) xx, 5

Procedere : hæc minus prospere procedunt xiv, 6 cum jam nox processisset (provecta esset) xvi, 3 (Sic Sallust. Jugurth. 'ubi plerumque noctis processit.' Livius xxi, 54 'procedente jam die')

Procelles civiles (bella, discordiae) xxv, 10 (vid. Fluctus civ.)

Proclus (pro Procles) xvii, b

Proclivis (facilis) xiii, 3

Procreare liberos ex aliqua xv, 6. xxi, 2. x, 1 quales civitas cives procreasset xv, 6

Procul ab eo loco iv, 5 (Sic Livius xxxvii, 53 'procul ab domo')

Procurare sacra ii, 2 negotia alicujus (scil. rem mandatam agere) xxv, 15

Procuratio reip. (de rerum administratione civili) viii, 3. xxv, 3. 15

Prodere memoria aliiquid (de historica scriptione, quæ memoriarum propagandas causa suscipitur) ii, 10. iv, 2. xi, 3. xxii, 13 memoriarum de aliquo vii, 1 Sic : de illius interitu duplex memoria prodita est xxxii, 8 prodere aliquem (tradere, periculo exponere) xviii, 10 amicum xix, 2 supplicem ii, 8 (v. Thesaur. Buchner.)

Proditoris accusatus (sc. criminis) i, 7. xv, 8 damnatus ii, 8

Proditores tali consilio perculit xiv, 6

Prodire in concionem populi (sc. agendi dicendique causa) ii, 1 prodire in publicum vii, 3

Producere vitam (prorogare) xxv, 21 producere in aciem exercitum i, 5 dolo aliquem in prelium (elicer) xxiii, 5 (Sic enim legendum : vid. not. ita et alii locuti. Cæsar B. G. iii, 100 'elicuit naves Lælianæ, atque ex his longius productam unam cepit.' Hirtius B. Gall. viii, 48 'cum fuga vehementi Volusenum longius produxisset.' M. Seneca Suasor. 1 'longius me fabellarum dulcedo produxit')

Profanus locus (juxta Ms. Boecleri : v. not.) ii, 6 (oppon. sacer)

Proferre plurima (sc. narratione) xv, 4

- rem unam de crudelitate alicujus vi, 2 testimonia xiii, 4 proferre telum (eruere obrutum) xiv, 11
- Proficere (de successu effectuque) x, 5 non nullum profecit xviii, 10
- Proficiisci legatus xvi, 4 nondum illum putabat profectum (dedisse se in viam) xiv, 5 Sic : proficiens (cum abiret) xxv, 4 proficiisci (absolute, subintellecto 'ad bellum') ix, 4 (quod additur) vii, 4. xiii, 3 proficiisci in castra xxiii, 2 in exilium xxv, 8 proficiisci domo navibus i, 1 classe, ibid. proficiisci contra aliq. xviii, 3 alicui auxilio xiii, 1 proficiisci praesidio xvii, 3 subsidio xi, 2 (ad presid. subsidiunque ferendum). proficiisci adjutum aliquem xii, 2 oppugnatum regionem xviii, 3 proficiisci a parente non potuerunt *mura* (conferri in filium) xxv, 9
- Profiteri aliquid libere apud aliquem (indicare, fateri) ii, 7 (Sic Suet. Cæs. 34 et 72. Aug. 31. Vitell. 15. Vim verbi indicat illud Ciceronis pro Rabir. : 'Fateor, atque etiam profiteor, et præ me fero'). professus est, se regem quærere (præ se tulit, dixit) xxiii, 11
- Profligare aliquem xxiii, 4 hostes xiv, 2. 6 hostium numerum (ad interitum dare, ut explicat Lambinus) i, 5 (mox : prostertere, ibid.) profligantur opes (potentia subvertitur) xvi, 2 (vid. Gitan. observ.) profligare rempubl., Fr. 12 (perdere, pessundare)
- Profugere domo xxiii, 8 ex urbe xxv, 9 profugere ad aliquem aliquo xxiii, 7 profugere aliquem (ab aliquo), Fr. 7 (nisi locus corruptus est)
- Progenies Herculis (stirps &c.) xvii, 1 progenies (pro filio) v, 1
- Progenitor majorum xvii, 7
- Progredi longius (de hostili exerc.) ii, 3
- Progressus : tantum in literis progressum fecit, ut &c. xxiv, 3
- Prohibere transitu xxiii, 3 (alii 'transitum' quomodo Plautus Amphit. iv, 3, 18 'neque me Jupiter, neque Di omnes id prohibebunt, si volent.' Et Trinum i, 2, 50 'qui tu id prohibere me potes, ne suspicer?')
- Projecta hasta (porrecta advers. incur.) xii, 1
- Proinde ac si (pro, perinde ac si) vi, 2. vii, 6 (ita alibi etiam, quanquam varians Codices). Neque tanquam veremur cum Tursellino, cap. 125, 'ne ubique mendum sit in scriptoribus')
- Prolabitur aedes xxv, 20
- Promittere religiose xxv, 15
- Promissa barba xiv, 3 (alii: prolixa)
- Promitus in rebus gerendis et excogitandis ii, 1
- Pronominis 'hic' crebra est apud Nепотен usurpatio, pro 'is,' 'ille,' 'ipse,' relativia. Ut, quod i, 4 dicitur ; creati prastores, in eis Miltiades. Mutato pronomine alibi effertur : captæ urbes, in his Byzantium vii, 5. Ita : cum venissent in invidiam, et ob id imperium hic esset abrogatum xv, 7. Adde x, 1. ii, 7. xv, 5 &c. Pronomen 'ille' laudis et celebritatis causa interdum adhibetur. Vid. supra Ille.
- Pronuntiare aliquid excellenter xxv, 1 poëmata xxv, 4 pronuntiare aliquid palam xvii, 3
- Propagare fines imperii xxii, 2
- Propagines clatorum viror. xxv, 18
- in Propatulo (in loco aperto et ad conspectum exposito) xxiii, 9 (integre Cic. Ver. 4 'in propatulo loco')
- Proprete egredi xv, 4
- Propinquus ejus xiv, 2 propinquus cognitione conjunctus, Praef. propinquus regi iv, 2 propinquus Eumenis xviii, 13 (Diod. φλω, Plat. οἰκεῖον)
- Propinquitas nobilis x, 1 propinquitate proximus xvii, 1
- Propria voluntas (benevolentie signif.) x, 9
- Proprius muros i, 7 proprius Graecatio, Fr. 3 proprius Tiberi, quam Thermopylis xxiii, 8
- Proponere questionem alicui xxv, 20 præmia xvii, 3 morbo remedia (adhibere) xxv, 21
- Propositum : ad propositum venire (ordiri scriptiōnēm), Praef. propositum hoc tenuit (hoc consilium pertinet &c. perstitit usurpare) xviii, 3 Sic : propositum peragere (ad fin. perducere) xxv, 22
- Proprætor xxiii, 4
- Proprius : fide confirmavit, se illius fore proprium vi, 1 (eleganter de eo, qui deditus obstrictusque alicui factionem ejus et nutum se secuturum promittit). propria laus Pelopidae (qua ei soli, tanquam auctori facti, debetur) xvi, 4 proprium Thrasybuli factum (quod ipsius auspicio tribuendum) viii, 1 non propria munera (non diutina, veluti nī solidæ possessionis ob invidiam habentia) viii, 4 (Sic Plautus

- Mercat.** ii, 3, 4 'proprium nequit mihi evenire, quod cupio.' Et Trin. v, 2, 6 'Beneficium homini proprium quod datur, prorsus perit; quod datum utendum est, id repetundi copia est, quando velis.' Adde Thes. Buchneri et Boecler. Chrestom. Ter.)
- Propter invidiam (ex invid.) xv, 7 propter notitiam (quod noti essent) x, 9 propter veterem amicitiam (quod amici veteres essent) xviii, 11 propter avaritiam Cretenium (quod avari illi essent) xxiii, 9 propter affinitatem P. Sulpicii (ejus affinis existens) xxv, 2 propter familiaritatem (cum familiaris ejus fuerit) xxv, 13
- Propugnaculum oppositum barbaris (de urbe Athenis, interpretatione situs politica sc.) ii, 7 propugnacula tyrannidis demoliri (quaे tyrannidis causa, tanquam instrumenta coercendorum civium extracta sunt) xx, 3 ('frena,' 'clastra oppressorum,' 'sedes et arx servitutis,' alias hoc sensu leguntur. Boecl. vid. sup. Arx)
- Propugnator (scil. liberorum Alexandri) xviii, 13
- Prorumpere: vis morbi prorupit in intestin. xxv, 21
- Proscripti xxv, 10 conquirebantur Romæ xxv, 11
- Proscriptio equitum xxv, 10 (intelligitur hic crudele illud flagitium, quo dominationi firmandæ civium clarissimorum capita et bona, hæc quidem hasta subjecta, illa autem libidini et suppliciis publice exposita ad promiscuas neces destinabantur, propositis publice edictis. Primus scleris auctor Sylla, testibus Velleio et Floro. Scilicet id agebant tyranni, ut quos acies et civile bellum non absumserat, proscriptione intercederent, securiorique, demotis optimis quibusque, dominatu ipsi uteretur. Boecl.)
- Proserpinæ sedes x, 8
- Prosequi aliquem (comitari, deducere) vii, 6 (sic accip. xxv, 4. si quidem recipimus lectionem Rutgers. 'prosequi qui discedentem' sin, 'diem prosequi,' retinemus, nihil videtur absurdum habere locutio: isto affectu sc. diem prosequi, de quo mox sequitur &c. Boecl. vid. Dies)
- Проструєній** ix, 3 (veneratio Persarum regibus delata hoc vocabulo exprimebatur. Ratio ista: divinum aliquid regi suo tribuebant, εὐεργέσιον inter pretantes, ut est apud Plutarchum.
- Igitur honorem quoque divinum habuerunt; unde τὸ προσκυνεῖν, 'adolare,' translatum. Noster per 'venerari' ibidem expressit, scilicet non capite tantum flexo, submissisque genibus, sed prostrato humi corpore. Boecl.)
- Prospicere ei cesserunt hæc (de rebus bello feliciter gestis) xiv, 1
- Prosperitas magna eum consecuta est (ad tantam postea prosperitatem proficit, est evectus &c.) xxv, 19 prosperitas valetudinis (constans et diuturna sanitas) xxv, 21 prosperitas honestarum rerum, Fr. 5
- Prospicere ab janua xxiii, 12 (v. Jan.) prospicere liberis (consulere, commodis eorum servire) xix, 1
- Prosternere magnas opes (profligare in gentem hostium numerum) i, 5 vim barbarorum v, 2 phalangem xvi, 4
- Protinus viii, 2
- Proiectus æstate xx, 4
- Providere: cum provideret, ne communitibus civitas privaretur xix, 2 nisi quid providisset (sic enim vid. legendum) xxiii, 9
- Provincia: paternam alicui provinciam tradere xiv, 1 habuit provinciam, partem Cilicie, ibid. prætor provinciam obtinuit Sardiniam xxiv, 1 provinciam sorte nancisci (provincie administrationem) xxiv, 2 provinciam dare alicui xxv, 8
- Prout ipse amabat literas (pro eo ut) xxv, 1 (causa et comparatio notatur)
- Proximus æstate (qui proxime post illa tempora vixerat, quibus hæc acciderunt) ii, 9 proximus propinquitate (cognitione) xvii, 1 proximo triennio (scilicet quod insecum est) xxiii, 8
- Sic: proxima æstate ix, 4 (refertur enim hæc vox tam ad secuta, quam ad antegressa). ex proximo (absolute) xvi, 2
- Prudens rei militaris ix, 1 (Sic Tacitus H. ii, 25, 1 'Celsus doli prudens')
- Prudentia juris civilis, rei militaris v, 2 prudentia armis fortior xxiii, 11 minus tamen in prælio potest ducis prudentia, quam fortuna viii, 1 prudentia (de artibus imperatoris in universum) xxiii, 1 prudentia est divinatio quædam (de politica prudentia) xxv, 16 prudentiæ specimen xxv, 3 duplex officium ii, 1
- Prusias Bithyniæ rex xxiii, 10 jus hospitiæ violare non audet in Hannib. xxiii, 12
- Ptolemæus (ex Alexandri M. amicis,

- postea Aegypti imperio celebratus) xviii, 10. xxi, 3 Ptolemaeus Ceraunus interficit Seleucum xxi, 3 a quo erat adjutus opibus, ibid.
- Pubes** (adjective): puer, priusquam pubes esset, scorts adducebantur x, 4
- Publicus locus** (oppon. privatus) ii, 6 publica res (negotium publ.) xx, 3 in publicum prodire vii, 3 ponere ali- quid in publico vii, 4 in publicum deferre praedam (in publicos usus aera- riu publ. inferre) xiii, 1 (sicut apud Grecos τὸ δημόσιον aera.) publica inopia Athen. (civitatis) xxv, 2 publica vincula i, 7. iv, 2 publice ali (ex publico) iii, 3 (vid. Buchner. Thea. et Rhodii Lex. Scribon.) publice ex- poscere (publico nomine) ii, 8 Sic: publice ab Atheniensibus Evagoræ adjutor datus Chabrias xii, 2 publice comprobatum est xxiii, 3 publice ver- suram facere xxv, 2 publice honores habere aliqui xxv, 3 publice literas mittere aliquo xiii, 3. xxv, 2 publice efferre (publico honore sumtumque) x, 10 publice sepelire xx, 5 (Sic Tacitus H. iv, 9, 4 'ut Capitolium pul- lice restitueretur.' Et Agric. xxi, 1 'adjuvare publice.' aliique 'passim')
- Publicare bona** vii, 4. viii, 1 (confis- care, intellig. bona, que publico ven- dicantur vel ex tempore vel publica venditione. Boecl.)
- Publius Cornelius Scipio**: v. Scipio
- Pueri literatissimi** (de servis Attici xxv, 13 puer ab janua prospiciens xxiii, 12 (v. Janua)
- Puerulus**: me puerulo, utpote non am- plius novem annos nato xxiii, 2
- Puerilis ætas** xxv, 1
- Pugna Cannensis** xxiii, 5 Leuctrica xv, 6 Marathonia laudata i, 5 depicta in portico i, 6 navalis iii, 2 pugnae sig- num datur xxiii, 11 a pugna discedere infectis rebus (de oppugnatione urbis) i, 7 (si genuinum est illud 'a pugna')
- Pugnare** adversus aliquem viii, 2 animo magis quam corpore (ut infestis armis, sic infestioribus animis concurrere) xviii, 4 (paulo ante: inimica mente contendere). pugnata pugna xxiii, 5 (v. Voss. de construct. cap. 22). pug- nandum dolo, ubi armis impares su- mus (si Marte aperto diffidimus, arte et consilio nitendum) xxiii, 10 pug- natum est magnam partem diei xviii, 4
- Pulcher**: amplissima pulcherrimaque corporis forma xxi, 1 (vid. Buchnerum ad Cic. de Offic. c. 36)
- Pulchre aliiquid facere posse (de opera promta expeditaque serv.) xxv, 13
- Pullulare** incipiebat luxuria (crescere &c.) xxiv, 2 (metaph. ab arborum pullis. Lamb.)
- Pulvinar Paci institutum xiii, 2 (Inter honores divinos 'pulvinaria' fuisse, id vero satis constat: de significatu non consentiunt. Lambinus lectulos, in quibus Deorum status collocarentur, exponit; sane plerique aut pro lectulis in templo stratis aut pro lecticis apparatus Deorum accepere. Marcel- lus Donatus ad Suet. Ces. 76. rejectis aliis signif. interpretatur pulvinaria, qua super lectos stratos in templis ad simulacra numinum sublevanda pone- bantur. Boecl. add. Casaub. et Torr. ad citat. Sueton. loc.)
- Pulvinus: sub (ali: in) pulvinum subje- cit epistolam (sc. super quo accumbe- bat) xvi, 3 (Sic fere Curtius iii, 6, 7 'epistolam sigillo annuli sui im- pressam pulvino, cui incumbebat, sub- jecit')
- Puppes** avertere xxiii, 11 (vid. Ver- tere)
- Purpura violacea, rubra Tarentina, di- bapha Tyria, Fr. 8**
- Pus** erumpit xxv, 21 (juxta codicem Medicæum. v. not.)
- Putare vim adhibendam iv, 4 ut puta- bat iv, 5 non putabant oportere ju- dicari &c. iv, 3 putavit se retenturum &c. i, 3
- Putris** (al. puris) fistula xxv, 21 (v. Fistula)
- Pydna** (urbs Macedoniæ littori accu- bans) ii, 8
- Pylaemenes** (Thyi pater) xiv, 2
- Pyreneus saltus** xxiii, 3
- Pyrrhus** Epirote ictu lapidis interiit xxi, 2
- Pythagoreus** (Lysis Tarentinus) xv, 2
- Pythia** i, 1. ii, 2 (subintell. sacerdos Apollinis Pythii, que consulentibus respondebat. Alio nomine Phœbas. Pollux i, 1 θύεις δὲ ἡ ἐν Δελφοῖς προφῆτις, Πυθία. v. Diodor. Sic. lib. 16. et Gyrald. hist. Deor. syntag. 7)
- Q.
- Qua** iter fecerat, eadem reversus est ii, 5 Sic: quicunque iter fecit xxiii, 3
- Qua** (pro, aliqua): ne qua repentina vis in civitate existeret vii, 3 ne qua sibi

- status poneretur xxv, 3
 Quærere tempus aliquajus interficiendi vii, 5 quæsivit ubi ipse tuto viveret ix, 2 quærere ab aliquo (interrogare) iii, 1. x, 2. xvii, 4. xxiii, 2 quærere de aliqua re (explorare) xvi, 3. querere angustias (sc. ad pugn.) ii, 3 querere (scil. pecuniam ab amicis opitulantibus) xv, 3 quæritur, quid opus sit factio (deliberatur) xviii, 9
Quæstio (pro judiciali cognitione et disceptatione) vii, 4 quæstio poëtica xxv, 20 (vid. Poët.)
Quæstor consuli sorte obtigit xxiv, 1 (Nam consulibus aut prætoribus ex euntibus in bellum et provincias, 'quæstores' additi, qui ex eo provinciales appellantur. Additi autem plerumque 'sorte': cum juberet senatus ut in sortem provincias conjicerent. v. Sigan. de antiqu. jur. prov. ii, 3 Rosin. Antiq. vii, 45. Boecl.)
Quæstus: maximum existimavit quæustum memorem gratumque cognosci xxv, 9 (Sic fere Terentius Heaut. prol. 49 'eum esse quæstum in animu' induxi maximum, quam maxime servire vestris commodis. Vorst.)
Qualis esset aperuit (ostendit suam virtutem) xiv, 1 hoc quale sit, facilius existimabit &c. (formula in aestimatione rei) xxv, 20
Quamdiu fuit hyems, tenuit se &c. xviii, 5 quamdiu ibi fuit, habuit secum &c. xxv, 4 quamdiu affuit restitut &c. xxv, 3
Quam latissime possint &c. xviii, 9 (hæc particula cum verbo 'possum' et superlativo frequenter ita jungi solet, v. Tursellin. 143.) quam minime xviii, 8 quam minime multa vestigia xx, 3 quam longissime ii, 7 quam (pro postquam: ἀλλεπτάσως) iii, 1 (pro, potius quam) xiv, 8
Quanquam: vide Cumcum
Quantis ille fuerit, potest ex hoc inteligi xxiiii, 5 quanto antestaret eloquentia innocentia cognitum est iii, 1 tanto antecessit discipulos doctrinis, ut &c. xv, 2 quantum in se fuit (quantum potuit) xi, 3
Quaterni quinque versus xxv, 18
Que (enclitica): itaque fecerunt (et ita) vii, 4 quoque Messena celerius restitueretur (et quo) xvi, 4 utique velles (et uti). Fr. 12 (mox: atque uti nefas haberes &c.) utique fieret (et ut) xviii, 8 exque ea triumphum deportavit xxiv, 2 a barbarisque xx, 1 ab eoque xiii, 1 ad eumque misit x, 4 in eamque consuetudinem copias adduxit xi, 2 in eoque bello ix, 1 ob eamque causam v, 1
Quemadmodum (quomodo) xvi, 1 quemadmodum (interrogative) x, 2
Queri: querebantur opus nihilo minus fieri ii, 7 legatos miserunt questum xii, 3
Querimonia intercedit inter eos (offensionculæ et contentiones) xxv, 17 (Ita apud Cicer. 'queri cum fortuna' Vet. inscript. apud Gruter. 1042, 8. CONJUGI. SANCTISSIME. CUM. QUA. VIXI. ANN. XXXI. SINE. ULLA. QUERELA.) Qui, a quo ortus, quos honores quibusque temporibus cepisset xxv, 18 (servit hæc figura rerum dispositioni et membris signate exprimendis. Talis est locus:) quem, ex quanto regno, ad quam fortunam detrusisset (nisi quod heic etiam intenditur significatus; quantum virum, ex quanto regno, ad quam humilem conditionem &c.) xx, 2 qui vellet (ut qui vellet) x, 3 qua (sc. via) ii, 5 (v. Is.) quod reliquum vitæ fuit, privatus Syracusis vixit (reliquam vitam) xx, 5 qui (pro, quis): domino navis, qui sit, aperit ii, 8 (Sic enim e MSS. legend. Et sèpè ita Plautus, Terentius, alii. vid. Gronov. obs. in script. Ecclesiast. cap. 21)
Quidam: Argilius quidam iv, 4 Callias quidam v, 1 Callicrates quidam x, 8 Menecrates quidam xv, 5 Lyco quidam x, 9 Lamestius quidam xx, 5 (Additur hoc pronomen nominibus eleganter, interdum designandi causa, interdum contemtim, ut in ultimo exemplo: aliquando, quasi d ignotiore, obscuro, aut obiter memorato accipiedendum videtur. Boecl. Idem pronomen per notam judicii, sententiæ, metaphore, ἐμφόρος additur &c. Boecl.) naturali quodam bono viii, 1
Quidem: quem quidem sic eruditiv, ut &c. xi, 2 qui quidem duo maledicentissimi consenserunt vii, 11 qui quidem Servilium coluerit xxv, 11 quod quidem nos audierimus iii, 1 quod nos quidem jucundissimum arbitramur xxv, 14 cum quidem principatum teneret (et quidem cum, vel, etiam simum) xxiv, 2 (asseveratus et cum ἐννέαται rem exprimit. Sic:) cum quidem fortissime pugnaret viii, 2 apud Philippum regem verbo, reipsa quidem ap. Polysperchontem (reipsa,

- vero) xix, 8 cum quidem bellum parabis (cum vero, sin) xxiiii, 2
 Quies (*ἀδυσθοία*, quando bello et partibus abstinemus) xxv, 7 (Sic 'quietas,' qui est neut. partium, v. mox Quiet. Sic 'quiescere,' sequi neutras partes. Livius *εἰ ταραλλήλους* conjungit 'qui-esceret abstineretisque armis' l. xxxii, 21)
 Quiescere (somnum capere) vii, 10 (committere accusationem) vii, 4 (pacem agitare, arma interim non movere) xvii, 5
 Quietus fuit (studio partium et civili tumultu abstinuit) xvi, 4
 Quin: negare non potuit, quin x, 2 posteaquam vidit sibi non dari facultatem pro dignitate vivendi, quin &c. xxv, 2 nunquam misit literas, quin &c. xxv, 20 filium non aspergit, quin &c. xx, 1 quin aut interfici aut missum fieri juberet (immo, potius) xviii, 11 (vid. de hac particula collecta Boecl. in Chrestomath. Ter.)
 Quinque Consul (quintum) xxiiii, 5
 Quippe cum cives ejus eodem uterentur instituto, Præf. quippe quem venundari jussisset x, 2
 Quirinalis collis xxv, 13
 Quis, quid (pro aliquis, aliquid) iv, 4 et sæpe
 Quisque, quodque: primo quoque tempore (ut primum fieri potest &c.) i, 4 ut quemque ex proximo locum fors obtulisset xvi, 2
 Quoad (quamdiu, interim dum) xvi, 4. xviii, 12. xxiv, 2. xxv, 11 quoad ei licebat (quantum fieri poterat) xii, 3 quoad licitum est vii, 2 quoad (pro, donec) xv, 9. xviii, 2. 6. xv, 2
 Quod (pro, eo quod) ii, 8. xviii, 7 ('quod' eleganter præfigitur particulæ 'si', ubi ea inchoanda presertim periodo ac sententia non sufficit, neque sustinere potest frontem orationis). quod si quis legat &c. xviii, 8 (Sic etiam præfigitur ῥῆφ 'nisi' in illo :) quod nisi debilitatus esset, videtur potuisse &c. xxiiii, 1 (nam et heic aliquo fulcro veluti indulgebat ῥῆφ 'nisi,' qualia alias sunt. Sane equidem &c. Boecl. Sic quoque Tacit. Agr. xvi, 2. 'quod nisi Paullinus propere subvenisset, amissa Britannia foret.' Constat Lector Cortiū ad Sallust. Catilin. cap. 18. n. 8)
 Quo minus v, 4. xv, 8
 Quorsum: ea quorsum evaderent, timebat (quem eventum habitura) x, 8
 Quotannis xxiiii, 7
 Quotidianus vinctus (in dies singulos præberi solitus) xviii, 12 cultus xxv, 14 quotidiani sumtus x, 7

R.

- Radices montis (ima montis) i, 5 (v. Thes. Buchn.)
 Rapi aliqua cupiditate, in aliiquid xviii, 6
 Rare arbores (per intervalla enatae et tractim) i, 5
 Ratum: nihil fore ratum (quæ constituisset, non mansura, de abrogatione) vii, 10
 Ratio: cuius ratio etsi non valuit, &c. (sententia, consilium) i, 3 Sic: ad hunc interficiendum tales iniit rationem (tale consilium) xxiiii, 10 (Utrumque conjungit Curtius iii, 7, 10 'facile ratio tam salubris consilii accepta est'). ratio temeraria (de modo et via agendi) xiii, 3 omni ratione bellum comparare x, 5 quorum (genitorum) nisi ratio explicata fuerit, res apparere &c. xiv, 1 (Notatur heic accurriior expositio circumstantiarum, quas vulgo appellant. Vult enim Nepos hoc dicere: 'Datamini res gestas satis percipi haud posse, nisi plenius narretur, quibus in gerendo vel difficultatibus conflictatus vel rationibus expeditus' &c. Boecler. Sic Tacitus H. i, 4, 1 'ut non modo casus evenitque rerum, qui plerumque fortuiti sunt, sed ratio etiam causæ noscantur.' Ubi vid. Boecler. annotat. polit.)
 Recedere a conspectu suorum xii, 4 (paulo ante: abesse, ibid.) a caritate patriæ non recedere (constanter amare) vii, 8
 Recens auctoritate (de historico proximo temporis), Fr. 7
 Recedere in invidiam vii, 7
 Recipere se eodem, unde &c. (reverti) xiii, 3. xxiiii, 11 in Phrygiam xiv, 8 recipere se ad aliqu. (perfugere) xviii, 4 Sic: intra sua praesidia xxiiii, 11 recipere aliquem in fidem (tutelam et patrocinium religiose prestandum) ii, 8 Ita: recipi (scil. in fidem), ibid. recipere legatos (recuperare) ii, 7 in patriam, ibid. recipi (scil. in amicitiam et partem curarum) xviii, 10 (scil. in exercitum et præfectutam) vii, 8

- Reconciliare milites **x**, 7 (oppon. amittere, *ibid.*) reconciliare oratione aliquos (ad officium revocare, qui defecerant) **i**, 7 reconcil. pacem **viii**, 3 Recreare aliquem (reficere, semianimum sanitati restituere, refocillare) **xvii**, 4 Siciliam (in integrum restituere, scil. depulsa servitute) **xx**, 4 Rectum aliquid putare (honestum) *Præf.* Recumbere **x**, 9 (mox : in lecto cubare, *ibid.*) Recuperare aliquem (liberare ex vincl. host.) **xvi**, 5 recuperare adolescentulos (ex transfugio retrahere) **xvii**, 6 imperium **xvii**, 7 patriam (restituti in patriam ab exilio) **xvi**, 2 patrimonium **xxv**, 12 amissa **xiii**, 8 Recusare : non recusavit, quo minus &c. **xv**, 8 (Ita Cicero Philipp. 1 ' si quid contumeliose dixeris, quo minus mihi inimicissimus sit, non recusabo.' Vorst.) Reddere alicui salutem (sc. capto) **xviii**, 12 literas alieni (tradere) **iv**, 2 debitum nature (periphrasis mortis) **xxi**, 1 (v. Debit.) reddere aliquem alicui hostem **xxiii**, 2 reddere civitatem ferocem (bellicosam) **ii**, 2 mare tutum **ii**, 2 otiam tota Africa **xxii**, 2 aliquos suos (efficere) **vii**, 8 Redigere aliquem sub potestatem alicuius **i**, 1. **ii**, 4, **iv**, 2 Sic : in potestatem alicuius **xvi**, 5 sub imperium alicuius **xiii**, 2 Redimere aliquem ab Acheronte **x**, 10 (v. Acher.) Redire hyematum aliquo **xviii**, 8 ad officium (sc. obsequii) **i**, 7. **v**, 2. **xvii**, 6 (dicitur, ut ' redire ad ingenium,' ' ad sanitatem,' ' ad mores,' &c. Lambin.) in gratiam eam aliquo **vii**, 6. **viii**, 8. **xiv**, 8 nunquam cum matre in gratiam rediit (consequens pro antecedente: nunquam cum matre in similitate fuit &c.) **xxv**, 17 redeamus illuc (formula finiendæ interjectionis, egressionis) **xvii**, 4 redditum est domum **xv**, 8 reddit pecunia ex metallis **ii**, 2 redeunt tot talenta ex regione illa **ii**, 10 Reditus : omnis ejus pecunia redditus constabat &c. **xxv**, 14 Reducere ad officium (qui defecerant) **xiv**, 2 exercitum domum **xv**, 7 exercitum hyematum **xvii**, 8 uxorem (de integrō ducere, Lamb.) **x**, 6 (scil. cum esset alii tradita) Referre ad consilium de aliqua re **xviii**, 12 referre sermonem ad aliquem (exponere alicui &c.) **x**, 2 referre se ad castra (recipere) **xxiii**, 11 cum relatū legent (expositum, narratum), *Præf.* Sic : relate res geste eorum sunt (expositus opere historico) **xxi**, 1 retulit versum ex secunda Hom. rhapsod. (recitavit, usurpavit sermone) **x**, 6 referre gratiam **xviii**, 6 pro meritis **ii**, 8 referre mores alienos ad suos (comparare, exigere) **xv**, 1 prædæ talenta 1200. in publicum retulit (publico æario intulit) **xiii**, 1 (Sic qq. mas. Dan. et Ed. Ultraj. Alii : ' detulit'), referri in numerum proscriptorum **xxv**, 12 Recifere jumenta **xviii**, 9 se (vires et imperium instaurare) **xvii**, 7 (transl. ab iis, qui a deliquio aut gravi morbo se recolligunt. vide Gebb.) **sedem xxv**, 20 moneta, fana **xx**, 3 muros **ix**, 4 muri partem (mox : restituere) **xiii**, 4 si paulum modo refecta res essent (sc. ex dannis belli) **xxii**, 1 Refrenare impetum alicujus (inhibere, objicere imped.) **xviii**, 9 Refringere impotentem alicujus dominationem (debilitare, obsistere ei) **vi**, 1 Refugere in urbem (de oppugnabitibus repulsi) **viii**, 2 Regere civitatem **xiii**, 1 Regius, Regnum &c., vid. infr. post voc. Rex Regio Persidis **xviii**, 8 regio locupletissima **xvii**, 3 saltuosa **xiv**, 4 Regionum peritia quid prosit duci **xiv**, 8 e regione (ex adverso) **i**, 5 Religio (iurandi scil. vel, obligatio per juuare facta) **x**, 8. **xvii**, 2 veneratio rerum religiosar. **xvii**, 4 religiōmem minuere (majus ἡρωλικό scelas), *ibid.* (significat heic ' religio' ipsam sanctitatem, placita, instituta religionis). recipi religione quadam (cum ad fidem datam, tam ad sanctit. loci refertur) **ii**, 8 homo sine ulla religione ac fide (qui nec fas nec ius, nec divina nec humana curat) **x**, 8 Religiose promittere (magna fide certaque) **xxv**, 15 Relinquere locum (discedere) **i**, 8 epidum reliquum (indefensum deserere) **ii**, 2 reliquit cum anima **xviii**, 4 relinquere filium ex uxore natum **xi**, 8 talem ex se natum **x**, 5 virilem sexum **xvii**, 1 liberos **xv**, 10 famam sui **vi**, 1 regium alicui **x**, 1 relinqui hereditate (proprie) **xxii**, 1 reliqua hereditate dominus **xxv**, 10 reliquit a

- patre heredium xxiv, 1 relictæ a patre divitiae magnæ x, 1 relictus pauper jam a majoribus (ad quem inde a majoribus transmissa pauperitas) xv, 2 relinqueret aliquem (transfugere ab aliquo) xiv, 6 relinquere (deseri, non defendi), ibid. relinquere aliquem locum tutum xvii, 6 relinquere historiam temporum (de auctore historiae) ii, 9 reliquit scriptum eum ibi perisse, eum interfectum (scripsit, vel, in ejus scriptis reperitur) ix, 5. xxiii, 8 relinquere sibi spatum deliberandi (sumere, servare) xviii, 12 relinquere (superesse): nulla spes salutis relinquitur mihi i, 3 nullum tempus sobrio relinquebatur (luxuria semper obruebat et sine intermissione) x, 4
- Reliquum est, ut (nihil aliud superest, quam ut) xxv, 21 reliqui nihil facere (eleganter, omnia facere, tentare &c.) xxv, 21 (v. Gif. observat. L. L. p. 213). reliquum tempus (insecutum) ii, 2. xxiii, 2 reliquum vitæ xx, 3 reliquum oppidum (reliqua pars oppidi) ii, 2 Sic: reliquam phalangem vetuit loco cedere xii, 1 (vid. supr. Pars)
- Remansit ferrum in corpore xv, 9
- Remedia celeria faciliaque alicui morbo proponere xxv, 21
- Remigrare Romanam xxv, 4
- Reminisci famam veteris xix, 4 reminisci aliquid (excogitare) vii, 2 reminisci (perpendere post factum, quid factum sit) xiv, 5 reminisci pristini temporis acerbitatem vii, 6
- Remittere calces xviii, 5 (v. Calces)
- Remittere se (opp. seruis actionibus) vii, 1 remissus in labore xi, 3 (*ἀνεμένος*, laxus, languidus. Lamb.)
- Removere hostes a muris urbis (repellere) xxii, 2 aliquem ab exercitu (adimere imperium) xvi, 1 removere se a talibus consiliis (studium animi et institutum a certis consiliis faciens sequendisque abhorrentis notat) xxv, 8 si removisset Eumenem (oppressisset) xxiii, 10 removeri a motu corporis (ab occasione motus &c.) xviii, 5 remotus ab honestate (non conven. honest.). Præf. a conventu (qui domi remanet) x, 9 remotis certis xxiii, 2 remoto adversario (e medio sublato) x, 7
- Renovare bellum xxii, 1
- Renuntiare propere, celeriter xxiii, 12 renuntiatum est, viciisse Boëtios xv,
- 9 huic renuntiat, irrita futara &c. vii, 10
- Repellere (hostem) iii, 2 summos duces xviii, 13 repellit ab arce viii, 2 repellit (de frustrato conatu, ac petitione rejecta) vi, 3
- Repentina vis (tumultus, seditio &c.) vii, 3 repentinum consilium (quasi necessarium et ex tempore salutis causa captum) iv, 4 quo repentino objectu viso &c. xxiii, 5
- Reperire (oppon. 'ire,' de viarum angusti.) xxiii, 3
- Reperire (Aristotel. in Politic. ἐξεργάσκειν, de consilio feliciter promteque invento) ii, 1 reperi causam bellandi xxii, 3 id quod in tyranno non facile reperiatur xxi, 1 reperiebatur intemperans vii, 1 non reperiebatur causa xxiii, 11 repertus fidelis regi xiv, 1
- Repetitum Macedoniam venire xviii, 6 (si lectio proba est)
- Reprehendere scipsum (dannare consilium suum) xiv, 5 reprehendi in hoc iv, 1. xxv, 10
- Reprimere luxuriam xxiv, 2 regios spiritus x, 5 (*ταρενών, συντέλλειν τὰ φρονήματα* regiorum. Gebh.) reprimi (scil. a furibunda animor. concitatatione) iii, 1
- Reputari munera xix, 1
- Repugnare (resistere in acie) xv, 9 repugnare victoria patriæ (repudiare ejus obtainendæ consilia) vii, 8
- Repulsam ferre alicujus rei ab aliquo iv, 2
- Reputare secum vii, 4
- Requirere aliquid ab aliquo (interrogare &c.) xxv, 20 Sic: Indos, unde in eas terras devenissent, requirendo cognovisse abreptos, Fr. 7 requisivit, ubinam esset &c. (de familiaris compellatione, circa resciscendum statum fortunamque cuiusque) xxv, 10
- Res se ipsa aperit (e facto liquet, quid veri subsit suspicioni) iv, 3 res cadit præter opinionem i, 2 ei rei præfecit Datamen (negotio, scil. bell. gerendij) xiv, 2 re vera ix, 2. xvii, 2. xviii, 1 reipsa xix, 3 eadem re (ea causa, propterea) i, 4 (v. Gifan. obs. L. L. p. 77). in aliqua re gratias alicui agere atque habere xx, 4 in aliqua re plecti xxv, 11 qua re (ob quam causam) xxiv, 2 res humanae xx, 4 quid facerent de rebus suis ii, 2 res abit a consilio ad vires viii, 1 res est mihi cum illo (de contentione et æmulatione) xvi, 1 res gesta (quicquid ac-

cidit) xiv, 3 res illustris pop. Romani xxv, 18 neque res uila gesta est publica &c. xx, 3 res privata, publica vii, 3 res major ii, 1 Sic : res maiores, Fr. 12 res Græce xxiv, 3 Italicas, ibid. Persicas ix, 5 Romanæ, Fr. 3 (memoria rerum Græcarum, Italicarum, &c. Aliter accipitur in isto :) rebus Romanis tranquillatis (i. e. compositis, sedatis turbis, quæ Romæ ortæ fuerant) xxv, 4 res memoria dignæ xii, 1 res militaris i, 8. iii, 2 (omne circa bella gerenda negotium ac scientia comprehenditur. Habet et publicas administrationis operis que significatum hæc vox, ut :) res gerere in Africa xxii, 7 res summas (ut alias : summa rerum) xviii, 9. 10 rerum summa (imperium summum ac potestas) xviii, 5 Ita : rerum potiri (quamvis hoc ξοχκως accipiendum sit, de dominatione principatus Romani oligarchica) xxv, 9 præesse rebus regis xix, 3 rebus majoribus præesse xiv, 2 rebus maximis gestis vii, 5 de rebus summis consilia capere (i. e. de summa rerum, sive de negotiis summam rerum spectantibus) xviii, 7 (Etiam τὴν πόλιτην notat, ut in illo :) res constituere i, 2 (de statu imposito, rebusque ac provinciis ordinatis. Quare mox Synonym. 'Chersoneso constituta,' ibid.) Sic : res Macedonias occupare (i. e. imperium) xviii, 6 (v. Thes. Buchn. Pertinet huc et istud :) magna commutatio rerum horum imperio facta est vii, 5 (v. Commut.) rem expedire (de difficulti negotio) xviii, 9 rem gerere (præesse pugnae) xxiii, 8 rem male gerere (de infelicitate belli, κακῶς πρότερων, uti aduersa fortuna) i, 3. ii, 5 rem eo perduxit, ut &c. x, 5. xv, 8

Res divina (de sacris et immolatione hostiar.) xxiii, 2 familiaris xxv, 2. 4 domesticas res (i. e. vires bellicas) xxiii, 10 (quanquam Boecleri Ms. habet 'opes'. res adversæ, secundæ vii, 6 afflictæ ix, 2 exiles (i. e. calamitosæ) xviii, 5 (de statu rerum, ac fortuna vitæ). res anteactæ (quicquid antea actum esset) viii, 3 res severas differre in crastinum xvi, 3 rebus Laconum studere (partibus) xvi, 1 rebus suis aliquem re aliqua abalienare xvii, 2 omnibus optimis rebus uti (in familiari sc. vita cultuque)

xvii, 13 bonarum rerum ignorantia xvii, 8 (v. Bon.) res Veneres vii, 11 ('res' et 'summas' opponuntur xvi, 1. 'illæ' expositionem negotii, 'hae' indicata potius quam narrata rer. capita signif.)

Respublica Atheniens. xxv, 4 resp. est penes hos (ab ipsis administratur) xxv, 8 respub. tota domi bellique (pro ipsa administratione reip.) vii, 7 resp. geritur bene x, 6 administratur jure xxiv, 2 reipubl. mutationes xxv, 4 omnis procuratio xxv, 3 reipubl. peritus (πολεμικὸς) xxiv, 3 reip. causa inimicitiæ suspicere xxiv, 2 reipublicæ totum se dedere ii, 1 (v. Dedere). reipublicæ (indigentia privatis copiis sublevata) xvii, 7. xxiv, 2 remp. capessere (ad ejus administr. accedere) ii, 2 ad rempubl. accedere ix, 1 de rep. nihil præter gloriam capere xv, 3

Resacrare vii, 6 (Est religione devotionis solvere, execrationem in aliquis caput factam irritam reddere &c. Boecler. adde Festum in 'resec.' Et e junioribus præter laudatos Ernstio, Turneb. aduersar. xviii, 25. et interpres ad Plaut. Aul. iv, 7, 4. et Pers. i, 1, 48. Schottus autem recitius esse ait 'resecrare,' quomodo et ap. Plaut. loc. cit. ac Festum l. c. scribitur)

Rescindere pontem i, 3 alibi : dissolvere ii, 5

Resciscere (vel, 'rescire' : comperire) iv, 3. xiv, 2. xviii, 8 (proprie de occultorum et insperatorum cognit. usurpari docet Gell. ii, 19)

Reservare se sibi suisque (de agroto, qui nihil reliqui facit, quod ad sanandum se pertineat) xxv, 22 (oppon. id sibi accelerare, quod natura cogit, ibid.)

Residere alicubi (quietis causa, de lasso) xiv, 11

Resistere adversus (v. Adv.) xvi, 1 resistente nullo xxiii, 5 resistere omnibus (bellare adv. omn.) xviii, 3 factioni xvi, 1 restitut ei nemo in acie (nemo eum sustinuit, nemo non decessit victus) xxiii, 5 Sic : nemo ei dicendo potest resistere (advers. ipsum valere) vii, 1 restitut, ne statua sibi poneretur (intercessit, impedivit) xxv, 3

Respicere aliiquid (considerare) i, 8 (Eodem sensu usurpatur et substanti-

- vum ' respectus' ap. Justin. xii, 10,
8 ' quos sine respectu amicitiae necari
jussit, et alios passim).
- Respondere superbe (incivilis animi no-
ta) iv, 3 responderem (causam dicere
in judic.) xv, 8 in respondendi bre-
vitate concinnus (*τὸς ἀποθεωρητικὸς*
dictorum innuitur: quod conatat bre-
vitate et concianitate) xv, 5 (oppo-
natus in perpetua oratione, ibid.)
- Responsio irridentium i, 1 responsum
oraculi (Apollinis Delph.) i, 1 *εἰργα-
ματῶδες* ii, 2 Dei Delphici responso
iv, 5
- Restare: restiterat hoc (supererat), Fr.
6
- Restituere alicui sua xx, 3 muros (ex-
struere) ii, 6 Sic: muros ex hostium
praeda patria restituerat xiii, 4 re-
stituere aliquem in regnum xi, 2 in
pristinum (in stat. prist.) xx, 1 resti-
tuendi (sc. ejus) spes nulla erat (sc.
ab exilio in patriam) xxv, 9 Sic: suf-
fragante Theramene populis resti-
tuitur vii, 5 plenius: in patriam re-
stitutus est iii, 1 restituere urbem
(incolis et disciplina eam condere)
xvi, 4
- Retardare: ut non minus totidem die-
rum spatio retardaretur (de hostiis im-
petu tardato) xviii, 9 (mox: refrenare
hostis impetum, ibid. hostis celerita-
tem impedire). retardare hostis impet-
us xi, 2 hujus casu aliquantum retar-
dati sunt Boötii (de Epaminonda,
sapro eminus percusso) xv, 9
- Retia xvi, 2
- Retinere benevolentiam alicujus xxv, 5
usum benevolentiamque xxv, 20 suum
ordinem (in success. sc. et jur. famili.)
xvii, 1 vitam diutius xxiiii, 12
- Retinere aliquid memoria xxv, 11 usque
eo retinuit ferrum in corpore, quod ex
hostili remanserat xv, 9 retinere boni-
tate potestatem (exercere, usurpare)
i, 8 aliquos sub potestate (in obsequio
et fide) i, 3 retinuit se domi xv, 10
(Sic edidit Lambinus: Nos secuti
libros optimos edidimus, ' domo se
tenuit')
- Retrabere: uno pælio Thebas ab inte-
ritu retraxit (sevocavit, servavit) xv,
8
- Reverti: sed illuc revertor x, 4 sed ad
illos revertar xviii, 8 (formulæ post
factas digressiones)
- Revocare filium ad virtutem a luxuria
x, 6 aliquem domum xxiiii, 7 revo-
care suos tuba (inhibere incurrentes
in host.) xii, 1 revocari in patriam
(scil. ab exil.) v, 3 defensum patriam
xxv, 6
- Reus delicti vii, 8 parricidii, Fr. 4 (sub.
' de criminis' est enim ellipt. locutio).
reum facere aliquem absentem vii,
4
- Rex nomine non potestate (de Agesilaoo
Lacedemonio) xxi, 1 alibi: reges
nomine magis quam imperio xvii, 1
rex nonne debet suos ix, 4 rex nobilis
xiv, 3 (i. e. dynastes. v. Dynast.)
Rex (*ἄνθρωψ*, pro rege Pers.) xvii, 2
et alibi (Scil. Persarum, et postea
Parthorum reges non solum a suis sed
etiam a Graecis et Rom. scriptorib.
ob potentiam et imperii amplitudin.
nunc ' μεγάλου βασιλέως' et ' magni
regi'; nunc absolute ' βασιλέως', et
' regis' titulo insigniebantur. vid. Bris-
son. lib. 1. de reg. Pers. et Scheffer.
in Ind. *Ælianii*). reges casus adversos
hominibus, secundos sue fortunæ tri-
buunt xiv, 5
- Reges Nepoti memorati: Agesilaus xxi,
1 Cyrus, Darius Hystaspis filius,
ibid. Xerxes, Artaxerxes Macrochir,
Artaxerx. Mneimon, ibid. Philippus,
Alexander M. xxi, 2 Pyrrhus Epirotæ,
ibid. Dionysius Prior, ibid. Antigonus,
Demetrius, Lydimachus, Se-
leucus, Ptolemaeus xxi, 3 &c.
- Reges Lacedemoniorum vi, 3 duo no-
mine non imperio xvii, 1 reges bini
Carthaginianæ. annui Romanæ consu-
libus comparati xxiii, 7 (v. not. Ernstii,
et Grot. de J. B. et P. i, 3, 10.
Βασιλεῖς etiam Aristot. 2. polit. 9. dix-
it). reges Thraciæ vii, 7 regua po-
pul. Rom. rei gestas xxiv, 3
- Regius apparatus iv, 3 cultus xiv, 3
alibi: ornatiss. xviii, 13 regium nomen,
ibid. regii spiritus (arrogantia regia)
x, 5 (v. Spirit.) regii satrapæ xiv, 3
regii (sc. ministri) xvii, 8 regia dig-
nitas, absque nomine reg. i, 2 regia
potestas vi, 3
- Regnum (*μοναρχία*, imperium unius)
xx, 3 regnum Darii i, 3 regnum (de
tyrannide) xx, 1 regni honor (regia
dignitas) xvii, 1 regnum vivus. rex
non debet filio tradere xxi, 3 regnum
virtute adepti privati xxi, 1 regnum
partiri x, 2 de regno controvelesia
inter Leotychidem et Ages. xvii, 1
- Rhapsodia secunda Homer. x, 6 (lib.
secund. Iliad. Homer: nam ita vocan-
tur ejus Poëta libri. Laublin. Polidux
lib. 4. cap. 7. inter nomina Poëmatum

- ponit. Adde Suidam in hac voce, et Salmas. Exerc. Plin. pag. 867. seqq. itemque Scalig. Poëtic. 4, 41) Rhetor Atticus (de legato) xv, 6 Rhodanus fl. xxiii, 4, 6 Rhodii coniungunt cum Antiochi copiis xxiii, 8 Risus coortus xv, 8 risum alicui concitare, seu (ut vulgo editur) excitare xxiii, 11 Robur libertatis (vires ad reparand. libertatem unicas aut præcipue) viii, 2 robustus domesticis rebus (potens, valens) xxiii, 10 robustior factus (adulterio) vii, 2 Rogatu ejus xv, 4 Roma vocatur urbs, in qua domicilium orbis terrarum est imperii xxv, 3 Roma quando condita, Fr. 1 Romanus pop. omnes gentes virtute superavit xxiii, 1 Romanum nomen (populus) xxiii, 7 Romano non licet alibi civem fieri xxv, 3 Romana urbis princeps (Rome) xxv, 20 (Sic Virg. Ecl. 6 'Parnassia rupe, pro, Parnassus. Et Aen. 1 'Sicula tellus,' pro, Sicilia. Aliisque. Vorst.) Romulus xxv, 20 Rostrum (navis sc.) xii, 4 Rubrum mare xxiiii, 2 Rudes literar. Græcar. (rerum) xvi, 1 (Sic Cicero Offic. 1 'non modo græcarum literarum rudes, sed etiam docti, &c.' Lamb.) Rudimenta civilium officiorum qualia esse debeant ii, 1 Rumor differtur x, 10 (v. Diff.) Rursus resarcire vii, 6 (Sic 'rurus rescribere,' 'reticere,' 'retradere,' 'revocare,' 'recipere.' vid. Gifan. append. observat. pag. 286. Sic et 'redire rurus' ap. Terent. Eun. iv, 2, 6 'redire rurus' ap. Flor. i, 8, 9. i, 11, 14. et similia passim ap. alios. Adde Burn. ad Quint. lib. 2. Inst. Orat. cap. 4) Rusticum prædium xxv, 14
- S.
- Sabini xxiv, 1 Sacellum (*Atrouperias*) xx, 4 muri Atheniensium ex sacellis (sc. destrutis) ii, 6 Sacerdotes fani (scil. Jov. Ammon.) vi, 8 Sacra violata vii, 4 Sacram saluti tuendæ intratum ii, 8 Delph. et Var. Claz.
- Sacrificare apud aram (immolare hostias) xxiii, 2 Sacrilegi (qui religionem templorum violant) xvii, 4 Sacrilegium (de sacris violatis) vii, 6 Sagacitas : erat ea sagacitate, ut decipi non posset vii, 5 Saguntus expugnata xxiii, 3 Salamin (vel Salamis) ii, 2 (Insula clarissimi nominis ad stadia quasi lxx. in longum porrecta, incipiens e regione Megaridis, sed majore sui parte Eleusinio littori ditionis Atticae opposita, freto angusto ab Amphiale promontorio sejuncta, cum urbe cognomine, quondam in austriño latere, quod Aeginam intuetur, posita, deinde in latus adversum contra Atticam translata. Ubb. Emm. vet. Greec. tom. 1. pag. 39) Salaminia pugna iii, 2 victoria ii, 6 Salis plus, quam sumtus, habebat tecum (sedium) xxv, 18 (plerique hie 'salem' pro gratia, venustate, arte accipiunt: satis novi translationem vocabuli, nec libenter tamet credo, Nepotem ita scripsisse. Videlur enim mihi nescio quo modo inconcinnæ hic usurpari. Boecl.) Saltare commode, Praef. saltare in vitiis ponitur xv, 1 Saltus Graius xxiii, 3 Pyreneus, ibid. Saltuosa regio xiv, 4 Salus : quibus nulla spes salutis relinquitur (tuendi status ac dignitatis) i, 3 salutis sua causa id fecit (ut esset tutor) x, 4 saluti est ea res (salutaris, utilis) ii, 2 saluti fratris civium libertatem anteferre (vitæ) xx, 1 Sic : reddere alicui salutem xviii, 12 salutem fuga petere xxiii, 11 Salum (altum mare, underum et fluctuum plenum &c. Lamb.) : in salo nave tenere in anchoris ii, 8 Salvia : ut satis haberent, si salvi esse possent xv, 8 (non de victoria scil. sed de salute pugnantes) Samothracia xxv, 11 Samus deficit ab Athen. xiii, 3 capitul xiii, 1 Sancire : haec conjunctio necessitudinem eorum sanxit xxv, 19 Sanctus : jus legationis, quod ap. omnes gentes sanctum est (inviolabile) xvi, 5 Sic : templo Deorum sancta habere xvii, 4 sanctiora jura patriæ esse duxit, quam hospitii xiii, 4 sanctissima loca xxv, 8 Sanctissime aliquid colere xx, 4 Ind. Nep.

- Sanctitas** (integritas, quæ oppon. avaritiae et crudelitati) vi, 4 (Hinc 'sancta manus' non polluta captandis et acceptandis muneric. provincialium, apud Val. Max. ii, 2, 8. Gebh.)
- Sanguine** suo aliquem redimere ab Achente x, 10 sanguine suorum cruentare manus xv, 10
- Sapientes** septem viii, 4
- Sardes** (urbs Lyd.) xvii, 3. i, 4
- Sardinia** xxiv, 1
- Sarmenta** xxiii, 5
- Satellites** Medi et Ægyptii iv, 3 (peregrinum hoc satellitum Pausaniæ ad tyrannica instituta pertinet, quod aliquoties tradit in Politicis Aristotel. Boecl.) sine satellitibus tutum se non arbitratur (tyrannus) xiii, 4
- Satietas** lectoris (cum signif. fastidii) xvi, 1
- Satis eloquentiæ** v, 2 satis exercitatus in dicendo xv, 5 hoc unum satis erit dictum (hoc unum si dixero, satis dictum est) xxiii, 5 abstinentia erit hoc satis testimonium xv, 4 sed satis de hoc (transitionis formula) vii, 11 neque vero id satis habuit, sed etiam &c. xv, 4 a ceteris tantum satis habent se defendere (i. e. non ultra defensionem nituntur) xxiii, 10 satis illas copias habere coegerit, si liceret &c. xx, 2 ut Lacedemonii satis haberent, si &c. xv, 8 (ubi 'satis habere' eleganter pro 'contentum esse' &c. vide Cort. ad Sallust. Jug. c. 31. n. 20)
- Satisfacere** : quia vobis, ut spero, satisfeci (i. e. quia feci, quæ a me require poterat, vestraque vota implevi &c.) xxv, 21
- Satius** ducebant eos obsideri, quam &c. xvi, 1 satius esse in Asia, quam in Europa dimicari xvii, 2 satius duxit patrie legibus parere, quam &c. xx, 1 satius putaverunt in urbe eum comprehendendi iv, 5
- Satrapes** (pro Pharnabazo) vii, 10 satrapes regius iv, 1. vi, 4 satrapæ regii xvii, 2 quo culta usi xiv, 3 (Hi sunt quos alibi 'principes provincialium,' 'prefectos,' 'pretores,' vocari constat. Eratque omne Persarum imperium in ejusmodi satrapias divisum. Vidend. Brisson. 1. de regn. Pers. et Drus. in observ. et Cl. Berneg. Justin. v, 2, 5. f. Boecler. Adde Freinshem. Ind. Curt.)
- L. Saufcius xxv, 12
- Scandulis** Roma per annos 470 contecta, Fr. 10
- Scapha** xxiii, 11
- Scelus** (de tyrranide) xx, 1 (de venefic.) xxi, 1 (de parricidio) xv, 6 pulsos ob scelus recipere, crimini datum) xv, 6
- Sceleratos** : immerentes ut sceleratos occidit x, 10
- Scena** (pro ludis scenicis) : ad scenam ire, Præf. in scenam prodire, ibid.
- Sceptrum** (inter insignia reg.) xviii, 7
- Scienter** tibi cantare, Præf. (perite atque ex arte. Suet. Tit. c. 3 'ut qui cantaret et psalleret jucunde scienter. que.' Sic :) scienter dicere aut scribere, Fr. 6
- Scipio**, P. Cornelius ter vincitur ab Hannib. xxiii, 4
- Scipio Africanus** principatum in civitate (Rom.) obtinuit xxiv, 2 (v. Princ.)
- Scribas** xiv, 7 (Ms. Dan. Sinasyn)
- Scribas** xviii, 1 apud Romanos mercenarii, ap. Græcos honorati, ibid. (Loquitur autem Nepos de ejusmodi scribis, qui hodie 'secretarii' in magnarum potentatum consilii habentur. Nam quod secretarius quivis mercenarius scriba et servilia operæ minister appellari cupit, abusui vocis dandum, omnes scimus. Ideo requirit ad hoc officium, 1. 'familia honestatem.' 2. 'spectatam industriam,' id est, ἐπιδειδόντα ἡ ταῦς τῶν πράξεων ἐπιχειρούσα, promptam facilitatem, qualis in rerum actu dextre tractando laudatur. Id enim industria frequenter ap. Auctores notat. 3. 'fidem.' Dignitatem officii ita ostendit:) honorificum (esse ostendente titulum) xviii, 1 gradu amicitiæ regiæ, ibid. (quæ majorum rerum ministris scil. tribuitur). intima familiaritatis (cum rege consuetudine), ibid. (Munus ipsum ita designat.) Scriba talis omnium consiliorum est particeps, in consilio regi semper affuit, et omnium rerum habitus est particeps, ibid. (De 'scribis' porro multa et scitu digna congesit Caspar. Barth. Advers. 50, 1. Boecl. Add. Herm. Hugon. de prima scrib. orig. cap. 32. Dan. Fessel. Adversar. Sacr. i, 1. 'Athenis pariter ut Romæ vile fuisse scribarum manus,' docet Petit Comm. ad leg. Att. pag. 257, 258)
- Scribere** historiam xvi, 1. xxiv, 3 non nulli scriptum reliquerunt eum perisse ix, 5 Sic : alii naufragio, alii a servis ipsius interfectum eum, scriptum reliquerunt xxiii, 8 scripta in pilis devo-

tio (incisa) vii, 6 (conf. vii, 4. Nam 'scribere' non tantum dicitur is, qui calamo aut stylo scribit, verum etiam qui celo non tantum is, qui aliquid nigri vel albi charte aut ligno illinit, verum etiam, qui sculpendo aut cœlando literas vel extantes vel depresso-s facit. Conf. iv, 1. Quod idem quin et Græci γράφειν dicant, nihil dubi-tandum videtur; et si Cl. Salmasio, Praef. libri de modo usurpar. secus vi-sum. Neque tamen, quod Pilatus τὸν τίτλον γεγράφειν in Hist. Evang. legitur, id cum Heinsio de colatura intellexerim; sed cum Salmasio potius de alterius generis scriptura. Vorst.) Scriptitare res Romanas (scribere historiam Rom.), Fr. 3

Scriptores (historici) xv, 4

Scriptura: hoc genus scripture, Praef. (Vellei. ii, 52, 2 'hic scripture mo-dus')

Scrutari aliquem (ante colloquium sc.) xiv, 11 (mos iste etiam in anlis ali-quando, ut exenterentur, qui princi-pem adibant. v. Lips. ad 11. A. Tac. Boecl. Add. Bernegg. ad Justin. xxviii, 1, 8. et Gebh. ad h. l.)

Scyrus v, 2 (Insula una ex Cycladi-bus)

Scytale (σκυτάλη) iv, 3 (Clandestinae literæ, quibus ad duces suos Lacedæmonii utebantur, de quibus v. Gelli-um xxvii, 9. longior est descriptio, quam ut hic exscribi debeat. Vid. Meursii Lacon. iii, 4. Crag. de re-publ. Lacedæm. iv, 7. Exempla oc-culte script. ap. Herm. Hug. de prima scrib. orig. cap. 15. reper. Boecl. Iconem scytales habes in not. Sebast. Migii ad Portæ magiam nat. Locc.)

Scythes premunt Darium i, 3

Scythissa xiv, 1

Secius: neque eo secius (minus) i, 2. xxv, 2 nihil secins ix, 2. x, 8. xxv, 22 (Sic Cæs. B. Civ. ii, 26. Gebh.)

Secundus: secunda fortuna adversario-rum capti i, 2 secunda fortuna elatus vii, 7 secunda fortuna fundum emit in diem xxv, 9 secundam fortunam sapientes fore xx, 1 si quid secundi evenisset vii, 8 hoc secunda Victoria accedit xvi, 5 secunda persona (de altera, sed inferiore) xvi, 4 (v. Alter). secunda mensa xvii, 8 (v. Mensa)

Secura vita (sine odio et insid.) v, 4

Sedare (lenire invidiam) x, 8 sedare bellum (sc. pace) xiv, 8 lassitudinem militum xviii, 9

Sedere diu uno loco (morari, desidere) xiv, 8 in ara supplicem iv, 4

Seditio exercitus xviii, 12

Segnius: nihil segnius perseveravit (eadem alacrit. et industr.) xiv, 2

Segregari a consiliis (non adhiberi am-plius) xxiii, 2

Sejungere: Alpes ab Gallia Italiam se-jungunt xxiii, 3 nullam sejunctam sibi ab eo fortuna volebat esse xxv, 10

Sejunctum a re proposita xvi, 3

Selectus xviii, 5. 10 a Ptolemeo dolo interfectus xxi, 8

Sella aurea (inter insignia reg.) xviii, 7 Semianimis iv, 5 alibi: semivivus xviii, 4

Sempronius Gracchus: vid. Gracch.

Sena xxiv, 1 (Piceni sive Umbræ in Italia oppidum est, non, ut quidam inepte contendunt, Cæsena, de quo extat peculiari Exercitatio Gabrielis Naudæi)

Senatus datur legatis xxiii, 7 (v. Dare). senatus populusque Romanus xxiii, 7 Senatusconsultum (de respons. legatis dando), ibid. senatu peracto xxiv, 2

Senescere (eleganter de potentia decres-cente) vii, 5 (Seneca Epist. 91 'ur-bium, imperiorum, gentium nunc flo-ret fortuna, nunc senescit, nunc inter-it' metph. a senum virib. deficien-tib. Locc.)

Senex tristis et severus xv, 2 senior (jam senex) xxiv, 8

Senectus extrema xxv, 21 senectute diem obire xxi, 1

Senatice: quanto sibi esset ornamento sentiebat x, 2 postquam eum cum magna pecunia venisse senserunt vii, 9 sensit sibi pereundum ii, 8 sensit se peti xiii, 12 idem sentire (de con-spiratis) xvi, 2 sentire cum aliq. (de factione) xix, 3 aduersus aliquem (diverse factonis esse) x, 7 sentire alia atq. antea (fidem mutasse &c.) xxiii, 2

Sensus: quod inimici ejus dissidenti suos sensus aperturi forent (sua consilia, suum propositum) x, 8 (Sic Terentius Adelph. iv, 1, 17 'ego illius sensum pulchre calleo.' Ovidius: 'fateri alicui suos sensus.' Cicero Ep. Fa-mil. i, 9 'unus sensus omnium bono-rum.' Et alii). Sensus ejus a nonnullis optimatibus reprehendebatur xxv, 9 (sic nonnulli ediderunt; Nos vero, 'sensim is a nonnull. opt. repr.') erat

- codem, quo Alcibiades, sensu (ingenio, propensione, studio) vii, 5
 Sensim xxv, 9
 Sententia haec est in versu illo x, 6 in quo epigrammate haec erat sententia iv, 1 sententiam alicujus sequi i, 3 sententiam alicujus cognoscere xx, 3 ex sententia consilii (judic.) xix, 8 sententia judicium vi, 8 peractis ex sententia rebus (ex voto) xxii, 8
 Separatim compluribus locis gladios obruit xiv, 11 librum de eo separatim fecimus xxiv, 3 separatim relata res gestae (cujusque sc. regis suo loco et libro) xxi, 1
 Separatis temporibus (diversis) xviii, 10
 Sepelire nemo liber audet (proditoris damnatum) xix, 4 proditoris enim Athenis non concedebatur sepultura ii, 10 locus, quo sepulti, qui ad supplicium dati iv, 5 sepultus publice Timoleon xx, 5
 Sepulcrum Themistoclis ii, 10 sepulcri monumento donatus x, 10 mari Atheniensium ex sepulcris (sc. destructis) ii, 6
 Sepire muris (urbem) ii, 7 custodibus x, 9
 Septemtriones : hic ventus a septemtrionibus oritur (a septemtrionali mundi parte) i, 1 (Rectius autem 'septemtriones' dicimus, quam 'septemtrio.' Quanquam et istud auctoritate hand caret. Nam si non satis recte dixeris 'septembos,' neque 'septemtrio' recte dixeris. 'Trio' enim rusticorum lingua bos dicebatur, ut ex Varrone Geilius docet ii, 21. Buchn. ad h. l.)
 Sequi aliquem in provinciam xxv, 6 (mox : ire in provinciam, ibid.) sequi amicitias alicujus (societatem facere cum aliquo) xv, 6 castra (in militiam ire &c.) xxv, 7 castra alicujus xxiv, 1 consilium (imitari quod alter fecit) xiv, 6 exemplum xvii, 4 mores (sc. gentis, in exponente respicere), Praef. utrum xvi, 2 sententiam alicujus (antea : accedere ad consilium) i, 3 satellites sequebantur (comitantur eum) iv, 8 secutum est illud, cum &c. (venit &c.) xxv, 8 (connectendi formula)
 Sergius Galba xxiv, 3
 Sermo Graecus xxiii, 13 Latinus xxv, 4 Persarum (lingua) ii, 10
 Serpentes venenatae in Eumenis naves jactae xxiii, 10. 11
 Sertæ loricae (ex annulis ferreis inter se nexit couerte) xi, 1 (Virgilio 'consertæ hamis')
 Servare (custodiare a vi et rapin. φυλάττειν) v, 4 servare jusjurandum (mox : religionem, τηρεῖν) xvii, 2. xxiii, 2 navem ex hyeme (conservare, σωζεῖν) xxv, 10 servari (de eo, qui in vinculis habetur) xviii, 11
 Servilius, Cn. Geminus xxii, 4
 Servilia Bruti mater xxv, 11
 Servi Phocionem sepeliunt xix, 4 servorum munere functi Helotes iv, 3 servorum plura nomina et officia xxv, 13
 Servire amicis (sc. officiis urbanis, opera forensi, &c.) ii, 1 (Plauto Trin. iii, 2, 25. est 'in foro operam amicis dare.' coaf. xiii, 4. xxv, 4). servire famae (studere parandæ famæ) ii, 1 magnitudini virium, velocitatem xv, 2 paci (faciendæ paci operam dare) xxii, 1 dignitatib; tranquillitatib; (obtinendæ, servandæque causa aliquid facere) xxv, 6
 Servitus nomine pacis tecta xv, 5 servitutis vestigia xx, 3 servitute oppressam tenere urbem viii, 1
 Sessores veteres (pro incolis) v, 2 (Liv. dixit 'veteres cultores,' lib. xxviii, 28. ubi v. not. Gronovii)
 Sestertium centum millia (scutatorum tria millia, ut exponit Manutius et Schottus ; ut alii, 2500 Philippici) xxv, 8 trecenta (sc. millia) ibid. (sunt 7500 Philipp.) sestertium ducenta et quinquaginta millia (septem millia et quingenti scutati) xxv, 4 sestertium centies (trecenta millia scutatorum, sive Philipp. ducenta quinquaginta millia) xxv, 5 in sestertio vices, in sestertio centies xxv, 14 (posterior summa dicta est : prior facit 60,000 scutatos, sive 50,000 Philipp. vel, ut Budæus, aureos. vid. Tabulas nummarias Schoppii : quarum mentio supra facta sub fin. literæ L. Quid interim 'sestertia centum' dicere, aut 'centies,' v. Budæus de Asa. l. 1. Ad exempla posita, breviter annotamus 1. in adverbiali locutione subandire 'centena millia,' ex. gr. 'vicies sestertium' integre sunt : 'vicies centena millia sest.' &c. 2. contra usum Latini sermonis declinari, hec pacto : 'hoc decies sestertium,' 'hujus decies sestertiis,' 'ab hoc decies sestertiis,' &c. quapropter vehementer erravit nonnemo, qui illum singularem in pluralem correctionis locutionis opinione mutavit.

Boecler. De adverbiali hac lectione paulo aliter visum Gronovio in accuratissimo opere de Sestertiis, quo primus universam rationem pecuniae veteris antea plurimis difficultatibus impeditam feliciter expedivit. Is enim contendit, neque adverbii 'decies,' 'vicies,' 'centies,' &c. substantiae heic ponit, ut Scaliger voluit, nec, ut plerique alii, subaudiiri 'centena milia,' aut vocem 'preium' sed in adverbiosis 'decies' &c. subintelligi 'centes' aut 'centenam' 'sesterium' autem adjективum numeri singularis esse, in quo subaudiendum sit 'pondus argenti,' ut plena locutio haec sit: 'decies' vel 'vicies centies sestertium pondus argenti,' 'centies centeum pondus argenti,' &c. Hoc autem idem esse, ac 'decies,' 'vicies,' 'centies,' 'centena milia nummum sestertium,' vide quae prolixe disputat lib. 1. cap. 1. 2. 4. 5. lib. 2. cap. 1. et seqq. et in Addendis p. 899, 900, 901)

Sestus xiii, 1 (Civitatum Chersonesi præcipua et munitissima, habens portum cum statione navium opportunissimum, colonia Æolica, patria Herus amicæ Leandri Abydeni, natatu Hellespontum per noctem ad amicam trahere soliti: cui ex obliquo Abydus in littore Asiae respondebat cum portu quoque egregio, declinans paulum ad austrum a pontis loco, ut Sestus ad boream. Ubb. Emm. tom. 1. vet. Græc. pag. 79)

Severæ res (alias, seriat) xvi, 8

Severitas comitate mixta xxv, 15 (sive: comitas non sine severitate)

Severe presuit censura Cato xxiv, 2

Sexus virilis (filios notat) xvii, 1

Si forte x, 2 si forte posset (consilii, et cause finalis respectu) xxiii, 8 si ille non fuisset, Agesilaus fuisset &c. ix, 2 minime est mirandum, si &c. (quod) v, 4 (conf. ix, 3). si ipse his facile careret, prospiceret tamen &c. (etiam) xix, 1 si sana mens esset, potuisset &c. xvii, 5 (Sic Poëta: 'si mens non lava fuisset')

Sicilia vii, 5 eam Dion armis capit x, 5 &c.

Sicut (exempli gratia) xiv, 9. xvi, 4 sic, ut nemo magis (adeo) xv, 2 sic, ut supra nihil posset addi xxv, 4 sic, ut viderentur venire (simulationem et speciem notat) x, 9 epistola, sicut erat signata &c. xvi, 3 (formula, qua

rei status, et conditio præsentis exprimitur)

Sidere (de nave, quæ mergi incipit) xii, 4 Sigillum xii, 3 (Idem promontorium vocat Aristoteles 5. de animal. Æliano est oppidum)

Sigillatus liber (obsignatus) vi, 4 epistola, sicut erat signata &c. xvi, 3 (De ratione obsignandi libros et epistolas v. plura ap. Salmas. et Herald. in scriptis adversariis)

Significare (ostendere, conspicuum facere) xvii, 8 sicut supra significavimus xxv, 19 significatur is murus (sc. oraculi responso) ii, 2

Signum libidinis, luxurie, abstinentiae, patientiae xvii, 7 continentiae xxv, 18 quod signum est, nullam unquam inter eos querimoniam intercessisse xxv, 17 signum (quo sc. epistole obsignantur) iv, 4 signum prælii imperator dat xi, 2 signum pugnae xxiii, 11 (Ille locus de terrestri, hic de navalium pugna loquitur. Utrobius enim signum quoddam sub tempore pugna ostendebatur, quo conspecto dimicandi initium fieret. vid. Lips. milit. Rom. iv, 12. Boecl.) signa inferre xiv, 6 (de signis militaribus, quibus quoniam cohortes legionesque distinguuntur, de ipsis exercitibus et eorum actibus usurpantur. Est ergo 'signa inferre,' in hostem ire, hostem invadere: ita, 'signa conferre' &c. Boecl.)

Silenus (historicus Græcus) xxiii, 3

Simillimum sui corpore et statura elegit xiv, 9

Similitudo motum xxv, 5

Simplex: non simplici fortuna conflictus est (varia &c.) xx, 1

Simul ac vii, 1. xviii, 4 simulatque xvii, 2 simul cum Pausania (una cum) iii, 2. xi, 3 simul cum eo xxiii, 6 simul cum nuntio dilabi (statim ac nuntiatur esset) xviii, 3

Simulacrum auspicii regii xviii, 7 simulacra Deorum (in templis) xvii, 4

Simulare (causam interponere) ix, 5. iv, 2. xxiii, 9 simulata amicitia x, 3. xiv, 11 simulata laudatio xvii, 6

Simulatio nominis (usurpatio nominis per simulationem) xviii, 7

Simultas: augere simultatem multis rebus x, 3 in simultate esse ceterum aliquo xxv, 17

Sin (si autem) xix, 1. xvii, 1 &c.

Sine offensione xxv, 5 sine negotio xvii, 5 sine dolo xvii, 3 sine dubio viii, 1.

- xxiii, 9 non sine cura ix, 4 non sine causa dicitur, 'Matrem' &c. viii, 2 sine ulla religione et fide x, 8 sine ullo detimento xxiii, 5 sine foenore pecuniam, sineque ulla stipulatione ei credidit xxv, 9 sine ulla doloribus xxv, 21 sine ulla pompa funeralis elatus est xxv, 22 (In quibus locis ultimis 'sine ullo' et 'sine ulla' eleganter ponitur pro 'sine omni'. vid. Cl. Vorstii libr. de latinitate merito susp. c. 9. pag. 81. et seqq.)
- Sinere: Ne illa sinat Jupiter, te &c. (formula abominandi, deprecandi malum &c.), Fr. 12
- Singularis fides xxv, 4 prudentia (eximia) xxv, 10 singularis potentia invisa (unius dominatio) x, 9 singulare imperium (*μοναρχία*) xxi, 2
- Sinus Arabicus, Fr. 7
- Sistere vadimonium xxv, 9 (v. Vadim.)
- Sita salus patriae in ejus pernicie xv, 9 urbes sitae in ora Asiae vii, 5
- Socer in custodia generi perit xxi, 3
- Socius Atheniensium rex Seuthes in regnum restituitur xi, 2
- Societas amicorum Alexandri dissoluta xxi, 3 societas potentie infida, ibid. societas huic est cum illo ix, 2 civitates Graeciae ad Atheniensium societatem se applicant iii, 2 societatem facere cum aliquo ad aliquid ii, 8, 2. et alibi habere societatem cum aliquo iv, 3 (Ita : Coire, Dissolvere, quæ vide suis locis. Hactenus societas 'fidei et pacti' nomena : in seqq. solam rei participationem notata). societas demigrationis i, 1 sceleris xx, 1
- Sociale bellum xi, 3. xii, 4 (quod Athenienses geserunt cum iis, qui a sociate defecerunt. Boecl.)
- Socrates vii, 2
- Socratus Xenophon xvii, 1
- Sola loca (deserta) xviii, 8 (Sic Cic. de divin. 'Cum in locis solis moestus oberrates.' Ter. And. iii, 4, 3 'venit ex solo loco.' Similiter alii 'solos montes,' 'solas terras,' 'oras,' 'solam actam' &c. dixerunt, ut docet Gifan. Ind. Lucret. et ex eo Weitz. ad Ter. Phor. v, 8, 86)
- Solicitate servos spe libertatis iv, 3
- Solitudo (de eo, qui paucos secum habet) ii, 2
- Solers agricola xxiv, 3
- Solvore epistolam (aperire, inciso lino, quo colligata est) xxiii, 11 (vid. Salmasii specim. confut. Herald. cap. 19. Alibi dicit Noster :) vincula epis-
- tola lacerare (vulgo, laxare) iv, 4 solvere naues xxiii, 8 solvere pecuniam i, 7. v, 1 Sic : item aestimatam v, 1
- Sonitus flammæ vii, 10 (i. e. strepitus. Curt. 7. 'sonabant incendio sylvæ.' Gebb.)
- Sonus chordarum xv, 2
- Sophrosyne x, 1
- Sopiri somno (inducto sc. accitoque) x, 2
- Soporem dare alicui (soporiferum medicamentum, potum) x, 2 (restituit etiam Seneca hanc vocem Epist. 83. Gruterus, quem vide. Et alteri Senecæ loco 5. de benefic. Delrio ad Senecam Medeam pag. 60. Usus in eodem sensu Frontinus ii, 5, 12)
- Soror ex iisdem parentibus nata (id est, germana, proprie) xx, 1 soror germana (vid. Germ.)
- Sortis necessitudo (collegium sorte datum intelligitur) xxiv, 1 sorte nancisci provinciam xxiv, 2
- Sosilius (Historicus et Hannib. præceptor) xxiii, 13 (v. Voss. de H. Gr. i, 17)
- Sosius C. Cos. xxv, 22
- Sparta sine muris xvii, 6 oppugnata xv, 8 pæne capta xvii, 6
- Spartani : v. Lacedæm.
- Sparum (vel, Sparus) xv, 9 (vile genus teli fuisse, satis constat; cetera diverse traduntur. vide Marc. Donat. Liv. 34)
- Spatium (habet et loci significationem, ut) : spatium agitandi equos xviii, 5 spatium dimidium (sc. itineris) xviii, 9 (et temporis, ut) : spatium delibrandi xviii, 12 spatio tot dierum xviii, 9
- Species libertatis (pars) xx, 5 imperii (simulacrum) xviii, 7
- Specimen prudentiae xxv, 3
- Spectare ludos xxi, 2 spectat hoc alio (pertinet alio) ii, 6 Alibi : id quo valeret, cum nemo inteligeret &c. ii, 4
- Spectaculo esse populo (actitare fabulas), Praef.
- Speculari aliquem (investigare) xiv, 4 speculatorum vii, 8
- Sperare: non solum bene sperare de aliquo, sed etiam confidere talem futurum &c. i, 1
- Spes : has adversus copias ei spes omnis consistebat in se locisque natura xiv, 8 magna spes erat, per eos amissa posse recuperari xiii, 8 maximam in eo spem habent vii, 3 spe libertatis solicitare aliquem iv, 8 in magna spe esse provinciæ bene administrandæ

- vii, 4 spe fiduciaque aliquem inducere ad aliquid xxiii, 8
 Spiritus regii (praeidentia et ferocia magnitudinis reg.) x, 5
 Splendor vite (cultus morisque cum gravitate elegantia) vii, 11
 Splendidus, non sumtuosus (studens decorum vite cultui, sed absque profusione) xxv, 18 (Velleius ii, 105, 3
 ' otio liberaliter lauteque abutens, ita tamē, ut euna splendidae ac hilare potius quam luxuriosum aut desiderium diceres.' Loccen. Adde Thes. Buchneri.) splendidus non minus in vita, quam virtutis, 1 splendidissima civitas vii, 11
 Spoliare fana (*ἱεροσυλλέων*) xvii, 4 aliquem ueste viii, 2 aliquem omnibus rebus xxv, 9
 Sponsalia (pro ipsa despousatione) xxv, 20
 Sponsor omnium rerum (qui fidem suam interponit, in sistend. vadim. in facienda versura &c.) xxv, 9
 Sponte sua: idque ut Lemnii sua sponte facerent, postularunt (libenter) i, 1 Lacedæmonem sua sponte est profectus (sine jussu) v, 3 Sic: multa in Ægypto sua sponte gessit xii, 2 eos adjutum sua sponte profectus, ibid. (opp. publice ab Atheniensibus adjutor ei datus est, ibid.)
 Stare ab aliquo (pugnare pro aliquo) xiv, 6 cum aliquo adversus aliquem xvii, 5. xviii, 8 adversus commoda populi (adversari commodis ejus) xix, 4 in primis (scil. in pugna) xv, 10 stare pari fastigio in ultra fortuna (gerere se pari modo) xxv, 14 stat mihi desinere &c. (decretum est mihi) xxv, 21 (Sic Cicer. Ep. 9. ad Fam. 'modo stet nobis illud, una vivere' &c. Schott. Et Virgil. Æn. 12 'stat conferre manus.' In quibus et similibus 'sententia' κατ' ἔλευθην reticetur, sicut ex illo Terentii appetat: 'stat sententia.' Eunuch. ii, 1, 18. Vorst.)
 Statuere: statuit aliquid sibi consilii novi esse capiendum (judicavit) xviii, 8 Sic: statuit sibi accuratius agendum cum Pharnabazo vii, 10 statuit congreedi (decrevit) xiv, 8 Sic: nondum statuerat, servaret eum, nec ne xviii, 11 statuere opera (munire, facere) i, 7 ta bernaculum xviii, 7
 Statua publice ab Atheniensibus constituta xii, 1 statua publice in foro posita, ibid. in foro posita patris et filii xiii, 2 statua æneas xvi, 5 status secum portat Hannibal xxiii, 9 status Themistoclis in foro Magnesiae ii, 10 trecentæ uni decretæ i, 6 locis sanctissimi Attico posita xxv, 3 Status (corporis habitus) xii, 1 (vulgo, positura. Gallice, la posture). status vite (mos vivendi et disciplina) x, 4 Statura corporis xiv, 9 statura humili fuit xvii, 8 (De statura non posse tenda quedam colligit Fr. Junius 2. de pict. vet. ix, 2 et 3)
 Stipendium: primum stipendium meruit annorum decem septemque (militis initium not.) xxiv, 1 (numero enim stipendiiorum Romani annos militis signabant. Boecler.)
 Stipulatio xxv, 9 (in credenda pecunia scil. Est enim stipulatio, solennis ad interrogata promissio, vinculum omnium obligationum astringendarum, ut ait Brisson. lib. 6. formal. quem v. Boecl. Add. Thes. Buchneri)
 Stirps (domus, familia) xxi, 2 (pro liberis) xv, 10 (pro genere) xviii, 1 Stramenta xvii, 8
 Strata arbores i, 5 Strategemata i, 5. xviii, 5. 9. xxiii, 5. 10 &c.
 Stratum (super quo accumb.) xvii, 8
 Strenuus bello xiv, 1
 Struere muros ii, 6 (quoniam Nos edidimus Instruere)
 Strymon (fluvius Thraciæ) v, 2
 Studere (Notat conatum et voluntatem in his): pervenere, quo studuerant xvi, 2 venit, quo studuerat xiv, 4 studio persuadere xviii, 2 studebant civem facere xxv, 3 qui studebant formam ejus cognoscere xviii, 11 studuit interficere xiv, 9 opprimere x, 6 præoccupare xiv, 7 manire imperium xxi, 2 studet portum intrare (στρεύθει, festinat, ut Gebh. exponit) xii, 4 (In istis, benevolentiam et partium favorem signif.): studere alicui xvii, 2 rebus alicujus vi, 1 rebus Lacon. xvi, 1 (Δακονίγειν Græci dicunt)
 Studium: hic cum maximo studio compararet exercitum (*μετὰ στρουθῶν*) xiv, 4 incitabat omnes studio suo (diligentia sua) xxv, 1 in armis pluriū consumebat (operæ) xv, 2 stadium literarum arriperet xxiv, 3 studia gentis (mores et consuetudines) vii, 11 principum (voluntas, conatus, molitiones) xxv, 16 studiis utendum ad agendam vitam (sc. liter.) xxv, 17
 Studiosus audiendi xv, 3 literarum xxv,

- studiosi Catonis (qui tenentur cupido-
 tate notitiae Caton.) xxiv, 8
 Studiosius: quo studiosius armarentur
 xvii, 8
 Suavitas oris ac vocis xxv, 1 sermonis
   Latini xxv, 4
 Sub tuam potestatem se adjuvante re-
 dacturum pollicetur ceteram Græciam
 iv, 2 sub divo iv, 5 (vid. supra Di-
 vum), sub imperio alicujus esse xviii,
 7 sub radicibus montis (in ima parte)
 i, 5 sub ipsa proscriptione (ipso tem-
 pore proscript.) xxv, 12 (Sic quoque
 Suetonius Claud. 43 'sub exitu vitæ.'
 Florus ii, 11 'sub adventu hostis.'
 aliquie. Vid. Buchn. Thes. v. Sub)
 Subalare telum (quod sub aliis gestatur)
 vii, 10
 Subducere se clam ab aliquo vii, 4
 Subesse: non subest causa, quare &c.
 vii, 1 hac re audit, nihil doli subesse
 credens, confixit ii, 4 subesse (infra
 esse) xii, 4
 Subigere gentes xxii, 4 gentes bello
 xxiii, 8. xiii, 1
 Subjicere aliquid sub pulvinum (suppo-
 nere pulvino) xvi, 3 subjicere librum
 (loco alterius ponere, supponere) vi,
 4
 Subinde, Fr. 8
 Subire poenam xv, 8
 Sublevare aliquem iv, 4 alias (tueri suis
 facultatibus) xv, 3 fugam alicujus
 pecunia xxv, 2 patriam (sc. pecunia)
 xvii, 7
 Subornare aliquem adversus aliquem xix,
 2 (occulte ornare, vel in alterius locum
 ornare, instruere. Lamb. Alias
 'subornare' est 'aliquantum ornare,'
 ut in illo Senecæ Epist. 24 'homo
 non eruditus, nec ullis præceptis con-
 tra mortem aut dolorem subornatus')
 Subscribere xxv, 6 Est juvare accusa-
 tionem. Primario accusatori 'in-
 scriptio,' secundario (i.e. qui 'secun-
 das et 'tertias' suscepserat) 'subscriptio'
 competebat. v. Sign. de judic.
 ii, 9. Boecl. Add. Scip. Gentil. in
 Apul. apolog. pag. 17. et seq. ac
 Buchn. Thes.
 Subsidio adducere exercitus xviii, 6 ire
 alicui xvii, 8 miti alicui vi, 8 venire
 i, 5. xii, 1 proficisci alicui xi, 2 sub-
 sidia habere non poterat castrum xviii,
 5 (ubi tamen Ms. variant)
 Substituere aliquem in locum alicujus
 vii, 7
 Substringere caput loro xviii, 5
 Subtexere originem familie alicujus xxv,
- 18 (mox: eaumerare familiam ali-
 quam a stirpe ad hanc ætatem, ibid.)
 Suburbanam villam nullam habuit xxv,
 14
 Succedere alicui (sc. in provinc.) xxiv,
 2 in locum alicujus xv, 7 odio mise-
 ricordia succedit x, 10
 Succendere casam vii, 10
 Succumbere alicui (vinci ab aliquo) ii,
 5 succumbente patria xxii, 1
 Succurrere afflictis (suppetitis ferre, eos
 juvare) xxv, 11 (Sic Virg. 'afflictis
 succurrere rebus.' Schott. et Ovid.
 Trist. i, 4 'rebus succurrите лєsia.'
 Cæs. Bell. Civ. 2 'laborantibus suc-
 currere')
 Suevorum rex, Fr. 7 (Ita Plinius: sed
 legend. Bætorum).
 Sufficitur imperator (surrogatur, suc-
 cedit) xxiii, 3
 Suffragari vii, 5. xvii, 1 (de commen-
 datione, qua primates et gratiosi viri
 alicujus patrocinium suscipiunt, par-
 tes tuentur, aut dignitatem alicui con-
 ciliant. Unde 'suffragatores,' *Ϡρο-
 τριγορος* Græcis et *συντριπός*, qui aliis
 suffragationem suam apud Principem
 commendant. Sueton. Vespas. 23. Vid.
 Henric. Vales. ad Marcellini 29. pag.
 391. Boecl.)
 Suffragium ferre (de judicibus) xv, 8
 (Calculum notat, cuius usus in ferenda
 sententia), exercitū suffragium ferente
 xviii, 5 suffragia testarum (testis in-
 scripti) ii, 8. v, 8
 Sulpicius, P. Cos. xxiii, 7 Sulpicius
 Tribun, pleb. interfectus xxv, 2 Sul-
 picius (histor.) xxiii, 13 Sulpicius
 Serv. frater P. Sulpicii Tr. pl. xxv, 2
 (In quibusd. Ms. duplex ei preno-
 men tribuit M. Serv.; idque, si cre-
 dimus Ursino in famili. Rom. et Schot-
 to in Elect. antiq. Rom. peculiari
 quodam gentis privilegio. A quibus
 tamen dissentit Gronov. ad Liv. ix,
 56. in Addendis: qui videri potest)
 Sumere arma (expedire ad pugnam) xiv,
 4 cibum xv, 21 sibi imperatorem
 (antea: 'uti duce') i, 1 regium or-
 natum, nomen xviii, 13 hyberna xviii,
 8 tempus colloquendi (præstituere)
 xiv, 11 supplicium de aliquo xviii,
 12 venenum ii, 10. xxiii, 12 soporem
 (medicamentum soporiferum) x, 2
 (oppon. soporem dare)
 Summovere aliquem vi, 4
 Summus Imperator vii, 1 dux xii, 1
 summi duces, ibid. (non tam loci fas-
 tigio, quam commendatione impera-

toris virtutis dicuntur. Boecler.) Ita : summi viri, Præf. moris majorum summus imitator (diligentissimus) xxv, 18 summus timor xxv, 10 summa pauperitas xix, 1 summa humanitas i, 8 se-nectus xxv, 5 summa amphora (summae partes, ora amphorarum) xxiii, 9 (Tale est illud : ‘extrema ætas’ vid. Extrem.) summum fastigium, periculum xxv, 10 summum genus vii, 1 summum imperium (de imperio militari summi ducis) xvii, 2. xviii, 7 de præcipuo magistratu ii, 7. vi, 1

Summa (substantive, seu potius ḥλεπτικῶς, subintell. nom. ‘rēs’; quomodo Virg. Aen. ii, 3, 22. Justin. vi, 2, 4. et Cic. 2. Philipp. ‘rem summam’ dixit; vel ‘ratio,’ vel aliquid simile) : Cujus belli cum ei summa esset data xi, 5 Alibi : illi summa imperii tradita est (omnis administratio gerendi belli) xiv, 8 Si : qui tum summa imperii præterat ii, 4 summa imperii maritimī iii, 2 summa rerum ad Antipatrum defertur (totum imperium) xviii, 5 summan imperii potiri (ξαίρετος de summo imperio in gentes) xviii, 3 de summa imperii dñmicare xxiii, 8 alibi : de summis rebus dñmicare xviii, 10 de summis rebus despérare xviii, 9 de summis rebus consilare capere xviii, 7 penes quem summa imperii erat custodia xviii, 11 sumnam facere (sc. pecunia) xv, 3 summas imperii tenere (sub. ‘partes,’ de imperio urbīni) i, 3 summas tantummodo attingere xvi, 1 (v. Res. Sio : ‘fastigia summa’ vocat Poëta τὰ κορυφαῖσθατα)

Sumtus fit in classēm i, 7 plus salis quam sumtus habebat tectum xxv, 13 sumtui expensum ferre, ibid. (vid. Expens.) suo sumtu efferre mortuos v, 4 sumtibus exhatista patria xxii, 1 **Sumtuosus** xxv, 13 (oppon. splendidus, ibid.)

Supellex modica, non multa, ut in neutrā partem conspici posset xxi, 13 **Super aliqua causa aliquem aliquo mittere** iv, 4 super cœnam, Fr. 11

Superare : pars navium adversariorum Eubœan superavit ii, 8 bello superavit Asiam xvii, 4 superare aliquem splendore ac dignitate vite vii, 11 aliiquid utilitate ii, 6 superari multitidine adversariorum xxiii, 8 superare equitatu (superiorem esse) xvii, 3 superata numero sententia (suffragiorum pluralitate victa), Fr. 2

Delph. et Var. Clas.

Ind. Nep.

Superesse (pro, restare) : Atheniensibus exhaustis præter arma et naves nihil erat super vii, 8 cum audisset, non multum superesse munitionis li, 7 (sic enim legend.) cui parva pars vita superest, Fr. 12 superesse (pro, abundare) : non solum ut esset pecunia, sed etiam ut superasset xxiii, 7 (pro, vivere) : quoniam tum quoque posset temporibus supercresce xxv, 22

Superior (de fortuna aut potentia) : superior prælio discessit xviii, 10 cum semper inferior copiis, superior omnibus præliis discederet xiv, 8 quo facto multo superiores bello esse cōperunt vii, 4 ipse quo cornu rem gessit, fuit superior xxiii, 8 quo facto populus superior factus (de factione populari prævalente) xix, 3 superior (de tempore priori, præterito) : superior crudelitas viii, 3 superiore tempore xxiv, 1 anno xxiii, 4 superiores res secundæ vii, 6 superius bellum xiii, 1 superior Dionysius (senior, major, prior ut xxi, 2 dicitur) x, 1 (Sic et Cicero eum vocat Offic. 2. Sic ‘superior’ Hannibal, Africanus, Cato, apud Val. Max. vii, 3. Ext. vii, 8. xv, 1 et 2)

Superbe respondere : v. Resp.

Superlativi elegans est usurpatio, cum negatione : homo non beatissimus (id est, non admodum beatus, non sane beatus) xvii, 8 Eleganter quoque cum genitivo plurall Superlativus ponitur : v. g. fortissimus vir omnium barbarorum xiv, 1 (E quo loco appetat, in aliis ejusmodi phrasibus rō Vir, vel Homo, vel simile substantivum subaudiendum esse. Ceterum subaudiendum est ‘e numero’ vel simile quid, ut integra phrasis sit : ‘fortissimus Vir e numero omnium barbarorum.’ v. Francisci Sancti Minervam ii, 11) **Superstes** : ea mihi superstes est xv, 16 fortuna nos superstites ei esse voluit xxv, 19

Suppeditatur ipsiis a rege pecunia vii, 8 **Suppetit** : neque suppetebat, quo &c. (erat, supererat) x, 7

Supplex (qui se in fidem alijcujus tradidit) ii, 8 supplex Dei (qui configit in templum et asylum) iv, 4 Ita : supplices templorum, ararum xvii, 4 **Supplicium** sunere de aliquo xviii, 12 (Sic quoque Terentius Andr. iii, 5, 7 ‘cur non habeo spatum, ut de te sumam supplicium, ut volo?’) Persas Græciæ supplicium dare potuisse (Græ-

- ciam scil. suas clades in Persas vindicare potuisse) xvii, 5 (sic Ter. Heaut. i, 1, 86 'illi de me supplicium dabo'). ad supplicium aliquem alicui tradere xix, 4 ad supplicium dati (facinorosi ultimo supplicio affecti) iv, 5
- Supportari jussit illis omnia xxv, 11
- Suppositus (qui loco et habitu ducis frē jussus) xiv, 9
- Supprimere classem (sustinere, reprimere, ἐπέχειν Lamb.) xiii, 3
- Supra: poēmata sic pronuntiabant, ut supra nihil posset addi xxv, 4
- Supremus dies i, 7. vii, 10. x, 2 (i. e. extremus, ultimus, subintell. 'vitæ' Integre Cic. Cat. maj. 'quæ Socrates supremo vitæ disseruisset.' Sic 'supremi honores,' 'suprema officia,' 'supplicia,' et in LL. xii. Tabb. 'Sol occasus suprema tempestas.' v. Festum in 'supremum')
- Suscipere bellum adversus aliquem xiv, 8 in suscipiendo bello parere consiliis alicujus xxiii, 8 (opp. in agendo bello, ibid. Paulo strictius de 'initio belli' dicitur, sicut 'agere' de 'administrat. belli' xxiii, 8. Tale etiam est:) quod suscepere bellum, gessit xv, 7 suscipere inimicitias cum aliquo xiv, 10 reipublicæ causa suscipere inimicitias xxiv, 2 (Tacit. Ann. iii, 54, 10 'offensiones graves et plerumque iniquas pro Republ. suscipere'). satius ducebant suscepti inimicitias eos consideri quam liberari xvi, 1 suscipere legationem (in se recip.) ii, 6 negotium xxv, 15 odium erga aliquem xiv, 10 in aliquem xiv, 9 aliquem corrumpendum pecunia xv, 4 paulo ante: tentare alicujus abstinentiam, ibid. suscipere legatum (expire cum studio affectuque) x, 1 suscipere vota vi, 3 (inter solennia. vide Brisson. formul. 1)
- Suspicio ex fumo castrorum allata est ad Eumenem hostem appropinquare xviii, 9 adulterii suspicionem habere (suspectum esse de adul.) xv, 5 ne quam suspicionem pareret xiv, 11 ne quam suspicionem illi præberet insidiarum xiv, 10 homini non beatissimi suspicionem præbere xvii, 8 assimulata castrorum consuetudine suspicionem injiciunt hostibus, esse &c. xviii, 9 adducere aliquem alicui in suspicionem xxiii, 2 in suspicionem alicujus cadere (suspectum alicui fieri) iv, 2 venit mihi in suspicionem hoc esse factum iv, 4 suspicione (Lambin. mallet: suspicione) caret (de quo nulla est suspicio) iv, 3 falsa suspicione duci x, 10 suspiciones quoque criminum vitare xxv, 6 de claris viris suspicionibus non est judicandum iv, 3
- Suspectu mutuo (qui timent inter se) x, 4
- Suspicer: hunc Carthaginenses suspecterunt x, 1 (mox: admirati sunt, ibid.)
- Suspicienda ejus pietas est (probanda, aestimanda) xvii, 4
- Sustinere vim hostium xxiii, 11
- Suus (eleganter usurpatur, in illo): jure suo viii, 1 suo tempore (servato rerum ordine) xxv, 18 suus (de filio) xvii, 1 ille sui judicii &c. (sc. homo, αὐτογόνος) xxv, 10 (v. Judic.) sui (populares, cives) xv, 10 suos nosse debet princeps ix, 4 aliquos suos reddere aliqua re (sibi obstrictos &c.) vii, 3 (v. Thes. Buchn.) suus accusator (qui seipsum accusat) vi, 4 suus pater (pro, ejus) v, 3 (sic in ejusdem Mas. 'sui inimici,' pro, 'ejus' xxv, 10. ubi vid. not. Ernstii. Sæpe haec inavice commutari, nec accurate dictrinæ illud, quod Grammatici tradunt, ab antiquis scriptoribus observari, plures monuere; in his prolixè Robigius in Lexico Crit. iv, 4. Buchner. in Thes. et in Comm. ad hymn. Venantii de resurr. Christ. vs. 82. Bangius observat. philolog. Part. 2. p. 952. &c. Adde Cl. Vorstii lib. de latinit. falso susp. c. 6. p. 46)
- Sylla (sive Sulla, sic enim scribend.) Atticum frustra Athenis deducere capit xxv, 4
- Syllanæ partes xxv, 2 (quarum dux et princeps Sylla)
- Sylva domus Tamphilanæ xxv, 13
- Symposium Platonis vii, 2
- Syracusæ initio a Corinth. conditæ xx, 3 libertati restitutæ, ibid. Syracuse-nis bellum indictum vii, 3
- Syria xxiii, 8
- Syramithrea vii, 10 (Nomen Persicum, quo etiam ap. Curt. viii, 2, 19. et cap. 4, 19. satrapa quidam vocatur)
- T.
- Tabellarius cum caduceo (κῆρυξ) xxiii, 11
- Tabernaculum: in tabernaculo interfec-tus est viii, 4
- Tacitura sua obstinatione ejus preces compressit xxv, 22

- Taciturnitas interdum eloquentia potior
xv, 3
- Tedium vite capere, Fr. 2
- Tenarus iv, 4 (promontor. et urbs in finibus agr. Lacedem. Lamb.)
- Tenias (ex emendatione Mureti) vii, 6 (Apud Pausan. nominatur quoddam numen, cuius in dextra est Victoria ex ebore et auro, 'cum corona et tenia.' Nimirus victorib. una cum corona, dabatur 'tenia.' Videtur. Plutarch. in Pericle et Timoleonte, et Paschal. l. 7. de coronis c. 5. et l. 4. c. 8. Boecl. Nos tamen edidimus, 'coronis aureis senisque')
- Talenta quinque (3000 coronati) xv, 4 decem (6000 coron.) xiii, 4 talenta quinquaginta (30,000 coron.) i, 7. ii, 10. ix, 4 ducenta viginti (centum triginta duo millia coron.) xvii, 8 mille et ducenta (septuaginta viginti millia coron.) xiii, 1 (v. Bud. de ass. 2. et Glarean. c. 15. sumto scil. talento Attico communi, quod plerumque intelligentia solet nuda nominatione talenti, pro 60 Minis, seu 600 Coronatis sive scutatis. Aliud, Majus, putant 80 Minis constituisse, 800 scutatis. Vid. Gronov. de pecu. vet. iii, 3)
- Talis vir (cum nota excellentiae) ii, 10 Sic : talis tamque clarus vir iv, 3 talis dux xi, 1 tale facinus x, 10 talis libertas xx, 5 tales viri xxxv, 5 (Sic quoque Cic. pro L. Manilia : 'talis est vir, ut nulla res tanta sit, ac tam difficilis, quam ille non &c.') Idem pro Sex. Rosc. 'Majores nostri longe aliter de talibus viris existimabant.' Et alii)
- Tam : quem tamdiu, tamque, valde timuerunt xviii, 11
- Tamphilus, Cn. Beebius, Cos. xxiii, 13 M. Beebius, ibid.
- Tamphilana domus xxv, 13 (al. Cæciliiana)
- Tanquam : Hannibalem tanquam corruptum adducebant &c. xxiii, 2
- Tantus : hic tantus vir, tantusque bellis districtus xxiii, 13 tanta fuit omnium expectatio visendi ejus vii, 6 in quo uno tantum est, ut &c. xviii, 13
- Tantum quod (pro, simul ac) : qui tantum quod ad hostes pervenerat, Damates signa inferri jubet xiv, 6 (Cicer. ad Fam. vii, 23 'Tantum quod ex Arpinati veneram, cum mihi a te littere redditte sunt.' Ubi tamen exponi vobis 'tantum quod' per 'vir' aut simile quid debet)
- Tardiores fore hostes (ex præsidentibus cautiore, et pro impetu curam usurpaturos. Boecl.) i, 4
- Tarentum x, 2 (urbs Calabriæ per ampla et præpotens). Tarentina purpura rubra, Fr. 8
- Taurus (mons Lyciæ) ix, 2. xiv, 4. xviii, 8
- Tegere familiares suos (tueri) xxv, 9 corpus armis xi, 1 tegi altitudine montium (defendi) i, 5 tactus jure legationis (tutus) xvi, 5 tegore nomen tyranni humanitate x, 1
- Tectum antiquitus constitutum xxv, 13 tecta prolabantur vetustate atque incuria xxv, 20 (Sic Ms. Schotti)
- Telum (pro, gladio) xiv, 11 Sic : telum fortis flagitantes x, 9 telum subalare vii, 10 tela mittere (jaculari in aliquo.) vii, 10
- Temeraria usus ratione non cessit &c. xiii, 3
- Temere (facile) xxv, 20
- Tempestas xiii, 3 (pro periculo) vii, 4
- Templum Diana ap. Gortyn. xxiii, 9 Minerva xvii, 4 in templo aservata pecunia xxii, 9 tempia Deorum sancta habenda xvii, 4
- Tempus longinquius (diuturnius) ii, 4 tempus morandi i, 1 tempus rei gerenda (occasio) vii, 8. xvi, 2. vii, 5 tempus est facere hujus libri finem xxiii, 13 tempus est parari exercitus xiv, 11 tempus turbidum (tumultus ipse) xvi, 4 temporis causa facere aliquid quid xviii, 9 tempore dato xxiii, 2 brevi tempore i, 2 nocturno i, 7 noxiissimo xviii, 1 postero iii, 8 reliquo (in posterum) ii, 2 sequenti viii, 4 ut tum erant tempora xxv, 1 temporibus inservire (temporum rationibus) vii, 1 (alii : servire). temporibus primis (ab initio, de parvo intervallo) x, 8 iisdem (eadem stante), Fr. 5 avorum nostrorum, Fr. 7
- Tempus (pro rebus anicipitibus et calamitosis) i, 3 (v. Buchn. in Thea.)
- Temporaria liberalitas (temporis causa usurpata) xxv, 11 (Sic : 'temporaria amicitia' sp. Senec. Ep. 9. v. Gebh. ad h. l. et Boecl. ad Vellei. ii, 21, 2)
- Temporius discubere (maturus), Fr. 6
- Tendere : quo tendebat (de termino profectionis) i, 1
- Tenere regionem (obtinere imperio) xiv, 4 cornu (præesse) xvi, 4 exercitum x, 6 gradum secundum ix, 8 imperio dominatum (*κυριαρχία*) xxi, 1 summam imperii (urbes tueri) i, 3 princi-

- patum eloquentiae xxv, 5 primum locum tenere (versari in loco primo), Pref. locum amicitiae apud aliquem xviii, 1 locum secundum imperii xviii, 4 tenere in sua potestate civitatem (sibi conciliare, suam facere) vi, 1 tenere in sua potestate populum (v. Potest). v, 2 urbem oppressam servitute viii, 1 tenere navem in anchoris ii, 8 tenere possessionem Sicilie xx, 2 regionem (sc. ditione et armis obtinere) i, 1 (Sic: Virgil. 'Vastabat Cyprum, et victor ditione tenebat'). tenebre propositum (permanere in prop.) xviii, 8 (v. Propos.) tenere se domi x, 9 alibi : tenere se domo xv, 10 (ut Ms. legunt : v. VV. LL.) uno loco xviii, 5, xxiii, 12 aduersum tenere proficisciensibus i, 1 (v. Advers.) perpetuo praesidio in obsidione urbem teneri vii, 4 teneri (sc. in vinculis) xviii, 11 teneri custodia v, 1
 Tenesmus (morbi genus in difficulti irritaque egentendi conatu &c.) xxv, 21
 Tentare abstinentiam alicuius (conari corrumpere) xv, 4 qui me incognitum tentasti, ibid. tentari ab aliquo (peti accusat.) xxiv, 2
 Tepues honores (non magno sumtu constantes) i, 6 (opp. effusi, ibid.)
 Tenus Tauri ix, 2
 Terentius, C. Varro : v. Varro
 Terentius P. Scipionis Afr. et C. Lælii equalis, Fr. 1
 Terra continens (mari oppon.) ii, 3 mari et terra bellum inferre ii, 2
 Terrestres exercitus ii, 2 terrestre prælimum vii, 5 (oppon. nayale, ibid.)
 Terribilis facies xiv, 3
 Terror vanus xxii, 5 terroribus magnis vexari (de periculis ab inimicis in iudicio et alias objectis) xxv, 9
 Testarum suffragia (de ostracismo) ii, 8. v, 8 (vid. Ostrac.) testula collabefieri (eod. signif.) iii, 1 testa trita linea primum colorata a pictoribus, Fr. 10
 Testamento adoptare aliquem xxv, 5
 Testari : disperso testabatur perituros (ἀμφορεύς, asseverabat, denuntiabat) ii, 4 (Sic Cicer. pro Mur. 'ego quod facio, me omnium vestrum causa facere elamo atque teator')
 Testator memoria (ad famam insignior, et per monumenta notior) vii, 4
 Testes vos habebo xxv, 21
 Testimonium abstinentiae (de eo, qui de latam sibi pecuniam accipere noluit) xv, 4 testimonium humanitatis (argumentum, indicium) xxv, 16 Sic : proferre testimonia moderata vite xiii, 4 petiti a Pharnabazo, ut ad ephorus sibi testimonium daret (sc. gestæ præfectura) vi, 4 fuisse (eum) patientem, hæc sunt testimonia xv, 7
 Testudines i, 7 (instrumentum πολιορκητικόν, de cuius usu figuraque v. Lips. Poliorc. i, 8. et Steweck. ad Veget. iv, 12. Alia est 'testudo,' scutis militum fieri solita, de qua Lips. Poliorc. i, 5 et Steweck. ad Veget. ii, 4. Boecl.)
 Thacus xvii, 8
 Thasii v, 3
 Theatrum xx, 4
 Thebae vii, 4 exitio eretæ xv, 8 quando imperant et serviverint xv, 10 Thebani occidunt Lysandrum vi, 3 formidantur a Lacedæmon. xvi, 1 Spartam oppugnant xv, 8 virib. non ingenio censendi xv, 5
 Themœntoci (pl. cast. Thrac.) vii, 7
 Themistocles : qua adolescentia, ingenio que usus sit ii, 1 bello Coreyr. rempub. præclare genit ii, 2 configit primum cum Xerxe ii, 3 eundem astu et loco vincit ii, 4 in Asiam relegat ii, 5 muros Atheniensium restituit consilio et arte ii, 6, 7 ejicitur ii, 8 absens præditionis damnatur, ibid. varia fuga agitatur, ibid. epistola ejus ad Artaxerxem ii, 9 a quo magnifice donatur ii, 10 opiniones de morte ejus, ibid.
 Theopompus historicus xi, 2. vii, 11 medicus, ibid.
 Theramenes vii, 5
 Thermopylae ii, 3. 4 (angusti aditus, unde et nomen 'portarum' : alteram vocabuli partem 'ab aquis calidis,' quæ in fauibus, accepere. Liv. xxxvi, 15. Boecl.) apud eas victua Antiochus xxiii, 8
 Thessalæ tyranni xvi, 5
 Thraices i, 1. xi, 2 a Cimone fugati v, 2 pecunia Alcibiadis insidiantur vii, 9 vimolenti et Venerei vii, 11
 Thracia vii, 7 (In Ms. Gifan. ubique fuit Thraices et Thracia. v. eum in Ind. Lucret.)
 Thressa (Thracia femina) xi, 3
 Thrasylulus patrem a triginta tyrannis liberat vii, 1 &c. contra quos primo Phlyken occupat viii, 2 mox Musychiæ, ibid. ubi civiliter Victoria uitatur, ibid. constituta pace legem oblicationis fert, seruatque viii, 8 qualis corona ei data viii, 4 in tabernaculo denique interfectus est, ibid. Fit ejus mentio vii, 5. 7

- Thucydides ii, 1. 9. iv, 2 cuius statis
historicus vii, 11
- Tharrii (pl. urbs Ital. 'Sybaris' ante dicta) vii, 4
- Thysus (vel Thys) dynastes Paphlagoniae
xiv, 2 a Datame capitur, ibid.
- Tiberius, Cl. Nero xxv, 10
- Tiberius Longus xxiii, 4
- Tibiis cantare, Praef. et xv, 2
- Timaeus histor. vii, 11 maledicus, ibid.
- Timere: cum inter se timerent (sc. se:
v. Inter: cum alter ab altero timer.) x,
timore alicuius periculo x, 8
- Timidi mater non solet flere viii, 2 (prov.
de quo v. Erasm. chil. 4. cent. 6.
prov. 12. Boec. Timidus nos est hic
idem, qui trepidus, vel ignavus, sed
providus et cautus, qui timet juste ti-
menda, et cura maiore, quam audacia
progredivis, se non temere in pericu-
lum conjicit, atque sic matri sua do-
lorem et lacrymas non ciet. Matri
vero magis quam patri hunc affectum
tribuit; quia mater, quo tenerius amat
filium, eo magis dolet in bello casum).
- Uade Horat. 'bella matribus detesta-
ta' dicit lib. 1. Od. 1. Locc. Hoc sen-
su 'timiditatem' sibi tribuit Cic. Ep.
ad Fam: vi, 15. et iv, 13)
- Timor (de suspicione populi, libertati
euse timentis) ii, 8 timore alienari
vii, 5 timorem injicere alicui vii, 3.
x, 7 habere vii, 3 (v. Hab.)
- Timoleon Corinthius patriam a tyranno
liberavit, Syracusas servitute, Siciliam
oppressione xx, 1 fratrem, qui tyran-
nidem occupaverat, interfici jussit,
ibid. unde judicia in se concitavit
hominum et matris odium, ibid. Dio-
nysio Sicilia depulsa pepercit xx, 2
Carthaginiesium copias fugavit, Ma-
mercum cepit, ibid. res Sicilie instau-
rat xx, 3 &c. privatus sponte factus
magno tamquam publice in honore fuit,
ibid. oculorum in senectute jacturam
fert moderate xx, 4 modestia ejus,
ibid. pietas, ibid. convitiorum patien-
tia xx, 5 pralia marina natuli die fe-
cit, ibid. celebri sepultura honoratus,
ibid.
- Timoleonteum, gymnasium Syracus. xx,
5 (Meminit Polyæn. et Plut. in vita)
- Timophanes frater Timol. tyranidem
occupat, et imperio fratris occiditur
xx, 1
- Timotheus Atheniensis describitur xiii,
1 ejus facta illustria xiii, 1. 8 sta-
tuta rari honoris, ibid. (v. Meurii Ce-
crops. c. 13). emeritus revocatur ad
milliam xlii, 3 accusatus proditionis
multetur, ibid. Chalcidem se confort,
ibid. moderate et sapienter vixit xlii,
4 &c. Fit ejas mentio xi, 3 Lesbi
plusimum vixit xii, 3
- Titibus Sardibus praesit ix, 5
- Tisagoras (frater Miltiadi) i, 7
- Tissaphernes vii, 5 praefectus Pers. in-
ducias petit et violat xvii, 2 &c.
- Tithraustes (chiliarchus) ix, 3 dux xiv,
3
- Titubare (animi pendero, incertum esse,
quid agendum) xviii, 9 (Cic. Philip.
8 'Titubare, hesitare, quo se verte-
ret, nescire.' Metaph. ab iis, qui pe-
dibus sunt infirmia Lamb. Qui locus
egregie nostrum παραφράσει)
- Tollere: in insidias inductum sustulit
(interfecit, ut, paulo post) xliii, 5
(Sic quoque de Nerone in vulgato il-
lo Disticho verbum sumitur, quod est
ap. Sueton. 39 'Quis negat Aeneas
magna de stirpe Neronem? sustulit
hic matrem, sustulit ille patrem'). tol-
lere reges (abrogare eorum potestatem)
vi, 3
- Torques xiv, 3 (Persarum moribus inter
insignia regia. Interim non modo au-
reus torques, sed armillæ aureas, aci-
naces &c. inter honores satrapis a rege
concessos, et premia benevolentia re-
gise, vid. Brisson. de regn. Pers. L 1.
C. Barth. adv. viii, 26. Boec. Adde
Cl. Scheff. Synagm. de antiqu. tor-
quibus imprimis §. 8)
- Totus: res publicæ se totum dedit ii, 1
magnis in laudibus tota fuit Græcia
citatæ &c. (in omnibus Grecie provin-
ciis), Praef. alibi: universa Græcia ii,
2 et cuncta Græcia ii, 9 (Justin. vi,
6, 5 'repente pax tota Græcia facta
est')
- Tractare de conditionibus (scil. dedi-
cio) xvii, 5 tractare socios sancte
(processus cum integritate, abstinentia,
lenitate) vi, 4
- Tractus arborum (longa series, sive ar-
bores passim ac longo ordine positis)
i, 5
- Tradere alicui imperii summam xiv, 3
alicui summam rerum tuendam xviii,
2 alicui oppidum tuendum (sc. impe-
rio) i, 3 alicui temp. totam (adminis-
trand. sc.) vii, 7 sacra procuranda ali-
cui ii, 2 urbem muniam alicui tue-
dam xiv, 5 Itu: paternam alicui tra-
dere provinciam (demandare) xiv, 1
tradere alicui literas iv, 4 tradere ali-
quem magistratui (sc. puniendum)-xv,

- 4 Sic : tradi ad supplicium xix, 4 aliquem tradere viuum aut mortuum vii, 10 tradere alicui urbem (mox : dedere) i, 2 alicui uxorem (supra : nuptum dare) x, 6 se totum alicui (deditum esse ut magistro, praeceptor &c.) x, 2 celeriter accipere, quae traduntur (de institutione) xxv, 1 alicui multum molestiae et laboris (creare), Fr. 12
- Traditus mos a majoribus xvii, 1
- Traducere copias (trans flumen sc. ponete) i, 8 (trans Alpes sc.) xxiiii, 8
- Trahi ad cupiditatem imperii (de animi propensa.) i, 8
- Trajicere copias Hellespontum xvii, 4 exercitum ex Asia in Europam i, 3 fortunas suas alio xxv, 2
- Trajectio gentis ex solo patrio in aliud i, 4 (dominationi apud victos firmandas repertum consilium, de quo Politici. Boecl.)
- Tranquillitas (vita sine litibus et odio) xxv, 6
- Tranquillatis rebus (sopitis dissidiis civilibus) xxv, 4
- Transcurrere Hellespontum (preternavigare, prostervehi) xviii, 8 (Sic : Lambinus aliquie ; Nos tamen, 'transire')
- Transferre causam in alios xv, 8 transfert imperium ab hoc ad illum iii, 2
- Transfigere aliquem ferro xiv, 11 (Sic Velleius ii, 76, 1 'gladio se ipse transfixit.' Livius passim, 'gladio aliquem per pectus transfigere.' Justinus vero iii, 81 'exuentem se ac nudatum gladio trajicit')
- Transfugere ad hostes xiv, 6. xvii, 6
- Transfuge consilio celeri recuperati xvii, 6
- Transire mare xxii, 4 Hellespontum xviii, 8 saltum xxiiii, 8 Alpen, ibid. vim flammæ vii, 10 in Asiam ii, 9 transire (de transfugis) xiv, 6
- Transiti prohibere xxiiii, 8 (alii : 'transitum')
- Transportare copias (antea, 'trajicere') i, 8
- Trasimenus (lacus in agro Perusino) xxiiii, 4
- Tribia (fluvius ex Apennino monte in Padum fluens) xxiiii, 4. 6
- Tribuere beneficium alicui xxv, 11 alicui prasium i, 6 alicui honorem, ibid. literis nonnihil temporis (impendere) xxiiii, 13 Sic : literis aut reipubl. tempora xxv, 4 huic ea tribuit, ut plura a parente proficiisci non potuerint (de benevolentia singulari, magnisque officiis praestitis) xxv, 9 majora bona, quam vel fortuna vel natura tribuit vii, 2 nihil ei non tribuit fortuna xxv, 19 tribuere casus adversos hominibus, secundos fortunæ xiv, 5 aliquid culpes alicujus vii, 6 aliquid alicui superbie (ut dare laudi, crimini, superbiam interpretari) xx, 4 tribuere aliquid officio, timori, speci (eleganter, facere propter off. &c.) xxv, 6
- Tribunus plebis interfactus est (in tribu-natu) xxv, 2
- Triclinium, Fr. 6 triclinia argentea (olim Roma rara), Fr. 10 triclinaria (subint. vestimenta), Fr. 8
- Trieria (pro, tritemi) vii, 4 (usus et Hieronymus. Chronico n. 944)
- Tripus aureus Delphis positus iv, 1 (mensam intelligi ait Magius, Atheneum ii, 7 allegans)
- Triremis (elliptice) vii, 4 triremis navis (plene) ii, 2 (v. Nav.)
- Tristis (morosior, difficilior) xv, 2 (conjugitur hic ἔρωτες cum severo, ut ap. Cic. Bruto : Qui et orat. de Harusp. respona. 'tristitiam ac 'severitatem' conjunxit. Sic Capitolinus in Maximo : 'fuit semper severus, ita ut et Tristis cognomen acciperet.' Tacitus vero distinguit H. i, 14, 4. 'Piso vultu habuitque moris antiqui et aestimatione recta severus, deterius interpretantibus tristior habebatur')
- Tritici modius xxv, 2
- Triumphus Sardinensis, amplissimus (ex devicta Sardinia) xxiv, 1 triumpho comparata poëte Ennius possessio, ibid. (Tali figura ap. Cic. in Brut. c. 72 'illata Romæ eloquentia copia triumphis, et auctor ejus triumphalibus viris praefertur'. triumphum deportare ex aliqua regione xxiv, 2 (v. Onuph. Panvin. de triumph. Boecl.)
- Triumvir reipubl. constitutus xxv, 12 (sc. hoc titulo dominationis consilia tegebant Octavius, Antonius, Lepidus. Boecl.)
- Troas ager iv, 8
- Troasen (vel Trozene) ii, 2 (urbs Peloponnesi clarissima, paululum a littore recedens)
- Troicum bellum xiv, 2
- Tropaeum (structa armorum congerie adornari solitum post victorianum, in loco prælii) xiv, 8 tropæum Marathonium (metonymice, pro victoria Marathon.) ii, 6 (ita Salaminii tropæi memoriam celebrat Cicero Tuscul. c. 46)
- Tuba revocare milites xii, 1

Tueri aliquem magna religione (defendere) ii, 8 Sic : omnes pari fortuna percusos instituit tueri xxv, 11 qua classe proxima estate mare tueri potest ix, 4 tueri alicujus liberos xi, 3 summa rerum ei tradita est tuenda xviii, 2 (mox : ei regnum commendatum est, ibid.) oppidum alicui tuendum tradere i, 3 Sic : urbem munitam alicui tuendum xiv, 5 tueri regiam (de custodia aulica) xiv, 1 tueri valetudinem (curare &c.) xxv, 21 tueri gloriam paternam (conservare, vitam ea dignam agere) xix, 1 tueri se (de necessitatibus procurandis sublevandisque) xv, 3 (Estque sustentare, exhibere, alere se. Ita quoque Varro 8. de R. R. 1. et JCti sepe. 'Tueri vitam' Ovid. de Ponto iv, 5. Locc. Add. Thes. Buchner.)

Tumultus tam propinquus tamque magnus (de bello, quod Darius Atheniensibus inferebat, copiis suis in campum Marathonia deductis) i, 4 (Romana voce de Graeca expeditione ob similitudinem usus est. 'Tumultus' enim, ut Cic. Philipp. viii, 1, 'tanta est perturbatio, ut major tumor oriatur : adeoque gravius quid, quam bellum notat. At 'tumultus', inquis, tantum civile bellum significat ? Nego. Nam et 'tumultum Gallicum' dicebant veteres, quod erat Italiam finitimus, ut ibidem Cicero. Dicitur autem 'tumultus' ita, quod res seu animi tumeant. Front. Strateg. v, 2 'C. Caesar seditione in tumultu civilium armorum, ac tum maxime tumentibus animis legionem totam exauctoravit. tumultus Cinnanus (Civil. Bell. Cinn.) xxv, 2 (Flor. iv, 2, 3 'Cinnamam rabiem' vocat)

Tunc eligebatur xvii, 1

Tunica hirta circumdatus xiv, 3

Turba : in turbam exire (vulgari, militibus innotescere) xiv, 6

Turbidum tempus (de civili tumultu et cæde) xvi, 4

Turdi quando saginari coepit, Fr. 10

Tusculum municipium xxiv, 1

Tutela : in tutelam suam pervenire xviii, 2 (Ita Cicer. sepe et JCti. Est autem, 'ad pubertatem pervenire.' Ergo illa locatione, 'antequam in tutelam suam perveniret,' notatur pupillaris aetas sub potestate tutoris, cuius finis, pubertas. Vid. Institut. de pupill. subst. ubi illa verba : 'si filius haeres fuerit, et prius moriatur, quam in

suam tutelam' venerit ; Theophilus exprimit : ἐὰν δὲ παῖς γενόμενος κληρονόμος ἀνήρ τελευτήσει. ἄνηρος est impubes ; cuius erat periphrasis : 'antequam in suam tutelam venerit.' Boecl.)

Tutus : tutum relinquere locum aliquem (militibus insidere) xvii, 6 in tutum pervenire nando xii, 4 in tuto esse ii, 9 (oppon. in periculo esse, ibid.)

Tyrannus justus (de eo, qui in libera civitate potestate est perpetua) i, 8 (Ubi in bonam partem vox sumitur. Vid. Fuller. miscell. sacr. i, 12. Salmon. Defens. Reg. c. 7. et Buchn. Thes. In malam vero partem ut frequentius usurpatur, ita serius ea significatio obtinuit. v. Fuller. eund. iv, 11. Huc pertinent sequentia :) tyranus (pro Dionysio) x, 1 tyrannus non ferendus x, 7. 10 tyrannus' a clementia deteritus crudelior fit xiii, 3 tyranni crudelissimum nomen x, 1 tyranni odium x, 5 tyranni satellitium assiduum xiii, 4 expulsor x, 10 a tyrrano patriam liberare xx, 1 tyranni Atheniensium vii, 10 Thessalici xvi, 5 tyranni triginta viii, 1 tyrannorum facinora, ibid. suspicax animus x, 4 tyranni non facile continentis sunt xxi, 2

Tyrannis Dionysiorum x, 1 Pisistrati i, 8 tyrannis magnarum opum et multorum annorum (quæ tot annis suum statum firmavit roboravisse) x, 5 tyrannidis cupido unde vii, 7 odium xx, 2 propugnacula (extracta tanquam castella servitutis, et compedes oppressorum ; ut de hac re est apud Liv. xxxii, 27) xx, 3 tyrannidem occopare xx, 1 amicus non magis tyranno quam tyrannidi x, 3 (alii : 'tyrannis')

V.

Vacatio : usus est vacacione statis xxv, 7 (de sexagenario, qui ne civilibus et partibus se miscerat, excusationem statim habuit. Boecl. Sic Cicer. Ver. 7 'municipium, quod per hos annos tam commoda vacacione sit usum omnium rerum')

Vacuefacere insulam (ejectis scilicet incolis) v, 2 vacuefactæ bello possessiones (deserta, vastata bello) xx, 3

Vadimonium sistere xxv, 9 ('vadimonium' definitur sponsio, ad certum diem sistendi se in judicio, vel per se

vel per procuratorem: quam qui implebant, obire vadimonium dicebantur: etiam 'sistere' vid. Pollet. hist. for. Rom. v, 1. Ergo sicut 'vadimonium imponere,' est vadari aliquem, sive ad promittendum datis vadibus adigere, certa die in judicio se affutrum: ita 'sistere vadimonium,' est se in judicio sistere, quod sc. is, cui vadimonium erat impositum, datis vadibus promiserat, qui obito vadimonia liberantur. Adi Carol. Sigon. de jud. i, 20. Cum primis clara fient, que diximus, lectione Brisson. formularum L. 5. princ. Add. Gifan. obs. L. L. p. 243. not. Ernesti, et ab eo laudatos)

Vagina nudare telum xiv, 11

Valere: plus valuit Miltiades quam collegae (ejus consilium et auctoritas plus val.) i, 5 ejus ratio non valuit (non accepta est; non persuasit &c.) i, 3 valere plus (potentiores esse) xxiii, 10 his locis plus pedestres copias valent (plus possunt efficere) xvii, 3 multum valere ap. optimates (sc. auctoritate) x, 6 plene: ap. exercitum plurimum valuit auctoritate v, 2 gratia multum ap. aliquem valere ix, 2 multis magnisque meritis apud aliquem valere (auctoritatem per meritam obtinere) ix, 3 valere virtute (superiorem esse) i, 5 valere dicendo vii, 1 alibi: eloquentia x, 3 copiis, navibus vii, 8 consilio, prudentia xi, 1 equitat, peditatu (instructam esse) xviii, 3 non valere pedibus (non ingredi posse male affect. ped.) xix, 4 valet lex (servatur) viii, 3 Sic: valet hoc eo, ut &c. (pertinet eo) ii, 4 quo valeret id responsum nemo intelligebat (quid sibi vellet, quo pertineret, quo spectaret, ut ii, 6 loquitur) ii, 2

Valens (potens et opib. ad oppression. ceter. invalescens) xiii, 3 valentes opibus xviii, 10 valentior (instructior) xxiii, 6 valentissima Africæ oppida xxii, 2

Valetudo (de cœcitate) xx, 4 de morbo oculorum xxiii, 4 (Cic. 14. ad Fam. 4 'Clodium Phileterum, quod valitudine oculorum impeditabatur, hominem fidelemque remisi'). valetudinis prosperitate uti xxv, 21

Valerius L. Flaccus xxiv, 2

Vallum (scil. castrorum) xxiii, 5 (de quo v. Lips. de mil. Rom. v, 5)

Valvae sedis iv, 6

Varius: in omni genere vitæ varius (de

Pausania, vitiis et virtutibus magno) iv, I (alibi de Alcibiade). nihil eos fulsse excellentius vel in vitiis vel in virtutibus vii, 1

Varietas: tanta varietas fuit fortunæ ut &c. xxv, 10 in hoc fortunæ varietas est animadversa xiii, 4 (Sic Curtius iv, 14, 2 'jactamur vicinem varietate fortuna'. Justin. x, 3, 6 dixit: 'variante fortuna')

Varro C. Terentius victus xxiii, 4

Vasa fictilia xxiii, 10

Vates: ut vates cecinit, que nunc usu veniunt (de Cicerone) xxv, 16

Ubi: animadvertebat, ubi id fecisset, exercitum periturum, si id feciss. xv, 7

Vectigal: quinquaginta talenta vectigalisa capiebat ex castro vii, 9 vectigalia nova inventa ab Hannibale xxiii, 7

Vehi: equo concitato ad hostem vehitur xiv, 4 in qua nave fuerat vectus xii, 4 ut sciens, in qua nave rex veheretur xxiii, 10 (Sic Cicero de Divin. 2 'equus, in quo vehebat, necum una demersus rursus apparuit' Idem Tusc. 1 'tanquam ratis in mari immenso nostra vehitur oratio.' Ovidius Trist. El. iv, 2 'Has super in curru Cæsar victore veheris')

Vehiculum xx, 4

Vel: hujus victoriae vel maxima fuit laus, quod &c. (évororūkōs) xvii, 4

Vela ventis dare (in altum provehī) xxiii, 8 (Sic Virgilii non una loco. Imo etiam Quintilianus lib. 10. cap. 8. dixit 'vela date,' pro, 'navigate.' Per translationem 'vela dare sua fama' est ap. Martialem viii, 70)

Velle: id commune ærarium esse voluerunt (constituerunt) iii, 8 minus, quam vellet, movebat eum ii, 4 noli, ore te, adversum eos me velle ducere, cum quibus &c. xxv, 4 appellatus est, ut ejus rei princeps esse vellet xxv, 8 Sic: eo rem perduxit: ut talibus passionibus pacem tyrannus facere vellet &c. x, 5 sicut ipse valuerat ix, 4

Velocitas ad belli utilitatem pertinet xv, 2 igitur illi in palestra serviendum, ibid.

Velut hereditate relictam odium paternum erga Romanos sic confirmavit, ut &c. xxiii, 1 (additur hec particula metaphoris, sententia ex translato orientibus, inventionibus, &c. Boec.)

Venari fortiter inter Persarum instituta vii, 11 (v. Xenoph. πατέρ. Brisson. de regn. Pers. 2)

Venatici canes xvi, 2

- Venatoria gales xiv, 8 (v. *Gales*)
 Venditare se florentibus (ap. florentes cum ostentatione et jactantia prompti animi operam suam sive offerre, sive prestare, sive ingerere. Boecl.) xxv, 11
 Venenum semper secum habuit Hannibal xxiii, 12
 Veneratus serpentes xxiii, 10
 Venerari regem (stricte sumta voce, προσκεψάν ita Latine redditur) ix, 3 (v. *Prosk.*)
 Venereus: quem (Argilium) puerum amore Venero dilexerat (de Faustina) iv, 4 (Contra de Alexandro Curtius x, 5, 32 'Veneris intra naturale desiderium usus'). rebus Veneris dedit vii, 11 (Cic. *Verr.* 7 'istè autem homo Venereus, et affluens' &c.)
 Veneti, Fr. 7
 Vesia: dedit ei veniam (annuit petitomi) ii, 10 Sic: quod si eam veniam sibi dederet iv, 4 dedit hunc veniam x, 2 (paulo ante: si negare non potuit, quin dec. ibid.) quam veniam si sibi daret xviii, 6 (Sic Cicero de Orat. 1 'date nobis hanc veniam, ut ea que sentitis de omni genere dicendi subtiliter persequimini.' Idem pro Arch. 'queso a vobis, ut in hac causa mihi datis hanc veniam.' mox: 'sine te hoc exorem.' ibid. Sic quoque Suetonius aliquippe, veniam gratianque male existimationis, si quid sit erratum, postulare (deprecari malam exist.), Fr. 3 (Cic. *Verr.* 7 'huc si tibi tuus parens diceret, posses ab eo veniam petere? posses, ut tibi ignoscetur, postulare?') veniam quando petere soleamus, ibid.
 Venire obviam alicui (sc. cum exercitu) xxii, 4 subordine (alicui) i, 5. xii, 1 alicui auxilio viii, 8 adjutum alicuius xx, 2 repetitum Macedoniam xviii, 6 ad propositum (ordini, quod susceptum est). Praef. venio nunc ad fortissimum virum xiv, 1 (formula transitionis, etiam Ciceroni usurpata), venire in (alicuius) conspectum xiv, 10 Sic: si in conspectuus veneris (sc. regis) ix, 8 vendre in theatrum xx, 4 in judicium xv, 8 in colloquio de aliquare xiv, 11 in invidiam xv, 7 in potestatem hostium vi, 1. vii, 5 in potestatem imminici xviii, 11 in potestatem inopinanti (tradi) xiv, 8 venit (id) mihi in opinionem (incipio opinari) i, 7 Sic: nemini (id) in opinionem veniebat (nemo id poterat credere) xiv, 9 Tale est: ei in suspicionem
 veniebat, esse &c. (suspicabatur) iv, 4 id quod usu venerat (evidenter, acciderat) vii, 4 quod ei usu venit xvii, 8
 Ventitare ad comitia amicorum xxv, 4
 Ventus aquilo i, 1 mox: ventus boreas i, 2 (per ἐρήθρην. vid. Flumen)
 Venundari jussus Plato a Dionysio tyranno (sc. tanquam mancipium) x, 2 (Crudele facinus in liberum caput. Boecl.)
 Venusia (urbs Apuliae, Horatii patria) xxiii, 5
 Venusta figura (τέλειος σῶμα διπρόσωμόν τοις οὐρανοῖς) xviii, 11 (Venustas enim hæc decentem membrorum inter se competentiam notat. v. Plutarch. in Eum. Boecl. 'Venustatem' notanter Cicero distinguit a 'dignitate' formæ Offic. i, 30. 'videmus in formis, alius dignitatem inesse, alius venustatem.' Atque clarius cap. 36 'cum pulchritudinis duo genera sint, quorum in altero venustas sit, in altero dignitas; venustatem mallearem ducere debemus, dignitatem virilem.' De comparatione utriusque exaudienda sunt. nam alias 'venustas' in vitro quoque eo sensu, quo Nepos usurpavit, laudem habet: siue et 'dignitas formæ' in femina laudatur apud Tacit. A. xii, 51)
 Verbo (opp. re ipsa: cum aliud similitur, aliud fit) xix, 5 (v. *Buchu. Thes.*) verbo fallis cives tuos xv, 5 concione advocata sic verba fecit, ut &c. vii, 6 verba alicui dare xxiii, 5 (Alias verborum fallacias, hic ipsam belli fraudem et στρατηγίαν notat. Boecl.) regis verbis (alicui) aliquid dare (regis nomine offere) xvii, 8
 Verberando necatus est (de M. Manlio), Fr. 1
 Verbores epistolæ (prolixiores) xxv, 20 (Cicer. ad Fam. vii, 8 'habes epistolam verbores fortasse, quam veiles: quod tibi ita videri putabo, nisi mihi longiore remiseris')
 Vere gloriarū alicuius xxv, 17 vere video posse contendere xxv, 12 verissime judicare de instantib. ii, 1
 Vereri: vereor, ne, si res explicare incipiam, historiam videar scribere xvi, 1 vereri alicuem (revereri, venerari) xxv, 15 asperitatem alicuius (honore et obsequio mitigare: recondita significandi venustate) xxv, 5 (Sic Tacit. H. i, 5, 4 'haud minus virtus principum amat, quam olim virtutes verebantur'). insidiis ab aliquo vereri xiv, 2 veteri invidiam (timere) xviii, 7

- Vergere: atx, qua ad meridiem vergir
(qua parte meridiem spectat) v, 2
- Veritatis diligens (φιλαληθῆς) xv, 8
- Versari apud aliquem ix, 2 tuto versari
in propinquo loco ii, 8 versari in
Sabinis (eare, commorari) xxiv, 1
multum in judiciis privatis ii, 1 ver-
sari in bello xi, 1 in exercitu v, 2
in celebritate (prodire in partem adi-
cum frequentatam concursu hominum),
Præf. in disputanda Philosophia, Fr.
6 in Asia sic versatus, ut (sic se gessit
ut &c.) xvii, 8 Sic: in republica ita
versatus est, ut &c. xxv, 6 multum
in imperiis magistratibusque versatus
i, 8 (v. Imperium)
- Versus Homeri x, 6 (hos sc. in ore
ferebant subinde veteres: his judicia
sua de reb. sermonesque serios ac
jocosos efferebant. Boecl.) versus
epigrammatis de prælio Plateensi iv,
1 versibus aliquem exponere xxv, 18
facta illustr. viro. sub imaginibus qua-
ternis quinqueque veraihunc describare,
ibid. multa millia versuum xv, 4 (vid.
que Lamb. ex Duarenco huc notavit;
sunt autem versus, 'lineæ,' quas
vocabamus. v. Iasid. i, 6, 14. Horum
numero metiri libros solebant, eumque
in ultima cera ascribabant: qui mos
et Hebreis critic. v. Casaub. ad Athen.
vi, 10. et Salmas. proleg. in Solin. 5.
Boecl. Add. Voss. de vitiis serm. i,
26. et cum his compara Jo. Croium
sacrari. observ. in N. T. cap. 11. qui
negat in his locutionibus 'lineas,'
sed potius 'commata' vel 'periodos'
debere intelligi. Denique vide et
Epistolam Cl. Salmasii, que in Sarra-
vianis extat pag. 235)
- Versuram facere xxv, 2, 9 (Inter om-
nes expositiones, forte, optime rem
expediunt Festi verba: 'versuram
facere, mutuam pecuniam sumere, ex
eo ductum est, quod initio qui mu-
tuabantur ab aliis non, ut domum fer-
rent, sed ut aliis solverent, veluti
verterent debitorem.' Atque hæc ex-
plicatio convenit Nepotis loco. Adde
Simeon. Bosii animadvers. in Ep. Cic.
ad Attic. v, 2, 1. v. et not. Ernstii.
Donatus, 'as alienum ex ære alieno
solvere.' Gifan. tres signif. phraseos
collegit, in observ. quem vide. Illud
ambigi interim vir debet, sepe nihil
aliud esse, quam 'mutuum sumere.'
Consulendus etiam Cl. Salmasii ple-
nus reconditionis doctrina 'de usuris'
commentarius cap. 7. p. 100. et seqq.
Boecl.)
- Vertens annus. (totus) xvii, 4 (v. An-
nus. Macrobius Saturn. 1. cap. 14.
'Solis annus eo dierum numero colli-
gendus est, quem peragit, dum ad id
signum se denuo vertit, ex quo digres-
sus est: unde annus vertens vocatur
et habetur magnus, quum Lunæ an-
nus brevis putetur.' Ciceroni autem
Somn. Scipion. annus 'vertens' seu
magnus dicitur; cum ad idem, unde
semel profecta sunt, cuncta astra re-
dierint, eandemque totius caeli de-
scriptionem longis intervallis retule-
rint. Eodem modo Plautus Pers.
iv, 4, 76. dixit 'mensem vertentem'
pro integro)
- Vesperascente caelo xvi, 2 (Tacitus pas-
sim, 'vesperascente die')
- Vestigia servitius (indicia, monumenta)
xx, 3
- Vestis Medica iv, 8 (serica sc. Persa-
rum præcipuis gestata, et aliquando
legatis dono data. vid. Brisson. de
regn. Pers. 1. Nam hic usurpat Pau-
sanias, qui incivilis elatione in Persam
totus desciverat. Boecl.) vestis muki-
ebrii vii, 10 (*χιτωνίκος* appellat h.
l. Plutarchus). optima, quam satrapæ
regii gerunt xiv, 3 ueste aliquem te-
gere, ibid.
- Vestitus agrestis xvi, 2 humilis, obsole-
tus xvii, 8 militaris (oppon. ducis
vestitus) xiv, 9 vestitu tecta consilia
et molitiones xvi, 2
- Veterani, milites xviii, 10 eorum lice-
tia et insolentia xviii, 8
- Vettiones (Hispanie citerioris populi)
xxii, 4 (Appianus Iberica, generali
nomine *Ιβηριας* vocat)
- Vestuti mores Carthag. xxii, 3
- Vexare regionem (populari, diripere)
xiv, 4, 10 vexari (ab hoste pre-
mi) xviii, 5 vexari bello xx, 1. mag-
nus terroribus xxv, 9 (Grave hoc ver-
bum est, nam qui fertur et raptatur et
huc atque illuc distrahitur, h. 'vexari'
proprie.dicitur, ait Gell. ii, 6. Adde
Macrob. Saturn. vi, 7. Boecl.)
- Via Appia xxv, 22 (De ea post alios
prolixe Auctor Romæ Subterraneæ lib.
1. cap. 11)
- Via decem dierum xviii, 8 via qua om-
nes commeant, ibid. via qua longum
anfractum habet, ibid. via copiosa
omniumque rerum abundans (in qua
non desunt copiæ rerum necessaria-
rum), ibid. via brevior, ibid.
- Vicinitas (pro iis, qui in vicin habitant)
vii, 10 (conf. Gifan. Observ. In Ia-
pag. 249)

Victor exercitus (victoriis clarus et felix) xvii, 4

Victor Olympiae ('Ολυμπιωνίκης qui ludis Olymp. vicit), Praef. et vii, 6

Victoria duplex uno die v, 2 victoria ci-
vili funesta xv, 10 Victoria casu et
errore corrupta i, 7 Victoria patriæ
vii, 8 Victoria ea præclara, in qua
plus clementia, quam crudelitatis xx,
2 fortitudine et prudentia temperata
viii, 2 Victoria elationem parit iv,
1. 2. vi, 1 Victoriae præmium i, 6
magnæ effectus ix, 4 Victoriae sæpe
casus et licentia hostium dat vi, 1
Victoriae parunt gloriam ii, 6 Victoria
elatus Pausanias iv, 1 elatus Lysan-
der vi, 1

Victus et vita (disting. ut hæc exte-
riorem inter homines et in publico
consuetudinem; ille interioris et fa-
miliaris vita instrumenta, domum-
que ac mensam innuat. Boecl.) vii, 1
deducere aliquem a pristino victu x,
4 (hic 'victus' est vita genu, 'vita
status', ut ipse Auctor explicat). vic-
tum quotidianum amovere (vulgo or-
dinarium, quotidie præberi solitum)
xviii, 12

Videre: vidit magno se fore periculo
(prævidit) xxiii, 9 (alii: in pericu-
lo). videbat se initurum (intellige-
bat) vii, 9 non vidit cujusquam ex
sua stirpe funus (non expertus est &c.)
xxi, 2 non videbant, quid potissimum
vitarent (incerti erant &c.) xxiii, 11
videor posse contendere (formula as-
severationis cum modestia stabilendæ)
xxv, 12 si tibi videtur, deo &c. (si
placet) iv, 2 Sic: si ei videretur, ve-
niret &c. xiv, 11 visum est tempus
rei gerendæ xi, 2 cum tum esset
visum copias extrahere &c. xvii, 3
vide, ne tu pejus consulas xv, 10
(Grav. ad Cic. de Offic. 1. cap. 20)

Vidua nobilis, Praef.

Vigere: qui paulo ante victore viguer-
ant vii, 5 (cum amplificatione et
elogio effertur, quod simpliciter dix-
isset victorem fuerant). vigebat vio-
lacea purpura (erat in pretio), Fr. 8

Vigilantia aliquem vincere xviii, 1

Vigilia secunda, tertia (paulo ante:
prima nox) xviii, 9 (nox in 4 vigi-
lias tanquam partes æquales divisa
veteribus. Boecl. Sic Cicero ad Fam.
iii, 7 'cum puer tuus ad me secunda
fere vigilia venisset, &c.' Idem in Catil.
3 'tertia fere vigilia exacta'). cum in
castris ejus non satis diligenter age-

reatur vigiliæ viii, 4 (de custodiis
nocturnis: nam 'excubias' etiam de
diurnis dicuntur. Boecl. Sic Cicero
Verr. 6 'ut noctu vigiliæ agerent ad
ædes sacras')

Villa sumtuosa suburbana, maritima xxv,

14

Vincere aliquem cura, vigilantia &c.
(antecellere) xviii, 1 omnes gravi
prælio vicit xvii, 4 Sic: victi erant
quinque præliis terrestribus tribus na-
valibus vii, 5 semper consilio vicit
xi, 1 (oppon. nuquam culpa sua
male rem gessit, ibid.)

Vincula (carceris signif.): in vincula
publica conjectus est i, 7 ex vinculis
publicis effugere iv, 2 vincula epis-
tolæ lacrare (alii: laxare) iv, 4
(Antiqui enim vinculis colligabant
epistolæ. v. Lips. Ep. inst. cap. 4.
Barth. advers. ii, 4, 18. Freinsh. comm.
Curt. vii, 2, 25. Boecl.).

Vindicare (sibi) ab aliquo nonnulla, plu-
rima (tribuere, ascribere) viii, 1 vin-
dicare aliquem in libertatem xv, 8
patriam in libertatem ex servitute (re-
stituere &c.) xviii, 1

Vinea i, 7 (instrumentum in oppug-
nandis urbibus accessibus serviens, quo
tegit &c. vid. Lips. Poliorc. i, 7. Ste-
wech. ad Veget. iv, 15. Hodie re-
spondet 'Galerie.' Boecl.)

Vino epulisque dediti vii, 8 (Non ut
alias de studio et vitio animi his rebus
dediti, sed de ipso actu perpotationis
et epulacionis hic accipitur. Boecl.)

vino epulisque obrui x, 4

Vinolenti homines (ebrios, vinosi; de
habitu vitiioso) vii, 11 vinolenti (ebrios);
de actu) xvi, 3 (ubi tamen Ms. Ern-
stii, 'vino pleni')

Violacea purpura, Fr. 8

Violare aliquem (lædere, injuriam alicui
facere) xxv, 9 Sic: violari ab alio
xvi, 5 violatus crudeliter x, 2 violare
clementiam (contra clem. aliquid fa-
cere) vii, 10 fanum iv, 4 sacra vii,
4 Sic: eos violari vettuit (scil. quos
loci religio reddebat inviolabiles, his
noceri noluit. Boecl.) xvii, 4 violare
cedentes (cadere, perseguiri) viii, 2

Vir acerimus vii, 5 calidus xiv, 10
clarissimus ii, 8 fortis xiv, 7 fortissi-
mus xxiii, 13 omnium calidissimus
xxiii, 9 viri unius quanta sæpe virtus
ii, 4. 5 viri excellentes xv, 4 præ-
stantes claritate, usu belli xviii, 8 viri
claris quem exitum plenique Athenis
hab. xix, 4 virorum claror. notitia

- (cognitio de rebus ipsorum) xxv, 18
eorum collatio contentioque xxiii, 13
- Virilis sexus (pro filio) xvii, 1
- Virium (lecti militas) iv, 1
- Virgo nubilis xv, 3
- Virgulas oleaginas xviii, 4
- Virtus : cum virtute militum devicisset hostium exercitus i, 2 de alicuius virtute non desperare i, 4 virtutibus elucescere iv, 1 (opp. obrui vitiis, ibid.) moribus illorum summa virtus in patientia ponitur vii, 11 (mox : summa laus est fortiter venari, ibid.) virtutem sine fortuna ponderare viii, 1 pari se virtute postea præbuit, cum &c. xix, 2 cuius virtus bellicae suspicenda est xvii, 4 ejus virtuti parata est fortuna xviii, 1 magnos homines virtute metitur non fortuna, ibid. alicuius non virtute sed perjurio captus xviii, 18 virtute regnum adipisci xxi, 1 formam corporis incredibili virtute belli ornare, ibid. virtute tyrannidem sibi parare xxi, 2 Romanus populus omnes gentes virtute superavit xxiii, 1
- Via flammæ vii, 10 fortunæ x, 6 hostium ii, 8. xxiii, 11 morbi xxv, 21 (inguientes, et veluti obruentes vires, efficaciam, impetum notat &c. Boecler.) vis maxima barbarorum (multitudo) v, 2 vis repentina (tumultus, sedatio) vii, 3 vis pugnantium (virtus et strenuitas) viii, 1 vim alicui afferre (de cæde) x, 10 vim adhibere (sc. alicui comprehendendo) iv, 4 vi summa committere præsum (acerreme) i, 5
- Visendi gratia (videndi, spectandi) x, 10 visendi Alcibiadis expectatio vii, 6
- Vita moderata sapiensque xiii, 4 in omni vita genere varius iv, 1 vite splendore ac dignitate omnes superare vii, 11 vetere vite instituto effugit nova pericula xxv, 7 de vita consuetudine mutavit nihil xxv, 14 elegancia vite familiaritatem alicuius consequi xxv, 19 vitam diutius sibi esse retinendam non sentire (de consilio *αὐτοχειρίας*) xxiii, 12 Sic : vita finem facere xx, 1 vita tedium capere, Fr. 2
- Vita excellentium Imperatorum (res gestæ), Pref. Sic : vita excellentium virorum xv, 4 (ita enim Dan. cod.)
- Vitare insidias (evadere) xiv, 9 suspiciones xxv, 6
- Vitio aduersariorum (culpa) xvii, 5 vitia adolescentiae emendata ii, 1 in vitiis ponit xv, 1
- Vitalinus : præter vitulina, et hujusmodi genera obsoleti, quæ &c. nihil accépit (a. munera missa) xvii, 8
- Vivere laute xii, 3 liberius ii, 1 cum dignitate xii, 8 pro dignitate xxv, 2 cum aliquo simul xxiii, 13 cum aliquo conjunctissime xxv, 5 vivere cum aliquo (de mulieris consuetudine) vii, 10 (honestiori voce tegitur res dictu turpior. Boec. rō 'vivere' tamen h. l. delect Schottus, Schoppius in paradox. liter. Ep. 5. et Bucha. in Thes. pag. 105)
- Viva Hannibale xxiii, 12
- Vix fides facta est iis, easse &c. xvii, 8
- Ulcisci inimicos (punire, vindictam ab iis sumere), Fr. 12 injuries patriæ (illatas patriæ) ix, 5
- Ullus : huic uni contigit, quod nescio an ulli xx, 1 (alii : 'an nulli'). sine ullo detimento xxiii, 5 sine ulla pompa funeris xxv, 22 (vid. Sine)
- Ultimus : ab origine ultima stirps Romane (prima) xxv, 1 (Plane ad mentem Nepotis Livius 40. 'preferuntur primo agmini arma insignia omnium ab ultima origine Macedoniæ regum.' Loccen.) ex ultimis terris xxv, 20
- Ulro appetitur, qui habet (i. e. ditoribus non diu quærendi sunt amici ; sed sponte se offerunt), Fr. 5
- Unde : non reliquit, unde efficeretur v, 4
- Undecim viris tradi, more Atheniensium, publice ad supplicium damnati solent xix, 4 (Erant autem ἄρδεα judices, quibus cura carceris et suppliciorum demandata. v. Sigan. 4. de republ. Athen. 3. Boecl. Add. Ubb. Emmii tom. 3. Græciæ vet. pag. 50, 51)
- Unguentia (in muneribus miss.) xvii, 8
- Universa Gracia, Europa ii, 2 universos pares easse aiebat ii, 4 (oppon. dispersos perituros, ibid.)
- Unus homo pluris est, quam civitas xv, 10 unus arbitrium (in gerend. sc. rep.) vii, 7 (vid. Arbitr.) unus omnium i, 1 unus in civitate maxime floret v, 3 unus ante alios carissimus xxv, 3 unus post hominum memoriam iii, 1 sentiebat se unum ejus delicti futurum reum vii, 8 is omnibus unus insulsi præfuit ix, 1 cui maximam fidem uni habebat x, 5 uni huic maxime indulgebat x, 2 universi in unum impetum fecerunt xv, 9 (fid) unum ab illo petivit, ut &c. xv, 8

Vocare aliquem (scil. ad convivium) xxv, 14 (proprium in hac re verbum. v. Jan. Gulielm. Verisimil. i, 18. et Taubmann. ad Plaut. Men. iii, 8, 11. ac Stich. i, 8, 29). vocare aliquem ad arma, ad libertatem xvi, 3. xix, 2 vocari in crimen (reum cœserit) xiii, 3 (v. Crim.)

Volo : quem cum minus, quam vellet, moveret ii, 4 (ita circumloquimur ex ingenio rei, quod simpliciter erat : 'quem eum non moveret.' Boecl. v. Velle)

Volumen (ita liberum suum vocat Auctor), Pref. et xv, 4 cuius finem facit xxiii, 13 Sic : volumen Attici de magistris xxv, 18 volumen Nepotis de vita et moribus Catonis xxiv, 3 volumina epistolarum (Ciceronis sc. ad Attic.) xxv, 16

Voluminius P. praefectus fabrum Anton. xxv, 12

Voluntas (consilium, propositum) xxiii, 2 Sic : voluntatem occultare vi, 2 a voluntate hac deterritus x, 3 voluntas (benevolentia) viii, 4 (bona gratia, venia) i, 2 voluntas propitia x, 9 mirabiliter vulgi mutata est voluntas x, 10 offensa in eum militum voluntate x, 7 voluntate suorum (oppon. vi) i, 8 qua voluntate easet in regem (quomodo animatus erga reg.) xiv, 5

Voti damnatus (compos.) xx, 5 (v. Damn.) vota suscipere, solvere Jovi vi, 3 (propriae voces. v. Briss. form.)

Urbs (de insula) i, 2 urbes donare, certisque virtus partibus destinatae ii, 10 (v. Oppidum). urbs Romana xxv, 20 (Sic Justinus vi, 6, 5 'urbs Romana a Gallis capta est,' et xlivi, 3, 1 'urbs Romana ab adolescentibus conditur')

Urbanus populus (opp. exercit.) v, 2 urbanæ possessiones xxv, 14 urbana officia (in negotiis urban. præstari solita) xxv, 4 (v. Offic. Martialis Epigr. i, 56 'Vivat et urbanis albus in officiis.' Locc.)

Usque a mari xxiii, 2 usque ad hanc etatem, ibid. hoc usque eo tota Graecia fama celebratum est, ut &c. xii, 1 id illi usque eo despixerunt, ut &c. xvi, 8 ferrum usque eo retinuit, quoad &c. xv, 9 alibi : ad eum finem, quoad &c. xv, 2 usque adeo intestabiles invisiique fuerunt, ut &c., Fr. 2

Usquam : prius, quam usquam se moveret xvii, 3 alibi : non se quoquam movit ex urbe xxv, 7 hoc acutius cogitatum non legimus usquam xiv, 6

Usus accipere ab aliquo xxv, 2 usus multiplicandis crescit as alienum, &c. xxv, 2

Usus : usum aliquujus benevolentiamque retinere (familiaritatem) xxv, 20 usui maximo alicui esse (de opera consilioque) ix, 2. xvii, 2 usu venire (v. Vere). usu et sapientia præstans (experientia) xiii, 8 cum claritate, tum usu belli præstans xviii, 3

Ut omnium Philippum xxiii, 2 (Rejectionis formula et præteritionis). si verum est, ut populus Romanus superaret &c. (quod) xxiii, 1 prædictum, ut ne dimitterent ii, 7 ut nos judicamus (sicut) xxi, 1 illorum urbe ut propaginaculum opposita est barbaria (tangam) ii, 7 ejus, ut qui maxime, amicus fuit, Fr. 4 ut si exercere remiges vellet (ac si) x, 9 (quem sensum Caesar Bell. Civ. 2. sic extulit : 'per causam exercendorum remigium'). ut tum erant tempora xxv, 1 habuit obrectatores sacerdotum in dicendo, ut Thebanum scilicet (pro captu Thebanorum) xv, 5 (Sic Cleero : 'ut temporibus filiis, pro conditione illorum temporum. Limitatio sive restrictio ejus, quod dictum est. Boecl. Idem similiter Cat. maj. cap. 5. de Q. Fab. Max. 'multe, ut in homine Romano, literæ')

Utile (et uti. mor. : atque uti), Fr. 12 (Sepe ita usurpatur in fragmento 'Legis regiae,' apud Gruter. et alios)

Uti : si quid de suis facultatibus uti voluisse xxv, 8 (Ubi cum quarto casu rō 'uti' constituitur. Conf. Fr. Sancti Minerv. lib. 3. c. 3. p. 196). ut apparatus regio iv, 3 libenter cibo xviii, 5 aliquo doctore xxiii, 18 magna celeritate xvii, 2. 4 clementia in captos vii, 6 alicuius consiliis ii, 10. xv, 6 aliquo duce i, 1 uti crudelitatis superioris more viii, 3 uti acerbiore imperio in aliquem xviii, 6 moderatione xxv, 14 temeraria ratione xiii, 3 prudencia, fortitudine viii, 2 uti (habendi significatu) : uti familia optima xxv, 13 felicitate iv, 2 fortuna pari v, 2 gratia alicuius in re aliqua xxv, 12 hospitio alicuius v, 3 instituto hoc. Praef. libertate (imperio populari) i, 8 omnibus optimis rebus xxv, 13 patre diligente, indulgentie &c. xxx, 1 portu neque magno neque bono ii, 6 dextero oculo non squalere bene xxiii, 4 prosperitate valetudinis xxv, 21 uti duro adolescentiae initio v, 1 uti (de

- convicta et familiaritate): uti aliquo familiariter xvii, 1. xix, 4 intime xxv, 5 familiaritate alicujus xxv, 9 aliquo amico xviii, 2 beneficio (civitatis) uti xxv, 3 castris uti v, 5 (oppon. uti palestra, ibid.) uti sapienter temporibus (inservire tempori) xv, 3
- Utica xxii, 2 (urbe Lybie post Carthaginem maxime, quam Velleius Paterc. i, 2, 6. circa Codri tempora Tyrios, paucis annis post Gades, condidisse scribit)
- Utilitati communi parere vii, 4 velocitas ad utilitatem bellii pertinet (usum bellicum) xv, 2
- Utique: in Gracia utique olim magna laudi erat (omnino, certe) xv, 2 (Sic Cicero ad Att. l. 18 'illud vero utique scire cupio.' Quinctil. v, 10 'quod justitia est, utique virtus est' aliique)
- Utres ad hanc rem conficiendam imperavit quam plurimos xviii, 8
- Utrisque (et terra et mari) xxiii, 10
- Utraque fortuna (seconda et aduersa) xxv, 14
- Utrique Dionysii (pro, uterque Dionysius) xx, 2 utroque profligavit (utrumque) xxiii, 4 (Sic quoque alii veterum. v. Freinahem. Ind. Flor.)
- Vulgi (affectus varii) xix, 4 vulgi voluntas mirabiliter est mutata x, 10 in vulgus edit, sōo iussu eum profectum xiv, 6 in vulgus editi libri xxv, 16
- valgo presente (militib. presentib.) vii, 8
- Vulnus gravissimum morte filii accepit x, 6 Sic: celans quantum vulnus acceptisset xiv, 6 vulnus mortiferum xv, 9
- Vulnerari ab aliquo aliquot plagis xviii, 4
- Vulsonis Cn. Manlii res gestae Hannibali memoratae xxiii, 13
- Vultus: id e vultu ejus intellexit iv, 5
- Uxorem amittere xxi, 1 reducere (quæ fuit alii tradita. v. Reduc.) x, 6 de uxore alicui exprobare (scil. quod non duxisset uxorem) xv, 5
- X.
- Xenophon Socratus xvii, 1
- Xerxes mari et terra bellum infert Europe ii, 2 in Asiam suam relegatur ii, 2. xxi, 1 ab Artabano ferro intermitur xxi, 1
- Z.
- Zacynthii adolescentes x, 9
- Zama xxiii, 6 (urbs Africæ, Ptolemæo Azama dicta. Hodie Zamor vocatur. v. Bochart. Geogr. sacr. part. post. lib. I. cap. 24)

FINIS OPERUM CORNELII NEPOTIS.
